

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

237/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγητής: Λεων. Χατζησταύρου

Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου, Ιωάν. Γιαγλάρας

Αναιτιώδης η εκχώρηση, από δε την αναγγελία αποκόπτεται κάθε δεσμός με τον εκχωρητή. Αν ο οφειλέτης καταβάλει στον εκδοχέα ποσό υπέρτερο του οφειλομένου, δικαιούται από αυτόν (και όχι τον εκχωρητή) το αχρεωστήτως καταβληθέν κατά το 904 ΑΚ.

Επί επέλευσης του ασφ. κινδύνου η αξίωση για το ασφάλισμα κατά του ασφαλιστή ανήκει όχι στον κύριο του ενυπόθηκου ακινήτου (οφειλέτη ή τρίτο), αλλά στον ενυπόθηκο δανειστή, που νομιμοποιείται να εγείρει την αγωγή ως υποκατάστατος του ασφαλισμένου οφειλέτη του.

Αυτοτελής φορολόγηση επιδικαζόμενων τόκων κατά την καταβολή τους στο δικαιούχο.

Ο δικαιούχος διάδικος έχει εξουσία διάθεσης άρα και σύναψης συμβιβασμού.

Ο κυρίως παρεμβάς καθίσταται κύριος διάδικος, χωρίς να τελεί σε ομοδικία με τους αντιδικούντες.

{...} Με την από 10.2.2004 αγωγή της ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου η ενάγουσα, ήδη εκκαλούσα, ιστορούσε ότι δυνάμει ασφαλιστικής συμβάσεως, την οποία είχε συνάψει με την

ασφαλιστική εταιρεία με την επωνυμία G. A. F. A. L. A. CO PLC, ασφάλισε κατά του κινδύνου πυρός την αξία της επιχείρησης εκτροφής γουνοφόρων ζώων, που αυτή διατηρούσε στο Α.-Τ., η δε ασφαλιστική εταιρεία ανέλαβε να της καταβάλει το ποσό του ασφαρίσματος σε περίπτωση επελεύσεως του ασφαλιστικού κινδύνου. Ότι το έτος 1989 η εναγομένη, ήδη εφεσίβλητη, είχε χορηγήσει στην ενάγουσα τοκοχρεωλυτικό δάνειο ύψους 68.000.000 δρχ, το οποίο ήταν ασφαλισμένο με υποθήκη και ότι η ενυπόθηκη δανείστρια, προς ικανοποίηση της χρηματικής αυτής αξίωσής της, ζήτησε στη συνέχεια και εκδόθηκε σε βάρος της ίδιας (ενάγουσας) η υπ' αριθμ. 211/1993 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία υποχρεώθηκε να καταβάλει νομιμοτόκως το ποσό των 137.771.117 δρχ και 4.032.011 δρχ για δικαστική δαπάνη. Ότι, κατόπιν επελεύσεως του ασφαλιστικού κινδύνου, λόγω της ολοσχερούς καταστροφής του εργοστασίου της, άσκησε κατά της ως άνω ασφαλιστικής εταιρείας αγωγή, με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί αυτή να της καταβάλει το ασφάλισμα. Στη δίκη δε αυτή παρενέβη κυρίως η εναγομένη, ήδη εφεσίβλητη, η οποία ζήτησε να της επιδικαστεί το ποσό της ως άνω διαταγής πληρωμής. Ότι οι ως άνω αγωγή και κύρια παρέμβαση έγιναν εν μέρει δεκτές και η ασφαλιστική εταιρεία υποχρεώθηκε να καταβάλει νομιμοτόκως στη μεν ενάγουσα το ποσό των 456.052,52 Ε, στη

δε εναγομένη το ποσό των 416.150,05 Ε. Ότι τελικώς η εναγομένη εισέπραξε από την ως άνω ασφαλιστική εταιρεία, για την απαίτηση που της επιδικάσθηκε, το συνολικό ποσό του 1.215.754,37 Ε, ενώ η συνολική οφειλή της ίδιας (ενάγουσας) προς την αντίδικό της, μετά τον επανακαθορισμό της σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2789/2000, όπως ισχύουν μετά το ν. 2912/2001, ανέρχεται σε 904.693,25 Ε, το οποίο και έπρεπε να παρακρατήσει από το ασφάλισμα και να της αποδώσει το υπόλοιπο ποσό των 390.523,29 Ε, πλην όμως αυτή προσφέρθηκε μόνο στην επιστροφή του ποσού των 137.823,46 Ε. Ότι η εναγομένη αρνείται να της αποδώσει το συνολικό ποσό των 252.699,83 Ε και ειδικότερα: α) ποσό 54.227,87 Ε που αποτελεί μέρος των τόκων του επιδικασθέντος σ' αυτήν ποσού του ασφαρίσματος, εκ του οποίου η εναγομένη παραιτήθηκε χωρίς τη συναίνεση της ίδιας (ενάγουσας), β) ποσό 156.591,66 Ε, το οποίο η εναγομένη κατέβαλε για το τοκόσημο που αναλογεί στους τόκους που εισέπραξε και γ) ποσό 41.881 Ε για ΕΦΤΕ, με το οποίο επιβάρυνε τη συνολική οφειλή της κατά τον επαναπροσδιορισμό αυτής σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις. Ενόψει των ανωτέρω η ενάγουσα ζητούσε να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλει νομιμοτόκως τα ανωτέρω ποσά. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την προσβαλλόμενη απόφασή του, αφού έκρινε την αγωγή ως νόμιμη, την απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησε η εκκαλούσα την υπό κρίση έφεση, παραπονούμενη για την απόρριψη της αγωγής της, προβάλλοντας λόγους που ανάγονται σε

εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων. Ζητούσε δε να εξαφανισθεί και ακολούθως να γίνει δεκτή η αγωγή της. Το Εφετείο Λάρισας με την υπ' αριθμ. 594/2009 απόφασή του, αφού έκρινε ως νόμω αβάσιμα (και όχι ουσία αβάσιμα όπως πρωτοδίκως) το πρώτο και το δεύτερο κονδύλιο της αγωγής τα απέρριψε, ενώ έκανε δεκτή την αγωγή ως προς το ανωτέρω τρίτο κονδύλιό της. Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησαν αιτήσεις αναιρέσεως τόσο η εκκαλούσα - ενάγουσα όσο και η εφεσίβλητη - εναγομένη, επί των οποίων εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1356/2012 απόφαση του Αρείου Πάγου. Με την απόφαση αυτή απορρίφθηκε η αναίρεση της εφεσίβλητης - εναγομένης και έγινε δεκτή η αναίρεση της αντιδίκου της. Ειδικότερα δε κρίθηκε ότι εσφαλμένα απορρίφθηκαν ως μη νόμιμα τα ως άνω δύο πρώτα κονδύλια της αγωγής και αναίρέθηκε κατ' αυτό το μέρος της η υπ' αριθμ. 594/2009 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, ενώ παραπέμφθηκε σ' αυτό η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση. Επομένως, εφόσον κατ' άρθρο 581 παρ. 1 ΚΠολΔ η υπόθεση συζητείται στο δικαστήριο της παραπομπής μέσα στα όρια που διαγράφονται από την αναιρετική απόφαση, ενώ, κατά τη διάταξη του άρθρου 579 παρ. 1 ΚΠολΔ, μετά την αναίρεση οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την απόφαση που αναιρέθηκε, η από 6.9.2007 έφεση, που πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή, καθόσον ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα ενώπιον του παρόντος αρμοδίου δικαστηρίου (άρθρα 495 παρ. 1, 499, 511, 513, 516, 517, 518, 520 παρ. 1, 19 ΚΠολΔ), πρέπει περαιτέρω να ερευνη-

θεί ως προς τους λόγους της που αναφέρονται στα ως άνω δύο κεφάλαιά της κατά την ίδια τακτική διαδικασία.

Από τις διατάξεις των άρθρων 455, 460, 462 ΑΚ προκύπτει ότι η εκχώρηση είναι σύμβαση αναιτιώδους, δηλαδή ανεξάρτητη από την αιτία και το κύρος της, δεν επηρεάζεται από τα ελαττώματα της αιτίας, ούτε επομένως από την ιδιαίτερη σχέση εκχωρητή ή εκδοχέα, από δε την αναγγελία αποκόπτεται οριστικά κάθε δεσμός του εκχωρηθέντος οφειλέτη από τον εκχωρητή και η απαίτηση που εκχωρήθηκε αποκτάται από τον αναγγείλанта εκδοχέα, έναντι του οποίου ο οφειλέτης έχει τις ίδιες υποχρεώσεις, τις οποίες είχε προς τον εκχωρητή. Εάν δε ο οφειλέτης καταβάλει στον εκδοχέα προς το σκοπό της απόσβεσης της σχετικής υποχρέωσής του ποσό μεγαλύτερο του πράγματι οφειλομένου, δικαιούται να αξιώσει το επιπλέον αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό από τον τελευταίο (εκδοχέα), ο οποίος έγινε χωρίς νόμιμη αιτία πλουσιότερος από την άμεση από αυτόν κτήση της ωφέλειας σε βάρος της περιουσίας του και όχι από τον εκχωρητή, σύμφωνα με το άρθρο 904 ΑΚ (βλ. ΑΠ 946/02 Νόμος). Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1287 εδ. α' και β' ΑΚ, όταν το ενυπόθηκο ακίνητο είναι ασφαλισμένο, το δικαίωμα της υποθήκης ασκείται στην οφειλόμενη ασφαλιστική αποζημίωση σε περίπτωση επελεύσεως του ασφαλιστικού κινδύνου. Ο δανειστής έχει υποχρέωση να καταθέσει το ποσό της αποζημιώσεως δημοσίως, για να γίνει η διαδικασία της κατατάξεως. Από τη διάταξη αυτή, της οποίας η εφαρμογή δεν προϋποθέτει την ύπαρξη εξουσίας διαθέσεως εκ μέρους του ασφα-

λισμένου οφειλέτη της ασφαλιστικής αποζημιώσεως κατά το χρόνο επελεύσεως της ασφαλιστικής περιπτώσεως, προκύπτει ότι δικαιούχος της ασφαλιστικής αποζημιώσεως μέχρι του ύψους της απαιτήσεώς του, η οποία είναι ασφαλισμένη με την υποθήκη, είναι αποκλειστικώς ο ενυπόθηκος δανειστής και, επομένως, σε περίπτωση επελεύσεως του ασφαλιστικού κινδύνου, η αξίωση κατά του ασφαλιστή προς καταβολή του ασφαρίσματος ανήκει όχι στον κύριο του ενυπόθηκου ακινήτου (οφειλέτη ή τρίτο), αλλά στον ενυπόθηκο δανειστή, ο οποίος και μόνο νομιμοποιείται να εγείρει τη σχετική αγωγή κατά του ασφαλιστή, όχι δυνάμει σχέσεως εκχωρήσεως, αλλά ως υποκατάστατος του ασφαλισμένου ενυπόθηκου οφειλέτη του (βλ. ΑΠ 1356/12 ό.π., ΑΠ 1772/05 Νόμος).

{...} Με το άρθρο 9 § 1 του Ν. 2065/1992 έχει προστεθεί στο άρθρο 25 § 1 περίπτ. γ' του ΝΔ/τος 3323/1955, που αφορά το εισόδημα από κινητές αξίες, το οποίο προκύπτει από τις αναφερόμενες περιπτώσεις, εδάφιο που έχει ως εξής: «Ομοίως, το εισόδημα από τόκους, που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση, εξαιρουμένων αυτών που αναφέρονται στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 26 και της παρ. 4 του άρθρου 45 του παρόντος». Η § 4 του άρθρου 26 του Ν.Δ/τος 3323/1955, που αντικαταστάθηκε με το άνω άρθρο 9 § 4 Ν. 2065/1992, αφορά τους τόκους συναλλαγματικών και γραμματίων από εμπορικές συναλλαγές κλπ, οι οποίοι δεν λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες, αλλά ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις και στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου αυτής ορίζεται ότι: «ως εισόδημα από εμπο-

ρικές επιχειρήσεις λογίζονται και οι τόκοι της παραγράφου αυτής, που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση». Τέλος στην § 4 του άρθρου 45 του Ν.Δ/τος 3323/1955, η οποία έχει προστεθεί με το άρθρο 12 § 2 του άνω Ν. 2065/1992, ορίζεται ότι: «ως εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα λογίζονται και οι πάσης φύσεως τόκοι που καταβάλλονται σε αρχιτέκτονες, μηχανικούς και τοπογράφους, λόγω καθυστέρησης είσπραξης των αμοιβών τους για προσφερθείσες από αυτούς υπηρεσίες που εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου αυτού». Από την αναφερθείσα και ενδιαφέρουσα την ένδικη υπόθεση διάταξη του άρθρου 25 § 1 περίπτ. γ' εδάφιο τελευταίο του Ν.Δ/τος 3323/1955, προκύπτει ότι φορολογείται κάθε ποσό τόκων, που επιδικάζεται με δικαστική απόφαση, χωρίς να γίνεται διάκριση αν οι τόκοι προέρχονται από δικαστική απόφαση που εκδίδεται επί διαφοράς αποζημιώσεως από αδικοπραξία. Προδήλον είναι ότι ο νομοθέτης ηθέλησε να φορολογείται αυτοτελώς το εισόδημα των τόκων, ως αμοιβή του κεφαλαίου, αποδεδειγμένα αυτούς από το κεφάλαιο (βλ. ΑΠ 565/97 Νόμος). Με το άρθρο δε 29 παρ. 3 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι στα εισοδήματα αυτά από τόκους ενεργείται παρακράτηση, έναντι του φόρου που αναλογεί, με συντελεστή 20%, ενώ με τις παρ. 4 και 5 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι η παρακράτηση του φόρου, που αντιστοιχεί στους τόκους αυτούς, γίνεται υποχρεωτικά κατά την καταβολή τους στο δικαιούχο από το χρεώστη, που καταβάλλει τους τόκους.

Σε σχέση με τα ήδη επίδικα κονδύλια της αγωγής, των 54.227,87 Ε και

156.591,66 Ε, τα οποία ορθώς κρίθηκαν ως νόμω βάσιμα από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, θεμελιούμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις, σύμφωνα με τις παραδοχές της υπ' αριθμ. 1356/2012 αποφάσεως του Αρείου Πάγου, από την εκτίμηση όλων των εγγράφων, που οι διάδικοι επικαλούνται και προσκομίζουν νομίμως, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Δυνάμει της από 28.2.1989 συμβάσεως δανείου η Ε. Α.Ε., ειδική διάδοχος της οποίας είναι η εφεσίβλητη, χορήγησε στην εκκαλούσα τοκοχρεωλυτικό δάνειο ποσού 68.000.000 δρχ, που ήταν εξοφλητέο σε δέκα χρόνια με το σύστημα της σύνθετης χρεωλυσίας. Σύμφωνα με σχετικούς όρους της συμβάσεως αυτής, η δανείστρια τράπεζα, προς εξασφάλιση της ως άνω απαίτησής της ενέγραψε σε βάρος της ακίνητης περιουσίας της εκκαλούσας υποθήκη για ποσό 13.600.000 δρχ και προσημείωση υποθήκης για ποσό 102.000.000 δρχ επί δύο ακινήτων αυτής, η δε οφειλέτρια ασφάλισε τα εν λόγω ενυπόθηκα ακίνητα κατά του κινδύνου πυρός στην ασφαλιστική εταιρεία με την επωνυμία G. A. F. A. L. A. CO PLC, συγχρόνως δε εκχώρησε το ασφάλισμα, που τυχόν θα προέκυπτε, προς την ενυπόθηκη δανείστρια. Λόγω της υπερημερίας της εκκαλούσας στην καταβολή των συμφωνημένων δόσεων του ως άνω δανείου, η δανείστρια τράπεζα κατήγγειλε τη μεταξύ τους σύμβαση και μετά από αίτησή της εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 211/1993 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία υποχρεώθηκε η οφειλέτρια να καταβάλει στην ως άνω τράπεζα το ποσό των 137.771.117 δρχ, νομιμοτόκως από 16.3.1993 και ποσό

4.032.011 δρχ δικαστικά έξοδα. Στο μεταξύ, κατά τις νυκτερινές ώρες της 10.3.1992 προς την 11.3.1992 στο ενυπόθηκο ακίνητο της εκκαλούσας (εργοστάσιο εκτροφής γουνοφόρων ζώων) εκδηλώθηκε πυρκαγιά, από την οποία αυτό καταστράφηκε ολοσχερώς. Μετά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου, η εκκαλούσα άσκησε κατά της ως άνω ασφαλιστικής εταιρείας ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών την υπ' αριθμ. καταθ. 6910/1993 αγωγή της, με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί η τελευταία να της καταβάλει το ποσό του ασφαρίσματος. Στη δίκη δε αυτή παρενέβη κυρίως η ως άνω ενυπόθηκη δανειστρία, η οποία υποκαταστάθηκε στα δικαιώματα της ασφαλισμένης, και με την υπ' αριθμ. καταθ. 10047/1993 κύρια παρέμβασή της ζητούσε να υποχρεωθεί η εναγομένη ασφαλιστική εταιρεία να της καταβάλει από το ασφάλισμα το απαιτούμενο ποσό προς εξόφληση της ενυπόθηκης απαίτησής της, για την οποία είχε εκδοθεί η ως άνω διαταγή πληρωμής. Με την υπ' αριθμ. 3674/2002 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών έγινε εν μέρει δεκτή η αγωγή και δεκτή η κύρια παρέμβαση και η εναγομένη ασφαλιστική εταιρεία υποχρεώθηκε να καταβάλει στη μεν τότε ενάγουσα 456.052,52 Ε νομιμοτόκως από 21.5.1992, στη δε τότε κυρίως παρεμβαίνουσα 416.150,05 Ε νομιμοτόκως από την επίδοση της κυρίας παρεμβάσεως. Μετά την έκδοση της αποφάσεως αυτής και προς αποφυγή περαιτέρω δικαστικών αγώνων τόσο η εκκαλούσα όσο και η ενυπόθηκη δανειστρία προέβησαν σε εξώδικο συμβιβασμό με την προαναφερόμενη ασφαλιστική εταιρεία και η μεν πρώτη περιόρισε

την απαίτησή της από τους τόκους επί του πέραν του προσωρινώς εκτελεστού επιδικασθέντος κεφαλαίου κατά ποσοστό 15%, η δε δεύτερη κατά ποσοστό 10%. Έτσι, η Ε. ΑΕ, προς εξόφληση της ως άνω ενυπόθηκης απαίτησής της, για την οποία είχε εκδοθεί η προαναφερόμενη διαταγή πληρωμής, έλαβε συνολικά, βάσει του από 20.9.2009 ιδιωτικού συμφωνητικού συμβιβασμού με την ως άνω ασφαλιστική εταιρεία, το ποσό του 1.215.754,37 Ε, ήτοι: α) 416.150,05 Ε για επιδικασθέν κεφάλαιο, β) 782.958,32 Ε για τόκους του κεφαλαίου αυτού, ήτοι 294.907,49 Ε στις 20.6.2002 και 488.050,83 Ε στις 20.9.2009, αφού ήδη είχε περιορίσει την απαίτησή της κατά ποσοστό 10% επί του μέρους των οφειλομένων τόκων ύψους 542.278,70 Ε, δηλαδή κατά 54.227,87 Ε, που καταβλήθηκε στις 20.9.2002 και παρακρατήθηκε ποσό 156.591,66 Ε, ήτοι ποσοστό 20% επί του συνόλου των τόκων για το τοκοόσημο, που αναλογούσε σ' αυτούς, γ) 16.646 Ε για δικαστικά έξοδα. Στις 25.2.2002, μετά την ισχύ του ν. 2912/2001, η εφεσίβλητη προβαίνοντας σε επαναπροσδιορισμό της εκ του ως άνω δανείου οφειλής της εκκαλούσας, κοινοποίησε στην εκκαλούσα την υπ' αριθμ. πρωτ. .../28.2.2002 επιστολή της, στην οποία αναφέρεται ότι η οφειλή της τελευταίας, μετά τον επαναπροσδιορισμό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2789/2000, ανέρχεται πλέον σε 273.907.903 δρχ. ήτοι 803.838,29 Ε. {...}

Εξάλλου, η προαναφερόμενη ασφαλιστική εταιρεία, σύμφωνα με το νόμο που προεκτέθηκε, κατά την καταβολή στην Ε. ΑΕ του ποσού που προέκυψε μετά τον ως άνω συμβιβασμό, παρακράτησε ποσο-

στό 20% επί του ποσού των τόκων, ήτοι 156.591,66 Ε για να το αποδώσει στο Ελληνικό Δημόσιο. Ο φόρος αυτός βάρυνε την Ε. ΑΕ και μη νομίμως η εφεσίβλητη επιχείρησε να τον επιρρίψει στην εκκαλούσα, κατακρατώντας τον από το ποσό που όφειλε να της αποδώσει ως διαφορά του ποσού που εισέπραξε από την ασφαλιστική εταιρεία και της επαναπροσδιορισθείσας οφειλής της εκκαλούσας σύμφωνα με το ν. 2789/2000.

Περαιτέρω, ως προς το κονδύλιο των 54.227,87 Ε αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Όπως προεκτέθηκε, η δικαιοπάροχος της εφεσίβλητης, ως ενυπόθηκη δανείστρια, ήταν η δικαιούχος της ασφαλιστικής αποζημίωσης έχοντας η ίδια αποκλειστικά την αξίωση κατά της ασφαλιστικής εταιρείας στο ύψος που προσδιορίστηκε με την υπ' αριθμ. 3674/2002 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Ήταν ως προς την απαίτηση αυτή η ίδια δικαιούχος διάδικος, δηλαδή δεν υφίσταται περίπτωση μη δικαιούχου διαδίκου και συνεπώς η εξουσία διαθέσεως ανήκε σ' αυτήν. Πτυχή δε της εξουσίας διαθέσεως της αποτελεί και η δυνατότητά της προς σύναψη συμβιβασμού είτε δικαστικού είτε εξώδικου (βλ. Βαθρακοκόιλη, ΕρμΚΠολΔ άρθρο 293 σελ. 313). Με την άσκηση της κύριας παρέμβασής της κατέστη κύρια διάδικος αντιδίκουσα προς τις αρχικές διαδίκους, έναντι των οποίων επεδίωκε να εξέλθει νικήτρια, χωρίς να τελεί σε σχέση ομοδικίας απλής ή αναγκαστικής, με κάποια από αυτές (βλ. ΑΠ 1423/98 Δνη 40. 806, ΑΠ 913/88 Δ 17. 953, ΕφΘεσ 1266/00 Αρμ 2001. 1479). Επομένως, μπορούσε να προβεί σε συμβιβασμό, χωρίς τη σύμπραξη της

εκκαλούσας. Εξάλλου, στο στάδιο που έγινε ο εξώδικος συμβιβασμός δεν υπήρχε καμία βεβαιότητα για την έκβαση της δίκης αν αυτή συνεχιζόταν και σε δεύτερο βαθμό. Θα μπορούσε δηλαδή αυτή να αποβεί πολύ ή λίγο δυσμενέστερη για τη δικαιοπάροχο της εφεσίβλητης σε σχέση με τον εξώδικο συμβιβασμό. Επομένως, η εκκαλούσα δεν έχει αξίωση κατά της αντιδίκου της για το ποσό των 54.227,87 Ε, το οποίο, όπως προαναφέρθηκε, η Ε. ΑΕ δεν είχε εισπράξει από την ως άνω ασφαλιστική εταιρεία. Σε κάθε περίπτωση όμως το κονδύλιο αυτό είναι αβάσιμο, διότι αποδείχθηκαν και τα ακόλουθα: Όπως προεκτέθηκε, μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 3674/2002 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, υπήρξε πρόταση της εναγομένης ασφαλιστικής εταιρείας προς την εκκαλούσα και την Ε. ΑΕ για συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς με μικρό περιορισμό των επιδικασθέντων σ' αυτούς, βάσει της ως άνω αποφάσεως, ποσών, προκειμένου να μη συνεχίσει τη δικαστική διαδικασία με την άσκηση εφέσεως κατ' αυτής. Βέβαια, ως βασική προϋπόθεση έθετε τη συμφωνία εκ μέρους αμφοτέρων των αντιδίκων της. Εν τέλει συμφώνησε μ' αυτές στον περιορισμό των απαιτήσεών τους από τους τόκους του πέραν του προσωρινώς εκτελεστού επιδικασθέντος σ' αυτές κεφαλαίου, η μεν Ε. ΑΕ, όπως προαναφέρθηκε, κατά ποσοστό 10%, η δε εκκαλούσα κατά ποσοστό 15%, ήτοι κατά το ποσό των 117.599,82 Ε. Συνολικά δε η εκκαλούσα εισέπραξε το ποσό του 1.513.054,85 Ε από το οποίο α) για κεφάλαιο 456.052,52 Ε, β) για νόμους τόκους, όπως αυτοί περιορίστηκαν,

1.037.926,33 Ε (παρακρατήθηκε δε το ποσό των 207.585,27 Ε για τοκόσημο) και γ) για δικαστική δαπάνη 19.076 Ε. Σχετικώς υπογράφηκαν δύο συμφωνητικά της ως άνω ασφαλιστικής εταιρείας με τις αντιδίκους της στις 20.9.2002, τα οποία συνάφθηκαν ταυτοχρόνως, καθόσον, όπως προεκτέθηκε, η προϋπόθεση που έθετε η ασφαλιστική εταιρεία ήταν η συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς με αμφοτέρους τις αντιδίκους της. Η καθεμία από τις τελευταίες γνώριζε το περιεχόμενο της συμφωνίας της άλλης με την ασφαλιστική εταιρεία. Η εκκαλούσα λοιπόν συναίνεσε σιωπηρώς πλήρως στον ως άνω περιορισμό της αξίωσης της Ε. ΑΕ, χωρίς να υπάρξει εκ μέρους της οποιαδήποτε αντίρρηση ή επιφύλαξη, αφού άλλωστε και η ίδια είχε προβεί σε ακόμη μεγαλύτερο περιορισμό της απαίτησής της από τόκους, προκειμένου να επιτευχθεί η συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Δηλαδή ο ως άνω περιορισμός της αξίωσης της δικαιοπαρόχου της εφεσσίβλητης έγινε και προς το συμφέρον της εκκαλούσας, που με το συμβιβασμό εισέπραξε το ανωτέρω πολύ μεγάλο χρηματικό ποσό. Η εκκαλουμένη, που έκρινε ομοίως ως προς το κονδύλιο αυτό, αν και με ελλιπή αιτιολογία, που πρέπει να συμπληρωθεί με την ανωτέρω, δεν έσφαλε. {...}

476/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Αναστ. Γεροκωνσταντής

Πτώχευση επί παύσης πληρωμών ληξιπρόθεσμων εμπορικών χρεών κατά

τρόπο γενικό και μόνιμο κατά το χρόνο της συζήτησης, σε κάθε δε περίπτωση της δημοσίευσης της πρωτόδικης απόφασης.

Υποχρέωση υποβολής αίτησης πτώχευσης σε 15 μέρες από τον οφειλέτη, επί δε ν.π. υποβολή της από το όργανο της διοίκησης και κλήση στη δίκη όλων των μελών της.

Απόρριψη αίτησης επί ανεπάρκειας της περιουσίας προς κάλυψη των εξόδων της πτωχευτικής διαδικασίας. Η ανεπάρκεια αφορά το σύνολο των υπαρχουσών και μελλοντικών ρευστοποιήσιμων άμεσα και χωρίς μακροχρόνιες διαδικασίες περιουσιακών αξιών βάσει της αγοραίας αξίας.

Έξοδα τα κάθε φύσης αναγκαία για την όλη πτωχευτική διαδικασία και όχι για τμήμα της, όχι όμως τα ομαδικά πιστώματα, ούτε η αναγκαία περιουσία για ικανοποίηση των πιστωτών με πτωχευτικό μέρισμα.

Επί μη επάρκειας της αρχικά υπάρχουσας περιουσίας, παύση εργασιών της πτώχευσης.

{...} Από τις διατάξεις των άρθρων 2, 3 και 5 του Ν. 3588/2007 (ΦΕΚ Α' 153/10.7.07) «περί πτωχευτικού κώδικα», προκύπτει ότι για την κήρυξη της πτώχευσης απαιτούνται δύο κυρίως ουσιαστικές προϋποθέσεις: α) η πτωχευτική ικανότητα εκείνου του οποίου ζητείται η πτώχευση και β) η παύση των πληρωμών των ληξιπρόθεσμων εμπορικών του χρεών κατά τρόπο γενικό και μόνιμο. Πτωχευτική ικανότητα έχουν οι έμποροι, φυσικά πρόσωπα και εμπορικές εταιρίες. Ως παύση πληρωμών νοείται ο κλονισμός της εμπορικής

πίστης του εμπόρου που επήλθε από τη μη πληρωμή των ληξιπροθέσμων εμπορικών του χρεών, δηλαδή των εκκαθαρισμένων και άμεσα απαιτητών εμπορικών του χρεών, η οποία (μη πληρωμή) προδίδει μόνιμη πραγματική αδυναμία για τη συνέχιση της εμπορίας του. Η παύση των πληρωμών πρέπει να υφίσταται κατά το χρόνο που κηρύσσεται η πτώχευση. Ως τέτοιος χρόνος πρέπει να θεωρείται αυτός της συζήτησης στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, σε κάθε δε περίπτωση ο χρόνος της δημοσίευσης της πρωτόδικης απόφασης. Η πτώχευση κηρύσσεται με δικαστική απόφαση και μπορεί να προκληθεί κατά τρεις τρόπους: α) με αίτηση κάποιου πιστωτή, β) με αίτηση του οφειλέτη και γ) αυτεπάγγελα από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών. Η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του Ν. 3586/2007 επιβάλλει υποχρέωση στον οφειλέτη έμπορο να υποβάλει σε περίπτωση παύσης πληρωμών αίτηση για την κήρυξη του σε πτώχευση μέσα σε προθεσμία 15 ημερών, ενώ η διάταξη του άρθρου 96 παρ. 2 του ίδιου νόμου επιβάλλει όπως, επί νομικών προσώπων, η άνω αίτηση υποβάλλεται από το όργανο της διοίκησης και στη σχετική δίκη να καλούνται όλα τα μέλη της (ΕφΛαρ 726/08 Νόμος).

Περαιτέρω, ο παραπάνω νέος πτωχευτικός κώδικας (ΠτΚ) προβλέπει τρεις περιπτώσεις απόρριψης της αίτησης για την κήρυξη οφειλέτη σε κατάσταση πτωχεύσεως: α) τη μη συνδρομή των ουσιαστικών ή αντικειμενικών προϋποθέσεων, β) την ανεπάρκεια περιουσίας να καλύψει τα έξοδα της διαδικασίας και γ) την καταχρηστική άσκηση. Ειδικότερα, ο νέος νόμος εισήγαγε την περίπτωση απόρριψης της

αίτησης για την ανεπάρκεια της περιουσίας του οφειλέτη να καλύψει τα έξοδα της πτωχευτικής διαδικασίας (άρθρο 6 παρ. 2 ΠτΚ), παρά τη συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων για την κήρυξη της πτώχευσης. Σκοπός του νομοθέτη ήταν η διαδικαστική και η ουσιαστική αποσυμφόρηση των δικαστηρίων από πτωχεύσεις που αποδεδειγμένα προβλέπεται εκ των προτέρων ότι δεν θα ανταποκριθούν στο σκοπό της πτώχευσης για ικανοποίηση των πιστωτών, αφού δεν θα μπορούν να αντιμετωπιστούν ακόμα και τα έξοδα της διαδικασίας από την περιουσία του οφειλέτη. Η ανεπάρκεια αφορά την περιουσία του οφειλέτη ως σύνολο των υπαρχόντων και μελλοντικών ρευστοποιήσιμων περιουσιακών αξιών (ενεργητικό). Για την εφαρμογή της διάταξης, σημασία έχει το ρευστοποιήσιμο των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, άμεσα και χωρίς μακροχρόνιες διαδικασίες ή άδειες. Τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να έχουν άμεσα επιτυγχανόμενη αξία εκκαθάρισης με βάση όχι την ονομαστική, αλλά την αξία που θα μπορούσαν να πετύχουν στην αγορά για την εξυπηρέτηση του σκοπού της πτώχευσης. Η απόρριψη δικαιολογείται μόνον εάν η άμεσα ρευστοποιήσιμη περιουσία του οφειλέτη δεν επαρκεί για την κάλυψη των εξόδων της πτωχευτικής διαδικασίας. Ως έξοδα διαδικασίας θεωρούνται τα πάσης φύσεως δικαστικά έξοδα για την όλη πτωχευτική διαδικασία και όχι για ορισμένο τμήμα αυτής, αμοιβές συνδίκου, πραγματογνωμόνων, δαπάνες για τα μέλη της επιτροπής πιστωτών, έξοδα προσκλήσεων, δημοσιεύσεων κ.ά. Στην έννοια όμως των εξόδων της διαδικασίας δεν υπάγονται

ούτε τα ομαδικά πιστώματα, ούτε η περιουσία που χρειάζεται για την ικανοποίηση των πιστωτών με πτωχευτικό μέρισμα. Τέλος, εάν υπάρχει αρχικά περιουσία για τη διαδικασία και κηρυχθεί η πτώχευση, αλλά τελικά η περιουσία αυτή δεν επαρκέσει για τη συνέχιση των εργασιών της, θα τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 166 ΠτΚ για την παύση των εργασιών της πτώχευσης (βλ. και ΕφΛαρ 241/11 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Η αιτούσα είναι έμπορος διατηρώντας επιχείρηση πώλησης και επισκευής ποδηλάτων και ανταλλακτικών στην οδό Θ. στη Ν. Ι. Μ. Κατά την άσκηση της εμπορίας της δημιουργήθηκαν τα ακόλουθα χρέη τα οποία αυτή δεν έχει αποπληρώσει: α) ποσό 6.208 Ε για εισφορές στον ΟΑΕΕ, β) ποσό 7.848,51 Ε για εισφορές στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, γ) ποσό 198.497,87 Ε χρέος προς το Ελληνικό Δημόσιο, δ) ποσό 47.095,03 Ε χρέος προς την «Ε. Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ», για το οποίο έχει εκδοθεί η 207/2007 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, ε) ποσό 855,20 Ε χρέος προς την «Ν. Κ. Ε. ανώνυμη εταιρεία παροχής πιστώσεων», στ) ποσό 2.920,95 Ε χρέος προς την «C. I. PLC», ζ) ποσό 17.533,12 Ε χρέος προς την «Α. Τράπεζα της Ελλάδας ΑΕ», η) ποσό 17.769,40 Ε χρέος προς την «ΕΦΓ Ε.-Ε.», θ) ποσό 461,44 Ε χρέος προς την «Γ. Τράπεζα της Ελλάδας ΑΕ», ι) ποσό 512,65 Ε χρέος προς την «Ε. Ρ. Τ. ΑΕ» και ια) ποσό 590,68 Ε χρέος προς την «Δ. ΑΕ». Επίσης η αιτούσα οφείλει το ποσό των 4.400 Ε για μισθώματα του εμπορικού καταστήματος

στην οδό Θ. Σε βάρος της έχουν εκδοθεί με αίτηση πιστωτών της η 22944/2006 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Αθηνών για ποσό 1.418,65 Ε, η 26948/2006 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Αθηνών για ποσό 2.205,41 Ε, η 29165/2006 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Αθηνών για ποσό 1.347,31 Ε, η 14509/2007 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης για ποσό 16.300,62 Ε, η 3031/2007 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Αθηνών για ποσό 5.000 Ε, η 3032/2007 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Αθηνών για ποσό 865,96 Ε, η 272/2007 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Βόλου για ποσό 3.811,91 Ε, η 596/2008 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Βόλου για ποσό 5.382,18 Ε, η 600/2008 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Βόλου για ποσό 6.808,64 Ε και η 951/2009 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Ν. Ιωνίας για ποσό 7.500 Ε. Δηλαδή οι συνολικές ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της αιτούσας υπερβαίνουν το ποσό των 350.000 Ε, η ίδια δε αδυνατεί να πληρώσει αυτές διότι από την 1.10.2010 έχει περιέλθει σε μόνιμη και γενική αδυναμία να αντιμετωπίσει τις οικονομικές της υποχρεώσεις. Περαιτέρω, η ακίνητη περιουσία της αιτούσας αποτελείται από ένα διαμέρισμα εμβαδού 82,26 τμ που βρίσκεται στον τρίτο όροφο οικοδομής στη Ν. Ι. Μ., αξίας 80.000 Ε, στο οποίο όμως υφίστανται βάρη και συγκεκριμένα: υποθήκη και προσημείωση υποθήκης υπέρ της Ε. Τράπεζας της Ελλάδος προς εξασφάλιση απαιτήσεών της ύψους 47.095,03 και 11.599,03 Ε, αντίστοιχα, υποθήκη υπέρ της Α. Bank προς εξασφάλιση απαίτησής

της ύψους 4.241,22 Ε, υποθήκη υπέρ της Α. Τράπεζας προς εξασφάλιση απαίτησής της ύψους 15.000 Ε και υποθήκη υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου προς εξασφάλιση απαίτησής του ύψους 136.680,69 Ε. Ισχυρίζεται η αιτούσα ότι διαθέτει επαγγελματικό εξοπλισμό, αποτελούμενο από εμπορεύματα, ανταλλακτικά, εργαλεία, γραφεία, computer, ταμειακή μηχανή κλπ συνολικής αξίας 6.701 Ε που επαρκεί να καλύψει τα έξοδα της πτώχευσης προς τούτο δε προσκομίζει σχετικά ισολογισμό που έχει συντάξει η ίδια, όπου παρατίθενται αναλυτικά τα ως άνω είδη και η αξία τους. Ο ισχυρισμός αυτός, που αποτελεί και λόγο έφεσης, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος καθόσον από κανένα αποδεικτικό στοιχείο (πλην του ισολογισμού που όπως προεκτέθηκε συνέταξε η ίδια η αιτούσα) δεν επιβεβαιώνεται η ύπαρξη των επικαλουμένων ειδών, τα οποία μάλιστα αναφέρονται αορίστως χωρίς να προσδιορίζονται ειδικότερα ώστε να διαπιστωθεί η κατάσταση στην οποία βρίσκονται αυτά, δεδομένου ότι είναι μεταχειρισμένα, και ως εκ τούτου (να διαπιστωθεί) η αξία τους και η δυνατότητα άμεσης διάθεσής τους στην αγορά προς ρευστοποίηση.

Ενόψει λοιπόν των προεκτεθέντων το ενεργητικό της περιουσίας της αιτούσας δεν επαρκεί για την κάλυψη των εξόδων της πτωχευτικής διαδικασίας (αμοιβές συνδίκων, πραγματογνωμόνων, δαπάνης για τα μέλη της επιτροπής πιστωτών, έξοδα δημοσιεύσεων, προσκλήσεων κλπ) και, επομένως σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στη νομική σκέψη της παρούσας, η κρινόμενη αίτηση είναι απορριπτή ως ουσιαστικά αβάσιμη. Τα ως άνω δέχθηκε

κατ' ορθή ερμηνεία του Νόμου και εκτίμηση των αποδείξεων και το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, έστω και με εν μέρει ελλιπείς αιτιολογίες, οι οποίες συμπληρώνονται με αυτές της παρούσας (αρθρ. 534 ΚΠολΔ). Επομένως πρέπει να απορριφθεί η έφεση ως ουσιαστικά αβάσιμη.

486/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Παύλος Σφέτσιος, Δημ. Πίσσας - Δημ. Παπουτσή, Χαρ. Τσιρογιάννης - Δημ. Τώνης

Επί μεταβίβασης περιουσίας σωρευτική αναδοχή των μέχρι τότε χρεών και ευθύνη εις ολόκληρον του αποκτώντος έως την αξία των μεταβιβαζομένων. Ακυρότητα αντίθετης συμφωνίας που βλάπτει τους δανειστές. Ισχύς τούτων και επί μεταβίβασης του σημαντικότερου περιουσιακού στοιχείου του μεταβιβάζοντος, εφόσον ο αποκτών μπορούσε να αντιληφθεί ότι πρόκειται για τέτοιο. Οι γεννημένες κατά τη μεταβίβαση υπέρ του μεταβιβάζοντος ή του δανειστή ενστάσεις αντιτάσσονται υπό και κατά του αποκτώντος.

Επίδειξη εγγράφου σε εκκρεμή δίκη κατά τα 450-452 ΚΠολΔ με παρεμπόπτουςα αγωγή ή τις προτάσεις σε κάθε στάση, ενώ επί μη εκκρεμούς δίκης κατά τα 902-903 ΑΚ στις περιοριστικά οριζόμενες περιπτώσεις, εφόσον υπάρχει κατοχή του από τον καθού. Μη έννομο συμφέρον αν σκοπείται αποκάλυψη το πρώτον κρίσι-

μων γεγονότων, επί δε έλλειψής του απαράδεκτο ελεγχόμενο αναιρετικά. Για να κριθεί αν έγγραφο συντάχθηκε (μόνο ή και) για το συμφέρον του αιτούντος ερευνάται η πρόθεση κατά τη σύνταξη. Στα έγγραφα που πιστοποιούν έννομη σχέση και αφορούν και τον αιτούντα υπάγονται τα συστατικά ή αποδεικτικά δικαιοπραξίας με τον κάτοχο του εγγράφου ή τρίτο, στην οποία ο αιτών πρέπει να έχει λάβει μέρος. Έννοια εγγράφων που σχετίζονται με διαπραγματεύσεις που έγιναν από τον αιτούντα ή για το συμφέρον του με μεσολάβηση τρίτου, ανεξάρτητα αν κατέληξαν σε σύμβαση.

{...} Κατά το άρθρο 479 ΑΚ, αν με σύμβαση μεταβιβάσθηκε περιουσία ή επιχείρηση, αυτός που αποκτά ευθύνεται απέναντι στο δανειστή έως την αξία των μεταβιβαζομένων στοιχείων για τα χρέη που ανήκουν στην περιουσία ή την επιχείρηση. Αντίθετη συμφωνία μεταξύ των συμβαλλομένων που βλάπτει τους δανειστές, είναι άκυρη απέναντι τους. Η διάταξη αυτή, λόγω της ευρείας διατυπώσεώς της, διέπει ολόκληρο το ιδιωτικό δίκαιο, δηλαδή όχι μόνο το αστικό δίκαιο, αλλά και τους αποχωρισθέντες απ' αυτό κλάδους, όπως είναι το εργατικό δίκαιο. Εφαρμόζεται δε και σε περίπτωση μεταβιβάσεως ενός μόνον αντικειμένου, όταν αυτό είναι το μόνον ή το πλέον σημαντικό στοιχείο της περιουσίας εκείνου που μεταβιβάζει, εφόσον αυτός που αποκτά γνωρίζει τούτο όταν γίνεται η μεταβίβαση, δηλαδή γνωρίζει ότι το αντικείμενο που μεταβιβάζεται αποτελεί το όλο ή σημαντικό τμήμα της περιουσίας εκείνου που μεταβιβάζει. Η γνώση αυτή θεωρείται

ότι υπάρχει όταν, με βάση τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έγινε η μεταβίβαση, ο αποκτών γνώριζε την εν γένει περιουσιακή κατάσταση του μεταβιβάζοντος και μπορούσε ν' αντιληφθεί ότι η μεταβιβασθείσα περιουσία αποτελεί το σύνολον ή το σημαντικότερο τμήμα αυτής. Αντιθέτως, δεν απαιτείται γνώση των χρεών που βαρύνουν την περιουσία του μεταβιβάζοντος. Παράλληλα, εξακολουθεί να υφίσταται και η ευθύνη του μεταβιβάζοντος, «δημιουργείται συνεπώς από το νόμο σωρευτική αναδοχή των μέχρι της μεταβιβάσεως χρεών του μεταβιβάζοντος μεταξύ αυτού και του αποκτώντος (βλ. σχετ. ΑΠ 829/03 Νόμος, ΑΠ 591/02 Νόμος, ΑΠ 377/87 ΝοΒ 36. 562, ΑΠ 424/95 ΕΝΔ 24. 124, ΕφΑθ 33/02 ΔΕΕ 2003. 561, ΕφΑθ 1647/02 Δνη 2003. 236, ΕφΠειρ 176/99 ΕΕμπΔ 1999. 786, ΕφΑθ 3544/78 ΕΝΔ 6. 384, ΕφΠειρ 87/95 ΕΝΔ 24. 18, Γ. Μπαλή ΕνοχΔικ Εκδ. Γ' παρ. 174 εδ. 7 παρ. 4, Γεωργιάδη - Σταθόπουλου ΑΚ στο άρθρο 479 εδ. 2122, Σπυριδάκη ΑΚ στο άρθρο 479 εδ. 67. Μιχαηλίδου Νουάρου ΕρμΑΚ στο άρθρο 479, 18α).

Όπως προαναφέρθηκε, όταν πληρωθούν οι προϋποθέσεις της διάταξης του άρθρου 479 ΑΚ, δημιουργείται παθητική εις ολόκληρο ενοχή μεταξύ του μεταβιβάζοντος και του αποκτώντος για τα χρέη του πρώτου που υπήρχαν μέχρι το χρόνο της μεταβίβασης. Επομένως, εφόσον με τη σωρευτική αναδοχή ο αποκτών υπέχει έναντι του δανειστή την ίδια υποχρέωση όπως ο μεταβιβάζων οφειλέτης, έχει τα ίδια με αυτόν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα όσον αφορά τα χρέη, όμως οι ενοχές των δύο αυτών συνοφειλετών είναι

αυτοτελείς ως προς την ύπαρξη και εξέλιξη τους και κάθε μία υπόκειται σε γεγονότα υποκειμενικά και αντικειμενικά. Από αυτό έπεται ότι οι ενστάσεις που είχαν γεννηθεί κατά το χρόνο της μεταβίβασεως υπέρ του μεταβιβάζοντος ή υπέρ του δανειστή, αντιτάσσονται από και κατά του αποκτώντος. Συνεπώς ο κήτορας δικαιούται να αντιτάξει έναντι των δανειστών εκείνου που μεταβίβασε τις ενστάσεις της διάταξης του άρθρου 473 ΑΚ, μεταξύ των οποίων και την ένσταση της παραγραφής (ΑΠ 1695/98 Δνη 1999. 631, Κρητικός εις Γεωργιάδη - Σταθόπουλο ΑΚ υπό αρθρ. 479 αρ. 28 και υπό άρθρο 473 αρ. 2, ΕφΔωδ 273/04 Νόμος).

Περαιτέρω η επίδειξη εγγράφου κατά τη διάρκεια εκκρεμούς δίκης ρυθμίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 450-452 ΚΠολΔ, ενώ αν δεν υπάρχει εκκρεμής δίκη, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 902-903 ΑΚ. Κατά το άρθρο 902 ΑΚ, όποιος έχει έννομο συμφέρον να πληροφορηθεί το περιεχόμενο ενός εγγράφου που βρίσκεται στη κατοχή άλλου, έχει δικαίωμα να απαιτήσει την επίδειξη ή και αντίγραφο του, αν το έγγραφο συντάχθηκε για το συμφέρον αυτού που το ζητεί ή πιστοποιεί έννομη σχέση που αφορά και αυτόν ή σχετίζεται με διαπραγματεύσεις που έγιναν σχετικά με τέτοια έννομη σχέση είτε απευθείας από τον ίδιο είτε για το συμφέρον του με τη μεσολάβηση τρίτου. Από την άνω διάταξη προκύπτει ότι οι προϋποθέσεις για τη θεμελίωση της ενοχικής εκ του νόμου αξίωσης για την επίδειξη εγγράφου ή για τη χορήγηση αντιγράφου που αξιώνονται από την 902 ΑΚ, είναι αφενός μεν η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος του ζη-

τούντος την επίδειξη που εξειδικεύεται στις τρεις περιοριστικά στο νόμο αναφερόμενες περιπτώσεις του ίδιου άρθρου, αφετέρου δε η κατοχή του εγγράφου από τον καθού στρέφεται η σχετική αξίωση. Όμως τέτοιο έννομο συμφέρον λείπει, όταν από τον ενάγοντα δεν προβάλλονται πραγματικοί ισχυρισμοί, αλλά η αίτηση επίδειξης εγγράφου αποβλέπει στην αποκάλυψη για πρώτη φορά με την επίδειξη κρίσιμων πραγματικών γεγονότων. Αν στο πρόσωπο του ζητούντος την επίδειξη λείπει έννομο συμφέρον, γιατί δεν συντρέχει μία από τις αναφερόμενες στο νόμο περιπτώσεις, τότε η αγωγή απορρίπτεται για έλλειψη εννόμου συμφέροντος, που συνιστά διαδικαστική προϋπόθεση και συνεπάγεται την για το λόγο αυτό απόρριψη της αγωγής ως απαράδεκτης. Πρόκειται για δικονομικό απαράδεκτο, ο έλεγχος του οποίου, για τη συνδρομή ή μη συνδρομή του, γίνεται μέσω του αρ. 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ (ΑΠ 9/05 Δνη 46. 766).

Ειδικότερα οι περιπτώσεις που προβλέπονται διαζευκτικά στο προαναφερόμενο άρθρο 902 ΑΚ και εξειδικεύουν το έννομο συμφέρον είναι οι εξής: α) Αν το έγγραφο συντάχθηκε προς το συμφέρον του αιτούντος. Για να κριθεί αν συντρέχει η προϋπόθεση αυτή ερευνάται η πρόθεση που επικράτησε κατά το χρόνο σύνταξης του εγγράφου. Τέτοιο έννομο συμφέρον υπάρχει, όταν το έγγραφο συντάχθηκε προς σύσταση, απόδειξη ή διατήρηση γενικά των δικαιωμάτων του αιτούντος την επίδειξη. Το έγγραφο δεν απαιτείται να αφορά αποκλειστικά το συμφέρον του αιτούντος την επίδειξη. Αρκεί να έχει συσταχθεί έστω και προς το συμφέρον του.

Πάντως έννομο συμφέρον δεν υπάρχει, αν το έγγραφο έχει συνταχθεί αποκλειστικά προς το συμφέρον του εναγομένου κατόχου του, β) Αν το έγγραφο πιστοποιεί έννομη σχέση που αφορά και τον αιτούντα. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται κυρίως τα έγγραφα, συστατικά ή αποδεικτικά μιας δικαιοπραξίας, που έχει καταρτιστεί με τον κάτοχο του εγγράφου ή με κάποιον τρίτο, τα οποία πιστοποιούν έννομη σχέση που αφορά και τον αιτούντα. Πρέπει, πάντως, κατά την κρατούσα ερμηνεία της ως άνω διάταξης, να έχει λάβει ο αιτών μέρος στη δικαιοπραξία που εμπεριέχεται στο έγγραφο και γ) Αν το έγγραφο σχετίζεται με διαπραγματεύσεις που έγιναν σχετικά με τέτοια έννομη σχέση είτε απευθείας από τον ίδιο τον αιτούντα, είτε για το συμφέρον του, με τη μεσολάβηση τρίτου. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα έγγραφα εκείνα, που δεν πιστοποιούν μια έννομη σχέση, αφορούν όμως τις σχετικές με αυτήν διαπραγματεύσεις, ανεξάρτητα αν αυτές κατέληξαν ή όχι σε κατάρτιση σύμβασης (ΕφΑθ 2456/02 Δνη 46. 208).

Περαιτέρω, όταν ο υπόχρεος προς επίδειξη είναι διάδικος, η επίδειξη εγγράφου ζητείται είτε με παρεμπύπτουσα αγωγή, είτε και με τις προτάσεις σε οποιαδήποτε στάση της πρωτοβάθμιας ή έκκλητης δίκης. Οι δε παρεμπύπτουσες αγωγές υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου της κύριας δίκης (άρθ. 31 § 1 ΚΠολΔ). Εξάλλου, εκτός από τα άρθρα 902-903 ΑΚ, υπάρχουν, όπως προεκτέθηκε στην αρχή, και οι διατάξεις των άρθρων 450 έως 452 ΚΠολΔ, οι οποίες αφορούν, επίσης, την επίδειξη εγγράφων. Οι τελευταίες αυτές διατάξεις δεν κατήργησαν τις

σχετικές διατάξεις του ΑΚ, είναι ειδικότερες και ρυθμίζουν την υποχρέωση των διαδίκων ή τρίτων προς επίδειξη κατά τη διάρκεια εκκρεμούς δίκης, στην οποία το επιδεικτέο έγγραφο πρόκειται να χρησιμοποιήσει για απόδειξη. Αντίθετα, οι διατάξεις του ΑΚ, οι προϋποθέσεις και οι περιορισμοί που αναφέρονται σ' αυτές ως προς τη δημιουργία της αξίωσης για επίδειξη, εφαρμόζονται μόνο όταν δεν υπάρχει εκκρεμής δίκη. Η αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του ΚΠολΔ σε ορισμένη έκταση δεν αποκλείεται, αλλά πάντως δεν είναι δυνατόν να αφορά τις περιπτώσεις εννόμου συμφέροντος για τη δημιουργία της σχετικής αξίωσης (ΑΠ 780/78 ΝοΒ 27. 563, ΑΠ 1059/77 ΝοΒ 26. 930, ΕφΑθ 2456/02 ό.π.).

Στην προκειμένη περίπτωση, η ενάγουσα ζητεί με την αγωγή να επιδειχθούν από τις εναγόμενες τα συμφωνητικά μεταβίβασης των υποκαταστημάτων της πρώτης προς τις λοιπές, τα λογιστικά βιβλία της δεύτερης και τρίτης εναγομένης, τα μισθωτήρια συμβόλαια κάθε υποκαταστήματος (ή όπου το οίκημα ήταν ιδιοκτησίας της πρώτης εναγομένης, το σχετικό συμβόλαιο αγοραπωλησίας), καθώς επίσης και τα τιμολόγια πώλησης. Το αίτημα αυτό που επαναφέρει στο παρόν Δικαστήριο η ενάγουσα παραπονούμενη για την απόρριψή του από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο πρέπει να απορριφθεί. Κι αυτό διότι το αίτημα αυτό δεν συνδέεται με την προβολή από την ενάγουσα πραγματικών ισχυρισμών ουσιωδών για την κρινόμενη υπόθεση, αλλά αποβλέπει στην αποκάλυψη για πρώτη φορά πραγματικών γεγονότων, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει εν προκει-

μένω σχετικό έννομο συμφέρον όπως θα έπρεπε με τα εκτιθέμενα στη νομική σκέψη της παρούσας, ανεξαρτήτως και της αοριστίας του αιτήματος ως προς τα τιμολόγια πώλησης και τα λογιστικά βιβλία τα οποία δεν προσδιορίζονται επακριβώς ώστε να κριθεί αν είναι πρόσφορα προς απόδειξη των ισχυρισμών της ενάγουσας (βλ. και ΑΠ 658/10, ΕφΔωδ 12/11 Νόμος). Τα συμφωνητικά μεταβίβασης των ενδίκων υποκαταστημάτων της ενάγουσας προσκομίζονται, όπως θα εκτεθεί κατωτέρω.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Η ενάγουσα είναι εταιρεία αντιπροσωπείας οιοπνευματωδών ποτών που συνεργαζόταν με την πρώτη εναγομένη, η οποία είναι εταιρεία εκμετάλλευσης καταστημάτων λιανικής πώλησης τροφίμων και άλλων προϊόντων σούπερ μάρκετ κυρίως στο χώρο της Θεσσαλίας. Στο πλαίσιο της εμπορικής τους συνεργασίας και χάριν καταβολής του τιμήματος εμπορευμάτων που είχε αγοράσει η πρώτη εναγομένη εξέδωσε αυτή για λογαριασμό και σε διαταγή της ενάγουσας τις ..., ... και ... μεταχρονολογημένες επιταγές της Σ. Τράπεζας Ν. Τ. με φερόμενες ημερομηνίες έκδοσης 28.4.2007, 30.5.2007 και 29.6.2007, ποσού 50.000 Ε της καθεμιάς, τις οποίες παρέδωσε στην ενάγουσα στις 29.6.2006. Οι επιταγές αυτές, οι οποίες εμφανίστηκαν στην Τράπεζα προς πληρωμή από την ενάγουσα την 27.4.2007, δεν πληρώθηκαν ελλείψει διαθεσίμων κεφαλαίων. Έκτοτε και μέχρι την άσκηση της αγωγής (η οποία επιδόθηκε στην πρώτη εναγομένη την 8.1.2008 και στις λοιπές εναγομένες την 21.12.2007) η ενάγουσα δεν προέβη σε καμία ενέρ-

γεια προς είσπραξη των άνω ποσών, με συνέπεια η σχετική απαίτησή της να έχει υποκύψει σε παραγραφή (άρθρ. 52 ν. 5960/1933). Την σχετική ένσταση υπέβαλαν με τις προτάσεις τους στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο (αλλά παραδεκτά και στο παρόν Δικαστήριο με τις προτάσεις τους, βλ. σχετικά Σαμουήλ Η Έφεση σελ. 283, ΑΠ 1275/09 Νόμος) οι δεύτερη και τρίτη εναγομένες, οι οποίες δικαιούνται να αντιτάξουν αυτήν κατά της ενάγουσας σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας. Επομένως κατά το σχετικό ποσό η απαίτηση της ενάγουσας έχει αποσβεσθεί λόγω παραγραφής, απορριπτομένου ως ουσιαστικά αβασίμου του σχετικού λόγου έφεσης. Περαιτέρω, όπως προέκυψε, η ενάγουσα την 17.5.2006, 6.6.2006, 10.7.2006, 26.7.2006, 17.8.2006 και 26.10.2006 πουλήσε και παρέδωσε στην πρώτη εναγομένη οιοπνευματωδή ποτά συνολικής αξίας με ΦΠΑ 76.526,16 Ε και η πρώτη εναγομένη της οφείλει από το ποσό αυτό, ποσό 61.017,49 Ε (κατά το σκέλος αυτό δεν εκκαλείται η απόφαση). Η πρώτη εναγομένη, η οποία αρχικά διατηρούσε 22 καταστήματα σούπερ μάρκετ, από το καλοκαίρι 2006 άρχισε να έχει σοβαρά οικονομικά προβλήματα με αποτέλεσμα να διακόψει τη λειτουργία ορισμένων καταστημάτων και να πωλήσει άλλα, ώστε στο τέλος του 2006 εκμεταλλευόταν πλέον 12 καταστήματα. Στη συνέχεια, η πρώτη εναγομένη, προκειμένου να βρει τα αναγκαία κεφάλαια για να αντιμετωπίσει τα χρέη της και να συνεχίσει την εμπορική της δραστηριότητα, άρχισε διαπραγματεύσεις με ενδιαφερόμενους αγοραστές προκειμένου να πουλήσει κάποια υποκα-

ταστήματά της. Έτσι, τον Μάρτιο 2007 η πρώτη εναγομένη μετά από διαπραγματεύσεις (βλ. σχετικά το από 10.11.2006 συμφωνητικό πώλησης καταστήματος υπό αίρεση) πώλησε στην δεύτερη εναγομένη, η οποία είναι και αυτή εταιρεία εκμετάλλευσης αλυσίδας καταστημάτων λιανικού εμπορίου, τέσσερα καταστήματά της. Συγκεκριμένα πώλησε τον εξοπλισμό, τα εμπορεύματα και την άυλη εμπορική αξία (πελατεία, φήμη, αέρα) δύο καταστημάτων στην πόλη των Τ. (επί των οδών Λ. και Ψ. και επί των οδών Κ. και Θ.), ενός καταστήματος στην Κ. (επί των οδών Υ., Ε. και Λ.) και ενός καταστήματος στον Π. Κ. (Γ.) (βλ. σχετικά τα από 7.3.2007 ιδιωτικά συμφωνητικά άυλης εμπορικής αξίας που αφορούν τα τρία πρώτα ως άνω καταστήματα με τίμημα 150.000 Ε, 350.000 Ε και 40.000 Ε). Επίσης, το Φεβρουάριο 2007 η πρώτη εναγομένη πούλησε στην τρίτη εναγομένη, η οποία είναι και αυτή εταιρεία γενικού εμπορίου και εκμετάλλευσης αλυσίδας καταστημάτων λιανικού εμπορίου, τον εξοπλισμό, τα εμπορεύματα και την άυλη εμπορική αξία τριών καταστημάτων και μάλιστα δύο καταστημάτων στα Τ. (Β. και Κ.) και ενός καταστήματος στην Κ. (Γ. Ρ.) (βλ. το από 5.2.07 συμφωνητικό και το από 20.2.07 συμφωνητικό που αφορά το πρώτο κατάστημα με τίμημα για την άυλη εμπορική αξία το ποσό των 1.216.755 Ε, το από 22.2.07 συμφωνητικό που αφορά το δεύτερο κατάστημα με τίμημα για την άυλη εμπορική αξία το ποσό των 645.271 Ε και το από 20.2.07 συμφωνητικό που αφορά το κατάστημα της Κ. με τίμημα για την εμπορική αξία το ποσό των 999.410 Ε). Οι ως άνω συμβληθέντες συμφώνη-

σαν επίσης να διατηρηθεί το προσωπικό των καταστημάτων από τις νέες ιδιοκτήτριες. Μετά τις ως άνω μεταβιβάσεις, η πρώτη εναγομένη διατήρησε στην κατοχή της πέντε καταστήματα και μάλιστα το κατάστημα «Π.» στο κέντρο της πόλης των Τ., ένα κατάστημα στην οδό Λ. στα Τ., ένα κατάστημα στην Π. Τ. και ένα κατάστημα στο κέντρο της πόλης της Λ. Τα καταστήματα που διατήρησε στην ιδιοκτησία της η πρώτη εναγομένη ήταν σημαντικά από άποψη θέσης και κύκλου εργασιών, συνέχισαν δε να λειτουργούν και μετά τις ένδικες μεταβιβάσεις, εκτός από το κατάστημα της Λ. που διέκοψε τη λειτουργία του λίγο μετά τις μεταβιβάσεις. Σκοπός των μεταβιβάσεων αυτών ήταν να μπορέσει η πρώτη εναγομένη να αντιμετωπίσει τις αυξημένες οικονομικές της ανάγκες και να συνεχίσει να εκμεταλλεύεται επικερδώς τα εναπομείναντα σε αυτήν καταστήματα το οποία είχαν αντίστοιχη με τα μεταβιβασθέντα εμπορική αξία. Ο σκοπός αυτός προκύπτει και από το γεγονός ότι η πρώτη εναγομένη διατήρησε στην κατοχή της και συνέχισε να εκμεταλλεύεται και μετά τις άνω μεταβιβάσεις τουλάχιστον ισάριθμα με τα πωληθέντα καταστήματα με καίρια θέση και εμπορική κίνηση, που ήταν και αυτά αξιόλογα εμπορικά και κερδοφόρα. Έτσι, με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία, δεν προέκυψε ότι οι ένδικες μεταβιβάσεις αφορούν στο σύνολο της επιχείρησης της πρώτης εναγομένης ή στο σημαντικότερο στοιχείο της περιουσίας της, ώστε να θεμελιώνεται, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, ευθύνης της δευτέρας και τρίτης εναγομένης για το ως άνω χρέος της πρώτης εναγομένης προς

την ενάγουσα. Επομένως το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη ως προς αυτές, ενώ έκανε δεκτή την αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά ένα μέρος ως προς την πρώτη εναγομένη, υποχρεώνοντας αυτήν να καταβάλει στην ενάγουσα για την ως άνω αιτία το ποσό των 61.017,49 € με το νόμιμο τόκο, ορθά ερμήνευσε το Νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις. Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί η έφεση ως ουσιαστικά αβάσιμη...

514/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγήτρια: Ερατώ Κολέση

Δικηγόροι: Αφροδίτη Χαριτίδου, Αγλαΐα Κράβαρη, Χαρ. Τσιρογιάννης

Αποδεικτική ισχύς δημοσίων εγγράφων, αν συντάχθηκαν από το αρμόδιο καθ' ύλην και κατά τρόπον πρόσωπο.

Αρμοδιότητα προέδρου κοινότητας για έκδοση πιστοποιητικών προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης και όχι για το αν δημότης κατέχει ακίνητο.

Μη λήψη υπόψη, ούτε ως δικ. τεκμηρίου, βεβαίωσης τρίτου εφόσον το δικαστήριο κρίνει ανέλεγκτα, χωρίς να υποχρεούται σε δ/γή απόδειξης, ότι δόθηκε με αποκλειστικό σκοπό χρήσης στη δίκη.

{...} Κατά τη διάταξη του άρθρου 438 ΚΠολΔ, έγγραφα που έχουν συνταχθεί κατά τους νόμιμους τύπους από δημόσιο υπάλληλο ή λειτουργό ή πρόσωπο που ασκεί δημόσια υπηρεσία ή λειτουργία αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους, ως προς όσα βεβαιώνονται στο έγγραφο ότι

έγιναν από το πρόσωπο που συντάζει το έγγραφο ή ότι έγιναν ενώπιόν του, αν το πρόσωπο αυτό είναι καθ' ύλην και κατά τρόπον αρμόδιο να κάνει αυτή τη βεβαίωση. Εξ άλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 87 παρ. 1 περ. ι' του π.δ. 323/1989 κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο νόμου, με τίτλο «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας», των ισχυουσών διατάξεων του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν, ο πρόεδρος της κοινότητας εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως των δημοτών. Από τις ανωτέρω διατάξεις σαφώς προκύπτει ότι ο πρόεδρος της κοινότητας δεν έχει αρμοδιότητα να εκδίδει πιστοποιητικά για το αν κάποιο μέλος της Κοινότητας κατέχει από ορισμένο χρόνο ένα ακίνητο και, επομένως, πιστοποιητικό με τέτοιο περιεχόμενο δεν αποτελεί απόδειξη περί τούτου. Εξ άλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 341, 396 έως 398, 406 και 410 ΚΠολΔ, σαφώς προκύπτει ότι έγγραφο που περιέχει βεβαίωση τρίτου και το οποίο εκδόθηκε πριν από τη δίκη ή κατά τη διάρκεια αυτής, με αποκλειστικό σκοπό να χρησιμεύσει σε αυτή ως αποδεικτικό μέσο, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, αφού διαφορετικά θα επήρχετο καταστρατήγηση των διατάξεων που αφορούν στο αποδεικτικό μέσο των μαρτύρων. Για το σκοπό δε που εκδόθηκε το έγγραφο κρίνει ανελέγκτως και ελευθέρως το δικαστήριο της ουσίας, επί τη βάση αυτού τούτου του περιεχομένου του εγγράφου, χωρίς να υποχρεούται να διατάξει απόδειξη.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από

τις ένορκες καταθέσεις ..., από όλα τα έγγραφα ..., εκτός από την υπ' αριθμ. .../1.12.2006 βεβαίωση του προέδρου της Διευρυμένης Κοινότητας Α., η οποία δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, διότι κατά την κρίση του δικαστηρίου λήφθηκε για να χρησιμοποιήσει ως αποδεικτικό μέσο στην παρούσα δίκη (βλ. ΑΠ 1408/01, ΑΠ 1161/80, ΕφΔωδ 124/12, 35/06 και 54/04 Νόμος), καθώς δόθηκε την 1.12.2006 και η αγωγή ασκήθηκε στις 14.12.2006, χωρίς να ασκεί καμία έννομη επιρροή στην παραπάνω κρίση του δικαστηρίου το γεγονός ότι η αγωγή αυτή απορρίφθηκε ως αόριστη με την υπ' αριθμ. 220/2008 απόφαση του Μονομελούς Τρικάλων και ασκήθηκε εκ νέου η υπό κρίση αγωγή με την αυτή νομική βάση, αλλά με ορισμένο πλέον τρόπο, {...}.

530/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγητής: Σπ. Μελάς

Δικηγόροι: Αντ. Νεδελκόπουλος, Νικ. Νάνος

Επί μη πίστωσης του τιμήματος, ο αγοραστής οφείλει τόκους ατότου λαμβάνει τα ωφελήματα.

Ένσταση ο ισχυρισμός περί υπαγωγής των απαιτήσεων σε αλληλόχρεο λ/σμό.

Κατάρτιση αλληλόχρεου με σύμβαση, και άτυπη, μόνη δε η συμφωνία δεν αρκεί, απαιτούμενης και δυνατότητας εκατέρωθεν αποστολών έστω κι αν δεν υλοποιηθεί. Η αναγραφή σε κάθε τιμολόγιο του εκάστοτε χρεωστικού ή πιστωτικού υπολοίπου δεν στοιχειο-

θετεί την έννοια του αλληλόχρεου. Μη αλληλόχρεος λ/σμός επί διαδοχικών συμβάσεων πώλησης με πίστωση τιμήματος καταβλητέου τμηματικά.

Αοριστία ισχυρισμού περί αλληλόχρεου αν δεν αναφέρονται ο τηρών αυτόν, η λειτουργία του, το περιοδικό κλείσιμο, η αναγνώριση του καταλοίπου και, επί μη αναγνώρισης, όλα τα κονδύλια.

{...} III. Με τη σύμβαση της πώλησης ο αγοραστής έχει υποχρέωση να πληρώσει το τίμημα που συμφωνήθηκε και αν δεν πιστώθηκε οφείλει γι' αυτό τόκους ατότου παίρνει τα ωφελήματα (άρθρο 513, 529 ΑΚ), δηλαδή από την παράδοση του πράγματος. Ο ισχυρισμός του εναγομένου αγοραστή ότι ο ενάγων πωλητής δεν μπορεί να απαιτήσει αυτοτελώς το τίμημα από τη σύμβαση πώλησης, λόγω υπαγωγής των απαιτήσεων σε αλληλόχρεο λογαριασμό με συμφωνία των συμβαλλομένων, αποτελεί ένσταση και όχι αιτιολογημένη άρνηση, διότι δεν εναντιώνεται στην ιστορική βάση της αγωγής, πλην επικαλείται ότι έχουν συμβεί και άλλα γεγονότα, τα οποία στο πλαίσιο εφαρμογής ενός άλλου, αντίθετου, κανόνα, εμποδίζουν την άσκηση του δικαιώματος και οδηγούν σε απόρριψη της αγωγής (ΕφΑθ 295/01 ΔΕΕ 8. 613, ΕφΑθ 4095/84 Δ 15. 843, όπου και σύμφωνο σημείωμα Σταματόπουλου, ΕφΘεσ 2284/90 Αρμ 44. 743, ΕφΛαρ 185/04 ΑρχΝ 2005. 483, ΕφΛαρ 576/03 Δικογρ 2004. 235). Ο αλληλόχρεος λογαριασμός καταρτίζεται με σύμβαση, ακόμη και άτυπη (ΕφΑθ 6072/98 Δνη 41. 458). Μόνη η συμφωνία των συμβαλλομένων δεν μπορεί να προσ-

δώσει σε κάποια σύμβαση το νομικό χαρακτήρα του αλληλόχρεου λογαριασμού, αν δεν συντρέχει και η δυνατότητα αποστολών και από τις δύο πλευρές (ΑΠ 79/95 ΝοΒ 44. 628), έστω και αν δεν υλοποιηθεί από τα πράγματα η δυνατότητα αυτή (ΕφΑθ 2355/99 Δνη 41. 144). Ο διάδικος έχει το βάρος να επικαλεσθεί τα γεγονότα που θεωρεί ότι στηρίζουν τον αγωγικό του ισχυρισμό. Ο νομικός χαρακτηρισμός των πραγματικών περιστατικών (γεγονότων) δεν ανήκει ούτε στο διάδικο ούτε στο μάρτυρα, ανήκει στη κυριαρχική εξουσία του Δικαστηρίου. Οι επαναλαμβανόμενες επί σειρά ετών πωλήσεις εμπορευμάτων και η καταβολή τμηματικώς του τιμήματος, δηλ. η ύπαρξη συνεχούς δούναι - λαβείν, δεν αρκεί να χαρακτηρίσει το λογαριασμό από τις μεταξύ τους δοσοληψίες ως αλληλόχρεο. Ομοίως το γεγονός ότι σε κάθε τιμολόγιο αναγράφεται το εκάστοτε υπόλοιπο ποσό που οφείλεται ή έχοντας καταβληθεί καθ' υπερβολήν πιστώνεται, δεν στοιχειοθετεί την έννοια του αλληλόχρεου λογαριασμού. Συνεπώς, δεν υπάρχει αλληλόχρεος λογαριασμός όταν, από τη φύση της σύμβασης, ο ένας συμβαλλόμενος γίνεται μόνο πιστωτής και ποτέ οφειλέτης και ο άλλος μόνο οφειλέτης και ποτέ πιστωτής, δικαιούμενος απλώς να εξοφλήσει το χρέος του με τμηματικές καταβολές, που γίνονται προς αντίστοιχη απαλλαγή του από το χρέος (ΑΠ 680/86 ΝοΒ 35. 723). Ειδικότερα, κατά την άποψη που έχει επικρατήσει και το Δικαστήριο τούτο δέχεται ως ορθή, στη σύμβαση πώλησης, δεν υπάρχει αλληλόχρεος λογαριασμός όταν ο πελάτης εμπόρου αγοράζει εμπορεύματα με πίστωση του τιμήματος (ολική ή μερική)

και καταβάλλει, σε εξόφληση του πιστωμένου τιμήματος, διάφορα χρηματικά ποσά, διότι, στην περίπτωση αυτή, υπάρχουν περισσότερες πωλήσεις, ανεξάρτητες μεταξύ τους, με πίστωση του τιμήματος, το οποίο είναι καταβλητέο τμηματικά (ΕφΘεσ 860/00 Αρμ 56. 1029).

Ο εκκαλών, με τις προτάσεις του, κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, δεν αμφισβήτησε τις συμβάσεις πώλησης, ούτε το συμφωνημένο τίμημα, ούτε την παράδοση των εμπορευμάτων, ώστε για τους ισχυρισμούς αυτούς συνάγεται δικαστική ομολογία (261 ΚΠολΔ). Ισχυρίστηκε όμως ότι είχε καταρτίσει με την εφεσίβλητη σύμβαση αλληλόχρεου λογαριασμού μ' αποτέλεσμα τα επί μέρους κονδύλια των εκατέρωθεν χρεοπιστώσεων να χάνουν την αυτοτέλειά τους και να οφείλεται μόνο το υπόλοιπο, το οποίο η εφεσίβλητη όφειλε να διεκδικήσει, παραθέτοντας ανάλυση του λογαριασμού, αφού προηγουμένως κατήγγειλε την σύμβαση. Τον ισχυρισμό αυτό στη συνέχεια συνάπτει με ένσταση εξοφλήσεως, αφού το υπόλοιπο του λογαριασμού είναι πιστωτικό για αυτόν. Δεν ισχυρίστηκε πάντως ρητώς ότι το αιτούμενο ποσό δεν είναι ληξιπρόθεσμο και απαιτητό, λόγω μη καταγγελίας της επικαλούμενης σύμβασης αλληλόχρεου λογαριασμού. Οι δύο αυτοί συναφείς ισχυρισμοί, που επαναφέρονται, με τον πρώτο λόγο έφεσης, πρέπει να απορριφθούν, διότι πέρα από το ότι ο αλληλόχρεος λογαριασμός δεν προσήκει, κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα, στη φύση της πώλησης, και ως αόριστοι διότι ο εκκαλών, πέρα από τη συμφωνία περί υπαγωγής των εκατέρωθεν χρεοπι-

στώσεων σε αλληλόχρεο λογαριασμό, δεν εκθέτει με σαφήνεια και πληρότητα ποιος τηρούσε τον λογαριασμό αυτό, τη λειτουργία του επικαλούμενου αλληλόχρεου λογαριασμού, το κατά νόμο περιοδικό - ανά εξάμηνο - κλείσιμό του, την αναγνώριση ή μη του καταλοίπου από τον αντισυμβαλλόμενο, και σε περίπτωση μη αναγνώρισης την παράθεση όλων των κονδυλίων του τηρούμενου λογαριασμού. {...}

533/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγήτρια: Ερατώ Κολέση

Δικηγόροι: Φωτεινή Ριζάβα, Γεώρ. Νούτσιας, Βασιλική Μπαρμπούτη

Εφαρμογή της διαδικασίας του ν. 2882/01 και στις προ αυτού κηρυχθείσες απαλλοτριώσεις, εφόσον η αίτηση οριστικής αποζημίωσης ασκηθεί μετά την 6.5.01.

Μετά τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης και την αναγνώριση του δικαιούχου, δυνατή καταψηφιστική αγωγή καταβολής της αποζημίωσης κατά την τακτική διαδικασία στο αρμόδιο λόγω ποσού δικαστήριο. Η απαίτηση του ιδιοκτήτη είναι γεννημένη από τη δημοσίευση της τελεσίδικης περί καθορισμού της αποζημίωσης απόφασης (που παράγει δεδικασμένο) και δεν τελεί υπό την προθεσμία των 18 μηνών που αφορά στην αυτοδίκαιη άρση της απαλλοτρίωσης λόγω μη καταβολής της αποζημίωσης.

Για τη νομιμοποίηση του ενάγοντος δεν ερευνάται η δυνατότητα ολοκλήρωσης της απαλλοτρίωσης, ούτε η

υπαιτιότητα. Η δίκη αυτή είναι αυτοτελής και αρκεί η στην αγωγή μνεία της απόφασης που αναγνώρισε τον ενάγοντα ως δικαιούχο, όχι και των παραγωγικών περιστατικών του δικαιώματός του επί του απαλλοτριωθέντος. **Δυνατή με την προσθήκη προσκόμιση νέων εγγράφων μόνο προς απόκρουση αυτοτελών ισχυρισμών προταθέντων το πρώτον κατά τη συζήτηση.**

Για εκκαθάριση των δικ. εξόδων πρέπει ο αιτών να παραθέσει κατάλογο έως την πρώτη συζήτηση και όχι μετά ή το πρώτον στο Εφετείο.

{...} II. Από τις διατάξεις των άρθρων 7, 9, 11 και 12 § 1 του ν. 2882/2001, οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 29 του ν. 2882/2001 (ΚΑΑΑ), εφαρμόζονται και στις απαλλοτριώσεις προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων και ανάπτυξη οικιστικών περιοχών που κηρύχθηκαν οποτεδήποτε μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα, και η όλη διαδικασία ρυθμίζεται από τις διατάξεις αυτού, εφόσον η αίτηση για καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος ακινήτων έχει ασκηθεί μετά την 6.5.2001 (ΑΠ 1413/04, ΕφΔωδ 197/06, ΕφΔωδ 9/04, ΕφΛαρ 61/03 Νόμος), προκύπτει ότι με την κήρυξη της απαλλοτρίωσης γεννάται απευθείας από τον νόμο (ex lege) η ενοχή (άρθ. 287 ΑΚ) από την απαλλοτρίωση μεταξύ του υπέρ ου η απαλλοτρίωση και του καθ' ου, δυνάμει της οποίας ο καθ' ου δανειστής δικαιούται να απαιτήσει από τον οφειλέτη υπέρ ου η απαλλοτρίωση την καταβολή της πλήρους αποζημιώσεώς του. Έτσι, από τις ως άνω διατάξεις συνάγονται και τα ακόλουθα: μετά τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης για την

αναγκαστική απαλλοτρίωση ιδιοκτησίας και την αναγνώριση του δικαιούχου της αποζημίωσης αυτής, είναι επιτρεπτή η άσκηση απ' αυτόν της αγωγής επιδίκασης της, από την ανωτέρω αιτία, αποζημίωσης και μάλιστα με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Η απαίτηση του ιδιοκτήτη του απαλλοτριωθέντος είναι γεννημένη και απαιτητή αμέσως από τη δημοσίευση της τελεσίδικης περί καθορισμού της αποζημίωσης δικαστικής απόφασης και δεν τελεί υπό προθεσμία, και μάλιστα αυτήν των 18 μηνών, η οποία αναφέρεται στη μη συντέλεση της απαλλοτρίωσης από τη μη καταβολή ή τη μη παρακατάθεση της προσωρινώς ή οριστικώς προσδιορισθείσας αποζημίωσης και την εκ του λόγου αυτού αυτοδίκαιη άρση της απαλλοτρίωσης (ΑΠ 156/05 Δνη 2006. 444, ΑΠ 1614/01 Δνη 2002. 390). Ενόψει τούτων, ο αναγνωρισθείς δικαιούχος της αποζημιώσεως, η οποία καθορίσθηκε τελεσίδικως για την αναγκαστική απαλλοτρίωση του ακινήτου του (δηλαδή, εκδόθηκε απόφαση του Εφετείου περί οριστικού προσδιορισμού της αποζημιώσεως που είναι τελεσίδικη και παράγει δεδικασμένο μεταξύ των διαδίκων της σχετικής δίκης• ΑΠ 152/07 Νόμος), μπορεί με καταψηφιστική αγωγή, η οποία δικάζεται κατά την τακτική διαδικασία από το αρμόδιο καθ' ύλην λόγω ποσού δικαστήριο, να ζητήσει από τον υπόχρεο την καταβολή της, καθώς και τους νόμιμους τόκους από την επίδοση της αγωγής. Για τη νομιμοποίηση του δικαιούχου ως ενάγοντος έναντι του υπόχρεου για καταβολή της αποζημίωσης δεν ερευνάται ούτε η δυνατότητα ολοκλήρωσης του έργου το οποίο αφορά η απαλλοτρίωση, ούτε η

υπαιτιότητα του υπόχρεου προς καταβολή (ΑΠ 1476/03 Δνη 2005. 1068, ΑΠ 1346/03 Δνη 2005. 750, ΑΠ 1132/03 Νόμος). Συνακόλουθα τούτων, εφόσον η άσκηση της καταψηφιστικής αγωγής είναι παραδεκτή μετά τη δημοσίευση της τελεσίδικης περί καθορισμού της αποζημίωσης δικαστικής απόφασης, οπότε είναι γεννημένη και απαιτητή η απαίτηση του ιδιοκτήτη του απαλλοτριωθέντος για την καταβολή της καθορισθείσας αποζημίωσης, η σχετική δίκη είναι διαφορετική και αυτοτελής της δίκης καθορισμού αποζημιώσεως (ΑΠ 1636/05 Νόμος), διεξαγόμενη, ως προαναφέρθηκε, κατά την τακτική διαδικασία (ΑΠ 1917/05 Νόμος). Για τη θεμελίωση αυτής αρκεί η μνεία της αποφάσεως που τον αναγνώρισε δικαιούχο της αποζημιώσεως, χωρίς να απαιτείται και η αναφορά των παραγωγικών περιστατικών του επί του απαλλοτριωθέντος πράγματος δικαιώματός του (ΑΠ 1264/76 ΝοΒ 25. 891, ΕφΑθ 8681/00 ΝοΒ 49. 851, προσαγόμενη).

Στην κρινόμενη περίπτωση, με την από 3.10.2007 και υπ' αριθμ. καταθ. 1576/4.10.07 αγωγή της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας η ενάγουσα ιστορούσε ότι, σε εφαρμογή του εγκεκριμένου σχεδίου της πόλης της Λ. στη συνοικία Α. για το σκοπό της διανοίξεως των οδών Φ., Δ. και Β., εκδόθηκε η με αριθμό .../2003 πράξη προσκυρώσεως και αναλογισμού αποζημίωσης της Διεύθυνσης Πολεοδομίας, του Δήμου Λ., η οποία κυρώθηκε με τη με αριθμό .../21.1.2004 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας και κηρύχθηκαν αναγκαστικά απαλλοτριωτέες εδαφικές εκτάσεις μεταξύ των οποίων καταλέγονται και τα οικοτεδικά

τμήματα με κωδικούς αριθμούς ιδιοκτησίας 7 και 5. Ότι οι εναγόμενοι είναι υπόχρεοι να της καταβάλουν, κατά το ποσοστό συνιδιοκτησίας τους (1/2 εξ αδιαιρέτου), λόγω ρυμοτομίας, ως ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήτες της με αριθμό 7 ιδιοκτησίας, αποζημίωση για συνολική έκταση 370.86 τμ. της δικής της με αριθμό 5 ιδιοκτησίας. Ότι με τη με αριθμό 386/2006 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, η οποία κατέστη τελεσίδικη, καθορίσθηκε προσωρινά η τιμή μονάδος αποζημίωσης στο ποσό των 350 Ε ανά τμ, ενώ με την ίδια απόφαση, αυτή αναγνωρίσθηκε δικαιούχος της αποζημίωσης για τη με αριθμό 5 ιδιοκτησία της. Με βάση αυτό το ιστορικό, η ενάγουσα ζητούσε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, συνιδιοκτήτες της με αριθμό 7 ιδιοκτησίας να της καταβάλουν συμμέτρως το ποσό της προσωρινά προσδιορισθείσας αποζημίωσης (των 129.801 Ε) με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την πλήρη και ολοσχερή εξόφλησή της, και να καταδικασθούν οι εναγόμενοι στην καταβολή της δικαστικής της δαπάνης. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλουμένη απόφασή του, αφού έκρινε ορισμένη και νόμιμη την ανωτέρω αγωγή, την έκανε δεκτή και ως ουσιαστικά βάσιμη. Έτσι που έκρινε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δεχθέν ότι η ανωτέρω αγωγή δεν πάσχει από αοριστία εκ του ότι δεν αναφέρεται σε αυτήν ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση έγινε τμηματική εφαρμογή της συγκεκριμένης ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης και αφορούσε τα αναφερόμενα στην έφεση (φυσικά και νομικά) πρόσωπα, καθώς και ότι έχουν εκκαθαριστεί όλες οι απαιτήσεις μεταξύ των εμπλεκομένων

στη συγκεκριμένη απαλλοτρίωση, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στις παραπάνω σκέψεις, δεν έσφαλε περί την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και οι τ' αντίθετα υποστηρίζοντες πρώτος και δεύτερος λόγοι της κρινομένης εφέσεως είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι.

III. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρ. 237 παρ. 1 και 3, και 270 ΚΠολΔ συνάγεται ότι οι διάδικοι πρέπει, με κύρωση απαραδέκτου, να καταθέσουν το αργότερο ως το τέλος της συζήτησης στο ακροατήριο όλα τα αποδεικτικά και διαδικαστικά έγγραφα που επικαλούνται με τις προτάσεις τους, πλην εκείνων που χρησιμεύουν αποκλειστικά στην απόκρουση αυτοτελών ισχυρισμών που προτάθηκαν παραδεκτά για πρώτη φορά κατά τη συζήτηση και για τα οποία παρέχεται η δυνατότητα επίκλησης και προσκομιδής τους το πρώτον με τη, μετά τη συζήτηση, προσθήκη των προτάσεων. Έτσι, δεν είναι δυνατόν να ληφθεί υπόψη από το δικαστήριο αποδεικτικό μέσο, του οποίου δεν έγινε επίκληση και προσκομιδή, καθώς επίσης και επικληθέν αποδεικτικό μέσο για απόδειξη ισχυρισμού που είχε προταθεί πριν από τη συζήτηση στο ακροατήριο, χωρίς αυτό να προσκομισθεί μέχρι το τέλος αυτής. Στην προκείμενη περίπτωση, με τον τρίτο λόγο της εφέσεως αποδίδεται στην εκκαλουμένη απόφαση η πλημμέλεια ότι, αν και κατά τη συζήτηση κατά την οποία εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση δεν προσκομίσθηκε ούτε έγινε επίκληση: 1) της από 3.10.2007 και υπ' αριθμ. καταθ. 1574/4.10.2007 αγωγής της εφεσίβλητης κατά του Δήμου Λ., 2) της από 3.10.2007 και υπ' αριθμ. καταθ. 266/8.10.2007 αγω-

γής της εφεσίβλητης κατά των Σ. Κ. και Σ. Τ., 3) της από 8.1.2008 πράξης εξόφλησης ποσού 2.380 Ε των Σ. Κ. και Σ. Τ., 4) της από 15.1.2007 πράξης εξόφλησης ποσού 954,70 Ε συνολικώς των Α., Χ. και Α. Π., 5) τις από 30.5.2007 δύο συμβ/κές πράξεις του συμ/φου Χ.Τ., σύμφωνα με τις οποίες η Ε.Σ. εξόφλησε τις υποχρεώσεις της προς την εφεσίβλητο, 6) το υπ' αριθμ. πρωτ. ...6/29.10.2007 έγγραφο του Δήμου Λ. με βάση το οποίο η εφεσίβλητος υποχρεώθηκε και έθεσε σε κοινή χρήση τμήμα της ιδιοκτησίας της, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη του τα ως άνω απαραδέκτως προσκομισθέντα έγγραφα, δέχθηκε ότι είχαν πληρωθεί οι απαιτούμενες εκ του νόμου προϋποθέσεις για την τμηματική εφαρμογή της συγκεκριμένης ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης. Από την επισκόπηση των οικείων διαδικαστικών εγγράφων προκύπτει ότι η εφεσίβλητη με τις κατατεθείσες κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου προτάσεις της ρητώς ανέφερε ότι προσκομίζει κι επικαλείται, μεταξύ άλλων, και τα προαναφερόμενα έγγραφα προκειμένου να καταρρίψει τον ισχυρισμό των αντιδίκων της περί ανακλήσεως της ένδικης απαλλοτρίωσης και να αποδείξει ότι ήταν σε ισχύ η συγκεκριμένη απαλλοτρίωση που αφορούσε την ιδιοκτησία της με αριθμό 5, καθόσον εντός του προβλεπόμενου από το νόμο 18μηνου, αυτή (εφεσίβλητη) άσκησε όλα τα δικαιώματά της εναντίον τόσο του υπερ' ου η απαλλοτρίωση Δήμου Λ. όσο και των λοιπών ωφελούμενων εκ της απαλλοτριώσεως κυρίων παρόδιων ακινήτων. Και αυτό, διότι οι εκκαλούντες είχαν ισχυρισθεί με τις από 2.2.2010 κατα-

τεθείσες επί της έδρας προτάσεις τους ότι είχε ανακληθεί η ένδικη απαλλοτρίωση, το δε πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, κατά εφαρμογή των οικείων δικονομικών διατάξεων περί έγκαιρης προσκομιδής των αποδεικτικών μέσων, δέχθηκε ως αποδεικτικά στοιχεία τ' ανωτέρω έγγραφα της εφεσίβλητης, τα οποία αυτή είχε προσκομίσει με την προσθήκη - αντίκρουση των προτάσεών της, που κατατέθηκε στις 3.2.2010 και όχι με τις προτάσεις που κατέθεσε κατά τη συζήτηση. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο επομένως, που δέχθηκε ότι τα προαναφερόμενα έγγραφα της εφεσίβλητης παραδεκτά προσκομίσθηκαν στον πρώτο βαθμό με την προσθήκη των προτάσεων, αφού επρόκειτο για αποδεικτικά στοιχεία προς απόκρουση ισχυρισμού που είχε προβληθεί κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, ορθά εφάρμοσε το νόμο και ως εκ τούτου απορριπτέος κρίνεται ο τρίτος λόγος της έφεσης των εκκαλούντων.

IV. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 17 παρ. 4 εδ. γ' του Συντάγματος 1975, σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 11 παρ. 1 του ν.δ. 797/1971, προκειμένου να συντελεσθεί η αναγκαστική απαλλοτρίωση κατά το άρθρο 7 του ν.δ. 797/1971, η αποζημίωση που ορίστηκε καταβάλλεται υποχρεωτικά το αργότερο σε ενάμιση έτος από τη δημοσίευση της απόφασης για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης και, σε περίπτωση απευθείας αίτησης για οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης, από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου, διαφορετικά η απαλλοτρίωση αίρεται αυτοδικαίως. Όμως στην παρ. 3 του άρθρου 11 του ν.δ. 797/1971, όπως αυτή τροποποιήθηκε με

το άρθρο 3 του ν. 212/1975 ορίζεται ότι η ως άνω επερχόμενη αυτοδίκαιη ανάκληση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης θεωρείται ως μη γενομένη, όταν, μέσα σε ετήσια ανατρεπτική προθεσμία από την εκπνοή της παραπάνω προθεσμίας των 18 μηνών, ο καθ' ου η απαλλοτρίωση υποβάλλει στη διεύθυνση απαλλοτριώσεων του Υπουργείου Οικονομικών έγγραφη δήλωση ότι επιθυμεί την περαιτέρω διατήρηση της απαλλοτριώσεως. Η αυτοδίκαιη ανάκληση της απαλλοτρίωσης με την παρέλευση του δεκαοκταμήνου δεν λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, αλλά θα πρέπει να προσβάλλεται από τον καθ' ου η απαλλοτρίωση. Από την εκ μέρους του τελευταίου έγερση αγωγής για επιδίκαση της αποζημίωσης μέσα σε προθεσμία ενός έτους από την πάροδο της ως άνω δεκαοκτάμηνης προθεσμίας συνάγεται σαφώς η βούλησή του να μην ασκήσει το δικαίωμα που θεσπίσθηκε για το συμφέρον του, να καταστήσει δηλαδή ανίσχυρη την απαλλοτρίωση επικαλούμενος την αυτοδίκαιη ανάκλησή της, αλλά η βούλησή του να διατηρηθεί η απαλλοτρίωση, οπότε η άρση της θεωρείται ως μη γενομένη, έστω κι αν αυτός δεν υπέβαλε την πιο πάνω δήλωση στο Υπουργείο Οικονομικών, αφού η υποβολή αυτής απαιτείται για την ενημέρωση του Υπουργείου προς έκδοση της σχετικής πράξης για ανάκληση της απαλλοτρίωσης που έχει διαπιστωτικό χαρακτήρα (ΟΛΑΠ 7/07 αδημ. σε νομικά περιοδικά). Η αυτοδίκαιη αυτή ανάκληση της απαλλοτρίωσης λόγω μη καταβολής της ορισθείσας αποζημιώσεως μέσα στις προθεσμίες που ορίζουν οι πιο πάνω διατάξεις, αποβλέπουσα μόνον εις το συμ-

φέρον του καθ' ου η απαλλοτρίωση ιδιοκτήτη για να μην παραμείνει η κηρυχθείσα εις βάρος του απαλλοτρίωση επί μακρό χρονικό διάστημα εκκρεμής και μετέωρος, προς βλάβη των συμφερόντων του, λόγω της δεσμεύσεως της ιδιοκτησίας του, μπορεί από αυτόν μόνον να προταθεί, όχι δε και από τον υπέρ ου η απαλλοτρίωση (ΑΠ 1390/07 αδημ. σε νομικά περιοδικά). Κατά συνέπεια η προθεσμία αυτή ούτε αποκλείει την κατά τη διάρκειά της υποχρέωση της καταβολής της αποζημίωσης που προσδιορίστηκε οριστικά, ούτε, στην περίπτωση της άπρακτης παρέλευσής της, επιφέρει απόσβεση της αξίωσης αποζημίωσης από την ανωτέρω αιτία για το δικαιούχο που όχι μόνον δεν την επικαλείται αλλά, αντίθετα, ασκεί αγωγή επιδίκασης της ανωτέρω αποζημίωσης. Ενόψει των προαναφερθέντων οι πρωτοδίκως προβληθέντες ισχυρισμοί των εναγομένων, που επαναφέρονται με τον τέταρτο λόγο της κρινόμενης εφέσεως, σύμφωνα με τους οποίους η επίδικη απαλλοτρίωση ήρθη αυτοδικαίως και δεν συντελέστηκε καθόσον: α) κατ' αρθρ. 11 παρ. 3 Ν. 2882/2001, αν και οι ίδιοι τυγχάνουν δικαιούχοι αποζημίωσης που ορίσθηκε με τη με αριθμό 386/2006 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας για το τμήμα ιδιοκτησίας τους με αριθμό 7, η οποία απόφαση δημοσιεύθηκε στις 10.7.2006, μέχρι και σήμερα ήτοι μετά από χρονικό διάστημα 3,5 και πλέον ετών ο Δήμος Λ. δεν τους αποζημίωσε για τα επικείμενα της ιδιοκτησίας τους, όπως άλλωστε δεν τους αποζημίωσαν και τρίτοι ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήτες κατά τα αναλυτικώς αναφερόμενα στις προτάσεις τους ποσά, β) μετά την έκδοση της ως άνω απόφα-

σης με αριθμό 386/2006 έχει επέλθει τεράστια αύξηση της αξίας του ακινήτου τους, η οποία δεν οφείλεται στο έργο, το οποίο ουδέποτε μέχρι σήμερα εκτελέστηκε, ούτε καν έχουν εκκινήσει οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, είναι μη νόμιμοι και ως εκ τούτου απορριπτέοι. Στην προκειμένη περίπτωση ο έλεγχος του Δικαστηρίου περί του εάν συντελέσθηκε ή όχι η επίδικη απαλλοτρίωση, αφορά το ακίνητο της εφεσίβλητης - ενάγουσας, η οποία αιτείται την αποζημίωση και όχι το ακίνητο των εκκαλούντων - αναγομένων έστω και εάν αυτό απαλλοτριώθηκε με την ίδια δικαιοκτητική πράξη. Δηλαδή μετά την τυχόν αυτοδίκαιη άρση της απαλλοτρίωσης, μη ρυμοτομούμενο τυγχάνει πλέον το ακίνητο του ιδιοκτήτη και καθ' ου η απαλλοτρίωση, και όχι το ακίνητο του υπόχρεου προς πληρωμή ωφελούμενου από την απαλλοτρίωση τρίτου, η δε απαλλοτρίωση που κηρύχθηκε ελέγχεται για το εάν καθίσταται εκκρεμής για μεγάλο χρόνο, με συνέπεια τη βλάβη του ιδιοκτήτη λόγω δέσμευσης της ιδιοκτησίας του, καθώς και όσων έχουν έννομο συμφέρον να μην υφίσταται αυτή η εκκρεμότητα μόνο αναφορικά με το συγκεκριμένο ακίνητο της ενάγουσας εν προκειμένω, αφού δεν αποκλείεται από το νόμο η τμηματική εφαρμογή των σχεδίων πόλεων, ενώ οι εκκαλούντες ουδόλως εκθέτουν ότι η ιδιοκτησία τους είναι ενιαία με αυτή της εφεσίβλητης και δεκτική αξιοποίησας κατά τον προορισμό της μόνο στο σύνολό της, με αποτέλεσμα να θεωρείται ότι δεν συντελέσθηκε η επίδικη απαλλοτρίωση λόγω της μη πλήρους ανόρθωσης στο σύνολο της αποζημίωσης και για τις δύο ιδιοκτησίες. Το γεγονός ότι δεν εκτελέ-

σθηκαν ακόμη τα έργα στην περιοχή δεν ασκεί επιρροή, αφού για τη νομιμοποίηση του δικαιούχου ως ενάγοντος έναντι του υπόχρεου για καταβολή της αποζημίωσης δεν ερευνάται ούτε η δυνατότητα ολοκλήρωσης του έργου, το οποίο αφορά η απαλλοτρίωση, ούτε η υπαιτιότητα του υπόχρεου προς καταβολή (ΑΠ 1039/09 Νόμος, ΕφΘεσ 3857/96 ΑρχΝ 1997. 328). Το πρωτοβάθμιο επομένως δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφασή του δέχθηκε τα ίδια προς τ' ανωτέρω, δεν έσφαλε περί την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και ο τ' αντίθετα υποστηρίζον τέταρτος λόγος της κρινομένης εφέσεως είναι αβάσιμος και απορριπτέος.

V. Από τα άρθρα 176, 189, 190 παρ. 3, 191 παρ. 2 ΚΠολΔ συνάγεται ότι σε περίπτωση που ηττάται ο διάδικος, καταδικάζεται στην πληρωμή της δικαστικής δαπάνης του αντιδίκου του, μετά την υποβολή από τον τελευταίο σχετικού αιτήματος, ακόμη και όταν δεν έχει υποβληθεί κατάλογος εξόδων. Η καταψήφιση στη δικαστική δαπάνη του διαδίκου που ηττήθηκε δεν έχει ανάγκη ειδικής αιτιολογίας και είναι συνέπεια της αρχής της ήττας (βλ. ΑΠ 859/02 Δνη 44. 1290, ΕφΑθ 798/07, ΕφΠειρ 89/04 Νόμος). Εξάλλου, από τα άρθρα 100 παρ. 1 και 107 παρ. 1 του Κωδικός Δικηγόρων (Ν.Δ. 3026/1954) συνάγεται ότι το ελάχιστο όριο αμοιβής του δικηγόρου καθορίζεται: Για τη σύνταξη κυρίας αγωγής σε ποσοστό 2% επί της αξίας του αντικειμένου της αγωγής και για τη σύνταξη προτάσεων από το δικηγόρο του ενάγοντος κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής σε ποσοστό 1% επί της αξίας του ίδιου αντικειμένου. Ως αντικείμενο της αγωγής, εφόσον ζητεί-

ται η επιδίκαση χρηματικής απαιτήσεως, νοείται το ποσό αυτής που ζητείται ως κεφάλαιο, επαυξημένο με τους τυχόν αξιούμενους τόκους μέχρι της ημέρας κατά την οποία αυτή εγέρθηκε, ή αν επακολουθήσει συζήτηση αυτής μέχρις της πρώτης συζήτησεως της στον α' βαθμό, κατά την οποία διαμορφώνεται, σύμφωνα με το άρθρο 224 ΚΠολΔ, το αντικείμενο αυτής. Εξαίρεση υπάρχει, μόνο αν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 102 του ίδιου Κώδικα, ήτοι αν το αγωγικό αίτημα είναι προφανώς εξογκωμένο και αυτό μπορούσε να γίνει αντιληπτό και από τον ίδιο τον δικηγόρο, οπότε το ελάχιστο όριο αμοιβής υπολογίζεται με βάση το ποσό που έπρεπε να ζητηθεί με την αγωγή κλπ, η μείωση δε αυτή χωρεί και αυτεπαγγέλτως (βλ. ΑΠ 1225/01 Δνθ 2002. 117, ΕφΑθ 3827/08 Νόμος). Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 190 παρ. 1 και 2 ΚΠολΔ, για τον προσδιορισμό και την εκκαθάριση του ποσού των εξόδων, που πρέπει να αποδοθούν οφείλει ο διάδικος, που τα ζητεί, να επισυνάψει στη δικογραφία, έως την πρώτη συζήτηση, στο ακροατήριο, κατάλογο αυτών (των εξόδων) που μπορεί να περιληφθεί και στις προτάσεις οι οποίες υποβάλλονται στην ίδια ως άνω συζήτηση (δηλαδή στην πρώτη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο). Διαφορετικά, εφόσον δηλαδή το σχετικό κατάλογο (πίνακα) εξόδων υποβάλλει ο διάδικος, που ζητεί την εκκαθάρισή τους (κατά τις διατάξεις των άρθρων 189-191 ΚΠολΔ και 100 επ. του «Κώδικα περί Δικηγόρων»), μεταγενέστερα ή για πρώτη φορά στο δευτεροβάθμιο Δικαστήριο, πρέπει το σχετικό «περί της εκκαθάρισης» αίτημά του, να απορρίπτεται, ως

απαράδεκτο. (βλ. και Β. Βαθρακοκοίλης ΚΠολΔ Τομ. Α 1994 άρθρο 190 σελ 1054).

Στην κρινόμενη περίπτωση, με τον πέμπτο και τελευταίο λόγο της εφέσεως αποδίδεται η πλημμέλεια στην προσβαλλόμενη απόφαση του ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο επιδίκασε υπέρ της εφεσίβλητης - ενάγουσας δικαστική δαπάνη ύψους 3.996 Ε, σύμφωνα με τον υποβαλλόμενο από αυτήν κατάλογο αμοιβών και εξόδων της δίκης απαράδεκτως με το δικόγραφο της προσθήκης. Ο λόγος αυτός της έφεσης, ο οποίος είναι παραδεκτός, αφού με την έφεση προσβάλλεται συγχρόνως και η ουσία της υπόθεσης (άρθρ. 193 ΚΠολΔ), πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμος, καθ' όσον από την επισκόπηση της απόφασης προκύπτει ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο επιδίκασε ως δικαστική δαπάνη το ποσό των 3.996 Ε, ήτοι τα κατώτατα όρια της αμοιβής όπως συνάγεται από το συνδυασμό των προαναφερθεισών διατάξεων του Δικηγορικού Κώδικα (ήτοι ποσοστό 2% επί της αξίας του αντικειμένου της αγωγής για τη σύνταξη της αγωγής, πλέον ποσοστό 1% επί της αξίας του ίδιου αντικειμένου για τη σύνταξη προτάσεων από την δικηγόρο της εκκαλούσας - ενάγουσας κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής, δηλαδή ποσό $129.801 \text{ Ε} \times 3\% = 3.894,03 \text{ Ε}$ πλέον της παράστασης και των εξόδων επίδοσης), χωρίς να προκύπτει ότι έλαβε υπόψιν του τον υποβαλλόμενο από την πληρεξούσια δικηγόρο της εφεσίβλητης κατάλογο αμοιβών και εξόδων, ο οποίος πράγματι υπεβλήθη, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα ανωτέρω, απαράδεκτως το πρώτον με το δικόγραφο της προσθήκης. Για τους ίδιους λόγους, το αίτημα αυτό,

υποβαλλόμενο εκ νέου, ενώπιον του δευτεροβάθμιου τούτου Δικαστηρίου, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα και τις ως άνω διατάξεις του άρθρου 190 παρ. 1 και 2 ΚΠολΔ, πρέπει να απορριφθεί, προεχόντως, ως απαράδεκτο.

VI. Κατ' ακολουθία αυτών και μη υπάρχοντος άλλου λόγου εφέσεως προς έρευνα, πρέπει η έφεση να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσία...

536/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγήτρια: Αρχοντούλα Σταυρίδου

Δικηγόροι: Ελένη Ευσταθίου, Γεώρ. Ποδάρας

Έγκυρη διάθεση αντικειμένου από μη δικαιούχο, αν έγινε με συναίνεση του δικαιούχου μη υποκείμενη, αν ο νόμος δεν ορίζει άλλως, στον τύπο της δικαιοπραξίας.

Επιτρεπτή παραχώρηση κτημάτων του Κράτους ή ΟΤΑ, ως και απαλλοτρίωση κτημάτων φυσικών ή νομικών προσώπων για αποκατάσταση ακτημόνων καλλιεργητών. Ρύθμιση παραχώρησης χωρίς απαλλοτρίωση (εκούσιας μεταβίβασης) ακινήτων του μεν Δημοσίου από το 121 ΑγρΚωδ, των δε νπ από το 124 ΑγρΚωδ που δίνει το δικαίωμα στα στερούμενα του δικαιώματος εκποίησης (ή της άνευ δημοπρασίας εκποίησης) εκτάσεων να προβαίνουν σε πωλήσεις σε ακτήμονες καλλιεργητές υποκείμενες στην έγκριση των εποπτευουσών Αρχών, βάσει της οποίας ο Υπουργός Γεωργίας παρέχει άδεια σύναψης της οριστικής συμφωνίας.

Μη δασική η επίδικη έκταση, αφού πριν την αρχική μεταβίβαση του μείζονος ακινήτου σε ακτήμονα καλλιεργητή το Δημόσιο το χαρακτήρισε καλλιεργήσιμο και παρείχε άδεια μεταβίβασης. Μόνον οι οριστικοί χάρτες αποτελούν πλήρη απόδειξη για την ύπαρξη ή μη δάσους.

{...} Κατά τη διάταξη του άρθρου 236 ΑΚ, αν για να είναι έγκυρη μία δικαιοπραξία χρειάζεται η συγκατάθεση τρίτου (συναίνεση), αυτή παρέχεται με δήλωση προς το ένα ή το άλλο μέρος και εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, δεν είναι ανάγκη να γίνει με τον τύπο που απαιτείται για τη δικαιοπραξία, κατά δε τη διάταξη του άρθρου 239 παρ. 1 του ιδίου Κώδικα διάθεση αντικειμένου από μη δικαιούχο είναι έγκυρη, αν έγινε με τη συναίνεση του δικαιούχου. Περαιτέρω κατά το άρθρο 1 του Αγροτικού Κώδικα, ως ίσχυε, επιτρέπεται η παραχώρηση κτημάτων που ανήκουν στο Κράτος, τους Δήμους και τις Κοινότητες, καθώς και η αναγκαστική απαλλοτρίωση κτημάτων που ανήκουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα για γεωργική αποκατάσταση ακτημόνων καλλιεργητών. Περίπτωση παραχώρησης χωρίς απαλλοτρίωση ρυθμίζει το άρθρο 124 του ιδίου ως άνω Κώδικα, κατά το οποίο: «1. Επιτρέπεται εις τα πάσης φύσεως νομικά πρόσωπα τα στερούμενα είτε εκ του νόμου, είτε εκ συμβάσεως ή και εξ οιασδήποτε άλλης δικαιοπραξίας του δικαιώματος της εκποίησης ή της άνευ δημοπρασίας εκποίησεως καλλιεργήσιμων εκτάσεων, να προβαίνουν εις συμφωνίας πωλήσεων τοιούτων κτημάτων προς ακτήμονας καλλιεργητάς

κατά την έννοια του παρόντος Κώδικα υποκείμενας εις την έγκρισιν των Αρχών, υπό την εποπτείαν των οποίων τελεί η διαχείρισις των προσώπων αυτών. 2. Επί τη βάσει της κατά την προηγούμενη παράγραφο εγκρίσεως ο Υπουργός της Γεωργίας παρέχει την άδειαν προς σύναψιν της οριστικής συμφωνίας ή κυροί την συναφθείσαν ήδη τοιαύτην. 3. Την δυνάμενη κατά τας προηγούμενας παραγράφους να εκποιηθεί καλλιεργήσιμον έκτασιν καθορίζει η αρμόδια Γεωργική Υπηρεσία, τους δε δικαιούμενους να συμμετέξωσιν εις την αγοράν ταύτης ακτήμονας η αρμόδια Επιτροπή Απαλλοτριώσεων.».

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Το έτος 1954 η τότε κοινότητα Α. Λ., νομίμως εκπροσωπούμενη από τον πρόεδρο αυτής, μεταβίβασε λόγω πώλησης προς ακτήμονες καλλιεργητές σύμφωνα με το άρθρο 124 του Αγρ.Κώδ. τμήματα ενός αγροκτήματος με την ονομασία «Μ.», κείμενο στην κτηματική περιφέρεια της τότε κοινότητας Π. του άλλοτε Δήμου Μ., έκτασης σε οριζόντια προβολή 3.656 στρεμμάτων. Στα πλαίσια των μεταβιβάσεων αυτών η ως άνω κοινότητα πώλησε και μεταβίβασε κατά πλήρη κυριότητα στον Δ. Κ., απώτατο δικαιοπάροχο των εναγόντων, δυνάμει του υπ' αριθμό .../30.8.1954 πωλητηρίου συμβολαίου του τότε συμ/φου Π. Π., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου Μ. στον τόμο ... και με αυξ. αριθμό ..., μεταξύ άλλων, το υπ' αριθμό 19 τεμάχιο του Ζ τμήματος του παραπάνω αγροκτήματος έκτασης 11.675 τμ, συνορευόμενο γύρω-

θεν με τα υπ' αριθμούς 21Ζ, 20Ζ, 17Ζ, 22Ε, 39Ε και 23Ζ τεμάχια. Η πώληση αυτή συντελέστηκε αφού προηγουμένως, κατά τα προαναφερόμενα στον τίτλο αυτό: α) με την υπ' αριθμό .../19.2.1954 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας άρθηκε η απαγόρευση μεταβίβασης και επιτράπηκε η πώληση του αγροκτήματος από την κοινότητα σύμφωνα με το άρθρο 124 του Αγρ.Κώδ., β) με την υπ' αριθμό .../27.7.1954 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων καθορίστηκαν οι δικαιούμενοι αποκατάστασης ακτήμονες καλλιεργητές και γ) με την υπ' αριθμό .../26.7.1954 βεβαίωση της Δ/σης Μαγνησίας χαρακτηρίστηκε όλη η έκταση του αγροκτήματος ως καλλιεργήσιμη. Ακολούθως με το από 18.11.1954 ιδιωτικό συμφωνητικό ο Ζ. Κ. πώλησε και μεταβίβασε στον Γ. Γ. μεταξύ άλλων και το περιελθόν σε αυτόν υπ' αριθμό 19 τεμάχιο του Ζ τμήματος του παραπάνω αγροκτήματος, η δικαιοπραξία δε αυτή επικυρώθηκε με την υπ' αριθμό .../1958 απόφαση της συσταθείσας κατά το άρθρο 71 του Αγρ. Κώδ. Επιτροπής Απαλλοτριώσεων, που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του άλλοτε Δήμου Μ. στον τόμο ... και με αυξ. αριθμό Με το υπ' αριθμό .../16.6.1962 πωλητήριο συμβόλαιο του συμ/φου Π. Π., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου Μ. στον τόμο ... και αυξ. αριθμό ..., ο ανωτέρω Γ. Γ. πώλησε και μεταβίβασε στον Μ. Δ. το παραπάνω υπ' αριθμό 19 τεμάχιο του Ζ Τμήματος του αγροκτήματος «Μ.», έκτασης ως προελέχθη 11.675 τμ. Ο τελευταίος με το υπ' αριθμό .../29.4.1975 συμβόλαιο του συμ/φου Γ. Γ., νομίμως μεταγραμμένου στον τόμο ... και με αυξ.

αριθμό ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθ/κειου Β., μεταβίβασε λόγω δωρεάς 1.000,20 τμ από το παραπάνω υπ' αριθμό 19 τεμάχιο του Ζ τμήματος του αγροκτήματος «Μ.» στον υιό του Ε. Δ., ο οποίος με το υπ' αριθμό .../14.12.1990 πωλητήριο συμβόλαιο του συμ/φου Ι. Ζ. πώλησε και μεταβίβασε στους ενάγοντες εξ αδιαιρέτου και κατ' ίσα μέρη τμήμα ακινήτου, έκτασης 400 τμ (επίδικο), το οποίο βρίσκεται εντός των ορίων του οικισμού «Μ.» και συνορεύει βορειοανατολικά σε πλευρά ΓΔ μ. 15,70 με ιδιοκτησία Μ. Δ., βορειοδυτικά σε πλευρά ΑΒΓ μ. 23,80 με ιδιοκτησία Τ., νοτιοανατολικά σε πλευρά ΔΕ μ. 25,80 με ιδιοκτησία Λ. και νοτιοδυτικά σε πλευρά ΑΕ μ. 17 με κοινοτική οδό πλάτους 4 μ, όπως αυτό εμφανίζεται στο από του μηνός Δεκεμβρίου 1990 τοπογραφικό διάγραμμα του τοπογράφου μηχανικού Π. Κ. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι ενάγοντες κατέστησαν αποκλειστικοί συγκύριοι του επίδικου ακινήτου, που αποτελεί τμήμα του υπ' αριθμό τεμαχίου 19 του Ζ Τμήματος του αγροκτήματος Μ., κατά παράγωγο τρόπο, μετά από τις προαναφερόμενες διαδοχικές μεταβιβάσεις, που έγιναν νόμιμα και ανάγονται, όπως από το περιεχόμενο των τίτλων σαφώς προκύπτει, στο υπ' αριθμό .../1954 συμβόλαιο εκούσιας πώλησης κατά το άρθρο 124 του Αγρ. Κώδικα. Με το ανωτέρω συμβόλαιο του τότε συμβολαιογράφου Π. Π. μετήχθη η κυριότητα του προαναφερόμενου μείζονος τμήματος 19 Ζ του άλλοτε αγροκτήματος Μ., στον προς ον η μεταβίβαση Δ. Κ. (απώτατο δικαιοπάροχο των εναγόντων) και τούτο διότι, ακόμη και αν το αγρόκτημα «Μ.» ανήκε κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο, αυτό με την υπ' αριθμό

.../19.2.1954 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, δηλαδή με πράξη αρμόδιου οργάνου της Διοίκησης, απαιτούμενη για τη μεταβίβαση κυριότητας δημοσίων γαιών σε ακτήμονες (βλ. άρθρο 121 Αγρ.Κωδ.) είχε δηλώσει νομότυπα την προηγούμενη συναίνεσή του για τις επικείμενες πωλήσεις. Με την ανωτέρω απόφαση αφενός ήρθη η απαγόρευση μεταβίβασης των ανωτέρω εδαφικών στρεμμάτων εκ μέρους της κοινότητας και αφετέρου επετράπη στην κοινότητα Α. Λ. η πώληση του ακινήτου αυτού σε ακτήμονες καλλιεργητές, μεταξύ των οποίων και ο Δ. Κ., σύμφωνα με το άρθρο 124 Αγρ.Κωδ. Η διάταξη αυτή (άρθρο 124 Αγρ.Κωδ.), δίνοντας το δικαίωμα σε νομικά πρόσωπα στερούμενα, είτε εκ του νόμου είτε εκ συμβάσεως ή και εξ οιασδήποτε άλλης δικαιοπραξίας του δικαιώματος της εκποιήσεως (ή της άνευ δημοπρασίας εκποιήσεως) καλλιεργήσιμων εκτάσεων, να προβαίνουν σε τέτοια προς ακτήμονες καλλιεργητές, υποκείμενες στην έγκριση των Αρχών, υπό την εποπτεία των οποίων τελούν (παρ. 1) και, επί τη βάση της εγκρίσεως αυτής ο Υπουργός Γεωργίας να παρέχει άδεια προς σύναψη της οριστικής συμφωνίας (παρ. 2), καθεαυτή, αναφέρεται σαφώς σε εκούσια μεταβίβαση εκτάσεων (προς γεωργική αποκατάσταση ακτημόνων καλλιεργητών) που ανήκουν κατά κυριότητα στα νομικά πρόσωπα και όχι σε εκείνες που ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο για τις οποίες υφίστανται άλλες διατάξεις στον Αγρ. Κωδ. που ρυθμίζουν την εκούσια μεταβίβαση (άρθρα 121 επ.). Όμως η παρεχόμενη αυτή άδεια του αρμόδιου Υπουργού, εφόσον πρόκειται για ακίνητο του Ελληνικού Δημοσίου, εξομοιούται

με συναίνεση σε διάθεση κατά την έννοια των άρθρων 236 και 239 παρ. 1 ΑΚ. Όσα, επομένως, περί του αντιθέτου ισχυρίζεται το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο, κρίνονται απορριπτέα στην ουσία τους.

Εξάλλου από κανένα στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι η επίδικη έκταση ήταν δασική, όπως αβασίμως ισχυρίζεται το εκκαλούν, επαναφέροντας τον πρωτοδίκως προβληθέντα ισχυρισμό του. Στα πλαίσια μεταβίβασης του αγροκτήματος Μ. από την κοινότητα Α. Λ., σύμφωνα με το άρθρο 124 Αγρ.Κωδ., ο Δ/ντης Γεωργίας Μ. με την υπ' αριθμ. .../26.7.1954 βεβαίωσή του, βεβαίωσε, όπως απαιτούσε το ανωτέρω άρθρο, ως προϋπόθεση για την εφαρμογή του, ότι όλη η έκταση του αγροκτήματος ήταν καλλιεργήσιμη. Το γεγονός ότι το επίδικο εμπεριέχεται στον προσκομιζόμενο δασικό χάρτη του ΟΤΑ Ν. Α. με την ένδειξη ότι πρόκειται για δάσος ή δασική έκταση στις αεροφωτογραφίες παλαιότερης λήψης, ενώ στις αεροφωτογραφίες πρόσφατης λήψης εμφανίζει άλλης μορφής χρήση (βλ. απόσπασμα του θεωρημένου με την υπ' αριθμ. .../7.11.2001 απόφαση της Δ/νσης Δασών Ν. Μ. δασικού χάρτη) δεν αναιρεί την κρίση του Δικαστηρίου περί του μη δασικού χαρακτήρα αυτού, ενόψει του ότι, όπως προαναφέρθηκε σε χρόνο εγγύ, προηγηθέντα της αρχικής μεταβίβασης του μείζονος ακινήτου με βάση το άρθρο 124 Αγρ.Κωδ. σε ακτήμονα καλλιεργητή προς γεωργική του αποκατάσταση, το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο διά των αρμοδίων υπηρεσιών του χαρακτήρισε αυτό ως καλλιεργήσιμο και κατά συνέπεια μη δασικό και παρέιχε την άδεια προς μεταβίβαση για τον ανωτέρω σκοπό. Άλλωστε ο

προαναφερθείς χάρτης είναι προσωρινός, όπως το Ελληνικό Δημόσιο αποδέχεται, μόνο δε οι οριστικοί χάρτες αποτελούν πλήρη απόδειξη για την ύπαρξη ή μη δάσους ή δασικής έκτασης μετά την τήρηση της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 27 παρ. 2, 3 και 4 του ν. 2664/1918. Τέλος, ούτε από τον προσκομιζόμενο δασικό χάρτη ούτε από τις αεροφωτογραφίες ή από οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό μέσο προέκυψε το είδος και η μορφή της βλάστησης που κάλυπτε το επίδικο αγρόκτημα, ώστε να κριθεί αν ήταν ή όχι δασική κατά την έννοια του νόμου. Το Πρωτοβάθμιο, επομένως Δικαστήριο, που έκρινε ομοίως και έκανε δεκτή την αγωγή, ορθά το νόμο εφάρμοσε και ερμήνευσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και όσα περί του αντιθέτου υποστηρίζει το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο με την έφεσή του κρίνονται απορριπτέα στην ουσία τους. Πρέπει, επομένως, η υπό κρίση έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της ως κατ' ουσίαν αβάσιμη ...

541/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου
Δικηγόροι: Στέφ. Καραγεώργος - Κων. Πίσπας

Επί ερημοδικίας του ανακόπτοντος κατά τη συζήτηση ανακοπής ερημοδικίας, η ανακοπή απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη, χωρίς προηγούμενη εξέταση του παραδεκτού της που προϋποθέτει συζήτηση κατ' αντιμωλία. Ελλείψει δ/ξης για την τύχη του προκαταβληθέντος παραβόλου, αναλογική εφαρμογή του 509 ΚΠολΔ υπό-

τε διατάσσεται αυτεπάγγελτα ο γραμματέας να το καταθέσει στο Δημόσιο Ταμείο. Μη ορισμός παραβόλου για άσκηση νέας ανακοπής, αφού ανακοπή ερημοδικίας επιτρέπεται άπαξ σε κάθε βαθμό.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 507 και 271 ΚΠολΔ, αν ο ανακόπτων δεν εμφανισθεί κατά τη συζήτηση της ανακοπής ερημοδικίας ή εμφανισθεί, αλλά δεν μετάσχει κατά τον προσήκοντα τρόπο (π.χ. αν εμφανισθεί χωρίς πληρεξούσιο δικηγόρο, όταν είναι υποχρεωτική η παράσταση με δικηγόρο, ή αν παρασταθεί χωρίς την κατάθεση προτάσεων), το δικαστήριο ερευνά αυτεπαγγέλτως ποιος από τους διαδίκους επισπεύδει τη συζήτηση. Αν τη συζήτηση της ανακοπής επισπεύδει ο ανακόπτων ή ο καθ' ου η ανακοπή και αυτός (ο ανακόπτων) έχει κληθεί νόμιμα και εμπρόθεσμα για τη συζήτηση της ανακοπής και δεν εμφανισθεί κατά την εκφώνηση της υπόθεσης από τη σειρά του οικείου πινακίου, η ανακοπή απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη (ΕφΑθ 6190/09 Νόμος). Το δικαστήριο, δηλαδή, χωρεί στην απόρριψη της ανακοπής σε περίπτωση ερημοδικίας του ανακόπτοντος, χωρίς προηγούμενη εξέταση του παραδεκτού αυτής, όπως αν αυτή ασκήθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα, αφού η έρευνα των προϋποθέσεων της ανακοπής προϋποθέτει συζήτηση κατ' αντιμωλία (Β. Βαθρακοκόιλης, ΚΠολΔ, τόμ. Γ, σελ. 148). Εξάλλου, παρά την έλλειψη σχετικής με την τύχη του παραβόλου που προκαταβλήθηκε διάταξης, στην προκείμενη περίπτωση του άρθρου 507, πρέπει να γίνει δεκτό, για την ταυτό-

τητα του νομικού λόγου, ότι θα εφαρμοστεί αναλογικώς η ρύθμιση του άρθρου 509 ΚΠολΔ και, συνεπώς, με την απορριπτική της ανακοπής ερημοδικίας απόφαση, θα διαταχθεί ο γραμματέας να καταθέσει αυτό στο Δημόσιο Ταμείο. Κατά την κρατούσα άποψη, η κατάθεση του παραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο, διατάσσεται αυτεπαγγέλτως, δηλαδή χωρίς την ανάγκη υποβολής σχετικού προς τούτο αιτήματος από το διάδικο κατά του οποίου στρέφεται η ανακοπή ερημοδικίας (βλ. Β. Βαθρακοκόιλη, ό.π., σελ. 149, ΕφΑθ 8199/93 ΝοΒ 1995. 252, ΕφΑθ 5249/95 Δ 1996. 404, ΕφΑθ 6269/95 Δ 1996. 526, ΕφΘεσ 1490/1981 Αρμ 36. 211).

Τέλος, επειδή η άσκηση ανακοπής ερημοδικίας επιτρέπεται μόνο μία φορά σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας, εάν ο ανακόπτων δεν παραστεί κατά τη συζήτησή της, δεν ορίζεται εις βάρος του παράβολο για την περίπτωση άσκησης νέας ανακοπής, εφόσον δεν έχει τη δυνατότητα άσκησης δεύτερης ανακοπής ερημοδικίας (ΑΠ 477/04 Δ 2006. 436, ΕφΑθ 6190/09 Νόμος).

Στην προκείμενη περίπτωση εισάγεται προς συζήτηση η από 29.10.2010 ανακοπή ερημοδικίας των ανακοπτόντων κατά της ερήμην αυτών εκδοθείσας 430/2010 απόφασης του παρόντος Δικαστηρίου. Η συζήτηση της κρινομένης ανακοπής γίνεται με επιμέλεια των καθών η ανακοπή. Από τις .../24.2.2011 εκθέσεις επίδοσης του δικ. επιμελητή Γ. Π. που επικαλούνται και προσκομίζουν οι καθών η ανακοπή, προκύπτει ότι ακριβές αντίγραφο της υπό κρίση ανακοπής, με πράξη ορισμού δικασίμου και κλήση προς συζήτηση για τη

δικάσιμο της 13.1.2012 κατά την οποία η υπόθεση αναβλήθηκε από το πινάκιο για τη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας, επιδόθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα στους ανακόπτοντες. Οι τελευταίοι όμως δεν εμφανίσθηκαν κατά την ανωτέρω δικάσιμο κατά την οποία η υπόθεση εκφωνήθηκε από τη σειρά του οικείου πινακίου. Συνεπώς πρέπει να δικασθούν ερήμην και να απορριφθεί η κρινόμενη ανακοπή τους κατά τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας ως ανυποστήρικτη, χωρίς να ακολουθήσει περαιτέρω εξέταση του παραδεκτού αυτής. Επίσης πρέπει να περιληφθεί στην παρούσα απόφαση διάταξη για την εισαγωγή στο Δημόσιο Ταμείο από τον Γραμματέα του Δικαστηρίου τούτου, του παραβόλου των 290 Ε που ορίστηκε με την 430/2010 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και έχει κατατεθεί από τους ανακόπτοντες...

555/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγητής: Σπ. Μελάς

Δικηγόροι: Λεων. Καραγιάννης, Ιωάν. Τσακαλής

Επί ανακοπής ερημοδικίας ανωτέρα βία κάθε τυχαίο γεγονός, παρακωλυτικό της συμμετοχής διαδίκου στο δικαστήριο, απρόβλεπτο και μη δυνάμενο να αποτραπεί ούτε με άκρα επιμέλεια. Το δικαστήριο αποφαινεται για το ουσία βάσιμο των λόγων ανακοπής αμέσως, με την ίδια απόφαση που θα κρίνει και το παραδεκτό και νόμω βάσιμο, με πιθανολόγηση, αφού η απόδειξη αυτών γίνεται προαποδεικτικά, με ελεύθερη εκτίμηση πρόσφορων

μέσων ως και μη πληρούντων τους όρους του νόμου, όπως ένορκες βεβαιώσεις χωρίς κλήτευση του αντιδίκου.

Μη ανωτέρα βία η αιφνίδια ασθένεια του δικηγόρου, συγγενούς του διαδίκου, αφού υπήρχε χρόνος να ειδοποιηθεί άλλος δικηγόρος, έστω μη συνεργάτης, να εμφανιστεί και ζητήσει αναβολή ή να παραστεί καταθέτοντας τον κατά κοινή λογική έτοιμο ήδη φάκελο της υπόθεσης.

{...} II. Οι ανακόπτοντες άσκησαν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, την από 20.5.2006 (αριθμ. κατάθ. 728/26.5.06) αγωγή περί αποδόσεως μισθίου και καταβολής μισθωμάτων. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε, αντιμωλία των διαδίκων, κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 647 επ. ΚΠολΔ, η υπ' αριθμ. 6/2009 απόφαση του παραπάνω Δικαστηρίου, η οποία έκανε δεκτή καθολοκληρίαν την αγωγή και υποχρέωσε τον καθού η ανακοπή να τους αποδώσει τη χρήση του μισθίου ακινήτου και να τους καταβάλει τα οφειλόμενα μισθώματα. Η απόφαση κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή. Κατά της απόφασης αυτής του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου ο καθού η ανακοπή άσκησε τη με αριθμ. κατάθ. 19/4.2.2009 έφεσή του ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου. Επί της έφεσης αυτής εκδόθηκε ερήμην των ανακοπτόντων, η υπ' αριθμ. 173/2012 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, η οποία δέχτηκε την έφεση του εκκαλούντος - νυν καθού η ανακοπή και απέρριψε την αγωγή των ανακοπτόντων.

Ήδη με την κρινόμενη ανακοπή τους οι

ανακόπτοντες ισχυρίζονται ότι κατά τη συζήτηση της εναντίον τους έφεσης, κατά την ημέρα της δικάσιμου, στις 18.11.2011, στο Εφετείο Λάρισας, λόγω αιφνίδιας ασθένειας του πληρεξουσίου δικηγόρου τους Λ. Κ., κατοίκου και δικηγόρου Κ., υιού του πρώτου εξ αυτών και αδελφού της δεύτερης, δεν εμφανίστηκαν κατά τη συζήτηση της έφεσης του εκκαλούντος - καθού η ανακοπή. Ειδικότερα ισχυρίστηκαν ότι στις 08.00 ώρα της ίδιας ημέρας, στην Κ. και εντός της οικίας τους, ο πληρεξούσιος δικηγόρος τους αισθάνθηκε έντονη αδιαθεσία «αιφνίδιο περιστροφικό ίλιγγο, με συμπτώματα ζάλης, εμετούς, αδυναμία συγκέντρωσης και εφιδρώσεις», συνεπεία των οποίων κάλεσαν τον ιατρό Λ. Α., ο οποίος, αφού του έκανε μια ένεση Β., του συνέστησε να παραμείνει κλινής σε πλήρη ακινησία για δύο ημέρες, ήτοι 18 και 19.11.2011, συνιστώντας παράλληλα φαρμακευτική αγωγή και μη αποκλείοντας τη μεταφορά του στο Νοσοκομείο στην περίπτωση χειροτερεύσεως της κατάστασής του. Ότι εξ αιτίας του γεγονότος αυτού ανωτέρας βίας δεν μπόρεσαν να ειδοποιήσουν άλλο δικηγόρο για να παραστεί και να ζητήσει αναβολή. Ζητούν λοιπόν να γίνει δεκτή η ανακοπή τους, να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη (υπ' αρ. 173/2012 απόφαση Εφετείου Λάρισας) ώστε να γίνει νέα συζήτηση της έφεσης του καθού - εκκαλούντος, αντιμωλία, με σκοπό να απορριφθεί η έφεσή του και να γίνει δεκτή καθολοκληρίαν η αγωγή τους.

{...} IV. Από τη διάταξη του άρθρου 653 παρ. 1 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 παρ. 1 του Ν. 2145/1993, προκύπτει ότι ανακοπή ερημοδικίας κατά

αποφάσεως που έχει εκδοθεί ερήμην, επιτρέπεται αν συντρέχει λόγος ανώτερης βίας. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι ανώτερη βία, που θεμελιώνει λόγο ανακοπής κατά της ερήμην αποφάσεως, συνιστά κάθε τυχαίο γεγονός, παρακωλυτικό της εμφάνισης του διαδίκου στο δικαστήριο και της συμμετοχής του στην εκδίκαση της υποθέσεως, που ήταν απρόβλεπτο και δεν μπορούσε να αποτραπεί ούτε με ενέργεια άκρας επιμέλειας και συνέσεως. Περαιτέρω από τη διάταξη της παρ. 2 του ίδιου άρθρου 653 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 παρ. 17 του Ν. 2207/1994, προκύπτει ότι αν η ανακοπή ερημοδικίας ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα, το δικαστήριο προβαίνει στην έρευνα των λόγων της και αν πιθανολογεί ότι είναι βάσιμοι, εξαφανίζει την ανακοπτομένη απόφαση, διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου και προχωρεί στην εξέταση της διαφοράς. Διαφορετικά, αν δηλαδή δεν ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα ή αν δεν πιθανολογείται η βασιμότητα των λόγων της, απορρίπτει την ανακοπή και διατάσσει την εισαγωγή του παραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο. Από τις διατάξεις αυτές και με στόχο την ταχύτητα στην απονομή της δικαιοσύνης, προκύπτει ότι το Δικαστήριο αποφαίνεται για την ουσιαστική βασιμότητα του λόγου της ανακοπής ερημοδικίας αμέσως, με την ίδια απόφαση με την οποία θα κρίνει και το τύποις παραδεκτό και νόμω βάσιμο της ανακοπής, αρκούμενο σε πιθανολόγηση, αφού η απόδειξη των λόγων της ανακοπής γίνεται προαποδεικτικώς με βάση τα στοιχεία που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, κατά πιθανολόγηση. Δηλ.

το Δικαστήριο, κατ' άρθρο 347 ΚΠολΔ, λαμβάνει ελεύθερα υπόψην κάθε πρόσφορο αποδεικτικό μέσο και πέραν των αναφερομένων στο άρθρο 339 ΚΠολΔ ή μη πληρούντα τους όρους του νόμου μέσα, όπως ένορκες βεβαιώσεις στο συμβολαιογράφο ή στον ειρηνοδίκη, έστω και χωρίς κλήτευση του αντιδίκου (βλ. σχ. ΑΠ 904/02 Δνη 44. 1284, ΑΠ 739/88 ΕΕΝ 1989. 384, ΕΠ 802/04 Νόμος, ΕφΘεσ 184/99 Δνη 40. 1389, Γ. Διαμαντόπουλου Η ανώτερη βία ως λόγος ανακοπής ερημοδικίας 1997 σελ. 159 επ., Νίκα Η απόδειξη στη διαδικασία των ασφαλιστικών μ. Δ 1977. 623, 629-630). Εν προκειμένω, ο επικαλούμενος λόγος της ανακοπής είναι ορισμένος και νόμιμος. Πρέπει επομένως να εξεταστεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική του βασιμότητα.

Υ. Από το περιεχόμενο του μοναδικού λόγου της ανακοπής, σε συνδυασμό με την προσκομιζόμενη με επίκληση από 18.11.2011 ιατρική γνωμάτευση του προαναφερθέντος ιατρού Λ. Α. και την ενώπιον του συμβολαιογράφου Κ.Κ. .../16.9.2013 ένορκη βεβαίωση της Ζ. συζ. Β. Κ. η οποία δόθηκε μετά νόμιμη κλήτευση των αντιδίκων (βλ. ένορκη βεβαίωση), δεν πιθανολογείται ότι η μη εμφάνιση των ανακοπόντων στο Εφετείο Λάρισας, κατά την προαναφερόμενη δικάσιμο, οφείλεται σε ανωτέρα βία, δηλ. στην αιφνίδια ασθένεια του πληρεξουσίου των δικηγόρου. Ο χρόνος μετάβασης από την Κ. στη Λ. είναι λιγότερος από μία ώρα. Από το χρόνο που ισχυρίζονται οι ανακόπτοντες ότι έγινε αντιληπτή η αδυναμία του πληρεξουσίου των δικηγόρου (8ην πρωινή), μέχρι την 10ην πρωινή, οπότε αρχίζει η συνεδρίαση

του Εφετείου Λάρισας, οι ανακόπτοντες και ο πληρεξούσιος δικηγόρος των είχαν επαρκή χρόνο να ειδοποιηθούν συνάδελφό του - δικηγόρο, έστω και μη συνεργάτη (ΑΠ 42/04 Νόμος) να εμφανιστεί στο Δικαστήριο και είτε να αναγγείλει το λόγο ανωτέρας βίας αιτούμενος αναβολή, είτε να παρασταθεί ο ίδιος καταθέτοντας τον κατά την κοινή πείρα και λογική έτοιμο ήδη φάκελο της υπόθεσης. Μπορούσαν ακόμη να ειδοποιηθούν την παρασταθείσα στο Δικαστήριο πληρεξούσια δικηγόρο του αντιδίκου των, ώστε να ματαιώσει τη συζήτηση. Τούτα ισχύουν πολύ περισσότερο αν ληφθεί υπόψη ότι οι ανακόπτοντες - εντολείς είναι συγγενείς του πληρεξουσίου τους δικηγόρου - ο πρώτος πατέρας, που συγκατοικεί με τον πληρεξούσιο δικηγόρο και η δεύτερη αδελφή. Η αιφνίδια δε ασθένεια δεν απέκλειε στον πληρεξούσιο δικηγόρο, που ακόμη κατά τις οκτώ το πρωί δεν είχε εγερθεί της κλίνης του, την επικοινωνία με το περιβάλλον του. Σύμφωνα με τις σκέψεις αυτές πρέπει η ένδικη ανακοπή να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη και να διαταχθεί η εισαγωγή του παραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο...

569/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Ιωάν. Τσακαλής, Λεων. Καραγιάννης

Δυστροπία επί υπερημερίας καταβολής του μισθώματος, και χωρίς όχληση αν για την καταβολή συμφωνήθηκε δήλη μέρα.

Προϋπόθεση δημόσιας κατάθεσης η υπερημερία του δανειστή λόγω άρνησης της προσηκόντως και πραγματικά προσφερόμενης παροχής, ή η αδυναμία εκπλήρωσης λόγω εύλογης αβεβαιότητας ως προς το πρόσωπο του δανειστή.

Άρση δυστροπίας μισθωτή αν η καθυστέρηση οφείλεται σε γεγονός μη ευθύνης του, όπως η δικαιολογημένη αμφιβολία για την ύπαρξη ή έκταση της οφειλής, εφόσον προσφέρει κατά το συμφωνημένο χρόνο το κατά την άποψή του οφειλόμενο.

Επί απόκρουσης προσήκουσας και εμπρόθεσμης προσφοράς του μισθώματος, υπερημερία εκμισθωτή και για τα μελλοντικά μισθώματα, χωρίς υποχρέωση του μισθωτή να την επαναλάβει.

Κατά το άρθρο 66 ΕισΝΚΠολΔ αν ο μισθωτής καθυστερήσει το μίσθωμα του από δυστροπία, ο εκμισθωτής έχει δικαίωμα να ζητήσει να του αποδοθεί το μίσθιο όσο διαρκεί η μίσθωση και αν δεν την κατ'αγγείλε κατά το άρθρο 597 ΑΚ. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων με τις διατάξεις των άρθρων 340, 341 ΑΚ προκύπτει ότι δυστροπία υπάρχει όταν ο μισθωτής περιέλθει σε υπερημερία περί την καταβολή του οφειλόμενου μισθώματος, πράγμα που μπορεί να συμβεί και χωρίς όχληση, αν για την καταβολή του μισθώματος συμφωνήθηκε ορισμένη ημέρα και αυτή παρήλθε άπρακτη (ΑΠ 645/07 Δνη 2007. 838, ΑΠ 1133/95 Δνη 1996. 1586, ΑΠ 1656/91 ΕπΔικΠολ 1992. 115). Η καταβολή του μισθώματος πρέπει να είναι πραγματική. Επιτρέπεται βέβαια η κατα-

βολή με δημόσια κατάθεση, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του επιτρεπτού αυτής. Συγκεκριμένα, κατά τις διατάξεις των άρθρων 427-432 ΑΚ, προϋπόθεση του δικαιώματος του οφειλέτη να προβεί σε δημόσια κατάθεση του οφειλόμενου ποσού είναι είτε η υπερημερία του δανειστή, περιερχομένου σ' αυτήν όταν αρνείται την προσηκόντως και πραγματικώς προσφερόμενη σ' αυτόν παροχή, είτε η αδυναμία της εκπληρώσεως της υποχρεώσεως του οφειλέτη «εν ασφάλεια» ένεκα λόγου που αφορά στο πρόσωπο του δανειστή ή ένεκα εύλογης αβεβαιότητας ως προς το πρόσωπο του δανειστή, κατ' άρθρο 434 ΑΚ (ΑΠ 1133/95 Δνη 1996. 1586, ΕφΠειρ 449/96 ΕπΔικΠολ 1998. 186).

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 342 ΑΚ, η κατά τα ως άνω δυστροπία του μισθωτή αίρεται αν ο μισθωτής προβάλει και αποδείξει ότι η καθυστέρηση πληρωμής του μισθώματος οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν υπέχει ευθύνη (ΑΠ 1229/05 ΝοΒ 2006. 207). Τέτοιο γεγονός μπορεί, κατά τις περιστάσεις, να αποτελέσει και η δικαιολογημένη αμφιβολία του μισθωτή περί την ύπαρξη ή την έκταση της οφειλής, δεν περιέρχεται δε σε υπερημερία ο οφειλέτης που ευλόγως αμφιβάλει περί την έκταση της οφειλής του, όταν πραγματικά προσφέρει κατά το συμφωνημένο χρόνο εκείνο το οποίο νόμιζε ότι οφείλει (ΑΠ 102/2001 Δνη 42. 1629, ΑΠ 379/97 Δνη 38. 1818, ΕφΑθ 2554/03 ΕπΔικΠολ 2004.175).

Επίσης, από τις διατάξεις των άρθρων 349, 350 και 395 εδ. α' ΑΚ, συνάγεται ότι αν ο εκμισθωτής αποκρούσει την προσήκουσα και εμπρόθεσμη προσφορά του

μισθώματος, περιέρχεται σε υπερημερία δανειστή και για τα μισθώματα που θα οφείλονται στο μέλλον, χωρίς να υποχρεούται ο μισθωτής να επαναλαμβάνει την προσφορά του σε όλη τη διάρκεια της μισθώσεως και στο εκμισθωτή απόκειται να άρει την υπερημερία του. Για την τοιαύτη όμως περιέλευση του εκμισθωτή σε υπερημερία δανειστή, αναγκαία προϋπόθεση είναι η προσφορά εκ μέρους του μισθωτή του οφειλομένου μισθώματος προσηκόντως και εμπροθέσμως, διαφορετικά δεν περιέρχεται ο εκμισθωτής σε υπερημερία. Εφόσον δε συντρέξουν οι ως άνω προϋποθέσεις και ο εκμισθωτής περιέλθει σε υπερημερία, ο μισθωτής δεν τελεί σε υπερημερία καθυστερώντας την καταβολή του μισθώματος, αφού η καθυστέρηση δεν οφείλεται σε υπαιτιότητά του και δεν μπορεί να γίνει λόγος περί καταγγελίας της μισθώσεως κατά το άρθρο 597 ΑΚ ή για αξίωση αποδόσεως του μισθίου κατά το άρθρο 66 ΕισΝΚΠολΔ (ΑΠ 173/89 Δνη 31. 349, ΕφΠατρ 747/08 Νόμος, ΕφΑθ 2554/03 Νόμος).

Από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με το από 26.4.1999 έγγραφο συμφωνητικό μίσθωσης που καταρτίσθηκε στην Κ. μεταξύ των διαδίκων, οι ενάγοντες εκμίσθωσαν στον εναγόμενο ως ενιαίο όλο δύο αυτοτελή ισόγεια αλληλοεφαπτόμενα καταστήματα ιδιοκτησίας τους που βρίσκονται στην οδό Β. ... και ... στην πόλη της Κ., προκειμένου να το χρησιμοποιεί ως επαγγελματική στέγη για την άσκηση εμπορίας ειδών καθαρισμού, καλλυντικών κλπ. Η διάρκεια της μίσθωσης συμφωνήθηκε εννεαετής, αρχομένη από την 1.6.1999 και λήγου-

σα την 31.5.2008, το μηνιαίο μίσθωμα δε καθορίστηκε στο ποσό των 240.000 δρχ ή 704,33 Ε πλέον χαρτοσήμου 3,6% για το πρώτο έτος της μίσθωσης, ενώ για τα επόμενα πέντε έτη συμφωνήθηκε ετήσια αναπροσαρμογή του κατά 8% επί του εκάστοτε καταβαλλομένου μισθώματος. Για τα τελευταία έτη της μίσθωσης, δηλαδή μέχρι 31.5.2011, συμφωνήθηκε ετήσια αναπροσαρμογή του μισθώματος κατά 10% επί του εκάστοτε καταβαλλομένου μισθώματος. Ειδικότερα, κατά την ως άνω συμφωνία των διαδίκων, το μίσθωμα για το χρονικό διάστημα από 1.6.03 έως 31.5.04 θα ανερχόταν στο ποσό των 957 Ε πλέον χαρτοσήμου. Από 1.6.04 έως 31.5.05 θα ανερχόταν στο ποσό των 1.041,12 Ε πλέον χαρτοσήμου. Από 1.6.05 έως 31.5.06 θα ανερχόταν σε 1.145,23 πλέον χαρτοσήμου. Από 1.6.06 έως 31.5.07 θα ανερχόταν σε 1.259,75 Ε πλέον χαρτοσήμου. Από 1.6.07 έως 31.5.08 θα ανερχόταν σε 1.385,72 Ε πλέον χαρτοσήμου και από 1.6.08 έως 31.5.09 θα ανερχόταν σε 1.524,29 Ε πλέον χαρτοσήμου. Την 31.5.2004 οι διάδικοι προέβησαν σε νεότερη προφορική συμφωνία με την οποία καθόριζαν το ύψος του καταβλητέου μισθώματος για το περαιτέρω χρονικό διάστημα στο ποσό των 1.000 Ε, συμπεριλαμβανομένου του χαρτοσήμου. Σε εκτέλεση της νεότερης αυτής συμφωνίας (την κατάρτιση της οποίας συνομολογούν οι ενάγοντες στην αγωγή, διαφωνούντες μόνο ως προς τη διάρκεια ισχύος της, όπως θα αναφερθεί κατωτέρω) ο εναγόμενος κατέβαλε στους ενάγοντες επί τέσσερα σχεδόν συνεχή έτη, δηλαδή από 31.5.2004 έως 31.3.2008 το ποσό των 1.000 Ε το μήνα

ως μίσθωμα, το οποίο αυτοί εισέπρατταν χωρίς να διαμαρτυρηθούν. Ισχυρίζονται οι ενάγοντες ότι η ως άνω νεότερη συμφωνία τους με τον εναγόμενο είχε προσωρινό χαρακτήρα ισχύουσα από 31.5.2004 έως 31.3.2008 και ότι για το εφεξής διάστημα ο εναγόμενος θα έπρεπε να καταβάλλει το συμφωνημένο βάσει του εγγράφου μισωτηρίου ως άνω μίσθωμα. Ο ισχυρισμός αυτός των εναγόντων είναι ουσιαστικά αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Ο μάρτυρας του εναγομένου, που εξετάστηκε στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, κατέθεσε σχετικά με το περιεχόμενο της ως άνω προφορικής συμφωνίας: «Το ενοίκιο ήταν 1.000 Ε το μήνα, γιατί είχαμε κάνει προφορική συμφωνία. Εγώ έκανα την προφορική συμφωνία το 2004, τυπικά φαινόταν ο αδελφός μου. Το ενοίκιο ήταν ήδη αυξημένο και τους συνέφερε η συμφωνία που κάναμε γι' αυτό το ενοίκιο. Τους είχα ζητήσει να κάνουμε συμβόλαιο για τα 1.000 Ε που συμφωνήσαμε, αλλά έλεγαν άστο το συμβόλαιο ισχύει ο λόγος ... δεν ορίσαμε καταληκτικό χρόνο για το πάγωμα του ενοικίου!!». Αντίθετα ο πρώτος ενάγων, που εξετάστηκε επίσης στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, δεν κατέθεσε σχετικά με τη διάρκεια ισχύος της ως άνω νεότερης συμφωνίας των διαδίκων, επιβεβαιώνοντας ότι αυτή ίσχυε μόνο μέχρι 31.3.2008, όπως ισχυρίζονται οι ενάγοντες. Άλλωστε, ενόψει των οικονομικών συνθηκών που άρχισαν να επικρατούν στην αγορά από το έτος 2008, πραγματικό γεγονός που είναι πασίγνωστο, και λαμβανομένου υπόψη ότι για 4 συνεχή έτη το μίσθωμα ανερχόταν σε 1.000 Ε το μήνα όπως προεκτέθηκε, αν γινόταν συμφωνία αναπρο-

σαρμογής του μισθώματος για το εφεξής του Μαΐου 2008 διάστημα (που είναι στην προκειμένη περίπτωση το επίδικο) αυτή θα καθόριζε το μίσθωμα σε μικρότερο ποσό του αρχικώς συμφωνηθέντος. Στην κρίση αυτή κατέληξε το παρόν Δικαστήριο και με την 173/2012 απόφασή του, δεχθέν ότι το μίσθωμα του επιδίκου μισθίου από 1.4.2008 έως 31.5.2008 ανερχόταν επίσης σε 1.000 Ε βάσει της ως άνω προφορικής συμφωνίας των διαδίκων, απορρίπτοντας ως ουσιαστικά αβάσιμη άλλη αγωγή των εναγόντων κατά του εναγομένου, με την οποία οι ενάγοντες ισχυρίζονταν ότι το μίσθωμα ήταν το αρχικώς συμφωνηθέν. Με βάση λοιπόν την ανωτέρω συμφωνία ο εναγόμενος κατέβαλε στους ενάγοντες ως μίσθωμα για το επίδικο διάστημα από τον Ιούνιο 2008 έως και τον Ιανουάριο 2009 το πράγματι συμφωνηθέν ποσό των 1.000 Ε το μήνα που οι ενάγοντες αρνήθηκαν να παραλάβουν. Μετά από αυτά και αφού ο εναγόμενος γνωστοποίησε με εξώδικό του, που κοινοποίησε στους ενάγοντες την 7.5.2008 (βλ. την .../7.5.08 έκθεση επίδοσης της δικ. επιμελήτριας Ε. Μ.), ότι θα προβαίνει εφεξής σε παρακατάθεση των μισθωμάτων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, προέβη πράγματι σε δημόσια κατάθεση των επιδίκων μισθωμάτων (βλ. τα ... γραμμάτια, την ... πράξη κατάθεσης των γραμματίων του Συμβ/φου Κ. Μ. και τις ... εκθέσεις επίδοσης της δικ. επιμελήτριας Ε. Μ.). Επομένως ο εναγόμενος μισθωτής δεν υπήρξε δύστροπος ως προς την καταβολή των μισθωμάτων του επιδίκου χρονικού διαστήματος, τα οποία προσηκόντως και εμπροθέσμως προσέφερε στους εκμισθωτές σύμφωνα

και με τα αναφερόμενα στη νομική σκέψη της παρούσας, κατά παραδοχή ως ουσιαστικά βάσιμης της έφεσής του. Κατά συνέπεια, δεν δικαιολογείται η καταγγελία της ένδικης μίσθωσης λόγω καθυστέρησης των μισθωμάτων ούτε λόγω δυστροπίας του εναγομένου στην οποία προέβησαν οι ενάγοντες με την 728/26.5.2008 (προηγούμενη της κρίνομένης) αγωγή τους, όπως δέχθηκε η ως άνω απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου. Τέλος, ο εναγόμενος ο οποίος έχει ήδη παραδώσει το μίσθιο στους ενάγοντες, κατά το χρονικό διάστημα που χρησιμοποιούσε αυτός, δεν κατέβαλε στη Δημόσια Επιχείρηση Ύδρευσης Κ. (ΔΕΥΑΚ) το ποσό των 38,70 Ε για κατανάλωση νερού, το οποίο οι ενάγοντες αναγκάστηκαν να καταβάλουν οι ίδιοι στην ΔΕΥΑΚ μετά την αποχώρηση του εναγομένου από το μίσθιο και το οποίο πρέπει να υποχρεωθεί αυτός να τους καταβάλει με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. (Κατά το σκέλος αυτό δεν εκκαλείται η απόφαση).

Σύμφωνα λοιπόν με όσα εκτέθηκαν παραπάνω, πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση ως ουσιαστικά βάσιμη, να εξαφανισθεί (στο σύνολό της για την ενότητα της εκτέλεσης) η εκκαλουμένη απόφαση και, αφού κρατηθεί η υπόθεση από το παρόν Δικαστήριο και δικασθεί στην ουσία, να γίνει δεκτή η αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά ένα μέρος και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στους ενάγοντες, διαιρετώσ και κατ' ίσο μέρος στον καθένα, το ποσό των 38,70 Ε με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής...

570/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας
Εισηγήτρια: Αρχοντούλα Σταυρίδου
Δικηγόροι: Νικ. Μακρής, Χρ. Πατούνας, Διαμαντής Παπανικολάου

Σύμμετρη ευθύνη πλειόνων εν αμφιβολία, ήτοι αν δεν συνάγεται άλλως από ρητή ρύθμιση ή έμμεσα από τη δικαιοπραξία ή το νόμο που προβλέπει την πολυπρόσωπη ενοχή.

Επί υπερημερίας πωλητή ως προς την παράδοση του πωληθέντος και άπρακτης παρόδου της ταχθείσας εύλογης προθεσμίας, διαζευκτική επιλογή αγοραστή για πλήρη αποζημίωση μη εκπλήρωσης, ή υπαναχώρηση οπότε η ενοχή καταργείται αυτοδίκαια αναδρομικά και οι ληφθείσες παροχές αποδίδονται κατά τον αδικ. πλουτισμό.

Επί υπαναχώρησης μη δικαίωμα δι-αφέροντος μη εκπλήρωσης, δυνατή όμως, κατά δικ. κρίση, εύλογη αποζημίωση για ζημία εκ της μη εκπλήρωσης της σύμβασης αν αναφέρονται προπαρασκευαστικά μέτρα ή συμφωνίες για εκμετάλλευση του πωληθέντος που ανατράπηκαν από τη μη εκπλήρωση.

{...} Κατά τη διάταξη του άρθρου 480 ΑΚ, αν περισσότεροι οφείλουν διαιρετή παροχή ή αν περισσότεροι έχουν δικαίωμα σε διαιρετή παροχή, σε περίπτωση αμφιβολίας κάθε οφειλέτης έχει την υποχρέωση να καταβάλει και κάθε δανειστής έχει δικαίωμα να λάβει ίσο μέρος. Κατά το επόμενο άρθρο 481 του ίδιου Κώδικα οφειλή εις ολόκληρον υπάρχει όταν σε

περίπτωση περισσότερων οφειλετών της ίδιας παροχής καθένας από αυτούς έχει την υποχρέωση να την καταβάλει ολόκληρη, ο δανειστής όμως έχει το δικαίωμα να την απαιτήσει μόνο μία φορά. «Περίπτωση αμφιβολίας», που κατά την πρώτη των ανωτέρω διατάξεων στηρίζει την υποχρέωση των περισσότερων οφειλετών να καταβάλει ο καθένας ίσο μέρος της παροχής υπάρχει, αν δεν συνάγεται κάτι άλλο είτε άμεσα λόγω ρητής ρυθμίσεως, είτε έμμεσα από τη δικαιοπραξία που δημιουργεί ή από το νόμο που προβλέπει την πολυπρόσωπη ενοχή. Ωστε, αν κάτι άλλο συνάγεται κατά τρόπο σαφή, η παροχή των περισσότερων οφειλετών δεν είναι διαιρεμένη (ΑΠ 454/06, ΑΠ 122/05 Δνη 46. 1706).

Στην προκειμένη περίπτωση ο ενάγων - εκκαλών ζήτησε με την υπ' αριθμ. 539/2002 αγωγή του να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι σε αυτή εις ολόκληρον ο καθένας να του καταβάλουν την ένδικη χρηματική οφειλή. Ωστόσο, δεν επικαλέσθηκε κανένα εξαιρετικό (νόμιμο ή συμβατικό) λόγο που να δικαιολογεί το αίτημά του για την εις ολόκληρον καταδίκη των εναγομένων. Από την επισκόπηση της αγωγής του προκύπτει ότι δεν διαλαμβάνεται σε αυτή ισχυρισμός περί ρητής συμφωνίας για την εις ολόκληρον ενοχή των εναγομένων. Ορθά, επομένως η εκκαλουμένη απόφαση έκρινε ότι το αίτημα αυτό δεν ήταν νόμιμο και το απέρριψε. Ως εκ τούτου ο λόγος της έφεσης του ενάγοντος - εκκαλούντος με τον οποίο υποστηρίζει ότι εσφαλμένα το Πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε το αίτημά του για την εις ολόκληρον καταδίκη των εναγομένων, πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμος.

Περαιτέρω από τις διατάξεις των άρθρων 513, 516, 383, 385, και 389 εδ. β' ΑΚ σαφώς προκύπτει ότι στην αμφοτεροβαρή σύμβαση της πώλησης, αν ο πωλητής έγινε υπερήμερος στην εκπλήρωση της υποχρέωσής του να παραδώσει στον αγοραστή το πωληθέν πράγμα, ο τελευταίος, αφού τάξει στον υπερήμερο πωλητή εύλογη προθεσμία εκπλήρωσης με τη δήλωσή του ότι μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής αποκρούει την παροχή και εφόσον η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, δικαιούται κατά διαζευκτική επιλογή του είτε να ζητήσει πλήρη αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση (383 ΑΚ) είτε να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση (βλ. ΑΠ 765/95, ΑΠ 806/87). Σε περίπτωση υπαναχώρησης η συμβατική ενοχή καταργείται αυτοδικαίως και αναδρομικώς και κάθε συμβαλλόμενο μέρος υπέχει υποχρέωση να αποδώσει την παροχή που τυχόν έλαβε κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό (βλ. ΑΠ 328/07). Στην περίπτωση αυτή ο δανειστής δεν δικαιούται διαφέροντος μη εκπλήρωσης, περιλαμβάνοντος αυτού τη θετική ζημία και το διαφυγόν κέρδος, μπορεί μόνο κατ' αίτησή του και κατ' εύλογη κρίση του δικαστηρίου να επιδικαστεί σε αυτόν αποζημίωση για την τυχόν εκ της μη εκπλήρωσης της σύμβασης ζημία (βλ. ΑΠ 679/88, ΑΠ 806/87). Το Πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, που απέρριψε ως μη νόμιμο το αίτημα επιδίκασης αποζημίωσης λόγω διαφυγόντος κέρδους ορθά το νόμο εφάρμοσε και ερμήνευσε, αφού ο ενάγων, μετά τη διαλαμβανόμενη στο δικόγραφο της αγωγής του υπαναχώρησή του από τη σύμβαση δεν εδικαιούτο να ζητήσει διαφέρον μη εκπλήρωσης. Όσα,

επομένως, περί του αντιθέτου ισχυρίζεται ο ενάγων - εκκαλών με σχετικό λόγο της έφεσής του κρίνονται απορριπτέα στην ουσία τους.

Από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Το Μάιο του 2001 συνήφθη μεταξύ των διαδίκων προφορική σύμβαση πώλησης, δυνάμει της οποίας οι εναγόμενοι ανέλαβαν να πωλήσουν και να παραδώσουν στον ενάγοντα εντός μηνός από την κατάρτιση της σύμβασης ένα φορτηγό αυτοκίνητο - μηχανήμα έργου ειδικού για χωματουργικές εργασίες, δυνατότητας μεταφοράς 30 μ3, σουηδικής προέλευσης, γνωστό ως «τάμπερ» αντί τιμήματος 9.000.000 δρχ. Από το τίμημα αυτό το ποσό των 3.500.000 δρχ συμφωνήθηκε καταβλητέο αμέσως μετά την έλευση του μηχανήματος στην Ελλάδα και πριν από τον εκτελωνισμό του, ενώ το υπόλοιπο ποσό συμφωνήθηκε ότι θα εξοφλήτο σε δόσεις μετά την παράδοση του μηχανήματος. Τον Ιούνιο του ιδίου έτους οι εναγόμενοι ενημέρωσαν τηλεφωνικά τον ενάγοντα ότι το μηχανήμα βρισκόταν στο λιμάνι του Π. έτοιμο για εκτελωνισμό και του ζήτησαν να τους καταβάλει το συμφωνηθέν ποσό των 3.500.000 δρχ. Πράγματι ο ενάγων στις 27.6.01 κατέθεσε καθ' υπόδειξη των εναγομένων στον υπ' αριθμό ... τραπεζικό λογαριασμό που διατηρούσε ο πρώτος από αυτούς από κοινού με τη σύζυγό του στην Ε. Τράπεζα της Ελλάδος το ποσό των 3.500.000 δρχ, όπως προκύπτει από τη μετ' επικλήσεως προσκομιζόμενη από τον ενάγοντα από 27.6.01 απόδειξη είσπραξης της ΕΤΕ. Παραταύτα έως εκείνη την ημερομηνία το μηχανήμα δεν είχε

εισαχθεί προς εκτελωνισμό στο λιμάνι του Π., οι δε εναγόμενοι έως το Σεπτέμβριο του 2001 προφασιζόμενοι διάφορες δικαιολογίες δεν είχαν παραδώσει το μηχανήμα στον ενάγοντα. Κατόπιν αυτού ο ενάγων περί τα μέσα Σεπτεμβρίου του 2001 τους δήλωσε ότι αν δεν παρέδιδαν το μηχανήμα έως τα τέλη Σεπτεμβρίου 2001 θα υπαναχωρούσε από τη σύμβαση. Οι εναγόμενοι όμως δεν ανταποκρίθηκαν και πάλι στην παραπάνω συμβατική τους υποχρέωση και έτσι ο ενάγων περί τα μέσα του μηνός Οκτωβρίου 2001 άσκησε το δικαίωμα της υπαναχώρησής του από τη σύμβαση πώλησης, η οποία (υπαναχώρηση) επέφερε κατάργηση της όλης ενοχικής σχέσης και μάλιστα αναδρομικά (ex tunc), με αποτέλεσμα να υφίσταται υποχρέωση των εναγομένων να αποδώσουν το ποσό των 3.500.000 δρχ, που ο ενάγων τους κατέβαλε, κατά τις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις.

Οι εναγόμενοι ισχυρίστηκαν πρωτοδίκως και επαναλαμβάνουν με την υπό κρίση έφεσή τους και τους προσθέτους λόγους αυτής ότι η ένδικη σύμβαση της πώλησης συνήφθη μεταξύ της εταιρίας με την επωνυμία «Χ. Μ. ΑΕ», νομίμως εκπροσωπούμενης από το δεύτερο εναγόμενο, και του Ι. Κ., ο οποίος μάλιστα κατέβαλε το ποσό των 3.500.000 δρχ σε τραπεζικό λογαριασμό του πρώτου εναγομένου, προκειμένου να τα στείλει αυτός στη Σουηδία, όπου τον καιρό εκείνο βρισκόταν ο νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας (β' εναγόμενος), ενεργώντας κατά παράκληση των δύο ανωτέρω συμβληθέντων. Ο ισχυρισμός όμως αυτός κρίνεται απορριπτέος στην ουσία του. Οι εκκαλούντες - εναγόμενοι προς απόδειξη του ισχυρισμού τους

επικαλούνται την προσκομιζόμενη ένορκη βεβαίωση του μάρτυρα Θ. Κ., η οποία όμως δεν κρίνεται πειστική, διότι έρχεται σε ευθεία αντίθεση και ανατρέπεται από την προαναφερθείσα απόδειξη είσπραξης της Ε.Τ.Ε, από την οποία σαφώς προκύπτει ότι το ποσό των 3.500.000 δρχ κατατέθηκε από τον ενάγοντα και όχι από τον Ι. Κ. Περαιτέρω η εν λόγω κατάθεση έγινε σε λογαριασμό του πρώτου εναγομένου και όχι του δεύτερου από αυτούς ή της εταιρίας «Χ. Μ. ΑΕ», που κατά τους ισχυρισμούς του εκπροσωπούσε, με την οποία άλλωστε ο πρώτος εναγόμενος καμία σχέση δεν φέρεται ότι είχε, ενώ ο περαιτέρω ισχυρισμός τους ότι η κατάθεση έγινε σε τραπεζικό λογαριασμό του πρώτου εναγομένου λόγω απουσίας του δεύτερου εναγομένου στη Σουηδία, προκειμένου ο πρώτος να τα αποστείλει στο δεύτερο στη Σουηδία για λογαριασμό της Α. Ε., δεν αντέχει στη βάση της λογικής, καθόσον η εν λόγω κατάθεση μπορούσε να γίνει άμεσα από τον ενάγοντα σε λογαριασμό του δεύτερου εναγομένου ή της εταιρίας, αν αυτή ήταν η συμβληθείσα. Οι εναγόμενοι προς επίρρωση του ισχυρισμού τους ότι η σύμβαση συνήφθη με την εταιρία «Χ. Μ. ΑΕ» και όχι με αυτούς, επικαλούνται το με αριθμό .../25.10.2001 Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών του εκτελωνιστή Η. Ε. και το με αριθμό .../15.10.01 αποδεικτικό είσπραξης και άδεια παράδοσης Τελωνισμένων Εμπορευμάτων του Τελωνείου Λ., τα έγγραφα όμως αυτά από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι αφορούν στην ένδικη σύμβαση πώλησης. Ο ισχυρισμός δε των εναγομένων ότι για τη δοθείσα προκαταβολή των 3.500.000 δρχ ο δεύτερος ενα-

γόμενος οπισθογράφησε στον Ι. Κ. την υπ' αριθμό ... επιταγή της Τράπεζας εκδόσεως της εταιρίας Α. ΑΕ - Τεχνική Εταιρία σε διαταγή του πρώτου εναγομένου, ποσού 5.000.000 δρχ, την οποία ο Ι. Κ. εισέπραξε και αφού κράτησε το ποσό των 3.500.000 δρχ απέδωσε στο δεύτερο εναγόμενο το υπόλοιπο ποσό, καμία έννομη επιρροή δεν ασκεί, αφού το ποσό των 3.500.000 δρχ κατεβλήθη σε εξόφληση μέρους του τιμήματος της πώλησης από τον ενάγοντα, με τον οποίο αυτή συνήφθη και όχι από τον Ι. Κ., μετά δε την ανατροπή της το ποσό αυτό έπρεπε να επιστραφεί στον ενάγοντα.

Τέλος από κανένα στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι ο ενάγων υπέστη ζημία από τη μη εκπλήρωση της σύμβασης. Ειδικότερα, πέρα από την αγορά του μηχανήματος από κανένα στοιχείο δεν αποδείχθηκαν προπαρασκευαστικά μέτρα ή συμφωνίες για την εκμετάλλευση του μηχανήματος που ανατράπηκαν από τη μη εκπλήρωση της σύμβασης, ώστε ο ενάγων να δικαιούται εύλογη αποζημίωση κατ' άρθρο 387 του ΑΚ. Το Πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, που δέχθηκε τα ίδια ορθά τις αποδείξεις εκτίμησε και το νόμο εφάρμοσε και όσα περί του αντιθέτου ισχυρίζονται οι εκκαλούντες με τις αντίθετες εφέσεις τους κρίνονται απορριπτέα στην ουσία τους, Πρέπει, ως εκ τούτου, οι υπό κρίση εφέσεις και οι πρόσθετοι λόγοι έφεσης να απορριφθούν ως κατ' ουσίαν αβάσιμοι ...

585/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου
Δικηγόροι: Νικ. Αλεξίου

Ως προς τα κράτη μέλη της ΕΕ (όπως η Γερμανία), για τις επιδόσεις δικαστικών και εξώδικων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις εφαρμογή από 13.11.08 του Κανονισμού 1393/2007, που κατήργησε τον προγενέστερο 1348/2000 και υπερισχύει διμερών ή πολυμερών συμφωνιών τους, μη αρκούσας πλασματικής επίδοσης στον Εισαγγελέα. Τα επιδοτέα έγγραφα σε γνωστής διαμονής παραλήπτη διαβιβάζονται μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών των κρατών, επιδίδονται σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής και ο υπάλληλος αυτού αποστέλλει βεβαίωση. Αν κράτος δεν έχει δηλώσει το αντίθετο, δυνατή επίδοση μέσω δικ. επιμελητών ή άλλων αρμοδίων.

Επί ερημοδικίας διαδίκου αναστολή έκδοσης απόφασης μέχρι να διαπιστωθεί έγκαιρη πραγματική επίδοση. Ευχέρεια κάθε κράτους να δηλώσει ότι οι δικαστές του μπορούν να εκδώσουν απόφαση και χωρίς βεβαίωση επίδοσης, εφόσον η πράξη διαβιβάστηκε κατά τον Κανονισμό και έχει παρέλθει εύλογος χρόνος τουλάχιστον 6 μηνών.

I. Για να είναι παραδεκτή η συζήτηση της έφεσης, τίθεται ως προϋπόθεση, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 271 ΚΠολΔ, στο οποίο παραπέμπει η διάταξη του άρθρου 524 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα, η νόμιμη κλήτευση του απόντος διαδίκου ή η επίσπευση της συζήτησης από τον απόντα διάδικο για τη δικάσιμο που ορίστηκε νόμιμα. Διαφορετικά, η συζήτηση της έφεσης είναι απαράδεκτη. Έτσι, αν

δεν εμφανιστεί ο εφεσίβλητος στη συζήτηση της έφεσης, η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν παρών ο εφεσίβλητος (βλ. άρθρο 524 παρ. 4 ΚΠολΔ), εφόσον επισπεύδει ο ίδιος τη συζήτηση της έφεσης ή έχει κληθεί νόμιμα από τον εκκαλούντα που παρίσταται στη δίκη. Στην έρευνα των πιο πάνω περιστατικών, ήτοι της νόμιμης κλήτευσης του απόντος διαδίκου ή της επίσπευσης της συζήτησης από τον απόντα διάδικο για τη δικάσιμο που ορίστηκε νόμιμα, οφείλει να προβεί το δευτεροβάθμιο δικαστήριο αυτεπάγγελτα. Αν διαπιστώσει το δικαστήριο ότι τη συζήτηση της έφεσης επισπεύδει ο εκκαλών (ή ένας από τους εφεσίβλητους) και ότι αυτός δεν έχει κλητεύσει τον απόντα εφεσίβλητο για να συμμετάσχει στη δίκη, ή ότι δεν έχει κλητεύσει αυτόν νόμιμα ή εμπρόθεσμα, κηρύσσει τη συζήτηση της έφεσης απαράδεκτη. Αν το δικαστήριο παρά το νόμο κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από δικαίωμα ή απαράδεκτο, επιτρέπεται αναίρεση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 14 ΚΠολΔ (βλ. ΑΠ 1656/07 Νόμος). Περαιτέρω, ως προς τα Κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα οποίοι περιλαμβάνεται και η Γερμανία, σχετικά με τις επιδόσεις δικαστικών και εξώδικων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις εφαρμόζεται από 13 Νοεμβρίου 2008 ο Κανονισμός (ΕΚ) 1393/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με τον οποίο καταργήθηκε ο προγενέστερος παρόμοιος Κανονισμός (ΕΚ) 1348/2000 του Συμβουλίου Υπουργών. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ανωτέρω Κανονισμού 1393/2007 (άρθρα 2 ως 7, 10, 19 και 20) τα προς επίδοση έγγραφα, τα

οποία απευθύνονται σε γνωστής διαμονής παραλήπτες, διαβιβάζονται απευθείας μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών των ενδιαφερόμενων κρατών και επιδίδονται σ' αυτόν, προς τον οποίο απευθύνονται, κατά κανόνα σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής και, κατόπιν, ο αρμόδιος υπάλληλος του κράτους παραλαβής αποστέλλει στο κράτος αποστολής σχετική βεβαίωση ως προς την επίδοση. Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κανονισμού, αφού ολοκληρωθούν οι διατυπώσεις επίδοσης ή κοινοποίησης, εκδίδεται σχετική βεβαίωση βάσει του εντύπου που εμφανίζεται στο παράρτημα I του Κανονισμού, η οποία αποστέλλεται στην αρχή διαβίβασης. Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Κανονισμού, αν το κράτος μέλος δεν έχει δηλώσει το αντίθετο, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενεργήσουν τις επιδόσεις διαμέσου δικαστικών επιμελητών, υπαλλήλων ή άλλων αρμόδιων προσώπων του κράτους παραλαβής. Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Κανονισμού, οι διατάξεις του υπερισχύουν από τις διατάξεις, οι οποίες περιλαμβάνονται σε διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες ή διακανονισμούς που συνάπτονται από τα κράτη μέλη, και κυρίως του άρθρου IV του πρωτοκόλλου της σύμβασης των Βρυξελλών του έτους 1968 και της σύμβασης της Χάγης της 5ης Νοεμβρίου 1965. Τέλος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 19 του Κανονισμού, όταν πρέπει να διαβιβασθεί εισαγωγικό έγγραφο δίκης ή άλλη ισοδύναμη πράξη σε άλλο κράτος μέλος προς επίδοση ή κοινοποίηση βάσει του παρόντος κανονισμού και ο εναγόμενος ερημοδικεί, ο δικαστής οφείλει να αναστείλει την έκδοση απόφασης, μέχρις ότου

διαπιστωθεί: α) ότι η πράξη επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε, όπως ορίζει το δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής, β) ότι η πράξη επιδόθηκε πράγματι στον εναγόμενο ή στην κατοικία του με άλλο τρόπο, ο οποίος προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό, καθώς και ότι, και στις δύο περιπτώσεις, η επίδοση ή η κοινοποίηση έγιναν έγκαιρα, ώστε να είναι ο εναγόμενος σε θέση να αμυνθεί. Κάθε κράτος μέλος έχει την ευχέρεια να δηλώσει ότι οι δικαστές του, παρά τη ρύθμιση της παρ. 1, μπορούν να εκδώσουν απόφαση, ακόμη και αν δεν έχει παραληφθεί βεβαίωση επίδοσης ή κοινοποίησης, εφόσον η πράξη διαβιβάστηκε με τρόπο ο οποίος προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό και από τη διαβίβαση της προς επίδοση πράξης έχει παρέλθει διάστημα το οποίο ο δικαστής αξιολογεί για κάθε περίπτωση χωριστά και το οποίο είναι τουλάχιστον έξι μηνών. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι η επίδοση έφεσης με κλήση για συζήτηση αυτής, όταν στρέφεται εναντίον διαδίκου που έχει γνωστή διαμονή σε κράτος μέλος της Επαϊκής Ένωσης, όπως είναι και η Γερμανία, ολοκληρώνεται με την πραγματική επίδοση του δικογράφου, η οποία αποδεικνύεται με τη βεβαίωση που καθορίζεται στο άρθρο 19 του Κανονισμού 1393/2007, και δεν αρκεί η επίδοση του δικογράφου προς τον αρμόδιο Εισαγγελέα σύμφωνα με τα άρθρα 134, 136 ΚΠολΔ, η οποία θεωρείται ως πλασματική επίδοση προς το διάδικο στον οποίο απευθύνεται το δικόγραφο (βλ. ΑΠ 458/11, ΑΠ 263/13 Νόμος).

II. Στη διάρκεια τούτης της δίκης δεν εμφανίστηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου οι εφεσίβλητοι, Μ. Τ. και Π. Τ., ούτε έλαβαν

μέρος στη δίκη. Συνεπώς, για να είναι παραδεκτή η συζήτηση της ένδικης έφεσης, πρέπει να ερευνηθεί αν έλαβε χώρα νόμιμη κλήτευση των ανωτέρω εφεσίβλητων σε τούτη τη δίκη ή αν οι ανωτέρω εφεσίβλητοι επέσπευσαν τη συζήτηση της ένδικης έφεσης για τη δικάσιμο της 20.9.13. Από την έκθεση κατάθεσης και ορισμού δικασίμου αριθ. 103/27.1.09, η οποία υπάρχει συνημμένη στην ανωτέρω έφεση, προκύπτει ότι με μέριμνα του δικηγόρου Ν. Ν., πληρεξούσιου δικηγόρου των εκκαλούντων, ορίστηκε νόμιμα ως δικάσιμος για την εκδίκαση της έφεσης αυτής ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου η δικάσιμος της 8.10.10. Περαιτέρω, από τις εκθέσεις επίδοσης δικογράφου με αριθμούς .../5.3.09, τις οποίες συνέταξε ο δικαστικός επιμελητής Ν. Τ. και προσκόμισαν νόμιμα οι εκκαλούντες ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου με επίκληση, προκύπτει ότι στις 5.3.09 ο ανωτέρω δικαστικός επιμελητής, ενεργώντας μετά από έγγραφη παραγγελία του δικηγόρου Ν. Ν. ως πληρεξούσιου δικηγόρου των εκκαλούντων, Β. Κ. και Χ. Κ., επέδωσε στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Τρικάλων δύο ακριβή αντίγραφα της ένδικης έφεσης, κάτω από τα οποία υπήρχαν αναγεγραμμένες: i) Η έκθεση κατάθεσης με αριθμό 89/24.4.08, την οποία συνέταξε ο αρμόδιος Γραμματέας του Πρωτοδικείου Τρικάλων, ii) Η έκθεση κατάθεσης και ορισμού δικασίμου με αριθμό 103/27.1.09, την οποία συνέταξε η αρμόδια Γραμματέας του Εφετείου Λάρισας, Α. Τ., και από την οποία προκύπτει ότι ορίστηκε νόμιμα η ημερομηνία 8.10.10 ως δικάσιμος για τη συζήτηση της ανωτέρω έφεσης ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, iii) Κλήση των

εκκαλούντων προς τον παραλήπτη, προκειμένου να λάβει γνώση και να ενεργήσει τα δέοντα για την περαιτέρω επίδοση των αντιγράφων της έφεσης. Κατά τη δικάσιμο της 8.10.10 αναβλήθηκε η συζήτηση της ένδικης έφεσης και ως νέα δικάσιμος ορίστηκε νόμιμα η 13.1.12. Στη συνέχεια η Γραμματέας του Δικαστηρίου ανέγραψε την υπόθεση στο οικείο πινάκιο, στη σειρά των υποθέσεων που έπρεπε να συζητηθούν στη δικάσιμο της 13.1.12. Κατά τη δικάσιμο εκείνη (13.1.12) αναβλήθηκε η συζήτηση της ένδικης έφεσης και ως νέα δικάσιμος ορίστηκε νόμιμα η 20.9.13. Στη συνέχεια η Γραμματέας του Δικαστηρίου ανέγραψε την υπόθεση στο οικείο πινάκιο, στη σειρά των υποθέσεων που έπρεπε να συζητηθούν στη δικάσιμο της 20.9.13. Επειδή στο φάκελο της οικείας δικογραφίας δεν υπήρχαν τοποθετημένες βεβαιώσεις του άρθρου 10 του Κανονισμού (ΕΚ) 1393/2007, από τις οποίες να προκύπτει ότι αρμόδιος δικαστικός επιμελητής ή υπάλληλος της Γερμανίας επέδωσε νόμιμα προς τους εφεσίβλητους τα ανωτέρω ακριβή αντίγραφα της ένδικης έφεσης, τα οποία επιδόθηκαν προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Τρικάλων, με συνημμένες τις ανωτέρω εκθέσεις κατάθεσης, ιδίως, μάλιστα, την έκθεση κατάθεσης και ορισμού δικασίμου με αριθμό 103/27.1.09 της αρμόδιας Γραμματέας του Δικαστηρίου τούτου, με την οποία ορίστηκε ως χρόνος για την εκδίκαση της ένδικης έφεσης η δικάσιμος 8.10.2010 και ως τόπος το κατάστημα του Δικαστηρίου τούτου, και κλήση προς τους παραλήπτες του δικογράφου να παραστούν στη συζήτηση της έφεσης όταν και όπου ορίζεται ανωτέρω, ειδοποιήθηκε

αυτεπάγγελτα, διαμέσου της Γραμματείας του Δικαστηρίου τούτου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 227 ΚΠολΔ, ο πληρεξούσιος δικηγόρος των εκκαλούντων, Ν. Α., ο οποίος αντιπροσώπευσε τους εκκαλούντες ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου κατά τη δικάσιμο της 20.9.13, να προσκομίσει ενώπιον του Δικαστηρίου βεβαιώσεις επίδοσης δικογράφου, από τις οποίες να προκύπτουν τα ανωτέρω περιστατικά και, συνεπώς, η νομότυπη και εμπρόθεσμη κλήτευση των εφεσίβλητων σε τούτη τη δίκη. Έκτοτε παρήλθε σημαντικό χρονικό διάστημα, μεγαλύτερο των είκοσι ημερών, αλλά ο ανωτέρω πληρεξούσιος δικηγόρος δεν προσκόμισε ενώπιον του Δικαστηρίου βεβαιώσεις επίδοσης δικογράφου, από τις οποίες να προκύπτει η πραγματική (και όχι πλασματική), νομότυπη και εμπρόθεσμη κλήτευση των εφεσίβλητων σε τούτη τη δίκη. Από το γεγονός αυτό τεκμαίρεται ότι οι εκκαλούντες, ως διάδικοι που επέσπευσαν τη συζήτηση της έφεσης, δεν φρόντισαν, όπως όφειλαν, να κλητεύσουν πραγματικά (και όχι πλασματικά) τους εφεσίβλητους στη συζήτηση της ένδικης έφεσης. Το ανωτέρω γεγονός καθιστά ανώφελη την αναστολή της έκδοσης απόφασης, μέχρις ότου διαπιστωθεί: α) ότι τα ανωτέρω αντίγραφα της ένδικης έφεσης επιδόθηκαν, πράγματι, στους εφεσίβλητους, όπως ορίζει το δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής, δηλαδή της Γερμανίας, β) ότι η επίδοση έγινε έγκαιρα, ώστε να είναι οι εφεσίβλητοι σε θέση να αμυνθούν. Συνεπώς, πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη η συζήτηση της έφεσης.

587/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης
Δικηγόροι: Δημ. Τσίρκας, Δημ. Πίσπας

Υπαιτιότητα εργολάβου που κατά την εκτέλεση έργου προωθούσε προϊόντα εκσκαφής σε παρακείμενες δασικές εκτάσεις, με αποτέλεσμα το χειμώνα, λόγω βροχοπτώσεων, ποσότητες αδρανών υλικών να μετακινηθούν στα χαμηλότερα ακίνητα του ενάγοντος και να τα κατακλύσουν, τα δε εντός αυτών οπωροφόρα δένδρα να καταστραφούν και η καλλιέργεια να καταστεί αδύνατη.

Ένωση προσώπων η κοινοπραξία εταιριών για εκτέλεση έργου χωρίς τήρηση των όρων κτήσης νομικής προσωπικότητας, παριστάμενη στο δικαστήριο με το διαχειριστή της, η μεταξύ δε αυτής και τρίτου απόφαση εκτελείται και ατομικά κατά των μελών της (στα όρια της κατά το ουσιαστικό δίκαιο ευθύνης τους), υπέρ και κατά των οποίων αποτελεί δεδικοσμένο (μόνο) ως προς τις κριθείσες υποχρεώσεις και δικαιώματα. Νόμιμη αγωγή τρίτου κατά μέλους κοινοπραξίας για απαίτηση γεννηθείσα κατά τη δράση του ατομικά ή στο πλαίσιο της κοινοπραξίας, με έννομο συμφέρον προς κτήση εκτελεστού τίτλου και δεδικοσμένου ευρύτερης έκτασης.

{...} 7. Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Η ενάγουσα είναι κυρία τριών αγρών που βρίσκονται στη θέση «Π.» του οικισμού Σ. της κοινότητας Θ. Α., στο ύψος μεταξύ

των χθ ... της Ε.Ο. Τ. - Ά., υψομετρικά και οριζοντιογραφικά σε απόσταση άνω των 200 μ. από τον άξονα της οδού, εκτάσεως 4.016,11 τμ, 3.608,41 τμ και 2.131,88 τμ, αντίστοιχα. Τα ακίνητα αυτά συνορεύουν γύρω: το πρώτο με ιδιοκτησίες Χ. Μ., Δ. Κ., ποταμό Α. και ρέμα ποτιστή, το δεύτερο με ιδιοκτησίες Γ. Χ., Δ. Κ. και ποταμό Α. και το τρίτο με ιδιοκτησίες Μ. συζ. Α. Τ., Π. Κ., ποταμό Α. και με κοινοτική έκταση. Τους αγρούς αυτούς απέκτησε η ενάγουσα κατά κυριότητα με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, καθόσον είχε αυτούς στη νομή της με διάνοια κυρίας, πλέον των 40 ετών, ασκώντας όλες τις πράξεις που προσιδιάζουν στη φύση και τον προσορισμό τους, φροντίζοντας και καλλιεργώντας αυτούς (βλ. το από Σεπτέμβριος 2005 τοπογραφικό διάγραμμα του Α. Τ., τοπογράφου μηχανικού, σε συνδυασμό με τις καταθέσεις των μαρτύρων αποδείξεως τόσο ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Άρτας, όσο και ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων). Η πρώτη εναγομένη εταιρία, κατόπιν δημόσιου μειοδοτικού διαγωνισμού, ανέλαβε, με την επίβλεψη της ΔΕΗ, την κατασκευή του έργου «ολοκλήρωση κατασκευής της Ε.Ο. Τ. - Ά. στο τμήμα από σήραγγα Σ. Σ. έως Α. Κ.», στον οικισμό Σ. Θ. Για την εκτέλεση του έργου αυτού συνέστησε με την τρίτη εναγομένη εταιρία, τη δεύτερη εναγομένη (τεχνική κοινοπραξία χωρίς νομική προσωπικότητα), η οποία δραστηριοποιούνταν με την επωνυμία «Χ. Τεχνική ΑΕ και Τ. ΑΤΕΒΕ». Για την εκτέλεση του έργου έπρεπε αναγκαστικά να γίνουν μεγάλης εκτάσεως εκσκαφές στο υπό διαμόρφωση έδαφος. Συγκεκριμένα έγινε εκσκαφή

ορυγμάτων συνολικού όγκου 177.915 κ.μ. και άρση προϊόντων καταπτώσεων συνολικού όγκου 69.507 κ.μ. Τα όργανα της εναγομένης κοινοπραξίας, στα οποία είχε ανατεθεί το έργο αυτό, όφειλαν σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης του έργου να αποθέτουν τα χώματα και τα αδρανή υλικά των εκσκαφών και των καταπτώσεων σε συγκεκριμένες ασφαλείς θέσεις απόθεσης (κατάντη της διασταύρωσης προς Ν.). Ωστόσο, οι προστηθέντες από την εναγομένη κοινοπραξία υπάλληλοι και εργάτες δεν τήρησαν απόλυτα την υποχρέωση αυτή. Έτσι δεν απέθεσαν όλα τα προϊόντα των εκσκαφών στην ορισμένη γι' αυτό τοποθεσία, αλλά για λόγους προφανώς ευκολίας μεγάλες ποσότητες τις προωθούσαν και τις απέθεταν σε διάφορες δασικές θέσεις. Εξ αιτίας της ανωτέρω παράνομης ενέργειας του προσωπικού της εναγομένης Κοινοπραξίας καταστράφηκαν ολοσχερώς (διότι αλλοιώθηκαν οριστικά) και τα τρία προαναφερόμενα κτήματα της ενάγουσας. Και τούτο διότι τους χειμερινούς μήνες των ετών 2002-2003, λόγω των έντονων βροχοπτώσεων που έλαβαν χώρα, τεράστιες ποσότητες από τα αδρανή υλικά που είχαν εναποθέσει κατά τα προαναφερόμενα τα όργανα της εναγομένης Κοινοπραξίας και συγκεκριμένα ογκόλιθοι και μπάζα να καταρρεύσουν από τα υψηλότερα σημεία αποθέσεώς τους στη χαμηλότερη θέση των κτημάτων της ενάγουσας, τα οποία κατέκλυσαν σε όλη την έκτασή τους. Τα δένδρα που υπήρχαν μέσα και στα τρία κτήματα καταστράφηκαν, ενώ η φύση των κτημάτων αλλοιώθηκε οριστικά και δεν μπορούν να επανέλθουν στην πρότερη κατάστασή τους γιατί,

και αν ακόμη καθίστατο δυνατό τεχνικά να αφαιρεθεί ο μεγάλος αυτός όγκος των μπαζών, το κόστος θα ήταν υπερβολικά μεγάλο και θα υπερκάλυπτε την αξία των αγρών. Το ίδιο φαινόμενο επαναλήφθηκε και σε άλλα όμορα ακίνητα, αλλά και σε άλλες δημόσιες θέσεις της περιοχής. Το γεγονός ότι η ζημία έγινε από την ανωτέρω ενέργεια του προσωπικού της δεύτερης εναγομένης προκύπτει από το ότι, όπως βεβαιώνει η αρμόδια υπάλληλος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Ι. Κ.-Κ., πολιτικός μηχανικός (αριθ. πρωτ. .../2005), στο επίμαχο σημείο η εναγομένη εκτέλεσε εργασίες βελτίωσης της υφιστάμενης οδού από το Μάιο έως το Νοέμβριο 2001, ενώ συνέχισε τις λοιπές εργασίες (κατασκευή τεχνικών, οδοστρωσία και ασφαλικό τάπητα) μέχρι και το τέλος του 2003. Η ίδια επίσης βεβαιώνει και το κρίσιμο γεγονός ότι κατά το χρονικό διάστημα 2001 έως 2003 το ανωτέρω έργο είναι το μόνο έργο που εκτελέστηκε στην περιοχή. Από το συνδυασμό των ανωτέρω συνάγεται με βεβαιότητα ότι η ζημία της ενάγουσας ήταν αποτέλεσμα των προαναφερόμενων παράνομων ενεργειών και παραλείψεων του προσωπικού της εναγομένης Κοινοπραξίας και όχι άλλου τρίτου εργολάβου που εργαζόταν συγχρόνως στην ίδια περιοχή, όπως αβάσιμα υποστηρίζουν οι εναγόμενες. Και ναι μεν η ίδια αρμόδια υπάλληλος βεβαιώνει στο προσαγόμενο από τις εναγόμενες υπ' αριθ. πρωτ. .../2004 πιστοποιητικό ότι ο συνολικός όγκος των προϊόντων των εκσκαφών απομακρύνθηκε και μεταφέρθηκε από τον ανάδοχο του έργου στις εγκεκριμένες θέσεις απόθεσης, πλην όμως δεν αναφέρεται παράλληλα και ότι η διαβεβαί-

ωση της αυτή υπήρξε αποτέλεσμα επιτόπιας έρευνας και διαπιστώσεων της ίδιας. Προφανώς η αναφορά είναι δεοντολογική με βάση τους όρους της διακηρύξεως του έργου. Έτσι η ανωτέρω διαβεβαίωση δεν αρκεί για να αναιρέσει τα προηγούμενα συμπεράσματα, που άλλωστε στηρίζονται στην πραγματικότητα της κατολισθήσεως και κατακλύσεως των κτημάτων της ενάγουσας από τεράστιο όγκο προϊόντων των εκσκαφών της εναγομένης. Η ζημία της ενάγουσας ανέρχεται: α) σε $(4.016,11 \text{ τμ} + 3.608,41 \text{ τμ} + 2.131,88 \text{ τμ} = 9.756,40 \text{ τμ} \times 3 \text{ E} =) 29.269,20 \text{ E}$, όση η αξία και των τριών αγρών, των οποίων η καλλιεργητική τους χρήση (που ήταν και η μοναδική) αχρηστεύθηκε πλέον και β) σε 12.140 E , όση η αξία των επικείμενων δένδρων, ήτοι 54 φουντουκίες (20 στο πρώτο κτήμα, 20 στο δεύτερο και 14 στο τρίτο) προς 40 E τη μία = 2.160 E , 145 καρυδιές (80 στο πρώτο κτήμα και 65 στο δεύτερο) προς 50 E τη μία = 7.250 E , 10 κλήματα στο τρίτο κτήμα προς 40 E το ένα = 400 E , 17 καστανιές (10 στο πρώτο κτήμα και 7 στο δεύτερο) προς 40 E τη μία = 680 E , 39 μηλιές στο τρίτο κτήμα προς 40 E τη μία = 1.560 E και 3 συκιές στο τρίτο κτήμα προς 30 E τη μία = 90 E (βλ. σχετικά τις καταθέσεις των μαρτύρων αποδείξεως στο Μονομελές Πρωτοδικείο Άρτας και ιδιαίτερα στο Μονομελές Πρωτοδικείου Τρικάλων, σε συνδυασμό με τις υπ' αριθμ. 403, 404/2006 και 405/2006 αποφάσεις του Εφετείου Ιωαννίνων που προσκομίζει η ενάγουσα). Συνολικά η ζημία της ενάγουσας ανέρχεται στο ποσό των $(29.269,20 + 12.140 =) 41.409,20 \text{ E}$.

8. Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου

62 ΚΠολΔ, μπορούν να είναι διάδικοι και ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν κάποιο σκοπό, χωρίς να είναι σωματεία. Οι ενώσεις αυτές, κατά τη διάταξη του άρθρου 64 παρ. 3 του ίδιου κώδικα, παρίστανται στο δικαστήριο με τα πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί η διαχείριση των υποθέσεών τους. Κατά δε τη διάταξη του άρθρου 951 παρ. 1 εδ. β' του ίδιου Κώδικα, όταν πρόκειται για ένωση προσώπων του άρθρου 62 παρ. 2, η αναγκαστική εκτέλεση γίνεται στην κοινή περιουσία τους. Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προς εκείνες των διατάξεων των άρθρων 329 και 919 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι η ρύθμιση που γίνεται μ' αυτές είναι δικονομικού μόνο χαρακτήρα και δεν επηρεάζει τις ουσιαστικού δικαίου σχέσεις των μελών των ενώσεων προς αυτές και προς τρίτους. Ένωση δε προσώπων, κατά την παραπάνω έννοια, αποτελεί και η κοινοπραξία εταιριών που συστήνεται για την εκτέλεση ενός τεχνικού έργου χωρίς να έχουν τηρηθεί οι όροι κτήσεως νομικής προσωπικότητας λ.χ. ομόρρυθμης εταιρίας (ΕφΑθ 6766/05 ΔΕΕ 2006. 56). Η κοινοπραξία αυτή, η οποία δεν έχει νομική προσωπικότητα, παρίσταται στο δικαστήριο με το διαχειριστή της, η μεταξύ δε αυτής και τρίτου απόφαση εκτελείται και ατομικώς κατά των μελών της (στα όρια πάντοτε της κατά το ουσιαστικό δίκαιο ευθύνης τους) υπέρ και κατά των οποίων αποτελεί δεδικασμένο, καθ' όσον αφορά (μόνο) τα κριθέντα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Αυτή η δυνατότητα όμως δεν σημαίνει ότι η κοινοπραξία έχει εφεξής την ικανότητα αποκλειστικά αυτή και μόνη να είναι διάδικος και όχι ατομικά και τα πρόσωπα (φυσικά ή νομικά) που την

συναποτελούν. Συνεπώς νομιμοποιείται παθητικά ο ενάγων τρίτος που στρέφεται κατά προσώπου - μέλους μιας κοινοπραξίας και ζητεί την καταψήφισή του ως οφειλέτη για απαίτηση που γεννήθηκε από τη δράση αυτού είτε ατομικά είτε στο πλαίσιο της κοινοπραξίας. Έχει δε έννομο συμφέρον να στρέφεται και ατομικά κατ' αυτού, προκειμένου να εξασφαλίσει ευθέως εναντί του εκτελεστό τίτλο και δεδικασμένο ευρύτερης έκτασης προς αποτροπή προβολής αντιρρήσεων κατά την εκτέλεση της αποφάσεως (ΑΠ 693/01 ΕπΔικΠολ 2002. 110). Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η δεύτερη εναγομένη κοινοπραξία στερείται νομικής προσωπικότητας, αλλά σύμφωνα με τα προαναφερόμενα νομιμοποιείται παθητικά. Μαζί της ενέχονται, εις ολόκληρον η κάθε μία, η πρώτη και τρίτη εναγόμενες ανώνυμες εταιρίες που είναι μέλη της, στα όρια βέβαια της κατά το ουσιαστικό δίκαιο ευθύνης τους κατά τα άρθρα 922 και 926 ΑΚ, αφού οι ζημιογόνες ενέργειες και παραλείψεις έγιναν από δικά τους όργανα και προσωπικό. Η κοινοπραξία δεν είχε δικό της προσωπικό, αλλά εκτελούσε το έργο διά του προσωπικού αυτών. Επομένως και αυτές νομιμοποιούνται παθητικά κατά τα προαναφερόμενα.

9. Με βάση τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά, η αγωγή έπρεπε να γίνει δεκτή εν μέρει και να υποχρεωθούν οι εναγόμενες, εις ολόκληρον η κάθε μία, να πληρώσουν στην ενάγουσα αποζημίωση 41.409,20 €, με το νόμιμο τόμο από την επίδοση της αγωγής. {...}

12/2014

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ευφροσύνη Φουκαράκη
Δικηγόροι: Άγις Παπαστεργίου, Σπυρ. Σακκάς

Καταχρηστική αίτηση πτώχευσης αν ο πιστωτής τη χρησιμοποιεί ως υποκατάστατο διαδικασίας ατομικής ικανοποίησης ή προς επιδίωξη σκοπών άσχετων με την πτώχευση, ως και αν ο οφειλέτης την υποβάλλει για να αποφύγει δόλια πληρωμή των χρεών. Μόνη η μη άσκηση ατομικής αγωγής από τον αιτούντα χωρίς τα άνω πρόσθετα περιστατικά δεν αρκεί για να θεμελιώσει κατάχρηση.

{...} Κατά το άρθρο 6 παρ. 3 του Ν. 3588/2007 το πτωχευτικό Δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση εάν αποδειχθεί ότι αυτή ασκείται καταχρηστικά. Καταχρηστική είναι η αίτηση, ιδίως, εάν ο πιστωτής την χρησιμοποιεί ως υποκατάστατο διαδικασίας ατομικής ικανοποίησης ή προς επιδίωξη σκοπών άσχετων με την πτώχευση ως θεσμό συλλογικής εκτέλεσης, καθώς και εάν ο οφειλέτης την υποβάλλει προς το σκοπό δόλιας αποφυγής πληρωμής των χρεών του. Σε σχέση με την απόρριψη της αίτησης το άρθρο 6, εκτός από την περίπτωση μη συνδρομής των υποκειμενικών ή αντικειμενικών προϋποθέσεων, εισάγει νέες ρυθμίσεις, η μία από τις οποίες αναφέρεται στην απόρριψη της αίτησης που ασκείται καταχρηστικά. Πρόκειται για αιτήσεις κήρυξης πτώχευσης, με τις οποίες δεν επιδιώκεται η πραγμάτωση του σκοπού της πτώχευσης ως θεσμού συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης για τη σύμ-

μετρη ικανοποίηση των πιστωτών, αλλά επιδιώκονται σκοποί ξένοι προς αυτήν. Το Δικαστήριο έχει ευρεία ευχέρεια αξιολόγησης των περιστάσεων (ΕφΠειρ 74/11 ΔΕΕ 2011. 689). Στην προκειμένη υπόθεση, η εφεσίβλητη, προς απόκρουση της έφεσης, παραδεκτά, επαναφέρει την ένσταση καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος των εκκαλούντων να ζητήσουν την πτώχευσή της, με τον ισχυρισμό ότι οι εκκαλούντες τη χρησιμοποιούν ως υποκατάστατο της διαδικασίας ατομικής ικανοποίησης και ως μέσο πίεσης και εκβιασμού της, καθώς δεν άσκησαν αγωγές για τη δικαστική διάγνωση των αξιώσεών τους. Ο ισχυρισμός αυτός, με τον οποίο η εφεσίβλητη επιχειρεί να θεμελιώσει ένσταση στηριζόμενη στο άρθρο 6 παρ. 3 του Ν. 3588/2007 (ΠτΚ), είναι μη νόμιμος και απορριπτέος, γιατί μόνη η επίκληση της μη άσκησης ατομικής αγωγής εκ μέρους των αιτούντων, χωρίς πρόσθετα πραγματικά περιστατικά που να καταδεικνύουν την υποκατάσταση της διαδικασίας αυτής με το θεσμό της συλλογικής εκτέλεσης, με σκοπό άσκησης πίεσης στην καθ' ης, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, δεν αρκεί για να χαρακτηρίσει ως καταχρηστική την άσκηση του δικαιώματος των αιτούντων. {...}

59/2014

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Βαρβάρα Πάπαρη
Δικηγόροι: Χαρ. Τσιρογιάννης, Αλέξ. Καραϊσκος, Αικατερίνη Ζέρβα-Θεοδωράκη, Ελίζα Καμπαγιάννη

Απλή πρόσθετη παρέμβαση όταν ο παρεμβαίνων δεν καθίσταται διάδικος

εφόσον δεν μπορεί να αξιώσει στο όνομά του έννομη προστασία, αυτοτελής δε όταν η ισχύς της απόφασης εκτείνεται στις σχέσεις του προς τον αντίδικο. Επί απλής παρέμβασης μη ανάγκη απεύθυνσης της έφεσης και κατά του παρεμβάντος, ενώ το αντίθετο ισχύει στην αυτοτελή.

Αυτόθροη συμπτώχευση ομορρύθμων μελών πτωχεύσας εταιρείας χωρίς μνεία στην απόφαση. Οι εταιρικοί πιστωτές είναι πτωχευτικοί πιστωτές και των ομορρύθμων μελών, οι ατομικοί όμως πιστωτές των μελών ικανοποιούνται μόνο από την περιουσία αυτών.

Από τη δημοσίευση της απόφασης πτώχευσης, νομιμοποίηση συνδίκου σε δίκες για την πτωχευτική περιουσία.

Επί αγωγής διάρρηξης απλή ομοδικία οφειλέτη και τρίτου.

Επί πτώχευσης οφειλέτη που μεταβίβασε καταδολιευτικά πριν την ύποπτη περίοδο το πράγμα σε τρίτο, άσκηση αγωγής διάρρηξης μόνο από το σύνδικο. Επί πληρωμών ή πράξεων γενόμενων μετά την παύση πληρωμών αλλά πριν κηρυχθεί η πτώχευση, δυνατή όχι αγωγή διάρρηξης αλλά ακύρωσής τους ενεργούσας μόνο υπέρ των πτωχευτικών δανειστών, εφόσον ο τρίτος γνώριζε την παύση πληρωμών και επήλθε βλάβη στην ομάδα των δανειστών (αδιαφόρως σκοπού βλάβης). Στοιχεία άνω αγωγής του συνδίκου.

Αβάσιμος ως υποθετικός ισχυρισμός περί μη βλάβης των πιστωτών λόγω του ότι τα μεταβιβασθέντα ακίνητα είχαν βάρη και επί εκπλειστηρίασής

τους δεν θα προέκυπτε προνομιακό τίμημα, ο δε πτωχός δεν μπορεί να ικανοποιεί επιλεκτικά ορισμένους πιστωτές.

Ι. Κατά το άρθρο 516 ΚΠολΔ, δικαίωμα έφεσης έχουν, εφόσον νικήθηκαν ολικά ή εν μέρει στην πρωτόδικη δίκη, ο ενάγων, ο εναγόμενος, εκείνοι που άσκησαν κύρια ή πρόσθετη παρέμβαση, οι καθολικοί διάδοχοί τους, οι ειδικοί διάδοχοί τους, εφόσον απέκτησαν την ιδιότητα αυτή μετά την άσκηση της αγωγής και οι εισαγγελείς πρωτοδικών, αν ήταν διάδικοι, κατά δε το άρθρο 517 του ίδιου Κώδικα, η έφεση απευθύνεται κατά εκείνων που ήταν διάδικοι στην πρωτόδικη δίκη ή των καθολικών διαδόχων ή των κληροδόχων τους. Διάδικοι είναι όσοι από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι δικάσθηκαν από αυτήν ως αντίδικοι του εκκαλούντος. Αν υπάρχει αναγκαστική ομοδικία, η έφεση πρέπει να απευθύνεται κατά όλων των ομοδίκων, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι, σε περίπτωση απλής ομοδικίας, δεν είναι αναγκαίο να απευθύνεται η έφεση κατά όλων των διαδίκων, εκτός εάν η εκκαλούμενη απόφαση περιέχει επιβλαβή διάταξη για κάποιον από τους ομοδίκους και υπέρ άλλου ή απέρριψε την αίτηση που υπέβαλε κάποιος ομόδικος κατ' άλλου ομοδίκου (ΑΠ 1467/09, ΑΠ 1352/08, ΑΠ 642/07, ΑΠ 1355/05 ΑΠ 1355/05 Δνη 46. 1448, ΕφΠειρ 372/10, ΕφΛαρ 426/07 Νόμος, Μ. Μαργαρίτη στην ΕρμΚΠολΔ Κεραμέα / Κονδύλη / Νίκα άρθ. 517 αριθ. 5). Σχετικά με το ζήτημα αν η έφεση πρέπει να απευθύνεται ή όχι και κατά του προσθέτως

παρεμβάντος υπέρ του αντιδίκου του εκκαλούντος, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ απλής πρόσθετης παρέμβασης (άρθρ. 80 ΚΠολΔ), κατά την οποία ο παρεμβαίνων δεν καθίσταται διάδικος, δηλαδή υποκείμενο της δίκης, εφόσον δεν μπορεί να αξιώσει με δικό του όνομα έννομη προστασία και της αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης (άρθρ. 83 ΚΠολΔ), στην οποία η ισχύς της απόφασης εκτείνεται στις έννομες σχέσεις του προσθέτως παρεμβαίνοντος προς τον αντιδικό του. Κριτήριο για το χαρακτηρισμό της πρόσθετης παρέμβασης ως αυτοτελούς είναι η επέκταση της ισχύος της απόφασης, δηλαδή των υποκειμενικών ορίων του δεδικασμένου, της εκτελεστότητας και της διαπλαστικής ενέργειας, στις έννομες σχέσεις του τρίτου προς τον αντίδικό του. Στην απλή πρόσθετη παρέμβαση η έφεση δεν απαιτείται να απευθύνεται και κατά του προσθέτως παρεμβάντος, είτε εκουσίως είτε μετά από προσεπίκληση, αφού δεν καθίσταται με την παρέμβαση διάδικος (ΕφΠατρ 66/05 Νόμος), ενώ το αντίθετο ισχύει στην αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση (ΕφΠειρ 1216/80 Νόμος).

Περαιτέρω, από τη διάταξη του άρθρου 22 του ΕμπΝ συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι η πτώχευση της ομόρρυθμης εμπορικής εταιρείας συνεπάγεται ως «αυτόθροο συνέπεια» και την πτώχευση των ομορρύθμων μελών αυτής, τα οποία, βάσει της παραπάνω διάταξης, ευθύνονται εις ολόκληρον με το νομικό πρόσωπο της εταιρείας για τα χρέη αυτής προς τρίτους. Η συμπτώχευση των ομορρύθμων μελών της πτωχεύσασας εταιρείας επέρχεται, χωρίς να απαιτείται να διαλαμβάνεται αυτό στην κηρύζασα την πτώχευση απόφαση,

ο δε σύνδικος της πτώχευσης της εταιρείας είναι και σύνδικος των πτωχεύσεων των ομόρρυθμων μελών (ΑΠ 1542/83 ΝοΒ 32. 1218, ΕφΑθ 8250/05 ΔΕΕ 2006. 393, ΕφΠατρ 6/99 ΔΕΕ 1999. 881, ΕφΑθ 4313/95 Δνη 38. 299). Οι κατ' ιδίαν αυτές πτωχεύσεις της εταιρείας και των ομορρύθμων μελών της είναι διακεκριμένες μεταξύ τους και με την κήρυξη της πτώχευσης δημιουργούνται περισσότερες πτωχευτικές ομάδες (ομάδες πτωχευτικών πιστωτών της εταιρείας και πτωχευτικών πιστωτών των κατ' ιδίαν συμπτωχευσάντων ομορρύθμων μελών της). Κάθε πιστωτής της εταιρείας είναι πτωχευτικός πιστωτής και των ομορρύθμων μελών, δικαιούμενος να επιδιώξει την είσπραξη των απαιτήσεών του εις βάρος της εταιρείας, τόσο από την πτωχευτική περιουσία της εταιρείας, όσο και από εκείνη των ομορρύθμων μελών αυτής, άπαξ όμως μόνο, με την έννοια ότι η ικανοποίησή τους από οποιονδήποτε πτωχεύσαντα αποκλείει την επιδίωξη της ίδιας αξίωσης από την πτωχευτική περιουσία του άλλου. Δεν συμβαίνει, όμως, το ίδιο και με τους ατομικούς πιστωτές των συμπτωχευσάντων ομορρύθμων μελών αυτής, οι οποίοι μπορούν να επιδιώξουν την είσπραξη των απαιτήσεών τους μόνο από την πτωχευτική περιουσία των ομορρύθμων μελών, συμμετέχοντες στις πτωχευτικές ομάδες αυτών και όχι εκείνης των πιστωτών της εταιρείας (ΑΠ 28/81 ΝοΒ 29. 1244, ΑΠ 1540/81 ΝοΒ 30. 922, ΑΠ 880/78 ΝοΒ 27. 754, ΕφΠατρ 6/99 ό.π., ΕφΑθ 7213/85 ΝοΒ 33. 1200, ΕφΑθ 728/83 ΝοΒ 31. 682). Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 530, 534, 634, 637 εδ. β' και 665 ΕμπΝ (που εφαρμόζονται

στις πτωχεύσεις, που ήταν ήδη εκκρεμείς πριν τις 16.9.2007, οπότε άρχισε να ισχύει ο Ν. 3588/2007 - βλ. άρθρο 182 παρ. 1 του νόμου αυτού) προκύπτει ότι από το πρωί της δημοσίευσης της απόφασης που κηρύσσει την πτώχευση, ο πτωχεύσας δεν νομιμοποιείται ενεργητικώς και παθητικώς στις δίκες, που σχετίζονται με την πτωχευτική περιουσία, αλλά στις δίκες αυτές νομιμοποιείται ο σύνδικος ως μη δικαιούχος ή μη υπόχρεος διάδικος (ΕφΘεσ 351/98 Αρμ 1998. 1361).

2. Η κρίνόμενη έφεση της εκκαλούσας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, με την επωνυμία «Α. Μονοπρόσωπη ΕΠΕ» και το διακριτικό τίτλο «Α. Μ.Ε.Π.Ε.», η οποία προήλθε από τροποποίηση της τέταρτης εναγομένης εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, κατά της ενάγουσας δικηγόρου, ως οριστικής συνδίκου της πτωχεύσεως της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «Α. Κ. ΟΕ», 1ης εφεσιβλήτης, του 1ου εναγομένου Ζ. Κ., 2ου εφεσιβλήτου, του 2ου εναγομένου Μ. Κ., 3ου εφεσιβλήτου, του 3ου εναγομένου Χ. Κ., 4ου εφεσιβλήτου, ομορρυθμων εταίρων της πτωχής εταιρίας και των προσθέτως υπέρ της ενάγουσας παρεμβαινόντων, ως πτωχευτικών πιστωτών της πτωχεύσας εταιρίας, 5ου εφεσιβλήτου Β. Μ., 6ης εφεσιβλήτης Α. Τράπεζας ΑΕ και 7ης εφεσιβλήτης ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «Ι. Ε. ΑΕ», που στρέφεται κατά της υπ' αριθμ. 70/2009 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, η οποία εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία και έκανε δεκτή την αγωγή ακυρώσεως απαλλοτριωτικής δικαιοπραξίας της ενάγουσας συνδίκου ως προς την 4η εναγομένη υπέρ

της οποίας έγινε, καθώς και τις πρόσθετες υπέρ αυτής (ενάγουσας) παρεμβάσεις. Σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, η έφεση παραδεκτά απευθύνεται και κατά των ομοδίκων της εκκαλούσας, 2ου, 3ου και 4ου των εφεσιβλήτων, ενόψει του ότι ως προς αυτούς απορρίφθηκε η αγωγή ως απαράδεκτη για έλλειψη παθητικής νομιμοποίησης, αλλά και κατά των προσθέτως υπέρ της ενάγουσας παρεμβάντων, ενόψει του ότι πρόκειται περί αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης (βλ. ΕφΠειρ 1216/80 ό.π.). Οι 2ος, 3ος και 4ος των εφεσιβλήτων δεν εμφανίσθηκαν κατά την εκφώνηση της υποθέσεως από το πινάκιο. Όμως, η συζήτηση πρέπει ως προς αυτούς να κηρυχθεί απαράδεκτη, σύμφωνα με τα άρθρα 524 παρ. 1 και 271 παρ. 1 ΚΠολΔ, όπως ισχύουν μετά το Ν. 3994/2011, διότι δεν τους επιδόθηκε αντίγραφο της εφέσεως και κλήση προς συζήτηση. Η εκκαλούσα που επισπεύδει τη συζήτηση δεν προσκομίζει ούτε επικαλείται έκθεση δικαστικού επιμελητή που να αποδεικνύει μια τέτοια επίδοση. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι, αν και η συζήτηση της υποθέσεως είναι απαράδεκτη για τους παραπάνω 2°, 3° και 4° των εφεσιβλήτων, εν τούτοις δεν εμποδίζεται η πρόοδος της δίκης για την 1η, 5°, 6η, και 7η των εφεσιβλήτων, που έχουν κλητευθεί, διότι, ενόψει του ότι εκπροσωπούνται, ως ομόρρυθμοι εταίροι της πτωχής ομόρρυθμης εταιρίας, από την παριστάμενη 1η εφεσιβλήτη σύνδικο της πτωχεύσεως, το απαράδεκτο της συζητήσεως για αυτούς δεν εμποδίζει τη συζήτηση της υποθέσεως για τους λοιπούς. Το Δικαστήριο δεν κρίνει αναγκαία την ενιαία διεξαγωγή της δίκης και γι' αυτό

δεν θεωρεί σκόπιμο να αναβάλλει την υπόθεση και να διατάξει την κλήτευση των απολιπομένων βάσει του άρθρου 75 παρ. 2 ΚΠολΔ. Πρέπει, λοιπόν, να ακολουθήσει η έρευνα της υπόθεσης μόνον για την πρώτη, πέμπτη, έκτη και έβδομη των εφεσιβλήτων. Η έφεση ασκήθηκε παραδεκτά, σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις και είναι εμπρόθεσμη, γεγονός το οποίο δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους, ούτε από τα έγγραφα της δικογραφίας προκύπτει το αντίθετο, αρμοδίως δε φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (άρθρο 511, 513 παρ. 1, 518 παρ. 1 ΚΠολΔ). Επομένως, είναι τυπικά παραδεκτή (άρθρο 532 ΚΠολΔ) και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατά την ίδια διαδικασία (άρθρο 533 παρ. 1 ΚΠολΔ).

3. Με την υπό κρίση αγωγή, η ενάγουσα και ήδη 1η εφεσιβλήτη, ισχυρίσθηκε ότι οι τρεις πρώτοι των εναγομένων και ήδη 2ος, 3ος και 4ος των εφεσιβλήτων, ετύγχαναν ομόρρυθμοι εταίροι ομορρύθμου εταιρίας, η οποία κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως το έτος 2005, της οποίας η ίδια (ενάγουσα) ορίσθηκε οριστικός σύνδικος, συμπτωχευσάντων και των εταίρων της. Ότι κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της ορισθείσας με την απόφαση που κήρυξε την πτώχευση χρονολογίας παύσεως των πληρωμών και της δημοσιεύσεως της αποφάσεως, με την οποία η εταιρία κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως, διενεργήθηκαν από τους τρεις πρώτους εναγόμενους οι, λεπτομερώς εκτιθέμενες στο δικόγραφο, αμφοτεροβαρείς πράξεις, που είχαν ως αποτέλεσμα τη μεταβίβαση στην 4η εναγομένη εταιρία και ήδη εκκαλούσα, της κυριότητας

ποσοστού εξ αδιαιρέτου της ακίνητης περιουσίας τους, συνολικής αξίας 850.000 Ε. Ότι με τη μεταβίβαση αυτή επήλθε βλάβη στην ομάδα των πτωχευτικών πιστωτών, των οποίων οι συνολικές πτωχευτικές απαιτήσεις που αναγγέληκαν ανέρχονται στο ποσό των 662.431,95 Ε και καθίσταται έτσι ανέφικτη η ικανοποίησή τους, εφόσον το προϊόν της εναπομείνουσας πτωχευτικής περιουσίας δεν επαρκεί για την πλήρη ικανοποίηση των τελευταίων, η δε 4η εναγόμενη - εκκαλούσα, κατά το χρόνο της ανωτέρω συναλλαγής, τελούσε εν γνώσει της παύσεως των πληρωμών από τους πτωχεύσαντες. Για τους λόγους αυτούς, ζήτησε να ακυρωθούν οι παραπάνω μεταβιβάσεις, να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι σε επαναφορά των απαλλοτριωθέντων στην πτωχευτική περιουσία και να επιβληθεί η δικαστική δαπάνη σε βάρος της πτωχευτικής περιουσίας. Οι 5ος, 6η και 7η των εφεσιβλήτων, άσκησαν με αυτοτελή δικόγραφα υπέρ της ενάγουσας - 1ης εφεσιβλήτης συνδίκου της πτωχεύσεως, πρόσθετες παρεμβάσεις και επικαλούμενοι ότι έχουν έννομο συμφέρον προς τούτο, ως πτωχευτικοί πιστωτές της πτωχεύουσας ομορρύθμου εταιρίας και των συμπτωχευσάντων τριών πρώτων εναγομένων ομορρύθμων εταίρων της, που αναγγέληκαν νόμιμα και εμπρόθεσμα στη διαδικασία της επίδικης πτώχευσης για τις απαιτήσεις που εκθέτουν αναλυτικά ο καθένας, των οποίων κινδυνεύει η ικανοποίηση από την επίδικη απαλλοτρίωση, ζήτησαν να γίνει δεκτή η κύρια αγωγή ως νόμω και ουσία βάσιμη και να καταδικαστούν οι καθ' ων στη δικαστική τους δαπάνη. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλουμένη απόφασή

του, αφού συνεκδίκασε την κύρια αγωγή και τις πρόσθετες παρεμβάσεις, απέρριψε την αγωγή και τις πρόσθετες παρεμβάσεις ως προς τους 2°, 3° και 4° των εναγομένων - καθ' ων ως απαράδεκτες για έλλειψη παθητικής νομιμοποίησης, στη συνέχεια έκρινε αυτές ορισμένες και νόμιμες ως προς την 1η εναγομένη σύνδικο της πτωχεύσεως - υπέρ ης οι πρόσθετες παρεμβάσεις, απορρίπτοντας τον περί αντιθέτου ισχυρισμό της 4ης εναγομένης - καθ' ης οι παρεμβάσεις - εκκαλούσας και τις δέχθηκε και ως κατ' ουσία βάσιμες. Κατά της απόφασεως αυτής παραπονείται η εκκαλούσα 4η εναγομένη - καθ' ης οι παρεμβάσεις με την έφεσή της, για τους διαλαμβανόμενους σε αυτήν λόγους, οι οποίοι συνίστανται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνισή της, με σκοπό την απόρριψη εν όλω της αγωγής και των προσθέτων υπέρ της ενάγουσας παρεμβάσεων.

4. Από τις διατάξεις των άρθρων 939, 941 και 943 ΑΚ προκύπτει ότι η αγωγή διαρρήξεως μπορεί να ασκηθεί εναντίον του οφειλέτη και του τρίτου που έχουν συναλλαγεί καταδολιευτικώς, οι οποίοι συνδέονται, κατά τη μάλλον κρατούσα στη θεωρία και νομολογία γνώμη, με το δεσμό της απλής ομοδικίας. Κυρίως, όμως, η αγωγή αυτή αρμόζει κατά του τρίτου μόνο, στον οποίο έχει περιέλθει το περιουσιακό στοιχείο που απαλλοτριώθηκε και ο οποίος οφείλει, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 943 παρ. 1 εδ. α' ΑΚ, να αποκαταστήσει τα πράγματα στην κατάσταση που ήταν, με την έννοια, όπως αυτή επανακαθορίζεται από τα άρθρα 963, 953 παρ. 3 εδ.

γ' και 992 ΚΠολΔ, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 4 Ν. 2298/1995, της αυτοδίκαιης απαγόρευσης σε αυτόν να προβάλει το δικαίωμά του στην έκταση που απαιτείται για την ικανοποίηση του δανειστή που πέτυχε τη διάρρηξη, η οποία ενεργεί, κατά το εδ. β' της ίδιας διάταξης, μόνο υπέρ του δανειστή αυτού. Η διάταξη όμως αυτή (άρθρο 943 παρ. 1 εδ. β' ΑΚ), δεν έχει εφαρμογή σε περίπτωση πτωχεύσεως του οφειλέτη, ο οποίος μεταβίβασε πριν την ύποπτη περίοδο το πράγμα σε τρίτο, προς καταδολίευση των δανειστών του, οπότε νομιμοποιείται να εγείρει την αγωγή περί διαρρήξεως μόνο ο σύνδικος, ο οποίος εκπροσωπεί την ομάδα των πιστωτών και ζητεί την επαναφορά του απαλλοτριωθέντος στην πτωχευτική περιουσία, οι δε δανειστές αυτού, μετά την πτώχευσή του, δεν νομιμοποιούνται ατομικώς να στραφούν ούτε κατά του τρίτου - προς τον η μεταβίβαση, διότι παρόμοια ενέργεια θα έβλαπτε τα συμφέροντα των λοιπών πτωχευτικών δανειστών, αφού η διάρρηξη ενεργεί μόνο υπέρ του δανειστή που τη ζήτησε, καταστρατηγώντας με τον τρόπο αυτό την πρόθεση του νομοθέτη περί συμμετρου ικανοποίησης των εγχειρόγραφων δανειστών. Στην περίπτωση πτωχεύσεως του οφειλέτη, ο οποίος μεταβίβασε κατά την ύποπτη περίοδο το πράγμα σε τρίτο, προς καταδολίευση των δανειστών του, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 538 του ΕμπΝ. Κατά το άρθρο 538 του ΕμπΝ, η ακύρωση κάθε άλλης πληρωμής (πέραν εκείνων του άρθρου 537), καθώς και κάθε άλλης αμφοτεροβαρούς πράξεως, που έγιναν μετά την παύση των πληρωμών, αλλά πριν κηρυχθεί η πτώχευση, ενεργεί

μόνο υπέρ των πτωχευτικών δανειστών και δεν επέρχεται, κατ' αντίθεση προς τις περιπτώσεις του άρθρου 537, αυτοδικαίως, αλλά ύστερα από δικαστική απόφαση. Η ως άνω ανατροπή ανήκει στη δυνητική εξουσία του δικαστηρίου που αποφασίζει, εφόσον α) η πράξη έγινε εντός της ύποπτης περιόδου, β) ο συναλλαχθείς με τον πτωχεύσαντα ή ο ενεργήσας την πληρωμή γνώριζε ότι ο πτωχεύσας είχε παύσει τις πληρωμές του και βρισκόταν σε πραγματική και μόνιμη αδυναμία να ανταποκριθεί γενικώς στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του για τα εμπορικά του χρέη και γ) επήλθε βλάβη στην ομάδα των δανειστών, με την έννοια ότι λόγω της αποξένωσης του πτωχεύσαντος από το περιουσιακό στοιχείο, που αποτελεί το αντικείμενο της ανατροπής, καθίσταται ανέφικτη η ικανοποίηση των πτωχευτικών πιστωτών (ΑΠ 386/97 Δνη 38. 1847). Τη σχετική αγωγή διαρρήξεως νομιμοποιείται να εγείρει μόνο ο σύνδικος, ο οποίος εκπροσωπεί την ομάδα των πιστωτών και ζητεί την επαναφορά του απαλλοτριωθέντος στην πτωχευτική περιουσία (βλ. Κοτσίρη, Πτωχευτικό δίκαιο, έκδ. στ' σελ. 253, Βαθρακοκόλη ΚΠολΔ, τομ. Α', σελ. 411, ΑΠ 1/06 ΕΕμπΔ 2006. 436, ΕφΑθ 3856/98 Δνη 41. 1376, ΕφΘεσ 1962/92 Δνη 33. 1251). Εξάλλου, όπως ήδη αναφέρθηκε, κάθε πιστωτής της εταιρίας είναι πτωχευτικός πιστωτής και των ομορρύθμων μελών, δικαιούμενος να επιδιώξει την είσπραξη των απαιτήσεών του εις βάρος της εταιρίας, τόσο από την πτωχευτική περιουσία της εταιρίας, όσο και από εκείνη των ομορρύθμων μελών αυτής. Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 538 ΕμπΝ και 216

παρ. 1 ΚΠολΔ προκύπτει με σαφήνεια ότι για τη θεμελίωση του ορισμένου της αγωγής, με την οποία επιδιώκεται η ακύρωση των αμφοτεροβαρών πράξεων που έγιναν από τον πτωχεύσαντα μετά την παύση των πληρωμών, αλλά πριν από τη δημοσίευση της αποφάσεως με την οποία κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως, πρέπει να αναφέρεται: α) ότι η πράξη ενεργήθηκε εντός της πιο πάνω ύποπτης περιόδου, β) ότι εκείνος που έλαβε από τον πτωχεύσαντα ή προήλθε σε συναλλαγή με αυτόν, τελούσε εν γνώσει της παύσεως των πληρωμών κατά τον χρόνο της συναλλαγής και γ) ότι με τη συναλλαγή που έγινε επήλθε ζημία στην ομάδα των πιστωτών, η οποία συνίσταται στη μη ικανοποίηση των απαιτήσεών τους, το ύψος πάντως της οποίας δεν είναι αναγκαίο να προσδιορίζεται με ακρίβεια (ΑΠ 600/73 και ΑΠ 143/73, ΝοΒ 21. 1469 και 897, αντιστοίχως, ΕφΘεσ 597/95 Αρμ 1995. 1027).

Στην προκείμενη περίπτωση, με την αγωγή που κρίθηκε, όπως το περιεχόμενό της εκτιμάται από το Δικαστήριο, η ενάγουσα και ήδη 1η εφεσίβλητη ισχυρίσθηκε ότι η ομόρρυθμη εταιρία που προσδιορίζει, της οποίας ομόρρυθμα μέλη ήταν οι 1ος, 2ος και 3ος των εναγομένων, ήδη 2ος, 3ος και 4ος των εφεσιβλήτων, κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως και αυτή ορίσθηκε οριστικός της σύνδικος. Ότι κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της παύσεως των πληρωμών και της δημοσίευσής της αποφάσεως με την οποία κηρύχθηκε εκείνη σε κατάσταση πτωχεύσεως, διενεργήθηκαν οι με ακρίβεια αναφερόμενες αμφοτεροβαρείς πράξεις, που είχαν ως αποτέλεσμα τη μεταβίβαση στην

4η εναγομένη και ήδη εκκαλούσα εταιρία περιορισμένης ευθύνης, από τους ως άνω ομορρύθμους εταίρους της πτωχεύσασας ομόρρυθμης εταιρίας, των 3/4 εξ αδιαίρετων επί δύο ακινήτων, ιδιοκτησίας τους, συνολικής αξίας 850.000 Ε (200.000 Ε και 650.000 Ε αντίστοιχα). Ότι η μεταβίβαση των ακινήτων αυτών έγινε με πρόθεση βλάβης των πτωχευτικών πιστωτών, που αναγγέλθηκαν για πτωχευτικές απαιτήσεις ύψους 662.431,95 Ε, αφού το προϊόν της πτωχευτικής περιουσίας δεν ήταν ικανό για την πλήρη ικανοποίηση των τελευταίων, και ότι η 4η εναγομένη - εκκαλούσα, κατά το χρόνο της πιο πάνω συναλλαγής, τελούσε εν γνώσει ότι η πτωχεύσασα έπασσε τις πληρωμές της. Γι' αυτό ζήτησε την ανατροπή (ακύρωση) των πράξεων αυτών και την επαναφορά των απαλλοτριωθέντων στην πτωχευτική περιουσία. Η αγωγή αυτή περιείχε όλα τα αναγκαία για τη θεμελίωσή της απαιτούμενα στοιχεία, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη μείζονα σκέψη, και πρέπει ν' απορριφθούν 1) ο πρώτος και τέταρτος από τους λόγους της εφέσεως, με τους οποίους η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι υπήρχε έλλειψη ενεργητικής νομιμοποίησης της ενάγουσας ως συνδίκου της πτωχεύσεως της ομόρρυθμης εταιρίας, διότι τα απαλλοτριωθέντα ακίνητα ανήκαν στους ομορρύθμους εταίρους της και όχι στην ομόρρυθμη εταιρία, 2) οι δεύτερος και τρίτος από τους λόγους της εφέσεως, με τους οποίους η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι αν και η αγωγή δεν περιείχε αίτημα καταδίκης σε δήλωση βουλήσεως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δέχτηκε το αίτημα επαναφοράς των απαλλοτριωθέντων στην πτωχευτική περιουσία,

χωρίς να έχει καταβληθεί και το αναλογούν δικαστικό ένσημο και χωρίς να έχει εγγραφεί η αγωγή στα βιβλία διεκδικήσεων του αρμόδιου Κτηματολογικού Γραφείου, 3) ο τέταρτος λόγος εφέσεως, με τον οποίο η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι στην αγωγή έπρεπε να αναφέρονται επί πλέον: α) οι δανειστές που είχαν εκκαθαρισμένες απαιτήσεις κατά της εταιρίας που πτώχευσε και β) το ύψος, η αιτία και ο χρόνος που κατέστησαν ληξιπρόθεσμες οι απαιτήσεις τους. Επίσης, με τις πρόσθετες παρεμβάσεις τους, οι προσθέτως παρεμβαίνοντες παρενέβησαν, με αυτοτελή δικόγραφα έκαστος, στη δίκη υπέρ της ενάγουσας της κύριας αγωγής, επικαλούμενοι ότι έχουν έννομο συμφέρον προς τούτο ως πτωχευτικοί πιστωτές της πτωχής ομορρύθμου εταιρίας και των συμπτωχευσάντων τριών πρώτων καθ' ων ομορρύθμων εταίρων της, που αναγγέλθηκαν νόμιμα και εμπρόθεσμα στη διαδικασία της επίδικης πτώχευσης για τις απαιτήσεις που ανέφεραν στο δικόγραφο της προσθέτου παρεμβάσεώς τους και των οποίων απαιτήσεων κινδυνεύει η ικανοποίηση από την επίδικη απαλλοτρίωση. Οι παρεμβάσεις αυτές περιείχαν όλα τα αναγκαία για τη θεμελίωση τους στοιχεία και πρέπει ν' απορριφθεί ο τέταρτος από τους λόγους της εφέσεως της εκκαλούσας, με τον οποίο υποστηρίζει ότι οι παρεμβαίνοντες θα έπρεπε επί πλέον να αναφέρουν στα δικόγραφα των παρεμβάσεών τους τα δικαιοπαραγωγικά περιστατικά των απαιτήσεών τους, χωρίς να αρκεί η αναφορά στους εκτελεστούς τίτλους και τα στοιχεία αυτών. Απορριπτέος είναι και ο πρώτος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι

οι πρόσθετες παρεμβάσεις των πιστωτών είναι απαράδεκτες για το λόγο ότι οι πιστωτές του πτωχού εκπροσωπούνται από τον σύνδικο της πτωχεύσεως, καθόσον οι εξουσίες και τα καθήκοντα του συνδίκου καθορίζονται από το βασικό σκοπό της πτώχευσης, που έγκειται στην ισότιμη και την κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο ικανοποίηση των πτωχευτικών πιστωτών, η δε ενεργητική και παθητική του νομιμοποίηση ως μη δικαιούχου ή μη υποχρέου διαδίκου περιορίζεται μόνο στις δίκες που αφορούν την πτωχευτική περιουσία, την οποία αυτός διοικεί (σχ. ΟΛΑΠ 42/05 Δνη 46. 1054).

5. Από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρος ... αποδείχθηκαν τα παρακάτω πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει της υπ' αριθ. 26/15.11.2005 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων Εκούσιας Δικαιοδοσίας, κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης η εδρεύουσα στα Τ. ομόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία «Α. Κ. ΟΕ», συμπτωχευσάντων και των Ζ. Κ. του Α., Μ. Κ. του Α. και Χ. Κ. του Α., ομορhythμων μελών της, 1ου, 2ου, και 3ου των εναγομένων - καθών οι παρεμβάσεις και εφεσιβλήτων, σύμφωνα με το από 12.2.1987 ιδιωτικό συμφωνητικό τροποποίησης εμπορικής εταιρίας, που κατατέθηκε νόμιμα στο Πρωτοδικείο Τρικάλων με αριθμ. 114/12.2.1987. Με την ως άνω απόφαση ορίστηκε ημέρα παύσης των πληρωμών της παραπάνω πτωχεύσας εταιρίας η 28.2.2005, ενώ δυνάμει της υπ' αριθ. 8/2006 αποφάσεως του ως άνω Δικαστηρίου, η 1η εφεσίβλητη - ενάγουσα ορίστηκε προσωρινή σύνδικος της πτώχευσης και δυνάμει της υπ' αριθ. 20/2006

αποφάσεως του ίδιου δικαστηρίου ορίστηκε οριστική σύνδικος αυτής. Μετά την κήρυξη της πτώχευσης και κατά την πτωχευτική διαδικασία, αναγγέλθηκαν ως πτωχευτικοί πιστωτές της πτωχής εταιρίας οι παρακάτω: α) Ο προσθέτως παρεμβαίνων Β. Μ., 5ος εφεσίβλητος, για απαίτησή του κατά της πτωχής που ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 71.093,52 Ε πλέον τόκων εξόδων και προέρχεται από τις υπ' αριθ. 64/2005, 108/2005 και 113/2005 διαταγές πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, όπως επιτάχθηκε με τις από 11.4.2005, 9.6.2005 και 10.6.2005 επιταγές προς πληρωμή που κοινοποιήθηκαν νόμιμα, β) Η προσθέτως παρεμβαίνουσα Α. Τράπεζα, 6η εφεσίβλητη, για απαίτησή της κατά της πτωχής που ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 365.619,41 Ε, που προέρχεται από την υπ' αριθ. .../22.5.2001 σύμβαση πιστώσεως σε ανοικτό λογαριασμό, σε συνδυασμό με τις πρόσθετες πράξεις αυτής, τον οποίο έκλεισε και κατήγγειλε στις 28.3.2006 λόγω μη τήρησης των όρων της σύμβασης και λόγω ανωμάλου εξυπηρέτησεως του λογαριασμού, γ) Η προσθέτως παρεμβαίνουσα Ι. Ε. ΑΕ, 7η εφεσίβλητη, για απαίτησή της κατά της πτωχής που ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 37.160 Ε, πλέον τόκων και εξόδων και προέρχεται από την υπ' αριθ. 154/2004 διαταγή πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων και την υπ' αριθ. 24/2005 διαταγή πληρωμής του Ειρηνοδίκη Τρικάλων, όπως επιτάχθηκε με τις υπ' αριθμ. .../12.11.04, .../20.12.04, .../25.1.05 και .../14.2.05 επιταγές προς πληρωμή, που κοινοποιήθηκαν νόμιμα, δ)

{...}. Προ της κηρύξεως της παραπάνω ομόρρυθμης εταιρίας σε πτώχευση και συγκεκριμένα από το Φεβρουάριο του έτους 2005, η πτωχεύσασα εταιρία αντιμετώπιζε σοβαρά οικονομικά προβλήματα και βρισκόταν ήδη σε μόνιμη και γενική αδυναμία να αντιμετωπίσει τα ληξιπρόθεσμα χρέη της προς τρίτους, όπως εξάλλου τα παραπάνω κρίθηκαν τελεσιδικώς με την ως άνω υπ' αριθ. 26/15.11.2005 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, Εκούσιας Δικαιοδοσίας. Συγκεκριμένα, εκτός από τις προεκτεθείσες οφειλές της, η εταιρία όφειλε, μεταξύ άλλων, στην Τράπεζα Ε. το συνολικό ποσό των 194.268,43 Ε, στην Ε. Τράπεζα της Ελλάδος το ποσό των 16.376,17 Ε, στην Σ. Τράπεζα το ποσό των 40.015,77 Ε, στην Ε. τράπεζα το ποσό των 44.737,77 Ε κλπ. Προκειμένου να ανταπεξέλθει στις παραπάνω οφειλές της και ενόψει του ότι η Τράπεζα Ε. είχε επιβάλλει κατάσχεση στην ακίνητη περιουσία της εταιρίας, δυνάμει της υπ' αριθ. .../2005 περίληψης κατασχετήριας έκθεσης ακινήτου περιουσίας, η πτωχεύσασα εταιρία και οι ομόρρυθμοι εταίροι αυτής αναζήτησαν αγοράστή της ακίνητης περιουσίας των τελευταίων, που αποτελούνταν από: 1) Τα 3/4 ενός αγροτεμαχίου εκτάσεως 5.479 τμ κατά τον αρχικό τίτλο κτήσης, μετά δε από νεότερη και λεπτομερέστατη καταμέτρηση εκτάσεως 5.552,24 τμ με αριθμό τεμαχίου 76, που βρίσκεται στην ειδική θέση «Ξ.» της κτηματικής περιοχής του Δημοτικού Διαμερίσματος Σ. του Δήμου Τ. μετά των επ' αυτού κτισμάτων, παραρτημάτων και εγκαταστάσεών του, ήτοι ενός βιοτεχνικού κτιρίου - βιοτεχνία μαρμάρων, το οποίο

έχει ανεγερθεί δυνάμει της με αριθ. .../1981 άδειας της Νομαρχίας Τρικάλων και αποτελείται από τον κύριο χώρο της βιοτεχνίας μαρμάρων, εμβαδού 546,50 τμ, από χώρο γραφείου συνολικού εμβαδού 60 τμ και χώρο επεξεργασίας μαρμάρων εμβαδού 98 τμ, συνορεύει δε γύρωθεν στο σύνολό του σε πλευρά μήκους 28,13 μ. με αγροτική οδό, σε πλευρές μήκους 189,88 μ. και 7,68 μ. και 5,1 μ. με ακίνητο ιδιοκτησίας Ε. Α., σε πλευρές μήκους 51,93 μ. και 51,41 μ. και 80,61 μ. με ακίνητο ιδιοκτησίας Π. ΑΕ και σε πλευρά μήκους 35,32 μ. με αγροτική οδό, που οδηγεί προς την Εθνική οδό Τ. - Κ., φέρει δε ΚΑΕΚ ... και 2) Τα 3/4 ενός οικοπέδου, πρώην αγροτεμαχίου, εμβαδού κατά μεν τον τίτλο κτήσης 398 τμ, μετά δε από νεότερη και λεπτομερέστερη καταμέτρηση εμβαδού 409,05 τμ που βρίσκεται εντός της πόλης των Τ., στην περιοχή Α. Μ. και επί της οδού Ε., συνορευόμενο γύρωθεν σε πρόσοψη μήκους 10,95 μ. με την οδό Ε., σε πλευρές μήκους 19,67 μ, 1,56 μ. και 21,62 μ. με ακίνητο ιδιοκτησίας αγνώστου, σε πλευρά μήκους 10,15 με ακίνητο ιδιοκτησίας αγνώστων και σε πλευρές μήκους 5,61 μ, 24,95 μ. και 5,11 μ. με δημοτική οδό, φέρει δε ΚΑΕΚ ... Για την αγορά των παραπάνω ακινήτων, εντός των οποίων λειτουργεί η επιχείρηση μαρμάρων της πτωχεύσασας εταιρίας, ενδιαφέρθηκε η εκκαλούσα - 4η εναγόμενη, μονοπρόσωπη εταιρία περιορισμένης ευθύνης, εκπροσωπούμενη από τον Α. Κ., μοναδικό εταίρο και διαχειριστή της, η οποία από τον Απρίλιο του έτους 2005 διαπραγματευόταν με τους ομόρρυθμους εταίρους της πτωχεύσασας εταιρίας την αγορά των

παραπάνω ακινήτων και της κείμενης επί αυτών βιοτεχνικής μονάδας της ομόρρυθμης εταιρίας, προκειμένου με το τίμημα της πωλήσεως να εξοφληθεί από την πτωχεύσασα εταιρία ένα μέρος των οφειλών της στους τρίτους, γεγονός που γνώριζε ο παραπάνω εκπρόσωπος της εκκαλούσας. Ενόψει των ανωτέρω διαπραγματεύσεων, ο Ζ. Κ., εταίρος της πτωχεύσασας εταιρίας, επισκέφθηκε τους εκπροσώπους της προσθέτως παρεμβαίνουσας Α. Τράπεζας στο κατάστημα της τελευταίας, η οποία, όπως προεκτέθηκε, είχε απαίτηση κατά της πτωχεύσασας εταιρίας ύψους 365.619,41 Ε και τους ενημέρωσε για τις ως άνω διαπραγματεύσεις με τον εκπρόσωπο της εκκαλούσας - 4ης εναγόμενης, γνωστοποιώντας σε αυτούς ότι με το τίμημα που θα εισέπρατταν από την εκποίηση των παραπάνω ακινήτων θα εξοφλούσε την ως άνω οφειλή της. Οι εκπρόσωποι της ανωτέρω προσθέτως παρεμβαίνουσας κάλεσαν τον εκπρόσωπο της εκκαλούσας - 4ης εναγόμενης και του εξέθεσαν την δυσχερέστατη οικονομική κατάσταση στην οποία βρισκόταν η πτωχεύσασα εταιρία και ότι αυτή αδυνατούσε πλέον να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της προς τους τρίτους, οπότε ο τελευταίος τους διαβεβαίωσε ότι θα προέβαινε στην αγορά των παραπάνω ακινήτων και θα εξοφλούσε τις οφειλές της πτωχεύσασας εταιρίας. Εν τω μεταξύ, στις 27.5.2005, η προσθέτως παρεμβαίνουσα Ι. Ε. ΑΕ, κατέθεσε στη γραμματεία του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου την υπ' αριθ. καταθ. 138/2005 αίτησή της περί κηρύξεως σε πτώχευση της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «Α. Κ. ΟΕ», η οποία

και έγινε δεκτή, όπως προεκτέθηκε. Τέλος, δυνάμει του υπ' αριθ. .../28.7.2005 συμβολαίου αγοραπωλησίας ακινήτων Α. βιοτεχνίας μαρμάρων Β. οικοπέδου, της συμβ/φου Ε.Ζ.-Μ., το οποίο μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθ/κείου Τ. στον τόμο ... και με αριθμ. ..., οι παραπάνω ομόρρυθμοι εταίροι της πτωχεύσασας μεταβίβασαν στην εκκαλούσα - τέταρτη εναγόμενη, εκπροσωπούμενη ως άνω, τα ποσοστά της συγκυριότητας εκ 3/4 εξ αδιαιρέτου επί των προπεριγραφόμενων ακινήτων, η δε παραπάνω μεταβίβαση έλαβε χώρα εντός του χρονικού διαστήματος από την ημερομηνία που ορίστηκε ημέρα παύσεως πληρωμών από την πτωχεύσασα δυνάμει της ανωτέρω αποφάσεως με την οποία κηρύχθηκε σε πτώχευση (28.2.2005) μέχρι την κήρυξη της πτωχεύσεως. Το τίμημα που συμφωνήθηκε για την ανωτέρω πώληση ανήλθε συνολικά σε 450.000 Ε, το οποίο ανέλαβε η αγοράστρια εκκαλούσα - 4η εναγόμενη να καταβάλει, από δάνειο που θα λάμβανε από τραπεζικό ίδρυμα, μετά δε τη σύναψη της επίδικης συμβάσεως, από το τίμημα της πωλήσεως αποδείχθηκε ότι εξοφλήθηκε από τους πτωχούς ένα μέρος των ως άνω συνολικών οφειλών τους προς τρίτους και ειδικότερα εξοφλήθηκαν οι οφειλές τους στην Τράπεζα Ε., στην Ε. Τράπεζα της Ελλάδος, στη Σ. Τράπεζα, στην Ε. Τράπεζα, στη ΔΟΥ Τ., στο ΙΚΑ Τ. και κάποιες οφειλές τους σε τρίτους από επιταγές, συνολικού ποσού περίπου 270.000 Ε, ενώ δεν εξοφλήθηκαν οι υπόλοιπες οφειλές τους προς τους ανωτέρω αναγγεληθέντες δανειστές.

Από τα ανωτέρω πραγματικά περιστα-

τικά, αποδεικνύεται ότι ο εκπρόσωπος της εκκαλούσας - 4ης εναγόμενης αγοράστριας εταιρίας γνώριζε ήδη, τόσο προ της συνάψεως της ένδικης συμβάσεως αγοραπωλησίας, όσο και κατά την κατάρτιση αυτής, ότι οι πωλητές των παραπάνω ακινήτων ήταν ομόρρυθμοι εταίροι της τελικώς πτωχεύσασας εταιρίας και ότι τόσο οι τελευταίοι, όσο και η εταιρία είχαν παύσει τις πληρωμές τους και βρισκόταν σε πραγματική και μόνιμη αδυναμία να ανταποκριθούν γενικώς στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις τους για τα εμπορικά τους χρέη προς τρίτους, τα οποία ήταν υπέρογκα και ανερχόταν σε συνολικό ύψος πλέον των 800.000 Ε. Εξάλλου, από το σύνολο των ισχυρισμών της εκκαλούσας - 4ης εναγόμενης και του εκπροσώπου της, κατά την κατάθεση του τελευταίου στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, συνάγεται ομολογία του ως προς το γεγονός της γνώσης του ότι οι εταίροι της πτωχεύσασας προτίθεντο να εκποιήσουν το σύνολο σχεδόν της ακίνητης περιουσίας τους και συνεπώς γνώριζε ότι είχαν περιέλθει σε δεινή οικονομική κατάσταση και αδυνατούσαν πλέον να ανταπεξέλθουν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις προς τους τρίτους. Αποδείχθηκε επίσης ότι είχε ενημερωθεί θετικά για αυτό από τους εκπροσώπους της προσθέτως παρεμβαίνουσας Α. Τράπεζας, όπως προεκτέθηκε, ήδη κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων για την επίδικη αγορά.

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι από την παραπάνω εκποίηση επήλθε βλάβη στην ομάδα των πτωχευτικών πιστωτών, καθώς με την αποξένωση των πτωχευσάντων από τα παραπάνω περιουσιακά τους στοιχεία

καθίσταται ανέφικτη η ικανοποίησή τους, δεδομένου ότι το σύνολο των οφειλών που αναγγέλθηκαν στην πτώχευση ανέρχεται σε συνολικό ποσό πλέον των 569.812 Ε, τα δε εναπομείναντα περιουσιακά στοιχεία των ανωτέρω πτωχών αποτελούνται μόνο από το ποσοστό συγκυριότητας τους εκ 3/4 εξ αδιαιρέτως ενός οικοπέδου 500 τμ μετά της επ' αυτού οικίας εμβαδού 50 τμ περίπου, που βρίσκεται στο χωριό Κ. του Νομού Τ., το οποίο εκτέθηκε ήδη σε δημόσιο πλειστηριασμό, για τη νομιμότητα του οποίου εκκρεμεί ανακοπή ακύρωσής του, ωστόσο η αξία των ποσοστών αυτού του ακινήτου σε κάθε περίπτωση δεν επαρκεί για την ικανοποίηση του συνόλου των πτωχευτικών οφειλών. Οι ισχυρισμοί της εκκαλούσας - 4ης εναγόμενης, που προβλήθηκαν πρωτοδίκως και επαναφέρονται με τον έκτο λόγο της εφέσεώς της, ότι προέβη στην αγορά των παραπάνω ακινήτων, προκειμένου να επεκτείνει τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες και όχι με σκοπό βλάβης των πτωχευτικών πιστωτών, αλλά με απώτερο σκοπό την ολοσχερή ικανοποίηση των τελευταίων, γεγονός που αποδεικνύεται από το ότι με το τίμημα από την πώληση εξοφλήθηκαν πολλές οφειλές των πτωχών προς τρίτους, αλυσιτελώς προβάλλονται, ενόψει του ότι στην προκείμενη περίπτωση δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 939, 941 και 943 ΑΚ, ώστε να απαιτείται σκοπός βλάβης των δανειστών για την ανατροπή της δικαιοπραξίας, αλλά η διάταξη του άρθρου 538 ΕμπΝ, κατά την οποία, όπως προεκτέθηκε, η ακύρωση κάθε αμφοτεροβαρούς πράξεως, που έγινε από τον πτωχό μετά την παύση των πληρωμών, αλλά πριν κηρυχθεί η πτώ-

χευση, επέρχεται εφόσον έγινε εντός της ύποπτης περιόδου, ο συναλλαχθείς με τον πτωχεύσαντα γνώριζε ότι ο πτωχεύσας είχε παύσει τις πληρωμές του και βρισκόταν σε πραγματική και μόνιμη αδυναμία να ανταποκριθεί γενικώς στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του για τα εμπορικά του χρέη και επήλθε βλάβη στην ομάδα των δανειστών. Δεν απαιτείται συνεπώς για την εφαρμογή της παραπάνω διατάξεως και σκοπός βλάβης της ομάδας των δανειστών από τον πτωχό ή τον συναλλαγέντα με αυτόν.

Περαιτέρω ισχυρίζεται η εκκαλούσα με τον πέμπτο λόγο της έφεσής της ότι η μεταβίβαση των απαλλοτριωθέντων ακινήτων δεν προκάλεσε βλάβη στους πιστωτές, με την αιτιολογία ότι τα μεταβιβασθέντα ακίνητα είχαν βάρη και σε περίπτωση εκπλειστηρίασής τους αφενός δεν θα είχε επιτευχθεί το προνομιακό τίμημα που αυτή κατέβαλε για την αγορά τους και αφετέρου δεν θα ικανοποιούνταν ούτε οι εμπραγμάτως εξασφαλισμένοι πιστωτές. Ο ισχυρισμός, όμως, αυτός και συναφής λόγος εφέσεώς της, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι στηρίζεται σε υποθέσεις και όχι σε γεγονότα, καθόσον δεν ήταν γνωστό εκ των προτέρων το εκπλειστηρίασμα που θα επιτυγχάνονταν σε περίπτωση εκπλειστηρίασης, αλλά ούτε και το ποίες θα ήταν τελικώς οι απαιτήσεις που θα ικανοποιούνταν προνομιακά. Εξάλλου ο πτωχός δεν επιτρέπεται να ικανοποιεί επιλεκτικά όποιους πιστωτές του επιθυμεί, όπως ισχυρίζεται η εκκαλούσα ότι έγινε εν προκειμένω, οι δε απαιτήσεις και τα τυχόν προνόμιά τους κρίνονται και ελέγχονται κατά τις σχετικές διαδικασίες. Αλλά και

ο ίδιος ο μοναδικός εταίρος και νόμιμος εκπρόσωπος της εκκαλούσας, κατά την ανωμοτί κατάθεσή του στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, όπως ήδη αναφέρθηκε, ουδόλως ισχυρίστηκε ότι μέρος του τιμήματος κατεβλήθη στους πτωχούς, αλλά «... η Ε. Τράπεζα, η οποία χρηματοδότησε την εταιρία του, πλήρωσε τις ήδη υφιστάμενες προσημειώσεις των τραπεζών για να αρθούν οι προσημειώσεις και πληρώθηκαν και κάποιες άλλες οφειλές των αδελφών Κ., όπως ήταν στην Εφορία, ΙΚΑ, ΤΕΒΕ...».

Με τον έκτο λόγο της εφέσεώς της η εκκαλούσα επικαλείται κακή εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού και λανθασμένη εφαρμογή του νόμου ως προς το θέμα της γνώσης, από το νόμιμο εκπρόσωπό της Α. Κ., της παύσης των πληρωμών της πτωχεύσας εταιρίας. Ο λόγος αυτός όμως είναι αβάσιμος και απορριπτέος, δεδομένου ότι, κατά τα προαναφερθέντα, ο ίδιος ο Α. Κ., μοναδικός εταίρος και διαχειριστής της εκκαλούσας, καταθέτοντας ανωμοτί στο ακροατήριο του πρωτοδίκως δικάσαντος Δικαστηρίου, παραδέχτηκε ότι «θα αγόραζα τα ακίνητα και θα χρησιμοποιούσα την ήδη υφιστάμενη επιχείρηση έστω στην κατάσταση που ήτανε, θα χρησιμοποιούσα την εταιρία όπως ήτανε και το ακίνητο με την ίδια εμπορική δραστηριότητα, δηλαδή εμπόριο μαρμάρων ... είχαμε συμφωνήσει με τους αδελφούς Κ. ότι θα μένανε μέσα με κάποια σύμβαση έργου και εγώ θα κέρδιζα από την υπόθεση ένα ποσοστό, το οποίο ήταν συμφωνημένο και αυτοί θα κέρδιζαν την...», «...γνώριζα ότι υπήρχαν οφειλές της εταιρίας σε τράπεζες ναι, γνώριζα, σε τρίτους όχι», «...και πληρώθηκαν και κάποιες

άλλες οφειλές των αδελφών Κ., όπως ήταν στην Εφορία, ΙΚΑ, ΤΕΒΕ», (οφειλή προς το ΤΕΒΕ δεν μπορεί να ήταν της εταιρίας, αλλά των μελών), «...Στον πλειστηριασμό του ακινήτου των αδελφών Κ. συμμετείχε ο πατέρας μου ... Το σπίτι τους το ακίνητο αυτό αγοράστηκε στον πλειστηριασμό γιατί έγινε συμφωνία πάλι μαζί τους ... Πριν τον πλειστηριασμό. Ανάμεσα στον πατέρα μου και τους αδελφούς Κ. ... Εντάξει συμμετείχα και εγώ. Οι συγκεκριμένοι κύριοι για να δουλέψουν το εργοστάσιο είχαν αποσπάσει από την οικογένειά μας κάποια χρήματα», «...το σπίτι αυτό μεταβιβάστηκε το καλοκαίρι στην κα Μ. σύζυγο του Μ. Κ. (πτωχού)...», «Το γνώριζα ότι δεν πήγαινε καλά, αν πήγαινε καλά δεν θα ήταν σε αυτή την κατάσταση οι άνθρωποι». Το ότι, κατά το χρόνο της απαλλοτρίωσης (28.7.2005), ο μοναδικός εταίρος και διαχειριστής της εκκαλούσας Α. Κ. του Χ., η οποία εταιρία, σημειωτέον, συστήθηκε μόλις ελάχιστες ημέρες πριν την κρίσιμη μεταβίβαση, γνώριζε ότι η πτωχεύσασα εταιρία είχε παύσει τις πληρωμές της, προκύπτει και από τα εξής στοιχεία: 1) Αναδείχθηκε πλειοδότης σε πλειστηριασμό ακινήτου των ως άνω ομορρύθμων μελών της πτωχευσάσης εταιρίας τριών πρώτων εναγομένων - καθών - εφεσιβλήτων και της μητέρας τους Β. χας Α. Κ., ήτοι οικοπέδου 800 τμ μετά της επ' αυτού διώροφης οικίας 220 τμ και αντί του ποσού των 102.086 Ε (58.335 + 43.751 Ε), ο πατέρας του μοναδικού εταίρου και διαχειριστή της εκκαλούσας - 4ης των εναγομένων - καθών Χ. Κ., ο οποίος πλειστηριασμός επισπεύθηκε από την ενυπόθηκο δανείστρια Τράπεζα Κ. (βλ. τις προσκομιζόμενες και επικαλούμενες υπ'

αριθμ. .../23.3.2006 κατακυρωτικές εκθέσεις της συμ/φου Ε. Τ.). Το παραπάνω ακίνητο είχε κατά το χρόνο του πλειστηριασμού αντικειμενική αξία 182.727,24 Ε, ενώ η αγοραία αξία του ξεπερνά τις 350.000 Ε, το τριπλάσιο δηλαδή από την τιμή στην οποία εκπλειστηριάστηκε. Η παραπάνω οικία, σημειωτέον, αποτελούσε την κύρια κατοικία όλης της οικογένειας Κ. Και το ακίνητο αυτό αμέσως μετά τον πλειστηριασμό φέρεται ότι ο παραπάνω πλειοδότης μεταβίβασε στη σύζυγο του 2ου των εναγομένων - καθών - εφεσιβλήτων Α. θυγ. Α. Μ. ή Μ. συζ. Μ. Κ. στις 28.8.2006, δηλαδή έξι μήνες μετά τον πλειστηριασμό. 2) Με το υπ' αριθμ. .../28.7.2005 συμβόλαιο της συμ/φου Ε. Μ. φέρεται ότι ο ίδιος Α. Κ. μοναδικός εταίρος και διαχειριστής της εκκαλούσας, αγόρασε από τη σύζυγο του 2ου των εναγομένων - καθών - εφεσιβλήτων, Α. θυγ. Α. Μ. ή Μ. συζ. Μ. Κ., ένα δικό της ακίνητο έναν αγρό 8.483,57 Ε που κείται στην Α. Κ. Τ. 3) Οι τρεις πρώτοι των εναγομένων - καθών - εφεσιβλήτων, μέσα στο χρόνο παύσης πληρωμών, ήτοι την 26.7.2005 χορήγησαν ειδικά πληρεξούσια στο μοναδικό εταίρο και διαχειριστή της εκκαλούσας - 4ης των εναγομένων - καθών Α. Κ. να ενεργεί οτιδήποτε σχετικό με τα ακίνητα τους. 4) Από την ως άνω μεταβίβαση των δύο ακινήτων που περιγράφονται στην αγωγή και μέχρι σήμερα οι τρεις πρώτοι των εναγομένων - καθών - εφεσιβλήτων εξακολουθούν να εργάζονται στην παλαιά επιχείρησή τους (δηλαδή το πρώτο ακίνητο που μεταβιβάστηκε στην εκκαλούσα - 4η των εναγομένων - καθών) και εξακολουθούν να συμπεριφέρονται σαν να είναι δικό τους το ακίνητο και ολόκληρη η

επιχείρηση μαρμάρων, ενώ ο διαχειριστής και μοναδικός εταίρος της εκκαλούσας - 4ης των εναγομένων - καθ' ων, ουδεμία σχέση έχει με τέτοια δραστηριότητα (βλ. το από 28.7.2008 δικόγραφο εφέσεως της συζύγου του 2ου των εναγομένων - καθ' ων - εφεσιβλήτων Α. θυγ. Α. Μ. ή Μ. συζ. Μ. Κ. κατά της εκκαλούσας - 4ης των εναγομένων - καθ' ων, στο οποίο λεπτομερστά αναφέρονται όλες οι συμφωνίες που έγιναν ανάμεσα στους τρεις πρώτους εναγομένους - καθών - εφεσιβλήτων και τον μονοπρόσωπο εταίρο και διαχειριστή της εκκαλούσας - 4ης των εναγομένων - καθών, σχετικά με τα δύο ακίνητα που περιγράφονται στην κρίσιμη αγωγή όσο και όλα τα άλλα που αναφέρονται παραπάνω).

Από τα ως άνω αποδεικνύεται ο καταδολιευτικός χαρακτήρας των κρίσιμων απαλλοτριώσεων και η γνώση του διαχειριστή της εκκαλούσας ότι όχι μόνο γνώριζε την παύση των πληρωμών της πτωχεύσας εταιρίας και των ομορρύθμων μελών της, αλλά γνώριζε επακριβώς ποιές ήταν οι οφειλές αυτών, σε ποίους όφειλαν, ποία ποσά και ποία αιτία, και ενήργησε με τέτοιο τρόπο, ώστε να μείνουν ανείσπρακτες οι απαιτήσεις των πτωχευτικών πιστωτών, όπως ορθώς έκρινε και το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και τα όσα αντίθετα υποστηρίζει η εκκαλούσα με τους πέμπτο και έκτο από τους λόγους εφέσεώς της είναι αβάσιμα και απορριπτέα. Με βάση τα παραπάνω, η υπό κρίση αγωγή, όπως και οι πρόσθετες υπέρ της ενάγουσας παρεμβάσεις, έπρεπε να γίνουν δεκτές και ως ουσία βάσιμες, κατά το μέρος που κρίθηκαν παραδεκτές. Τα ίδια έκρινε και η εκκαλούμενη και κήρυξε άκυρη την προσβαλλό-

μενη δικαιοπραξία, υποχρεώνοντας την εκκαλούσα να επαναφέρει τα απαλλοτριωθέντα ακίνητα στην πτωχευτική περιουσία. Επομένως, δεν έσφαλε και ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις. Γι' αυτό οι σχετικοί λόγοι της εφέσεως, πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμοι.

7. Μετά από αυτά και εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι λόγοι, η έφεση πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη...

82/2014

Πρόεδρος: Γρηγ. Παπαδημητρίου
Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Ευθ. Αναγνωστόπουλος,
Βασ. Μανασός, Κων. Τσιάρας

Στους κόμβους, όπως διασταυρώσεις ή διακλαδώσεις οδών, επί μη σήμανσης προτεραιότητα του εκ δεξιών κινουμένου. Κατ' εξαίρεση, προτεραιότητα πάντα των κινουμένων σε αυτοκινητόδρομους, ως και των σιδηροδρομικών και τροχιοδρομικών οχημάτων, ενώ οι εισερχόμενοι σε οδό από χωματόδρομο, παρόδια ιδιοκτησία, χώρους στάθμευσης και ανεφοδιασμού ως και οι οπισθοπορούντες πρέπει να παραχωρούν προτεραιότητα στους εξ αριστερών κινουμένους. Όταν οδός τέμνει κάθετα άλλη σε σχήμα «Τ» χωρίς σήμανση, προτεραιότητα του κινούμενου στην τέμνουσα οδό έναντι των εξ αριστερών κινουμένων, αδιαφόρως της υποχρέωσης τούτων να τηρούν τις εκ του ΚΟΚ υποχρεώσεις.

Μη υποχρέωση εγκύου να φέρει ζώνη ασφαλείας.

{...} Από τις διατάξεις των άρθρων 10 του ΓΠΝ/1911, 297 έως 300, 330 εδ. β' και 914 ΑΚ προκύπτει ότι σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ δύο οχημάτων, η ευθύνη προς αποζημίωση προϋποθέτει συμπεριφορά παράνομη και υπαίτια, επέλευση ζημίας και ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς του οδηγού και της ζημίας. Μορφή υπαιτιότητας είναι και η αμέλεια, η οποία υπάρχει, όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές, δηλαδή αυτή που, αν είχε καταβληθεί, με μέτρο τη συμπεριφορά του μέσου συνετού και επιμελούς οδηγού αυτοκινήτου, θα καθιστούσε δυνατή την αποτροπή της συγκρούσεως. Αιτιώδης σύνδεσμος υπάρχει, όταν η παράνομη συμπεριφορά του οδηγού ήταν, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας, ικανή, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να επιφέρει τη ζημία και την επέφερε στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η ύπαρξη της υπαιτιότητας δεν αποκλείεται κατ' αρχήν από το γεγονός, ότι στο αποτέλεσμα του ατυχήματος συνετέλεσε και συντρέχον πταίσμα του ζημιωθέντος, εφόσον δεν διακόπτεται ο αιτιώδης σύνδεσμος, αλλά η ύπαρξη αυτού, προβαλλόμενη από τον υπαίτιο κατ' ένσταση, συνεπάγεται τη μη επιδίκαση από το δικαστήριο αποζημιώσεως ή τη μείωση του ποσού της (άρθρ. 300 ΑΚ). Εξάλλου, η παράβαση των διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ) δεν θεμελιώνει αυτή καθ' εαυτή υπαιτιότητα στην επέλευση αυτοκινητικού ατυχήματος, αποτελεί όμως στοιχείο, η στάθμιση του οποίου, από το δικαστήριο της ουσίας, θα κριθεί σε σχέση με την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της

συγκεκριμένης παραβάσεως και του επελεθόντος αποτελέσματος. Από τις διατάξεις του άρθρου 26 παρ. 4 και 5 Ν. 2696/1999, περί του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ), προκύπτει, ότι στους κόμβους, που, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα, αποτελούν: οι ισόπεδες συμβολές, διακλαδώσεις ή διασταυρώσεις οδών, περιλαμβανομένων και των ελεύθερων χώρων που σχηματίζονται από αυτές, όταν δεν υπάρχει σήμανση, η προτεραιότητα ανήκει σε εκείνον, που έρχεται από δεξιά. Εξαίρεση από αυτόν τον κανόνα αναγνωρίζεται μόνο στις περιοριστικά αναφερόμενες στην εν λόγω διάταξη περιπτώσεις: α) εκείνων, που κινούνται σε αυτοκινητόδρομους, εθνικές οδούς ή οδούς ταχείας κυκλοφορίας, β) των σιδηροδρομικών και τροχιοδρομικών οχημάτων, τα οποία έχουν, σε κάθε περίπτωση, προτεραιότητα, γ) αυτών, που εισέρχονται σε οδό από χωματόδρομο, μονοπάτια, παρόδια ιδιοκτησία, χώρους σταθμεύσεως και σταθμούς ανεφοδιασμού και δ) εκείνων, που εκκινούν ή κινούνται προς τα πίσω, όπου αυτό επιτρέπεται, οι οποίοι οφείλουν, σε κάθε περίπτωση, να παραχωρούν προτεραιότητα στους εξ αριστερών τους κινούμενους οδηγούς. Στην πιο πάνω εξαίρεση δεν περιλαμβάνεται η περίπτωση, κατά την οποία σε ισόπεδο κόμβο μια οδός τέμνει καθέτως άλλη σε σχήμα «Τ», ήτοι καταλήγει σ' αυτήν χωρίς να συνεχίζεται, διότι ούτε ρητώς στο νόμο αναφέρεται αυτή η περίπτωση, ούτε και κατ' αναλογία μπορεί να ενταχθεί στην εξαίρεση, είναι δε διαφορετικό το γεγονός ότι ο κινούμενος στην τέμνουσα οδό οδηγός είναι υποχρεωμένος, στα πλαίσια των διατάξεων των

άρθρων 12 παρ. 2, 19 παρ. 1, 2 και 3 και 21 παρ. 1 του ΚΟΚ, να οδηγεί με σύνεση και διαρκώς τεταμένη την προσοχή, ώστε να έχει τον έλεγχο του οχήματός του, να ρυθμίζει την ταχύτητά του αναλόγως με τις κρατούσες συνθήκες, να τη μειώνει πλησίον των ισόπεδων οδικών κόμβων, να βεβαιώνεται, αν πρόκειται να εισέλθει αριστερά ή δεξιά σε άλλη οδό, ότι μπορεί να το πράξει χωρίς κίνδυνο ή παρακώλυση των λοιπών χρηστών της οδού και να χρησιμοποιήσει τους δείκτες κατευθύνσεως, για να καταστήσει εγκαίρως γνωστή την πρόθεσή του να αλλάξει διεύθυνση προς τα αριστερά ή δεξιά κατά περίπτωση. Επομένως, επί ισόπεδου κόμβου σε σχήμα «Τ», όπου δεν υπάρχει σχετική σήμανση, η προτεραιότητα ανήκει στον κινούμενο επί της τεμνουσής οδού, έναντι των εξ αριστερών υπόχρεων (ΑΠ 744/10, 635/07, 2039/06, 1044/05 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Το ένδικο ατύχημα συνέβη την 24.2.2007 περί ώρα 18.00' στη διασταύρωση της επαρχιακής οδού Τ.-Γ. με την οδό που οδηγεί προς Π.. Στο σημείο αυτό, η οδός Τ.-Γ. εμφανίζει ελαφρά καμπύλη αριστερά στην κατεύθυνση προς Γ. ενώ η ετέρα οδός τέμνει αυτήν πλαγίως σχηματίζοντας Τ. (βλ. το από 24.2.2007 σχεδιάγραμμα της Τροχαίας Τ.). Κατά τον άνω χρόνο, ο εναγόμενος Σ. Ρ., οδηγώντας το ... αυτοκίνητο συνιδιοκτησίας, κατά 50% εξ αδιαιρέτου του καθένα, των εναγόντων - εναγομένων Ν. και Τ. Ρ., ασφαλισμένο στην προσεπικληθείσα - προσθέτως παρεμβάσα «Α. Π. ΑΕΑΖ», στο οποίο επέβαινε η ενάγουσα Ε. Χ., εκινείτο στην άνω επαρχιακή οδό Τ.-Γ. με κατεύθυνση προς Γ. Κατά

τον ίδιο χρόνο, ο εναγόμενος Ι. Π., οδηγώντας το ... αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας της εναγομένης «Μ. και Μ. Α. ΑΕ», ασφαλισμένο στην ενάγουσα - εναγομένη «V. ΑΑΕΖ», εκινείτο στην οδό προς Π., με κατεύθυνση προς την οδό Τ.-Γ., έχοντας πρόθεση να στρίψει αριστερά προς Τ. Κατά την κίνησή του αυτήν συγκρούστηκε με το αυτοκίνητο του Σ. Ρ., ενώ βρισκόταν στο ρεύμα πορείας αυτού, και μάλιστα το αυτοκίνητο του Σ. Ρ. επέπεσε με το εμπρόσθιο μέρος του στην εμπρόσθια αριστερή πλευρά του αυτοκινήτου του Ι. Π. (βλ. την από 24.2.2007 έκθεση αυτοψίας και το σχεδιάγραμμα της Τροχαίας Τ.). Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι στην ως άνω διασταύρωση, και προ της πορείας του Ι. Π. υπήρχε πινακίδα STOP, η οποία όμως κατά το χρόνο του ατυχήματος ήταν πεσμένη στο έδαφος (βλ. την ως άνω έκθεση αυτοψίας της Τροχαίας). Στη συγκεκριμένη διασταύρωση υπήρχε καμπύλη προς τα αριστερά για τον κινούμενο στην οδό Τ.-Γ. Σ. Ρ., η οδός δε αυτή είχε πλάτος 11,30 μ, και η ορατότητα δεν περιοριζόταν από κανένα εμπόδιο. Υπό τα εκτεθέντα περιστατικά το ένδικο ατύχημα οφείλεται σε αμέλεια και των δύο οδηγών, και μάλιστα σε ποσοστό 50% τον καθένα. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη νομική σκέψη της παρούσας, η προτεραιότητα στην εν λόγω διασταύρωση που δεν ρυθμιζόταν με κατάλληλη σήμανση (αφού η πινακίδα STOP είχε πέσει στο έδαφος και δεν ήταν ορατή για τους διερχόμενους οδηγούς), ούτε συνέτρεχε κάποια από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 5 του άρθρου 26 ΚΟΚ, ανήκει σε αυτόν που έρχεται από δεξιά, δηλαδή στον Ι. Π. Έτσι, ο οδηγός Σ. Ρ. ευθύνεται διότι δεν

παραχώρησε προτεραιότητα στον Ι. Π., ο οποίος εκινείτο δεξιά του, αλλά πιστεύοντας πεπλανημένα ότι εκινείτο σε δρόμο προτεραιότητας, χωρίς να ανακόψει την ταχύτητά του, συνέχισε την πορεία του και εισήλθε στην ως άνω διασταύρωση, όπου είχε ήδη προχωρήσει το αυτοκίνητο του Ι. Π. στο οποίο και προσέκρουσε. Η αμέλεια του Ι. Π. συνιστάται στο ότι αυτός δεν οδηγούσε με σύνεση και, διαρκώς τεταμένη την προσοχή, δεν ρύθμισε την ταχύτητα του οχήματός του έτσι ώστε να μπορεί να εκτελεί σε κάθε στιγμή τους απαιτούμενους χειρισμούς και, προκειμένου να στρίψει αριστερά δεν βεβαιώθηκε προηγουμένως ότι μπορεί να πράξει τον ελιγμό αυτόν χωρίς κίνδυνο ή παρακώλυση των λοιπών χρηστών της οδού, όπως όφειλε, κατά τις διατάξεις των άρθρων 12§2, 19§1, 2, 3 και 21§1 του ΚΟΚ, με αποτέλεσμα να μην αντιληφθεί την κίνηση του Σ. Ρ. και να μην ενεργήσει αποφευκτικό ελιγμό. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που έκρινε συνυπαίτιους και τους δύο οδηγούς κατά ποσοστό 70% τον Σ. Ρ. και κατά 30% τον Ι. Π., εσφαλμένα εκτίμησε τα πραγματικά περιστατικά, γενομένου δεκτού ως ουσιαστικά βάσιμου του σχετικού λόγου έφεσης της «Α. ΠΡΟΝΟΙΑ ΑΕΑΖ» και των Ν., Τ. Ρ. και Ε. Χ. και απορριπτομένου ως αβασίμου του σχετικού λόγου έφεσης των Ι. Π., «Μ. και Μ. Α. ΑΕ» και «V. ΑΑΕΖ». {...}

83/2014

Πρόεδρος: Γρηγ. Παπαδημητρίου
Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Σπυρ. Λάμπας, Παύλος Καταφυγιώτης - Λεων. Φλωράτος

Μη ακυρότητα πραγματογνωμοσύνης επί μη κοινοποίησης της περί αυτής απόφασης δίχως συνδρομή βλάβης μη αποκαταστάσιμης άλλως. Μη βλάβη εκ του μη ορισμού τεχνικού συμβούλου, αφού μπορεί να γίνει και μετά τη διενέργειά της.

{...} Εξάλλου πρέπει να απορριφθεί ο λόγος έφεσης που αφορά τη μη κοινοποίηση στους εκκαλούντες της εκκαλουμένης 376/2005 απόφασης με την οποία διατάχθηκε η ως άνω πραγματογνωμοσύνη, καθόσον, κατά τους ισχυρισμούς των εκκαλούντων, αποκλείσθηκε το δικαίωμά τους να ορίσουν τεχνικό σύμβουλο σύμφωνα με το άρθρο 391 ΚΠολΔ προς άσκηση των δικαιωμάτων τους από το άρθρο 392 ΚΠολΔ. Κι αυτό, διότι η παράλειψη αυτή δεν επιφέρει άνευ ετέρου ακυρότητα της πραγματογνωμοσύνης, η οποία άλλωστε εκτιμάται ελευθέρως από το δικαστήριο, αλλά απαιτείται η συνδρομή βλάβης, η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί διαφορετικά, παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας, σύμφωνα με το άρθρο 159§3 ΚΠολΔ (ΑΠ 207/01 Νόμος). Στην προκειμένη περίπτωση οι εκκαλούντες δεν υπέστησαν βλάβη που να μην μπορεί να αποκατασταθεί διαφορετικά, αφού και μετά τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης μπορούσαν να ορίσουν τεχνικό σύμβουλο προς άσκηση των δικαιωμάτων τους από το άρθρο 392 ΚΠολΔ (βλ. και ΑΠ 624/13 Νόμος). {...}

108/2014

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ειρήνη Γκορτσίδα

Δικηγόροι: Ευάγγ. Διανελλάκης, Βασ. Αρχοντής

Εκ προθέσεως πρόκληση φωτιάς σε σταθμευμένο φορτηγό. Αβασιμότητα ισχυρισμών του ενάγοντος ότι η ζημία είναι μεγαλύτερη και πλέον εκτεταμένη, καθόσον η φωτιά ήταν περιορισμένης έκτασης σε συγκεκριμένα μέρη του αυτ/του, ενώ μεγιστοποίησε τις ζημιές, περιλαμβάνοντας όποιο ανταλλακτικό έχρηζε αντικατάστασης λόγω παλαιότητας, όταν διαπίστωσε ότι δράστης ήταν ο εφεσίβλητος με τον οποίο οι σχέσεις ήταν διαταραγμένες.

Μη εμπορική υπαξία αυτ/του λόγω παλαιότητας, μη βλαβών σε καίρια σημεία και αντικατάστασης με καινούργια ανταλλακτικά.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι διάδικοι είναι συγγενείς μεταξύ τους και συγκεκριμένα ο εφεσίβλητος είναι ανειμιάς εξ αγχιστείας του εκκαλούντος και από πολλών ετών είναι διαταραγμένες οι σχέσεις τους για οικογενειακούς λόγους. Περί ώρα 00.15' της 3.10.2001 ο εφεσίβλητος μετέβη στην οδό Π. αρ. ... στη συνοικία της Ν.Σ. Λ., όπου ήταν σταθμευμένο το υπ' αριθμ. κυκλ. ... Δ.Χ.Φ. αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας του εκκαλούντος και με τη χρήση βενζίνης έθεσε από πρόθεση φωτιά σ' αυτό και συγκεκριμένα στο τμήμα ανάμεσα στο κουβούκλιο και την καρότσα αυτού. Η φωτιά μετά από λίγο αποδυναμώθηκε και έσβησε από μόνη της, είχε όμως ως αποτέλεσμα να καταστραφούν τα πλαστικά μέρη αυτού

του σημείου του αυτοκινήτου. Ο εκκαλών και ο γιος του Ν. Θ. ενημερώθηκαν από τους περιοίκους για το συμβάν, ήλθαν στο σημείο όπου ήταν σταθμευμένο το αυτοκίνητο και διαπίστωσαν τις υλικές ζημιές που είχε υποστεί το όχημά τους, πλην δεν κατήγγειλαν στην Αστυνομία το συμβάν, ουδέ βεβαίως κρίθηκε αναγκαίο να κληθεί η Πυροσβεστική Υπηρεσία, αφού η φωτιά είχε ήδη σβήσει από μόνη της. Περί ώρα 23.00' της ίδιας ημέρας ο εφεσίβλητος επανήλθε στο σημείο, όπου ήταν σταθμευμένο το αυτοκίνητο του εκκαλούντος και, αφού περιέχισε με πετρέλαιο αυτή τη φορά το κουβούκλιο του αυτοκινήτου, επεχείρησε να θέσει εκ νέου φωτιά σ' αυτό. Δεν ολοκλήρωσε, όμως, την ενέργειά του αυτή, διότι, γενόμενος αντιληπτός από την περίοικο Ε. Α. και το γιο του εκκαλούντος, τράπηκε σε φυγή. Το γεγονός ότι ο εφεσίβλητος είναι αυτός που, θέτοντας τη φωτιά, προκάλεσε από πρόθεση υλικές ζημιές στο Δ.Χ.Φ. του εκκαλούντος κατά την 00.15' ώρα της 3.10.2001 προέκυψε πέραν πάσης αμφιβολίας, διότι το δακτυλικό αποτύπωμα, που βρέθηκε σε πλαστική φιάλη αναψυκτικού, που περιείχε βενζίνη και χρησιμοποιήθηκε κατά τον εμπρησμό, ταυτοποιήθηκε με το αποτύπωμα του δεξιού μεσαίου δακτύλου αυτού (βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. ... έγγραφο της Δ.Ε.Ε. / Τμημ. Εξερευνησεων). Σημειώνεται ότι ο εφεσίβλητος με την υπ' αριθμ. 2111/2004 απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Λάρισας καταδικάσθηκε ερήμην σε ποινή φυλάκισης 8 μηνών για την πράξη της διακεκριμένης περίπτωσης φθοράς (με φωτιά) τετελεσμένης και σε απόπειρα, κατ' εξακολούθηση.

Με την προσβαλλόμενη απόφαση έγι-
νε δεκτό ότι ο εκκαλών, συνεπεία της σε
βάρος του από τον εφεσίβλητο τελεσθεί-
σας ως άνω αδικοπραξίας, ζημιώθηκε κατά
το ποσό των 479,51 Ε, το οποίο δαπάνησε
για την αγορά των αναγκαίων ανταλλακτι-
κών και εργαλείων, καθώς και υλικών βα-
φής για την αποκατάσταση των βλαβέντων
από τη φωτιά μερών του αυτοκινήτου του
και υποχρεώθηκε ο εφεσίβλητος να του
καταβάλει ισόποση αποζημίωση, χωρίς
κατά το μέρος αυτό η εκκαλούμενη από-
φαση να βάλλεται με την έφεση. Οι ισχυ-
ρισμοί, όμως, του εκκαλούντος ότι η ζημία
που υπέστη από τη φωτιά το αυτοκίνητό
του είναι σημαντικά μεγαλύτερη, αφού κα-
τεστράφησαν και αντικαταστάθηκαν και η
μηχανή του αυτοκινήτου, το σασμάν και τα
εξαρτήματα αυτών, καθώς και τα εμπρό-
σθια ελαστικά του, που συνιστούν και αντί-
στοιχο λόγο έφεσης, κρίνονται αβάσιμοι.
Και τούτο, διότι η προκληθείσα φωτιά ήταν
περιορισμένης έκτασης, εκδηλώθηκε μόνο
στα πλαστικά μέρη του φορτηγού ανάμεσα
από το κουβούκλιο και την καρότσα, όπως
τόσο ο εκκαλών όσο και ο γιος του Ν.Θ.
στις από 4.10.2001 προανακριτικές τους
καταθέσεις της ποινικής δικογραφίας ανα-
φέρουν, και, ακολούθως, αποδυναμώθηκε
και έσβησε από μόνη της, χωρίς να επε-
κταθεί στα ως άνω σημεία του αυτοκινή-
του. Ενισχυτικό στοιχείο αυτής της κρίσης
του Δικαστηρίου αποτελεί και το γεγονός
ότι ο εκκαλών, κατά τη διάρκεια της ημέρας
της 3.10.2001, οπότε οπωσδήποτε θα είχε
διαπιστώσει τις ζημιές που είχε υποστεί το
αυτοκίνητό του συνεπεία της εκδηλωθεί-
σας φωτιάς, αλλά δεν γνώριζε ακόμη ποιος
ήταν ο δράστης της, δεν κατέφυγε στην

Αστυνομία για να καταγγείλει το γεγονός,
ακριβώς διότι οι ζημιές που είχε υποστεί
το αυτοκίνητό του ήταν περιορισμένες.
Μεταγενέστερα, δε, όταν διαπιστώθηκε
ότι ο εφεσίβλητος ήταν ο δράστης της σε
βάρος του άδικης ως άνω πράξης, με τον
οποίο οι σχέσεις τους ήταν ιδιαίτερα δια-
ταραγμένες, επεχείρησε να μεγιστοποιήσει
τις ζημιές που είχε υποστεί το αυτοκίνητό
του από τη φωτιά και έκτοτε οποιοδήποτε
ανταλλακτικό ή εξάρτημα του αυτοκινήτου
έχρηζε αντικατάστασης, συνεπεία παλαι-
ότητάς του, αφού πρόκειται για φορτηγό
αυτοκίνητο, κατασκευής έτους 1980, το
απέδιδε σε ζημία του συνεπεία της φωτιάς.
Έτσι φέρεται ο εκκαλών στις 10.12.01 να
αγοράζει νέο κινητήρα VOLVO, ξηραντήρα
αέρος και φίλτρο αέρος κομπλέ (βλ. υπ'
αριθμ. .../10.12.01 τιμολόγιο Κ. Κ., συνολι-
κού ποσού 3.116,45 Ε) και στις 22.11.02
να αγοράζει έξι εμβολοχιτώνια (βλ. υπ'
αριθμ. .../22.11.02 δελτίο αποστολής - τι-
μολόγιο Κ.Ε., ποσού 1.000 Ε) και όλα τα
ανωτέρω εξαρτήματα καθώς και επιπλέον
ανταλλακτικά (πλατώ, δίσκος, πλάκα, ρου-
λεμάν, βάσεις σασμάν, ντίζα κλπ.), που
φέρονται ότι αγοράζονται στις 24.2.03 (βλ.
υπ' αριθμ. .../24.2.03 δελτίο αποστολής
- τιμολόγιο, συνολικού ποσού 3.360 Ε),
να τοποθετούνται στο φορτηγό αυτοκίνη-
το του εκκαλούντος στις 24.2.03 (βλ. υπ'
αριθμ. .../24.2.03 απόδειξη παροχής υπη-
ρεσιών του Α. Μ., ποσού 1.652 Ε). Επι-
πλέον, τα δύο ελαστικά του αυτοκινήτου
αγοράστηκαν στις 21.6.2002, ενώ τα υπό-
λοιπα τέσσερα στις 24.7.02 (βλ. υπ' αριθμ.
.../21.6.02 και .../24.7.02 τιμολόγια της ΟΕ
Αφοί Σ. Π., ποσού 903,88 Ε και 1297,26 Ε,
αντίστοιχα). Αν τα ελαστικά του αυτοκινή-

του είχαν υποστεί ζημία συνεπεία της φωτιάς, θα ήταν αναγκαία η άμεση αντικατάστασή τους και όχι μετά εννέα ή δέκα μήνες από το ανωτέρω συμβάν. Το ίδιο ισχύει και για τα λοιπά εξαρτήματα - ανταλλακτικά του αυτοκινήτου, που ο εκκαλών υποστηρίζει ότι υπέστησαν ζημία συνεπεία της φωτιάς και αναγκάστηκε να τα αντικαταστήσει ή επισκευάσει, εφόσον εξ ουδενός αποδεικτικού στοιχείου προέκυψε ότι ο εκκαλών επί ενάμιση έτος περίπου μετά τη σε βάρος του τελεσθείσα αδικοπραξία είχε παύσει να κινεί και να εκμεταλλεύεται το αυτοκίνητό του. Ο δε ισχυρισμός του ότι τα τιμολόγια φέρουν μεταγενέστερες ημερομηνίες, διότι εκδόθηκαν όταν αυτά εξοφλήθηκαν, δεν ευσταθεί, αφού τουλάχιστον τα τρία εκ των ανωτέρω τιμολογίων, ήτοι αυτό της αγοράς του κινητήρα της 10.12.01, καθώς και τα δύο τιμολόγια αγοράς των ελαστικών με ημερομηνίες 21.6.02 και 24.7.02 φέρουν την επισημείωση «επί πιστώσει». Οι δε εργασίες επισκευής (εξαγωγή κινητήρα και τοποθέτηση νέου, επισκευή σασμάν κλπ) έγιναν πράγματι κατά το μήνα Φεβρουάριο 2003, όπως αποδεικνύεται όχι μόνον από την ημερομηνία που φέρει η σχετική απόδειξη παροχής υπηρεσιών του ιδιοκτήτη συνεργείου αυτοκινήτων Α. Μ. (24.2.03), αλλά και η ιδιόχειρη βεβαίωση αυτού. Επίσης, παρότι εξ ουδενός αποδεικτικού στοιχείου προέκυψε ότι το ψυγείο του αυτοκινήτου υπέστη οποιαδήποτε ζημία συνεπεία της φωτιάς, ο εκκαλών αιτείται αποζημίωσης ποσού 13,20 Ε ακόμη και για το αντιψυκτικό που έβαλε στο αυτοκίνητό του στις 8.12.01. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο έκρινε ότι οι ανωτέρω εκτιθέμενες δαπάνες, συνολικού ποσού

11.343,48 Ε, στις οποίες ο εκκαλών υπεβλήθη για την επισκευή - συντήρηση του αυτοκινήτου του, δεν συνδέονται αιτιωδώς με τη σε βάρος του τελεσθείσα από τον εφεσίβλητο αδικοπραξία και ακολούθως απέρριψε ως αβάσιμα κατ' ουσίαν τα σχετικά αγωγικά κονδύλια, δεν έσφαλε, αλλά ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις, απορριπτόμενου ως αβασίμου του σχετικού λόγου έφεσης.

Απορριπτέος ως αβάσιμος κατ' ουσίαν κρίνεται και ο περαιτέρω λόγος έφεσης με τον οποίο ο εκκαλών παραπονεΐται, διότι με την εκκαλούμενη απόφαση απορρίφθηκε ως αβάσιμο κατ' ουσίαν το αγωγικό κονδύλιο ποσού 10.565 Ε, κατά το οποίο υποστηρίζει ότι μειώθηκε η αγοραστική αξία του αυτοκινήτου του, συνεπεία των ζημιών που υπέστη από τη φωτιά. Και τούτο διότι, όπως ανωτέρω έγινε δεκτό, το αυτοκίνητο δεν έπαθε ζημίες σε καίρια σημεία του, που να επηρεάζουν την οδηγική του ευστάθεια, την κίνηση και την ομαλή λειτουργία του, αλλά οι ζημίες που προκλήθηκαν σ' αυτό, συνεπεία της φωτιάς, ήσαν περιορισμένες και όλα τα βλαβέντα από αυτή μέρη του αυτοκινήτου αντικαταστάθηκαν με καινούργια ανταλλακτικά, με συνέπεια, λαμβανομένης υπόψη και της παλαιότητας του αυτοκινήτου, να μη μπορεί να γίνει λόγος περί εμπορικής υπαξίας του αυτοκινήτου, συνεπεία της άνω αδικοπραξίας. {...}

121/2014

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Βαρβάρα Πάπαρη
Δικηγόροι: Γεώρ. Συμισιρής, Αναστασία Νάρη, Απόστ. Γκέκας, Γεωργία Αργυρούλη

Το αίτημα ανατροπής του τεκμηρίου ωφέλειας παρόδιου ιδιοκτήτη και μη υποχρέωσής του σε αποζημίωση τρίτων ή αυταποζημίωση υποβάλλεται ή με αυτοτελή αίτηση στο Εφετείο κατά τη διαδικασία του 33 ΚΑΑΑ, ή στη δίκη οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης δίχως ανάγκη τήρησης προδικασίας.

Υποχρεωτική λήψη υπόψη της αντικειμενικής αξίας των απαλλοτριούμενων και όμορων ομοειδών ακινήτων. Μη αποκλειστικά ή υποχρεωτικά τα κριτήρια του 13 ΚΑΑΑ για το δικαστήριο, ανέλεγκτή δε αναιρετικά η κρίση για το πρόσφορο ή μη των συγκριτικών στοιχείων.

Επί απαλλοτρίωσης για εφαρμογή σχεδίου πόλης προς δημιουργία κοινοχρήστων χώρων, υπόχρεοι καταβολής αποζημίωσης οι παρόδιοι ιδιοκτήτες και οι Δήμοι. Ανεξάρτητη υποχρέωση Δήμων για τα εντός του απαλλοτριούμενου οικοπέδου κτίρια, φυτείες και λοιπές εγκαταστάσεις. Για τα οικόπεδα όμως υποχρέωση του Δήμου επί διάνοιξης οδών μόνο για το πλάτος πέραν των 30 μ. και επί διάνοιξης πλατειών, αλσών και διασταυρώσεων οδών όταν η επιβάρυνση των ιδιοκτητών υπερβαίνει το μισό του εμβαδού του βαρυνόμενου οικοπέδου που απομένει μετά από αφαίρεση της υπάρχουσας πρασιάς ή τη ρυμοτομία. Σε κάθε άλλη περίπτωση η υποχρέωση βαρύνει τους ωφελούμενους ιδιοκτήτες των οποίων τα οικόπεδα έχουν ή μπορούν να αποκτήσουν με προσκυρώσεις ή τακτοποιήσεις πρόσωπο στον κοινόχρηστο χώρο.

1. Στο ακροατήριο του Δικαστηρίου συζητήθηκαν τρεις αυτοτελείς αιτήσεις περί καθορισμού οριστικής αποζημιώσεως που αναφέρονται στην ίδια αναγκαστική απαλλοτρίωση. Τη μία άσκησαν οι: Ν. και Α. Π. για λογαριασμό του ανηλίκου υιού τους Π., ο οποίος έχει ήδη ενηλικιωθεί, την άλλη ο Δήμος Λ. και την τελευταία οι Ό. Ν. κλπ. Η συνάφειά τους είναι πρόδηλη και γι' αυτό πρέπει να διαταχθεί η ένωση και συνεκδικασή τους, διότι έτσι διευκολύνεται και επιταχύνεται η διεξαγωγή της δίκης (άρθρο 246 ΚΠολΔ).

2. Ο αιτών, Π. Π. ζητεί να καθορισθεί η οριστική τιμή μονάδας αποζημιώσεως που πρέπει να του καταβληθεί για το ακίνητό του με την επικείμενη κεραμοσκεπή οικία, που έχει απαλλοτριωθεί λόγω ρυμοτομίας, σε εφαρμογή του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου στην συνοικία «Σ.» του Δήμου Λ. και για το σκοπό της διαπλάτυνσης τμήματος της οδού Π. μεταξύ των οδών Μ. και Ξ. στο Ο.Τ. 421Β', εκδοθείσας της υπ' αριθ. 16/2004 πράξης προσκύρωσης και αναλογισμού αποζημίωσης του Τμήματος Πολεοδομικών Σχεδίων Πολεοδομίας του Δήμου Λ., η οποία αποτελεί ανασύνταξη της υπ' αριθμ. 22/1978 πράξης, που κυρώθηκε με την υπ' αριθ. 5999/16.4.2006 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας και μεταγράφηκε νόμιμα, με φορέα του έργου τον καθ' ου Δήμο Λ. Ζητεί επίσης: α) να καθοριστεί ιδιαίτερη αποζημίωση για το τμήμα ακινήτου του που απέμεινε μετά την απαλλοτρίωση, γιατί μειώθηκε η αξία του κατά 50%, β) να διορθωθεί ο κτηματολογικός πίνακας της απαλλοτρίωσης, ισχυριζόμενος ότι παρά το νόμο ορίσθηκε για ένα μέρος της ιδιοκτησίας του ότι αυταποζημιώ-

νεται με την αιτιολογία ότι ωφελείται από το έργο, επιδιώκοντας έτσι να ανατραπεί το τεκμήριο αυτό και να αναγνωρισθεί ότι δεν έχει καμία ωφέλεια και ως εκ τούτου δεν είναι υποχρεωμένος να συμμετέχει στις δαπάνες της απαλλοτρίωσης, ώστε να λάβει πλήρη την αποζημίωση. Εξάλλου, ο αιτών Δήμος Λ., με την αίτησή του ζητεί, ομοίως, να καθορισθεί η οριστική τιμή μονάδας αποζημιώσεως που πρέπει να καταβληθεί σε εκείνους από τους καθών η αίτηση, που προσδιορίζει ως δικαιούχους, για τα ακίνητά τους που έχουν απαλλοτριωθεί λόγω ρυμοτομίας. Τέλος, οι αιτούντες Ό. Ν. κλπ. με την αίτησή τους ζητούν, ομοίως, να καθορισθεί η οριστική τιμή μονάδας αποζημιώσεως που πρέπει να τους καταβληθεί για το ακίνητό τους με τα επικείμενά του και να καθορισθεί ιδιαίτερη αποζημίωση για το τμήμα ακινήτου τους που απέμεινε μετά την απαλλοτρίωση, γιατί μειώθηκε η αξία του κατά 90%. Η υπόθεση ανήκει στην υλική και τοπική αρμοδιότητα του δικαστηρίου αυτού και εκδικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 18, 19, και 20 ν. 2882/2001. Η πρώτη αίτηση ασκήθηκε εμπρόθεσμα, εντός δηλαδή 6 μηνών από τη δημοσίευση (4.8.2011) της υπ' αριθ. 301/2011 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας που καθόρισε προσωρινά την αποζημίωση με διαδίκους και τους αιτούντες, δεδομένου ότι δεν έγινε επίδοση της αποφάσεως αυτής (άρθρο 20 παρ. 2 ν. 2882/2001). Επίσης και η δεύτερη αίτηση έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, ήτοι εντός δηλαδή 6 μηνών από τη δημοσίευση (4.8.2011) της υπ' αριθ. 301/2011 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας που καθόρισε προσωρινά

την αποζημίωση με διάδικο και τον αιτούντα, όπως και η τρίτη αίτηση. Περαιτέρω, οι αιτήσεις είναι νόμιμες και στηρίζονται στα άρθρα 17 Συντάγματος 1975/2001, 1 επ. ν.δ. 797/1971 και 13, 14, 18 και 20 ν. 2882/2001 που εφαρμόζονται στην προκείμενη περίπτωση, διότι η ένδικη απαλλοτρίωση κηρύχθηκε μετά την έναρξη ισχύος του ν. 1882/2001. Αναφορικά, όμως, με το αίτημα της πρώτης και της τρίτης αίτησης περί καθορισμού ιδιαίτερης αποζημίωσης για τα εναπομείναντα μέρη των οικοπέδων με αριθμούς ιδιοκτησίας 4 και 6 αντίστοιχα, η συζήτηση των ως άνω αιτήσεων πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη, διότι δεν προσάγονται η κατά την παρ. 3 του άρθρου 15 του Ν. 2882/2001 (ΚΑΑΑ) έκθεση ή η κατά την παρ. 4 του ίδιου άρθρου βεβαίωση (βλ. άρθρο 17 παρ.4 ν. 2882/2001). Περαιτέρω, το αίτημα του αιτούντος της πρώτης αίτησης για την ανατροπή του τεκμηρίου ωφέλειας, ως παρόδιου, είναι νόμιμο και ασκείται παραδεκτως, έστω και αν δεν τηρήθηκε η προδικασία του άρθρου 33 ν. 2971/2001, διότι από τις διατάξεις του ανωτέρω άρθρου σαφώς προκύπτει ότι το τεκμήριο της ωφέλειας των ιδιοκτητών κατά τις διατάξεις του ν. 653/1977 είναι μαχητό και κρίνεται μετά την κήρυξη της απαλλοτρίωσης από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης Εφετείο, κατόπιν αιτήσεως την οποίαν υποβάλλει ο εικαζόμενος ιδιοκτήτης ή ο αξίων δικαιώματα επί του απαλλοτριουμένου, εφόσον θεωρεί ότι δεν υφίσταται το τεκμήριο της ωφέλειας. Η αίτηση αυτή υποβάλλεται εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δύο μηνών από την έκδοση της απόφασης περί προσωρινού ή απευθείας

οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης (ΑΠ 1747/11, ΑΠ 436/06 Νόμος). Το ανωτέρω αίτημα για την αναγνώριση του ιδιοκτήτη του ακινήτου, το οποίο αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη οδό, ότι δεν είναι ωφελούμενος από την απαλλοτρίωση κι έτσι δεν πρέπει να υποχρεωθεί σε αποζημίωση τρίτων ιδιοκτησιών ή σε ανταποζημίωση, όπως αντιθέτως αναγράφεται στον κτηματολογικό πίνακα της απαλλοτριώσεως κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 και 3 του ν. 653/1977, μπορεί να υποβληθεί και εκτός του πλαισίου της δίκης καθορισμού της οριστικής αποζημίωσης, με αυτοτελή αίτηση ενώπιον του αρμόδιου για τη δίκη αυτή Εφετείου κατά τη διαγραφόμενη στη διάταξη του άρθρου 33 ν. 2971/2001 διαδικασία. Μπορεί, όμως, να υποβληθεί και στα πλαίσια της δίκης του οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης απαλλοτριωθέντος ακινήτου, οπότε το Εφετείο είναι αρμόδιο να εξετάσει και το αίτημα αυτό κατά την ίδια διαδικασία (ολΑΠ 10 και 11/2004 Αρμ 58. 1194, ΑΠ 955/12, ΑΠ 152/07 Νόμος). Στην περίπτωση αυτή δεν είναι αναγκαία η τήρηση της προδικασίας του άρθρου 33 ν. 2971/2001 (ΑΠ 1747/11 ό.π., ΑΠ 591/09, ΑΠ 1060/08 Νόμος). Πρέπει, λοιπόν, να ακολουθήσει η ουσιαστική έρευνα των αιτήσεων ως προς τα αιτήματα τα οποία συζητούνται παραδεκτά, διότι προσκομίζονται όσα έγγραφα ορίζει το άρθρο 17 παρ. 4 ν. 2882/2001, καθώς και η υπ' αριθ. πρωτ. .../15.10.2009 έκθεση εκτιμήσεως της αρμόδιας κατ' άρθρο 15 παρ. 3 του ν. 2882/2001 επιτροπής (βλ. σχ. για το υποχρεωτικό της προσκομιδής της έκθεσης εκτιμήσεως ή της κατ' άρθρο 15 παρ.

4 βεβαιώσεως ή ενημερωτικού σημειώματος του Προϊσταμένου της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας για την αντικειμενική αξία του απαλλοτριουμένου ακινήτου και ΕφΑθ 4524/13 Νόμος), ερήμην του 1ου και 2ης των καθ' ων η δεύτερη αίτηση του Δήμου Λ., οι οποίοι αν και κλητεύθηκαν νόμιμα και εμπρόθεσμα, δεν προσήλθαν στη δίκη (βλ. υπ' αριθμ. .../26.1.12 εκθέσεις επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας Γ. Γ. για τη δικάσιμο της 23.11.2012, που ορίστηκε αρχικά, οπότε αναβλήθηκε η συζήτηση της υπόθεσης από το πινάκιο για τη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή αυτής της απόφασης). Ωστόσο, το Δικαστήριο θα ερευνήσει την υπόθεση, όπως αν είχαν παρουσιασθεί (άρθρα 270 παρ. 1 ΚΠολΔ και 18 παρ. 1 ν. 2882/2001), ενώ παράβολο ερημοδικίας δεν θα ορισθεί γιατί κατά της αποφάσεως αυτής δεν επιτρέπεται ανακοπή (άρθρο 18 παρ. 1 ν. 2882/2001). Σημειώνεται ότι και με τη νέα ρύθμιση του άρθρου 76 παρ. 7, 8, 9 του Ν. 4146/2013, η οποία καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς υποθέσεις κατά το εδ. β' της παρ. 9 του εν λόγω άρθρου 76, εισάγεται ως βάση αναφοράς κατά τη διαδικασία της δικαστικής διαδικασίας υπολογισμού της αξίας απαλλοτριουμένου ακινήτου, το σύστημα αντικειμενικών αξιών για όσα ακίνητα εμπίπτουν σ' αυτό.

3. Ο καθού οι αιτήσεις Δήμος Λ., με τις προτάσεις που κατέθεσε πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση (20 παρ. 5 ν. 2882/2001), άσκησε αντίθετη αίτηση και ζητεί α) να καθορισθεί η οριστική αποζημίωση των επικειμένων στα ποσά που αναφέρει, β) να μην ανατραπεί το τεκμήριο ωφέλειας των αιτούντων, γ) να

μην καθορισθεί ιδιαίτερη αποζημίωση για τα εναπομείναντα τμήματα της ιδιοκτησίας των αιτούντων. Η αντίθετη αυτή αίτηση ασκήθηκε παραδεκτώς και είναι νόμιμη, θεμελιούμενη στις ίδιες διατάξεις, όπως και η ανωτέρω αίτηση. Πρέπει, λοιπόν, να συνεκδικαστεί μαζί της και να ερευνηθεί και από ουσιαστική άποψη.

4. Κατά το άρθρο 13 παρ. 1 του ΚΑΑΑ, τελ. εδάφιο «Ως κριτήριο για την εκτίμηση της αξίας του απαλλοτριωμένου ακινήτου λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, η αξία που έχουν κατά τον κρίσιμο χρόνο παρακείμενα και ομοειδή ακίνητα, που προσδιορίζεται κυρίως από την αντικειμενική αξία, τα τιμήματα σε συμβόλαιο μεταβίβασης κυριότητας ακινήτων, τα οποία συντάχθηκαν κατά το χρόνο της κήρυξης της απαλλοτρίωσης, καθώς και η πρόσδοδος του απαλλοτριωμένου.» (Το τελευταίο εδάφιο προστέθηκε με την παρ. 1 άρθρ. 9 Ν. 3193/2003, ΦΕΚ Α' 266/20.11.03), κατά την παρ. 2. «Ενδεχόμενη μεταβολή της αξίας του απαλλοτριωμένου μετά τη δημοσίευση της πράξης της απαλλοτρίωσης και μόνο εξαιτίας της δεν λαμβάνεται υπόψη. Επίσης δεν υπολογίζεται ανατίμηση προερχόμενη από ενέργειες του ιδιοκτήτη στο απαλλοτριούμενο, που έγιναν μετά την οριζόμενη από το άρθρο 3 ανακοίνωση της απαλλοτρίωσης και μόνο εξαιτίας αυτής. Ομοίως, δεν λαμβάνεται υπόψη ενδεχόμενη μεταβολή της αξίας του απαλλοτριωμένου, μετά τη θεσμοθέτηση ζώνης αστικής ανάπτυξης ή μετά τη θεσμοθέτηση ζωνών για μελλοντική πολεοδόμηση». (Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 προστέθηκε με άρθρο 128 παρ. 1 Ν. 4070/2012, ΦΕΚ Α' 82/10.4.12. Σύμφωνα δε με την

παρ. 9 του άρθρου 146 του αυτού νόμου εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού απαλλοτριώσεις). Από τις διατάξεις αυτές, σε συνδυασμό με όσες αναφέρθηκαν στην παρ. 2 της απόφασης αυτής, συνάγεται ότι τα δικαστήρια κατά τον καθορισμό τιμής μονάδας αποζημίωσης ακινήτου, που εμπίπτει στο ισχύον σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας τους, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη και την αντικειμενική αξία αυτού, καθώς και των ομόρων και ομοειδών προς αυτό ακινήτων, κατά τον κρίσιμο χρόνο, ως ασφαλές και αντικειμενικό μέτρο κρίσης για την εξεύρεση της πραγματικής αξίας του απαλλοτριωμένου ακινήτου, η οποία πάντως σε καμιά περίπτωση δεν δεσμεύει τη δικαστική κρίση για την πραγματική αξία του. Κατά δε την έννοια της τελευταίας αυτής διατάξεως (13 ΚΑΑΑ), τα διαγραφόμενα κριτήρια δεν είναι αποκλειστικά και υποχρεωτικά για το δικαστήριο για τη διάγνωση της πραγματικής αξίας του απαλλοτριουμένου κατά τον κρίσιμο χρόνο, έτσι ώστε να θεωρείται ότι παραβιάζεται στην περίπτωση που το δικαστήριο δεν τα λάβει υπόψη του ή θα λάβει υπόψη του άλλα τέτοια. Το δικαστήριο μπορεί να στηρίζει την κρίση του για την πραγματική αξία του απαλλοτριουμένου ακινήτου, ενόψει της χρησιμοποίησής στην ανωτέρω διάταξη της λέξεως «ιδίως», σε κάθε πρόσφορο συγκριτικό στοιχείο, αφού το αξιολογήσει προσηκόντως. Η δε σχετική για το πρόσφορο ή όχι του συγκριτικού στοιχείου κρίση του ανάγεται στην εκτίμηση πραγμάτων και ως εκ τούτου δεν υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου σύμφωνα με τη διάταξη του αρ-

θρου 561 παρ. 1 ΚΠολΔ (ΑΠ 156/12, ΑΠ 7/12, ΑΠ 877/07 και 754/05 Νόμος).

5. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Σε εκτέλεση και εφαρμογή του από 15.3.1976 (ΦΕΚ 73 Δ') διατάγματος ρυμοτομίας, με το οποίο ορίζονται τα ελάχιστα όρια εμβαδού και διαστάσεων οικοπέδων της πόλης Λ., του από 10.5.1988 (ΦΕΚ 348 Δ') αναθεωρηθέντος σχεδίου ρυμοτομίας της πόλης της Λ., με την υπ' αριθμ. 1668/23.8.1988 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας, όπως αναδημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 750Δ/23.7.1992 (υπ' αριθμ. 1668/12.6.1992 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας), εκδόθηκε η υπ' αριθμόν 16/2004 πράξη προσκύρωσης και αναλογισμού αποζημίωσης ρυμοτομούμενων οικοπέδων της Διεύθυνσης πολεοδομίας του Δήμου Λ., η οποία αποτελεί ανασύνταξη της με αριθμό 22/1978 πράξης, κυρωθείσα με τη με αριθμό 5999/16.4.2006 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας, η οποία έχει μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λ., τόμος ... και με αριθμό ..., όπως προκύπτει από το υπ' αριθμ. πρωτ. .../13.8.2009 πιστοποιητικό της Υποθηκοφύλακα Λ., για την εφαρμογή του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου στη συνοικία Σ. Σ. Α. Α. του Δήμου Λ. και ειδικότερα για το σκοπό της διαπλάτυνσης τμήματος της οδού Π., μεταξύ των οδών Μ. και Ξ., στο Ο.Τ. 421 Β. Για το λόγο αυτό απαλλοτριώθηκαν αναγκαστικά τα οικοπεδοτεμάχια με τα επικείμενά τους, που αναφέρονται στην παραπάνω πράξη, με αριθμούς ιδιοκτησίας 4 και 6, για τα οποία δεν είναι δυνατή η έκδοση πιστοποιητικών ιδιοκτησίας, βαρών και μη διεκδικήσεως,

ελλείπει καθοδηγητικών στοιχείων. Τα ακίνητα αυτά, με τα επικείμενά τους, βρίσκονται στην συνοικία Σ. Σ. Α.Α. του Δήμου Λ., μεταξύ των δρόμων Π., Μ., Ξ. και Π., στο ΟΤ 421Β και απεικονίζονται στο τοπογραφικό διάγραμμα, που έχει συντάξει ο τοπογράφος μηχανικός Π. Π. και έχει συνυπογράψει η Προϊσταμένη του Σχεδίου Πόλεως αρχιτέκτων μηχανικός Π. Ν. και θεωρήσει η Διευθύντρια Πολεοδομίας - αγρονόμος τοπογράφος μηχανικός Ο. Β. και στην παραπάνω πράξη που το συνοδεύει, ως εξής: 1) ... 2) ... 3) Οι Κ. Ν. Π., Μ. Ν. Π. συζ. Κ. Π., Π. Ν. Π. και Π. Χ. Π. συζ. Π. Π. ως φερόμενοι ιδιοκτήτες της με αρ. (4) ιδιοκτησίας, πρέπει να αποζημιώσουν λόγω ρυμοτομίας α) τον εαυτό τους για το μισό του τμήματος (5-6-7-8-9-5), δηλαδή για εμβαδόν $44,68/2 = 22,34 \mu 2$ και β) τον Μ. Δ., ως φερόμενο ιδιοκτήτη της με αρ. (7) ιδιοκτησίας για το μισό του τμήματος (19-20-21-22-19), δηλαδή για εμβαδόν $4,80/2 = 2,40 \mu 2$. Συνολικά οφείλουν $24,74 \mu 2$. 4) ... 5) Οι Α. χα Ι. Ν., Ό. Ι. Ν. συζ. Α. Κ. και Σ. Μ. ως φερόμενοι ιδιοκτήτες της με αρ. (6) ιδιοκτησίας, πρέπει να αποζημιώσουν λόγω ρυμοτομίας α) τον εαυτό τους για το μισό του τμήματος (10-11-12-13-10), δηλαδή για εμβαδόν $92,70/2 = 46,35 \mu 2$ και β) τον Μ. Δ., ως φερόμενο ιδιοκτήτη της με αρ. (7) ιδιοκτησίας για το μισό του τμήματος (14-15-16-17-18-14), δηλαδή για εμβαδόν $10,28/2 = 5,14 \mu 2$. Συνολικά οφείλει $51,49 \mu 2$. Επειδή όμως το εμβαδόν της ιδιοκτησίας που απομένει μετά τη ρυμοτόμηση είναι $91,40 \mu 2$, οφείλει να αποζημιώσει μέχρι το μισό, δηλαδή $91,40/2 = 45,70 \mu 2$. Τα υπόλοιπα $51,49 - 45,70 = 5,79 \mu 2$ βαρύνουν το Δήμο Λ. 6) Ο Μ. Α. Δ. ως φερόμε-

νος ιδιοκτήτης της με αρ. (7) ιδιοκτησίας, πρέπει να αποζημιώσει λόγω ρυμοτομίας α) τον εαυτό του για το μισό του τμήματος (14-15-16-17-18-14), δηλαδή για εμβαδόν $10,28/2 = 5,14 \mu 2$, β) τον εαυτό του για το μισό του τμήματος (17-18-19-20-17), δηλαδή για εμβαδόν $5,56/2 = 2,78 \mu 2$, γ) τον εαυτό του για το μισό του τμήματος (19-20-21-22-19), δηλαδή για εμβαδόν $4,80/2 = 2,40 \mu 2$, δ) τον εαυτό του για το μισό του τμήματος (21-22-23-24-25-21), δηλαδή για εμβαδόν $4,84/2 = 2,42 \mu 2$, ε) τον εαυτό του για το μισό του τμήματος (23-24-26-27-28-23), δηλαδή για εμβαδόν $17,92/2 = 8,96 \mu 2$, στ) το Δήμο Λ., ως φερόμενο ιδιοκτήτη της με αρ. (2) ιδιοκτησίας, για το μισό του τμήματος (1-2-3-4-1), δηλαδή για εμβαδόν $143,08/2 = 71,54 \mu 2$, ζ) τον Π.Δ.Γ., ως φερόμενο ιδιοκτήτη της με αρ. (3) ιδιοκτησίας για το μισό του τμήματος (3-4-5-6-3), δηλαδή για εμβαδόν $44,20/2 = 22,10 \mu 2$, η) τους Κ. Ν. Π., Μ. Ν. Π. συζ. Κ. Π., Π. Ν. Π. και Π. Χ. Π. συζ. Π. Π. ως φερόμενους ιδιοκτήτες της με αρ. (4) ιδιοκτησίας για το μισό του τμήματος (5-6-7-8-9-5), δηλαδή για εμβαδόν $44,68/2 = 22,34 \mu 2$, θ) την Ό. Ι. Ν. συζ. Α. Κ. ως φερόμενη ιδιοκτήτρια της με αρ. (5) ιδιοκτησίας για το μισό του τμήματος (7-8-9-10-11-7), δηλαδή για εμβαδόν $51,30/2 = 25,65 \mu 2$, Ι) τους Α. χα Ι. Ν., Ό. Ι. Ν. συζ. Α. Κ. και Σ. Μ., ως φερόμενους ιδιοκτήτες της με αρ. (6) ιδιοκτησίας για το μισό του τμήματος (10-11-12-13-10), δηλαδή για εμβαδόν $92,70/2 = 46,35 \mu 2$ Συνολικά οφείλει 209,68 $\mu 2$. Επειδή όμως η ιδιοκτησία εντάχθηκε στο σχέδιο πόλης με τις διατάξεις του Ν. 1337/83 και δεν έχει συνταχθεί η πράξη εφαρμογής, τα 209,68 $\mu 2$ προσωρινά βαρύνουν το Δήμο

Λ. 7) Ο Δήμος Λ. πρέπει να αποζημιώσει α) το υπόλοιπο των υποχρεώσεων του Δήμου Λ. ως φερόμενο ιδιοκτήτη της με αρ. (2) ιδιοκτησίας, δηλαδή επιφάνεια 12,10 $\mu 2$, όπως αναφέρεται στο τέλος της παρ. 1 του Α' κεφ., β) το υπόλοιπο των υποχρεώσεων της Ό. Ι. Ν. συζ. Α. Κ. ως φερόμενης ιδιοκτήτριας της με αρ. (5) ιδιοκτησίας, δηλαδή επιφάνεια 3,88 $\mu 2$, όπως αναφέρεται στο τέλος της παρ. 4 του Α' κεφ., γ) το υπόλοιπο των υποχρεώσεων των Α. χα Ι. Ν., Ό. Ι. Ν. συζ. Α.Κ. και Σ.Μ., ως φερόμενων ιδιοκτητών της με αρ. (6) ιδιοκτησίας, δηλαδή επιφάνεια 5,79 $\mu 2$, όπως αναφέρεται στο τέλος της παρ. 5 του Α' κεφ. και δ) τις υποχρεώσεις της ιδιοκτησίας (7), με φερόμενο ιδιοκτήτη τον Μ. Α. Δ., δηλαδή για 209,68 $\mu 2$, όπως αναφέρεται στο τέλος της παρ. 6 του Α' κεφ. Συνολικά οφείλει 231,45 $\mu 2$.

Με βάση την παραπάνω πράξη προκύρωσης και αναλογισμού τακτοποιούνται οι ιδιοκτησίες που αναφέρονται σ' αυτήν και δημιουργείται υποχρέωση αποζημίωσης του Δήμου Λ., ο οποίος πρέπει να αποζημιώσει επιπλέον όλα τα ρυμοτομούμενα κτίσματα περιφράξεις, φυτείες, φρέατα και λοιπές ακίνητες εγκαταστάσεις που βρίσκονται πάνω στο ρυμοτομούμενο τμήμα των παραπάνω οικοπέδων. Στις με αριθμούς Α και 6 ιδιοκτησίες προβάλλουν εμπράγματα δικαιώματα οι αιτούντες της πρώτης αίτησης και τρίτης αίτησης, ο δε αιτών της πρώτης αίτησης έχει αναγνωρισθεί δικαστικά ως δικαιούχος της αποζημίωσης που θα καθορισθεί για την 4 ιδιοκτησία. Τα απαλλοτριούμενα είναι οικοπεδοτεμάχια εντός σχεδίου πόλεως και βρίσκονται, όπως ήδη αναφέρθηκε, στην

συνοικία «Σ. Σ. Α. Α.» της πόλης της Λ., η οποία (συνοικία) είναι αναβαθμισμένη και ανεπτυγμένη οικιστικά περιοχή και απέχει από το κέντρο της πόλης περίπου 1 με 2 χλμ. Εξυπηρετείται από όλα τα δίκτυα κοινής ωφέλειας, καθώς και από αστική συγκοινωνία. Προσφέρεται κυρίως για κατοικίες, καθόσον δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη εμπορική κίνηση και επιτρέπεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Γ.Ο.Κ., να κτίζονται οικοδομές με συντελεστή δόμησης 2,4. Σύμφωνα, με την .../22.11.2007 έκθεση προεκτίμησης της επιτροπής του άρθρου 15 του ν. 2882/2001, η αξία τους, σύμφωνα με το φύλλο αντικειμενικού προσδιορισμού, προσδιορίσθηκε για τα οικόπεδα: οικόπεδο γωνιακό στο ΟΤ 421Β επί των οδών Π. και Μ. στο ποσό των 765,76 Ε το τετραγωνικό μέτρο, οικόπεδο μεσαίο στο ΟΤ 421Β επί της οδού Π., στο ποσό των 709,03 Ε το τετραγωνικό μέτρο και οικόπεδο μεσαίο στο ΟΤ Γ2035 επί της οδού Π. στην τιμή των 345,14 Ε το τετραγωνικό μέτρο και για τα επικείμενα στις ιδιοκτησίες 4 και 6, για τα οποία υποβάλλεται αίτημα από τους αιτούντες της πρώτης και τρίτης αίτησης Α) ιδιοκτησία 4: Ισόγειο κεραμοσκεπές κτίσμα, συνολικού εμβαδού 64 τμ, παλαιότητας 50 χρόνων, στο ποσό των 26.947,15 Ε, Β) ιδιοκτησία 6: 1) Ισόγειο κτίσμα με σκεπή από ελενίτ, συνολικού εμβαδού 14 τμ, παλαιότητας 40 χρόνων, στο ποσό των 2.070,186 Ε, 2) Ισόγειο πλακοσκεπές κτίσμα, συνολικού εμβαδού 11,00 τμ παλαιότητας 40 χρόνων, στο ποσό των 1.627,12 Ε, 3) Ρυμοτομούμενη περίφραξη από πλέγμα δάριγκ με πασσάλους από σιδερογωνιές μήκους 18,10 μ. και ύψους 1,30 μ. στο ποσό των 15,00 Ε/μ., 4) Μια

βρύση στο ποσό των 50,00 Ε κατ' αποκοπή, 5) Ένας βόθρος (κεντρική σύνδεση) στο ποσό των 800 Ε κατ' αποκοπή, 6) Ελιά στο ποσό των 100 Ε, 7) Ροδακινιά στο ποσό των 70 Ε έκαστη, 8) Κορομηλιά στο ποσό των 70 Ε έκαστη, 9) Κυδωνιά στο ποσό των 70 Ε έκαστη, 10) Τριανταφυλλιά στο ποσό των 15 Ε έκαστη. Σύμφωνα με τον αιτούντα και καθ' ου Δήμο Λ., η αντικειμενική ταυτίζεται με την αγοραία αξία. Ο τελευταίος, προσκομίζει, ως συγκριτικό στοιχείο, την υπ' αριθμόν 442/2012 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία καθορίσθηκε οριστικά τιμή μονάδας για απαλλοτριωθέντα ακίνητα σε περιοχή ευρισκόμενη πλησίον της επίδικης, με κρίσιμο χρόνο την 10.5.2012, το ποσό των 500 Ε/τμ., με συντελεστή δόμησης, όμως, 1,4. Ο μάρτυρας του καθ' ου -Δήμου Λ., Γ. Χ., προσδιορίζει την αξία των απαλλοτριωμένων ακινήτων προς 500 Ε το τμ, αναφέροντας ότι η αντικειμενική αξία είναι ανώτερη της πραγματικής, ενώ στη δίκη για την προσωρινή τιμή μονάδας, ο ίδιος μάρτυρας προσδιόρισε την αξία των οικοπέδων σε 709 Ε/τμ με ένα ποσοστό 10% επί πλέον για το γωνιακό οικόπεδο, αναφέροντας ότι ο υψηλός συντελεστής δόμησης δόθηκε το έτος 1988 σε μια προσπάθεια να αναδειχθεί η περιοχή. Επίσης κατέθεσε ότι τα επικείμενα κτίσματα είναι χαμηλής αξίας διότι κτίσθηκαν πριν από 50 χρόνια και η αξία τους, όπως και αυτή των λοιπών επικείμενων, αντιστοιχεί σ' αυτή που αναφέρεται στην έκθεση της εκτιμητικής επιτροπής. Ο αιτών της πρώτης αίτησης, προσδιορίζει την αξία της υπ' αριθμ. 4 ιδιοκτησίας σε 1.851,94 Ε, άλλως σε 1.500 Ε α/τμ. και την αξία του κεραμο-

σκεπούς κτίσματος στο ποσό των 70.000 Ε, ενώ ο μάρτυράς του Ν.Π. κατέθεσε ενώπιον του Δικαστηρίου που καθόρισε την προσωρινή τιμή μονάδας, ως διάδικος ότι πριν την ρυμοτόμηση η αξία του οικοπέδου ήταν 1.200 - 1.800 Ε/τμ επειδή ο συντελεστής δόμησης είναι 2,4, ενώ ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού κατέθεσε ότι το οικόπεδο έχει πρόσωπο σε τρεις δρόμους και ότι η περιοχή όπου βρίσκεται αναβαθμίζεται συνεχώς. Επίσης για το κτίσμα κατέθεσε ότι η αξία του ανέρχεται στο ποσό των 70.000 Ε, διότι, εκτός των άλλων, είναι «καλοδιατηρημένο». Οι αιτούντες της τρίτης αίτησης, προσδιορίζουν την αξία της 6 ιδιοκτησίας σε 1.800 Ε/τμ και την αξία των επικειμένων σε 1) Ισόγειο κτίσμα με σκεπή από ελενίτ, συνολικού εμβαδού 14 τμ, παλαιότητας 40 χρόνων, στο ποσό των 7.000 Ε, 2) Ισόγειο πλακοσκεπές κτίσμα, συνολικού εμβαδού 11 τμ παλαιότητας 40 χρόνων, στο ποσό των 4.000 Ε, 3) Ρυμοτομούμενη περίφραξη από πλέγμα δάριγκ με πασσάλους από σιδερογωνιές μήκους 18,10 μ. και ύψους 1,30 μ. στο ποσό των 40,00 Ε/μ., 4) Μια βρύση στο ποσό των 250,00 Ε κατ' αποκοπή, 5) Ένας βόθρος (κεντρική σύνδεση) στο ποσό των 1.500 Ε κατ' αποκοπή, 6) Ελιά στο ποσό των 300,00 Ε, 7) Ροδακινιά στο ποσό των 200 Ε έκαστη, 8) Κορομηλιά στο ποσό των 200 Ε έκαστη, 9) Κυδωνιά στο ποσό των 200 Ε έκαστη, 10) Τριανταφυλλιά στο ποσό των 40 Ε έκαστη, ενώ ο μάρτυράς τους στη δίκη για την προσωρινή τιμή μονάδας Ν. Μ. κατέθεσε ότι πριν την ρυμοτόμηση η αξία του οικοπέδου ήταν 1.500 - 1.800 Ε/τμ, ενώ η αξία των επικειμένων στα προαναφερόμενα ποσά. Επίσης, οι αι-

τούντες της γ' αίτησης προσκομίζουν την από Δεκεμβρίου 2010 εξώδικη πραγματογνωμοσύνη του Π. Σ. Με την υπ' αριθμ. 301/2011 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας και με κρίσιμο χρόνο την 9.6.2011, προσδιορίστηκε προσωρινά η αποζημίωση των απαλλοτριουμένων ακινήτων με τα επικείμενά τους στα ακόλουθα ποσά: Α) ΤΩΝ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ των γωνιακών οικοπέδων (Μ. - Π.) στο Ο.Τ. 421Β σε 1.000 Ε/τμ, ενώ των λοιπών οικοπέδων στο ίδιο Ο.Τ. (οδός Π.) σε 950 Ε/τμ, Β) ΤΩΝ ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΩΝ της υπ' αριθμόν 4 ιδιοκτησίας ι) Ισόγειο κεραμοσκεπές κτίσμα, συνολικού εμβαδού 64 τμ, παλαιότητας 50 χρόνων, στο ποσό των 28.000 Ε, ιι) Ρυμοτομούμενη περίφραξη από σιδερένια τελάρια και συρματοπλέγμα, μήκους 10.00 μ. και ύψους 1,50 μ. στο ποσό των 15,00 Ε/μέτρο γ) για τα επικείμενα της υπ' αριθμόν 6 ιδιοκτησίας ι) Ισόγειο κτίσμα με σκεπή από ελενίτ, συνολικού εμβαδού 14 τμ, παλαιότητας 40 χρόνων, στο ποσό των 3.000 Ε, ιι) Ισόγειο πλακοσκεπές κτίσμα, συνολικού εμβαδού 11 τμ παλαιότητας 40 χρόνων, στο ποσό των 1.800 Ε, ιiii) Ρυμοτομούμενη περίφραξη από πλέγμα δάριγκ με πασσάλους από σιδερογωνιές μήκους 18,10 μ. και ύψους 1,30 μ. στο ποσό των 15 Ε/μ, iv) Μια βρύση στο ποσό των 50 Ε κατ' αποκοπή, v) Ένας βόθρος (κεντρική σύνδεση) στο ποσό των 800 Ε κατ' αποκοπή, vi) Ελιά στο ποσό των 100,00 Ε, vii) Ροδακινιά στο ποσό των 70 Ε έκαστη, viii) Κορομηλιά στο ποσό των 70 Ε έκαστη, ix) Κυδωνιά στο ποσό των 70 Ε έκαστη, x) Τριανταφυλλιά στο ποσό των 15 Ε έκαστη.

Ενόψει των παραπάνω, το Δικαστήριο άγεται στην κρίση ότι η κατά τον κρί-

σιμο χρόνο που συζητήθηκε η αίτηση (22.11.2013), που είναι ο κρίσιμος χρόνος για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης, διότι παρήλθε έτος από τη συζήτηση για τον προσωρινό προσδιορισμό (9.11.2011), βλ. άρθρ. 13 παρ. 1 εδ. β' του Ν. 2882/2001, όπως προστέθηκε με άρθρο 1 παρ. 4 του Ν. 2985/2002), η πραγματική αξία των απαλλοτριωμένων ακινήτων, αν ληφθεί υπόψη η θέση, η έκταση και γενικά ο οικονομικός προορισμός τους, υπό τις υπάρχουσες οικονομικές και νομισματικές συνθήκες χωρίς να υπολογισθεί η ανατίμηση ή η υποτίμηση από την εξαγγελία ή την κήρυξη της προκειμένης απαλλοτρίωσης ή της εκτέλεσης του έργου για το οποίο έγινε και κατά συνέπεια η πλήρης αποζημίωσή τους, δηλαδή εκείνη με την οποία μπορούν να αντικατασταθούν με άλλα ισάξια, ανέρχεται στα κάτωθι ποσά: α) για τη γη (i) των γωνιακών οικοπέδων (Μ. - Π.) στο Ο.Τ. 421Β σε 1.000 Ε/τμ, ενώ των λοιπών οικοπέδων στο ίδιο Ο.Τ. (οδός Π.) σε 950 Ε/τμ, β) για τα επικείμενα της υπ' αριθμόν 4 ιδιοκτησίας i) Ισόγειο κεραμοσκεπές κτίσμα, συνολικού εμβαδού 64,00 τμ, παλαιότητας 50 χρόνων, στο ποσό των 20.000 Ε, ii) Ρυμοτομούμενη περιφραγή από σιδερένια τελάρα και συρματόπλεγμα, μήκους 10 μ. και ύψους 1,50 μ. στο ποσό των 10 Ε/μ, γ) για τα επικείμενα της υπ' αριθμόν 6 ιδιοκτησίας i) Ισόγειο κτίσμα με σκεπή από ελενίτ, συνολικού εμβαδού 14 τμ, παλαιότητας 40 χρόνων, στο ποσό των 2.000 Ε, ii) Ισόγειο πλακοσκεπές κτίσμα, συνολικού εμβαδού 11 τμ παλαιότητας 40 χρόνων, στο ποσό των 1.000 Ε, iii) Ρυμοτομούμενη περίφραξη από πλέγμα δάριγκ με πασσάλους από σιδερογωνιές μήκους 18,10 μ.

και ύψους 1,30 μ. στο ποσό των 10 Ε/μ, iv) Μια βρύση στο ποσό των 35 Ε κατ' αποκοπή, v) Ένας βόθρος (κεντρική σύνδεση) στο ποσό των 500 Ε κατ' αποκοπή, vi) Ελιά στο ποσό των 80 Ε, vii) Ροδακινιά στο ποσό των 50 Ε έκαστη, viii) Κορομηλιά στο ποσό των 50 Ε έκαστη, ix) Κυδωνιά στο ποσό των 50 Ε έκαστη, x) Τριανταφυλλιά στο ποσό των 10 Ε έκαστη.

6. Εξάλλου, αναφορικά με το αίτημα του αιτούντος της πρώτης αίτησης για την ανατροπή του τεκμηρίου ωφέλειάς του από τη ρυμοτόμηση προέκυψαν τα ακόλουθα: Σύμφωνα με το άρθρο 290 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής νομοθεσίας (π.δ. 14/27.7.1999), επί απαλλοτριώσεως για την εφαρμογή σχεδίου πόλεως για τη δημιουργία κοινοχρήστων χώρων, όπως εν προκειμένω, υπόχρεοι για την καταβολή αποζημιώσεως είναι οι παρόδιοι ιδιοκτήτες και οι Δήμοι. Η υποχρέωση των τελευταίων προκειμένου για κτίρια, φυτείες, φρέατα και λοιπές εγκαταστάσεις ισχύει χωρίς εξαίρεση. Για την απαλλοτρίωση όμως οικοπέδων, υπέχουν οι Δήμοι υποχρέωση για την καταβολή της αποζημίωσης, επί διανοίξεως οδών, για το πλάτος πέραν των 30 μ. και επί διανοίξεως πλατειών, αλσών και διασταυρώσεως οδών, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η επιβάρυνση των ιδιοκτητών υπερβαίνει το 1/2 του εμβαδού του βαρυνόμενου οικοπέδου μετά από την αφαίρεση της υπάρχουσας πρασιάς και σε περίπτωση ρυμοτόμησης του τμήματος που απομένει μετά από την ρυμοτομία τακτοποίηση ή προσκύρωση. Σε κάθε άλλη περίπτωση η υποχρέωση βαρύνει τους ωφελούμενους παρόδιους ιδιοκτήτες. Ως ωφελούμενοι παρόδιοι θεωρούνται οι ιδιο-

κτήτες των ακινήτων, των οποίων τα οικόπεδα έχουν ή μπορούν να αποκτήσουν με προσκυρώσεις ή τακτοποιήσεις πρόσωπο στον κοινόχρηστο χώρο, στον οποίο περιλαμβάνεται το απαλλοτριωτέ ακίνητο (παρ. 3 άρθρου 290). Η έκταση που αντιστοιχεί προς αποζημίωση σε κάθε ακίνητο προσδιορίζεται από το πρόσωπο που έχει στον κοινόχρηστο χώρο και συγκεκριμένα από τις καθέτους που φέρονται από τα σημεία τομής των ορίων του προσώπου με τη ρυμοτομική γραμμή στον άξονα της οδού ή στην απέναντι ρυμοτομική γραμμή ή στην παράλληλη προς τη ρυμοτομική γραμμή που προσδιορίζεται από εικοσάμετρη λωρίδα στην περίπτωση ευρέων κοινόχρηστων χώρων (παρ. 4).

Εν προκειμένω, ο αιτών, της πρώτης αίτησης, ως παρόδιος ιδιοκτήτης, ωφελείται από την απαλλοτρίωση, διότι το υπόλοιπο της υπ' αριθμόν 4 ιδιοκτησίας, ανερχόμενο σε 146,32 τμ (από τα 191 τμ) μετά τη ρυμοτόμηση δεν καθίσταται αναξιοποίητο, δεδομένου ότι δεν προέκυψε ότι αυτό δεν είναι πλέον άρτιο ούτε κατά παρέκκλιση ή είναι μεν άρτιο αλλά όχι οικοδομήσιμο (ΑΠ 70/11 Νόμος) και μάλιστα η εμπορική του αξία, μετά τη ρυμοτόμηση, προφανώς και θα αυξηθεί (ΑΠ 70/11 Νόμος). Δηλαδή, ναι μεν απομειώνεται το εμβαδόν της, πλην όμως η απομείωση δεν είναι μεγάλη και δεν θίγει την αρτιότητά της, αποκτά δε προφανή ωφέλεια, διότι αποκτά πρόσωπο σε οδό (πεζόδρομο Π.) μεγαλύτερου πλάτους. Τα διαμερίσματα και οι κατοικίες αερίζονται και φωτίζονται καλλίτερα και γενικότερα βελτιώνονται οι όροι διαβίωσης. Αυτό έχει ως συνέπεια ότι αναβαθμίζεται η περιοχή παρέχοντας δυνατότητα και

επαγγελματικών εγκαταστάσεων που στο παρελθόν δεν μπορούσαν να αναπτυχθούν. Επομένως, οφείλει, σύμφωνα με τα προπαρατιθέμενα, να συμμετάσχει στη δαπάνη της ρυμοτόμησης κατά τα οριζόμενα στην Πράξη Αναλογισμού. Γι' αυτό το περί ανατροπής του τεκμηρίου ωφέλειας του ακινήτου του αίτημα, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο.

7. Κατόπιν αυτών, πρέπει οι αιτήσεις και η ανταίτηση να γίνουν εν μέρει δεκτές ως βάσιμες και κατ' ουσίαν, κατά τα οριζόμενα στο διατακτικό. {...}

128/2014

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ευφροσύνη Φουκαράκη
Δικηγόροι: Ιωάν. Κυπριωτάκης, Παν. Σαράφης

Μη αναζήτηση κατά τον αδικ. πλουτισμό ωφέλειας από νόμιμη αιτία, εκτός αν ειδική δ/ξη την επιτρέπει.

Επί ένωσης κινητού πράγματος ως συστατικού με αλλότριο ακίνητο, όπως επί ανέγερσης οικοδομής σε ξένο οικόπεδο, ο νομέας που χάνει την κυριότητα των υλικών δικαιούται, ανεξαρτήτως χρόνου επίδοσης της διεκδικητικής αγωγής, κατά τον αδικ. πλουτισμό την απόδοση της ωφέλειας εκ της μετάθεσης στον κύριο του οικοπέδου της κυριότητας των υλικών, όχι όμως και εκ της εργασίας αυτού ή εργατών. Αξίωση όμως αποζημίωσης του καλόπιστου νομέα για την όλη δαπάνη ανέγερσης της οικοδομής, αν έγινε πριν την επίδοση της αγωγής, είναι επωφελής και η αύξηση σώζεται κατά το χρόνο απόδοσης του

πράγματος, εφόσον εξειδικεύονται το είδος, οι ποσότητες και η δαπάνη για κάθε υλικό, μη αρκούσας μόνο μνείας του ποσού που χονδρικά δαπανήθηκε για κάθε κονδύλιο.

Σε δίκη αναγνώρισης απλώς της νομής μπορεί να ερευνηθούν δικαιώματα που παρέχουν στον εναγόμενο εξουσία στο πράγμα, που πρέπει να συμπίπτουν χρονικά με τη νομή του ενάγοντος ώστε ως επικρατέστερα να την μεταβάλουν σε επιλήψιμη.

Αγορά ακινήτου με χρήματα για λ/σμό και κατ' εντολή της ενάγουσας, αλλά στο όνομα της εναγόμενης θυγατέρας της, ενεργούσας ως παρένθετη. Μη ειδική η μεταξύ τρίτου και παρένθετου προσώπου δικαιοπραξία, επέλευση δε των αποτελεσμάτων στο πρόσωπο του αχυρανθρώπου που υποχρεούται ενοχικά να μεταβιβάσει ό,τι απέκτησε στον υποκρυπτόμενο.

Με την από 2.6.2009 (αριθμ. κατ. 319/3.6.09) αγωγή της, την οποία απήυθυνε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα ισχυρίστηκε ότι, σε εκτέλεση σχετικής εντολής της, η εναγομένη κόρη της αγόρασε στο όνομά της, για λογαριασμό όμως της ίδιας (ενάγουσας) και με δικά της χρήματα, κατά τους κανόνες της έμμεσης αντιπροσώπευσης, δυνάμει του υπ' αριθμ. .../29.11.1996 συμβολαίου της συμβολαιογράφου Α. Α., που μεταγράφηκε νόμιμα, ένα οικόπεδο που βρίσκεται στον Κ. Π. και περιγράφεται λεπτομερώς στην αγωγή κατά θέση, έκταση και όρια. Ότι μετά την κατάρτιση του ως άνω συμβολαίου εγκαταστάθηκε στη νομή του επιδίκου οι-

κοπέδου η ίδια (ενάγουσα) και έκτοτε το νέμεται συνεχώς μέχρι σήμερα, ασκώντας πράξεις νομής που αρμόζουν σε αληθινό κύριο. Ειδικότερα, ανήγειρε μέσα στο επίδικο διώροφη οικία με υπόγειο, εμβαδού 115 τμ, δυνάμει της υπ' αριθμ. .../2000 οικοδομικής άδειας της Πολεοδομίας Μ., η οποία εκδόθηκε στο όνομα της εναγομένης, με δικά της όμως χρήματα, προέβη στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου της και στην επίπλωσή της, έκτοτε δε τη χρησιμοποιεί ως θερινή κατοικία της, μεριμνώντας για τη συντήρησή της και την πληρωμή των δαπανών λειτουργίας της κλπ. Ότι κατέβαλε εξ ιδίων χρημάτων τα ποσά των 12.000.000 δρχ ως τίμημα για την αγορά του οικοπέδου, 1.240.000 δρχ για την πληρωμή του φόρου μεταβίβασης, 170.000 δρχ για αμοιβή συμβολαιογράφου, 45.000 δρχ για αμοιβή υποθηκοφύλακα κλπ., 250.000 δρχ για έκδοση οικοδομικής άδειας, 40.000.000 δρχ για την κατασκευή της οικίας, 10.000.000 δρχ για τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου και 3.500.000 δρχ για την κατασκευή εξωτερικής αποθήκης, δηλαδή συνολικά δαπάνησε για την αγορά του ως άνω οικοπέδου, την κατασκευή της οικίας και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου το ποσό των 67.205.000 δρχ ή 197.227 Ε. Ότι η εναγομένη, λίγες ημέρες πριν από την άσκηση της αγωγής, έθεσε προς πώληση το επίδικο οικόπεδο με την επ' αυτού οικία, αμφισβητώντας έτσι την κυριότητα και τη νομή της επ' αυτών. Με βάση το ιστορικό αυτό, ζήτησε να αναγνωρισθεί κυρία του επιδίκου οικοπέδου με την επ' αυτού οικία, άλλως νομέας αυτών, άλλως και εντελώς επικουρικά να υποχρεωθεί η

εναγομένη να της καταβάλει το ποσό των 300.000 Ε, που αντιστοιχεί στη σημερινή αξία του οικοπέδου και της οικίας, κατά το οποίο κατέστη αδικαιολόγητα πλουσιότερη, αφού παρέλαβε αυτά στο όνομά της, χωρίς να καταβάλει την αξία τους, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, άλλως το ποσό των 67.205.000 δρχ ή 197.227 Ε, που δαπάνησε για την αγορά του οικοπέδου, την κατασκευή της οικίας και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου, με το νόμιμο τόκο του μεν ποσού των 39.486,43 Ε από την 30.11.1996, του δε ποσού των 157.937,5 Ε από τα τέλη Ιουνίου 2002, άλλως από την επίδοση της αγωγής.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλουμένη απόφασή του, έκρινε ότι στο αγωγικό δικόγραφο σωρεύονται αντικειμενικά 3 αγωγές και συγκεκριμένα κυρίως μια αναγνωριστική κυριότητας και επικουρικώς μία αναγνωριστική νομής και μια περί αδικαιολογήτου πλουτισμού. Ακολούθως, τη μεν κύρια αγωγή (αναγνωριστική κυριότητας) απέρριψε ως μη νόμιμη, με την αιτιολογία ότι και αληθή υποτιθέμενα τα επικαλούμενα πραγματικά περιστατικά δεν είναι ικανά να καταστήσουν την ενάγουσα κυρία του επιδίκου ακινήτου, αφού το εμπράγματο δικαίωμα της κυριότητας απέκτησε άμεσα η εναγομένη με την κατάρτιση και τη μεταγραφή του αναφερομένου στην αγωγή αγοραπωλητηρίου συμβολαίου, στο οποίο κατά τα ιστορούμενα στην αγωγή αναγράφεται ως μόνη αγοράστρια, η δε τυχόν ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ των διαδίκων, με βάση την οποία ανέλαβε η εναγομένη την υποχρέωση να μεταβιβάσει το ακίνητο στην

ενάγουσα, βάσει των κανόνων της έμμεσης αντιπροσώπευσης, δημιουργεί απλώς ενοχική υποχρέωση της εναγομένης περί αναμεταβίβασης του ακινήτου με ιδιαίτερη δικαιοπραξία, και σε περίπτωση άρνησής της, η ενάγουσα θα μπορούσε να ασκήσει την αγωγή για καταδίκη σε δήλωση βούλησης (άρθρα 719 ΑΚ, 949 ΚΠολΔ), όχι, όμως, και να ζητήσει να αναγνωρισθεί κυρία του μεταβιβασθέντος ακινήτου, τη δε τρίτη επικουρικώς σωρευόμενη αγωγή περί απόδοσης του πλουτισμού απέρριψε ως μη νόμιμη και με επάλληλη αιτιολογία ως αόριστη. Στη συνέχεια, αφού έκρινε νόμιμη τη δεύτερη επικουρικώς σωρευόμενη αναγνωριστική της νομής αγωγή, απέρριψε αυτή ως ουσιαστικά αβάσιμη. Κατά της απόφασης αυτής παραπονεείται η εκκαλούσα με την ένδικη έφεσή της, για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, κατά τα κεφάλαια και τις αντίστοιχες διατάξεις της που αφορούν την απόρριψη των επικουρικώς σωρευόμενων αγωγών περί αναγνωρίσεως της νομής της ενάγουσας - εκκαλούσας και περί αδικαιολογήτου πλουτισμού (σημειωτέον η εκκαλούμενη δεν πλήττεται κατά την απορριπτική διάταξή της που αφορά την κύρια αγωγή περί αναγνωρίσεως της κυριότητας της ενάγουσας) και ζητεί την εξαφάνιση της εκκαλουμένης και την παραδοχή της αγωγής της.

Το άρθρο 904 ΑΚ ορίζει ότι όποιος έγινε πλουσιότερος χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία ή με ζημία άλλου, έχει υποχρέωση να αποδώσει την ωφέλεια. Η υποχρέωση αυτή γεννιέται ιδίως σε περίπτωση παροχής αχρεώστητης ή παροχής για αιτία που δεν επακολούθησε ή έληξε ή

αιτία παράνομη ή ανήθικη. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι αναγκαία προϋπόθεση για την άσκηση αγωγής προς αναζήτηση της από αδικαιολόγητο πλουτισμό ωφέλειας του εναγομένου σε βάρος της περιουσίας του ενάγοντος ή με ζημία του, είναι ότι η ωφέλεια αυτή αποκτήθηκε από αιτία μη νόμιμη, υπό μία από τις ενδεικτικά σε αυτή αναφερόμενες μορφές. Συνεπώς, όταν υπάρχει νόμιμη αιτία (σύμβαση, διάταξη νόμου κλπ), από την οποία προέκυψε η ωφέλεια αυτή, ο λήπτης δεν είναι υποχρεωμένος να την αποδώσει, με βάση την εν λόγω διάταξη, στην οποία δεν βρίσκεται έρεισμα η σχετική αγωγή, εκτός αν υπάρχει ειδική διάταξη του νόμου, που να επιτρέπει την αναζήτηση. Ενόψει δε του ότι η έλλειψη νομιμότητας της αιτίας, από την οποία προήλθε ο πλουτισμός, αποτελεί προϋπόθεση του νόμου βασίμου της αγωγής για απόδοση της από αυτόν ωφέλειας, πρέπει το δικόγραφο της τελευταίας να περιέχει, ως στοιχεία της νομικής βάσης αυτής, τους λόγους για τους οποίους η αιτία του πλουτισμού δεν είναι νόμιμη (ΑΠ 725/04 Νόμος).

Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1103, 1104 παρ. 1, 1057 και 1063 ΑΚ συνάγεται ότι, σε περίπτωση που κινητό πράγμα ενωθεί με αλλότριο (ξένο) ακίνητο, κατά τρόπο, που να καταστεί συστατικό αυτού (άρθρα 953 και 954 ΑΚ), γεγονός που συμβαίνει και στην περίπτωση που ο νομέας ανεγείρει οικοδομή επί ξένου οικοπέδου, με δικά του υλικά, τότε ο νομέας που χάνει την κυριότητα των υλικών αυτών λόγω της ενώσεώς των με το ξένο ακίνητο, δικαιούται, ανεξαρτήτως της καλής ή κακής πίστεώς του και

του χρόνου επιδόσεως της διεκδικητικής αγωγής, να απαιτήσει, κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού, από τον κύριο του οικοπέδου την απόδοση της ωφέλειας, που απέκτησε από τη μετάθεση σ' αυτόν της κυριότητας των υλικών, όχι όμως και την απόδοση της ωφέλειας από την εργασία του νομέα ή των προσληφθέντων από αυτόν εργατοτεχνιτών, εργολάβου, μηχανικού κλπ, γιατί η διάταξη του άρθρου 1063 ΑΚ ορίζει μόνο για απαίτηση από την απώλεια της κυριότητας κινητού πράγματος, λόγω ενώσεώς του με ξένο ακίνητο και όχι για δαπάνες. Επιφυλάσσει όμως, το άρθρο 1063 ΑΚ στο νομέα κινητού ή ακινήτου πράγματος το δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση για την όλη δαπάνη ανεγέρσεως της οικοδομής στο ξένο ακίνητο, όταν πρόκειται για ακίνητο με τους όρους όμως και τις προϋποθέσεις του άρθρου 1103 ΑΚ, ήτοι να πρόκειται για καλόπιστο νομέα, η δαπάνη να είναι επωφελής, δηλαδή να επήλθε από αυτήν αύξηση της αξίας του πράγματος, η αύξηση αυτή να σώζεται κατά το χρόνο της απόδοσης του πράγματος, η δε δαπάνη να έγινε το διάστημα πριν από την επίδοση της διεκδικητικής αγωγής (ΟΛΑΠ 1220/75, ΑΠ 1259/11, ΑΠ 480/08, ΑΠ 1882/99 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, η επικουρικώς σωρευόμενη στο αγωγικό δικόγραφο αγωγή, που επιχειρείται να θεμελιωθεί στις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού (άρθ. 904 επ. ΑΚ), με το περιεχόμενο που προπαρατέθηκε και με κύριο αίτημα την απόδοση της ωφέλειας που απέκτησε η εναγομένη από τη μετάθεση σ' αυτήν της κυριότητας του οικοπέδου με την επ' αυτού οικία, υπολογιζομένης της ωφέλειας

στο συνολικό ποσό των 300.000 κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής, είναι απορριπτέα ως μη νόμιμη, αφού δεν αναφέρεται στο δικόγραφο της, όπως έπρεπε, για να βρίσκει αυτή έρεισμα στο νόμο και, συγκεκριμένα, στη διάταξη του άρθρου 904 ΑΚ, ο λόγος για τον οποίο ο πλουτισμός της εναγομένης, συνιστάμενος στην απόκτηση της κυριότητας του επιδίκου οικοπέδου και της οικίας, δεν είναι νόμιμος. Και τούτο, διότι κατά τα διαλαμβανόμενα στην αγωγή η εναγομένη έγινε κυρία του επιδίκου οικοπέδου με βάση έγκυρο και ισχυρό νομίμως μεταγεγραμμένο αγοραπωλητήριο συμβόλαιο και δεν γίνεται επίκληση ότι εξέλιπε η νόμιμη αιτία διατήρησης του πλουτισμού από την εναγομένη, που αντιστοιχεί στην αξία του επιδίκου οικοπέδου με την επ' αυτού οικία, αφού αυτή με βάση τα ιστορούμενα στην αγωγή εξακολουθεί να είναι κυρία αυτών. Όσον αφορά δε το επικουρικώς αξιούμενο με αυτήν (αγωγή αδικαιολογήτου πλουτισμού) ποσό των 157.937,5 €, που αφορά την απόδοση της ωφέλειας που απέκτησε η εναγομένη από την επικαλούμενη ανέγερση στο οικοπέδο της διώροφης οικίας με δαπάνες της ενάγουσας, υπολογιζομένης της ωφέλειας κατά το χρόνο που περιήλθε αυτή (ωφέλεια) στην εναγομένη, η αγωγή αυτή είναι σε κάθε περίπτωση απορριπτέα ως αόριστη, γιατί δεν προσδιορίζονται με σαφή και συγκεκριμένο τρόπο τα κονδύλια που συγκροτούν και απαρτίζουν τις ιστορούμενες δαπάνες. Δεν εξειδικεύονται και δεν περιγράφονται το είδος και οι επιμέρους ποσότητες των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν για την ανέγερση της διώροφης οικίας, η δαπάνη για κάθε υλικό, το είδος των υπη-

ρεσιών που παρασχέθηκαν, η αμοιβή για κάθε μία υπηρεσία κλπ. Μόνη η αναφορά του ποσού που χονδρικά δαπανήθηκε για καθένα κονδύλιο, ήτοι 40.000.000 δρχ για την κατασκευή της οικίας, 10.000.000 δρχ για τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου, 3.500.000 δρχ για κατασκευή εξωτερικής αποθήκης και 250.000 δρχ για έκδοση οικοδομικής άδειας, δεν αρκεί, γιατί έτσι ούτε το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει σωστές αποδείξεις, αλλά ούτε και η ενάγουσα να αμυνθεί με τις κατάλληλες απαντήσεις. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με εν μέρει διαφορετικές αιτιολογίες, που αντικαθίστανται με αυτές της παρούσας αποφάσεως, στην αυτή κρίση κατέληξε και απέρριψε την επικουρικώς σωρευόμενη αγωγή περί αδικαιολογήτου πλουτισμού ως μη νόμιμη κατά το πρώτο κύριο αίτημά της και ως αόριστη κατά το δεύτερο επικουρικό αίτημά της, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε τις προεκτεθείσες διατάξεις των άρθρων 904 επ. ΑΚ, γι' αυτό ο περί του αντιθέτου δεύτερος λόγος έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Ο νομέας έχει τη δυνατότητα, όπως συμβαίνει σε κάθε έννομη σχέση, να εγείρει αυτοτελώς αναγνωριστική αγωγή, που και αυτή κατατείνει στην έμμεση προστασία της νομής, δεν είναι ένδικο μέσον (αγωγή) περί νομής, ούτε εισάγει δίκη περί νομής με την έννοια του ΑΚ. Συνεπώς, στη δίκη που έχει αντικείμενο την αναγνώριση απλώς της νομής, δεν υπάρχει εμπόδιο από τη διάταξη του άρθρου 991 ΑΚ και είναι δυνατό να ερευνηθούν δικαιώματα που παρέχουν στον εναγόμενο εξουσία στο πράγμα. Όμως θα πρέπει τα δικαιώματα αυτά να συμπίπτουν χρονικά

με τη νομή του ενάγοντος, ώστε ως επικρατέστερα να μεταβάλουν σε επιλήψιμη τη νομή του και να αναιρούν το δικαίωμά του να νέμεται το πράγμα (ΑΠ 324/02 Δνη 2003. 184, ΕφΠατρ 810/06 ΑχΝομ 2007. 463, ΕφΔωδ 54/04, ΕφΔωδ 233/06 Νόμος, ΕφΠατρ 202/01 ΑχΝομ 2002. 29, Κ. Παπαδόπουλου Αγωγές Εμπραγμάτου Δικαίου, 1989, παρ. 42, σελ. 140).

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Επιδίκο είναι ένα οικοπέδο, άρτιο και οικοδομήσιμο, που βρίσκεται εντός σχεδίου οικισμού της Κοινότητας Κ. Π. και ειδικότερα στη θέση «Α. Π.», έχει εμβαδόν 2.330,57 τμ, απεικονίζεται με τους αριθμούς ... στο από Νοεμβρίου 1996 τοπογραφικό διάγραμμα του αγρονόμου τοπογράφου Γ. Δ., και συνορεύει {...}. Το οικόπεδο αυτό απέκτησε κατά πλήρη κυριότητα η εναγομένη, δυνάμει του υπ' αριθμ. .../29.11.1996 αγοραπωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Α. Α., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Ζ., στον τόμο ... και αριθμό ..., κατόπιν αγοράς από τον προηγούμενο κύριο αυτού Γ. Γ. Επί του επιδικού οικοπέδου ανεγέρθηκε αργότερα (κατά τα έτη 2000 - 2002) διώροφη οικοδομή με υπόγειο, συνολικού εμβαδού 115 τμ, δυνάμει της υπ' αριθμ. .../26.6.2000 οικοδομικής άδειας της Δ/σης Πολεοδομίας Μ., που εκδόθηκε στο όνομα της εναγομένης. Αποδεικνύεται, συνεπώς, ουσιαστικά βάσιμος ο ισχυρισμός (ένσταση), που προέβαλε πρωτοδίκως και επαναφέρει στο παρόν Δικαστήριο η εναγομένη - εφεσίβλητη, ότι αποκλειστική κυρία του επιδικού οικοπέ-

δου με την επ' αυτού διώροφη οικία είναι η ίδια (εναγομένη), το οποίο απέκτησε με το προρρηθέν νομίμως μεταγεγραμμένο αγοραπωλητήριο συμβόλαιο. Η εναγομένη, προς αντίκρουση της ανωτέρω ενστάσεως, ισχυρίζεται, καθ' υποφορά με την αγωγή, ότι προκειμένου να αποφύγει μελλοντική διεκδίκηση του επιδικού, απορρέουσα από το άρθρο 1400 ΑΚ (αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα), από τον εν διαστάσει σύζυγό της, Ά. Μ., έδωσε εντολή στην εναγομένη - θυγατέρα της να αγοράσει το επιδικό οικόπεδο στο όνομά της μεν, αλλά για λογαριασμό και με χρήματα της ίδιας (εναγομένης), ενεργούσα δηλαδή ως παρένθετο πρόσωπο αυτής και ότι ως εκ τούτου αυτή είναι η αληθινή κυρία του επιδικού. Ο ισχυρισμός, όμως, αυτός δεν δύναται να θεμελιώσει την αντένσταση της εικονικότητας του τίτλου (άρθρο 138 παρ. 2 ΑΚ). Τούτο δε, διότι η μεταξύ τρίτου και παρένθετου προσώπου δικαιοπραξία είναι σοβαρή και όχι εικονική, τα δε αποτελέσματα αυτής επέρχονται, όπως επί έμμεσης αντιπροσώπευσης, στο πρόσωπο του εμφανισθέντος («αχυρανθρώπου»), ο οποίος και υποχρεούται ενοχικά να μεταβιβάσει με άλλη μεταβιβαστική πράξη ό,τι απέκτησε από τη δικαιοπραξία στον υποκρυπτόμενο, για λογαριασμό του οποίου και ενήργησε (βλ. ΕφΔωδ 233/06 Νόμος, Β. Βαθρακοκοίλη Ερνομακ, 2001, τόμος Α', άρθρο 138, παρ. 13, σελ. 586, Απ. Γεωργιάδη - Μ. Σταθόπουλου ΑΚ 1979, Τόμος 1, άρθρα 138-139, παρ. VII, αρ. 2, σελ. 207). Επομένως, η εναγομένη με τη μεταγραφή του προαναφερθέντος μεταβιβαστικού συμβολαίου, ακόμη και αν ήθελε υποτεθεί ότι ενήργησε ως παρένθετο πρό-

σωπο, απέκτησε την κυριότητα του επιδίκου ακινήτου (οικοπέδου με τη διώροφη οικία), δεκτής γενομένης της ανωτέρω ένστασης ίδιας κυριότητας που πρόβαλε η εναγόμενη ως ουσιαστικά βάσιμης. Κατά συνέπεια, ακόμη και αν υποθεθεί αληθινός ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι αυτή είναι νομέας του επιδίκου οικοπέδου, με την επ' αυτού οικία, από το χρόνο της αγοράς του μέχρι σήμερα, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στην αμέσως προηγούμενη μερίζονα σκέψη, αυτή (ενάγουσα) δεν έχει προστατευόμενη νομή έναντι της εναγομένης, η οποία έχουσα επικρατέστερο δικαίωμα επί των επιδίκων, δηλαδή αυτό της κυριότητας, που συμπίπτει χρονικά με την επικαλούμενη νομή της ενάγουσας (1996 έως σήμερα), μεταβάλλει τη νομή της αυτή σε επιλήψιμη και αναιρεί το δικαίωμα της ενάγουσας να τα νέμεται. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η επικουρικώς σωρευόμενη αγωγή περί αναγνώρισεως της νομής της ενάγουσας στο επίδικο ακίνητο (οικόπεδο με οικία) έπρεπε να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο δέχθηκε τα ίδια και απέρριψε την ως άνω αγωγή, ορθώς τις αποδείξεις εκτίμησε και δεν έσφαλε. Γι' αυτό, ο σχετικός πρώτος λόγος έφεσης, με τον οποίο υποστηρίζεται το αντίθετο, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, όπως και η έφεση στο σύνολό της ως ουσιαστικά αβάσιμη...

139/2014

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγήτρια: Ευφροσύνη Φουκαράκη

Δικηγόροι: Δημ. Φιλιππόπουλος, Νικ.

Μίστρας

Παράδοση έργου με περιέλευσή του στην εξουσίαση του εργοδότη, έστω και αν έχει ελλείψεις συμφωνημένων ιδιοτήτων ή πραγματικά ελαττώματα ακόμη και ουσιώδη, αρκεί να μην είναι εντελώς διαφορετικό από το συμφωνηθέν.

Επί ελαττωμάτων ο κύριος δεν έχει κατά του αιτούντος την αμοιβή εργολάβου την ένσταση της μη (ή μη προσήκουσας) εκπλήρωσης, ούτε μπορεί να αποποιηθεί το έργο, αλλά δικαιούται περιοριστικά μείωση αμοιβής, αναστροφή ή αποζημίωση.

Ανάλογη μείωση της αμοιβής, καθότι ποσό το έργο είναι μικρότερης αξίας από εκείνη που θα είχε χωρίς τα ελαττώματα. Μείωση ή με μερική απαλλαγή του εργοδότη από την οφειλόμενη αμοιβή ή με επιστροφή μέρους της καταβληθείσας, ασκούμενη με αγωγή ή και ένσταση με σαφή μνεία των ελλείψεων του έργου και του μέτρου μείωσης.

Άσκηση αξίωσης αποζημίωσης και με ανταγωγή ή ένσταση συμψηφισμού κατά της αγωγής εργολαβικής αμοιβής.

Μη νόμιμη ένορκη βεβαίωση αν η κλήτευση του αντιδίκου επιδόθηκε σε δικηγόρο του οποίου δεν προέκυψε νόμιμος διορισμός ως πληρεξουσίου και αντικλήτου.

{...} Επί συμβάσεως έργου η υποχρέωση του εργολάβου συνίσταται στην κατασκευή του συμφωνηθέντος έργου, από την παράδοση του οποίου δικαιούται τη συμφωνηθείσα αμοιβή (άρθρ. 694 ΑΚ). Ως παράδοση νοείται η πλήρης εκπλήρωση

της κυρίας υποχρέωσης του εργολάβου με την προσπόριση του έργου στον εργοδότη, δηλαδή η περιέλευση του έργου στη σφαίρα εξουσιάζσεως του τελευταίου, η οποία μπορεί, κατά τις περιστάσεις, να ολοκληρωθεί με μόνη την αποπεράτωση των εργασιών εκτελέσεως του αναληφθέντος έργου, χωρίς να χρειάζεται άλλη περαιτέρω (τυπική) ενέργεια του εργολάβου, το οποίο, όμως, πρέπει να είναι το προσήκον, δηλαδή να μην είναι εντελώς διαφορετικό από εκείνο που συμφωνήθηκε, γιατί αλλιώς δεν θεωρείται ότι ο εργολάβος εκπλήρωσε την βαρύνουσα αυτόν υποχρέωση. Από το συνδυασμό δε των διατάξεων των άρθρων 688, 689, 690 και 694 ΑΚ προκύπτει ότι ένα έργο θεωρείται περατωμένο ή εκτελεσμένο, έστω και αν έχει ελλείψεις συμφωνημένων ιδιοτήτων ή πραγματικά ελαττώματα, ακόμη και ουσιώδη που το καθιστούν άχρηστο. Στην περίπτωση αυτή ο κύριος του έργου δεν έχει κατά του εργολάβου, που ζητεί την καταβολή συμφωνημένης εργολαβικής αμοιβής, την ένσταση της μη εκπληρώσεως ή της μη προσηκούσης εκτελέσεως της συμβάσεως (άρθρ. 374 ΑΚ), ούτε και μπορεί να αποποιηθεί το προσφερόμενο σ' αυτόν ελαττωματικό έργο, καθιστώντας έτσι ανενεργό το δικαίωμα του εργολάβου για την καταβολή της αμοιβής του κατά τη διάταξη του άρθρου 694 ΑΚ, περιοριζόμενος μόνο στην άσκηση των υπό των διατάξεων των άρθρων 688 έως 690 ΑΚ περιοριστικώς προβλεπόμενων αξιώσεων προς μείωση της αμοιβής, αναστροφή ή καταβολή αποζημιώσεως. Άρνηση καταβολής της συμφωνημένης αμοιβής μπορεί ο εργοδότης να αντιτάξει κατά του εργολάβου μόνο

στην περίπτωση κατά την οποία το εκτελεσθέν έργο που παραδόθηκε ή προσφέρθηκε εξαιτίας των ελλείψεων, είναι εντελώς διαφορετικό από το συμφωνηθέν, οπότε, στην περίπτωση αυτή, δεν υπάρχει ούτε και μερική εκπλήρωση της παροχής που συμφωνήθηκε, η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση του δικαιώματος του εργολάβου να ζητήσει τη συμφωνημένη αμοιβή του και δεν ισχύει η ειδική ρύθμιση των άρθρων 688 έως 690 ΑΚ (ΑΠ 977/12 ΝοΒ 2013. 153, ΑΠ 1410/11 ΝοΒ 2012. 676, ΑΠ 364/11 ΝοΒ 2011. 110, ΑΠ 183/11 ΝοΒ 2011. 1608, Δνη 2012. 463). Τέλος, από τις διατάξεις των άρθρων 688 - 690 ΑΚ προκύπτει ότι σε περίπτωση ελαττωμάτων και ελλείψεων του έργου, ο εργοδότης δικαιούται, πλην άλλων, να ζητήσει ανάλογη μείωση της αμοιβής. Με την εν λόγω αξίωση διώκεται η ελάττωση της αμοιβής, κατά το ποσό κατά το οποίο το εκτελεσθέν έργο είναι μικρότερης αξίας, από εκείνη που θα είχε χωρίς τα ελαττώματα και τις ελλείψεις. Η ελάττωση επιτυγχάνεται είτε με τη μερική απαλλαγή του εργοδότη από την οφειλόμενη αμοιβή κατά το ποσό της μείσεως είτε με την επιστροφή μέρους της χορηγηθείσης αμοιβής κατά το ποσό της μείσεως. Το εν λόγω δικαίωμα δύναται να ενασκηθεί είτε με αγωγή είτε και να προβληθεί κατ' ένσταση στην αγωγή του εργολάβου για καταβολή της αμοιβής. Στην αγωγή ή την ένσταση πρέπει να εκτίθενται σαφώς, για το ορισμένο αυτών, κατά τα άρθρα 216 παρ. 1 εδ. α' και 262 παρ. 1 ΚΠολΔ, ποιές είναι οι ελλείψεις του έργου, καθώς και το μέτρο μείσεως του έργου λόγω των παραπάνω ελλείψεων. Εξάλλου, η αξίωση αποζημιώσεως κατά

τη διάταξη του άρθρου 690 ΑΚ μπορεί να προβληθεί και με ανταγωγή ή με την ένσταση του συμψηφισμού κατά της αγωγής του εργολάβου για καταβολή της αμοιβής. Ο απλός, όμως, ισχυρισμός του εργοδότη που ενάγεται για καταβολή της αμοιβής, περί του ότι οι ελλείψεις του έργου προήλθαν από υπαιτιότητα του ενάγοντος εργολάβου, χωρίς να περιέχει αίτημα αποζημιώσεως που προτείνεται σε συμψηφισμό ή με ανταγωγή, δεν ασκεί επιρροή στη δίκη περί καταβολής της αμοιβής του εργολάβου (ΑΠ 375/12 ΝοΒ 2012. 1796).

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Μεταξύ της ενάγουσας (ήδη εφεσίβλητης) ανώνυμης εταιρίας που ενεργούσε διά του νομίμου εκπροσώπου της Π. Φ., και του εναγομένου (ήδη εκκαλούντος), καταρτίστηκε εγγράφως στις 7.4.2002, στη Λ., μικτή σύμβαση πωλήσεως και έργου, δυνάμει της οποίας η ενάγουσα ανέλαβε την υποχρέωση να κατασκευάσει, πουλήσει και τοποθετήσει σε οικόπεδο ιδιοκτησίας του εναγομένου, που βρίσκεται στη περιοχή Λ. του Π. Ν. Η., μια προκατασκευασμένη οικία, τύπου HERAKLIT, αρχικού εμβαδού - μαζί με σκεπαστές βεράντες - 210 τμ, με δυνατότητα, κατά την ίδια συμφωνία, αυξομείωσης του εμβαδού της βάσει τελικής επιλογής σχεδίου κάτοψης της οικίας. Η συνολική αμοιβή της ενάγουσας για την προκατασκευή καθορίστηκε στις 210.000 δρχ (ήδη 616,29 Ε) ανά τετραγωνικό μέτρο, όπως τούτο συνομολογεί ο εναγόμενος, ενώ επίσης συμφωνήθηκε με την ίδια ως άνω έγγραφη σύμβαση ότι ο αναλογούν ΦΠΑ θα επιμεριστεί ισομερώς στους συμβαλλόμενους. Στη συνέχεια, εκ-

δόθηκε στο όνομα του εναγομένου η υπ' αριθμ. .../1.7.2002 οικοδομική άδεια της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ν. Η., η οποία αναθεωρήθηκε νόμιμα από την ίδια ως άνω υπηρεσία στις 17.7.2002, αντικαθιστώντας τον επιβλέποντα μηχανικό. Με την άδεια αυτή χορηγήθηκε στον εναγόμενο το δικαίωμα να ανεγείρει στο παραπάνω ακίνητό του διώροφη κεραμοσκεπή οικία με υπόγειο, συνολικού εμβαδού 221,08 τμ, ήτοι 178,87 τμ καλυπτόμενη και ακάλυπτη επιφάνεια ορόφων και 42,21 τμ υπόγειο χώρο. Η προκατασκευασμένη οικία, για τη δέουσα και ασφαλή στήριξή της, έπρεπε να τοποθετηθεί πάνω σε βάση από οπλισμένο σκυρόδεμα. Την κατασκευή της βάσης αυτής ανέλαβε με πρόσθετη προφορική συμφωνία να πραγματοποιήσει η ενάγουσα, με υλικά που θα της χορηγούσε ο εναγόμενος. Η αμοιβή της ενάγουσας για την παραπάνω κατασκευή («μπετοκατασκευή») συμφωνήθηκε άτυπα στο ποσό των 60.000 δρχ (ήδη 176,08 Ε) ανά κμ, όπως τούτο αποδεικνύεται από το προσκομιζόμενο υπ' αριθμ. .../13.7.2002 γραμμάτιο είσπραξης της ενάγουσας, το οποίο εξέδωσε στα πλαίσια είσπραξης από τον εναγόμενο ποσού 12.000 Ε ως προκαταβολή για την από μέρους της κατασκευή του μπετόν και στο οποίο αναφέρεται ως αμοιβή το ποσό των 60.000 δρχ ανά κμ. Από κανένα αξιόπιστο αποδεικτικό μέσο δεν αποδείχθηκε ότι μεταγενεστέρως ακολούθησε άλλη άτυπη συμφωνία μεταξύ των διαδίκων, με την οποία συμφωνήθηκε αναπροσαρμογή της σχετικής αμοιβής της ενάγουσας για την κατασκευή της ως άνω βάσης («μπετο-

κατασκευής») από 60.000 δρχ σε 65.000 δρχ, με το επιχείρημα της κατασκευής του υπογείου ως κατοικήσιμου, κατά μια έννοια χώρου, όπως αβάσιμα υποστηρίζει η ενάγουσα. Μόνη η αόριστη και γενικόλογη κατάθεση του μάρτυρα αποδείξεως, Κ. Π. (υπαλλήλου της ενάγουσας), ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, για το ζήτημα αυτό, ο οποίος κατέθεσε επί λέξει: «Η τιμή των 60.000 δρχ ανά τμ ήταν για μια απλή βάση και όχι για υπόγειο», δεν κρίνεται επαρκής για την απόδειξη του ισχυρισμού αυτού της ενάγουσας. Άλλωστε, αν είχε γίνει μια τέτοια συμφωνία αναπροσαρμογής, λογικά αυτή θα είχε λάβει χώρα μέχρι τις 13.7.2002, οπότε εκδόθηκε το προαναφερθέν γραμμάτιο είσπραξης προκαταβολής (του όχι ευκαταφρόνητου ποσού των 12.000 Ε) εκ μέρους της ενάγουσας και θα αποτυπωνόταν στο έγγραφο αυτό, αφού ήδη είχε προηγηθεί η έκδοση της οικοδομικής άδειας (στις 1.7.2002), που προέβλεπε την ανέγερση οικίας με υπόγειο, γεγονός που καταδεικνύει ότι η συμφωνία μεταξύ των διαδίκων για κατασκευή υπογείου είχε προηγηθεί.

Για την ως άνω κατασκευή («μπετοκατασκευή») απαιτήθηκαν 159 κμ μπετόν, όπως άλλωστε συνομολογεί και ο εναγόμενος και η αμοιβή της ενάγουσας για την κατασκευή αυτή ανερχόταν συνολικά στο ποσό των (159 κμ X 176,08 Ε ανά κμ =) 27.996,72 Ε και όχι σε 30.330,84 Ε, όπως αβάσιμα διατείνεται η ενάγουσα. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι μετά την «μπετοκατασκευή» ακολούθησε η συναρμολόγηση, τοποθέτηση και εν γένει κατασκευή της προκατασκευασμένης οικίας, που είχε συνολικό εμβαδόν 221,08 τμ, όσο δηλαδή

προβλεπόταν από την υπ' αριθμ. .../2002 οικοδομική άδεια. Δεν αποδεικνύεται αληθής ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι το εμβαδόν της άνω οικίας που κατασκεύασε επεκτάθηκε τελικά, καθ' υπέρβαση των αναγραφόμενων στην άδεια τμ και ανήλθε στα 230 τμ. Αντίθετα, από τη με αριθμ. πρωτ. .../21.1.2009 τεχνική έκθεση πραγματογνωμοσύνης, που διενεργήθηκε, μετά από επιτόπια αυτοψία της επίδικης οικίας, από τον ορισθέντα από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (τμήμα Δυτικής Ελλάδος) πραγματογνώμονα, πολιτικό μηχανικό, Δ. Α., ύστερα από αίτηση του εναγομένου, την οποία επικαλείται και προσκομίζει ο τελευταίος παραδεκτώς το πρώτον ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, προκύπτει ότι η προκατασκευασμένη οικία, που κατασκεύασε και τελικά παρέδωσε περί τα τέλη του έτους 2003 η ενάγουσα στον εναγόμενο, ουδεμία απόκλιση επί των επιφανειών δόμησης και ημιυπαίθριων χώρων παρουσιάζει από την υπ' αριθμ. .../2002 οικοδομική άδεια της Πολεοδομίας Π. (βλ. σχετικό συμπέρασμα της ως άνω έκθεσης πραγματογνωμοσύνης). Έτσι, η αμοιβή της ενάγουσας για την κατασκευή της οικίας (εκτός της «μπετοκατασκευής») ανερχόταν συνολικά στο ποσό των [221,08 τμ X 210.000 δρχ (ήδη 616,29 Ε) =] 136.249 Ε. Ακόμη, όπως προκύπτει από την ίδια ως άνω τεχνική έκθεση πραγματογνωμοσύνης του πραγματογνώμονα Δ. Α., στην παραπάνω οικία κατασκευάστηκε από την ενάγουσα υπερυψωμένη στέγη, η οποία αποτελείται από μεταλλικά ζευκτά που εδράζουν επί των στοιχείων οπλισμένου σκυροδέματος, στο εσωτερικό της οποίας δεν υπάρχει τμήμα του ταβανώματος αυ-

τής που να αποτελεί βατό χώρο σοφίτας με χρήση δωματίου και WC. Ο τρόπος κατασκευής της στέγης αυτής δεν παρέχει μελλοντική δυνατότητα μετατροπής της σε βατό χώρο, ενώ η πρόσβαση στο εσωτερικό αυτής είναι ανέφικτη, εφόσον η κατασκευαζόμενη ανθρωποθυρίδα, επί της οροφής του λουτρού, είναι ανεπαρκής και ουδεμία μόνιμη κατασκευή κλίμακας ανόδου στο επίπεδο της στέγης έχει κατασκευαστεί (βλ. σελ. 4 της άνω έκθεσης πραγματογνωμοσύνης). Από την έκθεση αυτή λοιπόν, καθώς και από τις προσκομιζόμενες φωτογραφίες, ελέγχεται αναληθής ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι προέβη, μετά από αίτημα του εναγομένου, σε πρόσθετη κατασκευή σοφίτας, η οποία εξωτερικά φέρει την όψη σοφίτας, εσωτερικά δε δύναται να χρησιμοποιηθεί ως επιπλέον χώρος με την κατασκευή ανθεκτικού δαπέδου. Για την κατασκευή της υπερυψωμένης στέγης, η οποία έγινε για αρχιτεκτονικούς και αισθητικούς λόγους, δεν αποδείχθηκε ότι συμφωνήθηκε επιπρόσθετη αμοιβή της ενάγουσας ποσού 2.400.000 δρχ (ήδη 7.043,29 Ε), όπως αβάσιμα υποστηρίζει η τελευταία. Ο εξετασθείς ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου μάρτυρας ανταπόδειξης, Β. Μ., τεχνολόγος μηχανικός, στον οποίο είχε ανατεθεί η επίβλεψη της οικίας, κατέθεσε ρητά και κατηγορηματικά ότι δεν έγινε καμία συμφωνία περί αμοιβής για την κατασκευή της στέγης, κατάθεση η οποία δεν αναιρείται από εκείνη του μάρτυρα απόδειξης Κ. Π., ο οποίος ουδεμία ειδική αναφορά έκανε στην κατάθεσή του για το σχετικό ζήτημα. Περαιτέρω, από κανένα αποδεικτικό μέσο δεν αποδείχθηκε ότι μεταξύ των διαδίκων έλαβε χώρα νεότερη

τροποποιητική συμφωνία, με την οποία ο αναλογών Φ.Π.Α. (Φόρος Προστιθέμενης Αξίας), ο οποίος, όπως προαναφέρθηκε, συμφωνήθηκε εγγράφως να βαρύνει τους συμβαλλόμενους - διαδίκους ισομερώς (κατά 50% έκαστο), περιορίστηκε ως προς τον εναγόμενο, δηλαδή συμφωνήθηκε να επιβαρύνει τον τελευταίο μόνο κατά το ποσό των 6.221,56 Ε, όπως αβάσιμα υποστηρίζει αυτός. Συνεπώς, η συνολική αμοιβή της ενάγουσας (μαζί με τον ΦΠΑ) ανερχόταν στο ποσό των [27.996,72 + 136,249 = 164.245,72 + το 1/2 του αναλογούντος ΦΠΑ ποσοστού 18%, ήτοι 164.245,72 Χ 18% = 29.564,22 : 2 = 14.782,11 Ε =] 179.027,83 Ε.

Αποδείχθηκε, ακόμη, ότι κατά την κατάρτιση της από 7.4.2002 έγγραφης σύμβασης η ενάγουσα ανέλαβε ρητά, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση να εγκαταστήσει στην υπό κατασκευή οικία του εναγομένου μια ιταλική κουζίνα, αξίας 1.800.000 δρχ (ήδη 5.282 Ε), δύο τζάκια, ένα μπάρμπεκιου και να επενδύσει με πέτρα Αμερικής ένα τοίχο του σαλονιού επιλογής του εναγομένου. Η ενάγουσα, όπως άλλωστε η ίδια συνομολογεί στην αγωγή της, δεν εκτέλεσε τις παραπάνω συμφωνηθείσες εργασίες, δηλαδή δεν τοποθέτησε την άνω κουζίνα, ούτε τα τζάκια, αξίας 440 Ε το καθένα και συνολικά 880 Ε (βλ. σχετικά κατάθεση μάρτυρα ανταπόδειξης), ούτε το μπάρμπεκιου, ούτε επένδυσε τοίχο με πέτρες Αμερικής. Τις τελευταίες δύο εργασίες η ενάγουσα κοστολογεί στα 220 Ε και 880 Ε αντίστοιχα, αξίες που δεν αμφισβήτησε και τις αποδέχθηκε σιωπηρά ο εναγόμενος στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο. Δηλαδή, συνολικά, η ενάγουσα δεν εκτέ-

λεσε εργασίες, αξίας 7.262 Ε, ποσό που πρέπει να αφαιρεθεί από την αμοιβή της (179.027,83 - 7.262), όπως άλλωστε και η ίδια το πράττει μονομερώς με την αγωγή της. Μετά ταύτα, η αμοιβή της ενάγουσας ανήλθε στο ποσό των (179.027,83 - 7.262 =) 171.765,83 Ε. Ο εναγόμενος κατέβαλε στην ενάγουσα έναντι της αμοιβής της, όπως συνομολογεί με την αγωγή, το ποσό των 155.101 Ε και απέμεινε ως οφειλόμενο υπόλοιπο το ποσό των (171.765,83 - 155.101 =) 16.664,83 Ε, που έπρεπε να καταβληθεί με την παράδοση του έργου (άρθρ. 694 ΑΚ). Το ποσό αυτό αρνείται να της το καταβάλει ο εναγόμενος, αν και οχλήθηκε προς τούτο εγγράφως από την ενάγουσα με την από 15.11.2004 εξώδικη δήλωση - πρόσκλησή της, που κοινοποιήθηκε σ' αυτόν στις 25.11.04 (βλ. υπ' αριθμ. .../25.11.04 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Π. Π.). Σε απάντηση της παραπάνω εξωδίκου, ο εναγόμενος με άλλη εξώδικη δήλωση, που κοινοποιήθηκε στην ενάγουσα στις 13.12.2004, διά του δικαστικού επιμελητή Α. Π., ισχυρίστηκε, εκτός των άλλων, ότι στην οικοδομή έλαβαν χώρα κατασκευαστικές ατέλειες και κακοτεχνίες, που δεν τις εξατομικεύει, ούτε επικαλείται ότι έχει υποβληθεί σε συγκεκριμένες δαπάνες άρσης αυτών, αλλά αορίστως επικαλείται ότι διατηρεί αξίωση κατά της ενάγουσας συνολικού ποσού 15.959,59 Ε. Ο εναγόμενος ισχυρίστηκε πρωτοδίκως με τις έγγραφες προτάσεις του (και επαναφέρει τον ισχυρισμό αυτό με το εφετήριο) ότι το εκτελεσθέν έργο εμφάνισε σωρεία ελαττωμάτων, καθώς και ελλείψεις συμφωνημένων ιδιοτήτων (χωρίς να διευκρινίζει το

είδος τους, ούτε αν πρόκειται για ουσιώδη ή επουσιώδη ελαττώματα), για την αποκατάσταση των οποίων υποβλήθηκε, αλλά και πρόκειται να υποβληθεί, σε δαπάνες (χωρίς να εξειδικεύει και προσδιορίζει το είδος και το ύψος εκάστης δαπάνης), συνολικού ποσού 32.629,68 Ε, ενώ έχει κατά της ενάγουσας και αξίωση αποζημίωσης ύψους 27.732 Ε, ότι δηλαδή έχει κατ' αυτής συνολική αξίωση αποζημίωσης ποσού 60.361,68 Ε, άλλως ότι έχει αξίωση για μείωση κατά 20% της αμοιβής της, ήτοι κατά το ποσό των 34.065,15 Ε. Ο ισχυρισμός αυτός, όπως διατυπώνεται, είναι αόριστος και απορριπτέος, καθόσον δεν προσδιορίζονται τα ελαττώματα και οι ελλείψεις του εκτελεσθέντος έργου, ούτε οι δαπάνες που απαιτήθηκαν για την άρση τους, ούτε ο ισχυρισμός αυτός συνδέεται με κάποιο αίτημα στην παρούσα δίκη, όπως μείωσης ή απαλλαγής από την αμοιβή ή συμψηφισμού (άρθρ. 688-690 ΑΚ, 262 παρ. 1 ΚΠολΔ). Ας σημειωθεί ότι ο εναγόμενος, όπως προαναφέρθηκε, έχει ασκήσει κατά της ενάγουσας την από 21.11.2007 (αριθμ. κατ. 400/07) αγωγή του ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηλείας, με την οποία ζητεί να του καταβληθεί ως αποζημίωση το άνω ποσό των 60.361,68 Ε, λόγω εμφάνισης ουσιαστών πραγματικών ελαττωμάτων και έλλειψης συμφωνημένων ιδιοτήτων στο ένδοκο εκτελεσθέν έργο, άλλως να μειωθεί η αμοιβή της ενάγουσας κατά 20%, επ' αυτής δε έχει εκδοθεί η υπ' αριθμ. 207/2010 απόφαση του ανωτέρω δικαστηρίου (ΜονΠρωτΗλείας), που ανέστειλε τη συζήτησή της, κατ' άρθρο 249 ΚΠολΔ, έως την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί της

ένδικης από 5.12.2005 (αριθμ. εκθ. κατ. 1648/05) αγωγής της ενάγουσας, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφαση, απέρριψε τον προρρηθέντα ισχυρισμό (περί ελαττωμάτων και ελλείψεων του εκτελεσθέντος έργου) πρωτίστως ως αόριστο, αν και με πιο συνεπτυγμένη αιτιολογία, που συμπληρώνεται με αυτή της παρούσας, δεν έσφαλε στην ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, ο δε περί του αντιθέτου λόγος έφεσης, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Κατ' ακολουθίαν όλων αυτών, η αγωγή έπρεπε να γίνει δεκτή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη κατά ένα μόνο μέρος και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 16.664,83 €, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της οχλήσεως με την άνω εξώδικη δήλωση, ήτοι από 26.11.04, κατά το σχετικό αγωγικό αίτημα. {...}

142/2014

Πρόεδρος: Γρηγ. Παπαδημητρίου

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Ευφροσύνη Καραβασάνη, Αγγελική Γκρίντζαλη

Επί αξίωσης Τράπεζας κατά του Δημοσίου ως εγγυητή εξ αλληλόχρεου λ/σμού, για την ενεργοποίηση της εγγυητικής ευθύνης του δεν απαιτείται καθυστέρηση από τον πρωτοφειλέτη τριών τουλάχιστον δόσεων, αφού επί καθυστέρησης η Τράπεζα δικαιούται και δεν υποχρεούται να κλείσει τον αλληλόχρεο.

Η εκχώρηση των υπέρ της απαίτησης

της Τράπεζας ασφαλειών δεν αποτελεί προϋπόθεση του κύρους της παροχής εγγύησης από το Δημόσιο, αλλά επέρχεται μετά την κατάπτωση της εγγύησης και την ταμειακή βεβαίωση της ανεξόφλητης απαίτησης ως συνέπεια αυτής.

{...} Στην υπ' αριθ. 67651/2142/1978 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (που δημοσιεύθηκε νόμιμα και εκδόθηκε μετά από σύμφωνη γνώμη της Νομισματικής Επιτροπής του άρθρου 6 του ν. 400/1976 που παρασχέθηκε με την υπ' αρ. 197/1978 απόφαση της και αναφέρεται στην κάλυψη με την εγγύηση του Δημοσίου των χρηματοδοτήσεων προς τη βιοτεχνία από τις τράπεζες), ορίζονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: «Παρέχουμε την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου προς τις εμπορικές τράπεζες, παραιτούμενοι της ενστάσεως για την κάλυψη των δανείων που χορηγούνται από 1.5.1978 και εφεξής στις εμπορικές επιχειρήσεις και εφευρέτες για την αξιοποίηση ερευνητικών εργασιών σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται στην απόφαση της Νομισματικής Επιτροπής 197/1978 από το ειδικό κεφάλαιο που συνιστάται με την απόφαση αυτή ... Η εγγύηση του Δημοσίου παρέχεται για αόριστο χρόνο και καλύπτει τα ανωτέρω χορηγούμενα δάνεια μέχρι ποσού που αντιστοιχεί στα ακόλουθα ποσά δανείου (τα οποία και καθορίζονται από 60% έως 100% κατά τις αναφερόμενες στην απόφαση διακρίσεις). Όσον αφορά τις απαιτούμενες ασφάλειες για την παροχή της εγγυήσεως του Ελληνικού Δημοσίου προβλέπεται ότι για

χρηματοδοτήσεις μέχρι του ποσού των 10.000.000 δρχ η εγγύηση του Δημοσίου να παρέχεται με μόνη την προσωπική φερεγγυότητα της επιχείρησης, εφόσον από τα στοιχεία που τίθενται υπ' όψη των υποεπιτροπών προκύπτει ότι προκύπτει για βιώσιμη και συνεπή προς τις συναλλαγές της επιχείρησης. Για χρηματοδοτήσεις άνω του ποσού των 10.000.000 δρχ και το τμήμα των χορηγήσεων που υπερβαίνει η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου δίδεται μόνο έναντι ασφαλειών (εμπραγμάτων ή προσωπικών) κρινομένων ως επαρκών από τις οικείες Υποεπιτροπές Βιοτεχνικών Πιστώσεων». Περαιτέρω στην παρ. ΙΙΙ της ανωτέρω αποφάσεως, με την οποία ρυθμίζεται η διαδικασία εξοφλήσεως των τραπεζών λόγω καταπτώσεως της εγγυήσεως του Δημοσίου, ορίζονται μεταξύ άλλων ότι 1) το Ελληνικό Δημόσιο αναλαμβάνει την υποχρέωση σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης εξοφλήσεως υπό τον πρωτοφειλέτη ολοκλήρου του δανείου ή μέρους αυτού να εξοφλήσει το καλυπτόμενο από την εγγύηση τμήμα του δανείου, πλέον των επί του τμήματος τούτου αναλογούντων και ανεξόφλητων τόκων (συμβατικών και υπερημερίας) δύο ετών κατ' ανώτατο όριο από της χρονολογίας που έπαυσαν να εξοφλούνται οι τόκοι, 2) ... Η δανείστρια τράπεζα σε περίπτωση καταπτώσεως της εγγυήσεως του Δημοσίου δικαιούται να ζητήσει με έγγραφό της που θα απευθύνεται στο Υπουργείο Οικονομικών ... την εξόφληση του κατά τα ανωτέρω οφειλόμενου ποσού εφόσον α) έχει προηγηθεί καθυστέρηση καταβολής από την οφειλέτιδα βιοτεχνία τριών τουλάχιστον δόσεων ή σε περίπτωση που η χρηματοδότηση είναι

εφάπαξ εφόσον έχουν περάσει τρεις μήνες από της λήξεως της σχετικής προθεσμίας, β) πριν από τις ανωτέρω προθεσμίες συντρέχουν ειδικοί λόγοι για την ταχύτερη έναρξη της διαδικασίας της αναγκαστικής εισπράξεως της οφειλής και αφού προηγουμένως έχει παρασχεθεί σχετική έγκριση της αρμόδιας Υποεπιτροπής Βιοτεχνικών Πιστώσεων. Μεταξύ δε των στοιχείων που πρέπει να περιέχει το πιο πάνω έγγραφο της Τράπεζας αναφέρονται και οι οφειλόμενοι από το Δημόσιο, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, τόκοι μίας διετίας (ΑΠ 55/02 Νόμος). Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 11§2, 3 ν. 2322/1995 οι ασφάλειες που χορηγούνται από τους πρωτοφειλέτες τους εγγυητές ή άλλους συνυποχρέους στο όνομα των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών φορέων για την εξασφάλιση των δανείων, εγγυητικών επιτολών ή πιστώσεων, λειτουργούν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου από τη βεβαίωση και μόνο ως εσόδων του, των εγγυημένων ανεξόφλητων οφειλών, οι δε ασφάλειες αυτές σε περιπτώσεις βεβαίωσης στη ΔΟΥ τμήματος των ανεξόφλητων απαιτήσεων των τραπεζών, λειτουργούν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου αναλογικά κατά τη σχέση του ποσού των βεβαιωμένων οφειλών χωρίς προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής προς το συνολικό ποσό ανεξόφλητων οφειλών (βεβαιωμένων και μη). Τέλος, από το άρθρο 112§2 ΕισΝΑΚ συνάγεται ότι επί αλληλοχρέου λογαριασμού, οποιοσδήποτε από τους συμβαλλομένους μπορεί οποτεδήποτε να κλείσει το λογαριασμό μονομερώς με άτυπη καταγγελία που πρέπει να απευθύνεται και να γνωστοποιείται στον αντισυμβαλλόμενο του χωρίς να

υπάρχει ανάγκη εκ μέρους του αποδοχής. Με το κλείσιμο του αλληλοχρέου λογαριασμού διά καταγγελίας η αξίωση για το κατάλοιπο αυτού καθίσταται απαιτητή και ληξιπρόθεσμη. Από αυτά συνάγεται ότι επί αξίωσης κατά του εγγυητή για το κατάλοιπο αλληλόχρεου λογαριασμού, όταν αυτός είναι το Δημόσιο, δεν ενδιαφέρει η προηγούμενη καθυστέρηση τριών τουλάχιστον δόσεων του δανείου που εξυπηρετείται με τον εν λόγω αλληλόχρεο λογαριασμό, στο χρεωστικό σκέλος του οποίου και καταχωρούνται οι ληξιπρόθεσμες δόσεις, εφόσον από την καθυστέρηση αυτή η δανείστρια Τράπεζα δικαιούται και δεν υποχρεούται να κλείνει το λογαριασμό και να ενεργοποιήσει την εγγυητική ευθύνη του Δημοσίου (ΑΠ 1000/06, ΕφΑθ 1857/08 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση με την υπό κρίση αγωγή η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι με σύμβαση πίστωσης ανοιχτού λογαριασμού παρέσχε δάνειο σε ιδιωτική εταιρεία, υπέρ της οποίας και έναντι της ενάγουσας εγγυήθηκε το εναγόμενο και ήδη εφεσίβλητο για το ποσό των 70.000.000 δρχ ή 205.429,20 Ε. Ότι η πιστούχος δεν ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις της, με αποτέλεσμα η ενάγουσα να προβεί στην καταγγελία και το κλείσιμο του λογαριασμού, ο οποίος εκείνη τη στιγμή εμφάνιζε χρεωστικό υπόλοιπο ύψους 473.743 Ε. Ότι δεν κατέστη δυνατόν να ικανοποιηθεί από την οφειλέτιδα και γι' αυτό απαίτησε από το εναγόμενο, η εγγύηση του οποίου είχε καταπέσει, την καταβολή του ποσού των 205.429,20 Ε που αντιστοιχεί στο μέρος της οφειλής για το οποίο έχει εγγυηθεί. Για τους λόγους αυτούς ζητεί να υποχρεωθεί το εναγόμενο

να της καταβάλει το ως άνω ποσό με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφαση απέρριψε την αγωγή ως αόριστη, καθόσον δεν αναφέρεται σε αυτήν η τήρηση από την ενάγουσα των νομίμων προϋποθέσεων για την εγκυρότητα της παροχής της εγγύησης του εναγομένου και μάλιστα διότι: 1) δεν αναφέρεται η μετενεχυρίαση προς το εναγόμενο της ένδικης απαίτησης αυτής κατά των τρίτων εγγυητών της ίδιας απαίτησης και 2) η καθυστέρηση καταβολής από την οφειλέτιδα τριών τουλάχιστον δόσεων ή σε περίπτωση που η χρηματοδότηση είναι εξοφλητέα εφάπαξ ότι έχουν περάσει τρεις μήνες από τη λήξη της σχετικής προθεσμίας, ώστε το εναγόμενο να υποχρεούται στην καταβολή του ποσού που εγγυήθηκε. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται με την έφεση η ενάγουσα για εσφαλμένη ερμηνεία του Νόμου και ζητεί την εξαφάνισή της προκειμένου να γίνει δεκτή η αγωγή.

Η αγωγή έχουσα το ως άνω περιεχόμενο είναι νόμιμη και ορισμένη, αφού, σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις, η εκχώρηση των ασφαλειών που υφίστανται υπέρ της απαίτησης της ενάγουσας δεν αποτελεί προϋπόθεση της εγκυρότητας της παροχής εγγύησης από το εναγόμενο η οποία μάλιστα πρέπει να αναφέρεται στο δικόγραφο της αγωγής, όπως έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, αλλά επέρχεται μετά την κατάπτωση της εν λόγω εγγύησης και τη βεβαίωση της ανεξόφλητης απαίτησης στην αρμόδια ΔΟΥ, αποτελώντας συνέπεια αυτής. Επίσης όπως προαναφέρθηκε, δεν απαιτείται στην προκειμένη περίπτωση για την ενεργοποίηση

της εγγυητικής ευθύνης του εναγομένου η καθυστέρηση εκ μέρους της πρωτοφειλέτιδας τριών τουλάχιστον δόσεων, αφού σε τέτοια περίπτωση η ενάγουσα δικαιούται και δεν υποχρεούται να κλείσει τον αλληλόχρεο λογαριασμό. Πρέπει λοιπόν να γίνει δεκτή η έφεση ως ουσιαστικά βάσιμη, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση από το παρόν Δικαστήριο και να δικασθεί στην ουσία. {...}

146/2014

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Δημ. Παπαθανασίου, Χαρίκλεια Μπλαντή, Δημ. Καλημέρης

Επί αξίωσης βελτιωμένης τροφής (όπως επί καταγμάτων) πρέπει να αναφέρεται η βλάβη, η ανάγκη και το διάστημα λήψης της ως και το καταβληθέν ημερήσια ποσό, όχι όμως ποία ήταν η προ του ατυχήματος τροφή, πόσο στοιχίζει ανά μονάδα βάρους η βελτιωμένη και πόσες μονάδες βάρους τέτοιας τροφής λάμβανε ημερησίως ο ενάγων, ούτε η θερμιδική αξία αυτής.

{..} 4. Στη διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ ορίζεται ότι «όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει». Περαιτέρω στο άρθρο 929 ΑΚ ορίζεται ότι «Σε περίπτωση βλάβης του σώματος ή της υγείας προσώπου, η αποζημίωση περιλαμβάνει, εκτός από τα νοσήλια και τη ζημία που έχει επέλθει, ο,τιδήποτε ο παθών θα στερείται στο μέλλον ή θα ξοδεύει επιπλέον εξαιτίας της αύξησης των δαπανών του». Εξάλλου, ζημία κατά

την έννοια του άρθρου 929 ΑΚ αποτελεί και η ειδική βελτιωμένη τροφή που λαμβάνει ο τραυματισθείς σε τροχαίο ατύχημα, όταν αυτό επιβάλλεται στη συγκεκριμένη περίπτωση (συνήθως επί καταγμάτων). Για να είναι ορισμένο το σχετικό κονδύλιο της αγωγής, θα πρέπει να αναφέρεται σ' αυτή α) η βλάβη του σώματος του παθόντος, β) η ανάγκη λήψης της βελτιωμένης τροφής, γ) το χρονικό διάστημα που απαιτείται και δ) το ποσό που καταβλήθηκε ημερησίως.

Στην προκειμένη περίπτωση ο ενάγων με την υπό κρίση αγωγή του ζήτησε, πλην άλλων, να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, εις ολόκληρο ο καθένας, να του καταβάλουν το ποσό των 372, Ε διότι όπως κατά λέξη αναφέρει στην αγωγή του «Μετά την έξοδό μου από το νοσοκομείο Τ. στις 24.4.2007, κατά σύσταση των θεραπόντων ιατρών μου, όπως τούτο προκύπτει από σχετική ιατρική βεβαίωση και εξ αιτίας της πολύ άσχημης κατάστασης της υγείας μου και του όλου κλονισμού αυτής (λόγω των ανωτέρω σοβαρών τραυμάτων μου, ελάμβανα μετά την έξοδό μου από το νοσοκομείο από 25.4.2007 και για χρονικό διάστημα 2 μηνών βελτιωμένη τροφή, συνολικά δηλαδή για χρονικό διάστημα 62 ημερών, πλούσια σε ασβέστιο, βιταμίνες, φώσφορο κλπ, ξόδεψα δε επί πλέον των όσων θα ξόδευα αν δεν τραυματιζόμουν 6 Ε τουλάχιστον ημερησίως και συνολικά για 62 ημέρες (62 X 6 =) 372 Ε, ποσό που πρέπει να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να μου πληρώσουν εις ολόκληρο ο καθένας από αυτούς.». Με το ως άνω περιεχόμενο και αίτημα, η αγωγή ως προς το συγκεκριμένο κονδύλιο, είναι, σύμφωνα και με τα όσα αναφέρονται παραπάνω στη μείζονα

σκέψη, πλήρως ορισμένη, αφού περιέχει όλα τα αναγκαία από το νόμο στοιχεία. Δεν ήταν απαραίτητο να αναφέρεται σ' αυτήν α) ποια ήταν η τροφή που λάμβανε ο ενάγων προ του ατυχήματος, β) πόσο στοιχίζει ανά μονάδα βάρους η βελτιωμένη τροφή και πόσες μονάδες βάρους τέτοιας τροφής λάμβανε ημερησίως ο ενάγων, ούτε ποια ήταν θερμιδική αξία της βελτιωμένης τροφής. Η εκκαλούμενη, αντίθετα, έκρινε ότι το αίτημα αυτό της αγωγής είναι αόριστο και το απέρριψε, διότι δεν αναφέρονταν τα προαναφερόμενα επί πλέον στοιχεία. Τα στοιχεία όμως αυτά, όπως προαναφέρθηκε, δεν ανάγονται στην ιστορική βάση της αγωγής. Συνεπώς παρά το νόμο κήρυξε το εν λόγω κονδύλιο απαράδεκτο λόγω αοριστίας. Γι' αυτό ο πρώτος λόγος της εφέσεως του ενάγοντος, με τον οποίο αυτός προσβάλλει αυτό το σφάλμα της εκκαλούμενης, πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος και από ουσιαστική άποψη. {...}

147/2014

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγήτρια: Πολυξένη Κυπαρίσση

Δικηγόροι: Δημ. Βούλγαρης, Ερασμία Καλαφάτη

Αναπροσαρμογή μισθώματος κατά το 288 ΑΚ σε επίπεδο που αίρει τη δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών, όταν λόγω ειδικών συνθηκών η εμμονή στην εκπλήρωση του συνολο-λογηθέντος είναι αντίθετη στη συναλ-λακτική ευθύτητα. Στην αγωγή πρέπει να αναφέρονται η μόνιμη μεταβολή συνθηκών κατά το διάστημα από τη σύναψη της μίσθωσης ή την τυχόν προγενέστερη αναπροσαρμογή μέ-

χρι τη συζήτηση, ανεξάρτητα από το υπαίτιο, έκτακτο και απρόβλεπτο των λόγων της, η ουσιώδης απόκλιση ανάμεσα στο κατά την καλή πίστη και στο συνολομολογημένο μίσθωμα και ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ μεταβολής συνθηκών και απόκλισης.

Κρίση ότι η μείωση της πελατείας της ασκούμενης στο μίσθιο επιχείρησης δεν οφείλεται στην καθιέρωση του ευρώ, την οικονομική στενότητα, την άνοδο του τιμαρίθμου.

Μη πρόσφορο συγκριτικό στοιχείο για τον καθορισμό της μισθωτικής αξίας ακίνητο μισθωθέν μεταξύ συγγενών.

Με τις από 25.4.2005 και 8.6.2005 αγωγές τους οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι ισχυρίστηκαν ότι με το από 14.10.1992 ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης, που καταρτίστηκε στο Β. μεταξύ των εναγομένων και των ιδίων μίσθωσαν ένα κατάστημα, που βρίσκεται στη Σ. και επί της παραλιακής οδού Μ. με αριθ. ..., για να χρησιμοποιηθεί ως κατάστημα πωλήσεως ειδών ζαχαροπλαστείου, αναψυκτικών, σνακ κλπ, εστιατορίου, καφετέριας, τροφίμων, μάρκετ και συναφών ειδών, ότι η διάρκεια της εμπορικής αυτής μίσθωσης συνολομολγήθηκε για 6 έτη με έναρξη την 1.11.1992 και λήξη την 31.10.1998, ότι η καταβολή του μισθώματος συμφωνήθηκε για τις 31.7 κάθε έτους, ότι ως ετήσιο μίσθωμα συμφωνήθηκε για τη χρονική περίοδο 1.11.92 μέχρι 31.10.93 το ποσό των 3.000.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.93 μέχρι 31.10.94 το ποσό των 3.500.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.94 μέχρι 31.10.95 το ποσό των 4.000.000 δρχ, για τη χρονική

περίοδο από 1.11.95 μέχρι 31.10.96 το ποσό των 4.500.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.96 μέχρι 31.10.97 το ποσό των 10.000.000 δρχ και για τη χρονική περίοδο από 1.11.97 μέχρι 31.10.98 το ποσό των 11.000.000 δρχ. Ότι σε περίπτωση αναγκαστικής παράτασης της μίσθωσης συμφωνήθηκε ως ετήσιο μίσθωμα για τη χρονική περίοδο από 1.11.98 μέχρι 31.10.99 το ποσό των 12.000.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.99 μέχρι 31.10.00 το ποσό των 14.000.000 δρχ και για τη χρονική περίοδο από 1.11.00 μέχρι 31.10.01 το ποσό των 16.000.000 δρχ και σε περίπτωση παράτασης πέραν των τριών ετών συμφωνήθηκε ετήσια αύξηση 10%, ότι στη συνέχεια με το από 30.7.97 ιδιωτικό συμφωνητικό που καταρτίστηκε μεταξύ τους, τροποποιήθηκε το άρθρο 2 του αρχικού μισθωτηρίου ως προς το μίσθωμα του πέμπτου και έκτου χρόνου της μίσθωσης και ως προς το μίσθωμα του πρώτου και δεύτερου έτους της αναγκαστικής παράτασης της μίσθωσης. Ότι οι γενόμενες κατά τα άνω τροποποιήσεις δεν αφορούσαν τη χρονική περίοδο από 1.11.00 μέχρι 31.10.01, για την οποία το μίσθωμα είχε οριστεί με το αρχικό συμφωνητικό στο ποσό των 16.000.000 δρχ, ούτε το ποσοστό 10% της αναπροσαρμογής επί του καταβαλλόμενου μισθώματος. Ότι έναντι των ως άνω συμφωνηθέντων κατέβαλαν ως μίσθωμα για τη χρονική περίοδο από 1.11.00 μέχρι 31.10.01 το ποσό των 16.000.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.01 μέχρι 31.10.02 το ποσό των 17.600.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.02 μέχρι 31.10.03 το ποσό των 56.816 Ε, για τη χρονική περίοδο

από 1.11.03 μέχρι 31.10.04 το ποσό των 62.497 Ε, ενώ πρέπει να καταβάλουν ως μίσθωμα στις 31.7.05 για τη χρονική περίοδο από 1.11.2004 μέχρι 31.10.05 το ποσό των 68.747 Ε που αναλογούν σε 5.729 Ε το μήνα και στις 31.7.06 για τη χρονική περίοδο από 1.11.05 μέχρι 31.10.06 το ποσό των 75.866 Ε που αναλογούν σε 6.322 Ε το μήνα. Ότι το μίσθιο κατάστημα βρίσκεται στο νησί της Σ., όπου ισχύει το σύστημα υπολογισμού της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 8, του Π.Δ. 34/1995 «Κωδικοποίηση των διατάξεων νόμων περί εμπορικών μισθώσεων», όπως αυτό ισχύει μετά τις τροποποιήσεις (άρθρο 8 παρ. 1-4, 6 ν. 2041/1992, 71 παρ. 2 ν. 2065/1992). Ότι η αντικειμενική του αξία κατά το μήνα Απρίλιο του 2005 ανερχόταν σε 178.770 Ε, ότι κατά το σύστημα υπολογισμού της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου το μίσθωμα που έπρεπε να καταβάλλεται για το συγκεκριμένο κατάστημα για τη χρονική περίοδο από 1.11.04 μέχρι 31.10.05 ανέρχεται σε 508,20 Ε το μήνα και για τη χρονική περίοδο από 1.11.05 μέχρι 31.10.06 ανέρχεται σε 522 Ε το μήνα, ενώ το ελεύθερο μίσθωμα ανέρχεται σε 1.957 Ε το μήνα. Ότι λόγω της ως άνω τεράστιας διαφοράς επιβάλλεται κατά τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών η αναπροσαρμογή του οφειλόμενου μισθώματος στο επίπεδο εκείνο το οποίο αίρει τη δυσαναλογία και αποκαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη, δηλαδή στο ποσό των 1.957 Ε το μήνα, όσο και το ελεύθερο. Ότι η ουσιαστική μεταβολή των οικονομικών συνθηκών που υπήρχαν κατά την κατάρτιση της σύμβασης είχε ως συνέ-

πεια τη διαμόρφωση της μισθωτικής αξίας του επιδίκου μισθίου καταστήματος και φυσικά των παρακαίμενων καταστημάτων της περιοχής αρνητικά και την αντίστοιχη ζημία τους, που υπερβαίνει τον κίνδυνο που ανέλαβαν με τη σύμβαση της μίσθωσης, ότι η εν γένει κατάσταση του μισθίου δεν δικαιολογεί αντικειμενικά την καταβολή τόσο υψηλού μισθώματος, σύμφωνα με τα συναλλακτικά ήθη και τις αρχές της καλής πίστης, δεδομένου ότι υπάρχει πληθώρα καταστημάτων στην ίδια περιοχή, όμοιων με το μίσθιο, με την ίδια σχεδόν πρόσοψη και το ίδιο εμβαδόν, για τα οποία καταβάλλονται σήμερα πολύ μικρότερα μισθώματα. Ότι ως μισθωτές έχουν την ευχέρεια να ζητήσουν την αναπροσαρμογή του μισθώματος, που καταβάλλεται με βάση το άρθρο 288 ΑΚ, εφόσον εξαιτίας προβλεπτών ή απρόβλεπτων περιστάσεων επήλθε αδιαμφισβήτητη τόσο ουσιώδης μείωση της μισθωτικής αξίας του μισθίου, ώστε με τις συγκεκριμένες συνθήκες η εμμονή των εκμισθωτριών στην καταβολή του συμφωνημένου μισθώματος να είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και την εντιμότητα που απαιτούνται στις συναλλαγές και να επιβάλλεται, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη παρά την ανάγκη διασφάλισης των σκοπών του νόμου 813/78 και του ΠΔ 34/1995, η αναπροσαρμογή του μισθώματος στο επίπεδο εκείνο, το οποίο να αίρει τη δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών και να αποκαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη. Ότι ενόψει των παραπάνω ο καθορισμός του μισθώματος για το επίδικο μίσθιο ακίνητο, συμβατικώς αναπροσαρμοζόμενου για τη χρονική περίοδο από 1.11.04 μέχρι

31.10.05 στο ποσό των 23.425.592 δρχ ή 68.747 Ε και για τη χρονική περίοδο από 1.11.05 μέχρι 31.10.06 στο ποσό των 25.851.184 δρχ ή 75.866 Ε, γίνεται κατά παράβαση των αρχών της αντικειμενικής καλής πίστης, των χρηστών συναλλακτικών ηθών και των ειδικότερων συνθηκών, η υποχρέωσή τους προς καταβολή του συμβατικώς καθορισμένου μισθώματος, όπως προαναφέρθηκε, τελεί σε προφανή δυσαναλογία προς την αντιπαροχή των αντιδίκων, ζήτησαν δε με την πρώτη από τις παραπάνω αγωγές να προσδιοριστεί το μίσθωμα στο ποσό 23.478 Ε για τη χρονική περίοδο από 1.11.04 μέχρι 31.10.05 και με τη δεύτερη αγωγή να προσδιοριστεί το μίσθωμα επίσης στο ποσό των 23.478 Ε για τη χρονική περίοδο από 1.11.05 μέχρι 31.10.06 και μηνιαίως στο ποσό των 1.957 Ε. Επιπλέον με τη δεύτερη αγωγή ζήτησαν να προσδιοριστεί το ποσοστό της ετήσιας αναπροσαρμογής από 10% το χρόνο σε 4%, κατ' εφαρμογή του άρθρου 288 ΑΚ. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση, αφού συνεκδίκασε τις ανωτέρω αγωγές, τις έκανε εν μέρει δεκτές και καθόρισε το μηνιαίο μίσθωμα του αναφερομένου σ' αυτές μισθίου για τη χρονική περίοδο από 7.9.04 μέχρι 31.10.05 στο ποσό των 3.906 Ε και για τη χρονική περίοδο από 1.11.05 μέχρι 31.10.06 στο ποσό των 4.297 Ε. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται τώρα οι εκκαλούσες με την ένδικη έφεσή τους και ζητούν, για τους λόγους που αναφέρουν σ' αυτή, οι οποίοι ανάγονται σε κακή εφαρμογή του νόμου και πλημμελή εκτίμηση των αποδείξεων, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη ώστε να απορριφθούν οι αγωγές αυτές.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε ενοχή, ασχέτως αν αυτή απορρέει από σύμβαση ετεροβαρή ή αμφοτεροβαρή ή από άλλη δικαιοπραξία ή αν πηγάζει ευθέως από το νόμο, εκτός αν προβλέπεται άλλη ανάλογη ειδική προστασία ή αν συντρέχουν ειδικές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 388 ΑΚ. Παρέχει δε στο δικαστή τη δυνατότητα να προβεί κατά το άρθρο 288 ΑΚ στην αναπροσαρμογή του οφειλόμενου αρχικού ή μετά από αναπροσαρμογή συμβατική ή νόμιμη (αντικειμενική) μισθώματος, όταν λόγω της συνδρομής ειδικών συνθηκών η εμμονή στην εκπλήρωση της παροχής είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και την εντιμότητα που απαιτούνται στις συναλλαγές και επιβάλλεται, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη - παρά την ανάγκη κατοχύρωσης της ασφάλειας των συναλλαγών, η οποία πρέπει να συνεκτιμάται - η αναπροσαρμογή του μισθώματος στο επίπεδο εκείνο που αίρει τη δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών και αποκαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη (βλ. ΟΛΑΠ 9/97). Όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου αυτού (ΑΚ 288) ο εκμισθωτής μπορεί να ζητήσει με αγωγή την αναπροσαρμογή του καταβαλλόμενου μισθώματος, το οποίο οφείλεται από την επίδοση της αγωγής. Εξάλλου, για τη νομιμότητα και το ορισμένο της αγωγής αναπροσαρμογής μισθώματος ακινήτου, που στηρίζεται στη διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ πρέπει, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 216

ΚΠολΔ, να αναφέρονται σ' αυτήν τα εξής: 1) έγκυρη σύμβαση εμπορικής μίσθωσης, 2) μόνιμη μεταβολή των συνθηκών κατά το διάστημα από τη σύναψη της μίσθωσης ή από το χρόνο της τυχόν προγενέστερης συμβατικής ή νόμιμης αναπροσαρμογής μέχρι το χρόνο της πρώτης, ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, συζήτησης της αγωγής, ανεξάρτητα από το υπαίτιο, το έκτακτο και απρόβλεπτο των λόγων που προξένησαν την εν λόγω μεταβολή, 3) ουσιώδης απόκλιση (αύξηση ή μείωση) κατά το χρόνο ασκήσεως της αγωγής ανάμεσα στο επιβαλλόμενο από την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη αφενός και στο αρχικά συνομολογημένο ή το μετά την αναπροσαρμογή καταβαλλόμενο μίσθωμα αφετέρου, σε τρόπο ώστε η διατήρηση αυτού να επιφέρει ζημία στον ενάγοντα, η οποία υπερβαίνει τον αναλαμβανόμενο με τον αρχικό ή μετά την αναπροσαρμογή ορισμό του μισθώματος. Επομένως, για τη νομιμότητα και το ορισμένο της σχετικής αγωγής πρέπει να ιστορούνται, εκτός από το καταβαλλόμενο μίσθωμα, και τα περιστατικά από τα οποία συνάγεται το συγκεκριμένο ύψος του μισθώματος, που θα ανταποκρινόταν στη συναλλακτική καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη. Τούτο, συνήθως, συμβαδίζει με τη μισθωτική αξία των όμορων ή και παράπλευρων με το μίσθιο ακινήτων, 4) αιτιώδη σύνδεσμο (συνάφεια) μεταξύ της μεταβολής συνθηκών και της ουσιώδους απόκλισης του μισθώματος και 5) ορισμένο αίτημα (βλ. ΑΠ 423/08).

Στην προκειμένη περίπτωση οι αγωγές επί των οποίων εκδόθηκε η εκκαλουμένη με το περιεχόμενο που προεκτέθηκε περι-

έχουν όλα τα κατά το νόμο στοιχεία για τη θεμελίωση της αξίωσης αναπροσαρμογής (μείωσης) του μισθώματος του επιδίκου μισθίου σύμφωνα με το άρθρο 288 ΑΚ. Συνεπώς, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, δεχόμενο ότι οι αγωγές είναι επαρκώς ορισμένες, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τις προαναφερθείσες διατάξεις, όσα δε αντίθετα υποστηρίζουν οι εκκαλούσες με τους σχετικούς λόγους της έφεσής τους είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

Από τις καταθέσεις του μάρτυρος ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει του από 14.10.1992 ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης, που καταρτίστηκε στο Β. μεταξύ των διαδίκων οι εναγόμενες εκμίσθωσαν στους ενάγοντες ένα κατάστημα που βρίσκεται στη Σ. και επί της παραλιακής οδού Μ. με αριθ. ... εμβαδού 97 τμ, κατά το συμφωνητικό και μετά από νεότερη καταμέτρηση 78 τμ, για να χρησιμοποιηθεί ως κατάστημα πώλησης ειδών ζαχαροπλαστείου, αναψυκτικών, σνακ κλπ, εστιατορίου, καφετέριας, τροφίμων, μάρκετ και συναφών ειδών. Η διάρκεια της εμπορικής αυτής μίσθωσης συνομολογήθηκε για 6 έτη με έναρξη την 1.11.92 και λήξη την 31.10.98. Το μίσθωμα με το σχετικό 2ο όρο του ανωτέρω συμφωνητικού ορίστηκε για τη χρονική περίοδο 1.11.92 μέχρι 31.10.93 στο ποσό των 3.000.000 δρχ και μηνιαίως στο ποσό των 250.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.93 μέχρι 31.10.94 στο ποσό των 3.500.000 δρχ και μηνιαίως στο ποσό των 291.666 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.94 μέχρι 31.10.95 στο ποσό των 4.000.000 δρχ και μηνιαίως στο ποσό των 333.333 δρχ, για τη χρονική περίο-

δο από 1.11.95 μέχρι 31.10.96 στο ποσό των 4.500.000 δρχ και μηνιαίως στο ποσό των 375.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.96 μέχρι 31.10.97 στο ποσό των 10.000.000 δρχ και μηνιαίως στο ποσό των 833.333 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.97 μέχρι 31.10.98 στο ποσό των 11.000.000 δρχ και μηνιαίως στο ποσό των 916.666 δρχ. Σε περίπτωση αναγκαστικής παράτασης της μίσθωσης για τρία έτη το μίσθωμα συμφωνήθηκε για τη χρονική περίοδο από 1.11.98 μέχρι 31.10.99 στο ποσό των 12.000.000 δρχ και μηνιαίως στο ποσό των 1.000.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.99 μέχρι 31.10.00 στο ποσό των 14.000.000 δρχ και μηνιαίως στο ποσό των 1.166.666 δρχ και για τη χρονική περίοδο από 1.11.00 μέχρι 31.10.01 στο ποσό των 16.000.000 δρχ και μηνιαίως στο ποσό των 1.333.333 δρχ. Σε περίπτωση παράτασης της μίσθωσης πέραν των τριών ετών συμφωνήθηκε ετήσια αύξηση 10%. Ως δήλη ημέρα καταβολής του συμφωνηθέντος μισθώματος ορίστηκε η 31.7 κάθε έτους. Ακολούθως, οι διάδικοι με το από 30.7.97 ιδιωτικό συμφωνητικό τροποποίησαν τον 2ο όρο του προαναφερόμενου συμφωνητικού ως προς το ύψος του συμφωνηθέντος μισθώματος για το χρονικό διάστημα από 1.11.96 μέχρι 31.10.00 και καθόρισαν το ύψος αυτού ως εξής: Για το χρονικό διάστημα από 1.11.96 μέχρι 31.10.97 στο ποσό των 5.500.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.97 μέχρι 31.10.98 στο ποσό των 6.000.000 δρχ, για τη χρονική περίοδο από 1.11.98 μέχρι 31.10.99 (πρώτο έτος της παράτασης) στο ποσό των 6.500.000 δρχ και για τη χρονική περίοδο από

1.11.99 μέχρι 31.10.00 (δεύτερο έτος της παράτασης) στο ποσό των 7.000.000 δρχ. Με το ως άνω ιδιωτικό συμφωνητικό ρητά συμφωνήθηκε μεταξύ των διαδίκων ότι οι τροποποιήσεις του αρχικού συμφωνητικού ως προς το ύψος του καταβαλλόμενου μισθώματος δεν αφορούσαν τη χρονική περίοδο από 1.11.2000 μέχρι 31.10.2001 (τρίτος χρόνος παράτασης), για την οποία το μίσθωμα είχε οριστεί με το αρχικό συμφωνητικό στο ποσό των 16.000.000 δρχ και μηνιαίως στο ποσό των 1.333.333 δρχ, ούτε το ποσοστό 10% της ετήσιας αναπροσαρμογής επί του καταβαλλόμενου μισθώματος, που συμφωνήθηκε μεταξύ τους με το αρχικό συμφωνητικό. Με βάση τα ανωτέρω καταρτισθέντα μεταξύ των διαδίκων ιδιωτικά συμφωνητικά οι ενάγοντες έπρεπε να καταβάλλουν στις εναγόμενες ως μίσθωμα στις 31.7.05 για τη χρονική περίοδο από 1.11.04 μέχρι 31.10.05 το ποσό των 23.425.592 δρχ ή 68.747 Ε και μηνιαίως το ποσό των 1.952.133 δρχ ή 5.729 Ε και στις 31.7.06 δρχ για τη χρονική περίοδο από 1.11.05 μέχρι 31.10.06 το ποσό των 25.851.184 δρχ ή 75.866 Ε και μηνιαίως το ποσό των 2.154.265 δρχ ή 6.322 Ε. Οι ίδιοι με τις αγωγές τους ισχυρίζονται ότι από την κατάρτιση της μίσθωσης (1.11.1992) έως την έγερση των αγωγών αυτών έχουν μεταβληθεί οι συνθήκες της ένδικης μίσθωσης και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό που κατά την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη πρέπει να γίνει αναπροσαρμογή (μείωση) του μισθώματος, για τη χρονική περίοδο από 1.11.2004 μέχρι 31.10.2006 στο ποσό των 8.000.000 δρχ ή 23.478 Ε και μηνιαίως στο ποσό των 1.957 Ε, ότι το ελεύθερο μίσθωμα το

οποίο μπορούσε να επιτευχθεί για το συγκεκριμένο κατάσταση σύμφωνα και με τη μισθωτική αξία και άλλων παρακείμενων ακινήτων δεν θα υπερέβαινε το ανωτέρω ποσό μηνιαίως και ότι η εμμόνη των εκμισθωτριών στην καταβολή του συμφωνημένου μισθώματος είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και την εντιμότητα που απαιτούνται στις συναλλαγές.

Από τα προσκομιζόμενα, όμως, αποδεικτικά μέσα προέκυψε ότι το μίσθιο ακίνητο βρίσκεται σε νέα σχετικά οικοδομή (έτος ανέγερσης 1991) και σε σημείο, που εμφανίζει πολύ μεγάλη εμπορική κίνηση, αφού βρίσκεται ακριβώς απέναντι από την προβλήτα του λιμανιού της Σ., επιπλέον έχει δυνατότητα ανάπτυξης 120 τραπέζοκαθισμάτων, αλλά και πλέον του ανωτέρω αριθμού όταν υπάρχει αυξημένος αριθμός τουριστών. Οι ενάγοντες μάλιστα, οι οποίοι ήταν και οι πρώτοι μισθωτές αυτού, γνώριζαν τη μισθωτική του αξία, αλλά και την εμπορική δραστηριότητα που παρουσίαζε η θέση στην οποία βρίσκεται, γι' αυτό και συμφώνησαν με τις εναγόμενες, κατά την υπογραφή του από 30.7.1997 ιδιωτικού συμφωνητικού με το οποίο τροποποίησαν τους προαναφερόμενους όρους του αρχικού ιδιωτικού συμφωνητικού, να διατηρηθούν σε ισχύ οι όροι του τελευταίου μετά την 1.11.2000, να ισχύσει η ετήσια αναπροσαρμογή 10% επί του κάθε φορά καταβαλλόμενου μισθώματος και να καταβάλλουν ως μηνιαίο μίσθωμα για τη χρονική περίοδο από 1.11.2000 μέχρι 31.10.2001 το ποσό των 16.000.000 δρχ. Περαιτέρω, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε η επικαλούμενη εκ μέρους των εναγόντων ουσιαστικής μεταβολή

των οικονομικών συνθηκών, που υπήρχαν κατά την κατάρτιση των προαναφερόμενων ιδιωτικών συμφωνητικών και ειδικότερα ότι μειώθηκε η τουριστική κίνηση της Σ. κατά τα έτη 2004, 2005 και 2006 και ότι περιορίσθηκε η τουριστική περίοδος από 6 μήνες σε 3 μήνες, ούτε προέκυψε ότι η καθιέρωση του νομίσματος σε ευρώ, αλλά και οι άλλοι επικαλούμενοι από τους ενάγοντες παράγοντες (μη ανάλογη αναπροσαρμογή των μισθών και ημερομισθίων, οικονομική στενότητα που δημιουργήθηκε από την άνοδο των τιμών όλων των ειδών, διόγκωση της ανεργίας, άνοδος του τιμαρίθμου, μεσολάβηση των δύο πολέμων στη Γιουγκοσλαβία και στο Ιράκ) είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση της πελατείας του επιδίκου μισθίου καταστήματος, όσα δε κατέθεσε σχετικά με το ζήτημα αυτό ο εξετασθείς με επιμέλεια των εναγόντων μάρτυρας δεν κρίνονται πειστικά, αφού δεν επιβεβαιώνονται από κάποιο ασφαλές αποδεικτικό στοιχείο, όπως φορολογικές δηλώσεις των εναγόντων από την έναρξη της μίσθωσης μέχρι και τα κρίσιμα χρονικά διαστήματα των ετών 2004, 2005 και 2006, εμπορικά βιβλία της επιχείρησης κλπ.

Οι ενάγοντες για την εξεύρεση της μισθωτικής αξίας του επιδίκου μισθίου κατά τα κρίσιμα χρονικά διαστήματα επικαλούνται ως συγκριτικά στοιχεία: α) το κατάστημα εμβαδού 75 τμ, ιδιοκτησίας Σ. Ν., που βρίσκεται επί της ίδιας οδού με την οδό στην οποία βρίσκεται το επίδικο και χρησιμοποιείται από τη μισθώτρια εταιρία «Μ. Ι. και ΣΙΑ ΟΕ» ως αναψυκτήριο - μαγειρείο, για το οποίο όμως δεν προέκυψε το ακριβές καταβαλλόμενο μίσθωμα. Σημειωτέον, ότι για το ανωτέρω κατάστημα έχουν

καταρτισθεί μεταξύ των ενδιαφερομένων τουλάχιστο τρία ιδιωτικά μισθωτήρια με φερόμενο ως συμφωνηθέν μηνιαίο μίσθωμα στο πρώτο το ποσό των 704,33 Ε για το χρονικό διάστημα από 16.11.01 μέχρι 15.11.02 και το ποσό των 2.934,7 Ε για το χρονικό διάστημα από 16.11.02 μέχρι 15.11.03, στο δεύτερο το ποσό των 750 Ε για το χρονικό διάστημα από 16.11.02 μέχρι 15.11.03 και το ποσό των 3.000 Ε για το χρονικό διάστημα από 16.11.03 μέχρι 15.11.04 και στο τρίτο το ποσό των 790 Ε για το χρονικό διάστημα από 1.1.05 μέχρι 31.12.05 και το ποσό των 3.000 Ε για το χρονικό διάστημα από 1.1.06 μέχρι 31.12.06, ενώ ο μάρτυρας, που εξετάσθηκε με επιμέλεια των εναγόντων ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου αναφέρεται σε μηνιαίο μίσθωμα 300.000 δρχ και ήδη 880 Ε και β) το κατάστημα εμβαδού 60 τμ, ιδιοκτησίας Κ. Κ., που βρίσκεται επί της ίδιας οδού με την οδό στην οποία βρίσκεται το επίδικο και χρησιμοποιείται από τη μισθώτρια εταιρία «Χ. Α. και ΣΙΑ ΟΕ» ως καφετέρια, για το οποίο όμως δεν προέκυψε το ακριβές καταβαλλόμενο μίσθωμα. Περαιτέρω, το ευρισκόμενο στην ίδια περιοχή και επί της οδού Ε. Μ., ισόγειο κατάστημα εμβαδού 48 τμ, ιδιοκτησίας Μ. Μ., για το οποίο το μηνιαίο μίσθωμα για τα έτη 2005 και 2006 συμφωνήθηκε στο ποσό των 2.100 Ε (βλ. το προσκομιζόμενο και επικαλούμενο ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης από 27.12.2002), ενόψει του ότι είναι μικρότερο σε εμβαδό από το επίδικο και δεν βρίσκεται επί της παραλιακής οδού δεν αποτελεί πρόσφορο συγκριτικό στοιχείο για τον καθορισμό της μισθωτικής αξίας του επιδίκου. Επίσης, το

ευρισκόμενο στη διασταύρωση των οδών Σ. και ανώνυμης οδού (γωνία) κατάσταση εμβαδού 63 τμ μετά του ύπερθεν αυτού ορόφου εμβαδού 52,80 τμ που χρησιμοποιείται από την μισθώτρια εταιρία «Μ. Ι. και ΣΙΑ ΟΕ» το μεν ισόγειο ως κατάσταση πώλησης φαγητών, αναψυκτικών και γλυκισμάτων, ο δε όροφος για τη στέγαση του προσωπικού της ασκουμένης στο ισόγειο επιχείρησης για το οποίο το μηνιαίο μίσθωμα ορίσθηκε για το έτος 2005 στο ποσό των 1.707.188 δρχ και ήδη 5.010 Ε και για το έτος 2006 στο ποσό των 1.860.833 δρχ και ήδη 5.460 Ε (αρχικό συμφωνηθέν μηνιαίο μίσθωμα 792.000 δρχ με ποσοστό ετήσιας αναπροσαρμογής 9%) δεν αποτελεί πρόσφορο συγκριτικό στοιχείο, καθόσον μόνο το ισόγειο αυτού χρησιμοποιείται για επαγγελματική χρήση, ενώ ο όροφος χρησιμοποιείται ως κατοικία και επομένως δεν μπορεί να διακριβωθεί το μίσθωμα που αναλογεί στο ισόγειο κατάστημα, επιπλέον βρίσκεται σε παλαιά οικοδομή και σε θέση λιγότερο προνομιακή από τη θέση στην οποία βρίσκεται το επίδικο, το οποίο όπως προαναφέρθηκε βρίσκεται απέναντι ακριβώς από την προβλήτα του λιμένα της Σ., όπου γίνεται η αποβίβαση των επιβατών του πλοίου. Αλλά ούτε και το ευρισκόμενο επί της περιφερειακής οδού της Σ. κατάστημα Σούπερ Μάρκετ αποτελούμενο από ισόγειο εμβαδού 516,50 τμ και από υπόγειο εμβαδού 524,50 τμ με μισθώτρια την εταιρία με την επωνυμία «Α. Μ. και Σία ΑΕ», αποτελεί πρόσφορο συγκριτικό στοιχείο για τον καθορισμό της μισθωτικής αξίας του επιδίκου, καθόσον απέχει πολύ από το επίδικο ακίνητο. Τέλος, το ευρισκόμενο επί της οδού Σ. πλη-

σίον της ανατολικής παραλίας κατάστημα αποτελούμενο από ισόγειο εμβαδού 57 τμ και από ανώγειο εμβαδού 54 τμ ιδιοκτησίας του Θ. Δ. που χρησιμοποιείται από τη μισθώτρια εταιρία με την επωνυμία «Α. & Π. Δ. ΕΕ» ως εστιατόριο και για το οποίο συμφωνήθηκε μίσθωμα για το πρώτο μισθωτικό έτος (23.10.02 μέχρι 23.10.03) το ποσό των 400 Ε, αναπροσαρμοζόμενο ετησίως «κατά το λόγο αυξήσεως του τιμαρίθμου», δεν αποτελεί πρόσφορο συγκριτικό στοιχείο για τον καθορισμό της μισθωτικής αξίας του επιδίκου, καθόσον αφορά μίσθωση μεταξύ συγγενικών προσώπων.

Ενόψει των ανωτέρω και εφόσον δεν αποδείχθηκε ότι υπήρξε μεταβολή και μάλιστα μόνιμη των συνθηκών κατά το διάστημα από τη σύναψη της ένδικης μίσθωσης και τον αρχικό συμβατικό προσδιορισμό του μισθώματος για τα επίδικα χρονικά διαστήματα μέχρι το χρόνο άσκησης των αγωγών, αλλά και ουσιώδης απόκλιση (μείωση) κατά το χρόνο άσκησης των αγωγών ανάμεσα στο από την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη επιβαλλόμενο αφενός και στο μετά από αναπροσαρμογή καταβαλλόμενο για τα επίδικα χρονικά διαστήματα μίσθωμα αφετέρου, σε τρόπο ώστε η καταβολή του συμφωνηθέντος μισθώματος ύψους 5.729 Ε μηνιαίως για το χρονικό διάστημα από 1.11.04 μέχρι 31.10.05 και 6.322 Ε για το χρονικό διάστημα από 1.11.05 μέχρι 31.10.06 να είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και εντιμότητα που απαιτούνται στις συναλλαγές και να επιφέρει ζημία στους ενάγοντες, η οποία να υπερβαίνει τον αναληφθέντα με τον αρχικό ορισμό του μισθώματος κίνδυνο, οι υπό κρίση αγωγές πρέπει να απορ-

ριφθούν ως κατ' ουσίαν αβάσιμες. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφαση δέχθηκε εν μέρει τις αγωγές αυτές ως βάσιμες στην ουσία τους και καθόρισε το μίσθωμα του επιδίκου μισθίου καταστήματος για το χρονικό διάστημα από 1.11.04 μέχρι 31.10.05 στο ποσό των 3.906 και για το χρονικό διάστημα από 1.11.05 μέχρι 31.10.06 στο ποσό των 4.297 Ε εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις, γι' αυτό πρέπει, γενομένου δεκτού του σχετικού λόγου της έφεσης, να γίνει αυτή δεκτή και κατ' ουσίαν, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση και αφού κρατηθεί η υπόθεση και δικασθούν οι ανωτέρω αγωγές, να απορριφθούν αυτές (η πρώτη κατά το μέρος της που κρίθηκε νόμιμη) ως κατ' ουσίαν αβάσιμες...

148/2014

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας

Εισηγήτρια: Πολυξένη Κυπαρίσση

Δικηγόροι: Ελένη Ευσταθίου, Χρυσάνθη Κλεφτάκη

Πριν τον α.ν. 431/68 πλασματική νομή του κληρούχου και των κληρονόμων του, δεν μπορούσε δε άλλος κληρονόμος να χρησιδεσπόσει τον κλήρο, εκτός αν χώρησε νόμιμη μεταβίβαση του μεριδίου σε συγκληρονόμο. Μετά τις 23.5.68 δυνατή η από τρίτον νομή όλου του κλήρου, οδηγούσα σε χρησικτησία.

Επί ανακριβούς πρώτης εγγραφής, αγωγή του έχοντος έννομο συμφέρον στο κατά τις γενικές δ/ξεις αρμόδιο Πρωτοδικείο για αναγνώριση του δικαιώματος και διόρθωσή της. Κρίσιμος χρόνος για την ύπαρξη

του εμπραγμάτου δικαιώματος ο της έναρξης του κτηματολογίου στην περιοχή και όχι της αγωγής.

Επί μη εμπρόθεσμης δικ. αμφισβήτησης των πρώτων εγγραφών, αμάχητο τεκμήριο ακρίβειας υπέρ των αναγραφόμενων ως δικαιούχων, ενώ επί αμφισβήτησης οριστικοποιούνται μόλις καταστεί αμετάκλητη η απορριπτική της αγωγής απόφαση, αν δε αυτή γίνει δεκτή αμετάκλητα διορθώνονται αντίστοιχα και έκτοτε παράγουν αμάχητο τεκμήριο.

Μη δασική έκταση εφόσον το ακίνητο παραχωρήθηκε με απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων σε ιδιώτη για γεωργική εγκατάσταση και χαρακτηρίσθηκε από το Δημόσιο ως αγρός, αδιαφόρως αν εμπεριέχεται στον μη οριστικό δασικό χάρτη ΟΤΑ ως δάσος βάσει αεροφωτογραφιών παλαιότερης λήψης, ενώ εξ άλλων πρόσφατων εμφανίζεται χρήση άλλης μορφής.

{...} Από τις διατάξεις των άρθρων 26, 74, 79, 180, 189, 193, 203, 207 και 208 του Αγροτικού Κώδικα ενόψει και του άρθρου 1 § 1 του ΑΝ 431/1968, κατά το οποίο από την έναρξη ισχύος του επιτρέπεται στους κατά την εποικιστική νομοθεσία κληρούχους η διά δικαιοπραξιών εν ζωή εκποίηση ή οπωσδήποτε διάθεση των κάθε φύσεως κλήρων τους, υπό μόνο τον περιορισμόν της μη κατάτμησης των τεμαχίων της οριστικής διανομής, σαφώς προκύπτει ότι από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης του Υπουργού Γεωργίας που αφορά την κύρωση της οριστικής διανομής, η κυριό-

τητα των κληρών περιέρχεται αυτοδίκαια στους αναγραφόμενους στο κτηματολόγιο κληρούχους στο όνομα των οποίων εκδίδονται οι τίτλοι κυριότητας (παραχωρητήρια) και ότι η εγκατάσταση στον κλήρο θεωρείται γενομένη από την παραχώρησή του, αφότου ο κληρούχος θεωρείται ως μόνος καλής πίστεως νομέας αυτού και συνεπώς ο παραχωρηθείς κλήρος είναι ανεπίδεκτος χρησικτησίας, αφού προς τούτο απαιτείται νομή, την οποία δεν μπορεί να έχει άλλος εκτός του κληρούχου, την ίδια δε πλάσματική επί του κλήρου νομή του κληρούχου έχουν κατ' επέκταση και οι κληρονόμοι του και έτσι ούτε σ' αυτόν μπορεί άλλος κληρονόμος να χρησιδεσπόσει, εκτός αν, μετά την κτήση από τον κληρούχο της κυριότητάς του, επί του κλήρου μεριδίου του, χώρησε νόμιμη μεταβίβασή του προς άλλο συγκληρονόμο κατ' άρθρο 228 Αγρ. Κώδικα, στην έννοια της οποίας περιλαμβάνεται και η με παράδοση κατά το προϊσχύσον Β.Π.Δ. και από τον ΑΚ (άρθρο 979 με τη βούληση του κληρονόμου κτήση της νομής του μεριδίου του από άλλον συγκληρονόμο και βάσει αυτής, της κυριότητας τούτου με χρησικτησία εφόσον συντρέξουν και οι λοιπές κατά νόμο προϋποθέσεις αυτής - βλ. ΑΠ 267/07 ΝοΒ 2007. 2357). Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις των αρθ. 1 παρ. 1 και 4 παρ. 1 και 5 του ν.δ. 1189/1972, το οποίο κατά το άρθρο 16 παρ. 1 αυτού κατήργησε αντίστοιχες διατάξεις του Αγροτ. Κώδικα, η κυριότητα των κληρών των μη παραμεθορίων περιοχών περιέρχεται «... αυτοδικαίως από της κυρώσεως της οριστικής διανομής, εις τους αναγεγραμμένους εις τους κτηματολογικούς πίνακες της οριστικής διανομής

δικαιούχους τούτων...», ενώ αρμόδια για την έκδοση των οριστικών τίτλων κυριότητας είναι η Επιτροπή των Οριστικών Διανομών (Ε.Α.Π.), από τη δημοσίευση της απόφασης της οποίας, κατά τον τρόπον που ορίζεται, θεωρείται ότι κυρώθηκε η οριστική διανομή. Μετά όμως την ισχύ του α.ν. 431/1968 (23.5.1968) ο κληρούχος ή ο κληρονόμος του δεν θεωρείται κατά πλάσμα δικαίου νομέας του κλήρου αν δεν τον κατέχει πραγματικά, με συνέπεια να είναι δυνατή η χωρίς τη θέληση του κληρούχου κτήση από τρίτον της νομής ολοκλήρου του κληροτεμαχίου, που μπορεί, να οδηγήσει στην κτήση της κυριότητας τούτου με τακτική ή έκτακτη χρησικτησία, εφόσον συμπληρωθεί ο αναγκαίος για καθεμία εξ αυτών χρόνος. Τούτο μπορεί να συμβεί μόνο εφόσον έχει κυρωθεί όπως ορίζει ο νόμος η οριστική διανομή, αφού μόνον έκτοτε αποκτά την κυριότητα κλήρου που βρίσκεται σε μη παραμεθόρια περιοχή ο κληρούχος, ενώ μέχρι τότε η κυριότητα αυτού ανήκει στο Δημόσιο (ΑΠ 1799/09, ΑΠ 970/06 Δνη 2009. 96, ΑΠ 764/04).

Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των αρθ. 1§2 εδ. α' και 3, 6 § 1 και 2, 7§3 και 7α§1 περ. α' και εδ. α' και β' του ν. 2664/1998, όπως ισχύει, προκύπτει ότι: α) Στο κτηματολόγιο κατοχωρούνται νομικές και τεχνικές πληροφορίες, που αποσκοπούν στον ακριβή καθορισμό των ορίων των ακινήτων και στη δημοσίωση των εγγραπτέων στα κτηματολογικά βιβλία δικαιωμάτων και βαρών, με τρόπο που διασφαλίζει τη δημόσια πίστη, προστατεύοντας κάθε καλόπιστο συναλλασσόμενο που στηρίζεται στις κτηματολογικές εγγραφές, β) Από την έναρξη ισχύος

του κτηματολογίου σε καθεμία από τις κατά το ν. 2308/1995 κτηματογραφηθείσες περιοχές αντικαθίσταται το υφιστάμενο έως τότε στις περιοχές αυτές σύστημα μεταγραφών και υποθηκών. Η ημερομηνία έναρξης ισχύος του ορίζεται για καθεμία από τις κτηματογραφηθείσες περιοχές με απόφαση του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδος (ΟΚΧΕ), αμέσως μετά την ολοκλήρωση των πρώτων εγγραφών στα κτηματολογικά βιβλία και την τήρηση των προβλεπόμενων στη διάταξη αυτή διατυπώσεων, γ) πρώτες εγγραφές είναι εκείνες που καταχωρούνται ως αρχικές εγγραφές στο κτηματολογικό βιβλίο, κατά μεταφορά από τους κτηματολογικούς πίνακες, δ) οι πρώτες εγγραφές, επί των οποίων στηρίζεται κάθε μεταγενέστερη εγγραφή, αποτελούν πράξη δημόσιας αρχής με διαπιστωτικό χαρακτήρα των υφιστάμενων - κατά το χρόνο έναρξης του κτηματολογίου σε μία περιοχή - εμπραγμάτων δικαιωμάτων, που μετά την οριστικοποίησή τους παράγουν αμάχητο τεκμήριο ακρίβειας, ε) σε περίπτωση ανακριβούς πρώτης εγγραφής στα κτηματολογικά βιβλία αναφορικά με το δικαιούχο κυριότητας ενός ακινήτου, μπορεί όποιος έχει έννομο συμφέρον (ο πραγματικός κύριος, ο καθολικός ή ειδικός διάδοχος αυτού, ο δανειστής του κλπ), να ζητήσει με αγωγή που απευθύνεται ενώπιον του κατά τις γενικές διατάξεις αρμοδίου καθ' ύλην και κατά τόπο (Μονομελούς ή Πολυμελούς) Πρωτοδικείου την αναγνώριση του προσβαλλόμενου με την ανακριβή εγγραφή δικαιώματος και τη διόρθωση της πρώτης εγγραφής. Πρέπει να σημειωθεί ότι κρίσιμος χρόνος για την ύπαρξη του εμπραγμά-

του δικαιώματος που προσβάλλεται με τις ανακριβείς πρώτες εγγραφές, είναι εκείνος της έναρξης του κτηματολογίου στην περιοχή όπου βρίσκεται το ακίνητο, όπως καθορίζεται με σχετική απόφαση του ΟΚΧΕ και όχι αυτός της έγερσης της αγωγής του αρθ. 6§2 ν. 2664/1998. Η αγωγή αυτή στρέφεται κατά του (ανακριβώς) αναγραφόμενου στο κτηματολογικό φύλλο ως δικαιούχου κυριότητας του επιδίκου ακινήτου (ή των καθολικών διαδόχων του και σε περίπτωση μεταβίβασης του επιδίκου και κατά του ειδικού διαδόχου), στ) οι πρώτες εγγραφές, των οποίων δεν αμφισβητήθηκε η ακρίβεια δικαστικά εντός της προβλεπόμενης από το αρθ. 5 ν. 3559/2007 αποκλειστικής προθεσμίας, καθίστανται άμεσα οριστικές και παράγουν αμάχητο τεκμήριο ακρίβειας υπέρ των αναγραφόμενων ως δικαιούχων κυριότητας, ενώ σε περίπτωση δικαστικής τους αμφισβήτησης οριστικοποιούνται μόλις καταστεί αμετάκλητη η δικαστική απόφαση που απορρίπτει την αγωγή, ενώ αν, αντίθετα, γίνει ολικά ή μερικά δεκτή η ασκηθείσα αγωγή, μόλις καταστεί αμετάκλητη η σχετικώς εκδοθείσα απόφαση, διορθώνονται αντίστοιχα οι πρώτες εγγραφές και έκτοτε παράγουν αμάχητο τεκμήριο ακρίβειας (βλ. ΕφΑθ 1067/10, ΕφΑθ 206/10 Νόμος).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Το επίδικο ακίνητο ευρίσκεται στην κτηματική περιφέρεια Ν. Α. στη θέση «Κ.», συνορεύει βόρεια σε πλευρά μήκους 110,70 μ. με ιδιοκτησία Π. Γ., ανατολικά σε πλευρές μήκους 7,34 μ. και 47,82 μ. με αγροτική οδό, νότια σε πλευρά μήκους 102,52

μ. με ιδιοκτησία Γ.Κ. και δυτικά σε πλευρά μήκους 81,77 μ. με αγροτική οδό. Έχει έκταση 8.305 τμ, εμφανίζεται δε, με τα στοιχεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 1 στο από Ιούνιος 2006 τοπογραφικό διάγραμμα του τοπογράφου μηχανικού Γ. Τ. Κατά τις εργασίες κτηματογράφησης της ευρύτερης περιοχής το ως άνω ακίνητο αποτυπώθηκε στο εθνικό κτηματολόγιο με ΚΑΕΚ ... και καταχωρήθηκε στις πρώτες εγγραφές στο κτηματολογικό βιβλίο του κτηματολογικού γραφείου Ν. Α. ως ιδιοκτησίας του εναγομένου Ελληνικού Δημοσίου. Ωστόσο, το ανωτέρω ακίνητο, όπως προκύπτει από το προσκομιζόμενο με επίκληση παραχωρητήριο κατά τη διανομή των ετών 1956 - 1960, παραχωρήθηκε από το εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο στο Δ. Α. του Κ. Κ. σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 189 του Αγροτικού Κώδικα και με την υπ' αριθμ. .../1954 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων κατά την οριστική διανομή του αγροκτήματος «Κ.» των ετών 1956 - 1960, η οποία (διανομή) κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. 145/1962 Π.Υ.Σ δημοσιευθείσα στο ΦΕΚ 203/29.11.1963, ακολούθως δε εκδόθηκε στο όνομα του ως άνω δικαιούχου το υπ' αριθμ. .../1965 παραχωρητήριο του Υπουργείου Γεωργίας, το οποίο μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθμό ... του Υποθηκοφυλακείου Α., έφερε δε στο ως άνω παραχωρητήριο αριθμό ... Αποδείχθηκε περαιτέρω ότι πριν από την έκδοση και τη μεταγραφή του ως άνω οριστικού τίτλου κυριότητας, ο ως άνω Δ. Α. παραχώρησε άτυπα το ανωτέρω ακίνητο στον Κ. Κ. πατέρα της ενάγουσας, καταρτίσθηκε δε προς τούτο το από 18.3.1961 ιδιωτικό συμφωνητικό. Έκτοτε, ο Κ. Κ. καλλι-

εργούσε το ανωτέρω ακίνητο με διάφορα κηπευτικά και το επέβλεπε συνεχώς, ενώ το έτος 1970 το μεταβίβασε άτυπα στην ενάγουσα θυγατέρα του, η οποία στη συνέχεια ασκούσε επ' αυτού όλες τις προσιδιάζουσες στη φύση του πράξεις νομής, ήτοι είχε την επίβλεψη τούτου και προέβαινε σε διάφορες επεμβάσεις επί του εδάφους, προκειμένου να καταστήσει τούτο γόνιμο και εκμεταλλεύσιμο, φύτευσε εντός αυτού περί τις 200 αμυγδαλιές και συνέλεγε τους καρπούς τους, χωρίς ποτέ να ενοχληθεί από κανέναν, ενώ υπέβαλε το έτος 2005 για το ανωτέρω ακίνητο και σχετική φορολογική δήλωση. Επομένως, η ενάγουσα κατέστη κυρία του ανωτέρω ακινήτου με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, αφού μετά την έναρξη ισχύος του α.ν 431/1968 (23.5.1968), οπότε το ανωτέρω ακίνητο κατέστη επιδεκτικό νομής από άλλον εκτός από τον κληρούχο και τους διαδόχους του, είχε στη νομή και κατοχή της το εν λόγω ακίνητο για χρονικό διάστημα πολύ μεγαλύτερο του απαιτούμενου χρόνου της εικοσαετίας, ο οποίος συμπληρώθηκε στο πρόσωπό της το έτος 1990. Ο ισχυρισμός του εναγομένου και ήδη εκκαλούντος ότι το επίδικο ακίνητο δεν ταυτίζεται με το υπ' αριθμ. 42 κληροτεμάχιο του παραχωρητηρίου που προαναφέρθηκε δεν επιβεβαιώθηκε από τις καταθέσεις των εξετασθέντων ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου μαρτύρων, ο δεύτερος των οποίων μάλιστα, ο οποίος εξετάσθηκε με επιμέλειά του, δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο το επίδικο ακίνητο να είχε παραχωρηθεί από το Ελληνικό Δημόσιο σε ιδιώτη (βλ. σχετική περικοπή της κατάθεσής του «... Πιθανολογώ ότι και το επίδικο έχει παρα-

χωρηθεί.»), επιπλέον ο ανωτέρω ισχυρισμός αναιρείται από όσα περιελήφθησαν στην προαναφερόμενη τεχνική έκθεση του τοπογράφου μηχανικού Ι. Τ., ο οποίος κατόπιν μετρήσεων στο Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς (ΕΓΣΑ 87) του Εθνικού Κτηματολογίου και συσχετισμού των μετρήσεων με τους παλαιούς χάρτες των παραχωρητηρίων του Υπουργείου Γεωργίας, τοπογραφώντας το επίδικο με στοιχεία ΑΒΓΔΕΑ, εμβαδού 8.305,18 τμ στο συνημμένο στην αγωγή τοπογραφικό διάγραμμα, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ιδιοκτησία της ενάγουσας ταυτίζεται με το ακίνητο που έχει αποτυπωθεί στο εθνικό κτηματολόγιο με ΚΑΕΚ ..., καθώς επίσης με το με αριθμό 42 παραχωρηθέν από το Ελληνικό Δημόσιο αγροτεμάχιο. Αλλά και ο ισχυρισμός του εναγομένου Ελληνικού Δημοσίου, ότι το επίδικο είναι δάσος που περιήλθε στην κυριότητά του με την προσάρτηση της Θεσσαλίας κατά διαδοχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας σύμφωνα με την από 20.6/2.7.1881 Συνθήκη της Κωνσταντινούπολης χωρίς ποτέ να παραχωρηθεί σε τρίτο με νόμιμο τρόπο και δεν αναγνωρίστηκε ως ιδιοκτησία τρίτου, δεν αποδείχθηκε βάσιμος, αφού κανένας από τους εξετασθέντες ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου μάρτυρες δεν επιβεβαίωσε τον ισχυρισμό αυτό.

Εξάλλου, το γεγονός ότι το επίδικο ακίνητο εμπεριέχεται στον μη οριστικοποιηθέντα (βλ. άρθρα 27 παρ. 1 και 4 ν. 2667/1998), δασικό χάρτη του Ο.Τ.Α. Ν.Α. με την ένδειξη ότι πρόκειται για δάσος ή δασική έκταση στις αεροφωτογραφίες παλαιότερης λήψης, ενώ στις αεροφωτογραφίες πρόσφατης λήψης εμφανίζει άλ-

λης μορφής χρήση (βλ. απόσπασμα του θεωρημένου με την υπ' αριθ. .../7.11.2001 απόφαση της Διεύθυνσης Δασών Μαγνησίας δασικού χάρτη και το υπ' αριθ. πρωτ. .../26.2.2009 έγγραφο της ίδιας υπηρεσίας), δεν αναιρεί την κρίση του Δικαστηρίου περί του μη δασικού χαρακτήρα αυτού, κρίση, η οποία ενισχύεται και από το ότι, όπως προαναφέρθηκε, τούτο παραχωρήθηκε με βάση το άρθρο 189 ΑγρΚωδ και με την υπ' αριθμ. .../1954 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων κατά την οριστική διανομή του αγροκτήματος «Κ.» των ετών 1956 - 1960 σε ιδιώτη για τη γεωργική του εγκατάσταση (άρθρο 1 παρ. 1 του ΑγρΚωδ). Το ίδιο δε το εκκαλούν - εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο διά των αρμοδίων υπηρεσιών του χαρακτήρισε αυτό ως αγρό και κατά συνέπεια μη δασικό. Συνεπώς, εφόσον η ενάγουσα κατά τον κρίσιμο χρόνο της έναρξης του κτηματολογίου στην περιοχή, όπου βρίσκεται το επίδικο ακίνητο, ήτοι στις 30.11.2004 (βλ. την υπ' αριθμ. 260/22.11.2004 απόφαση του ΔΣ του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδας, ΦΕΚ Β/1764/30.11.2004) ήταν κυρία του ανωτέρω ακινήτου, η καταχώρησή του στα Κτηματολογικά Φύλλα των Βιβλίων του Κτηματολογικού Γραφείου Α. με ΚΑΕΚ ... με δικαιούχο κυριότητας το εναγόμενο, ήταν ανακριβής, γι' αυτό και πρέπει να διορθωθεί η σχετική εγγραφή έτσι ώστε τούτο να καταχωρηθεί ως ιδιοκτησία της ενάγουσας. Το Πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε τα ίδια και αφού αναγνώρισε ότι η ενάγουσα κατά τον ως άνω κρίσιμο χρόνο ήταν κυρία του ανωτέρω ακινήτου, στη συνέχεια

διέταξε τη διόρθωση της σχετικής ανακριβούς πρώτης εγγραφής στα κτηματολογικά βιβλία του Κτηματολογικού Γραφείου Α., διατάσσοντας να καταχωρηθεί η ενάγουσα ως κυρία του ακινήτου αυτού, ορθά ερμήνευσε και εφήρμοσε τις προπαρατιθέμενες διατάξεις νόμου και δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων, όσα

δε αντίθετα υποστηρίζει το εναγόμενο με τους σχετικούς λόγους της έφεσής του είναι αβάσιμα και απορριπτέα. Κατόπιν όλων αυτών και επειδή δεν υπάρχει για έρευνα άλλος λόγος έφεσης, αυτή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της, ως ουσία αβάσιμη...



ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

142/2013

Πρόεδρος: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Αλέξ. Κατσιακιώρης, Αμφι-
τρίτη Καραβίδα

Σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου φύλακα (προσωπικό ασφαλείας).

Αντέφεση και μετά την προθεσμία έφεσης για τα εκκληθέντα και αναγκαίως συνεχόμενα κεφάλαια, έστω κι αν ο εφεσίβλητος αποδέχθηκε την απόφαση ή παραιτήθηκε από την έφεση. Το κεφάλαιο της αποζημίωσης απόλυσης είναι διαφορετικό από τα κεφάλαια απαιτήσεων από υπερεργασία, υπερωρία, νυχτερινή εργασία, δώρα και άδεια.

Εργάτης και όχι υπάλληλος ο φύλακας κτιρίων, τη φύλαξη των οποίων είχε αναλάβει η εναγομένη δύναμη συμβάσεων με τρίτους, αφού δεν απαιτούνταν μόρφωση, ειδίκευση, πρωτοβουλία ή ανάληψη ευθύνης.

Αοριστία ένστασης εξόφλησης με επίκληση απόδειξης μισθωτού περί πληρωμής όλων των απαιτήσεών του, χωρίς εξειδίκευση του καταβληθέντος ποσού για κάθε αιτία εκ των πλειόνων αγωγικών.

Παρακράτηση εργατικών εισφορών κατά την εξόφληση των επιδικασθέντων ποσών.

{...} 3. Από τις διατάξεις των άρθρων 523 παρ. 1, 532 ΚΠολΔ προκύπτει ότι ο εφεσίβλητος μπορεί και αφού περάσει η προθεσμία της έφεσης να ασκήσει αντέφεση, ως προς τα κεφάλαια της απόφασης

που προσβάλλονται με την έφεση και ως προς εκείνα που συνεχόνται αναγκαστικά με αυτά και αν ακόμη αποδέχθηκε την απόφαση ή παραιτήθηκε από την έφεση. Διαφορετικά, αν δηλαδή το κεφάλαιο που πλήττεται με την αντέφεση δεν έχει εκκληθεί, η αντέφεση απορρίπτεται ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Ως κεφάλαια κατά την έννοια του άρθρου 523 παρ. 2 ΚΠολΔ θεωρούνται εκείνα που ανάγονται σε αυτοτελείς αιτήσεις για παροχή προστασίας, ενώ συνεχόνται με εκείνα που έχουν εκκληθεί όσα α) αφορούν παρεπόμενα ή παρακολουθήματα της κυρίας απαίτησης, β) αποτελούν προκριματικό ζήτημα της παραδοχής της έννομης προστασίας, γ) όταν οι διατάξεις της εκκαλούμενης έχουν τέτοια συνάφεια προς τα εκκληθέντα κεφάλαια, ώστε η επ' αυτών διαφορετική κρίση του δικαστηρίου να επηρεάζει την κρίση και στα κεφάλαια που έχουν εκκληθεί με την έφεση και δ) πηγάζουν από την ίδια ιστορική και νομική αιτία (ΑΠ 212/06, ΑΠ 604/06, ΑΠ 1396/02, ΑΠ 317/02 στη Νόμος, Σ. Σαμουήλ Η έφεση εκδ. Ε παρ. 617). Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος με τις προτάσεις του άσκησε αντέφεση κατά της πρωτόδικης απόφασεως τόσο ως προς το απορριφθέν κεφάλαιο της αγωγής που αφορά την αποζημίωση απόλυσεως, όσο και ως προς τα κεφάλαια ι) της ύπαρξης συμβατικού μισθού και ιι) της έλλειψης γραπτής συμφωνίας για δήθεν καταλογισμό του υπέρτερου μισθού στις αξιώσεις του ενάγοντος για υπερωρίες, υπερεργασία, νυχτερινή εργασία, δώρα

κλπ. Ως προς τα δύο τελευταία κεφάλαια η αντέφεσή του είναι παραδεκτή (άρθρα 523 και 674 παρ. 1 ΚΠολΔ), διότι τα κεφάλαια αυτά συνέχονται με την έφεση της εναγομένης. Όμως, ως προς το πρώτο κεφάλαιο (καταψήφιση της αποζημίωσης απολύσεως) είναι απαράδεκτη και πρέπει (σύμφωνα και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες) να απορριφθεί, διότι είναι διαφορετικό και αυτοτελές από τα κεφάλαια στα οποία αναφέρεται η έφεση, δηλαδή τα κεφάλαια για απαιτήσεις από υπερεργασία, παράνομη υπερωρία, νυχτερινή εργασία, δώρα, άδεια και επιδόματα αδείας, ενώ δεν συνέχεται αναγκαστικά με αυτά (πρβλ. ΕφΑθ 12277/87 Δνη 31. 836, ΕφΑθ 4215/71 ΝοΒ 1972. 646, Σ. Σαμουήλ, Η έφεση, 2003 σελ. 259). Επομένως, η αντέφεση (κατά το μέρος που κρίθηκε παραδεκτή) πρέπει να συνεκδικασθεί με την έφεση λόγω της πρόδηλης συνάφειάς τους και να εξετασθεί από ουσιαστική άποψη.

4. Κατά τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 216 ΚΠολΔ η αγωγή, εκτός από τα στοιχεία που ορίζονται στα άρθρα 118 και 117, πρέπει να περιέχει σαφή έκθεση των γεγονότων που τη θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο και δικαιολογούν την άσκησή της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου. Διαφορετικά η αγωγή είναι αόριστη. Η αοριστία δε αυτή, με την έννοια της ποιοτικής αοριστίας (λήψη υπόψη πραγματικών περιστατικών που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, τα οποία δεν αναφέρονται στο αγωγικό δικόγραφο αλλά σ' αυτό γίνεται μόνο επίκληση των στοιχείων του νόμου) ή ποσοτικής αοριστίας (λήψη υπόψη πραγματικών περιστατικών που αποτελούν την προϋπόθεση εφαρμο-

γής του κανόνα ουσιαστικού δικαίου, χωρίς αυτά να εξειδικεύονται με πληρότητα), δεν μπορεί να θεραπευτεί ούτε με τις προτάσεις ούτε με παραπομπή στο περιεχόμενο άλλου εγγράφου, ούτε μπορεί σε αυτή να γίνει επιφύλαξη διόρθωσης ή συμπλήρωσης από την προσαγωγή ή εκτίμηση αποδείξεων, διότι αυτό αντίκειται στις διατάξεις για την προδικασία του άρθρου 111 ΚΠολΔ, των οποίων η τήρηση ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Αν δε το δικαστήριο δεν απορρίπτει την αγωγή, μολονότι το δικόγραφό της, σε ό,τι αφορά την έκθεση των πραγματικών περιστατικών που απαρτίζουν την ιστορική αιτία, είναι αόριστο, αλλά προβαίνει στην κατ' ουσία εξέτασή της και έτσι παραλείπει, κατά παράβαση της άνω δικονομικής διάταξης του άρθρου 216 ΚΠολΔ, να κηρύξει ακυρότητα του δικογράφου, τότε ιδρύονται οι προβλεπόμενοι από τις διατάξεις του άρθρου 559 αριθ. 8 ή 14 ΚΠολΔ λόγοι αναιρέσεως.

Στην προκειμένη περίπτωση, ο ενάγων στην υπό κρίση αγωγή του ανέφερε ότι με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, προσλήφθηκε στις 5.7.2008 από την εναγομένη ως φύλακας (προσωπικό ασφαλείας), με συμφωνημένο μισθό κατά την πρόσληψη 732,12 Ε και από 1.8.2009 925,43 Ε. Ότι σε εκτέλεση της παραπάνω σύμβασης εργαζόταν όλες τις ημέρες της εβδομάδας και με ωράριο από τις 18.00 έως τις 06.00 ή από τις 19.00 έως τις 07.00, ήτοι πέρα από το συμβατικό του ωράριο των 40 ωρών εβδομαδιαίως, πλην της χρονικής περιόδου από 1.9.2009 έως 11.9.2009, κατά το οποίο έλαβε άδεια ασθενείας. Ότι πραγματοποίησε τις ανα-

φερόμενες αναλυτικά στην αγωγή του ώρες υπερεργασίας, παράνομες υπερωρίες, νυχτερινές ώρες εργασίας τόσο σε εργάσιμες ημέρες όσο και σε ημέρες αργίας και ότι η εναγομένη δεν του κατέβαλε ολόκληρη την αμοιβή του και τις νόμιμες προσαυξήσεις γι' αυτές, καθώς και δώρα εορτών, αποδοχές αδείας και επιδόματα αδείας και τέλος τη νόμιμη αποζημίωσή του. Με αυτό το περιεχόμενο η αγωγή είναι ορισμένη, αφού εκτίθενται σ' αυτή κατά τρόπο σαφή και ορισμένο, όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για το ορισμένο της. Ο ισχυρισμός της εναγομένης που προβάλλεται με τον τρίτο λόγο της έφεσής της, περί αοριστίας της αγωγής, αναφορικά με το χρονικό διάστημα που εργάζονταν ο ενάγων, αφού αναφέρει κατά περίπτωση ότι εργάζονταν από 18.00 έως 06.00 ή από 19.00 έως 07.00, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, αφού αναφέρεται σαφώς ότι εργάζονταν συνεχώς επί 12ωρο και στη συνέχεια εξειδικεύει στην αγωγή του τις ώρες που πραγματοποίησε υπερεργασία, υπερωρίες, νυχτερινή εργασία κλπ. Τα ίδια δέχθηκε και η εκκαλούμενη απόφαση και απέρριψε την ανωτέρω ένσταση της εναγομένης. Συνεπώς ορθά το νόμο εφάρμοσε και δεν έσφαλε. Γι' αυτό ο τρίτος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο η εναγομένη υποστηρίζει τα αντίθετα, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

5. Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εναγομένη εδρεύει στο Β. και ασκεί επιχείρηση παροχής υπηρεσιών ασφαλείας στο Β. και σε άλλες περιοχές. Στις 5.7.2008 προσέλαβε στην υπηρεσία της τον ενάγοντα με σύμ-

βαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου, ήτοι για χρονικό διάστημα από 5.7.2008 έως 4.9.2008, για να τον απασχολήσει ως προσωπικό ασφαλείας σε οποιεσδήποτε περιπτώσεις χρειαστεί και σε οποιουσδήποτε χώρους έχει συμβληθεί η εναγόμενη προς φύλαξη. Ορίστηκε δε ότι η εργασία του είναι η παροχή ασφάλειας στους χώρους αυτούς και ότι θα αμείβεται με το εκάστοτε ημερομίσθιο, που είναι σύμφωνο με τη σύμβαση εργασίας της ειδικότητάς του. Με το από 5.7.2008 «Ιδιωτικό Συμφωνητικό - Πρόγραμμα Εργασίας - όροι της», το οποίο ορίστηκε να είναι αναπόσπαστο μέρος του από 5.7.2008 Ιδιωτικού Συμφωνητικού Σύμβασης Εργασίας, καθορίστηκε ότι η εναγόμενη διατηρεί το δικαίωμα να αυξομειώνει τις ημέρες απασχόλησης του εργαζομένου, δεδομένου ότι δεν έχει καθιερωθεί η πενήνημερη εργασία στον κλάδο της παροχής υπηρεσιών ασφαλείας. Ωστόσο, αποδείχθηκε από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα της εναγομένης, Ν. Μ., εργαζομένου της και υπεύθυνου για τις φυλάξεις, ότι εφαρμόζονταν το σύστημα της πενήνημερης εβδομαδιαίας εργασίας. Μετά τη λήξη του χρόνου που καθορίστηκε με τη σύμβαση (4.9.2008) ο ενάγων εξακολούθησε την εργασία του χωρίς εναντίωση από την πλευρά της εναγομένης, οπότε λογίζεται ότι έκτοτε αυτή μετατράπηκε σε αορίστου χρόνου (άρθρο 671 ΑΚ). Η σύμβαση διήρκεσε μέχρι την 10.1.2010. Στα πλαίσια της εργασίας του ο ενάγων εργάστηκε (πλην των χρονικών διαστημάτων από 3.1.09 έως 13.1.09, από 14.4.09 έως 22.4.09 και από 1.9.09 έως 11.9.09, κατά τα οποία έλαβε άδεια αναψυχής, από 24.12.09 έως 2.1.10, οπότε

έλαβε άδεια ασθεनेίας και πλην των ημερών των διαμεσολαβησών αργιών, κατά τις οποίες δεν εργάσθηκε όλες τις αργίες όπως εκτίθεται κατωτέρω) από Δευτέρα ως Παρασκευή άλλοτε σε νυχτερινές βάρδιες και άλλοτε σε ημερήσιες. Το ωράριό του τελούσε σε εξάρτηση με το χώρο της φύλαξης. Ειδικότερα στο Β. στις φυλάξεις της εταιρείας Κ. δούλευε τετράωρες βάρδιες, στις εταιρείες Μ. και Λ. οκτάωρες βάρδιες, στις εταιρείες Ε. και Χ. δούλευε οχτάωρα από Δευτέρα έως Παρασκευή και δωδεκάωρο τα Σαββατοκύριακα, στα γραφεία της εφημερίδας «Θ.» δούλευε επί οχτάωρο νυχτερινή βάρδια από 22.00 έως 06.00. Επιπλέον στη φύλαξη της δικηγορικής εταιρείας Κ. στην Α., όπου παρείχε εργασία από τις 18.8.2008 έως 13.4.2009, ήτοι για 8 μήνες, δούλευε επί οχτάωρο από Δευτέρα έως Παρασκευή (από 8.00 έως 16.00 το μήνα Αύγουστο και από 16.00 έως 00.00 τους υπόλοιπους μήνες μέχρι τις 13.4.2009) και επί δωδεκάωρο κάθε Σαββατοκύριακο (από 08.00 έως 20.00). Στη φύλαξη της εταιρείας Π. στην Α., όπου παρείχε εργασία από 1.5.2009 έως 2.8.2009, ήτοι για 3 μήνες, δούλευε επί δωδεκάωρο (από 18.00 έως 06.00) όλες τις ημέρες της εβδομάδας από Δευτέρα έως Κυριακή. Οι ημέρες και ώρες εργασίας του ενάγοντος αποδεικνύονται από την προσκομιζόμενη από την εναγόμενη από 20.9.2011 βεβαίωση της Α. Σ., Αρχιφύλακος - Υπεύθυνης Υπηρεσιών της εναγομένης και από ιδιόχειρες σημειώσεις που κρατούσε ο ενάγων σε συνδυασμό και με τις μαρτυρικές καταθέσεις. Το αντικείμενο της εργασίας του ενάγοντος ήταν να παρέχει ημερήσια ή νυχτερινή εργασία φύλακα, δηλαδή

πραγματοποιούσε φύλαξη σε διάφορα κτίρια, τη φύλαξη των οποίων είχε αναλάβει η εναγόμενη κατόπιν σχετικών συμβάσεων με τρίτους. Για την άσκηση της εργασίας του απαιτούνταν άδεια εργασίας, την οποία είχε εφοδιαστεί ο ενάγων (βλ. την υπ' αρ. πρωτ./29.7.2008 άδεια εργασίας προσωπικού ασφαλείας των ιδιωτικών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών ασφαλείας που εξέδωσε η Αστυνομική Διεύθυνση Μ.), ενώ δεν απαιτούνταν θεωρητική μόρφωση και κατάρτιση ούτε ο ενάγων έχει τύχει εκπαιδύσεως. Δεν απαιτούνταν ούτε εξειδικασμένη εμπειρία ούτε καν απλή ειδικευση και τέλος ο ενάγων δεν ανέπτυξε κάποια πρωτοβουλία ούτε αναλάμβανε ευθύνη, αλλά ενεργούσε πάντα κατά τις οδηγίες και τις εντολές αρμοδίων οργάνων της εναγομένης. Άρα είχε την ιδιότητα του εργάτη και όχι του υπαλλήλου. Το νόμιμο βασικό ημερομίσθιο του ενάγοντος σύμφωνα με τις από 2.4.2008 και 10.7.2010 Εθνικές Γενικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας, το οποίο αποδείχθηκε ότι ήταν και το καταβαλλόμενο βάσει της από 5.7.2008 σύμβαση εργασίας, ανερχόταν {...}.

6. Επειδή, από τη διάταξη του άρθρου 416 ΑΚ, η οποία ορίζει ότι η ενοχή αποσβήνεται με καταβολή, συνάγεται ότι στοιχεία της ενστάσεως εξοφλήσεως είναι το ποσό που καταβλήθηκε, η αιτία και ο χρόνος της καταβολής. Η ένσταση αυτή με περιεχόμενο τη δήλωση του εναγομένου, καθώς και την επίκληση απ' αυτόν σχετικής έγγραφης αποδείξεως του μισθωτού περί του ότι πληρώθηκε όλες τις απαιτήσεις του, χωρίς να γίνεται ειδικότερα ανάλυση του ποσού που καταβλήθηκε για την κάθε μία αιτία, είναι αόριστη, έστω

και αν αναφέρεται το καταβληθέν συνολικό ποσό (ΑΠ 191/11, 318/10, ΑΠ 376/10, ΑΠ 64/09, ΑΠ 2081/09, ΑΠ 762/07 Νόμος). Άλλωστε για το λόγο αυτό με το άρθρο 18 παρ. 1 του Ν. 1082/1980 επιβάλλεται στον εργοδότη η υποχρέωση να χορηγεί κατά την εξόφληση των αποδοχών του προσωπικού εκκαθαριστικό σημείωμα ή, σε περίπτωση εφαρμογής μηχανογραφικού συστήματος, ανάλυση της μισθοδοσίας, που θα απεικονίζουν αναλυτικώς τις κάθε φύσεως αποδοχές του προσωπικού και τις κρατήσεις επ' αυτών (ΑΠ 1320/08 Νόμος). Στη συγκεκριμένη περίπτωση η εναγομένη στον πρώτο βαθμό ισχυρίστηκε ότι για την παρασχεθείσα εργασία του ο ενάγων δικαιούνταν συνολικά 24.495,92 Ε και ότι αυτή του κατέβαλε μέσω κατάθεσης σε τραπεζικό του λογαριασμό 23.875,55 Ε, καθώς και 2.325,38 στον ασφαλιστικό του Φορέα (ΙΚΑ), με συνέπεια να έχει εξοφλήσει όλες τις απαιτήσεις του ενάγοντος. Η ανωτέρω, όμως, ένσταση εξοφλήσεως, όπως ήταν διατυπωμένη, ήταν αόριστη και έπρεπε να απορριφθεί, αφού η εναγομένη δεν προσδιόριζε, όπως όφειλε, για την πληρότητα της ενστάσεώς της αυτής (άρθρα 118 και 216 ΚΠολΔ), τα επιμέρους ποσά που κατέβαλε στον ενάγοντα για καθεμία των ανωτέρω αιτιών, μολοντί με την αγωγή ασκούνταν πλείονες αξιώσεις πηγάζουσες από διαφορετικές αιτίες (ΑΠ 191/11, ΑΠ 64/09). Επομένως η εκκαλουμένη, που απέρριψε τον εν λόγω ισχυρισμό, ως απαράδεκτο, λόγω της αοριστίας του, δεν έσφαλε και ο περί του αντιθέτου δεύτερος λόγος της εφέσεως της εναγομένης είναι αβάσιμος και απορριπτέος. Η εκκαλουμένη επίσης ορθά δεν αφαίρεσε

τις βαρύνουσες τον ενάγοντα εργατικές εισφορές, οι οποίες θα παρακρατηθούν από την εναγομένη, με τη συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων, κατά την εξόφληση των οφειλόμενων ποσών τα οποία επιδικάστηκαν με την εκκαλουμένη. Άρα η, κατά της εκκαλουμένης, με την έφεσή της, σχετική αιτίαση της εναγομένης που περιέχεται στον ίδιο (δεύτερο) λόγο, είναι αβάσιμη και απορριπτέα (βλ. σχετ. ΑΠ 2126/07 Δνη 49. 463, ΑΠ 135/03 Δνη 44. 1320, ΑΠ 302/01 ΕΕργΔ 61. 855, ΑΠ 1103/98 ΔΕΝ 54. 1034, ΑΠ 1197/98 ΔΕΝ 55. 205, πρβλ. και Αντ. Ταμπάκη, Αναγκαστική εκτέλεση απαίτησης υπό αίρεση, μισθοί υπερημερίας και επίδομα ανεργίας, κρατήσεις, ΔΕΝ 56. 1345).

7. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η έφεση της εναγομένης και η ασκηθείσα με τις προτάσεις του ενάγοντος αντέφεση, πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους ι) ως απαράδεκτη η αντέφεση ως προς το δεύτερο λόγο της και ii) ως αβάσιμες κατά τα λοιπά...

149/2013

Πρόεδρος: Σοφία Πανουτσακοπούλου
Δικηγόροι: Κων. Ντιζές, Κων. Τσιάρας

Αδικοπραξία σε βάρος των εναγόντων αγοραστών - μετόχων του ΚΤΕΛ στο οποίο εκμίσθωσαν το υπ' αυτών αγορασθέν λεωφορείο, του οποίου αφαιρέθηκε η άδεια κυκλοφορίας διότι τα τεχνικά γνωρίσματά του δεν ταυτίζονταν με την τεχνική περιγραφή κατασκευής του. Απάτη πωλητών που αποκόλλησαν τον αριθμό πλαισίου άλλου εκτελωνισθέντος λεωφορείου και τον ενσωμάτωσαν στο πωληθέν.

Έναρξη παραγραφής αφότου ο ζημιωθείς έλαβε γνώση των πρώτων επιζήμιων συνεπειών και του υπόχρεου προς αποζημίωση, που εν προκειμένω συνέβη μετά την ολοκλήρωση της πώλησης.

{...} Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Οι ενάγοντες, μέτοχοι του ΝΠΙΔ «Αστικό ΚΤΕΛ Ν. Τ.», δυνάμει του από 13.4.2005 συμφωνητικού μίσθωσης εκμίσθωσαν στο τελευταίο το ... Δ.Χ. λεωφορείο συγκυριότητάς τους (50% ο πρώτος και από 25% καθένας από τους λοιπούς). Το εν λόγω λεωφορείο οι ενάγοντες είχαν αγοράσει την 2.6.2004 αντί τιμήματος 47.200 Ε από τη μάντρα πώλησης μεταχειρισμένων αυτοκινήτων την οποία εκμεταλλεύονται οι εναγόμενοι που είναι σύζυγοι. Κατά τις διαπραγματεύσεις προς ολοκλήρωση της πώλησης αυτής, στις οποίες μετείχαν και οι δύο εναγόμενοι, αυτοί ενεχέρισαν στους ενάγοντες τα εξής έγγραφα: 1) Την από 14.7.2003 βεβαίωση της Ε. Ε. ΑΒΕΕ (επίσημης αντιπροσωπείας στην Ελλάδα πώλησης του εν λόγω λεωφορείου), 2) Το .../18.7.2003 πιστοποιητικό του Τελωνείου Λ. και 3) Το .../26.5.2005 δελτίο τεχνικού ελέγχου του πωλούμενου οχήματος που εξέδωσε το ΚΤΕΟ Μ.Α., από τα οποία κατά δήλωσή τους προέκυπτε η γνησιότητα του ενδίκου οχήματος. Στη συνέχεια, μετά την ενσωμάτωση του λεωφορείου στη δύναμη του ΚΤΕΛ δημιουργήθηκαν αμφιβολίες για την ταυτότητά του και ειδικότερα για το χρόνο κατασκευής του και γι' αυτό το ΚΤΕΛ με το .../25.5.2005 έγγραφό του προς το τμήμα Συγκοινωνιών

της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Τρικάλων ζήτησε σχετικό έλεγχο. Όπως προκύπτει από το .../1.9.2006 έγγραφο του ΚΤΕΟ Τ., αρχικά δεν προέκυψε κάποιας μορφής επέμβαση στο παραπάνω λεωφορείο και αυτό οδηγήθηκε στις εγκαταστάσεις του Σ. C. Θ. της Ε. Όμως, επειδή και εκεί δεν κατέστη δυνατόν να διαπιστωθεί η ταύτιση των στοιχείων του με αυτά της κατασκευάστριας εταιρίας E. GmbH που εδρεύει στη Γερμανία, στάλθηκαν στην τελευταία φωτογραφίες αυτού για να αποφανθεί σχετικά (βλ. την από 21.9.2005 επιστολή της Ε. προς το Τμήμα Συγκοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Τρικάλων). Τελικά, η Ε., με την από 28.9.2005 επιστολή της προς το Τμήμα Συγκοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Τρικάλων, βεβαίωσε ότι τα τεχνικά γνωρίσματα του ενδίκου λεωφορείου δεν ταυτίζονταν με την τεχνική περιγραφή κατασκευής του. Κατόπιν τούτου εκδόθηκε η .../30.3.2005 απόφαση του Νομάρχη Τ., με την οποία αφαιρέθηκε οριστικά η άδεια κυκλοφορίας και οι κρατικές πινακίδες του λεωφορείου των εναγόντων και το Αστικό ΚΤΕΛ διέκοψε την 22.9.2005 την κυκλοφορία του. Ακολούθως οι ενάγοντες απαίτησαν από την πρώτη εναγομένη - πωλήτρια την αντικατάσταση του εν λόγω λεωφορείου, πράγμα το οποίο έγινε δεκτό και παραδόθηκε στους ενάγοντες νέο λεωφορείο με στοιχεία MAN 202, WMAA 102519B013570, εκδοθείσας σχετικά της .../24.11.2005 άδειας κυκλοφορίας από το τμήμα Συγκοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Τ. Το λεωφορείο όμως αυτό το ΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ με την .../18.11.2005 απόφαση της Γενικής του Συνέλευσης, η οποία κρίθηκε άκυρη με την 91/2007 απόφαση

του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, αρνήθηκε να το εντάξει στη δύναμή του και να το δρομολογήσει. Περαιτέρω, όπως προέκυψε, η πρώτη εναγομένη - πωλήτρια του ενδίκου οχήματος στο όνομα της οποίας είχε εκτελωνισθεί αυτό, κατά το προηγούμενο της ένδικης πώλησης χρονικό διάστημα είχε εκτελωνίσει λεωφορείο εργοστασίου κατασκευής DAIMLER BENZ AG, τύπου 0405 N, με αριθμό πλαισίου ..., προέλευσης Ολλανδίας και έτους πρώτης κυκλοφορίας 1997 και στη συνέχεια προέβη στην αποκόλληση του αριθμού πλαισίου του εν λόγω λεωφορείου και στην εντοίχιση αυτού στο λεωφορείο που πούλησε στους ενάγοντες το οποίο ήταν μοντέλο έτους 1985, εξαπατώντας έτσι τους τελευταίους σχετικά με την ταυτότητα του πωληθέντος λεωφορείου. Για την εν λόγω αξιόποινη πράξη της πλαστογραφίας με χρήση κρίθηκε ένοχη αμετάκλητα με την 1117/2009 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Λάρισας. Στην πράξη αυτή της απάτης της πρώτης εναγομένης συνέπραξε και ο δεύτερος εναγόμενος σύζυγός της, ο οποίος ήταν γνώστης της πλαστογραφίας, ζημιώσας και αυτός παρανόμως και υπαίτιως τους ενάγοντες (βλ. και την κατάθεση της μάρτυρα απόδειξης που είπε: «Τόσο ο κ. Α. όσο και η σύζυγός του από κοινού συνέπραξαν για να μας εξαπατήσουν. Η επιχείρηση που είναι οικογενειακή, είναι στο όνομα της κ. Β. Α., αλλά κουμάντο κάνει ο σύζυγός της κ. Γ. Α. Αυτοί δώσανε το πλαστό έγγραφο στους ενάγοντες αντί του γνησίου ... ο κ. Α. τους έδειξε όλα τα χαρτιά πιστοποιώντας τους ότι είναι καθόλα νόμιμο ... μας είπαν να σταματήσουμε οποιαδήποτε ενέργεια, αλλάζοντάς μας το

παραποιημένο αυτοκίνητο». Πρέπει λοιπόν να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμοι οι σχετικοί λόγοι έφεσης.

Ισχυρίζονται οι εναγόμενοι με σχετικό λόγο έφεσης ότι η ένδικη αξίωση των εναγόντων έχει υποπέσει σε παραγραφή καθόσον από το τέλος των διαπραγματεύσεων της ένδικης πώλησης (Απρίλιος 2004) μέχρι την άσκηση της αγωγής (7.5.2009) παρήλθε ο χρόνος της πενταετούς παραγραφής του άρθρου 250 ΑΚ. Ο λόγος αυτής έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος. Κι αυτό διότι η εν λόγω παραγραφή αρχίζει από τότε που ο ζημιωθείς έλαβε γνώση των πρώτων επιζημιωών συνεπειών της αδικοπραξίας και του υποχρέου προς αποζημίωση (ΑΠ 2143/07 Νόμος), πράγμα που στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέβη για τους ενάγοντες κατά τα προεκτεθέντα μετά την ολοκλήρωση της πώλησης που έγινε την 2.6.2004. Εξάλλου πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος και ο λόγος έφεσης κατά τον οποίον η ένδικη αξίωση των εναγόντων ασκείται καταχρηστικά καθόσον επί πέντε χρόνια οι ενάγοντες αδράνησαν και δεν άσκησαν αυτήν, δημιουργώντας στους εναγομένους την πεποίθηση ότι δεν θα στραφούν εναντίον τους. Κι αυτό διότι μόνη η αδράνεια (ακόμα και η μακροχρόνια) των εναγόντων να ασκήσουν το δικαίωμά τους δεν αρκεί για να θεωρηθεί καταχρηστική η μεταγενέστερη άσκησή του, ακόμα κι αν έχει δημιουργήσει την εύλογη πεποίθηση της μη άσκησής του, αλλά απαιτείται να συντρέχουν και άλλες ειδικές περιστάσεις, οι οποίες επιφέρουν δυσμενείς επιπτώσεις στα συμφέροντα των εναγομένων που θέτουν σε κίνδυνο την οικονομική του κα-

τάσταση (ΑΠ 265/09 Νόμος). Τέτοια περιστατικά δεν επικαλούνται εν προκειμένω οι εναγόμενοι - εκκαλούντες.

Περαιτέρω, από την κατά τα άνω αδικοπρακτική συμπεριφορά των εναγομένων οι ενάγοντες ταλαιπωρήθηκαν σημαντικά και για μακρό χρόνο μέχρι να διαλευκανθεί η υπόθεση, εμπλακέντες και σε αστικές και ποινικές δίκες, αμφισβητήθηκε δε λόγω των πλαστών στοιχείων του πωληθέντος οχήματος που αποτελούσε βιοποριστικό μέσο γι' αυτούς και τις οικογένειές τους, η συμμετοχή τους στο ΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ, ενώ πλήγηκε η τιμή και υπόληψή τους ως ιδιοκτητών αστικού λεωφορείου με παραποιημένα στοιχεία ταυτότητας (βλ. και την κατάθεση της μάρτυρα απόδειξης που είπε: «Αποτέλεσμα όλων αυτών ήταν να μη μπορούμε να κυκλοφορήσουμε στην πόλη των Τ., γιατί τόσο εμείς όσο και τα παιδιά μας ήμασταν δακτυλοδεικτούμενοι»). Επομένως δικαιούνται, προς απάμβλυνση της ηθικής βλάβης που υπέστησαν, χρηματική ικανοποίηση όπως ζητούν με το σχετικό αίτημά τους που είναι επαρκώς ορισμένο, απορριπτομένου ως ουσιαστικά αβασίμου του σχετικού λόγου έφεσης. Το ύψος αυτής, ενόψει του βαθμού υπαιτιότητας των εναγομένων, των συνθηκών υπό τις οποίες τελέστηκε η ένδικη αδικοπραξία καθώς και της οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης των διαδίκων πρέπει να καθορισθεί στο ποσό των 4.000 Ε για κάθε ενάγοντα και όχι στο ποσό των 3.000 Ε που όρισε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, κατά παραδοχή ως ουσιαστικά βασίμου του σχετικού (μοναδικού) λόγου αντέφεσης, απορριπτομένου ως ουσιαστικά αβασίμου του σχετικού λόγου έφεσης, με τον οποίο

οι εκκαλούντες ζητούν να απορριφθεί το σχετικό αίτημα της αγωγής. {...}

4/2014

Πρόεδρος: Βαρβάρα Πάπαρη

Δικηγόροι: Γεώρ. Καψιώχας, Σπ. Χατζής

Εγκυρότητα πώλησης ξένου ακινήτου αλλά μη ισχυρή η μεταβίβαση της κυριότητας έναντι του αληθινού κυρίου που προστατεύεται με διεκδικητική αγωγή.

Με την κύρωση της πράξης εφαρμογής πολεοδομικής μελέτης οριστικοποιούνται οι εδαφικές μεταβολές ως προς τους φερόμενους ιδιοκτήτες, που από τη μεταγραφή της αποκτούν πρωτοτύπως κυριότητα επί των νέων ιδιοκτησιών εφόσον είναι πραγματικοί κύριοι των ακινήτων που αποτέλεσαν τη βάση διαμόρφωσής τους, άλλως ο αληθινός κύριος του βασικού ακινήτου μπορεί να διεκδικήσει το αντίστοιχο που διαμορφώθηκε με αγωγή κατά του φερομένου στον κτηματολογικό πίνακα ως δικαιούχου ή των διαδόχων του.

{...} 2. Από τις διατάξεις των άρθρων 239, 513 επ., 1033, 1191 ΑΚ προκύπτει ότι η πώληση του ξένου ακινήτου είναι έγκυρη, δηλαδή μόνη η έλλειψη κυριότητας στο ακίνητο δεν έχει ως συνέπεια την ακυρότητα της σύμβασης (βλ. ΑΠ 787/72 ΝοΒ 21. 172, ΑΠ 525/86 ΝοΒ 35. 193, ΑΠ 1528/85 ΝοΒ 34. 1582, ΕΑ 7217/91 Δνη 34. 637, ΕφΘεσ 246/90 Δνη 33. 1224). Έναντι, όμως, του αληθινού κυρίου δεν είναι ισχυρή η μεταβίβαση της κυριότητας

του ακινήτου, καθόσον για τη μεταβίβαση αυτή απαιτείται (άρθ. 1033 ΑΚ) αυτός που μεταβιβάζει να είναι κύριος. Συνεπώς, εκείνος προς τον οποίο μεταβιβάστηκε ξένο ακίνητο δεν αποκτά την κυριότητα, εφόσον του μεταβιβάστηκε από μη κύριο. Ο αληθής κύριος στην περίπτωση μεταβίβασεως του ακινήτου του, με συμβολαιογραφικό έγγραφο, προστατεύεται με τη διεκδικητική αγωγή (1094 ΑΚ, ΕφΠειρ 503/1997 Δνη 1997. 1901, ΕφΔωδ 168/07 Νόμος). Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 12 Ν. 1337/1983 για επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων και οικιστική ανάπτυξη, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 49 παρ. 2 και 3 Ν. 947/1979 περί οικιστικών περιοχών, συνάγεται ότι με την κύρωση της πράξεως εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης οριστικοποιούνται οι αναφερόμενες σ' αυτήν εδαφικές μεταβολές σε συσχετισμό με τους φερομένους ιδιοκτήτες τους, οι οποίοι από της μεταγραφής της αποκτούν πρωτοτύπως κυριότητα επί των αναγραφόμενων ιδιοκτησιών, υπό την προϋπόθεση ότι είναι οι πραγματικοί κύριοι των ακινήτων που αποτέλεσαν τη βάση διαμορφώσεώς τους. Αν δεν συντρέχει η προϋπόθεση αυτή, ο αληθινός κύριος του ως άνω βασικού ακινήτου δύναται να διεκδικήσει το αντίστοιχο που διαμορφώθηκε, ασκώντας τη σχετική αγωγή κατά του φερομένου στον κτηματολογικό πίνακα ως δικαιούχου ή των διαδόχων του (πρβλ. ΟΛΑΠ 1236/82, ΟΛΣΤΕ 1/30/2000). Τούτο σαφώς συνάγεται από τις διατάξεις του προαναφερομένου άρθρου 12 Ν. 1337/1983, κατά το πνεύμα των οποίων η οριστικοποίηση της πράξεως εφαρμογής που επέρχεται με την κύρωσή της, αναφέ-

ρεται στις περιεχόμενες σ' αυτήν μεταβολές που κρίθηκαν αναγκαίες για την ολοκλήρωση του πολεοδομικού σχεδιασμού, γι' αυτό και ορίζεται ότι τυχόν διαφορές ως προς το μέγεθος της εισφοράς σε γη και το μέγεθος των ιδιοκτησιών, που βεβαιώνεται με απόφαση των αρμοδίων δικαστηρίων, μετατρέπονται σε χρηματική αποζημίωση (ΑΠ 737/13, ΑΠ 826/10, ΑΠ 1226/05 Νόμος, ΑΠ 261/03 Δνη 2004. 801, ΕφΘεσ 162/13 Νόμος, ΕφΑθ 7490/06 Δνη 2007. 1496).

3. Οι ενάγουσες (ήδη εφεσίβλητες) με την αγωγή τους, την οποία απήρθυναν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά του πρώτου εναγομένου ήδη εκκαλούντος και της 2ης εναγομένης, ισχυρίσθηκαν ότι, δυνάμει του υπ' αριθμ. .../22.2.2000 συμβολαίου του συμβολαιογράφου Π. Π., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Λ., όπως αυτό διορθώθηκε με το υπ' αριθμ. .../14.11.2008 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Α. Α., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Λ., απέκτησαν, λόγω γονικής παροχής από τον πατέρα τους Ο. Κ., την κυριότητα, κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαίρετου η καθεμία, του λεπτομερώς περιγραφόμενου οικοπέδου, που βρίσκεται στο συνοικισμό «Α.» στη Λ., αρχικής έκτασης 200 τμ και μετά την υπ' αριθμ. .../2006 πράξη εφαρμογής, που κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. .../2007 απόφαση του Νομάρχη Λ., με εμβαδό αρχικής ιδιοκτησίας 172,16 τμ και τελικής 159,43 τμ, κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα, αξίας 88.000 Ε. Ότι ο δικαιοπάροχός τους είχε καταστεί κύριος του ανωτέρω ακινήτου

δυνάμει έκτακτης χρησικτησίας, κατόπιν μεταβίβασης της νομής του σ' αυτόν το έτος 1975, από τον Π. Α., λόγω άτυπης σύμβασης αγοράς, συντασσομένου του υπ' αριθμ. .../8.5.1975 προσυμφώνου συμβολαίου αγοράς του συμβολαιογράφου Δ. Κ., αφού κατείχε αυτό με διάνοια κυρίου πλέον των είκοσι ετών, ασκώντας τις πράξεις νομής που αναφέρονται στην αγωγή. Ότι την 8.10.2004 η δεύτερη εναγομένη με το υπ' αριθμ. .../8.10.2004 προσύμφωνο πώλησης του συμβολαιογράφου Α. Τ., ανέλαβε την υποχρέωση να πωλήσει και να παραδώσει στον πρώτο εναγόμενο το ανωτέρω ακίνητο, ενώ στη συνέχεια σε εκτέλεση αυτού συντάχθηκε το υπ' αριθμ. .../22.4.2005 οριστικό συμβόλαιο του ιδίου ως άνω συμβολαιογράφου που μεταγράφηκε στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λ. Ότι ο πρώτος εναγόμενος δήλωσε το ανωτέρω ακίνητο, του οποίου αυτές είναι αληθινές συγκυρίες, στην υπ' αριθμ. .../2006 πράξη εφαρμογής, η οποία κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. .../2007 απόφαση του Νομάρχη Λ. και μεταγράφηκε την 27.4.2007 στα βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Λ. Ότι ο πρώτος εναγόμενος δεν απέκτησε την κυριότητα του ανωτέρω οικοπέδου, αφού η πρώτη εναγομένη - δικαιοπάροχός του δεν ήταν αληθινή κυρία αυτού. Με βάση το ιστορικό αυτό ζήτησαν να αναγνωριστεί η κυριότητά τους, κατά το ανωτέρω εξ αδιαιρέτου ποσοστό, στο περιγραφόμενο ακίνητο και να υποχρεωθεί ο πρώτος εναγόμενος να τους αποδώσει το εν λόγω ακίνητο κατά το 1/2 εξ αδιαιρέτου στην καθεμία. Επικουρικώς δε, ζήτησαν να υποχρεωθεί αυτός να καταβάλει στην καθεμία από αυτές ως

αποζημίωση το ποσό των 44.000 Ε, που αντιστοιχεί στην αξία του μεριδίου της καθεμίας επί του ακινήτου, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφληση. Άλλως και όλως επικουρικώς, ζήτησαν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν εις ολόκληρο ο καθένας, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφληση, το ποσό των 44.000 Ε στην καθεμία ως αποζημίωση για τη ζημία που υπέστησαν από την παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά τους, καθώς η δεύτερη εναγομένη απέκρουσε το γεγονός ότι δεν είναι αληθής κυρία του ακινήτου και παρέστησε ψευδώς ότι είναι και ο πρώτος εναγόμενος είχε σαφή γνώση του γεγονότος αυτού και παράνομα και υπαίτια συνήψαν την ανωτέρω σύμβαση μεταβίβασης της κυριότητας αυτού με σκοπό να αποκομίσουν παράνομο περιουσιακό όφελος με αντίστοιχη βλάβη της περιουσίας τους (των εναγουσών) και το ποσό των 20.000 Ε στην καθεμία ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστησαν από την αδικοπρακτική συμπεριφορά αυτών και να απαγγελθεί κατά των εναγομένων ως ευθυνόμενων από αδικοπραξία προσωπική κράτηση διάρκειας ενός έτους ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης της εκδοθησομένης απόφασης. Η υπόθεση εκδικάσθηκε ερήμην της δεύτερης εναγομένης και αντιμωλία των λοιπών διαδίκων και εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία η αγωγή, αφού κρίθηκε νόμιμη, εκτός από την επικουρική βάση να υποχρεωθεί ο πρώτος εναγόμενος σε περίπτωση που κριθεί ότι κατέστη κύριος του ακινήτου να καταβάλει σε καθεμία ως αποζημίωση το ποσό της

αξίας του μεριδίου της επί του ακινήτου, στη συνέχεια έγινε δεκτή κατά την κυρία της βάση και ως ουσιαστικά αβάσιμη. Ο εκκαλών - πρώτος εναγόμενος, με την έφεσή του προσβάλλει την απόφαση αυτή και παραπονείται για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να εξαφανισθεί και να απορριφθεί καθ' ολοκληρία η εναντίον του αγωγή. Πρέπει, λοιπόν, να ακολουθήσει η ουσιαστική έρευνα των λόγων της έφεσης.

4. Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει του υπ' αριθμ. .../22.2.2000 συμβολαίου του συμβολαιογράφου Π. Π., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Λ. (τόμος ... και αριθμός ...), όπως αυτό διορθώθηκε με το υπ' αριθμ. .../14.11.2008 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Α.Α., που μεταγράφηκε νόμιμα στα ως άνω βιβλία μεταγραφών (τόμος ... και αριθμός ...), ο πατέρας των εναγουσών, Ο. Κ. του Β., μεταβίβασε στις ενάγουσες, λόγω γονικής παροχής, κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου στην καθεμία, την κυριότητα ενός οικοπέδου, που βρίσκεται εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης της Λ., στο συνοικισμό «Α.» , πρώην θέση «Α.-Σ.» και επί της οδού Θ., αρχικής έκτασης 200 τμ, που συνόρευε βόρεια σε πλευρά μήκους 10 μ. με ιδιοκτησία Α. και Κ. Κ., νότια σε πλευρά μήκους 10 μ. με την οδό Θ., ανατολικά σε πλευρά μήκους 20 μ. με ιδιοκτησία Μ. Κ. και δυτικά σε πλευρά μήκους 20 μ. με ακίνητο Σ. Δ., αξίας κατά το χρόνο συζήτησης της αγωγής (14.12.2010) 88.000 Ε. Το ακίνητο αυτό περιλαμβανόταν στην υπ'

αριθμ. .../1994 Πράξη Εφαρμογής περιοχής Α., της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Λ., η οποία κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. .../27.9.1999 απόφαση του Νομάρχη Λ., που μεταγράφηκε στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λ., με κτηματογραφικό αριθμό ... (ως προς τον οποίο έγινε η διόρθωση του ανωτέρω υπ' αριθμ. .../22.2.2000 συμβολαίου με το υπ' αριθμ. .../14.11.2008 συμβολαιογραφικό έγγραφο, στο οποίο αναγραφόταν λανθασμένα ως κτηματογραφικός αριθμός «...»), στο Οικοδομικό Τετράγωνο Γ1973. Με το υπ' αριθμ. .../8.3.1975 προσύμφωνο αγοραπωλησίας του συμβολαιογράφου Δ. Κ., η μητέρα της πρώτης εναγομένης, Ι. χήρα Ν. Ζ., υποσχέθηκε τη μεταβίβαση της κυριότητας του επιδίκου στον Π. Α. του Α., δηλαδή στο δικαιοπάροχο του πατέρα των εναγουσών Ο. Κ., διά του οποίου και από τον χρόνο αυτό του παραχώρησε την κατοχή και χρήση του ακινήτου. Σημειώνεται ότι την κυριότητα επί του επιδίκου και σε κάθε περίπτωση τη νομή επ' αυτού της Ι. χήρας Ν. Ζ., δεν την αμφισβήτησε ο πρώτος εναγόμενος. Με το υπ' αριθμ. .../8.5.1975 προσύμφωνο του συμβολαιογράφου Δ. Κ., ο Π. Α. του Α. ανέλαβε την υποχρέωση να μεταβιβάσει στο δικαιοπάροχο των εναγουσών Ο. Κ., την κυριότητα του ανωτέρω οικοπέδου, ήτοι (όπως αυτό περιγράφεται στο προσκομιζόμενο με επίκληση προσύμφωνο) ενός οικοπέδου, έκτασης 200 τμ, ευρισκομένου στη θέση «Σ.- Α.» της πόλης της Λ., εκτός σχεδίου πόλης, συνορευόμενου νότια επί πλευράς μήκους 10 μ. με δρόμο, δυτικά επί πλευράς μήκους 20 μ. με αγρό Σ. Δ., βόρεια επί πλευράς μήκους 10 μ. και ανατολικά επί

πλευράς μήκους 20 μ. με ιδιοκτησία Κ. και Α. Κ. και Μ. Κ. Διά του εν λόγω προσυμφώνου και κατά τον αυτό χρόνο, ο ανωτέρω Π. Α. παραχώρησε στον δικαιοπάροχο των εναγουσών και αυτός παρέλαβε την κατοχή και χρήση του ακινήτου. Ο δικαιοπάροχος των εναγουσών απέκτησε την κυριότητα του επιδικίου δυνάμει έκτακτης χρησικτησίας, αφού κατείχε αυτό με διάνοια κυρίου ασκώντας τις πράξεις νομής που προσιδιάζουν στη φύση και θέση αυτού πλέον της εικοσαετίας, ήτοι από το έτος 1975 μέχρι το έτος 2000, οπότε μεταβίβασε την κυριότητα αυτού στις ενάγουσες. Ειδικότερα, αυτός περιέφραξε το ακίνητο και το καθάριζε από τα χόρτα. Η περίφραξη του οικοπέδου καταστράφηκε στη συνέχεια, όταν έγινε η διάνοιξη της οδού Λ., με την οποία σήμερα συνορεύει αυτό ανατολικά, προστάτευε αυτό από διεκδικήσεις τρίτων, καλλιεργούσε σ' αυτό οπωροκηπευτικά και είχε σ' αυτό σκυλιά (βλ. καταθέσεις μαρτύρων εναγουσών, οι οποίες κρίνονται πειστικές, σε αντίθεση με την κατάθεση του μάρτυρος του 1ου εναγομένου η οποία είναι αντιφατική «...έχω γειτονικό οικόπεδο ... δεν πάω και κάθε μέρα ... γνωρίζω τον Κ. ... η σύζυγός μου είναι αδελφή του πρώτου εναγομένου ... είναι περιφραγμένο ... δεν ξέρω αν είναι τώρα περιφραγμένο...»). Κατόπιν εντολής του συντάχθηκε το από Δεκέμβριο 1999 τοπογραφικό διάγραμμα του επιδικίου από τον αγρονόμο - τοπογράφο μηχανικό Χ. Β. Στη δήλωση στοιχείων ακινήτων (Ε9) που υπέβαλε προς τη ΔΟΥ Λ. την 10.2.1997 ο Ο. Κ., δήλωσε το επίδικο ακίνητο. Και ενώ κυρίες του επιδικίου ήταν οι ενάγουσες, με το υπ' αριθμ. .../8.10.2004 προσύμφωνο

αγοραπωλησίας ακινήτου του συμβολαιογράφου Α. Τ., η πρώτη εναγομένη, Ξ. Ζ. του Ν. και της Ι., ανέλαβε την υποχρέωση να μεταβιβάσει στον πρώτο εναγόμενο Μ. Κ. την κυριότητα του επιδικίου οικοπέδου και σε εκτέλεση του προσυμφώνου αυτού καταρτίστηκε, με αυτοσύμβαση, το υπ' αριθμ. .../22.4.2005 συμβόλαιο του ιδίου ως άνω συμβολαιογράφου, το οποίο μεταγράφηκε στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λ. (τόμος ... και αριθμός ...).

Ο πρώτος εναγόμενος, δεν αμφισβήτησε την ταυτότητα του επιδικίου, ισχυρίσθηκε, όμως, ότι κύριος του επιδικίου ακινήτου είναι ο ίδιος, δυνάμει του ανωτέρω υπ' αριθμ. .../22.4.2005 συμβολαίου, την κυριότητα του οποίου απέκτησε από την αληθή κυρία αυτού πρώτη εναγομένη Ξ. Ζ., καθόσον το επίδικο ακίνητο «το μεταβίβασε ο θεός του Κ. στην οικογένεια Ζ., για λογαριασμό της οποίας, άνθρωποί της το καθάριζαν από αγριόχορτα και ασκούσαν για λογαριασμό και επ' ονόματί της όλες τις προσιδιάζουσες σε κύριο διακατοχικές πράξεις, επί 25ετία, χωρίς ουδέποτε να ενοχληθούν από οποιονδήποτε» και συνεπώς αποκλειστική κυρία του επιδικίου ήταν η δεύτερη εναγομένη Ξ. Ζ. η οποία απέκτησε αυτό με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, ενώ αντίθετα, οι ενάγουσες δεν είναι κυρίες του ακινήτου, διότι ο δικαιοπάροχος τους - πατέρας τους ουδέποτε κατέστη κύριος αυτού. Ο ισχυρισμός αυτός του εναγομένου και ειδικότερα ότι η Ξ. Ζ. κατέστη κυρία του επιδικίου με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, δεν αποδείχθηκε, καθόσον δεν αποδείχθηκαν πράξεις νομής αυτής επί του επιδικίου.

Ο μάρτυρας του πρώτου εναγομένου, παρά το ότι κατέθεσε σχετικά ότι περί το 1983 - 1984 είδε εργάτες να καθαρίζουν το επίδικο, οι οποίοι του είπαν ότι εργάζονται για λογαριασμό της Ξ. Ζ., ενώ πριν λίγα χρόνια είδε τον πρώτο εναγόμενο να το καθαρίζει, περιέπεσε στη συνέχεια σε αντιφάσεις, κατά τα προαναφερθέντα (... έχω γειτονικό οικόπεδο ... δεν πάω και κάθε μέρα ... γνωρίζω τον Κ. ... η σύζυγός μου είναι αδελφή του πρώτου εναγομένου ... είναι περιφραγμένο ... δεν ξέρω αν είναι τώρα περιφραγμένο...). Εξάλλου, οι καταθέσεις των μαρτύρων των εναγουσών ενισχύονται και από όλα τα ανωτέρω μνημονευόμενα έγγραφα (προσύμφωνα, δηλώσεις στην εφορία κλπ), ενώ από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν προέκυψε ότι οι ενάγουσες ή ο δικαιοπάροχός τους είχαν άλλο ακίνητο, πλην του επιδικίου στην περιοχή.

Ενόψει των ανωτέρω και σύμφωνα και με όσα στη νομική σκέψη εκτίθενται, ο πρώτος εναγόμενος δεν απέκτησε την κυριότητα του επιδικίου ακινήτου με τον επικαλούμενο από αυτόν παράγωγο τρόπο, αφού αυτό του μεταβιβάστηκε από μη κυρία του ακινήτου. Αντίθετα, οι ενάγουσες κατέστησαν συγκυρίες αυτού με παράγωγο τρόπο κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου η κάθε μία, αφού απέκτησαν το επίδικο από τον αληθή κύριο αυτού Ο. Κ., ο οποίος απέκτησε την κυριότητά του δυνάμει έκτακτης χρησικτησίας κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα. Οι ενάγουσες, μετά την απόκτηση της κυριότητας του επιδικίου ακινήτου δήλωναν αυτό στη δήλωση στοιχείων ακινήτων (Ε9) κατά το ποσοστό συγκυριότητάς τους (βλ. δήλωση στοιχεί-

ων ακινήτων της πρώτης ενάγουσας που υποβλήθηκε στη ΔΟΥ Λ. την 13.6.2005 και αντίστοιχη δήλωση της πρώτης ενάγουσας που υποβλήθηκε στην ίδια ΔΟΥ την 15.5.2001). Εξάλλου, την 23.4.2004 η δεύτερη ενάγουσα κατά την επίσκεψή της με το σύζυγό της στο επίδικο, διαπίστωσε ότι αυτό ήταν περιφραγμένο με συρμάτινη περίφραξη με σιδηροπασσάλους προς τις οδούς Θ. και Λ. και κατήγγειλε το γεγονός στο αρμόδιο Α' Αστυνομικό Τμήμα Λ. (βλ. ακριβές αντίγραφο του Βιβλίου Αδικημάτων - Συμβάντων), ενώ την ίδια μέρα καθαίρεσε με το σύζυγό της την περίφραξη, χωρίς να ενοχληθεί από κανέναν. Αφού οι ενάγουσες πληροφορήθηκαν τη μεταβίβαση του ακινήτου από την δεύτερη εναγομένη στον πρώτο εναγόμενο, απέστειλαν στον τελευταίο την 25.10.2007 εξώδικη γνωστοποίηση - δήλωση με την οποία του γνωστοποίησαν ότι αυτές είναι οι αληθείς ιδιοκτήτριες του επιδικίου ακινήτου, ενώ στη συνέχεια άσκησαν εναντίον του ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου την υπ' αριθμ. καταθ. 3539/2008 αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων, επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 459/2009 απόφαση (διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων) με την οποία απαγορεύτηκε υπέρ των αιτουσών η μεταβολή της νομικής και πραγματικής κατάστασης του ακινήτου έως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης επί της κρινόμενης αγωγής. Ο πρώτος εναγόμενος, επικαλέστηκε περαιτέρω, προς ενίσχυση του ισχυρισμού του περί της κυριότητας της δικαιοπαρόχου του και συνακόλουθα και του ιδίου επί του επιδικίου, τις από 9.9.2005, 6.10.2004 και 16.11.2004 βεβαιώσεις του Δήμου Λ., από τις οποίες προκύπτει, κατά

τα αναφερόμενα, ότι η ανωτέρω υπηρεσία ως μοναδική κυρία του επιδίκου θεωρούσε την Ξ. Ζ. Όμως, τα ανωτέρω εκτιθέμενα δεν αναιρούνται από τις εν λόγω βεβαιώσεις. Στην υπ' αριθμ. πρωτ. .../16.11.2004 βεβαίωση του Δήμου Λ. - Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών - Τμήμα Εσόδων, βεβαιώνεται ότι η Ξ. Ζ., ιδιοκτήτρια του οικοπέδου που βρίσκεται επί της οδού Θ. και Λ., δεν οφείλει τέλος ακίνητης περιουσίας, στην υπ' αριθμ. πρωτ. .../9.9.2005 βεβαίωση του ιδίου Δήμου βεβαιώνεται ότι η ανωτέρω δεν οφείλει στο Δήμο για το οικόπεδο επί της οδού Θ. και Λ. από κατασκευή πεζοδρομίων, κρασπέδων, τσιμεντοστρώσεων και πεζοδρόμων και στην υπ' αριθμ. πρωτ. .../6.10.2004 βεβαίωση, που απευθύνεται προς την Ξ. Ζ. βεβαιώνεται ότι για την ιδιοκτησία με κτηματογραφικό αριθμό ... φερομένου ιδιοκτήτη Κ. Κ. του Β. που περιλαμβάνεται στην υπ' αριθμ. .../94 πράξη εφαρμογής δεν δημοσιεύτηκε η α' πρόσκληση για δήλωση ιδιοκτησίας. Όμως, όμοιου περιεχομένου βεβαίωση περί μη δημοσίευσης α' πρόσκλησης για το επίδικο, του ιδίου Δήμου, απευθύνεται και προς το δικαιοπάροχο των εναγουσών Κ. Ο. και συγκεκριμένα η υπ' αριθμ. πρωτ. .../4.1.2000 βεβαίωση. Το ανωτέρω οικόπεδο, όπως προαναφέρθηκε, περιλήφθηκε στην υπ' αριθμ. .../1994 Πράξη εφαρμογής περιοχής Α. της Διεύθυνσης Πολεοδομίας με κωδικό κτηματογράφησης ... στο οικοδομικό τετράγωνο Π 973 με φερόμενο ιδιοκτήτη τον Κ. Κ., αρχικό ιδιοκτήτη μεγαλύτερης έκτασης, η οποία ακυρώθηκε στη συνέχεια με την υπ' αριθμ. .../27.9.1999 απόφαση του Νομάρχη Λ. που μεταγράφηκε στα βιβλία μεταγρα-

φών του Υποθηκοφυλακείου Λ. (τόμος ... αριθμός ...). Στη συνέχεια εκδόθηκε η υπ' αριθμ. .../2006 πράξη εφαρμογής, η οποία κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. 670/2007 απόφαση του Νομάρχη Λ. και μεταγράφηκε την 27.4.2007 στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λ. (τόμος .. και αριθμός ...), στην οποία το επίδικο έχει αρχική έκταση 172,16 τμ και τελική έκταση μετά την εισφορά σε γη και την τακτοποίηση 159,43 τμ, βρίσκεται στο Ο.Τ. Γ 1973 με αριθμό 09 και φέρεται ότι ανήκει στον πρώτο εναγόμενο δυνάμει του ανωτέρω υπ' αριθμ. .../22.4.2005 συμβολαίου. Όμως, όπως προαναφέρθηκε, συγκυρίες του βασικού ακινήτου είναι οι ενάγουσες και σύμφωνα και με όσα στη νομική σκέψη εκτίθενται, από το γεγονός της καταχώρισης στην πράξη εφαρμογής του πρώτου εναγομένου ως κυρίου του επιδίκου, το οποίο οφείλεται προφανώς στη μη υποβολή από τις ενάγουσες δήλωσης ιδιοκτησίας στο Δήμο Λ. ούτε υποβολής ένστασης κατά της πράξης εφαρμογής, αυτές δεν απώλεσαν την κυριότητά τους στο εν λόγω οικόπεδο και ούτε ο πρώτος εναγόμενος απέκτησε την κυριότητα αυτού, εκ μόνου του λόγου ότι στην ανωτέρω υπ' αριθμ. .../2006 πράξη εφαρμογής φέρεται αυτός ως κύριος του οικοπέδου. Πρέπει, επίσης, να σημειωθεί ότι υποβλήθηκε σχετικά από τις ενάγουσες αίτηση διόρθωσης - ένσταση στο Γραφείο Κτηματογράφησης Λ. του Εθνικού Κτηματολογίου, η οποία, μετά την έκδοση της εκκαλουμένης απόφασης, έγινε αποδεκτή (βλ. .../23.10.2013 κτηματολογικό φύλλο του επιδίκου με ΚΑΕΚ ... του Κτηματολογικού Γραφείου Λ.).

5. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικα-

στήριο, που με την εκκαλουμένη απόφασή του, δεχόμενο τα ανωτέρω, έκρινε την αγωγή, κατά την κυρία της βάση, ως ουσιαστικά βάσιμη, ορθά εφάρμοσε το νόμο και προέβη σε ορθή εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού και οι περί του αντιθέτου λόγοι της υπό κρίση έφεσης, είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι...

5/2014

Πρόεδρος: Βαρβάρα Πάπαρη
Δικηγόροι: Διαμαντής Παπανικολάου,
Σταματία Βαλάση

Απαράδεκτη αξίωση από άκυρη καταγγελία σύμβασης εργασίας, αν η αγωγή δεν κοινοποιηθεί σε 3μηνη ανατρεπτική προθεσμία.

Μονομερής και αναιτιώδης η καταγγελία, για το κύρος της όμως απαιτείται έγγραφο περιερχόμενο στον εργαζόμενο με κάθε τρόπο και καταβολή της αποζημίωσης. Επί άκυρης καταγγελίας μη λύση της σύμβασης και υπερημερία εργοδότη.

Ένσταση καταχρηστικής αξίωσης αποδοχών υπερημερίας, αν ο μισθωτός σκόπιμα και από κακοβουλία παραμένει άνεργος για μακρό χρόνο, παραλείποντας αδικαιολόγητα εξεύρεση εργασίας καίτοι ευχερώς μπορούσε.

Αδυναμία οδηγού φορτηγού να εξεύρει εργασία αν και ενδιαφέρθηκε, λόγω της ηλικίας του και του υψηλού μισθολογικού και ασφ. κόστους εκ της πρόσληψής του, ενόψει της οικονομικής κρίσης.

Επίδομα ζεύξης - απόζευξης για κάθε οδηγό συρόμενου φορτηγού.

{...} 3. Επειδή, στις κατά το άρθρο 240 ΑΚ ερμηνευτικές διατάξεις των άρθρων 241, 242 και 243 του ίδιου Κώδικα (βλ. και όμοιες διατάξεις των άρθρ. 144 παρ. 1 και 145 παρ. 2 ΚΠολΔ), σχετικά με τις καθοριζόμενες από το νόμο, δικαστική απόφαση και δικαιοπραξία προθεσμίες ορίζονται, μεταξύ άλλων και τα εξής: Η προθεσμία αρχίζει την επόμενη της ημέρας όπου έγινε το γεγονός που αποτελεί την αφετηρία της (άρθρο 241 εδ. α'). Η προθεσμία λήγει όταν περάσει ολόκληρη η τελευταία ημέρα και αν είναι κατά νόμο εορτάσιμη, όταν περάσει ολόκληρη η επόμενη εργάσιμη (άρθρο 242). Προθεσμία που έχει προσδιοριστεί σε μήνες λήγει μόλις περάσει η ημέρα του τελευταίου μηνός που αντιστοιχεί σε αριθμό με την ημέρα που άρχισε και αν δεν υπάρχει αντίστοιχη η τελευταία ημέρα του μηνός (άρθρο 243 εδ. β'). Εξάλλου, κατά το άρθ. 6 § 1 εδ. α' ν. 3198/1955 «πάσα αξίωσις μισθωτού πηγάζουσα εξ ακύρου καταγγελίας της σχέσεως εργασίας τυγχάνει απαράδεκτης, εφ' όσον η σχετική αγωγή δεν κοινοποιήθη εντός τριμήνου ανατρεπτικής προθεσμίας από της λύσεως της σχέσεως εργασίας». Πρόκειται για καθιέρωση ουσιαστικού απαραδέκτου, το οποίο κατά κύριο λόγο πλήττει το δικαίωμα επίκλησης και προσβολής της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας ως άκυρης και κατ' ανάγκην και τις συνεχόμενες με αυτό ουσιαστικές αξιώσεις. Η προθεσμία αυτή, η οποία είναι αποσβεστική, αποσκοπεί στην ταχεία άρση κάθε αβεβαιότητας σχετικά με το κύρος της καταγγελίας εργασιακής σχέσης και στην εκκαθάριση εντός συντόμου χρονικού διαστήματος των αξιώσεων των εργαζομένων, που πηγάζουν από τυχόν

άκυρη καταγγελία, ώστε να μην δημιουργούνται δυσβάστακτες συνέπειες για τον εργοδότη (ΑΠ 2120/09, 1514/08 Νόμος), καταλαμβάνει δε κάθε αξίωση που πηγάζει από ακυρότητα της καταγγελίας της σχέσης εργασίας (ΑΠ 705/13, ΑΠ 31/13, ΑΠ 998/01, ΕφΛαρ 9/02 Νόμος). Αφετηρία για την έναρξη της προθεσμίας αυτής αποτελεί η ημέρα κατά την οποία έλαβε χώρα η λύση της εργασιακής σχέσης. Έτσι στην περίπτωση της απροειδοποίητης καταγγελίας της εργασιακής σύμβασης αόριστου χρόνου σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 241 εδ. α' ΑΚ, η οποία ισχύει και για την τρίμηνη προθεσμία του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3198/1955, η προθεσμία αυτή (τρίμηνη) αρχίζει από την επόμενη της ημέρας που έλαβε χώρα το γεγονός της καταγγελίας και λήγει, σύμφωνα με το προαναφερόμενο επίσης άρθρο 243 ΑΚ, με την παρέλευση ολόκληρης της ημέρας του τελευταίου μήνα, η οποία αντιστοιχεί σε αριθμό με την ημέρα που άρχισε (βλ. ΑΠ 404/08 ΕΕργΔ 2009. 176, ΑΠ 1167/99 Δνη 2000. 603, ΑΠ 1697/98 Δνη 2001. 124, πρβλ. ΑΠ 1938/07 ΝοΒ 2008. 865).

Στην προκείμενη υπόθεση από τα διαδικαστικά έγγραφα προκύπτει ότι ο εφεσίβλητος άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας αγωγή, με την οποία ζήτησε να αναγνωριστεί η ακυρότητα της καταγγελίας της εργασιακής σύμβασής του και να υποχρεωθεί η εκκαλούσα - εναγομένη να του καταβάλει για μισθούς υπερημερίας από την επομένη της άκυρης καταγγελίας, ήτοι από 8.1.2010. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη 79/2012 απόφασή του έκρινε ότι από την επόμενη ημέρα από αυτή που λύθηκε η

σύμβαση των διαδίκων (8.1.2010 σύμφωνα με το άρθρο 241 παρ. 1 ΑΚ) άρχισε η τρίμηνη αποσβεστική προθεσμία του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3198/1955, για τις ένδικες αξιώσεις του εφεσιβλήτου - ενάγοντος. Η εν λόγω προθεσμία συμπληρώθηκε στις 8.4.2010, ημέρα Πέμπτη (άρθρα 242, 243 παρ. 2 ΑΚ), ενώ η κρινόμενη αγωγή ασκήθηκε την 8.4.2010, όπως προκύπτει από την προσκομιζόμενη υπ' αριθμ. .../8.4.10 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας Γ. Ε. Επομένως, η αγωγή επιδόθηκε την τελευταία ημέρα συμπλήρωσης της τρίμηνης ως άνω προθεσμίας. Κρίνοντας έτσι το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δεν παραβίασε τις καθιερώουσες ουσιαστικό απαράδεκτο διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3198/1955, σε συνδυασμό με τις προαναφερόμενες διατάξεις του ΑΚ τις σχετικές με τις προθεσμίες, διότι σύμφωνα ειδικότερα με τη διάταξη του άρθρου 243 εδ. β' ΑΚ, η προθεσμία που έχει προσδιοριστεί σε μήνες, όπως στην προκείμενη περίπτωση, λήγει μόλις περάσει η ημέρα του τελευταίου μήνα που αντιστοιχεί σε αριθμό με την ημέρα που άρχισε, δηλαδή, εν προκειμένω την 8.4.2010, αφού η τρίμηνη προθεσμία, κατά τις παραδοχές της απόφασης, αλλά όπως ομολογεί και η ίδια η εκκαλούσα - εναγομένη, άρχισε την 8.1.2010. Ενόψει τούτων, ο αντίστοιχος πρώτος λόγος της έφεσης, με τον οποίο η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι η ανωτέρω προθεσμία συμπληρώθηκε στις 7.4.2010 και ως εκ τούτου η ένδικη αγωγή είναι απαράδεκτη, είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

4. Επειδή σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 648 και 669 ΑΚ 1 και 3 Ν. 2112/1920 και 5 παρ. 3 Ν. 3198/1955, η

καταγγελία της συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου είναι μονομερής και ανατιπώδης δικαιοπραξία, συνεπώς δεν χρειάζεται αιτιολογία, για να είναι, όμως, έγκυρη και συνακόλουθα να επιφέρει τη λύση της σύμβασης, από την πλευρά του εργοδότη, πρέπει να είναι έγγραφη, του εγγράφου τύπου καθιερωμένου ως συστατικού της καταγγελίας της εργασιακής συμβάσεως από τον εργοδότη. Ο τύπος περιορίζεται στην έγγραφη διατύπωση, χωρίς τυποποιημένο περιεχόμενο, της σαφούς βουλήσεως του εργοδότη να επιφέρει τη λύση της εργασιακής σύμβασης, το σχετικό δε έγγραφο πρέπει να περιέλθει στον εργαζόμενο με οποιοδήποτε τρόπο, από τότε δε που θα περιέλθει στον εργαζόμενο επέρχονται τα αποτελέσματα της καταγγελίας. Επιπρόσθετο στοιχείο του κύρους της καταγγελίας της συμβάσεως είναι και η καταβολή της κατά νόμο αποζημιώσεως, εφόσον ο εργαζόμενος συμπλήρωσε στον εργοδότη απασχόληση πέραν των δύο μηνών, το ποσό της οποίας καθορίζεται ανάλογα με το χρόνο διάρκειας της εργασιακής σχέσης στον τελευταίο εργοδότη, υπολογίζεται δε με βάση το σύνολο των τακτικών μηνιαίων αποδοχών του μισθωτού, κατά τον τελευταίο πριν από την απόλυσή του μήνα υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης (ΑΠ 1825/99, ΑΠ 850/99 και ΑΠ 546/99 Δνη 2000. 1014, 399 και 94 αντίστοιχα). Εάν λείπει μία από τις ανωτέρω προϋποθέσεις του κύρους της, η καταγγελία δεν είναι νόμιμη, δεν επιφέρει τη λύση της σύμβασης, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται και ο εργοδότης καθίσταται υπερήμερος έναντι του εργαζόμενου, του οποίου δεν αποδέχεται την εργασία, υπο-

χρεούμενος να του καταβάλλει, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 349, 350 και 656 ΑΚ, τις αποδοχές του, δηλαδή το μισθό του και ό,τι άλλο αυτός θα εισέπραττε (ΑΠ 698/10 Νόμος, ΑΠ 1825/99 ό.π.). Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 656 και 281 ΑΚ προκύπτει ότι ο εργοδότης, που ενάγεται από τον εργαζόμενο, ο οποίος ζητεί την καταβολή οφειλόμενων αποδοχών υπερημερίας, μπορεί να προβάλει την ένσταση της καταχρηστικής ασκήσεως του αγωγικού δικαιώματος στην περίπτωση που ο μισθωτός, προκειμένου να λάβει τους μισθούς υπερημερίας χωρίς να εργαστεί, σκόπιμα και από κακοβουλία παραμένει άνεργος για μακρό χρόνο, παραλείποντας αδικαιολόγητα να επιδιώξει να βρει αλλού εργασία, την οποία ευχερώς θα μπορούσε να εξασφαλίσει (βλ. ΑΠ 966/09 ΔΕΝ 2010. 161, ΑΠ 56/94 Δνη 1996. 117, ΑΠ 1041/92 ΕΕργΔ 1994. 999, ΑΠ 471/92 ΔΕΝ 1993. 73).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων των διαδίκων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο εφεσίβλητος - ενάγων, προσλήφθηκε την 19.9.2004 από την εκκαλούσα - εναγομένη, εδρεύουσα στη Λ., ανώνυμη εταιρία παρασκευής και εμπορίας προϊόντων σιμέντου και δομικών υλικών, που ενεργούσε διά του νομίμου εκπροσώπου της, με σύμβαση παροχής εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, που καταρτίστηκε στη Λ., προκειμένου να εργαστεί ως οδηγός για τις ανάγκες της επιχείρησής της στην περιοχή της Λ., έναντι των εκάστοτε νομίμων αποδοχών του, δηλαδή αυτών που θα καθορίζονταν από την εκάστοτε ισχύ-

ουσα για την ειδικότητά του συλλογική σύμβαση εργασίας ή διαιτητική απόφαση. Ο εφεσίβλητος από της προσλήψεώς του προσέφερε νομίμως και προσηκόντως τη συμφωνημένη εργασία του στην εκκαλούσα συνεχώς μέχρι την 7.1.2010, οπότε η εκκαλούσα κατήγγειλε τη μεταξύ τους υφιστάμενη εργασιακή σύμβαση, μη δεχόμενη πλέον τις υπηρεσίες του. Όπως ομολογείται, αλλά και όπως προκύπτει από το από 11.1.2010 δελτίο εργατικής διαφοράς του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας Θεσσαλίας - Τμήμα Κοινωνικής Επιθεώρησης Λ., ο εφεσίβλητος απολύθηκε προφορικά από την εκκαλούσα εταιρία στις 7.1.2010 και στη συνέχεια προσήλθε στην παραπάνω υπηρεσία για να διεκδικήσει τα δικαιώματά του, πλην όμως, αφού είχε κληθεί και ο εκπρόσωπος της εκκαλούσας, Ι. Μ., δεν βρέθηκε τελικά μία λύση αποδεκτή από τα δύο ενδιαφερόμενα μέρη, καθόσον ο εφεσίβλητος διεκδικούσε πλέον του ποσού της αποζημίωσης απολύσεως και των δεδουλευμένων αποδοχών του Δεκεμβρίου 2009, για τα οποία δεν υπήρξε αμφισβήτηση από την πλευρά της εκκαλούσας και αποζημίωση λόγω μη ληφθείσας αδείας 2010, επίδομα αδείας 2010, αποδοχές για απασχόλησή του την 6η ημέρα της εβδομάδας, εκτός έδρας διανυκτερεύσεις και υπερωριακή απασχόληση, που αμφισβήτησε ο εκπρόσωπος της εκκαλούσας, γι' αυτό και ο εφεσίβλητος αρνήθηκε τη λήψη της αποζημίωσης απόλυσης και την υπογραφή της σχετικής απόδειξης είσπραξης της. Πλην όμως, η εκκαλούσα όφειλε να επιδώσει το έγγραφο της καταγγελίας νομίμως στον εφεσίβλητο και να παρακαταθέσει την αποζημίωσή του πλήρη στο ταμείο

παρακαταθηκών και δανείων, οπότε θα λυόταν ομαλά η εργασιακή σύμβαση και η καταγγελία δεν θα έπασχε από ακυρότητα. Σύμφωνα δε με την ΔΑ 11/2009, ο ενάγων τον Δεκέμβριο του 2009 έπρεπε να λαμβάνει βασικό μισθό 973 Ε, πλέον επιδόματος γάμου 97,30 Ε, εξομάλυνσης 17,91 Ε, τριετίας 350,28 Ε, ειδικών συνθηκών 23,86 Ε, ζεύξης - απόζεύξης (του φορτηγού) 17,91 Ε και πολυετίας 83,51 Ε και συνολικά μισθό 1.563,77 Ε. Επομένως, αφού η απόλυση του εφεσίβλητου έγινε από την εκκαλούσα προφορικά, χωρίς η τελευταία να καταβάλει σ' αυτόν τη νόμιμη αποζημίωσή του, με βάση τον τελευταίο μισθό του, ενώ δεν αποδείχθηκε ότι η τελευταία τον είχε καταχωρήσει ως απασχολούμενο στα τηρούμενα για το ΙΚΑ μισθολόγια (αναλυτικές περιοδικές δηλώσεις) ή ότι τον ασφάλισε στο ΙΚΑ, η απόλυση είναι άκυρη. Συνεπώς, εφόσον η καταγγελία της σύμβασης εργασίας του εφεσίβλητου είναι άκυρη και θεωρείται σαν να μην έγινε (άρθρα 174, 180 ΑΚ), δεν παράγει έννομα αποτελέσματα, η δε εκκαλούσα που από την 8.1.2010 και στο εξής αρνήθηκε να αποδεχθεί τις υπηρεσίες του περιήλθε σε υπερήμερία. Ως εκ τούτου, πρέπει να υποχρεωθεί να καταβάλλει στον εφεσίβλητο τους μισθούς του λόγω υπερήμερίας της, από την επομένη της απόλυσής του και (τουλάχιστον) μέχρι την άσκηση της αγωγής.

Η εκκαλούσα ισχυρίστηκε πρωτοδικώς, ισχυρισμό που επαναφέρει με τον δεύτερο λόγο της έφεσής της, ότι καταχρηστικώς ο εφεσίβλητος ασκεί το δικαίωμά του για την απόληψη μισθών υπερμερίας, καθόσον είχε τη δυνατότητα και την ευχέρεια να αναζητήσει και να βρει εργασία

σε παρόμοια επιχείρηση (άρθρο 281 ΑΚ). Ωστόσο από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι ο εφεσίβλητος είχε τη δυνατότητα και ηθελημένα παρέμεινε άνεργος μετά την απόλυσή του από την εκκαλούσα. Συγκεκριμένα, από τα προσκομισθέντα αποσπάσματα μικρών αγγελιών της καθημερινής εφημερίδας «Ε.» της πόλης της Λ., προκύπτει ότι πράγματι κατά το επίμαχο χρονικό διάστημα μέσω της στήλης των μικρών αγγελιών προσφέρονταν διάφορες θέσεις εργασίας για οδηγούς φορτηγών, όπως ο εφεσίβλητος, αλλά αυτός, αν και ενδιαφέρθηκε να εξεύρει εργασία, δεν τα κατάφερε, διότι η ηλικία του (61 ετών) και το μεγάλο μισθολογικό και το ασφαλιστικό κόστος που θα είχε η πρόσληψή του (πολυετίες, επιδόματα κλπ), ήταν ανασταλτικοί παράγοντες για έναν εργοδότη, δεδομένης της οικονομικής κρίσης. Εξάλλου, ο εφεσίβλητος δεν μπορούσε να εγγραφεί ως άνεργος στον ΟΑΕΔ, αφού δεν του δόθηκε ποτέ έγγραφη καταγγελία της σύμβασής του, με αποτέλεσμα ούτε το επίδομα ανεργίας να μπορεί να λάβει ούτε να μπορέσει να επιδιώξει την εξεύρεση εργασία μέσω του ΟΑΕΔ. Τέλος, ο εφεσίβλητος το Φεβρουάριο του 2011 υπέβαλε αίτηση συνταξιοδότησης. Συνεπώς, ο ανωτέρω ισχυρισμός της εκκαλούσας είναι ουσία αβάσιμος, όπως και ο αντίστοιχος δεύτερος λόγος της έφεσης, με τον οποίο ισχυρίζεται ότι ο εφεσίβλητος, διεκδικώντας μισθούς υπερημερίας, ενεργεί κατά κατάχρηση δικαιώματος, καθόσον το επίδικο χρονικό διάστημα παρέμεινε ηθελημένα άνεργος ενώ ευχερώς μπορούσε να ανεύρει άλλη εργασία.

Περαιτέρω και ο τρίτος λόγος εφέσεως,

με τον οποίο η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι ο εφεσίβλητος δεν δικαιούται επιδόματος ζεύξης - απόζευξης, ισχυρισμός που προβλήθηκε από την εκκαλούσα με τις πρωτόδικες προτάσεις της που κατατέθηκαν κατά τη συζήτηση της αγωγής στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, χωρίς να έχει καταχωρηθεί στα πρακτικά της πρωτοβάθμιας δίκης, ενόψει του ότι δεν είναι αυτοτελής (αρθ. 591 παρ. 1 ΚΠολΔ, βλ. και ΟΛΑΠ 2/05 Νόμος), τυγχάνει απορριπτός ως αβάσιμος, καθόσον το εν λόγω επίδομα ο εφεσίβλητος δικαιούνταν να το παίρνει, διότι οδηγώντας συρόμενο φορτηγό μέσα στις πόλεις ήταν αναγκαίο να κάνει ζεύξη - απόζευξη, αφού απαγορεύεται η κυκλοφορία συρόμενων φορτηγών εντός των πόλεων. Επιπλέον, το επίδομα ζεύξης - απόζευξης δικαιούται κάθε οδηγός συρόμενου φορτηγού, όπως ήταν το δικό του, ή επικαθήμενου 40 τόνων και είναι αδιάφορη η συχνότητα που κάνει ο οδηγός ζεύξη - απόζευξη. Για τα παραπάνω κατέθεσαν στα πλαίσια της δίκης, μεταξύ των ίδιων διαδίκων, για την καταβολή δεδουλευμένων μισθών και υπερωριών, τόσο ο μάρτυρας του εφεσιβλήτου Ν. Κ. όσο και ο μάρτυρας της εκκαλούσας Κ. Α. (βλ. υπ' αριθμ. 417/2011 πρακτικά).

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα προαναφερόμενα, εφόσον δεν υπάρχει άλλος λόγος, πρέπει η κρινόμενη έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της...

9/2014

Πρόεδρος: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Κων. Βουλγαρίδης, Χρ. Βούλγαρης

Μη αυτοδίκαιη λύση σύμβασης εργασίας ιδιωτικού εκπαιδευτικού στο τέλος της 2ετούς διάρκειάς της αλλά, αν δεν μεσολαβήσει καταγγελία με αποζημίωση, αυτοδίκαιη ανανέωση για επιπλέον τετραετία.

Ακυρότητα καταγγελίας σύμβασης αορίστου ή ορισμένου χρόνου κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και για ένα έτος μετά τον τοκετό. Όταν η σύμβαση ή σχέση ορισμένου χρόνου λήγει κατά το άνω διάστημα, αναστολή λήξης του συμβατικού χρόνου μέχρι την πάροδο της περιόδου προστασίας. Εφαρμογή τούτων και επί ιδιωτικής εκπαιδευτικού.

Εγκυρότητα καταγγελίας στο έγγραφο της οποίας αναφέρεται ότι η αποζημίωση θα βρίσκεται στο γραφείο του εργοδότη.

Μη ηθική βλάβη, αφού η καταγγελία δεν έγινε προς μείωση προσωπικότητας, αλλά διότι ο εργοδότης πίστευε ότι η λήξη της ορισμένου χρόνου διάρκειας υπερισχύει της προστασίας της μητρότητας.

{...} 3. Στο άρθρο 1 του ν. 682/1977 «Περί ιδιωτικών σχολείων Γενικής Εκπαίδευσης και Σχολικών Οικοτροφείων» ορίζεται ότι «ιδιωτικά σχολεία κατά την έννοια του παρόντος νόμου είναι τα αντίστοιχα προς τα δημόσια σχολεία δημοτικής ή μέσης εκπαίδευσης, τα μη ανήκοντα εις το Κράτος, αλλά ιδρυόμενα και συντηρούμενα υπό φυσικών ή νομικών προσώπων...». Στο άρθρο 28 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι «εκπαιδευτικοί έχοντες τα υπό του παρόντος νόμου οριζόμενα προσόντα, εγγράφονται εις την επετηρίδα ιδιωτικών

εκπαιδευτικών, τηρουμένην παρά τη Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων, συνοδευομένης υπό των προβλεπομένων προς διορισμόν δικαιολογητικών και γραμματίου καταθέσεως του προβλεπομένου ποσού υπέρ «Λογαριασμού Ιδιωτικής Γενικής Εκπαίδευσης» (παρ. 1). Η καταχώρησις εις την επετηρίδα γίνεται κατόπιν πράξεως της υπό του παρόντος νόμου προβλεπομένης Επιτροπής Επετηρίδος (παρ. 2). Η Επετηρίς ιδιωτικών εκπαιδευτικών κοινοποιείται προς τας επιθεωρήσεις δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης. (παρ. 3). Εις την επετηρίδα εγγράφονται: Α' πίναξ: Οι υπηρετούντες κατ' αποκλειστικότητα εις την ιδιωτικήν εκπαίδευσιν και μη ανήκοντες εις μίαν των επομένων κατηγοριών, ως και οι κεκτημένοι τα υπό του παρόντος νόμου οριζόμενα προσόντα διορισμού ιδιοκτῆται ιδιωτικών σχολείων. Β' πίναξ: Οι το πρώτον επιθυμούντες να διδάξουν εις την ιδιωτικήν εκπαίδευσιν και μέχρι της συμπληρώσεως διετούς διδακτικής υπηρεσίας, μετά την οποία εγγράφονται εις τον Α' πίνακα. Γ' πίναξ: Οι συνταξιούχοι ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί κλπ (παρ. 4)». Στο άρθρο 29 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι «το διδακτικόν προσωπικόν των ιδιωτικών σχολείων επιλέγεται υπό των ιδιοκτητών αυτών εκ των εγγεγραμμένων εις τους πίνακας της επετηρίδος ιδιωτικών εκπαιδευτικών, ως και εξ υπαλλήλων του Δημοσίου ή Νομικών προσώπων Δημοσίου Δικαίου και διορίζονται υπό του οικείου Επιθεωρητού, κατόπιν προτάσεως του ιδιοκτήτου του σχολείου. Ο ιδιοκτήτης κατά την επιλογήν δεν δεσμεύεται εκ της σειράς εγγραφής εις

τον πίνακα». Στο άρθρο 30 του ίδιου νόμου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 13 παρ. 1 του ν. 2986/2002, ορίζεται ότι «οι διδάσκοντες εις τα ιδιωτικά σχολεία γενικής εκπαιδεύσεως εκπαιδευτικοί τελούν επί σχέση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου κατά τας επομένως παραγράφους του παρόντος άρθρου οριζόμενα. Οι ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί του πίνακα Β' του παρόντος προτείνονται για πρόσληψη από τον ιδιοκτήτη του ιδιωτικού σχολείου και μετά την έγκριση της πρότασης από τον αρμόδιο Διευθυντή Εκπαίδευσης συνάπτουν σύμβαση ορισμένου χρόνου, η οποία αρχίζει από την ημέρα παροχής των υπηρεσιών από τον εκπαιδευτικό και λήγει την 31η Αυγούστου του δευτέρου έτους από την πρόσληψή του. Κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους υπηρεσίας ή κατά τη λήξη της διετίας ο ιδιοκτήτης μπορεί να καταγγείλει τη σύμβαση με καταβολή αποζημίωσης δύο μηνών στον εκπαιδευτικό. Μετά την πάροδο της διετίας και εφόσον η σύμβαση δεν καταγγελθεί, κατά τα ανωτέρω, ανανεώνεται αυτοδικαίως για τέσσερα ακόμη έτη...».

Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 15 του Ν. 1483/1984 απαγορεύεται και είναι απόλυτα άκυρη η καταγγελία της σχέσης εργασίας εργαζομένης γυναίκας από τον εργοδότη της τόσο κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της όσο και για χρονικό διάστημα ενός έτους μετά τον τοκετό, εκτός εάν υπάρχει σπουδαίος λόγος. Ως σπουδαίος λόγος δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να θεωρηθεί ενδεχόμενη μείωση της απόδοσης της εργασίας της εγκύου που οφείλεται στην εγκυμοσύνη. Ακόμα, με το άρθρο 10 παρ. 1 του π.δ. 176/1997,

το οποίο εκδόθηκε για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 92/1985 ΕΟΚ/1992 και το οποίο εφαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 σε όλες τις επιχειρήσεις και εργασίες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένων και των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, ορίζεται ότι «Απαγορεύεται η καταγγελία της σχέσης εργασίας των εργαζομένων γυναικών, κατά την έννοια του άρθρου 2, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1483/84». Από τις τελευταίες αυτές διατάξεις προκύπτει ότι η προστασία αυτή ισχύει για την εργαζόμενη γυναίκα τόσο με σύμβαση εργασίας αορίστου όσον και ορισμένου χρόνου. Από τις ίδιες διατάξεις σε συνδυασμό με τις λοιπές ανωτέρω αναφερόμενες του ν. 682/1977, συνάγεται περαιτέρω ότι η προστασία των εργαζομένων γυναικών από το ενδεχόμενο καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας τους κατά τη διάρκεια της κυήσεως, τοκετού και γαλουχίας τους, επεκτείνεται και στις γυναίκες εκπαιδευτικούς που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου που προβλέπεται από την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 30 παρ. 2 ν. 682/1977. Για τις γυναίκες μάλιστα αυτές, ενόψει του ότι η τοιαύτη ορισμένου χρόνου σύμβαση εργασίας τους, δεν λύεται αυτοδικαίως στο τέλος της διετούς διάρκειάς της, αλλά εάν δεν έχει μεσολαβήσει καταγγελία του εργοδότη και καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης, ανανεώνεται αυτοδικαίως για μία επιπλέον τετραετία, παρατείνεται η προστασία τους λόγω κυήσεως κλπ, και πέρα από το χρόνο λήξεως της αρχικής διετούς διάρκειας της συμβάσεως

τους. Επομένως, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας ορισμένου χρόνου, εγκύου ιδιωτικής εκπαιδευτικού κατά τη λήξη της, κατ' άρθρο 30 παρ. 2 του ν. 682/1977, διετίας, είναι άκυρη, κατ' άρθρο 10 του π.δ. 176/1997 και 15 παρ. 1 ν. 1483/1984, αναστελλομένου του δικαιώματος του εργοδότη για την καταγγελία της συμβάσεως καθ' όλο το κατ' άρθρο 15 παρ. 1 ν. 1483/1984 χρονικό διάστημα προστασίας της εγκύου, λεχώνας ή γαλουχούσας εκπαιδευτικού, και δυναμένου τούτου να ασκηθεί αμέσως μετά την πάροδο της κατά το νόμο περιόδου προστασίας. Από την τελευταία διάταξη προκύπτει ότι η προστασία αυτή ισχύει για την εργαζόμενη γυναίκα τόσο με σύμβαση εργασίας αορίστου όσον και ορισμένου χρόνου (ΑΠ 317/11, ΑΠ 1341/05). Όταν η σύμβαση ή σχέση ορισμένου χρόνου λήγει κατά τη διάρκεια του νομοθετημένου χρόνου προστασίας από τις απολύσεις, τίθεται το ερώτημα αν η σχέση ορισμένου χρόνου θα πρέπει να παρατείνεται μέχρι την εξάντληση του 18μήνου της προστασίας από τις απολύσεις ή αν η παρέλευση του συμφωνημένου χρόνου τερματίζει συγχρόνως και την προστασία του νόμου. Στην περίπτωση αυτή έχουμε μια σύγκρουση μεταξύ αφενός της ιδιωτικής αυτονομίας και αφετέρου της προστασίας του νόμου. Είναι γνωστό γενικότερα ότι η ιδιωτική αυτονομία με τη μορφή της ελευθερίας των συμβάσεων περιορίζεται πολλαπλώς στο εργατικό δίκαιο. Αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις π.χ. των αναγκαστικών συμβάσεων (ν. 2643/1998), της απαγόρευσης των διακρίσεων κατά την πρόσβαση στην απασχόληση, την

επαγγελματική εξέλιξη και τις απολύσεις (ν. 3896/2010 και 3304/2005), ενώ όμοιος περιορισμός επιβάλλεται και για την αποτροπή της κατάχρησης των συμβάσεων ορισμένου χρόνου (άρθρα 8 παρ. 3 ν. 2112/20, 5 π.δ. 81/2003 και 5 π.δ. 164/2004, Οδηγία 1999/70/ΕΚ). Σε μια χαρακτηριστική περίπτωση σύγκρουσης της ελευθερίας των συμβάσεων και της υποχρέωσης πρόνοιας - καλόπιστης εκπλήρωσης του εργοδότη με βάση τα άρθρα 288 και 662 ΑΚ η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με τη θεμελιώδη απόφασή της 937/1975, ΝοΒ 1975. 1269, δέχθηκε σε διαφορά από εργατικό ατύχημα ότι «... η ... εξακολούθησις (παροχής της ίδιας εργασίας από τον εργαζόμενο), εν όψει της εξασθενήσεως των δυνάμεών του, του είδους της παρασχετέας εργασίας και των συμπαρομαρτουσών περιστάσεων, δεν επιτρέπεται να αξιωθεί από αυτόν, κατά παράβασιν το μεν του άρθρου 288 ΑΚ, όπερ υποχρεοί τον οφειλέτην όπως εκπληρώση την παροχήν ως απαιτεί η καλή πίστις, λαμβανομένων υπ' όψει των συναλλακτικών ηθών, το δε του άρθρου 662 αυτού, επιβάλλοντος εις τον εργοδότην την υποχρέωσιν, όπως ρυθμίξη τα της εργασίας κατά τρόπον ώστε να προστατευήται η ζωή και η υγεία του εργαζομένου, διότι αι αυτά συνθήκαι εκτελέσεως της εργασίας, αίτινες ήσαν πρότερον κανονικαί, προσλαμβάνουσι, μετά τον εκδηλωθέντα κλονισμόν της υγιεινής καταστάσεως του εργαζομένου, τον χαρακτήρα των ασυνήθων και εξαιρετικών...». Η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου δέχθηκε με άλλα λόγια την υπερίσχυση της υποχρέωσης πρόνοιας του εργοδότη έναντι της ελευθερίας των

συμβάσεων και της αρχής του *pacta sunt servanda*, πράγμα που οδηγεί τελικά στη διαμόρφωση μιας εργασιακής σχέσης κατά τροποποίηση της αρχικής συμφωνίας των μερών για την ανάθεση της συγκεκριμένης εργασίας στη συγκεκριμένη θέση. Στην περίπτωση των συμβάσεων ορισμένου χρόνου συμφωνείται δυνάμει της ελευθερίας των συμβάσεων των μερών ορισμένος χρόνος διάρκειας της σχέσης εργασίας. Η ελευθερία αυτή βέβαια ασκείται στο πλαίσιο που ορίζει ο νόμος (άρθρα 8 παρ. 3 ν. 2112/1920 και 5 π.δ. 81/2003), ο οποίος θέτει ως προϋπόθεση εγκυρότητας της συμφωνίας τη συνδρομή αντικειμενικού λόγου που δικαιολογεί τη συνομολόγηση ορισμένου χρόνου. Από την άλλη πλευρά με το άρθρο 15 ν. 1483/1984 επιβάλλεται απαγόρευση της απόλυσης της εργαζόμενης γυναίκας τόσο κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της όσο και για το χρονικό διάστημα 12 μηνών μετά τον τοκετό ή κατά την απουσία της για μεγαλύτερο χρόνο λόγω ασθένειας που οφείλεται στην κύηση ή τον τοκετό, εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος για καταγγελία. Σκοπός του νόμου είναι η προστασία της θέσης εργασίας της γυναίκας για διάστημα 18 μηνών (συνολικά), έτσι ώστε να μπορεί να αφοσιωθεί απερίσπαστη στη φροντίδα του τέκνου της κατά τους κρίσιμους πρώτους μήνες της ζωής του. Δημιουργείται επομένως εδώ ένταση μεταξύ αφενός της ιδιωτικής αυτονομίας και της αρχής του *pacta sunt servanda* και αφετέρου της νομοθετημένης προστασίας της γυναίκας και πρέπει να εξεταστεί σε ποια από τις δύο θα πρέπει να δοθεί προτίμηση. Κρίσιμο μέγεθος για την εξέταση αυτή

είναι η συνταγματική προστασία της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας (άρθρο 21 παρ. 1 του Συντ.). Η προστασία αυτή, όπως οργανώνεται στο επίπεδο του κοινού δικαίου με το άρθρο 15 ν. 1483/1984, εξυπηρετεί τα γενικότερα συμφέροντα, κοινωνικά και δημόσια, που συνδέονται με την ανάγκη διασφάλισης της εργαζόμενης γυναίκας, προκειμένου αυτή να επιλέξει την μητρότητα, χωρίς να κινδυνεύει να στερηθεί την εργασία της, και χωρίς τα κατά την κοινή πείρα γνωστά προβλήματα ανατροφής του νεογνού της ιδίως κατά το πρώτο χρονικό διάστημα της ζωής του να αποτελέσουν εμπόδιο στην εργασία της. Το ότι η διάταξη αυτή του άρθρου 15 ν. 1483/1984 έχει τεθεί σε εκπλήρωση της ειδικής αυτής πρόνοιας του συντακτικού νομοθέτη προκύπτει και από α) το γεγονός ότι η διατύπωση του νόμου είναι αδιάσπικτη, δεν κάνει δηλαδή καμιά επιφύλαξη για τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου και β) από την επέκταση της παρεχομένης προστασίας και έναντι των τυχόν νεότερων εργοδοτών προς τους οποίους ενδεχομένως θα συμφωνηθεί η παροχή της εργασίας της γυναίκας (άρθρο 15 παρ. 1 εδ. β' ν. 1483/1984). Με την έννοια αυτή η αναγκαστικού δικαίου ειδική ρύθμιση του άρθρου 15 ν. 1483/1984 που υπηρετεί το δημόσιο και κοινωνικό συμφέρον υπερισχύει της γενικής αρχής του αστικού δικαίου *pacta sunt servanda* και εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Αυτό οδηγεί στην αναστολή της λήξης του συμφωνημένου χρόνου μέχρι την παρέλευση της 18μηνης περιόδου προστασίας της εργαζόμενης μητέρας. Πρέπει επομένως να γίνει δεκτό ότι όταν η σύμβαση ή

σχέση ορισμένου χρόνου λήγει κατά τη διάρκεια της 18μηνιας προστασίας από τις απολύσεις (άρθρο 15 ν. 1483/1984), η λήξη της σχέσης αναστέλλεται ex lege με βάση το άρθρο 15 ν. 1483/1984 μέχρι τη συμπλήρωση του 18μήνου χάριν της εκπλήρωσης του προστατευτικού σκοπού του νόμου (έτσι τελικά και ΑΠ 317/11, υπ' αριθμ. 193/04 Γνωμ. ΝΣΚ, μειοψ. υπ' αριθμ. 68/13 απόφασης ΔιοικΕφΛαρ, Αντίθετα ΑΠ 1341/05 και πλειοψ. υπ' αριθμ. 68/13 απόφασης ΔιοικΕφΛαρ, οι οποίες δίνουν προτεραιότητα στη βούληση των μερών). Ακόμη δε και αν απέμεναν αμφιβολίες για το νόημα του ερμηνευόμενου κανόνα, θα οδηγούμασταν στο ίδιο συμπέρασμα με τη βοήθεια του κανόνα ερμηνείας «εν αμφιβολία υπέρ των εργαζομένων» (για τη νομική θεμελίωση του κανόνα και το σχετικό νομολογιακό υλικό βλ. Καζάκου, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, Γ' έκδ., 2013, 96 - 97).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Η ενάγουσα είναι πτυχιούχος νηπιαγωγός και στις 11.9.2007, ενώ ήταν έγγαμη και μητέρα ενός τέκνου, προσελήφθη για πρώτη φορά από την εναγομένη με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου διάρκειας ενός έτους, μέχρι τις 31.8.2008, προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες της ως νηπιαγωγός στο ιδιωτικό νηπιαγωγείο της εναγομένης στο Β. για το διδακτικό έτος 2007-2008, με μηνιαίο μισθό 1.461,93 €. Η σύμβαση αυτή, όμως, είχε σύμφωνα το άρθρο 30 Ν. 682/1977 διετή διάρκεια και έληγε στις 31.8.2009. Περαιτέρω και ενώ διαρκούσε η άνω σύμβαση, η ενάγουσα έμεινε έγκυος,

γεγονός που ανακοίνωσε στην εναγομένη το Φεβρουάριο του έτους 2008 και γέννησε το δεύτερο τέκνο της στις 22.10.2008 (βλ. την υπ' αριθμ. .../30.10.2008 ληξιαρχική πράξη γέννησης που συντάχθηκε από τον αναπληρωτή Ληξίαρχο του Δήμου Β.). Επομένως, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην άνω νομική σκέψη, τύγχανε της προστασίας του άρθρου 15 Ν. 1483/1984, δηλαδή της απαγόρευσης της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας της για χρονικό διάστημα ενός έτους μετά τον τοκετό και συγκεκριμένα μέχρι τις 22.10.2009, αναστελλομένου του δικαιώματος της εργοδότριας - εναγομένης για την καταγγελία της σύμβασης. Εντούτοις η εναγομένη με το υπ' αριθμ. πρωτ. .../17.8.2009 έγγραφό της με θέμα «Λήξη σύμβασης εργασίας ιδιωτικού εκπαιδευτικού» προς τη Διεύθυνση της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Μ. ενημέρωσε το Διευθυντή της άνω υπηρεσίας ότι δεν ανανεώνεται η σύμβαση εργασίας με την ενάγουσα και ότι η ίδια επιθυμούσε τη λήξη της σύμβασης αυτής λόγω της ένταξής της στον πίνακα αναπληρωτών. Το έγγραφο αυτό επιδόθηκε με επιμέλεια της εναγομένης στην ενάγουσα στις 31.8.2009, δηλαδή κατά τη λήξη της εν λόγω διετούς διάρκειας σύμβασης εργασίας. Ωστόσο, με την υπ' αριθμ. πρωτ. .../14.9.2009 απόφαση του Διευθυντή της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Μ. ακυρώθηκε η λήξη της άνω σύμβασης εργασίας λόγω της προστασίας που απολάμβανε η ενάγουσα μέχρι τις 22.10.2009. Κατά της άνω απόφασης η εναγομένη άσκησε την από 28.9.2008 ένστασή της, η οποία απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ. .../16.12.2009 απόφαση του ίδιου ως άνω

Διευθυντή. Επίσης, με την από 25.9.2009 εξώδικη δήλωση - πρόσκληση η ενάγουσα δήλωσε στην εναγομένη ότι θα παρουσιαζόταν στις 28.9.2009 στο νηπιαγωγείο της, προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες της, και την κάλεσε να αποδεχθεί τις υπηρεσίες αυτές, γεγονός που δεν έκανε η εναγομένη. Με βάση τα παραπάνω αποδεικνύεται ότι η άνω από 31.8.2009 καταγγελία της σύμβασης εργασίας της ενάγουσας, στην οποία προέβη η εναγομένη, είναι άκυρη, διότι αυτή αφενός έγινε σε χρόνο που η ενάγουσα απολάμβανε της κατά τα άνω νόμιμης προστασίας και είχε ανασταλεί το δικαίωμα της εναγομένης για καταγγελία και αφετέρου, σε κάθε περίπτωση, η εναγομένη δεν κατέβαλε στην ενάγουσα τη νόμιμη αποζημίωσή της, που ισούται με τις τακτικές αποδοχές δύο μηνών.

Επίσης, δεν αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα επιθυμούσε τη λήξη της επίδικης σύμβασης, όπως αβάσιμα αναφέρει η εναγομένη στην άνω καταγγελία της. Ειδικότερα, η εναγομένη ισχυρίζεται ότι ανακοίνωσε και προφορικά πριν τις 31.8.2009 την πρόθεσή της για καταγγελία της άνω σύμβασης στην ενάγουσα και ότι η τελευταία επιθυμούσε τη λύση της σύμβασης αυτής. Ο ισχυρισμός αυτός, όμως, δεν ενισχύεται ούτε από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα ανταποδείξης, ο οποίος κατέθεσε ότι η εναγομένη ανέφερε στην ενάγουσα ότι λήγει η σύμβασή της και η τελευταία δεν απάντησε ούτε θετικά ούτε αρνητικά. Εφόσον τα ίδια δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ορθά εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις. Επομένως, ο δεύτερος λόγος της εφέσεως (ο πρώτος

λόγος της εφέσεως αναφέρεται γενικά και αόριστα σε παράβαση νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων), με τον οποίο η εναγομένη υποστηρίζει τα αντίθετα, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

4. Περαιτέρω, από τα ίδια παραπάνω αποδεικτικά στοιχεία προέκυψε ότι η εναγομένη, μολονότι διαφωνούσε με την παραπάνω απόφαση του Διευθυντή της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Μ., περί αναστολής της λήξης του συμφωνημένου χρόνου της σύμβασης εργασίας μέχρι τις 22.10.2009, άσκησε στις 22.10.2009 νέα καταγγελία της σύμβασης εργασίας της ενάγουσας από 22.10.2009, οπότε συμπληρώθηκε ένα έτος από τον τοκετό της και έληξε ο χρόνος προστασίας της. Η νέα αυτή καταγγελία επιδόθηκε αυθημερόν στην ενάγουσα, όπως προκύπτει από τη σχετική επισημείωση του δικαστικού επιμελητή Χ. Μ. στο σώμα του εξωδίκου. Συγχρόνως, τέθηκε στη διάθεση της ενάγουσας, η οποία δεν εργάζονταν πλέον στο νηπιαγωγείο της εναγομένης και η νόμιμη αποζημίωση απολύσεως δύο μηνών. Η καταγγελία αυτή της σύμβασης εργασίας της ενάγουσας, ήταν, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα παραπάνω στη μείζονα σκέψη, νόμιμη και επέφερε λύση της συμβάσεως εργασίας της, από τις 22.10.2009 και στο εξής (περί του ότι θεωρείται έγκυρη η καταγγελία στο έγγραφο της οποίας αναφέρεται σαφώς ότι το ποσό της αποζημίωσης θα βρίσκεται στο γραφείο του εργοδότη και στη διάθεση του απολυμένου βλ. ΑΠ 105/09). Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε ότι «από κανένα έγγραφο δεν αποδεικνύεται ούτε η ίδια η εναγομένη επικαλείται ότι

προέβη σε νόμιμη καταγγελία της επίδικης σύμβασης εργασίας, μετά τη λήξη της αναστολής του σχετικού δικαιώματός της, ώστε να λυθεί νομότυπα η εν λόγω σχέση εργασίας, η οποία ανανεώθηκε αυτοδικαίως για μία επί πλέον τετραετία». Με βάση τις παραπάνω παραδοχές του επιδίκασε στην ενάγουσα μισθούς υπερημερίας από τον Οκτώβριο του 2009 μέχρι και το Νοέμβριο του 2011 ύψους 39.176,66 €, τα δώρα εορτών Χριστουγέννων για τα έτη 2009, 2010 και 2011 και Πάσχα για τα έτη 2010 και 2011, καθώς και το επίδομα αδείας των ετών 2011 και 2012. Έτσι η εκκαλουμένη, μη λαμβάνοντας υπόψη της την προαναφερόμενη από 22.10.2009 νέα καταγγελία της σύμβασης εργασίας της ενάγουσας, εσφαλμένα εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις κατά τα προαναφερόμενα. Συνεπώς, ο τρίτος λόγος της εφέσεως της εναγομένης, πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος και από ουσιαστική άποψη, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη στο σύνολό της, για το ενιαίο του εκτελεστού τίτλου, να κρατηθεί η υπόθεση από το παρόν δικαστήριο και στη συνέχεια να απορριφθεί στο σύνολό της η δεύτερη αγωγή και να γίνει δεκτή εν μέρει η πρώτη αγωγή. Ακολούθως, α) να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της από 31.8.2009 καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας της ενάγουσας, β) να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στην ενάγουσα για μισθούς υπερημερίας του χρονικού διαστήματος από 28.9.2009 (σύμφωνα με το αίτημα της αγωγής) έως τις 22.10.2009 (που λύθηκε με νέα έγκυρη καταγγελία η σύμβαση εργασίας) το ποσό το 1.448,95 € (1.506,91 μηνιαίος μισθός διά 26 ημέρες = 57,95 € ημερομίσθιο Χ

25 ημέρες) και γ) να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στην ενάγουσα για δώρο Χριστουγέννων 2009 το ποσό των 1.506,91 €.

Το αγωγικό αίτημα για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης 5.000 €, λόγω της ακυρότητας της καταγγελίας της από 31.8.2009 συμβάσεως εργασίας της ενάγουσας, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο, αφού σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας εκ μέρους της εναγομένης, δεν έγινε με σκοπό τη μείωση της προσωπικότητας της ενάγουσας, αλλά με μοναδικό λόγο της λύση της συμβάσεως με τη λήξη της ορισμένου χρόνου διάρκειάς της, η οποία πίστευε ότι υπερισχύει της προστασίας της μητρότητας. {...}

15/2014

Πρόεδρος: Ευφροσύνη Φουκαράκη
Δικηγόροι: Γεράσιμος Φραγκισκάτος,
Δημ. Παπαποστόλου

Στοιχεία αγωγής μισθωτού για πλήρη αποζημίωση απόλυσης αντί της καταβληθείσας μειωμένης λόγω συνταξιοδότησης.

Μισθωτοί υπαγόμενοι σε ασφάλιση ασφ. οργανισμού για χορήγηση σύνταξης, εφόσον συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις λήψης της, μπορούν, οι μεν εργατοτεχνίτες να αποχωρούν από την εργασία, οι δε υπάλληλοι να αποχωρούν ή απομακρύνονται, δικαιούμενοι οι μεν επικουρικά ασφαλισμένοι το 40%, οι δε μη επικουρικά ασφαλισμένοι το 50% της αποζημίωσης απροειδοποίητης καταγγελίας.

Ασφαλισμένη μητέρα με ανήλικα ή

ανίκανα προς εργασία τέκνα, με χρόνο ασφάλισης 5.500 ημερών και μη λαμβάνουσα σύνταξη από οργανισμό κύριας ασφάλισης, δικαιούται πλήρη σύνταξη γήρατος με τη συμπλήρωση του 55ου έτους ηλικίας, εφόσον η ανηλικότητα αλλά και ο συντάξιμος χρόνος συντρέχουν κατά τη συμπλήρωση του 50ού ή σε ένα από τα επόμενα έτη και μέχρι τη συμπλήρωση του 55ου έτους. Με το 10 παρ. 17 Ν. 3863/10 νέα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης και αναγνωριζόμενοι χρόνοι από 1.1.11.

{...} Επειδή, κατά το άρθρο 216 παρ. 1 ΚΠολΔ, η αγωγή, εκτός από τα στοιχεία που ορίζονται στα άρθρα 118 ή 117, πρέπει να περιέχει α) σαφή έκθεση των γεγονότων που θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο την αγωγή και δικαιολογούν την άσκησή της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου, β) ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς, γ) ορισμένο αίτημα. Στην προκειμένη περίπτωση, η ένδικη αγωγή με το προαναφερθέν περιεχόμενο είναι πλήρως ορισμένη, ως περιέχουσα όλα τα αξιούμενα από τα άρθρα 118 αριθ. 4 και 216 παρ. 1 ΚΠολΔ στοιχεία. Συγκεκριμένα, καθορίζονται στην αγωγή η ύπαρξη μεταξύ των διαδίκων σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, η καταγγελία της σύμβασης εκ μέρους της εναγομένης, η κατά το χρόνο της καταγγελίας έλλειψη συνδρομής των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης της ενάγουσας, η καταβολή εκ μέρους της εναγομένης μειωμένης αποζημίωσης λόγω συνταξιοδότησης, ενώ περιέχεται σ' αυτή (αγωγή) και αίτημα, συνιστάμενο στην επιδίκαση

υπέρ της ενάγουσας της υπόλοιπης αποζημίωσης, που αποτελεί τη διαφορά της αποζημίωσης που της καταβλήθηκε από εκείνη που έπρεπε να την καταβληθεί, ήτοι πλήρη αποζημίωση απόλυσης, ώστε δίδεται η δυνατότητα στο δικαστήριο να ερευνήσει το ουσία βάσιμο της αγωγής και στην εναγομένη να αμυνθεί προς τούτο. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που έστω χωρίς αιτιολογία, η οποία συμπληρώνεται με την παρούσα, έκρινε την αγωγή ορισμένη δεν έσφαλε στην ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου και όσα αντίθετα υποστηρίζει η εναγομένη - εκκαλούσα με τον σχετικό (πρώτο) λόγο της εφέσεώς της είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

Με τις διατάξεις του άρθρ. 8 εδ. β' και γ' του Ν. 3198/1955, που προστέθηκαν με το άρθρ. 8§4 του ΝΔ 3789/1957 και αντικαταστάθηκαν με το άρθρ. 5§1 του Ν. 435/1976, ορίζονται τα εξής: Μισθωτοί γενικά που υπάγονται στην ασφάλιση οποιουδήποτε ασφαλιστικού οργανισμού για τη χορήγηση σύνταξης, εφόσον συμπλήρωσαν ή συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις για τη λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος, μπορούν, εάν μεν έχουν την ιδιότητα του εργατοτεχνίτη να αποχωρούν από την εργασία, εάν δε έχουν την ιδιότητα του υπαλλήλου είτε να αποχωρούν είτε να απομακρύνονται από την εργασία από μέρους του εργοδότη τους. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, οι μεν επικουρικά ασφαλισμένοι λαμβάνουν τα 40%, οι δε μη επικουρικά ασφαλισμένοι τα 50% της αποζημίωσης, την οποία δικαιούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για την περίπτωση της απροειδοποίητης καταγγελίας της σύμβασης εργασίας από μέρους

του εργοδότη. Για τη χορηγούμενη ως άνω μειωμένη αποζημίωση προς τους αποχωρούντες ή τους απομακρυνόμενους μισθωτούς εφαρμόζονται όσα ορίζονται στις διατάξεις των άρθρ. 1, 2, 3, 4, 5, 8, 7, 8, και 9 του Ν. 3198/1955, καθώς και εκείνες του Ν. 2112/1920 ή του ΒΔ της 16/18.7.1920, πλην των διατάξεων που αφορούν την προειδοποίηση. Εξάλλου, με τη διάταξη του άρθρου 144 παρ. 1 του Ν. 3655/2008 ορίζονται τα εξής: «Η περ. δ' της παρ. 3 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 1902/1990, τροποποιείται ως εξής: «δ) Ασφαλισμένη μητέρα με ανήλικα παιδιά ή παιδιά οποιασδήποτε ηλικίας που είναι ανάκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, η οποία έχει πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης 5.500 ημερών και δεν λαμβάνει σύνταξη από το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή άλλο οργανισμό κύριας ασφάλισης, δικαιούται πλήρη σύνταξη γήρατος με τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας της. Εφόσον συντρέχουν οι ανωτέρω αναφερόμενες προϋποθέσεις και συμπληρώνεται το 50ό έτος της ηλικίας δικαιούται σύνταξη μειωμένη κατά ποσοστό 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται από το απαιτούμενο πλήρες όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Στην περίπτωση λήψης μειωμένης σύνταξης το ποσό αυτής δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το κάθε φορά κατώτατο όριο συντάξεων. Για τις μητέρες ανηλίκων παιδιών το ανωτέρω προβλεπόμενο όριο ηλικίας για λήψη μειωμένης σύνταξης καθαργείται σταδιακά, με την αύξηση αυτού κατά ένα (1) χρόνο, από 1.1.2010 και για κάθε επόμενο έτος, μέχρι τη συμπλήρωση του προβλεπόμενου από το πρώτο εδάφιο

της παραγράφου αυτής ορίου ηλικίας για λήψη πλήρους σύνταξης. Το δικαίωμα σε σύνταξη θεμελιώνεται με τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας, εφόσον τόσο η ανηλικότητα του παιδιού όσο και ο συντάξιμος χρόνος συντρέχουν αθροιστικά κατά τη συμπλήρωση του 50ού ή σε ένα από τα επόμενα έτη και μέχρι τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας της μητέρας. Στην περίπτωση της σταδιακής κατάργησης του ορίου ηλικίας για λήψη μειωμένης σύνταξης, το δικαίωμα σε σύνταξη θεμελιώνεται με τη συμπλήρωση του εκάστοτε ισχύοντος ορίου ηλικίας, η δε ανηλικότητα του παιδιού και η συμπλήρωση του συντάξιμου χρόνου αναζητείται από το 50ό μέχρι το εκάστοτε ισχύον όριο. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής εφαρμόζονται και στους λοιπούς φορείς κοινωνικής ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, όπου από τις κείμενες διατάξεις της νομοθεσίας τους προβλέπεται η συνταξιοδότηση γυναικών με ανήλικα παιδιά.». Τέλος, με τη διάταξη της παρ. 17 του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 (ΦΕΚ Α' 115/15.7.2010) ορίζονται τα εξής: «α) Το όριο ηλικίας που προβλέπεται από τις παρ. 2 και 3 περ. α' του άρθρου 144 του ν. 3655/2008 για τη συνταξιοδότηση μητέρων με ανήλικα παιδιά, καθορίζεται: από 1.1.2011 στο 52ο έτος, από 1.1.2012 στο 55ο έτος και από 1.1.2013 στο 60ο έτος. Εάν οι μητέρες συμπληρώνουν το προβλεπόμενο από τις οικίες διατάξεις συντάξιμο χρόνο, δικαιούνται μειωμένη σύνταξη, με την συμπλήρωση του 50ού έτους της ηλικίας από 1.1.2011, του 53ου έτους από 1.1.2012 και του 60ού έτους από 1.1.2013. β) Το όριο

ηλικίας που προβλέπεται για τη συνταξιοδότηση των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μέχρι 31.12.1992 μητέρων ανηλίκων τέκνων, καθορίζεται από 1.1.2011 στο 57ο έτος της ηλικίας, από 1.1.2012 στο 60ό έτος και από 1.1.2013 στο 65ο έτος. Το όριο ηλικίας για λήψη μειωμένης σύνταξης καθορίζεται αντίστοιχα από 1.1.2011 στο 52ο έτος, από 1.1.2012 στο 55ο έτος και από 1.1.2013 στο 60ό έτος, γ) ..., δ) ..., ε).... Στις ανωτέρω περιπτώσεις α', β', γ', δ', σταδιακής αύξησης του ορίου ηλικίας η ασφαλισμένη μητέρα ακολουθεί το όριο ηλικίας όπως διαμορφώνεται σύμφωνα με τα παραπάνω και ισχύει κατά τη συμπλήρωση του απαιτούμενου συντάξιμου χρόνου, εφόσον συντρέχει και η ανηλικότητα του παιδιού».

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα προσελήφθη από την εναγομένη στις 7.12.1974, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, προκειμένου να εργαστεί ως βοηθός λογίστριας στο υποκατάστημα που διατηρούσε η τελευταία στο Β. Έκτοτε η ενάγουσα απασχολήθηκε συνεχώς με την άνω ιδιότητα μέχρι και την 31.12.2010, οπότε η εναγομένη προέβη σε έγγραφη καταγγελία της σύμβασης εργασίας, λόγω συνταξιοδότησης, κατά την άποψή της, της ενάγουσας. Η εναγομένη κατέβαλε στην ενάγουσα ως αποζημίωση το ποσό των 24.460 Ε, δηλαδή το 40% της πλήρους αποζημιώσεως που ορίζεται από τον Ν. 2112/1920, κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 εδ. β' του Ν. 3198/1955, όπως ισχύει, υπολαμβάνοντας εσφαλμένα ότι η ενάγουσα πληρούσε τις προϋποθέσεις για τη

λήψη πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος, καθόσον είχε συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας της κατά το χρόνο της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, είχε πραγματοποιήσει ήδη από το έτος 1992 χρόνο ασφάλισης 5.500 ημερών και κατά το χρόνο εκείνο (της συμπλήρωσης των 5.500 ημερών ασφάλισης) ήταν μητέρα ανηλίκου τέκνου, που γεννήθηκε στις 4.9.1983 και ενηλικιώθηκε στις 4.9.2001, προβαίνοντας σε ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 144 παρ. 1 του Ν. 3655/2008 και 10 παρ. 17 του Ν. 3863/2010. Η ενάγουσα, όμως, δικαιούται πλήρη την αποζημίωση του Ν. 2112/1920, χωρίς τους περιορισμούς του άρθρου 8 του Ν. 3198/1955. Και τούτο διότι αυτή (ενάγουσα), η οποία γεννήθηκε στις 28.5.1955, κατά το χρόνο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας της (31.12.2010) δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, καθώς ναι μεν είχε συμπληρώσει το όριο ηλικίας των 55 ετών και είχε πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης 5.500 ημερών μέχρι τη συμπλήρωση του 50ου έτους της ηλικίας της (ήτοι μέχρι την 28.5.2005), κατά τον τελευταίο αυτό χρόνο, όμως, της συμπλήρωσης δηλαδή του 50ου έτους, δεν είχε ανήλικο τέκνο, αφού η θυγατέρα της Α. Μ. του Κ., όπως προκύπτει από τα προσκομιζόμενα έγγραφα (φωτ/γραφο αστυνομικής ταυτότητας, πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης) γεννήθηκε στις 4.9.1983 και συμπλήρωσε το 18ο έτος της ηλικίας της στις 4.9.2001, δηλαδή ενηλικιώθηκε πριν από τη συμπλήρωση του 50ου έτους της ενάγουσας. Επομένως, πέραν της συμπλήρωσης του 55ου έτους της ηλικίας της ενάγουσας, δεν συνέτρεχαν αθροιστικά

και οι άλλες δύο προϋποθέσεις που προβλέπονται από τη διάταξη του άρθρου 144 παρ. 1 Ν. 3655/2008, δηλαδή η ανηλικότητα του τέκνου της και συντάξιμος χρόνος κατά τη συμπλήρωση του 50ου έτους ή σε ένα από επόμενα έτη και μέχρι τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας της. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν τυγχάνουν εφαρμογής οι προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 17 του Ν. 3863/2010, καθόσον με τις διατάξεις αυτές, όπως προκύπτει από τη γραμματική διατύπωσή τους, προβλέπονται νέα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης και αναγνωριζόμενοι χρόνοι για τις ασφαλισμένες στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μητέρες ανηλίκων τέκνων από 1.1.2011.

Ενόψει των ανωτέρω αποδείχθηκε ότι η εναγόμενη εσφαλμένα κατέβαλε στην ενάγουσα μειωμένη αποζημίωση απόλυσης, ενώ έπρεπε να της καταβάλει πλήρη αποζημίωση με βάση το χρόνο απασχολήσεώς της και τις τακτικές αποδοχές της του τελευταίου πριν από τη λύση της συμβάσεως μηνός, οι οποίες ανέρχονταν στο ποσό 2.183,85 Ε. Επομένως, ενόψει του ότι η ενάγουσα είχε συμπληρώσει κατά το χρόνο της απόλυσής της 36 έτη υπηρεσίας, το ποσό της οφειλόμενης αποζημίωσης ανέρχεται σε $(2.183,85 \times 24 \text{ μήνες} = 52.412,40 \text{ Ε} + 1/6 \times 52.412,40 = 8.735,40 \text{ Ε}$ προσαύξηση αναλογίας δώρων κλπ, ήτοι $52.412,40 + 8.735,40 = 61.147,80 \text{ Ε}$. Αντί του ποσού αυτού καταβλήθηκε στην ενάγουσα ποσό 24.460 Ε (δηλαδή 40% της αποζημίωσης του ν. 2112/1920), οπότε πρέπει να της καταβληθεί η διαφορά ποσού $(61.147,80 - 24.460 =) 36.687,80 \text{ Ε}$. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο

με την εκκαλουμένη απόφασή του δέχθηκε τα ίδια, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις, που προσήχθησαν ενώπιόν του, οπότε τα αντίθετα υποστηριζόμενα με τους σχετικούς (δεύτερο και τρίτο) λόγους εφέσεως πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα. {...}

28/2014

Πρόεδρος: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Κων. Τέρπος, Ιωάν. Βογιατζής

Ορισμένη αγωγή διαφυγόντων κερδών επαγγελματία ιατρού με μνεία της ύπαρξης ιατρείου, λειτουργίας του από τον ίδιο, κερδών προηγούμενου διαστήματος και αναμενόμενων κερδών μετά τον τραυματισμό, χωρίς μνεία της ειδικότητάς του και των ωρών απασχολήσεώς του.

Επί ολικής καταστροφής αυτ/του, αποζημίωση για δαπάνη μίσθωσης άλλου ή ταξί ή καταβολής εισιτηρίου στα μέσα μαζικής μεταφοράς. Ανάγκη μνείας στην αγωγή της ιδιότητας του ενάγοντος ως ιδιοκτήτη ή κατόχου και της έννομης σχέσης κατοχής.

Υποκατάσταση του ΤΣΑΥ (ενοποιηθέντος με όλα τα ταμεία των ανεξαρτήτων απασχολούμενων σε νέο) στις αξιώσεις των ασφαλισμένων του, όχι όμως στην αξίωση για διαφυγόντα κέρδη.

Μη έρευνα της παρεμπόπτουσας αγωγής, αν ο εναγόμενος - παρεμπιπτόντως ενάγων δεν άσκησε (επικουρική) έφεση κατά του κεφαλαίου της εκκαλουμένης που αφορούσε την πα-

ρεμπίπτουσα αγωγή, παρά μόνο κατά του σχετικού με την κύρια αγωγή.

{...} 3. Από τη διάταξη του άρθρου 298 ΑΚ προκύπτει ότι τα περιστατικά που προσδιορίζουν την προσδοκία ορισμένου κέρδους με βάση την, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, πιθανότητα, καθώς και οι ειδικές περιστάσεις και τα ληφθέντα προπαρασκευαστικά μέτρα, πρέπει κατά το άρθρο 216 ΚΠολΔ να εκτίθενται στην αγωγή. Δεν αρκεί δηλαδή η αφηρημένη επανάλυση των ως άνω εκφράσεων του άρθρου 298 ΑΚ, ούτε του συνολικώς φερομένου ως διαφυγόντος κέρδους, αλλά απαιτείται η εξειδικευμένη και λεπτομερής, κατά περίπτωση, μνεία των συγκεκριμένων περιστατικών, περιστάσεων και μέτρων που καθιστούσαν πιθανό το κέρδος ως προς τα επί μέρους κονδύλια, καθώς και ιδιαίτερη επίκληση των κονδυλίων αυτών, ώστε να μπορεί να διαταχθεί απόδειξη (ολΑΠ 20/92 ΝοΒ 41. 85, ΑΠ 206/96 Δνη 37. 1544, ΑΠ 426/00 ΝοΒ 49. 822).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση στην ένδικη αγωγή τους οι ενάγοντες εκθέτουν, μεταξύ άλλων, ότι ο πρώτος από αυτούς είναι επαγγελματίας ιατρός και ότι λόγω του τραυματισμού του απώλεσε, λόγω της πραγματικής αδυναμίας του να εργασθεί για τρεις μήνες, το συνολικό ποσό των 12.000 Ε και πιο συγκεκριμένα το ποσό των 4.000 Ε μηνιαίως, το οποίο μετά πιθανότητας και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα αποκέρδαινε από την εργασία του, σύμφωνα και με τα προπαρασκευαστικά μέτρα που είχε λάβει, αλλά και τα κέρδη που είχε αποκομίσει τα προηγούμενα έτη, με βάση τις φορολογικές του

δηλώσεις και τα αντίστοιχα εκκαθαριστικά της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. (που θα προσκομίσει). Το ανωτέρω κονδύλιο των διαφυγόντων κερδών του πρώτου ενάγοντος είναι επαρκώς διατυπωμένο στην υπό κρίση αγωγή, όπως αξιώνουν τα άρθρα 216 και 118 ΚΠολΔ, αφού εξιστορούνται με σαφήνεια όλες οι προϋποθέσεις που, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, απαιτούνται για το ορισμένο αυτού. Ειδικότερα, αναφέρονται με ειδικό τρόπο τα περιστατικά που προσδιόριζαν την προσδοκία του ζητούμενου κέρδους με βάση την, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, πιθανότητα, καθώς και οι ειδικές περιστάσεις και τα ληφθέντα από τον ενάγοντα προπαρασκευαστικά μέτρα (ύπαρξη ιατρείου, λειτουργία αυτού από τον ίδιο προσωπικά, κέρδη προηγούμενου χρονικού διαστήματος και αναμενόμενα κέρδη μετά τον τραυματισμό του). Ο ισχυρισμός των εναγομένων που προβλήθηκε με τις πρωτόδικες προτάσεις τους, ότι το σχετικό κονδύλιο είναι αόριστο γιατί αυτός δεν αναφέρει την ειδικότητά του, αν διατηρεί ιδιωτικό ιατρείο ή αν εργάζεται σε κάποιο νοσοκομείο και αν ναι σε ποιο, ποιες οι καθαρές μηνιαίες αποδοχές του ή αμοιβές του και επί πόσες ώρες και με τι ημερομίσθιο εργάζεται, είναι απορριπτέες ως ουσιαστικά αβάσιμος, αφού αναφέρεται ότι είναι ιδιώτης ιατρός και τα καθαρά μηνιαία κέρδη του, ενώ δεν είναι αναγκαίο για το ορισμένο της αγωγής και η αναφορά της ειδικότητάς του ως ιατρού και οι ώρες απασχόλησής του. Εφόσον το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό αυτό ως αβάσιμο με την αιτιολογία ότι η αγωγή «είναι αρκούτως ορισμένη κατ' άρθρο 216 ΚΠολΔ, καθ' όλα

τα κονδύλια αυτής απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών των εναγομένων», δεν έσφαλε και ορθά εφάρμοσε το νόμο. Τα αντίθετα παράπονα των εναγομένων, που προβάλλονται με το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου της εφέσεώς τους, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

4. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 216 παρ. 1 ΚΠολΔ η αγωγή, εκτός από τα στοιχεία που ορίζονται στα άρθρα 118 ή 117 πρέπει να περιέχει α) σαφή έκθεση των γεγονότων που θεμελιώνουν σύμφωνα με το νόμο την αγωγή και δικαιολογούν την άσκησή της από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου, β) ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς και γ) ορισμένο αίτημα. Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ, όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, για την ύπαρξη της αδικοπραξίας και την απ' αυτή υποχρέωση του δράστη σε αποζημίωση του παθόντος απαιτείται, εκτός από την επέλευση της ζημίας, όπως α) η ζημία αυτή επήλθε από το δράστη παράνομως, συγχρόνως δε και υπαιτίως, ήτοι από δόλο ή αμέλεια (330 ΑΚ), β) η παράνομη συμπεριφορά του υπαιτίου να οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη αυτού και γ) να υφίσταται πρόσφορη (αιτιώδης) συνάφεια μεταξύ της ζημιογόνου πράξης ή παράλειψης και της επελθούσας ζημίας, η οποία συντρέχει όταν, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και τη λογική, η συμπεριφορά αυτή στο χρόνο και με τις συνθήκες που έλαβε χώρα, ήταν ικανή κατά τη συνήθη και κανονική πορεία των πραγμάτων, να επιφέρει το επιζήμιο αποτέλεσμα, το οποίο και πράγματι επέφερε στη συγκεκριμένη

περίπτωση (ΑΠ 183/09 Νόμος, ΑΠ 220/03 Δνη 2004. 395, ΑΠ 1065/03 Δνη 2004. 84). Ειδικότερα, σε περίπτωση ολοσχερούς καταστροφής αυτοκινήτου σε αυτοκινητικό ατύχημα, προκύπτει αδυναμία χρήσεώς του από τον ιδιοκτήτη και κάτοχό του, για ορισμένο χρονικό διάστημα. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα ο ιδιοκτήτης του αυτοκινήτου, που πριν από το ατύχημα το χρησιμοποιούσε για μετάβασή του στον τόπο της εργασίας του, για την ψυχαγωγία του και γενικά για την ικανοποίηση άλλων αναγκών του, χάνει τη δυνατότητα αυτή. Η αδυναμία αυτή της χρήσεως του αυτοκινήτου του έχει δυσμενή αντίκτυπο στην περιουσιακή του σφαίρα. Ο ιδιοκτήτης ενός τέτοιου αυτοκινήτου θα φροντίσει να αναπληρώσει το κενό που του δημιουργεί η στέρηση της απολαύσεως των ωφελμάτων του από τη χρήση του. Έτσι λοιπόν αυτός ενδέχεται να χρησιμοποιεί τα μέσα μαζικής μεταφοράς, να χρησιμοποιεί αυτοκίνητο Δ.Χ. (ταξί) ή και να μισθώσει αυτοκίνητο για αποκλειστικά δική του χρήση. Η πληρωμή μισθώματος στο ταξί ή στο ΙΧΕ αυτοκίνητο που μίσθωσε ο ζημιωθείς από γραφείο ενοικιάσεως αυτοκινήτων ή η καταβολή εισιτηρίου στα ΜΜΜ αποτελεί ζημία, η αποκατάσταση της οποίας μπορεί να αξιωθεί από το ζημιωθέντα. Σε μια τέτοια, όμως, περίπτωση, θα πρέπει να αναφέρεται στο δικόγραφο της αγωγής, πλην άλλων, για το ορισμένο αυτής και η ιδιότητα με την οποία ζητείται η καταβολή των ποσών αυτών στον ενάγοντα, ήτοι αν αυτός είναι ιδιοκτήτης ή κάτοχος και στη δεύτερη περίπτωση και η έννομη σχέση με βάση την οποία απέκτησε την κατοχή (π.χ. σύμβαση μισθώσεως, χρησιδανείου κλπ).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση η δεύτερη ενάγουσα στην υπό κρίση αγωγή αναφέρει κατά λέξη: «Επίσης εξ αιτίας της ολοκληρωτικής καταστροφής του προαναφερομένου αυτοκινήτου η δεύτερη εξ ημών αναγκάστηκε για έξι μήνες να χρησιμοποιεί για τις μετακινήσεις τόσο της ίδιας όσο και της ανήλικης κόρης ταξί και ΚΤΕΛ, επιβαρυνόμενη εξ αυτού του λόγου οικονομικά τα κάτωθι ποσά. Πιο αναλυτικά για το μήνα Σεπτέμβριο 2007 κατέβαλε ... ήτοι κατέβαλε το συνολικό ποσό των 501,83 Ε. Για όλες τις προαναφερόμενες καταβολές υπάρχουν φυσικά οι αντίστοιχες αποδείξεις οι οποίες και θα προσκομιστούν ενώπιον του δικαστηρίου σας.». Το κονδύλιο, όμως, αυτό όπως είναι διατυπωμένο, είναι εντελώς αόριστο, αφού παραλείπεται η αναφορά της ιδιότητας της ενάγουσας, με βάση την οποία αυτή ζητεί την αποκατάσταση της προαναφερόμενης δαπάνης στην οποία αυτή υποβλήθηκε. Δεν αναφέρεται δηλαδή αν η δεύτερη ενάγουσα είναι ιδιοκτήτρια ή κάτοχος του ολοσχερώς καταστραφέντος αυτοκινήτου, ούτε βέβαια στη δεύτερη περίπτωση η έννομη σχέση με βάση την οποία είναι κάτοχος του βλαβένος αυτοκινήτου. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε το σχετικό ισχυρισμό των εναγομένων, περί αοριστίας του συγκεκριμένου κονδυλίου, ως αβάσιμο με την αιτιολογία ότι η αγωγή «είναι αρκούτως ορισμένη κατ' άρθρο 216 ΚΠολΔ, καθ' όλα τα κονδύλια αυτής απορριπτόμενων των περί αντιθέτου ισχυρισμών των εναγομένων». Με τις παραδοχές αυτές το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις προαναφερόμενες διατάξεις του νόμου, αναφορικά με το

κονδύλιο των 501,83 Ε, που αφορά αποζημίωση της δεύτερης ενάγουσας για τη δαπάνη μίσθωσης ταξί και καταβολής εισιτηρίου στο υπεραστικό ΚΤΕΛ, σύμφωνα και με τα όσα αναφέρονται παραπάνω στη μείζονα σκέψη. Συνεπώς, ο τρίτος λόγος της εφέσεως των εναγομένων πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη ως προς το ανωτέρω κονδύλιο, να κρατηθεί η υπόθεση από το παρόν δικαστήριο και να απορριφθεί η αγωγή ως προς το ανωτέρω κονδύλιο, ως απαράδεκτη, λόγω αοριστίας.

{...} Από το ίδιο ως άνω αποδεικτικό υλικό (βλ. ιδίως προσκομισθείσες φορολογικές δηλώσεις οικονομικών ετών 2006 και 2007) αποδείχθηκε ότι ο πρώτος ενάγων τυγχάνει ιδιώτης ιατρός, διατηρών μισθωμένο ιατρείο και τυγχάνει ασφαλισμένος αρχικώς στο ασφαλιστικό ταμείο Τ.Σ.Α.Υ. το οποίο όμως ήδη έχει ενοποιηθεί με όλα τα ταμεία των ανεξαρτήτων απασχολούμενων (Τ.Ν., ΤΣΜΕΔΕ) και έχει ήδη συσταθεί ένα νέο ασφαλιστικό Ταμείο (αρθρ. 25 Ν. 3655/2008). Ήδη δε δυνάμει του άρθρου 47 παρ. 6 του Ν. 3518/2006 (ΦΕΚ Α' 272/21.12.06) και το ασφαλιστικό αυτό Ταμείο υποκαθίσταται σε διάφορες αξιώσεις των ασφαλισμένων του, στις οποίες όμως δεν περιλαμβάνεται η αξίωση για διαφυγόντα κέρδη και συνεπώς πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμος ο σχετικός περί έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης του ενάγοντος, που υπέβαλαν οι εναγόμενοι. Στο πρόσωπο του πρώτου ενάγοντος υφίσταται η αξίωση για διαφυγόντα εισοδήματα εκ του προπεριγραφέντος τροχαίου ατυχήματος, δεδομένου ότι αυτός για χρονικό διάστημα ενός μηνός δεν

εργάστηκε καθόλου, ενώ για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα των δύο μηνών εργαζόταν μειωμένες ώρες, όπως είναι λογικό εν όψει της φύσης και έκτασης του τραυματισμού του και συνεπώς δικαιούται να λάβει από τους εναγόμενους για την αιτία αυτή το ποσό των 4.000 €, για τον πρώτο μήνα της αποχής του από την εργασία του και το ποσό των 2.000 €, για κάθε έναν από τους επόμενους δύο μήνες που εργάστηκε με μειωμένες ώρες. Τα ανωτέρω ποσά απώλεσε ο πρώτος ενάγων από τη μη λειτουργία του ιατρείου του για ένα μήνα και από τη μειωμένη λειτουργία του ιατρείου του για τους επόμενους δύο μήνες, ποσά τα οποία ο πρώτος ενάγων με βεβαιότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα αποκόμιζε από την ανωτέρω εργασία του, δεδομένου ότι τα συνολικά ετήσια εισοδήματά του κυμαίνονταν στα χρηματικά ποσά των 40.000 με 50.000 € περίπου, όπως προκύπτει από τις προσκομισθείσες από αυτόν φορολογικές δηλώσεις των οικονομικών ετών 2006 και 2007.

{...} Όπως έχει προαναφερθεί ο πρώτος εναγόμενος είχε ασκήσει στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο κατά του συνεναγομένου του Επικουρικού Κεφαλαίου παρεμπόμπουσα αγωγή, με την οποία ζητούσε να υποχρεωθεί αυτό να του πληρώσει αναγκαστικά, όσα αυτός θα πλήρωνε στους ενάγοντες της κύριας αγωγής. Η παρεμπόμπουσα αυτή αγωγή έγινε δεκτή στον πρώτο βαθμό στην ίδια ακριβώς έκταση που είχε γίνει δεκτή η κύρια αγωγή. Ωστόσο το δικαστήριο αυτό δεν θα προχωρήσει στην έρευνα της παρεμπόμπουσας αγωγής διότι ο πρώτος εναγόμενος και παρεμπιπτόντως ενάγων δεν άσκησε (επικουρική)

έφεση κατά του κεφαλαίου της πρωτόδικης απόφασης που αφορούσε την παρεμπόμπουσα αγωγή του και έτσι δεν έχει μεταβιβαστεί ενώπιον του Εφετείου το κεφάλαιο αυτό. Θα έπρεπε δηλαδή για να έχει το Εφετείο εξουσία να ερευνήσει την παρεμπόμπουσα αγωγή να έχει ασκήσει ο πρώτος εναγόμενος και έφεση (υπό όρο) για την περίπτωση παραδοχής της εφέσεως των εναγόντων (αντί για άλλον βλ. Αθ. Κρητικό, Αποζημίωση από Τροχαία Αυτ/κά Ατυχήματα παρ. 2705-2712 και Συμπλήρωμα, Αθήνα 2002, παρ. 2708α, 2711α, 2712α, όπου παραπομπές στη νομολογία). Η έφεση του πρώτου εναγομένου βάλει κατά του κεφαλαίου που αναφέρεται μόνον στην κύρια αγωγή.

36/2014

Πρόεδρος: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Κων. Τσιάρας, Νικ. Ακρίβος, Νικ. Αλεξίου

Αποκλειστική υπαιτιότητα οδηγού που, ενόψει υπέρβασης προπορευομένου οχήματος, υπερέβη την επί της οδού διπλή διαχωριστική γραμμή και εισήλθε στο αντίθετο ρεύμα.

Μη υποχρέωση φορτηγού μεγίστου επιτρεπόμενου βάρους άνω των 3.500 χλγ για εφοδιασμό με ζώνη ασφαλείας.

Μη γεγονός ανωτέρας βίας η αιφνίδια είσοδος ζώου στο οδόστρωμα.

Νόμιμη η δαπάνη μίσθωσης ταξί για μετάβαση των άμεσων συγγενών θανόντος στον τόπο ταφής, όχι όμως και των εν γένει συγγενών και φίλων.

Αξίωση τέκνων για αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής από τον πατέρα

τους μέχρι περάτωση των σπουδών τους, χωρίς ανάγκη υπερημερίας του υπαιτίου η οποία έχει σημασία μόνο για την έναρξη των τόκων.

Η αμοιβή εκ περιστασιακής απασχόλησης του θανόντος και σε άλλες εργασίες όταν δεν απασχολούταν στον εργοδότη δεν συνιστά «τακτικές αποδοχές».

Επιδίκαση αποζημίωσης σε κεφάλαιο εφάπαξ λόγω σπουδαίου λόγου όπως επί καλύτερης εξυπηρέτησης των συμφερόντων του δικαιούχου ή ύπαρξης δυσμενών προσωπικών ή οικονομικών λόγων του υπόχρεου.

{...} 4. Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις 9.6.2008 και περί ώρα 07.05' ο Σ. Λ. (συγγενής των εναγόντων), οδηγώντας το υπ' αριθμό κυκλοφορίας ... Ι.Χ.Φ. αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «Λ. Τ. ΕΠΕ», το οποίο ήταν ασφαλισμένο για τις προς τρίτους ζημίες στην ασφαλιστική εταιρία με την επωνυμία «Δ. Ε.», κινούνταν επί της επαρχιακής οδού Τ. - Μ. Τ. με κατεύθυνση προς Τ. Κατά τον ίδιο χρόνο ο Μ. Κ. (συγγενής των τέταρτων των εναγομένων με τα στοιχεία 4α, 4β και 4γ) οδηγώντας το υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ... Ι.Χ.Φ. αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας της δεύτερης εναγομένης ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «Αφοί Κ. ΟΕ», το οποίο ήταν ασφαλισμένο για τις προς τρίτους ζημίες στην πρώτη εναγομένη ασφαλιστική εταιρία με την επωνυμία «Ι. ΑΑΕΓΑΖ» και προστεθείς στην οδήγηση από αυτή, κινούνταν επί της ίδιας ως άνω επαρχιακής οδού με αντίθετη από τον ως άνω οδηγό

κατεύθυνση, ήτοι προς Μ. Όταν το οδηγούμενο από τον ανωτέρω Μ. Κ. όχημα έφθασε στο ύψος του 5ου χλμ της ανωτέρω οδού, η οποία είναι διπλής κατεύθυνσης με μία λωρίδα ανά κατεύθυνση, με πλάτος οδοστρώματος 8 μ., ο οδηγός αυτού ενεργούσε υπέρβαση προπορευόμενου και ομορρόπως με αυτόν κινούμενου οχήματος, με αποτέλεσμα να εισέλθει στο ρεύμα πορείας που προορίζονταν για την αντίθετη προς την κατεύθυνσή του κυκλοφορία, όπου κινούνταν κανονικά το οδηγούμενο από τον ως άνω Σ. Λ. όχημα με αποτέλεσμα τα δύο οχήματα να συγκρουστούν και να τραυματιστούν θανάσιμα αμφότεροι οι ανωτέρω οδηγοί. Το ότι ο οδηγός του με αριθμό κυκλοφορίας ... ΙΧΦ αυτοκινήτου ενεργούσε υπέρβαση προπορευόμενου αυτοκινήτου προκύπτει από την από 27.8.2008 ένορκη κατάθεση στο Α.Τ. Περιφέρειας Τ. του Χ. Π., ο οποίος κατά τον ανωτέρω χρόνο κινούνταν όπισθεν και ομόρροπα, σε απόσταση 70 - 80 μ. περίπου, του με αριθμό ... ΙΧΦ αυτοκινήτου που οδηγούσε ο Σ. Λ. Υπό τα περιστατικά αυτά, η εν λόγω σύγκρουση οφείλεται στην αποκλειστική υπαιτιότητα του ανωτέρω Μ. Κ., οδηγού του υπ' αριθμό κυκλοφορίας ... ΙΧΦ αυτοκινήτου, ο οποίος, κατά παράβαση της οριζόντιας επί της οδού σήμανσης (διπλής διαχωριστικής γραμμής), διέβη αυτή και κινήθηκε στην αριστερή πλευρά αυτής (άρθρο 5 παρ. 8 ΚΟΚ), ενώ επίσης, κατά παράβαση της βασικής προϋπόθεσης επιτρεπτού προσπεράσματος, σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 17 ΚΟΚ, επιχείρησε να πράξει αυτό, χωρίς να ελέγξει ότι μπορεί να το κάνει χωρίς κίνδυνο ή

παρακώλυση της κυκλοφορίας και εφόσον προειδοποιήσει έγκαιρα γι' αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 2 ΚΟΚ. Ειδικότερα για να επιχειρηθεί ακινδύνως το προσπέρασμα επιβάλλεται η λωρίδα κυκλοφορίας την οποία θα χρησιμοποιήσει αυτός που επιχειρεί προσπέραση να είναι ελεύθερη σε αρκετή απόσταση μπροστά του, κατά τρόπο ώστε, λαμβανομένης υπόψη της διαφοράς ταχύτητας του οχήματός του, κατά το χρόνο προσπεράσματος και εκείνης των οχημάτων τα οποία προτίθεται να προσπεράσει, να μην εκθέσει σε κίνδυνο ή παρεμποδίσει τους κινούμενους αντίθετα (βλ. άρθρο 17 παρ. 3 εδ. γ' ΚΟΚ). Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο Μ. Κ. επιχείρησε υπέρβαση προπορευόμενου αυτοκινήτου, κατά παράβαση της ανωτέρω διάταξης του Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας, καταλαμβάνοντας το αντίθετο σε σχέση με την κίνησή του ρεύμα κυκλοφορίας, επί του οποίου κινούνταν ο Σ. Λ. (Αθ. Κρητικός, ΚΟΚ, Νομοθεσία, Ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομολογία, 2009, άρθρα 5 και 17). Αντιθέτως, δεν αποδείχθηκαν περιστατικά που να θεμελιώνουν οποιαδήποτε υπαιτιότητα του οδηγού του φορτηγού Σ. Λ., ο οποίος, μόλις αντιλήφθηκε την είσοδο στο ρεύμα πορείας του, του αντιθέτως κινούμενου οχήματος, επιχείρησε να πεδήσει το όχημά του ενώ ταυτόχρονα ενήργησε δεξιό, σε σχέση με την πορεία του ελιγμό, όπου υπήρχε έρεισμα πλάτους 0,70 μ. Παρά τις ανωτέρω ενέργειες, δεν κατέστη δυνατόν να αποφύγει τη σύγκρουση ούτε του δόθηκε ο αναγκαίος χρόνος να αντιδράσει με άλλο τρόπο αποτελεσματικά, ενόψει και του μεγάλου όγκου και βάρους του οδηγούμενου από αυτόν έμφορτου φορ-

τηγού (φόρτωση με αδρανή υλικά εντός του επιτρεπόμενου βάρους) σε σχέση με το πλάτος του ρεύματος πορείας του που είναι περίπου 4 μέτρα με έρεισμα 70 εκατοστών και δεδομένου μάλιστα ότι κατά την ώρα της σύγκρουσης κινούνταν εντός της νομίμου για τις περιστάσεις ταχύτητα και συγκεκριμένα με 68 χιλιόμετρα την ώρα έναντι του καθοριζόμενου ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου ταχύτητας 70 χλμ την ώρα (βλ. σχετικά με την ταχύτητα και την πέδηση του ως άνω αυτοκινήτου την από 1.7.2008 έκθεση πραγματογνωμοσύνης του πραγματογνώμονα Ν. Κ., που ορίστηκε μετά από παραγγελία του Α.Τ. Περιφέρειας και ερμηνεύει τον ταχογράφο του αυτοκινήτου, όπου αναφέρεται ότι η ταχύτητα κατά τη σύγκρουση έφθασε τα 68 Χ/Ω και μετά η βελόνα καταγραφής της ταχύτητας διαγράφει τεθλασμένη και ζικ ζακ γραμμές και κατόπιν τούτου παύουν οι καταγραφές, γεγονός που καταδεικνύει ότι κατά το χρόνο της σύγκρουσης διεκόπη η τροφοδοσία με ρεύμα). Οι ενέργειες του οδηγού Σ. Λ. («φρενάροντας το αυτοκίνητο και κόβοντας το τιμόνι προς τα δεξιά»), προκειμένου να αποφύγει τη σύγκρουση, λόγω της εισέλευσης στο ρεύμα πορείας του με αριθμό κυκλοφορίας ... φορτηγού αυτοκινήτου, αναφέρονται ως συμπέρασμα και στην από 19.6.2006 έκθεση πραγματογνωμοσύνης των Χ. Χ. και Ε. Ρ., που ορίστηκαν μετά από παραγγελία του Α.Τ. Περιφέρειας Τ. Στην ίδια ως αμέσως προηγούμενη πραγματογνωμοσύνη αναφέρεται ότι το με αριθμό ... ΙΧΦ αυτοκίνητο (ελκυστήρας + επικ.) καταστράφηκε ολοσχερώς και το εμπρόσθιο τμήμα του μετατράπηκε σε άμορφη μάζα σιδηρικών,

από τη σύγκρουση, η οποία ήταν μετωπική και σφοδρότατη. Το ανωτέρω όχημα, λόγω του ότι ήταν μεγίστου επιτρεπόμενου βάρους άνω των 3.500 χλγ (βλ. την από 1.9.2001 άδεια κυκλοφορίας όπου αναγράφεται μικτό βάρος 38.000) δεν επιβαλλόταν να είναι εφοδιασμένο με ζώνη ασφαλείας (άρθρο 81 παρ. 17 ΚΟΚ). Αλλά και αν ήθελε υποτεθεί ότι έπρεπε να κάνει χρήση της ζώνης ασφαλείας και παρέλειψε αυτό, μεταξύ της παράλειψης αυτής και του επελθόντος θανάσιμου τραυματισμού του δεν υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος, διότι όπως προκύπτει από τη σφοδρότητα της σύγκρουσης και ειδικότερα από το γεγονός ότι εξαιτίας της το μπροστινό μέρος του φορτηγού παραμορφώθηκε εντελώς ο θάνατος του προαναφερθέντος οδηγού θα είχε επέλθει ακόμα και με τη χρήση της ζώνης ασφαλείας (βλ. τη με αριθμ. πρωτ. .../9.7.2008 ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας - νεκροτομής της ιατροδικαστή Ρ. Λ.). Κατόπιν των ανωτέρω πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμες οι προταθείσες εκ μέρους των εναγομένων ένσταση συνυπαιτιότητας του θανόντος οδηγού Σ. Λ. στην επέλευση του ένδικου ατυχήματος και στην έκταση της ζημίας, που είναι νόμιμες, στηριζόμενες στις διατάξεις των άρθρων 300 και 922 ΑΚ. Εφόσον τα ίδια δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δεν έσφαλε και ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις. Τα αντίθετα παράπονα των εκκαλούντων - εναγομένων, που προβάλλονται με τον πρώτο λόγο της εφέσεώς τους, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Σημειώνεται ότι ο οψίμως προβαλλόμενος ισχυρισμός των εναγομένων ότι η είσοδος του προαναφερόμενου οδηγού Μ. Κ. στο

αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας, οφείλεται σε γεγονός ανωτέρας βίας και ειδικότερα στην αιφνίδια εμφάνιση επί του ρεύματος κυκλοφορίας του ευμεγέθους σκύλου, είναι απορριπτέος ως ουσιαστικά αβάσιμος, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, αφού η είσοδός του στο αντίθετο ρεύμα οφείλεται σε αντικανονικό προσπέρασμα. Σε κάθε, όμως, περίπτωση και αν ακόμα ήθελε θεωρηθεί αληθής ο ισχυρισμός τους αυτός και πάλι η αποκλειστική υπαιτιότητα για την πρόκληση του ατυχήματος οφείλεται στον προαναφερόμενο οδηγό Μ. Κ., διότι η αιφνίδια είσοδος ζώου (σκύλου εν προκειμένω), στο οδόστρωμα δεν συνιστά γεγονός ανωτέρας βίας (Κρητικός Αποζ. από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα έκδ. 1992 σελ. 457 αρ. 1299).

5. Περαιτέρω, από τα ίδια παραπάνω αποδεικτικά στοιχεία προέκυψε ότι από το ένδικο αυτοκινητικό ατύχημα τραυματίστηκε σοβαρά και απεβίωσε στις 6.7.2008 (βλ. το με αριθμ. πρωτ. .../5.9.2008 πιστοποιητικό του Γενικού Νοσοκομείου Τ.) ο οδηγός του ζημιογόνου αυτοκινήτου Μ. Κ., σύζυγος της Ε. χήρας Μ. Κ. και πατέρας των Β. Κ. και Σ. Κ. (υπό στοιχεία 4α, 4β και 4γ των εναγομένων), οι οποίοι και είναι οι μόνοι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του ως άνω οδηγού του ζημιογόνου αυτοκινήτου και επομένως ευθύνονται κατά το λόγο της κληρονομικής τους μερίδος ο καθένας (2/8 η πρώτη και 3/8 καθένας από τους λοιπούς δύο - άρθρο 1813 και 1820 ΑΚ) σε αποζημίωση των εναγόντων (βλ. το με αριθμ. πρωτ. .../21.10.08 πιστοποιητικό εγγυτέρων συγγενών του Δήμου Α., Νομού Ε. και το με αριθμ. πρωτ. .../3.11.2008 πιστοποιητικό της γραμματέως του Πρω-

τοδικείου Καρδίτσας περί μη καταχωρήσεως δήλωσης αποποίησης κληρονομίας και δημοσιεύσεως διαθήκης). Επίσης, στο ως άνω ένδικο ατύχημα ο ανωτέρω Σ. Α., οδηγός του υπ' αριθμό κυκλοφορίας ...ΙΧΦ αυτοκινήτου, υπέστη ανοικτές κακώσεις κεφαλής και κάτω άκρων συνεπεία των οποίων επήλθε ο θάνατός του (βλ. το με αριθ. .../9.6.08 πιστοποιητικό θανάτου της ιατροδικαστή της ιατροδικαστικής υπηρεσίας Λ. Ρ. Α.). Συνεπεία του θανάτου αυτού, η πρώτη των εναγόντων, σύζυγός του, κατέβαλε για έξοδα κηδείας το συνολικό ποσό των 4.514 Ε (βλ. το με αριθ. .../21.6.08 τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών του Γραφείου Τελετών Μ. Π.). Από το ποσό αυτό πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό των 240 Ε, που αντιστοιχεί στη μίσθωση οκτώ ταξί Χ 30 Ε το ένα, καθόσον τούτο, ως δαπάνη για τη μετάβαση συγγενών και γνωστών του θανόντος στον τόπο της επικηδείας τελετής, δεν περιλαμβάνεται ως αναγκαία δαπάνη άμεσα συνδεδεμένη με την πράξη της ταφής, αλλά έγινε σε εκπλήρωση ηθικού καθήκοντος και σεβασμού στη μνήμη του νεκρού (Αθ. Κρητικός, Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, 3η έκδοση, παρ. 504-507), ενώ είναι αναγκαία δαπάνη η μίσθωση δύο ταξί για τη μεταφορά των εναγόντων ως άμεσων συγγενών. Επομένως, το ποσό για τα έξοδα της κηδείας ανέρχεται στο ποσό των 4.274 Ε, το οποίο πρέπει να μειωθεί περαιτέρω κατά το ποσό των 744,64 Ε, το οποίο καταβλήθηκε στην ενάγουσα από το ΙΚΑ, ως ασφαλιστικό φορέα του θανόντος, δυνάμει της υπ' αριθμό .../26.6.2008 απόφασης («εφάπαξ βοήθημα για έξοδα κηδείας») του Διευθυντή αυτού. Περαιτέ-

ρω, η πρώτη των εναγόντων δαπάνησε και ποσό ύψους 1.200 Ε, για κατασκευή μαρμάρινου τάφου (βλ. την από 2.7.2008 απόδειξη είσπραξης της εταιρία «Αφοί Κ. Ο.Ε.»). Το ανωτέρω ποσό (4.274 - 744,64 + 1.200) ύψους 4.729,36 Ε πρέπει να επιδικαστεί στην ανωτέρω πρώτη ενάγουσα, ως δικαιούχου, καθόσον καταβλήθηκε από την ίδια (βλ. και τις από 21.6.08 και 23.6.08 υπεύθυνες δηλώσεις της δεύτερης και τρίτου των εναγόντων, με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής προς το ΙΚΑ Τ., οι οποίες λαμβάνονται υπόψη, ως δικαστικά τεκμήρια, διότι δεν λήφθηκαν προκειμένου να χρησιμεύσουν στην παρούσα δίκη), δεκτού καθισταμένου εν μέρει του σχετικού αγωγικού κονδυλίου.

Ενόψει της ηλικίας του θανατωθέντος και της καταστάσεως της υγείας του θα ζούσε κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων και με πιθανότητα οπωσδήποτε μέχρι το 75ο έτος της ηλικίας του, ήτοι μέχρι το έτος 2035. Στην οικογένειά τους ο θανών, ενόσω ζούσε, ήταν ο μόνος ασχολούμενος επαγγελματικά, δεδομένου ότι η πρώτη ενάγουσα φρόντιζε τα του κοινού οίκου και τα κοινά τέκνα τους. Εργαζόταν ως οδηγός αυτοκινήτου για την εταιρία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «Λ. Τ. ΕΠΕ» (βιομηχανία αδρανών υλικών), καθώς ήταν κάτοχος άδειας ικανότητας οδήγησης για την αντίστοιχη κατηγορία οχήματος και είχε από τη δραστηριότητά του αυτή καθαρό εισόδημα κατά μέσον όρο 1.400 Ε μηνιαίως, όπως αυτό προκύπτει από τη με αριθμό πρωτοκόλλου .../9.6.2008 δήλωση ατυχήματος που υπέβαλε η εργοδότη εταιρία στο ΙΚΑ, στην οποία δηλώθηκε ως μισθός το ποσό των

1.180,90 Ε, που πρέπει να προσαυξηθεί σε ποσοστό 1/6, που αναλογεί στα επιδόματα εορτών και αδείας. Ο ισχυρισμός των εναγόντων ότι ο θανών λάμβανε μηνιαίως ως μισθό το ποσό των 2.200 Ε δεν προκύπτει από οποιοδήποτε από τα προσκομισθέντα μετ' επικλήσεως έγγραφα, καθόσον συγκρινόμενα τα ποσά που αναγράφονται στις καταστάσεις ασφαλιστικών εισφορών προς τις ημέρες εργασίες δεν αντιστοιχούν σε μεγαλύτερο του ανωτέρω ποσό και η προσκομιζόμενη από 17.6.2008 απόδειξη πληρωμής της εργοδότης εταιρίας για ποσό 2.200 Ε αναγράφει ως αιτιολογία την εξόφληση λογαριασμού μισθοδοσίας, που άγει στο συμπέρασμα ότι επρόκειτο για εκκαθάριση και όχι για καταβολή μηνιαίου μισθού, διότι αφενός ο μισθός του προηγούμενου μηνός έπρεπε να είχε καταβληθεί κατά το χρόνο του ατυχήματος, ενώ η εργασιακή σχέση για το μήνα Ιούνιο διήρκεσε εννέα ημέρες. Η απασχόληση του θανόντος και σε άλλες εργασίες, κατά το χρόνο που δεν απασχολούταν στην εργοδότης εταιρία, δεν αποδείχτηκε και σε κάθε περίπτωση ήταν περιστασιακή και ως τέτοια δεν δύναται να θεωρηθεί ως «τακτικές αποδοχές» και να συνυπολογιστεί σε αυτές. Το μηνιαίο εισόδημά του ο θανών διέθετε για τις ανάγκες της οικογένειάς του και θα εξακολουθούσε να διαθέτει για τον ίδιο σκοπό. Από το σύνολο των εισοδημάτων του ο θανών διέθετε για τις οικιακές ανάγκες και για τα προσωπικά του έξοδα 300 Ε ενώ τα υπόλοιπα 1.100 Ε διέθετε για την διατροφή της συζύγου του και των δύο τέκνων του. Ήταν κατά νόμο (άρθρα 1390 και 1485 επ. ΑΚ) υποχρεωμένος να διατρέφει τη σύζυγό του και τα τέκνα του,

τα οποία σημειωτέον δεν είχαν δική τους περιουσία (πλην του τρίτου ενάγοντος, όπως αυτό εκτίθεται κατωτέρω). Η πρώτη των εναγόντων κατοικεί στην πόλη των Τ. σε μισθωμένο διαμέρισμα, για το οποίο καταβάλλει μηνιαίο μίσθωμα ποσού 200 Ε. Η δεύτερη ενάγουσα συμμετείχε επιτυχώς στις πανελλήνιες εξετάσεις και εισήχθη στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών στην Α., στο οποίο ενεγράφη στις 17.9.2008, με τετραετή διάρκεια σπουδών ήτοι έως 17.9.2012, αφού στην από 27.11.08 βεβαίωση του ανωτέρω τμήματος αναγράφεται ότι η φοίτηση στο Τμήμα διαρκεί τουλάχιστον οκτώ εξάμηνα, που κατά την κοινή πείρα αποτελεί τον αναγκαίο χρόνο σπουδών, καθόσον δεν δύναται η φοίτηση να μην έχει προσδιορισμένο χρόνο κύκλου μαθημάτων. Σύμφωνα με το από 1.9.08 πιστοποιητικό εγγραφής, αυτή ισχύει από 1.9.2008, ενώ σύμφωνα με την από 31.10.11 βεβαίωση η δεύτερη ενάγουσα διατηρεί τη φοιτητική ιδιότητα για το πανεπιστημιακό έτος 2011-2012 και επομένως το αίτημα περί καταβολής διατροφής για το πέραν του ανωτέρω χρόνου και μέχρι τις 17.9.2012 είναι απορριπτέο ως προώρως ασκηθέν. Ο τρίτος των εναγόντων εισήχθη στη Σχολή Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας στις 24.9.2006, με τετραετή διάρκεια φοίτησης και από τις 13.7.2010 υπηρετεί στη Διεύθυνση Μεταγωγών Α. Για το χρονικό διάστημα από 1.10.2008 έως 1.10.2011, τα τέκνα του θανόντος μίσθωναν οικία στην Α., έναντι μηνιαίου μισθώματος 370 Ε, ενώ βαρύνονταν με την καταβολή δαπανών κοινοχρήστων, ύδρευσης, ηλεκτρικού ρεύματος και τηλεφωνίας και είχαν τις ανάγκες των τέκνων

της ηλικίας τους. Τα τέκνα του θανόντος ήταν ενήλικα, πλην όμως δεν είχαν αντικειμενικά τη δυνατότητα να εξασφαλίσουν με δικά τους μέσα τη διατροφή τους, διότι δεν διαθέτουν εισοδηματικούς πόρους, ενώ, λόγω των αναγκών παρακολούθησης των σπουδών τους, δεν μπορούσαν να εργαστούν. Η άσκηση κατάλληλου για την ηλικία τους βιοποριστικού επαγγέλματος προς κάλυψη των δαπανών διατροφής τους θα αποτελούσε ανασταλτικό παράγοντα για την πρόοδο των σπουδών τους. Επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 1486 ΑΚ, είχαν η δεύτερη και τρίτος των εναγόντων, μέχρι του χρόνου περατώσεως των σπουδών τους δικαίωμα διατροφής έναντι του πατέρα τους, που ήταν υποχρεωμένος να την παρέχει ανάλογα με τις δυνάμεις του. Σημειώνεται ότι ο τρίτος των εναγόντων, ως σπουδαστής της Σχολής Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας, διέμενε και σιτιζόταν εντός των εγκαταστάσεων αυτής, πλην των διαστημάτων που λάμβανε τις προβλεπόμενες από τον οργανισμό αυτής εξόδους (π.δ. 319/1995 - Οργάνωση Σχολής Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας και βλ. και προκήρυξη έτους 2011-2012 για την εισαγωγή στην ίδια σχολή). Επίσης κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής του λάμβανε τις αποδοχές του μη εκπληρώσαντος τις στρατιωτικές υποχρεώσεις αστυφύλακα, όπως αυτό προβλέπεται στο άρθρο 3 του ν. 2226/1994, οι οποίες καθορίζονταν με βάση το βασικό μισθό του βαθμού του ανθυπολοχαγού, πολλαπλασιαζόμενο με τον συντελεστή 0,32 (βλ. αποφ. 2/1/2006: Εγκ 2/14708/0022/06 Γενικό Λογιστήριο του Κράτους). Το έτος 2007, με το άρθρο 1 παρ. 1β του ν. 3554/2007 (ΦΕΚ Α'

80/2007) ο μηνιαίος βασικός μισθός του ανθυπολοχαγού ορίστηκε από 1.1.2007 σε 795 Ε. Επομένως, ο τρίτος ενάγων λάμβανε μηνιαίες αποδοχές ύψους (795 X 0,32) 255 Ε, το οποίο αποτελούσε για το επίδικο χρονικό διάστημα εισόδημα, καθόσον τούτο χαρακτηρίζεται από το νόμο στον οποίο προβλέπεται ως αποδοχές και όχι ως αποζημίωση και συνεπώς δεν συνιστά υποχρέωση αποζημίωσης ή διατροφής του ενάγοντος από άλλο (άρθρο 930 εδ. γ' ΑΚ). Εξάλλου, ο εν λόγω ενάγων δεν προσκομίζει οποιοδήποτε έγγραφο από το οποίο να προκύπτει ότι δεν λάμβανε τις ανωτέρω αποδοχές, καθόσον μάλιστα αυτές προβλέπονται εκ του νόμου. Το ανωτέρω ποσό όμως, δεν επαρκούσε για την κάλυψη των διατροφικών αναγκών του τρίτου ενάγοντος (π.χ. μεταβάσεις στην πόλη των Τ. και έξοδα ένδυσης και ψυχαγωγίας), ο οποίος ως εκ τούτου διατηρούσε αξίωση διατροφής έναντι του θανόντος πατέρα του.

Αν λοιπόν ζούσε ο θανών, η πρώτη ενάγουσα - σύζυγος θα διατηρούσε, κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων και με πιθανότητα, αξίωση διατροφής 500 Ε το μήνα, η δεύτερη ενάγουσα 400 Ε μηνιαίως και ο τρίτος ενάγων 200 Ε μηνιαίως, ποσά τα οποία ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, σε συνδυασμό με τις δυνατότητες του υποχρέου (θανόντος) με μέτρο τις συνθήκες της οικογενειακής τους ζωής. Εξ αιτίας του θανάτου του συζύγου και πατέρα τους αντιστοίχως στερήθηκαν τη διατροφή αυτή και συνεπώς για την αναπλήρωσή της πρέπει να λάβουν ισόποση αποζημίωση, ως δικαιούχοι αυτής από το χρόνο του θανάτου (9.6.2008) χωρίς προ-

ηγούμενη υπερημερία του υπαιτίου, γιατί στην αξίωση αποζημιώσεως για στέρηση διατροφής δεν εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 1498 ΑΚ, η δε υπερημερία έχει σημασία μόνο για την έναρξη των τόκων (ΑΠ 573/66 ΕΕΝ 24. 377, ΕφΘεσ 463/84 Αρμ 1985. 117, ΕφΘεσ 1627/80 Αρμ 35. 205, ΕφΝαυπ 268/78 ΝοΒ 27. 241). Με τη με αριθμό .../8.7.2008 απόφαση του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, απονεμήθηκε σύνταξη λόγω θανάτου από 1.7.2008, στην πρώτη ενάγουσα ποσού 412,38 Ε μηνιαίως και σε καθένα από τα δύο τέκνα ποσού 117,81 Ε μηνιαίως, τα οποία πρέπει να αφαιρεθούν από τα ανωτέρω ποσά. Επομένως, δικαιούνται, ως αποζημίωση λόγω στέρησης της διατροφής: α) η πρώτη ενάγουσα - σύζυγος, το ποσό των 87,62 Ε μηνιαίως για το χρονικό διάστημα από 1.7.2008 έως 30.6.2035, καθώς και το ποσό των 58,41 Ε ως αναλογία για το χρονικό διάστημα από 10.6.2008 έως 30.6.2008, κατά το οποίο δεν έλαβε το ποσό της σύνταξης από τον ασφαλιστικό φορέα, β) η δεύτερη ενάγουσα - θυγατέρα το ποσό των 282,19 Ε για το χρονικό διάστημα από 1.7.2008 έως 30.9.2012 καθώς και το ποσό των 188,13 Ε ως αναλογία για το χρονικό διάστημα από 10.6.2008 έως 30.6.2008, κατά το οποίο δεν έλαβε το ποσό της σύνταξης από τον ασφαλιστικό φορέα και γ) ο τρίτος ενάγων - υιός το ποσό των 82,19 Ε για το χρονικό διάστημα από 1.7.2008 έως 30.9.2010, καθώς και το ποσό των 54,79 Ε ως αναλογία για το χρονικό διάστημα από 10.6.2008 έως 30.6.2008, κατά το οποίο δεν έλαβε το ποσό της σύνταξης από τον ασφαλιστικό φορέα.

Επομένως, για την ανωτέρω αιτία, πρέπει να επιδικαστεί: 1) στην πρώτη ενάγουσα: το ποσό των 58,41 Ε με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, το ποσό των 87,62 Ε για το χρονικό διάστημα από 1.7.2008 έως 30.6.2013, με το νόμιμο τόκο υπερημερίας για το διάστημα από 19.6.2008 έως 31.1.2009 από την επίδοση της αγωγής και για το λοιπό χρονικό διάστημα το ίδιο ποσό, το οποίο θα καταβάλλεται σε μηνιαίες δόσεις (άρθρο 930 ΑΚ), προκαταβαλλόμενο την πρώτη ημέρα εκάστου μηνός κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 841 παρ. 1 ΑΚ (Γεωργιάδης σε ΑΚ Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, άρθρο 930 αρ. 8), με το νόμιμο τόκο από τότε που κάθε δόση ήταν καταβλητέα, ήτοι από την πρώτη ημέρα κάθε επόμενου μήνα καθώς και να αναγνωριστεί η υποχρέωση των εναγομένων στην καταβολή του ανωτέρω ποσού (87,62 Ε) για το χρονικό διάστημα από 1.7.2013 έως 30.6.2035, σε μηνιαίες δόσεις με το νόμιμο τόκο από τότε που κάθε δόση καθίσταται απαιτητή, ήτοι από την πρώτη ημέρα κάθε επομένου μήνα, 2) στη δεύτερη ενάγουσα το ποσό των 188,13 Ε με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επίδοσης της αγωγής, το ποσό των 282,19 Ε μηνιαίως για το χρονικό διάστημα από 1.7.2008 έως 30.9.2012, με το νόμιμο τόκο υπερημερίας, για μεν το χρονικό διάστημα έως 31.1.2009 από την επομένη της επιδόσεως της αγωγής και για το υπόλοιπο με το νόμιμο τόκο υπερημερίας από τότε που κάθε δόση καθίσταται απαιτητή, ήτοι από την πρώτη ημέρα κάθε επόμενου μήνα από τότε που ήταν καταβλητέα και 3) στον τρίτο ενάγοντα το ποσό των 54,79 Ε, με το νόμιμο τόκο από την

επομένη της επίδοσης της αγωγής και το ποσό των 82,19 Ε για το χρονικό διάστημα από 1.7.2008 έως 30.9.2010, με το νόμιμο τόκο υπερημερίας για μεν το χρονικό διάστημα έως 31.1.2009 από την επομένη της επιδόσεως της αγωγής και για το λοιπό με το νόμιμο τόκο από τότε που κάθε περιοδική παροχή καθίσταται απαιτητή, ήτοι την πρώτη ημέρα κάθε επόμενου μήνα, από το μήνα που ήταν καταβλητέα. Σημειώνεται ότι η αγωγή επιδόθηκε στην πρώτη εναγομένη στις 12.1.2009 (βλ. την με αριθμό .../12.1.09 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Δ. Μ. και στους λοιπούς στις 9.1.2009 (βλ. τις με αριθμούς .../9.1.09 εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Σ. Μ.), ήτοι μετά την πάροδο της πρώτης του μήνα, ως ημερομηνία καταβολής της κάθε μίας περιοδικής παροχής.

Το αίτημα περί εφάπαξ καταβολής του ποσού της αποζημίωσης για στέρηση διατροφής, για καθέναν από τους τρεις πρώτους των εναγόντων για χρονικό διάστημα 11 μηνών και για ποσό 4.447,15 Ε για την πρώτη, ποσό 7.226,75 Ε για τη δεύτερη και για ποσό 6.870,75 Ε για τον τρίτο (ως αυτά αναγράφονται στο αιτητικό της αγωγής), διότι συντρέχει προς τούτο σπουδαίος λόγος, συνιστάμενος στην αντιμετώπιση των αναγκών διατροφής και στο ότι καταβλήθηκε από την πρώτη ενάγουσα η δαπάνη για την κηδεία και τον τάφο του θανόντος και αφορά στο χρονικό διάστημα από 10.6.2008 έως 9.6.2009, είναι απορριπτό ως μη νόμιμο έως και τις 13.5.2009 (ημερομηνία κατά την οποία είχε προσδιοριστεί αρχικά δικάσιμος για τη συζήτηση της αγωγής), διότι αφορούσε σε χρονικό

διάστημα παρελθοντικό και όχι μελλοντικό, καθόσον η διάταξη του άρθρου 930 παρ. 1 εδ. β', που ορίζει ότι, όταν υπάρχει σπουδαίος λόγος, η αποζημίωση μπορεί να επιδικασθεί σε κεφάλαιο εφάπαξ, εφαρμόζεται στην περίπτωση εκείνη που πράγματι θα επιδικασθούν χρηματικές δόσεις αποζημίωσης, αναφερόμενες στο μέλλον από το χρόνο που επιδικάζονται και όχι όταν είναι ήδη απαιτητές κατά το χρόνο δημοσίευσης της απόφασης που επιδικάζει το σύνολό τους (ΑΠ 601/10 Νόμος), ενώ ήδη, ενόψει της αναβολής της υποθέσεως για τη δικάσιμο στις 13.1.2010, καθίσταται μη νόμιμο ως αναγόμενο σε παρελθοντικό χρόνο και για το λοιπό χρονικό διάστημα, ήτοι και έως 9.6.2009. Σε κάθε περίπτωση, οι προβληθέντες λόγοι για την καταβολή των ανωτέρω ποσών εφάπαξ, συνιστάμενοι στην καταβολή της ανωτέρω δαπάνης από την πρώτη ενάγουσα και η γενική αναφορά περί αντιμετώπισης των αναγκών διατροφής, χωρίς τη συνδρομή επιπρόσθετων περιστάσεων, δεν εμπίπτουν στην έννοια του σπουδαίου λόγου. Τούτο διότι, σπουδαίος λόγος υπάρχει όταν η εφάπαξ καταβολή μπορεί να εξυπηρετήσει καλλίτερα τα συμφέροντα του δικαιούχου της αποζημίωσης ή όταν υπάρχουν δυσμενείς προσωπικοί ή οικονομικοί λόγοι στην πλευρά του υπόχρεου (ΑΠ 625/10 Νόμος), λαμβανομένου υπόψη ότι για τη ρύθμιση της διάταξης του άρθρου 930 ΑΚ έχει ήδη ληφθεί από το νόμο υπόψη ότι δύναται να συνιστάται σε δικαίωμα διατροφής. Εφόσον τα ίδια δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν έσφαλε και τα αντίθετα παράπονα όλων των εκκαλούων που προβάλλονται με τους σχετικούς

λόγους των εφέσεων τους, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. {...}

44/2014

Πρόεδρος: Σπ. Μελάς

Δικηγόροι: Νικ. Χατζησταματίου, Εμμ. Παπαπαναγιώτου

Επί καθυστέρησης μισθωμάτων δικαίωμα εκμίσθωτή: α) καταγγελίας της σύμβασης οπότε αυτή λύεται, εκτός αν εντός μηνός καταβληθούν μετά των τυχόν εξόδων καταγγελίας, οπότε ματαίωση των αποτελεσμάτων της, έστω και αν υπάρχει επανειλημμένη καθυστέρηση, ή β) αγωγής απόδοσης του μισθίου λόγω δυστροπίας χωρίς προηγούμενη καταγγελία της μίσθωσης που λήγει με εκτέλεση της εξωστικής απόφασης, κατάργηση όμως της δίκης αν ο μισθωτής μέχρι το τέλος της πρωτόδικης συζήτησης καταβάλει τα μισθώματα, εξαιρουμένης της επανειλημμένης δυστροπίας οπότε δεν επέρχεται κατάργηση.

Δυνατή επικουρική ενάσκηση με το ίδιο δικόγραφο των άνω δικαιωμάτων. Θεμελίωση της αγωγής στο 66 ΕισΝΚΠολΔ αν αναφέρεται καθυστέρηση μισθώματος εκ δυστροπίας χωρίς να διαπιστώνεται ρητή βούληση καταγγελίας, στο δε 597 ΑΚ αν διατυπώνεται και ρητή δήλωση καταγγελίας οπότε η χρήση του όρου δυστροπία αποτελεί πλεονασμό.

{...} 2. Με την, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, 6.10.2011, με αριθ. καταθ. 217/10.10.11 αγωγή της η Ε. Χα Π. Π., την οποία διαδέχτηκε η εφεσί-

βλητη, επικαλέστηκε την περί το χρόνο καταβολής του μισθώματος τελευταία παράγραφο του άρθρου 2 της από 6.11.98 γραπτής σύμβασης μισθώσεως εμπορικού καταστήματος που κατήρτισε με τον εκκαλούντα και ισχυρίστηκε ότι αυτός τον Ιούλιο 2011 κατέβαλε το οφειλόμενο μίσθωμα μετά την πάροδο του πρώτου πενθημέρου, γεγονός για το οποίο συμφώνησε ο πληρεξούσιος της, ότι το μίσθωμα του Αυγούστου 2011 εισπράχτηκε με επιταγή που παραδόθηκε στον πληρεξούσιό της στις 8.8.11 και όχι στις 5.8.11, ότι το μίσθωμα του Σεπτεμβρίου 2011 εισπράχτηκε στις 12.9.11 με επιταγή που παρεδόθη στον πληρεξούσιο δικηγόρο της στις 9.9.11 και τέλος ότι το μίσθωμα του Οκτωβρίου 2011 δεν είχε καταβληθεί μέχρι την ημέρα σύνταξης της αγωγής 6.10.11. Περαιτέρω ισχυρίστηκε ότι ο εκκαλών, με την επίκληση προφάσεων περί τις φορολογικές του υποχρεώσεις, πλήρωνε το μίσθωμα με επιταγές. Περαιτέρω ισχυρίσθηκε ότι η μη εμπρόθεσμη καταβολή του μισθώματος ισοδυναμεί με επανειλημμένη δυστροπία κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 66 ΕισΝΚολΔ και 661 ΚΠολΔ. Κατήγγειλε λοιπόν, με την κρινόμενη αγωγή, ρητά τη μίσθωση και ζήτησε να υποχρεωθεί ο εκκαλών - εναγόμενος και κάθε τρίτος που έλκει δικαιώματα από αυτόν να της αποδώσει ακώλυτη τη χρήση του μισθίου που περιγράφει στην αγωγή και να καταδικαστεί η εναγόμενη στη δικαστική του δαπάνη. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε, αντιμωλία των διαδίκων, κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 647 επ. ΚΠολΔ, η εκκαλούμενη, η οποία, αφού έκρινε την αγωγή ορισμένη και νόμιμη

στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 341, 574 επ. 597, 599 ΑΚ και 661 ΚΠολΔ, δέχτηκε αυτήν ως ουσιαστικά βάσιμη και διέταξε την απόδοση της χρήσης του μισθίου. Την απόφαση αυτή προσέβαλε με την κρινόμενη έφεσή του ο εναγόμενος, παραπινούμενος για εσφαλμένη εφαρμογή του νομού και εσφαλμένη εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού.

Από τις διατάξεις των άρθρων 597 ΑΚ, 661 ΚΠολΔ και 66 ΕισΝΚΠολΔ προκύπτει ότι σε περίπτωση καθυστέρησης του μισθώματος παρέχονται στον εκμισθωτή δύο δικαιώματα και ειδικότερα: α) να καταγγείλει για το λόγο αυτό τη σύμβαση, οπότε λύεται η σύμβαση, εκτός εάν εντός μηνός καταβληθούν τα καθυστερούμενα μισθώματα, μετά των τυχόν εξόδων της καταγγελίας, οπότε η καταγγελία καθίσταται ανενεργός και β) να ζητήσει με αγωγή απευθείας την απόδοση του μισθίου, λόγω δυστροπίας του μισθωτή περί την καταβολή του μισθώματος, χωρίς να έχει καταγγείλει προηγουμένως τη μίσθωση, η οποία στην περίπτωση αυτή εξακολουθεί υφιστάμενη και λήγει με την εκτέλεση της απόφασης που διέταξε την απόδοση του μισθίου λόγω καθυστέρησης πληρωμής του μισθώματος. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η δίκη καταργείται αν ο μισθωτής, μέχρι τέλους της επ' ακροατηρίου συζήτησης ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, καταβάλει όλα τα καθυστερούμενα μισθώματα, μετά των παραχρήμα από τον δικάζοντα οριζόμενων εξόδων καταγγελίας, εξαιρουμένης της περίπτωσης κατά την οποία η εκ δυστροπίας καθυστέρηση υπήρξε επανειλημμένη, οπότε δεν επέρχεται κατάργηση της δίκης. Τέτοια όμως

εξαίρεση δεν προβλέπεται επί καταγγελίας της μίσθωσης βάσει του άρθρου 597 ΑΚ και συνεπώς, εάν ο μισθωτής εντός της ως άνω προθεσμίας ασκήσει το δικαίωμα καταβολής, επέρχεται ματαίωση των αποτελεσμάτων της καταγγελίας, έστω και εάν επανειλημμένως καθυστερήσει την πληρωμή του μισθώματος (ΑΠ 2037/06, ΑΠ 1708/91). Εξάλλου, ο νόμος δεν καθιερώνει διαζευκτική ή εκλεκτική συρροή, έτσι ώστε να αποκλείεται η επικουρική ενάσκηση, με το ίδιο δικόγραφο, των προαναφερομένων δικαιωμάτων. Οπωσδήποτε όμως η διττή θεμελίωση της αξίωσης απόδοσης του μισθίου πρέπει να προκύπτει από το αγωγικό δικόγραφο. Για τη θεμελίωση της αξίωσης στο άρθρο 66 ΕισΝΚΠολΔ δεν αρκεί μόνη η διηγηματική μνεία στο αγωγικό δικόγραφο «καθυστέρησης από δυστροπία», αφού η προϋπόθεση αυτή απαιτείται και για την καταγγελία της μίσθωσης βάσει του άρθρου 597 ΑΚ (ΑΠ 851/13 Νόμος). Ειδικότερα αν στην αγωγή γίνεται λόγος για καθυστέρηση του μισθώματος από δυστροπία και επανειλημμένη δυστροπία χωρίς να διαπιστώνεται ρητή βούληση καταγγελίας, η αγωγή έχει έρεισμα την ΕισΝΚΠολΔ και όχι την ΑΚ 597. Αν αντίθετα γίνεται λόγος για δυστροπία και επανειλημμένη δυστροπία συγχρόνως όμως διατυπώνεται ρητή δήλωση καταγγελίας, η αγωγή αναμφίβολα έχει έρεισμα την ΑΚ 597 και η χρήση του όρου δυστροπία αποτελεί πλεονασμό (Χ. Παπαδάκης Αγωγές απόδοσης μισθίου αριθ. 1288 και σημείωση 8 όπου παραπομπή στη νομολογία Β. Βαθρακοκίλης ΕρμΑΚ αρθρ. 597 αριθ. 56 και 103). Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 522, 524, 525,

526 και 536 ΚΠολΔ, σαφώς προκύπτει ότι με την άσκηση της εφέσεως η υπόθεση μεταβιβάζεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο (μόνο) κατά τα καθοριζόμενα με την έφεση και τους πρόσθετους λόγους όρια (ΑΠ 419/04 Δνη 47. 146). Το Εφετείο επιλαμβανόμενο της διαφοράς εξετάζει εάν, κατ' ορθή εφαρμογή του νόμου, το κατώτερο δικαστήριο αποφάσισε προσηκόντως ή όχι, τηρώντας την αυτή όπως και το πρωτοβάθμιο διαδικασία (ΑΠ 8/87 Δνη 29. 112). Συνεπώς έχει ως προς την αγωγή, (εισαγωγικό δικόγραφο), την αυτή όπως και εκείνο εξουσία (ΑΠ 414/76 ΝοΒ 24. 941, ΑΠ 622/74 ΝοΒ 23. 173, ΕφΑθ 110/06 Δνη 48. 1477), δυνάμενο και χωρίς υποβολή ειδικού παραπόνου να εξετάσει οίκοθεν το νόμω βάσιμο αυτής και να την απορρίψει, αν ελλείπουν τα κατά νόμο απαιτούμενα για τη θεμελίωσή της στοιχεία (ΑΠ 7/01 Δνη 42. 925, ΑΠ 497/81, ΑΠ 660/79, ΕφΑθ 8166/83, ΑΠ 2457/84 ΝοΒ 30. 53, 28, 23, 32, 689 και 863 αντιστοίχως). Ειδικότερα, εάν νόμω βάσιμη ή αόριστη αγωγή έγινε πρωτοδικώς δεκτή κατ' ουσία εν όλω ή εν μέρει, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο μπορεί και χωρίς ειδικό παράπονο, να εξετάσει το νόμω βάσιμο και ορισμένο αυτής και να την απορρίψει για τις τυπικές αυτές πλημμέλειες (ΑΠ 1216/97 Δνη 39. 573, ΕφΑθ 2960/88 Δνη 30. 820, Εφίωαν 302/04 ΑρχΝ 56. 670, ΕφΠατρ 440/04 ΑρχΝ 56. 352), αρκεί ο εκκαλών να ζητεί την απόρριψή της, έστω για άλλους λόγους (ΕφΑθ 6868/88 ΝοΒ 29. 557, ΕφΑθ 1308/87 Δνη 29. 524, ΕφΑθ 1778/11 ΝοΒ 2011. 982).

Η αγωγή με το ως άνω περιεχόμενο στηρίζεται ευθέως και μόνον στο άρθρο

597 ΑΚ, δηλ. στην καταγγελία της σύμβασης. Η περί καταγγελίας δήλωση όχι μόνο είναι ρητή αλλά στην αγωγή γράφεται με έντονα γράμματα. Η αναφορά των άρθρων 66 ΕισΝΚΠολΔ και 661 ΚΠολΔ γίνεται στην αγωγή διηγηματικώς, προς επίταση της επικαλούμενης υπερημερίας, έννοιας που ταυτίζεται με αυτήν της δυστροπίας, χωρίς να συνδέεται το αίτημα της απόδοσης του μισθίου, με την αναφερόμενη στην αγωγή επανειλημμένη δυστροπία. Περαιτέρω πρέπει να σημειωθεί ότι η αναφερόμενη στην αγωγή υπερημερία του εκκαλούντος περιορίζεται στην καταβολή των μισθωμάτων που αναφέρονται στην αγωγή και δεν επεκτείνεται σε άλλα ποσά, τα οποία, αν και περιλαμβάνονται στην έννοια του μισθώματος, δεν αναφέρονται πουθενά στην αγωγή. Επίσης σημειώνεται ότι η παρά το ανωτέρω αναμφίβολο έρεισμα της αγωγής στο άρθρο 597 ΑΚ επιχείρηση στήριξής της, με τις προτάσεις της εφεσίβλητης - ενάγουσας, στη διάταξη του άρθρου 661 ΚΠολΔ για τη δυστροπία συνιστά απαράδεκτη μεταβολή του αιτήματος της αγωγής. Η εκκαλούμενη που έκρινε αντιφατικά την αγωγή ως νόμιμη, στηριζόμενη τόσο στο άρθρο 597ΑΚ όσο και στο άρθρο 661 ΚΠολΔ (το οποίο έχει εφαρμογή μόνο επί αγωγής που έχει βάση το άρθρο 66 ΕισΝΚΠολΔ) και στη συνέχεια την ερεύνησε ως προς τη βάση της δυστροπίας την οποία έκρινε επανειλημμένη, έσφαλε και πρέπει να εξαφανιστεί, το παρόν Δικαστήριο να κρατήσει την αγωγή και να εξετάσει αυτήν κατ' ουσίαν.

Από την εκτίμηση των καταθέσεων των ενόρκως στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου εξετασθέντων μαρτύρων

... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει της από 6.11.98 γραπτής σύμβασης μίσθωσης η Ε. Χα Π. Π. εκμίσθωσε στον εκκαλούντα ένα ισόγειο κατάστημα που βρίσκεται στο Β. και επί της οδού Α. αριθμός ..., και συγκεκριμένα το με στοιχεία ΚΙ κατάστημα πολυκατοικίας, συνολικού εμβαδού 261,04 τμ, αποτελούμενο από μία κύρια αίθουσα, τμήμα της οποίας έχει και ημιώροφο (πατάρι), με πρόσοψη επί της οδού Α., προκειμένου ο εκκαλών να λειτουργήσει σ' αυτό καφέ-τέρια και ηλεκτρονικά παιχνίδια. Η διάρκεια της μίσθωσης ορίστηκε αρχικά για 9 έτη, με έναρξη την 1.1.99 και λήξη στις 31.12.07. Μετά τη λήξη του συμβατικού της χρόνου, η μίσθωση συνεχίστηκε, μέχρι τη συμπλήρωση 12ετίας δηλ. 31.12.10, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ 34/95. (Ίσχυσε δηλ. μέχρι το χρόνο αυτό ως μίσθωση ορισμένου χρόνου, δυνάμει του άρθρου 5 παρ. 1 πδ 34/1995). Μολονότι δεν απεδείχθη ότι ο εκκαλών γνωστοποίησε εγγράφως στην εκμισθώτρια τον επιθυμητό χρόνο της μίσθωσης 6 μήνες πριν τη λήξη της (31.12.10), με αποτέλεσμα να εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια της εκμισθώτριας να συναινέσει σε παράταση της μίσθωσης (αρθρ. 1 του συμφωνητικού), η εκμισθώτρια εισέπραττε το μίσθωμα που είχε συμφωνήσει με τον εναγόμενο για τον μετά την συμπλήρωση δωδεκαετίας χρόνο δηλ. με τις αναπροσαρμογές. Η μίσθωση ετράπη, κατά την ορθότερη άποψη, (αρθρ. 611 ΑΚ), σε αορίστου χρόνου. Το αρχικό μηνιαίο μίσθωμα είχε οριστεί στο ποσό των δρχ. 1.200.000 (δηλ. των 3.521,6 Ε) για το πρώτο μισθωτικό έτος, ενώ για κάθε επόμενο μισθωτικό έτος,

μέχρι τη συμπλήρωση της δωδεκαετίας, ορίστηκε αναπροσαρμογή κατά ποσοστό 7%, επί του ήδη καταβαλλόμενου μισθώματος του προηγούμενου έτους. Μετά δε τη λήξη της δωδεκαετίας το μηνιαίο μίσθωμα συμφωνήθηκε ότι θα αναπροσαρμόζεται τον πρώτο χρόνο της παράτασης (δηλ. τον 13^ο χρόνο) κατά ποσοστό 10%, για δε τους επόμενους μισθωτικούς χρόνους (14^ο χρόνο και επόμενους) κατά μία επιπλέον ποσοστιαία μονάδα για κάθε χρόνο. Κατά το μισθωτικό έτος 1.1.11 έως 31.12.11 το μηνιαίο μίσθωμα ανήλθε, με βάση τη συμφωνηθείσα αναπροσαρμογή 10% επί του μισθώματος του προηγούμενου έτους, σε 7.894,74 Ε. Με την τελευταία παράγραφο του άρθρου 2 του προαναφερθέντος ιδιωτικού συμφωνητικού συμφωνήθηκε ότι ο μισθωτής υποχρεούται να καταβάλει στην εκμισθώτρια ή τον πληρεξούσιό της, μίσθωμα, με το ανάλογο τέλος χαρτοσήμου, εντός του πρώτου πενθημέρου κάθε μισθωτικού μήνα με έγγραφη απόδειξη αυτής ή του πληρεξουσίου της. Ο εκκαλών, μέχρι τις 6.10.11, είχε καταβάλει τα μισθώματα των προηγούμενων μηνών με συμφωνημένες ή μη συμφωνημένες, πάντως ολιγοήμερες καθυστερήσεις, όπως εκθέτει η ίδια η εφεσίβλητη με την αγωγή της. Την ημερομηνία αυτή (6.10.11) κατέβαλε και το μίσθωμα του μηνός Οκτωβρίου 2011. (Βλ. κατάθεση του μάρτυρός της στα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του πρωτόδικου Δικαστηρίου σελ. 3 στο τέλος). Ήταν δηλ. υπερήμερος κατά μία ημέρα. Η εκμισθώτρια με την κρινόμενη αγωγή της, που επιδόθηκε στον εκκαλούντα στις 10.10.11 (βλ. υπ' αριθ. .../10.10.11 έκθεση επίδοσης του δικαστι-

κού επιμελητή Γ. Π.) κατήγγειλε τη μίσθωση σύμφωνα με το άρθρο 597 ΑΚ. Ήδη όμως ο εκκαλών, πριν περιέλθει σ' αυτόν η καταγγελία και μάλιστα από τις 6.10.11, είχε καταβάλει το μίσθωμα του μηνός Οκτωβρίου 2011. Επομένως ο ισχυρισμός της ενάγουσας - εκμισθώτριας ότι ο εναγόμενος στις 6.10.11 δεν είχε καταβάλει το μίσθωμα του μηνός Οκτωβρίου 2011 πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος κατ' ουσίαν. Σε κάθε περίπτωση η υπερημερία - μιας ημέρας - του εναγομένου ως αιτία που θεμελίωσε το διαπλαστικό δικαίωμα της ενάγουσας να καταγγείλει τη σύμβαση δεν υπήρχε όταν περιήλθε σ' αυτόν η καταγγελία της συμβάσεως, που είναι μονομερής, αιτιώδης και απευθυντέα δικαιοπραξία, η οποία καταλύει τη μισθωτική σύμβαση όχι αμέσως, από την περιέλευσή της στον εναγόμενο, αλλά αφού περάσει ένας μήνας από αυτήν, εντός του οποίου κατά το εδ. 2 του άρθρου 597 ΑΚ, αν καταβληθεί το μίσθωμα, μένει χωρίς αποτέλεσμα. Αφού λοιπόν η καταγγελία μένει χωρίς αποτέλεσμα, αν το μίσθωμα καταβληθεί εντός ενός μηνός από αυτήν, πρέπει να γίνει δεκτό ότι κατά μείζονα λόγο η πριν από αυτήν (καταγγελία) καταβολή του μισθώματος καταλύει το γεννηθέν και μη μέχρι τότε ασκηθέν δικαίωμα της καταγγελίας. Εν προκειμένω, η καταβολή του μισθώματος στις 6.10.11 κατέστησε αβάσιμη την καταγγελία της μισθωτικής συμβάσεως, κατά παραδοχή σχετικού ισχυρισμού του εναγομένου. Κατ' ακολουθίαν η κρίσιμη αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη ...

54/2014

Πρόεδρος: Αρχοντούλα Σταυρίδου
Δικηγόροι: Κλεοπάτρα Σακελλαροπούλου, Ιωάν. Σαμαράς

Αποζημίωση για παροχή υπηρεσιών στον παθόντα από τη θυγατέρα του. Επιδίκαση ποσού που θα δαπανούσε ο παθών κατά την κοινή πείρα, αν προσλάμβανε άλλο άτομο και που θα απαιτηθεί να καταβάλλει λόγω μόνιμης ανικανότητάς του να αυτοεξυπηρετηθεί έως το 75ο έτος ηλικίας με βάση το προσδόκιμο όριο ζωής, ενώ για το μετέπειτα διάστημα η αγωγή θεωρείται προώρως ασκηθείσα.

{...} Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι οι ανωτέρω βλάβες της υγείας του ενάγοντος και ειδικότερα η έντονη οσφουοισχυαλγία, οι ριζικές διαταραχές (υπαισθησία κάτω άκρων) και οι ορθοκυστικές διαταραχές, συνιστούν μείωση της αρχικής οσφυϊκής του ικανότητας, ανερχόμενης σε ποσοστό τουλάχιστον 80% και είναι μόνιμες βλάβες, που καθιστούν τον ενάγοντα ανίκανο για εργασία, καθόσον οποιαδήποτε κάκωση στη σπονδυλική στήλη, η οποία συνοδεύεται από κάταγμα, όπως εν προκειμένω, είναι μόνιμη και μη αναστρέψιμη, ενώ περαιτέρω καθιστούν αναγκαία την πρόσληψη τρίτου προσώπου για την παροχή προς αυτόν της απαραίτητης βοήθειας για την ικανοποίηση βασικών ατομικών και οικιακών αναγκών του λόγω της επελθούσης πλέον αδυναμίας του να αυτοεξυπηρετείται (βλ. τις με αριθμούς .../2006 και .../2007 εκθέσεις ιατρικής πραγματογνωμοσύνης). Τις υπηρεσίες αυτές προσέφερε κατά το διάστημα από 1.4.2006 έως

30.6.2007 η θυγατέρα του ενάγοντος Ν. Α., η οποία με εντατικοποίηση των δυνάμεών της και σε βάρος άλλων απασχολήσεών της ανέλαβε τη φροντίδα του, χωρίς οικονομική επιβάρυνση του ενάγοντος. Παραταύτα ο ενάγων δικαιούται να ζητήσει ως αποζημίωση το ποσό που θα ήταν υποχρεωμένος να πληρώσει σε τρίτο πρόσωπο για το σκοπό αυτό, έστω και αν στη συγκεκριμένη περίπτωση κανένα ποσό δεν κατέβαλε στη θυγατέρα του, διότι, όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 930 παρ. 3 του ΑΚ, η μη καταβολή ανταλλάγματος στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να αποβεί προς όφελος του ζημιώσαντος. Όσα αντίθετα, επομένως, ισχυρίζεται το εναγόμενο - εκκαλούν Επικουρικό Κεφάλαιο με την έφεσή του κρίνονται απορριπτέα στην ουσία τους.

Το ποσό, εξάλλου, που θα δαπανούσε ο ενάγων κατά την κοινή πείρα, εάν προσλάμβανε άλλο άτομο για το σκοπό αυτό και θα απαιτηθεί να καταβάλλει λόγω της μόνιμης ανικανότητάς του να αυτοεξυπηρετηθεί έως το 75ο έτος της ηλικίας του, με βάση το προσδόκιμο όριο ζωής, δηλαδή έως το έτος 2023, αφού είναι γεννημένος στις 5.12.1948, ανέρχεται κατά την κρίση του Δικαστηρίου σε 500 Ε μηνιαίως, ενώ για το μετέπειτα του 2023 χρονικό διάστημα η αγωγή θεωρείται ως προώρως ασκηθείσα. Το Πρωτοβάθμιο, επομένως, Δικαστήριο που δέχθηκε τα ίδια ορθά τις αποδείξεις εκτίμησε και το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και όσα περί του αντιθέτου ισχυρίζονται οι διάδικοι (εκκαλούν και αντεκκαλών) με σχετικούς λόγους έφεσης και αντέφεσης κρίνονται απορριπτέα στην ουσία τους. {...}

75/2014

Πρόεδρος: Ευφροσύνη Φουκαράκη
Δικηγόροι: Αχιλ. Αργυρίου, Μαρία Μηλατίδου

Επί αγωγής αποζημίωσης συζύγου λόγω στέρησης διατροφής μη ανάγκη αποτίμησης της συνεισφοράς κάθε συζύγου, που μπορεί να θεμελιώσει καταλυτικό της αξίωσης ισχυρισμό.

Μη νόμιμο αίτημα ενάγουσας περί αποζημίωσης λόγω στέρησης των υπηρεσιών οικιακού βοηθού που της παρείχε ο θανών σύζυγος λόγω της υγείας της, καθόσον τέτοια αποζημίωση οφείλεται λόγω στέρησης υπηρεσιών παρεχομένων όχι εξ ελευθεριότητας, αλλά στο πλαίσιο της εκ του νόμου οφειλόμενης συμβολής στον κοινό οίκο.

Μη νόμιμο το κονδύλιο αποζημίωσης λόγω διακοπής του επιδόματος πρόνοιας, διότι δεν εμπίπτει στην περιοριστική αποζημίωση του 928 ΑΚ.

Για τα έξοδα κηδείας μη ανάγκη μνείας των επιμέρους δαπανών. Μη αποκαταστατέα έξοδα στεφάνων και μνημοσύνου.

Συνυπαιτιότητα πεζού διότι, εκτός διάβασης πεζών, βραδυπορούσε αδικαιολόγητα επί της διαχωριστικής γραμμής. Συνυπαιτιότητα μοτοσικλετιστή που έβαινε χωρίς σύνεση με ταχύτητα. Η μη εξεύρεση θραυσμάτων της μηχανής στο σημείο της κηλίδας αίματος αποδεικνύει ότι αυτή δεν προσέκρουσε με το εμπρόσθιο τμήμα της επί του πεζού, ενώ η μη αποτύπωση χαραγών στην πορεία της μετά την πρόσκρουση αποδεικνύει ότι αυτή κινήθηκε σε όρθια θέση, χωρίς να ανατραπεί.

{...} III. Στη συνέχεια, από τώρα, σε σχέση με το περιεχόμενο και τα αιτήματα της αγωγής, τις παραδοχές της εκκαλούμενης και τους λόγους της έφεσης πρέπει να σημειωθούν τα εξής: Κατά το άρθρο 928 εδ. β' ΑΚ σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου ο υπόχρεος οφείλει να αποζημιώσει εκείνον που κατά νόμο είχε δικαίωμα να απαιτεί από το θύμα διατροφή ή παροχή υπηρεσιών. Τα άρθρα δε 1389 και 1390 ΑΚ, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 15 ν. 1329/1983, ορίζουν ότι οι σύζυγοι έχουν την υποχρέωση να συνεισφέρουν από κοινού, ο καθένας ανάλογα με τις δυνάμεις του για την αντιμετώπιση των αναγκών της οικογένειας. Η συνεισφορά γίνεται με την προσωπική εργασία, τα εισοδήματά τους και την περιουσία τους. Στην υποχρέωση συνεισφοράς περιλαμβάνονται ειδικότερα η αμοιβαία υποχρέωση των συζύγων για διατροφή τους, η κοινή υποχρέωση των συζύγων για διατροφή των τέκνων τους και εν γένει η υποχρέωση για συμβολή τους στη λειτουργία του κοινού οίκου. Η συνεισφορά αυτή οφείλεται και με την παροχή προσωπικών υπηρεσιών, ως ένα μέσο για την αντιμετώπιση των αναγκών του κοινού οίκου, στο μέτρο των δυνατοτήτων του κάθε συζύγου. Στην υποχρέωση συνεισφοράς που έχει, ανάλογα με τις δυνάμεις του, κάθε σύζυγος, αντιστοιχεί αμοιβαίο εκ του νόμου δικαίωμα του άλλου να αξιώσει τη συνεισφορά των υπηρεσιών αυτών (ΟΛΑΠ 39/97). Έτσι, στην περίπτωση θανάτωσης του ενός συζύγου δικαιούται ο άλλος σύζυγος να απαιτήσει από τον υπεύθυνο για τη θανάτωση αποζημίωση για τη στέρηση των υπηρεσιών που συνιστούσαν την από το

νόμο οφειλόμενη συμβολή του παθόντος συζύγου στις οικογενειακές ανάγκες (ΑΠ 940/08 Νόμος, ΑΠ 123/99 Δνη 1999. 776), όπως και για τη στέρηση της διατροφής, την οποία δικαιούταν ο σύζυγος κατά νόμο έναντι του θύματος (ΑΠ 1136/03 ΧρΙΔ 2004. 518) και η οποία έχει άμεση σχέση με την αξίωση διατροφής, για την οποία προβλέπουν οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 1389 επ., 1442 επ., 1485 επ. και 1504 ΑΚ, διότι τόσο η γένεση του δικαιώματος αποζημίωσης, όσο και το οφειλόμενο ποσό (μέτρο), προσδιορίζονται από τις σχετικές διατάξεις του ΑΚ για τη διατροφή (ανιόντων - κατιόντων ή συζύγων), που όφειλε το θύμα σε εκείνον που ζητά αποζημίωση από τον υπεύθυνο για τη θανάτωση του υπόχρεου διατροφής (ΑΠ 925/04 Δνη 2005. 1657). Έτσι, η ύπαρξη και το μέγεθος της ζημίας που μπορεί να ζητηθεί και να επιδικαστεί από το δικαστήριο ως αποζημίωση εξαρτάται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση από τις δυνάμεις και το συσχετισμό των δυνάμεων των συζύγων, από τον οποίο θα προκύπτει η υποχρέωση, το είδος και το μέγεθος συνεισφοράς του θανόντος συζύγου με την παροχή των προσωπικών του υπηρεσιών ή των εισοδημάτων του για την αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών, βάσει των στοιχείων που εκτίθενται από τους διαδίκους και αποδεικνύονται (ΟΛΑΠ 39/97, ΑΠ 940/08 ό.π., ΑΠ 1136/03 ό.π.). Δηλαδή στη σύζυγο του αποθανόντος, μέτρο της διατροφής του οποίου είναι οι συνθήκες της οικογενειακής ζωής (αρθρ. 1390 ΑΚ), λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες του δικαιούχου, όπως είχαν διαμορφωθεί στα πλαίσια της συμβιώσεως, η τυχόν περιουσία του και τα

εισοδήματά του, καθώς και η οικονομική κατάσταση του θανατωθέντος και η πιθανή εξέλιξη της. Από το συνδυασμό της παραπάνω διάταξης του άρθρου 928 εδ. β' ΑΚ, με εκείνες των άρθρων 1389 και 1390 του ίδιου κώδικα προκύπτει ότι σε περίπτωση θανάτωσης συζύγου, στην αγωγή αποζημίωσης του άλλου συζύγου για την αποκατάσταση της ζημίας του από τη στέρηση του δικαιώματος του διατροφής, πρέπει να μνημονεύονται τα εξής στοιχεία: α) η ύπαρξη γάμου μεταξύ δικαιούχου και υπόχρεου διατροφής, β) η θανάτωση του υπόχρεου από παράνομη και υπαίτια πράξη του εναγομένου, γ) ο πιθανός χρόνος ζωής του υπόχρεου προς διατροφή συζύγου, και δ) το ποσό της καταβλητέας από αυτόν διατροφής, ανάλογα με τις συνθήκες της οικογενειακής ζωής. Αντίθετα δεν απαιτείται για να είναι ορισμένη η αγωγή αποζημίωσης του δικαιούχου συζύγου, να γίνεται αποτίμηση της συνεισφοράς που θα παρείχε καθένας από τους συζύγους για την αντιμετώπιση των αναγκών της οικογένειας. Η αποτίμηση αυτή μπορεί να θεμελιώσει καταλυτικό της αξίωσης ισχυρισμό του εναγομένου (ΑΠ 1276/05 Δνη 48. 1021, ΑΠ 933/02 Δνη 44. 1276, ΕφΠατρ 902/08 Νόμος).

Στην κρινόμενη περίπτωση, τα αιτήματα της αγωγής περί επιδίκασης και αναγνώρισης της αξίωσης της πρώτης ενάγουσας αποζημίωσης, ποσών 10.000 Ε και 60.000 Ε αντίστοιχα, λόγω στέρησης των υπηρεσιών αποκλειστικής νοσοκόμας και οικιακής βοηθού, που της παρείχε ο σύζυγός της όσο ζούσε, λόγω της προαναφερόμενης κατάστασης της υγείας της, για το χρονικό διάστημα μετά τον θάνατο

τραυματισμού του και μέχρι την 4.12.2016, είναι μη νόμιμα και απορριπτέα, διότι σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν στο πρώτο μέρος της προηγηθείσας νομικής σκέψης, τέτοια αποζημίωση κατ' άρθρο 928 εδ. β' ΑΚ οφείλεται μόνο σε περίπτωση στέρησης υπηρεσιών, τις οποίες δικαιούταν να απαιτήσει η ενάγουσα σύζυγος από τον θανατωθέντα σύζυγο στα πλαίσια λειτουργίας του κοινού οίκου, κατά τις διατάξεις των άρθρων 1389 και 1390 ΑΚ, και συνιστούσαν την από το νόμο οφειλόμενη συμβολή του θανατωθέντος συζύγου στις οικογενειακές ανάγκες, και όχι λόγω στέρησης υπηρεσιών, τις οποίες ο θανών σύζυγος τυχόν παρείχε από ελευθεριότητα στον ενάγοντα σύζυγο λόγω ανικανότητας του τελευταίου, αφενός προς αυτοεξυπηρέτηση του, αφετέρου προς εκπλήρωση της δικής της (ενάγουσας) συμβολής στις οικογενειακές ανάγκες, όπως αναζητούνται εν προκειμένω, κατά τα προεκτιθέμενα, τα συγκεκριμένα κονδύλια. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο, με την εκκαλούμενη απόφαση έκρινε ομοίως και απέρριψε πρωτίστως ως μη νόμιμα τα προαναφερόμενα αιτήματα της πρώτης ενάγουσας, δεν έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων των άρθρων 928 εδ.β', 1389 και 1390 ΑΚ και πρέπει ο σχετικός (τρίτος) λόγος της υπό στοιχείο α' έφεσης των εναγόντων να απορριφθεί ως αβάσιμος. Επίσης, μη νόμιμο και απορριπτέο είναι και το κονδύλιο της αγωγής της ίδιας ενάγουσας (πρώτης), ποσού 8.294,50 Ε, το οποίο αιτείται ως αποζημίωση λόγω διακοπής καταβολής σε αυτήν του επιδόματος πρόνοιας, διότι δεν εντάσσεται στις περιπτώσεις αποζημίωσης, που ορίζει πε-

ριοριστικά η διάταξη του άρθρου 928 ΑΚ (βλ. Αθ. Κρητικού, Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, έκδ. 2008, παρ. 19, σελ. 350-351). Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφαση έκρινε ομοίως και απέρριψε το ως άνω κονδύλιο ως μη νόμιμο, δεν έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή της προρρηθείσας διάταξης του άρθρου 928 ΑΚ και πρέπει ο σχετικός (πέμπτος) λόγος της υπό στοιχείο α' έφεσης των εναγόντων να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Περαιτέρω, με τον τέταρτο λόγο της ίδιας έφεσης (υπό στοιχ. α') οι εκκαλούντες ισχυρίζονται ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο απέρριψε ως αόριστο το αίτημα αναγνώρισης της αξίωσης αποζημίωσης της πρώτης ενάγουσας λόγω στέρησης της παροχής διατροφής από τον θανόντα σύζυγό της. Σύμφωνα όμως με τα όσα αναφέρθηκαν στο οικείο μέρος της προηγηθείσας νομικής σκέψης το εν λόγω αγωγικό αίτημα είναι αόριστο και για το λόγο αυτό απορριπτό ως απαράδεκτο, διότι δεν αναφέρονται στην αγωγή οι βιοτικές ανάγκες της οικογένειας γενικά και ειδικά της δικαιούχου διατροφής πρώτης ενάγουσας και πώς εξευρίσκεται το αιτηθέν μηνιαίο ποσό ως εκ του νόμου συνεισφορά του θανόντος με τα εισοδήματά του στις τελευταίες. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που δέχθηκε τα ίδια και απέρριψε ως αόριστο το κονδύλιο αυτό της αγωγής, δεν έσφαλε και ο παραπάνω (τέταρτος) λόγος της υπό στοιχείο α' έφεσης, που υποστηρίζει τα αντίθετα, είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

IV. Κατά τη διάταξη του άρθρου 928 εδ.

α' ΑΚ σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλει τα νοσήλια και τα έξοδα κηδείας σ' εκείνον που κατά το νόμο βαρύνεται μ' αυτά. Η έννοια των εξόδων κηδείας δεν προσδιορίζεται στο νόμο, περιλαμβάνονται όμως σε αυτά οι δαπάνες γενικά για τον ενταφιασμό του σώματος του θανατωθέντος προσώπου, που σχετίζονται ευθέως με το θάνατο αυτού και είναι ανάλογες προς την κοινωνική θέση του. Επομένως, στα παραπάνω έξοδα κηδείας περιλαμβάνεται η δαπάνη για την αγορά φέρετρου, λουλουδιών για τη διακόσμηση του φέρετρου και της εκκλησίας, ανακοινώσεις (αγγελτήρια) της κηδείας, δαπάνη για την τέλεση της ιεροπραξίας, μεταφορά του νεκρού στο νεκροταφείο, δικαιώματα γραφείου κηδειών, η μεταφορά του νεκρού από τον τόπο του θανάτου στον τόπο της ταφής, που ταυτίζεται κατά κανόνα με τον τόπο της κατοικίας με την προϋπόθεση όμως κάτι τέτοιο να επιβάλλεται από τις περιστάσεις, η δαπάνη μισθώσεως και κατασκευής τάφου. Αντιθέτως δεν περιλαμβάνονται κατά την κρατούσα άποψη στα έξοδα κηδείας οι καταθέσεις κατά την κηδεία στεφάνων ή σταυρών, ούτε και η δαπάνη τέλεσης μνημόσυνου, η οποία γίνεται σε εκπλήρωση ηθικού καθήκοντος και σεβασμού στην μνήμη του νεκρού (Αθ. Κρητικού, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, έκδ. 2008, παρ. 19, αριθ. 22 επ., ΕφΑθ 4074/09 Δνη 2009. 1432, ΕφΠατρ 446/09 ΑχΝομ 2010. 68, ΕφΑθ 4630/02 Δνη 44. 1392, ΕφΑθ 2014/00 Δνη 42. 1647). Για το ορισμένο δε της αγωγής, με την οποία αξιώνονται τα εν λόγω έξοδα κηδείας, δεν απαιτείται παράθεση των επί μέρους δα-

πανών με κύρωση την απόρριψη της αγωγής ως αόριστης, καθόσον οι επιμέρους σχετικές δαπάνες είναι δυνατόν να προκύψουν από τις αποδείξεις (Α. Κρητικού ό.π. παρ. 19, αριθ. 28, ΕφΠατρ 446/09 ό.π., ΕφΘεσ 1506/04 Αρμ 2003. 1759, ΕΑ 1419/1993 ΕΣΔ 1993. 563).

Στην κρίνόμενη περίπτωση, όσον αφορά το κονδύλιο της αγωγής του τρίτου ενάγοντος, ποσού 910 Ε, το οποίο ζητεί ως έξοδα κηδείας στο Δ., μετά τη μεταφορά της σορού από το γραφείο κηδεών της Λ., είναι επαρκώς ορισμένο και δεν απαιτείται περαιτέρω εξειδίκευση της δαπάνης αυτής, η οποία μπορεί να προκύψει από τις αποδείξεις. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε ότι το ως άνω κονδύλιο της αγωγής ήταν αόριστο, εσφαλμένα εφάρμοσε το νόμο. Πρέπει λοιπόν να γίνει δεκτός ο σχετικός περί αυτού έκτος λόγος της υπό στοιχείο α' έφεσης των εναγόντων και να εξαφανισθεί ως προς αυτό (το κονδύλιο) η εκκαλούμενη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση και να ερευνηθεί στη συνέχεια η ουσιαστική βασιμότητά του.

Υ. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις 5.2.2011 και περί ώρα 10.45 ο πρώτος εναγόμενος οδηγώντας την υπ' αριθμ. κυκλοφορίας ... μοτοσυκλέτα, ιδιοκτησίας του, η οποία ήταν ασφαλισμένη για την έναντι τρίτων αστική ευθύνη στη δεύτερη εναγόμενη ασφαλιστική εταιρεία, εκινείτο επί της οδού Φ. στη Λ., με κατεύθυνση προς το κέντρο της πόλης. Η οδός Φ. είναι οδός προτεραιότητας και διπλής κατεύθυνσης, με μία λωρίδα ανά κατεύθυνση, πλάτους οδοστρώματος

της καθεμίας λωρίδας 5 μ. και συνολικά 10 μ. και πλάτους ερείσματος στο ρεύμα κατεύθυνσης προς Φ. 2,5 μ, κατά μήκος του οποίου βρίσκεται το στρατόπεδο «Μ.». Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας ορίζεται στα 50 χλμ/ώρα, διότι πρόκειται για κατοικημένη περιοχή. Κατά τον παραπάνω κρίσιμο χρόνο, επικρατούσαν καλές συνθήκες φωτισμού, αφού ήταν ημέρα, η ορατότητα δεν περιοριζόταν από την ύπαρξη οποιοδήποτε εμποδίου επί της εν λόγω οδού, επικρατούσε καλοκαιρία και το οδόστρωμα ήταν ξηρό. Την ίδια χρονική στιγμή, ο Σ. Σ., σύζυγος της πρώτης ενάγουσας, πατέρας της δεύτερης και του τρίτου των εναγόντων, πεθερός της τέταρτης ενάγουσας και παππούς των πέμπτου και έκτου εναγόντων, που είναι ανήλικοι και εκπροσωπούνται νόμιμα στη δίκη από τους τρίτο και τέταρτη εναγόντες - γονείς τους, στεκόταν στο πεζοδρόμιο της οδού Φ. στον αριθμό ... έχοντας στα αριστερά του την κάθετη επ' αυτής (Φ.) οδό Α. Σ., προτιθέμενος να διασχίσει τα δύο ρεύματα κυκλοφορίας της οδού Φ. και να μεταβεί στο απέναντι πεζοδρόμιο, που βρίσκεται μπροστά από το παραπάνω στρατόπεδο. Στο σημείο αυτό η οδός είναι ευθεία, παρουσιάζει, όμως, αριστερά και σε απόσταση 100 μ. περίπου σε σχέση με τη θέση του πεζού ελαφριά δεξιά κλίση, ενώ δεν υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες για τη ρύθμιση της κίνησης οχημάτων και πεζών, ούτε διάβαση πεζών (βλ. την έκθεση αυτοψίας και το πρόχειρο σχεδιάγραμμα, που συνέταξαν οι επιληφθέντες του ατυχήματος προανακριτικοί υπάλληλοι). Συνεπώς, σύμφωνα με το άρθρο 38 παρ. 4 εδ. δ', ε' και ζ' του ΚΟΚ ο πεζός που επιθυμεί

να διασχίσει το οδόστρωμα, οφείλει, πριν κατεβεί σε αυτό, να βεβαιωθεί ότι δεν θα παρεμποδίσει την κυκλοφορία των οχημάτων, λαμβάνοντας υπόψη την ταχύτητα και την απόσταση αυτών, που πλησιάζουν, ακολουθώντας δε να διασχίσει το οδόστρωμα κάθετα προς τον άξονά του, χωρίς να βραδυπορεί ή να σταματά σε αυτό αδικαιολόγητα. Ο πεζός Σ. Σ., αφού έλεγξε την κίνηση του ρεύματος προς Λ. και διαπίστωσε ότι δεν υπήρχαν οχήματα επ' αυτού εκείνη τη χρονική στιγμή, κατήλθε του οδοστρώματος και άρχισε να διασχίζει κάθετα το ρεύμα πορείας προς Λ., με σταθερό βήμα, από δεξιά προς αριστερά σε σχέση με την κίνηση της μοτοσυκλέτας, έφτασε δε στο κέντρο της οδού Φ., όπου και σταμάτησε, προκειμένου να περάσει το ταξί του αυτόπτη μάρτυρα Α. Κ. Αφού, όμως, πέρασε αυτό, για άγνωστο λόγο παρέμεινε πάνω στη διαχωριστική γραμμή και δεν διέσχισε και το άλλο ρεύμα πορείας προς Φ., ώστε να μεταβεί στο απέναντι πεζοδρόμιο, όπως ήταν η πρόθεσή του, ενώ μπορούσε και όφειλε να το πράξει, αφού δεν κινούνταν άλλα οχήματα σε αυτό το ρεύμα. Τη στιγμή εκείνη, ο πρώτος εναγόμενος, αφού μετά την προαναφερόμενη δεξιά κλίση της οδού προσπέρασε ένα αυτοκίνητο που κινούνταν μπροστά του, οδηγώντας χωρίς σύνεση και χωρίς να ρυθμίσει την ταχύτητα του οχήματός του στις επικρατούσες συνθήκες, ώστε να μπορεί να διενεργεί κάθε φορά τους απαιτούμενους χειρισμούς και παρότι αντιλήφθηκε τον πεζό να στέκεται στη διαχωριστική γραμμή από ικανή απόσταση πλέον των 50 μ., δεδομένου ότι η απόσταση από τη δεξιά κλίση του ρεύματος πορείας προς Λ. μέχρι τον πεζό

είναι περί τα 100 μ. και αυτός (πρώτος εναγόμενος) είχε διανύσει τη μισή απόσταση διενεργώντας την παραπάνω προσπέραση, δεν μείωσε, ως όφειλε, την ταχύτητά του, ώστε να είναι σε θέση ακόμη και να διακόψει την πορεία του μπροστά από το εμφανισθέν στο ορατό τμήμα της οδού εμπόδιο, ούτε επανέφερε το όχημά του στο δεξιό μέρος του δρόμου, αλλά κινούμενος με την ίδια ταχύτητα, που ξεπερνούσε τα 50 χλμ/ώρα, στο αριστερό τμήμα της οδού, προσπάθησε να αποφύγει τον πεζό, ενεργώντας απλώς αποφευκτικό ελιγμό, χωρίς τροχοπέδηση, αριστερά σε σχέση με την πορεία του. Ο ελιγμός, όμως, αυτός δεν ήταν ο ενδεδειγμένος, με συνέπεια να χτυπήσει με το δεξιό μέρος της μοτοσυκλέτας το σώμα του πεζού, ο οποίος λόγω της σφοδρότητας της σύγκρουσης επέπεσε στο οδόστρωμα, όπου σύρθηκε σε απόσταση 2 μ. περίπου, παράλληλα προς τη διαχωριστική γραμμή και ελάχιστα (περί τα 10 εκατοστά) εντός του ρεύματος πορείας προς Λ., ενώ η μοτοσυκλέτα, αφού διέσχισε σε όρθια θέση κάθετα το ρεύμα πορείας προς Φ., προσέκρουσε σε προστατευτικό δένδρυλλίου σιδερένιο πλέγμα, το οποίο και απέκοψε, ανατράπηκε και ακολουθώντας σύρθηκε σε απόσταση 5 μ., όπου προσέκρουσε στο επόμενο προστατευτικό πλέγμα, όπου και ανευρέθη με την αριστερή της πλευρά στο έδαφος και με πρόσωπο προς Λ. Αποτέλεσμα της παραπάνω σφοδρής σύγκρουσης ήταν να τραυματισθούν τόσο ο μοτοσυκλετιστής - πρώτος εναγόμενος, όσο και ο πεζός, ο δε τελευταίος να υποστεί πολλαπλές κακώσεις στο κεφάλι, το λαιμό, το θώρακα και την κοιλιά, εξαιτίας των οποίων επήλθε ο θάνατός του (βλ.

την υπ' αριθμ. πρωτ. .../17.2.2011 ιατροδικαστική έκθεση της ιατροδικαστή του Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Λ. Ρ. Λ.).

Οι συνθήκες του ατυχήματος αποδεικνύονται από τη συνεκτίμηση όλων των προαναφερόμενων αποδεικτικών μέσων και ιδίως: α) Από τη σαφή κατάθεση, τόσο ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, όσο και στα πλαίσια της ποινικής διαδικασίας, του μάρτυρα Α. Κ., ο οποίος ήταν πράγματι αυτόπτης μάρτυρας του ατυχήματος, όπως καταγράφεται και στην έκθεση αυτοψίας, παρά τα αντίθετα υποστηριζόμενα από τους εναγόμενους, δθέντος ότι η προανακριτική κατάθεσή του δόθηκε δύο ώρες μετά το ατύχημα, ενώ δεν αποδείχθηκε ότι διατηρεί δεσμούς με την οικογένεια του πεζού, ούτε οι εναγόμενοι ανέτρεψαν τους ισχυρισμούς του περί κλήσης από αυτόν, μέσω του τηλεφωνικού κέντρου του δικτύου ταξί, της τροχαίας και του ασθενοφόρου αμέσως μετά το ατύχημα, όπως ευχερώς θα μπορούσαν να πράξουν και ο οποίος έχει άμεση γνώση και ίδια αντίληψη περί της κίνησης και πορείας πεζού και μοτοσυκλέτας στο οδόστρωμα και της ύπαρξης άλλου αυτοκινήτου. Η κατάθεση του μάρτυρα αυτού ενισχύεται και από τη θέση που βρέθηκε ο θανών - πεζός αμέσως μετά το ατύχημα, δηλαδή δίπλα στη διαχωριστική γραμμή, β) Από την από 5.2.2011 έκθεση αυτοψίας τροχαίου ατυχήματος του Ανθ/μου Κ. Π. της Τροχαίας Λ. και το συνημμένο σε αυτή πρόχειρο σχεδιάγραμμα του ιδίου ως άνω Ανθ/μου, τα οποία συντάχθηκαν αμέσως μετά το ατύχημα. Ειδικότερα, από το γεγονός ότι στο σημείο που βρέθηκε η κηλίδα αίματος (βλ. πιο πάνω σχεδιάγραμ-

μα τροχαίας) δεν βρέθηκαν και θραύσματα γυαλιών ή εξαρτημάτων της μηχανής, αποδεικνύεται ότι αυτή δεν προσέκρουσε με το εμπρόσθιο τμήμα της επί του σώματος του πεζού, διότι τότε θα ανατρεπόταν στο σημείο εκείνο, οπότε θα υπήρχαν και θραύσματα ή εξαρτήματά της, ενώ από το γεγονός ότι στην πορεία της μηχανής μετά την πρόσκρουση στον πεζό δεν βρέθηκαν καθόλου χαρακίες στο ρεύμα πορείας προς Φ., αποδεικνύεται ότι η μοτοσυκλέτα μετά την πρόσκρουση κινήθηκε αριστερά σε όρθια θέση, διότι αν είχε ανατραπεί, είναι βέβαιο ότι θα υπήρχαν χαρακίες στην πορεία της. Ο ισχυρισμός των εναγομένων ότι ο θανών ξεκίνησε την πορεία του ξαφνικά, όταν ο πρώτος εναγόμενος είχε πλησιάσει σε απόσταση 5-7 μ. και με τον τρόπο αυτό παρεμβλήθηκε στη πορεία του τελευταίου, μη αφήνοντάς του περιθώρια άλλης αντίδρασης πέραν της προαναφερόμενης, ελέγχεται απορριπτικός ως ουσιαστικά αβάσιμος. Και τούτο διότι ο πεζός, όπως προειπώθηκε, βρέθηκε περί τα 10 εκατοστά (βλ. και σελ. 4 τεχνικής γνωμάτευσης Κ. Λ., που προσκομίζουν οι ίδιοι οι εναγόμενοι) από τη διαχωριστική γραμμή του ρεύματος πορείας προς Λ., γεγονός που αφενός δεν αναιρείται, διότι εκεί βρέθηκε κηλίδα αίματός του, αφετέρου σημαίνει, όπως κατέθεσε και ο προαναφερόμενος αυτόπτης μάρτυρας, ότι αυτός (πεζός) είχε καλύψει την απόσταση του ρεύματος πορείας προς Λ. και στεκόταν στη διαχωριστική γραμμή κατά τη στιγμή της σύγκρουσης, ενώ αν ήταν αληθής ο προαναφερόμενος ισχυρισμός των εναγομένων, ο πεζός λογικά θα βρισκόταν πεσμένος σε μικρή απόσταση από το δεξιό, σε σχέση

με την πορεία της μοτοσυκλέτας, πεζοδρόμιο. Εξάλλου, ο ισχυρισμός αυτός των εναγομένων αναιρείται από μόνος του, δεδομένου ότι την απόσταση αυτή των 5 μ. δεν θα μπορούσε να τη διανύσει ο πεζός στο χρόνο του μισού δευτερολέπτου, που απαιτείτο η μοτοσυκλέτα μέχρι να φτάσει στο σημείο της σύγκρουσης, και που κατά τους εναγόμενους ήταν μόλις 5-7 μ.

Υπό τα άνω αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά το ατύχημα οφείλεται σε συγκλίνουσα υπαιτιότητα (αμέλεια) τόσο του πεζού όσο και του πρώτου εναγόμενου οδηγού της μοτοσυκλέτας, διότι αμφότεροι επέδειξαν αμελή συμπεριφορά, αφού κατά προφανή παράβαση των ρυθμιστικών της κυκλοφορίας διατάξεων, ο μεν πεζός του άρθρου 38 παρ. 4 εδ. δ', ε' και ζ' του ΚΟΚ, ο δε πρώτος εναγόμενος των άρθρων 12 παρ. 1 και 19 παρ. 1, 2 του ίδιου κώδικα, δεν κατέβαλαν την επιμέλεια που θα επιδείκνυε ο κάθε μέσος συνετός άνθρωπος και οδηγός υπό τις ίδιες συνθήκες. Ειδικότερα, ο μεν πεζός συνέλεξε στην πρόκληση του ατυχήματος, διότι αν και κινούνταν εκτός διάβασης πεζών, ώστε ήταν υποχρεωμένος κατά την καθοδό του στο οδόστρωμα να μην παρεμποδίσει την κυκλοφορία και να μη σταματά στο οδόστρωμα αδικαιολόγητα, εντούτοις, δεν συμμορφώθηκε με αυτές του τις υποχρεώσεις, αλλά κατήλθε του οδοστρώματος, μολονότι κυκλοφορούσαν σε αυτό οχήματα και επιπλέον παρέμεινε αδικαιολόγητα στη διαχωριστική γραμμή, βραδυπορώντας να ολοκληρώσει την πορεία του, ο δε πρώτος εναγόμενος, διότι αν και διέσχισε κατοικημένη περιοχή, δεν οδηγούσε με σύνεση και τεταμένη την προ-

σοχή του, ούτε ρύθμισε την ταχύτητά του στις επικρατούσες συνθήκες, κατά τρόπο ώστε να ασκεί επί της μοτοσυκλέτας που οδηγούσε τον επιβαλλόμενο έλεγχο και να εκτελεί τους απαιτούμενους χειρισμούς, με αποτέλεσμα, μολονότι αντιλήφθηκε εγκαίρως τον πεζό από απόσταση τουλάχιστον 50 μ., να μην μπορέσει να τον αποφύγει, παρά τον αποφευκτικό ελιγμό που διενήργησε, αλλά να τον παρασύρει με τα προαναφερόμενα αποτελέσματα. Έτσι, το ως άνω ατύχημα οφείλεται κατά ποσοστό 30% σε υπαιτιότητα (αμέλεια) του πεζού (θανόντος) και κατά ποσοστό 70% σε υπαιτιότητα (αμέλεια) του πρώτου εναγόμενου οδηγού της μοτοσυκλέτας, αφού κατά τα ποσοστά αυτά συνετέλεσε η αμελής συμπεριφορά του καθενός στην επέλευση του ατυχήματος. Επομένως, η ένσταση των εναγομένων περί συνυπαιτιότητας του θανόντος πεζού στην επέλευση του ατυχήματος πρέπει να γίνει δεκτή ως εν μέρει ουσιαστικά βάσιμη. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφασή του, έκρινε ομοίως, αναφορικά με τις συνθήκες του ατυχήματος και την υπαίτια συμπεριφορά του οδηγού της μοτοσυκλέτας και του θανόντος πεζού, κατά τα ίδια ποσοστά, ορθά τις αποδείξεις εκτίμησε και, συνεπώς, οι λόγοι των αντιθέτων εφέσεων, με τους οποίους αποδίδεται κακή εκτίμηση των αποδείξεων στην εκκαλουμένη απόφαση για το ζήτημα της υπαιτιότητας, είναι ουσιαστικά αβάσιμοι και απορριπτέοι.

{...} VII. Ακόμη, από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι ο τρίτος ενάγων, γιος του θανόντος, κατέβαλε για έξοδα κηδείας του πατέρα του (πέραν των εξόδων

του μνημόσυνου, που δεν συμπεριλαμβάνονται στα έξοδα κηδείας) και για την κατασκευή του τάφου, το συνολικό ποσό των 4.483,69 Ε, ποσό που είναι ανάλογο με την κοινωνική θέση του θανόντος. Ειδικότερα, κατέβαλε, για το στολισμό του φέρετρου 160 Ε, την περιποίηση νεκρού 65 Ε, την τοποθέτηση νεκρού 55 Ε, το φέρετρο 750 Ε, τη νεκροφόρα μεταφοράς 650 Ε, το σεντόνι 80 Ε, το μαξιλάρι - σάβανο 25 Ε και τις κορδέλες 20 Ε και συνολικά μαζί με το ΦΠΑ το ποσό των 2.003,25 Ε (βλ. υπ' αριθμ. .../14.2.11 απόδειξη παροχής υπηρεσιών του γραφείου τελετών Λ. της Γ.Π.-Δ.), για τη μεταφορά και την ταφή του νεκρού στον τόπο κατοικίας του στο Δ. το ποσό των 910 Ε (βλ. υπ' αριθμ. .../9.2.11 απόδειξη παροχής υπηρεσιών του γραφείου τελετών Δ. του Χ.Π.), ενώ για την αγορά των υλικών κατασκευής του τάφου (μάρμαρα, τσιμέντα, πλέγμα, σίδερα, κόλλα και βότσαλα) κατέβαλε συνολικά 746,44 Ε (βλ. υπ' αριθμ. .../18.8.11 απόδειξη λιανικής πώλησης του Γ.Μ.) και για την κατασκευή του τάφου (κοπή, λείανση, σπάσιμο, στρογγύλεμα, εγγραφή και τοποθέτηση μαρμάρων) κατέβαλε συνολικά 824 Ε (βλ. υπ' αριθμ. .../18.8.11 απόδειξη παροχής υπηρεσιών του Γ.Μ.). Το ποσό αυτό συνδέεται αιτιωδώς με το ένδικο ατύχημα και συνεπώς δικαιούται να απαιτήσει αυτό από τους εναγόμενους ο καταβαλών - τρίτος ενάγων, πλην, όμως, θα του επιδικαστεί μειωμένο κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητας του θανόντος. Δηλαδή, για την αιτία αυτή δικαιούται το ποσό των 3.138,59 Ε (4.483,69 Ε μείον 30%). {...}

76/2014

Πρόεδρος: Νικ. Πουλάκης**Δικηγόροι:** Βασ. Καραϊσκος, Χαρ. Καπνιάς

Δεδικασμένο από απόφαση και όχι από το περιεχόμενο της αγωγής, έστω κι αν το δικαστήριο δεν εξάντλησε ή υπερέβη το αντικείμενό της.

Δεδικασμένο εκ τελεσίδικης απόφασης ως προς τις συνθήκες της αδικπραξίας, τη (συν)υπαιτιότητα και τη ζημία του αγωγικού διαστήματος.

Απρόβλεπτη μεταβολή της οπτικής κατάστασης αφού η αρχική διπλωπία αντιρροπούνταν με φακό, ενώ η μεταγενέστερη δυσμενής εξέλιξη δεν ήταν ιατρικά προβλέψιμη.

2ετής παραγραφή αξιώσεων παθόντος κατά ασφαλιστή αρχόμενη από την επόμενη του ατυχήματος, ενώ επί απρόβλεπτων αρχήθεν ζημιών έναρξη νέας αυτοτελούς παραγραφής αφότου κατέστη αντικειμενικά δυνατή η πρόβλεψη της νέας δυσμενούς κατάστασης. Ο ισχυρισμός περί απρόβλεπτης δυσμενούς εξέλιξης αποτελεί άρνηση της ένστασης παραγραφής. Από την τελεσιδικία επιμήκυνση της παραγραφής σε 20ετή και ως προς τη μέλλουσα ζημία εφόσον δεν υπέκυψε ήδη στη βραχυχρόνια.

Επιμήκυνση παραγραφής κατά του ασφαλιστή σε 5ετή με το ν. 3557/07. Παραγραφή αρχθείσα και μη συμπληρωθείσα υπό το παλαιό δίκαιο, συνεχίζεται κατά το νέο.

Μη αναπηρία εκ μη μόνιμης βλάβης, αφού δεν είναι αδύνατη η εργασία ηλεκτρολόγου, αδιαφόρως της κάρτας ανεργίας. Η ανάγκη ψυχολογικής στή-

ριξης αποτελεί στοιχείο εκτιμηθέν για το ύψος περαιτέρω ηθικής βλάβης. Η εξοφλητική απόδειξη του παθόντος προς τον ασφαλιστή περί εξόφλησης των τελεσιδίκων απαιτήσεων του αποτελεί σύμβαση εξώδικου συμβιβασμού. Η δήλωσή του περί παραίτησης από κάθε αξίωση για ζημίες παρούσες ή μέλλουσες, γενόμενη βάσει της τότε ιατρικά διαγνωσθείσας κατάστασης, δεν έχει την έννοια εξόφλησης ζημιών από απρόβλεπτη κατά το χρόνο της δήλωσης εξέλιξη.

{...} 3. Από τις διατάξεις των άρθρων 321, 322 παρ. 1 και 324 ΚΠολΔ συνάγεται ότι από την τελεσιδικία της δικαστικής απόφασης παράγεται δεδικασμένο, ήτοι δέσμευση εκ της αναγνωριζόμενης στην απόφαση έννομης συνέπειας, η οποία δέσμευση εκτείνεται είτε στο ουσιαστικό ζήτημα που κρίθηκε, αν η απόφαση έκρινε οριστικά για έννομη σχέση προβληθείσα με αγωγή, ανταγωγή, κύρια παρέμβαση ή ένσταση συμψηφισμού, είτε στο δικονομικό ζήτημα που κρίθηκε οριστικά και εμποδίζει την εκ νέου διάγνωση του κριθέντος ζητήματος, υπό την προϋπόθεση της ταυτότητας των προσώπων που εμπλέκονται στην έννομη σχέση με την ίδια ιδιότητα, του αντικειμένου της διαφοράς, αλλά και της ιστορικής και νομικής αιτίας. Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ακόμη ότι το δεδικασμένο προκύπτει από την ίδια την απόφαση και όχι από το περιεχόμενο της αγωγής που κρίθηκε, έστω και αν το δικαστήριο δεν εξάντλησε το αντικείμενο της, ή το υπερέβη, ή απομακρύνθηκε από αυτό, διότι δεδικασμένο παράγεται και

από εσφαλμένες αποφάσεις (ΑΠ 369/04 Δνη 2005. 1419, ΑΠ 298/04 Δνη 2005. 756). Εξάλλου, το δεδικασμένο καλύπτει όχι μόνο το δικαίωμα που κρίθηκε (την έννομη σχέση που διαγνώσθηκε), αλλά και την ιστορική αιτία που έγινε δεκτή από την απόφαση (υπό την έννοια των πραγματικών περιστατικών που ήταν αναγκαία για τη διάγνωση της εννόμου σχέσεως), καθώς και τη νομική αιτία (το νομικό χαρακτηρισμό) που το δικαστήριο έδωσε στα πραγματικά περιστατικά, υπάγοντάς τα στην οικεία διάταξη νόμου, την οποία εφάρμοσε. Καλύπτει δηλαδή το δεδικασμένο ως ενιαίο όλο, ολόκληρο το δικανικό συλλογισμό που διατυπώνεται στην απόφαση. Τούτο σημαίνει ότι στη νέα δίκη στην οποία τίθεται ως κύριο ή προδικαστικό ζήτημα ο ίδιος νομικός συλλογισμός, το δικαστήριο δεσμεύεται για όλα τα στοιχεία αυτού και όχι μόνο για την έννομη συνέπεια. Όσον αφορά ειδικότερα την ιστορική αιτία είναι απαράδεκτη η προβολή ισχυρισμών ή προσαγωγή αποδεικτικών μέσων, με τα οποία τίθεται υπό αμφισβήτηση η ιστορική αιτία του νομικού συλλογισμού. Πραγματικά περιστατικά και γενικά όλα τα μέσα, με τα οποία επιδιώκεται διαφορετική ανάπλαση του νομικού συλλογισμού εμπειρικής πραγματικότητας είναι απαράδεκτα. Η ιστορική αιτία καθορίζεται βάσει του πραγματικού του κανόνα δικαίου, αναφέρεται δε σε ορισμένη εμπειρική πραγματικότητα και αποτελεί κατηγορική κρίση περί του ότι αποδεικνύεται ότι συνέβησαν τα περιλαμβανόμενα στο πραγματικό του κανόνα δικαίου πραγματικά περιστατικά. Τα περιστατικά δηλαδή αυτά διαπιστώνονται στην ιστορική αιτία ως συγκεκριμένως

και ατομικά προσδιοριζόμενο ατομικό συμβάν. Ακριβώς, δε, η εξατομίκευση αυτή του ιστορικού συμβάντος καλύπτεται από το δεδικασμένο, ενώ περαιτέρω, κάθε ισχυρισμός, ο οποίος θίγει την ατομικότητα του συμβάντος αυτού, τείνει σε μεταβολή της ιστορικής αιτίας και είναι συνεπώς απαράδεκτος (ΕφΑθ 5173/02 Δνη 2004. 198). Ειδικότερα, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 321, 322, 324, 325, 331 ΚΠολΔ, 914, 928 και 929 ΑΚ, συνάγεται ότι, σε περίπτωση αγωγής αποζημιώσεως που θεμελιώνεται σε αδικοπραξία, από την οποία έχει προκληθεί βλάβη του σώματος ή τα υγείας προσώπου, η τελεσίδικη απόφαση που έχει εκδοθεί επί προγενέστερης αγωγής του παθόντος, αποτελεί δεδικασμένο επί της νέας με την αυτή ιστορική και νομική αιτία δίκης, κατά την οποία, με βάση την αδικοπραξία που κρίθηκε, επιδιώκεται η παραπέρα ανόρθωση της συνεχιζόμενης ζημίας, εφόσον δεν επήλθε μεταβολή του νομικού καθεστώτος που διέπει το δικαίωμα και των πραγματικών περιστατικών που το αποτέλεσαν, τόσο ως προς τις συνθήκες υπό τις οποίες έλαβε χώρα η αδικοπραξία, την ευθύνη του υπαιτίου και την, τυχόν, συνυπαιτιότητα του παθόντος, όσο και ως προς τη ζημία που υπέστη ο ενάγων κατά το χρονικό διάστημα που περιλαμβάνεται στην πρώτη αγωγή, όχι όμως και για μεταγενέστερο χρονικό διάστημα, κατά το οποίο είναι δυνατόν η αδικοπραξία να εξακολουθήσει να αναδίδει συνέπειες που δεν προβλέφθηκαν με την πρώτη αγωγή (ΑΠ 1012/04 Δνη 2007. 186, ΑΠ 715/00 Δνη 2001. 99, ΑΠ 347/99 Δνη 1999. 1529, ΑΠ 529/95 Δνη 1996. 326, ΑΠ 185/94 Δνη 1995. 1095,

ΑΠ 227/86 Δνη 27. 1285, ΑΠ 615/83 ΝοΒ 32. 74, ΑΠ 211/83 Δνη 24. 650, ΑΠ 377/79 ΝοΒ 27. 1435, ΕφΑθ 3276/02 Δνη 2003. 510, ΕφΑθ 6376/98 ΕΣΔ 2001. 217). Συνεπώς, δεν καλύπτονται από το δεδικασμένο της τελεσίδικης αποφάσεως που εκδίδεται επί της πρώτης αγωγής του παθόντος, δυσμενείς συνέπειες που αποτελούν επιδείνωση της υπάρχουσας καταστάσεως, που δεν μπορούσαν από την αρχή να προβλεφθούν ότι θα επέλθουν, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων (ΑΠ 51/11, ΑΠ 1408/04 Νόμος, ΑΠ 1607/03 Δνη 2004. 795, ΑΠ 859/01 Δνη 2002. 718, ΑΠ 426/00 Δνη 2000. 1575, ΑΠ 426/00 Δνη 2000. 1579, ΕφΠατρ 401/04 ΑχΝομ 2005. 56, Δ. Γ. Κονδύλης, Το Δεδικασμένο κατά τον ΚΠολΔ, β' έκδοση, 2007, σ. 647-648, ο οποίος δέχεται μάλιστα ότι η επιδείνωση της υγείας του τραυματισθένος συνιστά ουσιώδη μεταβολή και συνεπώς επιβάλλεται η ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 334 ΚΠολΔ). Βέβαια, δεν δικαιολογεί τις περαιτέρω αξιώσεις κάθε απόκλιση από την άμεσα αναμενόμενη εξέλιξη των συνεπειών της αδικοπραξίας, δηλαδή, λόγου χάριν, δεν αρκεί μια ανανεωθείσα, βάσει των συνεπειών του τραυματισμού, ασθένεια, ακόμη και αν με αυτό τον τρόπο επέρχεται χειροτέρευση των συνεπειών τούτων, αλλά σημασία έχουν μόνο οι μεταγενέστερες συνέπειες και περιπλοκές, τις οποίες το δικαστήριο, κατά το χρόνο εκδόσεως της προηγούμενης αποφάσεώς του, δεν έλαβε υπόψη του, γιατί η επέλευσή τους δεν έπρεπε σοβαρά να αναμένεται. Κατά πόσο δε, το δικαστήριο έλαβε υπόψη του τη μελλοντική δυσμενή εξέλιξη αποτελεί ζήτημα που διαπιστώνεται με την ερμηνεία

της προηγούμενης αποφάσεώς του (ΑΠ 648/02 Δνη 2002. 1615, ΑΠ 859/01 ΝοΒ 2002. 968, ΑΠ 426/00 Δνη 2000. 1576, ΕφΑθ 6159/03 ΕΣΔ 2003. 618, ΕφΑθ 3276/02 Δνη 2003. 510, ΕφΑθ 7802/00 Δνη 2002. 467).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από όλα τα έγγραφα, που οι διάδικοι επικαλούνται ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων, Δ. Α., με την απευθυνόμενη ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας και με αριθ. κατάθ. 883/18.11.02 αγωγή του, που στρεφόταν, μεταξύ άλλων, και κατά των νυν εναγομένων, επικαλούμενος το ίδιο πιο πάνω τροχάιο ατύχημα και το σοβαρό τραυματισμό του κατ' αυτό, ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του καταβάλουν, εις ολόκληρο ο καθένας, το συνολικό ποσό των 116.795,10 Ε, και συγκεκριμένα ποσό 2.674,35 Ε για δαπάνες νοσηλείας, ποσό 3.260,31 Ε για δαπάνη απασχόλησης αποκλειστικής νοσοκόμας, την οποία θα κατέβαλε σε τρίτο πρόσωπο, αν δεν τον φρόντιζαν με υπερένταση των προσπαθειών τους, κατά το αναφερόμενο χρονικό διάστημα, τα αναφερόμενα σε αυτή οικεία του πρόσωπα (μητέρα του και μνηστή του), ποσό 10.564,93 Ε ως αποθετική του ζημία, λόγω της αδυναμίας του να εργαστεί ένεκα του αναφερόμενου τροχαίου ατυχήματος και του κατ' αυτό τραυματισμού του, καθ' όλο το χρονικό διάστημα από το τελευταίο και για 24 συνολικά μήνες μετά από αυτό, ποσό 2.920 Ε για τη δαπάνη λήψης βελτιωμένης διατροφής στην οποία υποβλήθηκε, ποσό 2.365,34 Ε για τη θετική ζημία την οποία υπέστη από την υποβολή του στις αναφερόμενες

συνεδρίες φυσιοθεραπείας και την ανάγκη χρήσης αυτοκινήτου δημοσίας χρήσεως, λόγω της αδυναμίας του χρήσης των μέσων μαζικής μεταφοράς, ποσό 3.081,44 Ε για τη μέλλουσα ζημία του από την ανάγκη υποβολής του στην αναφερόμενη επέμβαση πλαστικής χειρουργικής, ποσό 623,33 Ε για την αποκατάσταση της θετικής του ζημίας από την καταστροφή των αναφερόμενων προσωπικών του ειδών, καθώς και ποσό 90.000 Ε ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη, ένεκα του αναφερόμενου τραυματισμού του. Το Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας, δικάζοντας αντιμωλία των διαδίκων, με την υπ' αριθμ. 434/2003 απόφασή του, έκρινε τον πρώτο εναγόμενο, Α. Φ., αποκλειστικά υπαίτιο του επίμαχου ατυχήματος και επιδίκασε στον ενάγοντα το συνολικό ποσό των 48.589,68 Ε, εκ του οποίου ποσό 30.000 Ε ως χρηματική του ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη, λαμβάνοντας υπόψη «τα περιστατικά που αποδείχθηκαν, το είδος της προσβολής, το μέγεθος της ζημίας, τ' αποτελέσματα που είχε για τον ενάγοντα το ατύχημα και την επί μακρό χρόνο αδυναμία του να εργαστεί και, τέλος, την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των μερών». Κατόπιν εφέσεων που ασκήθηκαν κατά της παραπάνω απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας και συζητήθηκαν κατά τη δικάσιμο της 18.3.2005, εκδόθηκε, στις 18.1.2006, η υπ' αριθμ. 62/2006 απόφαση του Εφετείου Λάρισας. Με την τελευταία αυτή απόφαση κρίθηκε και πάλι ως αποκλειστικά υπαίτιος του ένδικου ατυχήματος ο πρώτος εναγόμενος, απορριφθείσας (όπως και πρωτοδίκως) ως ουσιαστικά αβάσιμης της

ένστασης συνυπαιτιότητας του ενάγοντος για τον τραυματισμό του, γιατί, όπως επικαλούνταν οι εναγόμενοι, δεν έκανε χρήση ζώνης ασφαλείας, ενώ κρίθηκε ότι ο ενάγων δικαιούταν χρηματικής ικανοποίησης ποσού 30.000 Ε και απορρίφθηκαν όλες οι εφέσεις. Η πιο πάνω τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, σύμφωνα με όσα αναφέρονται παραπάνω στη μείζονα σκέψη, αποτελεί δεδικασμένο αναφορικά με τις συνθήκες του ένδικου ατυχήματος, την υπαιτιότητα του πρώτου εναγομένου και την έλλειψη οποιουδήποτε πταίσματος του ενάγοντος για τον τραυματισμό του και την έκταση των σωματικών του κακώσεων. Τα ίδια δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και για την κρίση του αυτή δεν προβάλλεται κανένα παράπονο από τα διάδικα μέρη (εκκαλούντες).

Αναφορικά με τον τραυματισμό του ενάγοντος και τη χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής του βλάβης, που ενδιαφέρει εν προκειμένω, λόγω των εκατέρωθεν προβαλλόμενων παραπόνων από τους εκκαλούντες, με την προαναφερόμενη με αριθμό 62/2006 απόφαση του παρόντος δικαστηρίου, επιδικάστηκε στον ενάγοντα ποσό 30.000 Ε, διότι όπως αναφέρεται σ' αυτή «...η βαριά κρανιοεγκεφαλική κάκωση ως και οι λοιπές σωματικές βλάβες που υπέστη ο ενάγων, οι οποίες δεν αμφισβητούνται ειδικώς, υποβληθείς επί μακρόν εις αποθεραπεία και μη εργασθείς επί 15μηνον», ενώ στην υπ' αριθμ. 434/2003 (τελεσίδικη πλέον) απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, αναφέρονται τα εξής: «...διεκομίσθη (ο ενάγων) στο ΠΠΓ Νοσοκομείο Λ., όπου διαπιστώθηκε ότι υπέστη βαριά κρανιοεγκε-

φαλική κάκωση και υποσκληρίδιο αιμάτωμα αριστεράς μετωποβρεγματικής χώρας, παρέμεινε δε νοσηλευόμενος στη μονάδα εντατικής θεραπείας μέχρι 28.6.01 και κατόπιν στη νευροχειρουργική κλινική του ως άνω νοσοκομείου μέχρι την 6.7.01, οπότε και εξήλθε. Στη συνέχεια, εισήχθη στις 29.1.02, στο ως άνω νοσοκομείο, προκειμένου να υποβληθεί εκ νέου σε εξετάσεις και συγκεκριμένα σε αξονική τομογραφία, εξήλθε δε την αυτή ημέρα. Κατά την εξέτασή του στο οφθαλμολογικό τμήμα του παραπάνω νοσοκομείου, διαπιστώθηκε ότι εμφανίζει διπλωπία κατά την αριστερή κάτω βλεμματική στροφή, η οποία αντισταθμίζεται με πρισματικό φακό. Εμφάνισε δε οργανικό ψυχροσύνδρομο, ελαφρά απώλεια μνήμης. Περαιτέρω, διαπιστώθηκε ότι υπέστη κάκωση βραχιονίου πλέγματος δεξιού άνω άκρου και βαθύ θλαστικό τραύμα στην κάτω γνάθο». Με τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά τόσο το Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας, όσο και το παρόν Δικαστήριο, κατέληξαν στην κρίση, ότι πρέπει να επιδικαστεί στον ενάγοντα ως χρηματική ικανοποίηση το ποσό των 30.000 Ε, λαμβάνοντας προς τούτο υπόψη τους: «...τα ως άνω περιστατικά που αποδείχθηκαν, το μέγεθος του τραυματισμού του παθόντος, το είδος της προσβολής, την επί μακρό χρόνο αδυναμία του να εργασθεί, την αποκλειστική υπαιτιότητα στο ένδικο τροχαίο του πρώτου εναγομένου, καθώς και την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των διαδίκων, φυσικών προσώπων...», για την επιδίκαση δε του ποσού της αποζημίωσης αυτής οι παραπάνω αποφάσεις έλαβαν υπόψη, όπως προκύπτει από το αιτιολογικό τους, την

έκταση των σωματικών βλαβών που υπέστη ο ενάγων συνεπεία του τραυματισμού του κατά το ένδικο ατύχημα, όπως αυτές είχαν διαγνωσθεί κατά το χρόνο άσκησης της άνω (πρώτης) αγωγής.

Περαιτέρω, όμως, αποδείχθηκε ότι ο ενάγων, που γεννήθηκε στις 24.6.1980, στις 21.6.2005, εξετάστηκε από τη Χειρουργό Οφθαλμίατρο Α. Μ., και διαγνώσθηκε ότι πάσχει από μετατραυματική πάρεση του δεξιού άνω λοξού μυός με αντιρροπιστική θέση της κεφαλής και χρήζει χειρουργικής αντιμετώπισης, με κόστος επιβάρυνσης αυτής ποσού 1.780 Ε (βλ. σχετ. την από 21.6.2005 ιατρική της γνωμάτευση). Η επέμβαση αυτή πραγματοποιήθηκε στο «Δ. Ιατρικό Κέντρο Θ.», στις 4.11.05, εξήλθε δε την επομένη, ήτοι στις 5.11.05. Κατά την εξέτασή του που έλαβε χώρα εκ νέου τρεις μήνες μετά τη χειρουργική επέμβαση (βλ. σχετ. την από 13.2.06 ιατρική γνωμάτευση της ίδιας ως άνω ιατρού, όπως εκτιμάται η ημεροχρονολογία αυτής σε συνάρτηση με το περιεχόμενό της, η δε ημεροχρονολογία 13.2.05 οφείλεται σε προφανή παραδρομή, αν ληφθεί ιδιαιτέρως υπόψη ότι η βεβαίωση συντάχθηκε τρεις μήνες μετά την επέμβαση, που έλαβε χώρα, όπως προεκτέθηκε, στις 4.11.05), διαπιστώθηκε από την αυτή ως άνω ιατρό μερική υποτροπή, η οποία αρχικά αντιμετωπίζεται συντηρητικά, πιθανότατα όμως να χρειαστεί να υποβληθεί σε μια δεύτερη επέμβαση όταν η κατάσταση του ασθενούς σταθεροποιηθεί, ενώ σύμφωνα με αυτή «... τακτικοί έλεγχοι για παρακολούθηση της κλινικής πορείας και τυχόν επιπλοκών έχουν προγραμματιστεί για τους επόμενους μήνες». Από τα αυτά

ως άνω έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία και δη από τη με ημεροχρονολογία 1.2.08 ιατρική βεβαίωση του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Λ., υπογεγραμμένη από την Επίκουρο Καθηγήτρια Οφθαλμολογίας Ε. Τ. προέκυψε, περαιτέρω, ότι ο ενάγων στις 4.10.2007 υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση στραβισμού (παραλυτικού στραβισμού), υπό γενική αναισθησία, εξήλθε δε αυτού στις 6.10.07, η οποία κατάστασή του οφειλόταν στην κρανιοεγκεφαλική κάκωση που υπέστη τον Ιούνιο του έτους 2001, αντιμετωπίστηκε δε με οπίσθια μετάθεση άνω ορθού (4,5 mm), και οπίσθια μετάθεση κάτω ορθού (4 mm). Μετά την τελευταία αυτή χειρουργική επέμβαση, ο ενάγων παρουσίασε βελτίωση της κατάστασής του, αλλά παρέμεινε ακόμη μέρος του προβλήματος, το οποίο αντιμετωπίστηκε με διορθωτικά πρίσματα, ενώ η παρακολούθησή του συνεχίστηκε για το ενδεχόμενο νέας χειρουργικής επέμβασης. Ο προαναφερόμενος παραλυτικός στραβισμός δεξιά (ενοχλητική διπλωπία και αντισταθμιστική θέση κεφαλής) αποτέλεσε, σύμφωνα με τις αυτές ως άνω ιατρικές γνωματεύσεις, απότοκο της πάρεσης του τροχιακού νεύρου, που οφείλονταν στην κρανιοεγκεφαλική κάκωση, που υπέστη κατά το προαναφερόμενο τροχαίο ατύχημα. Μετεγχειρητικά, κατά το διάστημα της παρακολούθησής του, παρατηρήθηκε μόνον μερική αποκατάσταση του προβλήματος και συνεστήθη περαιτέρω χειρουργική επέμβαση (βλ. προς τούτο την από 16.10.2008 ιατρική γνωμάτευση της ίδιας ως άνω ιατρού Ε. Τ.), η οποία και πραγματοποιήθηκε (συμπληρωματική επέμβαση παραλυτικού στραβισμού), υπό γενική

αναισθησία, τον Ιανουάριο του έτους 2009 (ο ενάγων εισήχθη στην Οφθαλμολογική Πανεπιστημιακή Κλινική στις 21.1.09 και εξήλθε στις 23.1.09), διά βράχυνσης κάτω ορθού μυός κατά 5 mm, με αποτέλεσμα τη σημαντική αποκατάσταση του προβλήματος (βλ. σχετ. το με αριθμό πρωτ. .../2.2.09 πιστοποιητικό του ΠΓΝΛ). Σύμφωνα δε με τη με ημεροχρονολογία 1.6.10 βεβαίωση της Διευθύντριας της Οφθαλμολογικής Κλινικής του ΠΓΝΛ, κατά τον εγγύς χρόνο στην ως άνω επέμβαση, ο ενάγων έχρηζε συμπληρωματικής βοήθειας με οπτικά βοηθήματα (πρίσματα), για πλήρη αντιρρόπηση των συμπτωμάτων του. Την 1.6.10, κατά τη γενόμενη εξέτασή του, διαγνώσθηκε σημαντική αποκατάσταση του προβλήματος όσον αφορά τη διπλωπία στην ευθεία θέση, όμως, σύμφωνα με τη διάγνωση της Ε. Τ. ο ενάγων συνεχίζει να έχει έντονα προβλήματα διπλωπίας στη δεξιά βλεμματική θέση (στροφή κεφαλής αριστερά).

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι ο ενάγων εξετάστηκε στις 11.11.08 από τον Ψυχίατρο Ο. Μ., στην Πανεπιστημιακή Ψυχιατρική Κλινική του ΠΓ Νοσοκομείου Λ., όπου διαπιστώθηκε ότι πάσχει από μετατραυματικό εγκεφαλικό σύνδρομο με δυσκολία συγκέντρωσης και εκτέλεσης πνευματικής εργασίας, εύκολη κόπωση, ζάλη, ήπια καταθλιπτική συμπτωματολογία, με την επισήμανση ότι χρήζει συνεχούς ψυχιατρικής παρακολούθησης και ψυχολογικής υποστήριξης. Τα αυτά δε μνημονεύονται και στην υπ' αριθμ. πρωτ. .../19.3.09 βεβαίωση της ίδιας ως άνω Νευροχειρουργικής Κλινικής. Η ψυχιατρική παρακολούθηση και ψυχοθεραπευτική υποστήριξη

του ενάγοντος, στην Ψυχιατρική Κλινική του ΠΓΝΛ, γινόταν από διετίας περίπου πριν την 1.6.10 (βλ. τη με αριθμό πρωτ. .../1.6.10 βεβαίωση, υπογεγραμμένη από τον Επίκουρο Καθηγητή Ο.Μ.), με συστάσεις για περαιτέρω υποστήριξη και για μεγάλο χρονικό διάστημα. Τέλος, σύμφωνα με τις από 23.6.11 και 6.10.11 ιατρικές γνωματεύσεις του Νευρολόγου - Ψυχιάτρου Α. Κ., ο ενάγων παρακολουθείται ως εξωτερικός ασθενής στην κλινική «Α. Φ.», που εδρεύει στο ... χλμ. της Ε.Ο. Λ.-Φ., παρουσιάζοντας συμπτωματολογία μετατραυματικού εγκεφαλικού συνδρόμου, διαταραχές συγκέντρωσης και προσοχής, επεισόδια ψυχοκινητικών κρίσεων, με έντονη ευερεθιστικότητα, εμφανή καταθλιπτικά στοιχεία, συνοδευόμενα από αγχώδεις διαταραχές, ποικίλες σωματικές αιτιάσεις και φοβικά στοιχεία. Κατά τη γενόμενη εξέτασή του στη Νευροχειρουργική Κλινική του ΠΓΝΛ, του συστήθηκε, λόγω έντονης αυχεναλγίας, η υποβολή του σε φυσιοθεραπευτική αγωγή για τουλάχιστον 40 συνεδρίες, με δυνατότητα ανανέωσης (βλ. αυτή προσκομιζόμενη και επικαλούμενη, υπογεγραμμένη από την Επιμελήτρια Β', Α. Τ.).

Με τη (νέα) υπό κρίση αγωγή του, ο ενάγων επικαλείται απρόβλεπτη δυσμενή εξέλιξη της κατάστασης της υγείας του, που επήλθε μετά την άσκηση της πρώτης ως άνω αγωγής του και με συμπτώματα που δεν μπορούσαν νωρίτερα (κατά την άσκηση και εκδίκασή της) να προβλεφθούν και να διαπιστωθούν, ενώ αντίθετα οι ενάγομενοι ισχυρίστηκαν με τις προτάσεις τους ότι ουδεμία επιδείνωση έχει επέλθει, που να μην ήταν, ήδη, προβλεπτή. Ο ενά-

γων, προς απόδειξη του ισχυρισμού του αυτού προσκόμισε τα ως άνω έγγραφα και ιατρικές γνωματεύσεις, τα οποία είναι μεταγενέστερα από το χρόνο συζήτησης της πρώτης ως άνω αγωγής του, επί της οποίας εκδόθηκε η με αριθμό 434/2003 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας. Ακολούθως, η διορισθείσα από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο πραγματογνωμών, απαντώντας στα ζητήματα που της τέθηκαν, με τη με αριθμό 416/2010 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την ως άνω έκθεσή της, αφού εκθέτει το ιατρικό ιστορικό του ενάγοντος και συγκεκριμένα το είδος και την έκταση των σωματικών βλαβών, που υπέστη ένεκα του προπεριγραφόμενου τροχαίου ατυχήματος, καταλήγει στο ότι «σήμερα μετά από 3 χειρουργικές επεμβάσεις στον δεξιό οφθαλμό για τη θεραπεία του παραλυτικού στραβισμού, η κατάσταση του ασθενούς έχει ως εξής: οπτική οξύτητα ίση προς 9/10 από τον δεξιό οφθαλμό και 10/10 από τον αριστερό οφθαλμό με γυαλιά μυωπίας. Δεν παρατηρούνται ανατομικές ή λειτουργικές βλάβες στον δεξιό ή στον αριστερό οφθαλμό. Υπάρχει ήπια διπλωπία στη δεξιά βλεμματική θέση. Οι εγχειρητικές θεραπείες που ακολούθησαν μετά τον τραυματισμό του ασθενούς για την αντιμετώπιση του παραλυτικού στραβισμού, που προήλθε από την κρανιοεγκεφαλική κάκωση, κατά το τροχαίο, ήταν αναγκαίες, διότι η διπλωπία και η διάσπαση της διόφθαλμης όρασης είναι σοβαρά προβλήματα της οπτικής λειτουργίας. Η αποκατάσταση του παραλυτικού στραβισμού και της διπλωπίας στον παρόντα χρόνο βρίσκεται στο καλύτερο σημείο, ενώ υπάρχει

μικρού βαθμού υπολειμματική διπλωπία στη δεξιά βλεμματική θέση. Η πιθανότητα επιδείνωσης του στραβισμού και της διπλωπίας στο μέλλον είναι μικρή». Από την επισκόπηση του περιεχομένου της με αριθμό 434/2003 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, προέκυψε ότι κατά το χρόνο άσκησης της με αριθμ. κατάθ. 883/18.11.02 προγενέστερης αγωγής του, ο ενάγων εμφάνισε «...διπλωπία κατά την αριστερή κάτω βλεμματική στροφή, η οποία αντιρροπούνταν με πρισματικό φακό», χωρίς να υφίσταται κατά το χρόνο εκείνο, αλλά ούτε και στις 18.3.2005 (χρόνος συζήτησης ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου) κάποια πρόβλεψη για τις χειρουργικές επεμβάσεις που θα απαιτούνταν στο μέλλον για την αποκατάσταση της βλάβης, που υπέστη ο ενάγων, όταν μάλιστα ο ίδιος είχε αιτηθεί και την αποκατάσταση μέλλουσας, κατά το χρόνο εκείνο, ζημίας του, από την ανάγκη υποβολής του σε επέμβαση πλαστικής χειρουργικής.

Οι δε εναγόμενοι, μολονότι επικαλούνται ότι επρόκειτο για ζημία προβλεπτή κατά το χρόνο άσκησης της πρώτης ως άνω αγωγής, δεν προσκομίζουν καμία ιατρική γνωμάτευση, από την οποία να προκύπτει ότι είχε συσταθεί στον ενάγοντα η ανάγκη υποβολής του σε χειρουργική επέμβαση, πριν από τις 21.6.05, κατά τα προαναφερόμενα. Τουναντίον, επικαλούνται με τις προτάσεις τους έγγραφα τα οποία ετέθησαν υπόψη του Δικαστηρίου που επελήφθη της πρώτης ως άνω αγωγής και στα οποία μνημονεύεται μόνον διπλωπία κατά τη στροφή του βλέμματος αριστερά. Ακόμη, και στο άνευ ημεροχρονολογίας ιατρικό σημείωμα της Νευροχει-

ρουργικής Κλινικής του ΠΓΝΛ, στο οποίο μνημονεύεται ότι ο ενάγων νοσηλεύθηκε από 28.6.01 έως και 6.7.01, γίνεται λόγος μόνον για οφθαλμολογική εκτίμηση, χωρίς να αναφέρεται ο,τιδήποτε για την ανάγκη χειρουργικής επέμβασης. Από όλα τα προαναφερόμενα, τα οποία και δεν αναιρούνται από κάποιο άλλο αποδεικτικό στοιχείο, προκύπτει ότι ο ενάγων έλαβε γνώση των νέων δυσμενών συνεπειών της κατάστασης της υγείας του, το πρώτον στις 21.6.05, κατά τη γενόμενη ως άνω εξέτασή του από την Χειρουργό - Οφθαλμίατρο Α. Μ. Η κατάσταση της υγείας του αποτέλεσε απρόβλεπτη μεταβολή, διότι μέχρι τότε, όπως άλλωστε τούτο μνημονεύεται και στο σκεπτικό της με αριθμό 434/2003 ως άνω απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, η εμφανιζόμενη διπλωπία αντιρροπούνταν με πρισματικό φακό. Η παραπάνω δε δυσμενής εξέλιξη εκδηλώθηκε μετά το ατύχημα και δεν ήταν ιατρικά προβλέψιμη (όπως τούτο προκύπτει από τα προσκομιζόμενα ως άνω ιατρικά πιστοποιητικά). Επομένως, κατά τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, δεν καλύπτεται από το δεδικασμένο που παρήχθη από τη με αριθμό 62/2006 απόφαση του Εφετείου Λάρισας. Δικαιούται, λοιπόν, ο ενάγων πρόσθετη χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη ένεκα των αναφερόμενων χειρουργικών επεμβάσεων και της επί μακρόν ταλαιπωρίας που υπέστη από το έτος 2005 και εντεύθεν, καθώς και λόγω των μεταγενέστερων συνεπειών και επιπλοκών της υγείας του.

Το δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη την τελική ως άνω έκταση της σωματικής

βλάβης του ενάγοντος, το χρόνο διάρκειας των ιατρικών επεμβάσεων που υποβλήθηκε, το ψυχικό και σωματικό του άλγος και ταλαιπωρία, αλλά και το βαθμό της αποκλειστικής υπαιτιότητας του υπαίτιου οδηγού σε συνδυασμό με την κοινωνικοοικονομική κατάσταση των μερών (πλην της ασφαλιστικής εταιρίας που ενέχεται εγγυητικά), κρίνει ότι δικαιούται να λάβει χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής του βλάβης, πλέον όσων έλαβε, επί πλέον 15.000 Ε.

Εφόσον τα ίδια δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ορθά εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις. Τα αντίθετα παράπονα α) των εκκαλούντων - εναγομένων, που προβάλλονται με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου της έφεσής τους, περί της υπάρξεως δεδικασμένου ως προς τη χρηματική ικανοποίηση από την προγενέστερη με αριθμό 434/2003 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας και β) του εκκαλούντος - ενάγοντος, που προβάλλονται με το δεύτερο λόγο της εφέσεώς του, για επιδίκαση (μεγαλύτερης) πρόσθετης χρηματικής ποσού 150.000 Ε, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

4. Από τις διατάξεις των άρθρων 241, 247, 251, 298, 914, 937 ΑΚ και 10 παρ. 2 Ν. 489/1976, όπως ίσχυε πριν από την αντικατάσταση του από το άρθρο 10 του Ν. 3357/2007 [Τροποποίηση του ΠΔ 237/1986 (ΦΕΚ Α' 110) με το οποίο κωδικοποιήθηκε ο Ν 489/1976 «Περί υποχρεωτικής ασφάλισως» της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης (ΦΕΚ Α' 331) και άλλες διατάξεις] συνάγεται, ότι η αξίωση του ζημιωθέντος υπόκειται σε πενταετή

παραγραφή έναντι του ζημιώσαντος και σε διετή παραγραφή έναντι της ασφαλιστικής εταιρίας (Βλ. μεταβατική διάταξη του άρθρου 18 του Ν. 3357/2007, σύμφωνα με το οποίο η πενταετής παραγραφή της ευθείας αξίωσης έναντι της ασφαλιστικής εταιρίας αρχίζει από τις 14.5.2007), η οποία (αξίωση) και στις δύο ως άνω περιπτώσεις, για το σύνολο της ζημίας, θετικής ή αποθετικής, παρούσας ή μέλλουσας και εφόσον αυτή είναι προβλεπτή κατά τη συνθήκη πορεία των πραγμάτων και δικαστικώς επιδιώξιμη, αρχίζει από την επομένη της ημέρας του ατυχήματος. Συνεπώς, η αξίωση αποζημιώσεως από αδικοπραξία γεννάται από τότε που επήλθε η ζημία και σε περίπτωση εξακολουθητικής ζημίας δεν αναγεννάται και η αξίωση αποζημίωσης εξακολουθητικής, αλλά γενικά η αξίωση αποζημίωσης για όλη τη ζημία, συμπεριλαμβανομένης και εκείνης που είναι μέλλουσα και μπορεί κατά τη συνθήκη πορεία των πραγμάτων να προβλεφθεί, γεννάται αόφτου η πράξη άρχισε να αναδίδει επιζήμιες συνέπειες. Εφόσον δε η ικανοποίηση της αξιώσεως αυτής είναι και δικαστικώς επιδιώξιμη, αρχίζει η διαδρομή του χρόνου της παραγραφής από τότε που ο παθών έλαβε γνώση της ζημίας και του προς αποζημίωση υπόχρεου. Γνώση της ζημίας για την έναρξη της πενταετούς παραγραφής νοείται η γνώση των επιζήμιων συνεπειών της πράξεως, όχι όμως και η γνώση της εκτάσεως της ζημίας ή του ποσού της αποζημιώσεως. Έτσι ο χρόνος της παραγραφής τρέχει και καταλαμβάνει όλες τις μερικότερες ζημίες του παθόντος, δηλαδή εκείνες που έχουν επέλθει ή μέλλουν να επέλθουν, εκτός από εκείνες που δεν

είναι προβλεπτή η επέλευσή τους, κατά τη συνθήκη πορεία των πραγμάτων. Συνεπώς, το γεγονός ότι ο παθών δεν μπορεί να προσδιορίσει ακριβώς το μέγεθος της ζημίας, δεν εμποδίζει την έναρξη της παραγραφής. Αυτό ισχύει μόνο για εκείνες τις επιζήμιες συνέπειες που μπορούν, κατά την αντίληψη των συναλλαγών, να προβλεφθούν ως δυνατή συνέπεια της άδικης πράξης. Αν όμως μεταγενέστερα γεννήθηκαν ή έγιναν αντιληπτές επιζήμιες συνέπειες, οι οποίες προηγουμένως ήταν απρόβλεπτες και απροσδόκητες, αρχίζει για την αξίωση προς αποκατάσταση αυτών νέα αυτοτελής παραγραφή, η οποία αρχίζει από τότε που ο παθών έλαβε γνώση των νέων δυσμενών συνεπειών και της αιτιώδους συνάφειάς τους με το ατύχημα. Εξάλλου, ο εναγόμενος που προτείνει την ένσταση παραγραφής της πιο πάνω αξίωσης πρέπει να επικαλεσθεί και σε περίπτωση αμφισβητήσεως να αποδείξει τα περιστατικά που τη συγκροτούν. Συγκεκριμένα, ο εναγόμενος οφείλει να αποδείξει τότε ο ενάγων - παθών έλαβε γνώση της ζημίας και του υπόχρεου σε αποζημίωση. Ειδικότερα, στην περίπτωση που από τη ζημιογόνο πράξη προκύπτει και δυσμενής συνέπεια που είναι απρόβλεπτη και συνεπώς για τη σχετική αξίωση που απορρέει από αυτή αρχίζει νέα χωριστή παραγραφή, ο σχετικός ισχυρισμός του ενάγοντος ότι η δυσμενής συνέπεια ήταν από την αρχή απρόβλεπτη δεν αποτελεί ανένσταση, αλλά άρνηση της ενστάσεως παραγραφής, περιεχόμενο της οποίας είναι ότι η ζημία ήταν από την αρχή προβλεπτή και το βάρος της επίκλησης και απόδειξης φέρει ο εναγόμενος.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 268 εδ. α' ΑΚ, κατά την οποία κάθε αξίωση που βεβαιώθηκε με τελεσίδικη απόφαση ή με δημόσιο έγγραφο εκτελεστό παραγράφεται μετά είκοσι χρόνια και αν ακόμη η αξίωση καθαυτή υπαγόταν σε συντομότερη παραγραφή, εάν βεβαιωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση η ύπαρξη αξιώσεως για θετική και αποθετική ζημία από αδικοπραξία, η οποία υπόκειται κατ' αρχήν στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 937 παρ. 1 ΑΚ, ή στη συντομότερη ως άνω διετή παραγραφή, από την τελεσιδικία αρχίζει εικοσαετής παραγραφή και ως προς το μέρος της όλης αξιώσεως για αποκατάσταση της αποθετικής ζημίας, η οποία ανάγεται σε χρόνο μεταγενέστερο εκείνου για τον οποίο επιδικάσθηκε αποζημίωση. Κι αυτό γιατί και το μέρος αυτό της αξιώσεως, καίτοι δεν περιέχεται ειδική αναγνωριστική διάταξη στην απόφαση, θεωρείται ότι έχει βεβαιωθεί με δύναμη δεδικασμένου (άρθρο 331 ΚΠολΔ) με την παρεμπόμπουσα δικαστική κρίση, η οποία ήταν αναγκαία για την ύπαρξη δικαιώματος αποζημιώσεως του παθόντος γενικά, για κάθε ζημία από την αδικοπραξία. Η νέα όμως αυτή (εικοσαετής) παραγραφή προϋποθέτει αναγκαίως, κατά την έννοια του άρθρου 268 ΑΚ, την ύπαρξη αξιώσεως, που δεν έχει ήδη υποκύψει στην μέχρι της τελεσιδικίας ισχύουσα βραχυχρόνια παραγραφή (ολΑΠ 23/94, ΑΠ 1391/07 Νόμος, ΑΠ 938/06 Νόμος, ΑΠ 944/05 Νόμος, ΑΠ 117/04 ΕΕμπΔ 2004. 781, ΑΠ 736/04 Νόμος, ΑΠ 792/04 Νόμος, ΑΠ 57/04 Νόμος). Και τούτο διότι το άρθρο 272 ΑΚ ορίζει ότι με τη συμπλήρωση της παραγραφής, ο οφειλέτης δικαιούται να αρνηθεί την εκ-

πλήρωση της παροχής, σε τρόπο ώστε με τη συμπλήρωσή της ο οφειλέτης έχει κεκτημένο δικαίωμα έναντι του δανειστού για άρνηση της παροχής προς αυτόν. Εφόσον δε, κατά το μεταγενέστερο μέρος της αξίωσης δεν είχε καταστεί επιδίκη, το παραχθέν με βάση την αρχική αγωγή - ως προς το μέρος της προγενέστερης ζημίας - δεδικασμένο δεν εξοβελίζει το άνω κεκτημένο δικαίωμα προς απόκρουση της αξιώσεως κατά το μη προβληθέν με την αρχική αγωγή μέρος της, αφού τέτοια συνέπεια δεν προβλέπεται στο άρθρο 268 ΑΚ, ούτε, άλλωστε, δυνατότητα ασκήσεως του δικαιώματος αυτού είχε ο οφειλέτης στην αρχική δίκη, όπου δημιουργήθηκε το δεδικασμένο. Η άποψη αυτή, ότι δηλαδή η έναρξη εικοσαετούς παραγραφής κατά το άρθρο 268 ΑΚ προϋποθέτει τη μη συμπλήρωση της αρχικής, συντομότερης, παραγραφής μέχρι την τελεσιδικία, ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο νομοθέτης του ΑΚ, εντάσσοντας την άνω διάταξη μεταξύ των ρυθμιζόμενων στον Κώδικα «τρόπων διακοπής» της παραγραφής (260-269 ΑΚ), αποδίδει και στην τελεσίδικη βεβαίωση την έννοια υπό την οποία λαμβάνει τη «διακοπή» της παραγραφής, ήτοι της παύσεως της διαδρομής αυτής πριν από τη συμπλήρωση του κατά το νόμο χρόνου της, καθώς και του μη υπολογισμού του διαδραμόντος χρόνου μέχρι το γεγονός της διακοπής (ολΑΠ 24/03 Δνη 2003. 949, ΑΠ 117/04 ό.π.).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, σύμφωνα με τα όσα έχουν εκτεθεί στο αμέσως προηγούμενο κεφάλαιο της παρούσας, η προαναφερόμενη επιδείνωση της κατάστασης της υγείας του ενάγοντος δεν ήταν

γνωστή, ούτε και προβλέψιμη κατά την άσκηση της προγενέστερης από 7.11.2002 και με αριθ. καταθ. 883/18.11.02 αγωγής του, με βάση την οποία ερευνήθηκε η εξέλιξη του τραυματισμού του μέχρι και τις 7.11.2002. Τούτο αδιαμφισβήτητα προκύπτει και από το γεγονός ότι ο ίδιος ο ενάγων προέβλεψε τη μελλοντική αναγκαιότητα της πλαστικής χειρουργικής επέμβασης και ζήτησε να του καταβληθούν οι προβλεπόμενες δαπάνες με την πρώτη ακόμη αγωγή του, που κατατέθηκε πριν ακόμη πραγματοποιηθούν οι εν λόγω θεραπείες. Άλλωστε, οι εξετάσεις, οι οποίες επέδειξαν την αναγκαιότητα υποβολής χειρουργικής επέμβασης δεν είχαν πραγματοποιηθεί ούτε κατά τη συζήτηση, στις 18.3.2005, ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου, των εφέσεων επί της πρώτης αγωγής. Κατά συνέπεια, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα παραπάνω στη μείζονα σκέψη, η διαπίστωση και γνώση από τον παθόντα, στις 21.6.2005, της εξαιτίας του ένδικου ατυχήματος, μη δυνάμενης να προβλεφθεί σε προγενέστερο χρόνο, ανάγκης υποβολής του σε χειρουργική επέμβαση, αποτελεί αφετηρία νέας παραγραφής, για τις τελούσες σε αιτιώδη συνάφεια με το ατύχημα νέες δυσμενείς συνέπειες, οι οποίες πράγματι, όπως τούτο προκύπτει από τις αναφερόμενες ιατρικές βεβαιώσεις, αλλά και βεβαιώνεται τούτο από την ορισθείσα ως άνω ιατρό πραγματογνώμονα, είχαν ως γενεσιουργό λόγο το προπεριγραφόμενο τροχαίο ατύχημα, και τον κατ' αυτού τραυματισμό του ενάγοντος. Ο ενάγων δεν είχε τη δυνατότητα, καταβάλλοντας την επιμέλεια του μέσου συνετού ανθρώπου, να προβλέψει κατά την άσκηση της προη-

γούμενης αγωγής του, την επιδείνωση της υγείας του, όπως αυτή περιγράφηκε ανωτέρω. Επομένως, η επιδείνωση της κατάστασης της διπλωπίας, που αρχικά εμφάνισε και η οποία αντιρροπούνταν, κατά το χρόνο εκείνο, μόνον με τη χρήση πρισματικών φακών, δεν ήταν αρχικά προβλεπτή κατά τους ιατρικούς κανόνες. Η μελλοντική αυτή ζημία για το επίδικο χρονικό διάστημα ήταν προβλεπτή το πρώτον στις 21.6.2005, οπότε και διαγνώσθηκε ότι πάσχει από μετατραυματική πάρεση του δεξιού άνω λοξού μυός με αντιρροπιστική θέση της κεφαλής. Επομένως, η πενταετής ως προς τον πρώτο εναγόμενο και η διετής ως προς τη δεύτερη εναγομένη παραγραφή της αξιώσεως του ενάγοντος κατά των εναγομένων άρχισε να τρέχει από τις 22.6.2005. Η υπό κρίση (δεύτερη) αγωγή ασκήθηκε (κατατέθηκε και επιδόθηκε) στις 11.5.2010 (όπως τούτο συνολογείται από τους εναγομένους), ήτοι εντός πέντε ετών από τότε που ζημία ήταν προβλεπτή. Κατά συνέπεια, το ασκούμενο με την κρινόμενη (δεύτερη) αγωγή, μέρος της αξιώσεως του ενάγοντος προς αποζημίωση από το αυτοκινητικό ατύχημα κατά των εναγομένων, δεν έχει υποκύψει σε παραγραφή, διότι (το μέρος αυτό της αξιώσεως) στηρίζεται σε απρόβλεπτη επιδείνωση της υγείας του, της οποίας αυτός (ενάγων - παθών) έλαβε πράγματι γνώση στις 21.6.2005 και η οποία διακόπηκε το μήνα Μάιο του 2010, με την άσκηση της υπό κρίση δεύτερης αγωγής του.

Ειδικότερα, και αναφορικά με την αξίωση του ενάγοντος σε βάρος της δεύτερης εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας, δέον να σημειωθεί ότι με το άρθρο 7 του

Ν. 3557/2007 η παρ. 2 του άρθρου 10 του π.δ. 237/1986 με το οποίο κωδικοποιήθηκε ο ν. 489/1976 αντικαταστάθηκε και έλαβε την ακόλουθη διατύπωση: «η αξίωση αυτή παραγράφεται μετά πάροδο 5 ετών από την ημέρα του ατυχήματος, επιφυλασσομένων των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας για την αναστολή και διακοπή της παραγραφής». Για τα ζητήματα δε που δύναται να ανακύψουν ως προς τη διαφορά του χρόνου παραγραφής του προγενέστερου από το ισχύον δίκαιο (δύο και πέντε έτη, αντιστοίχως), πρόσφορη κρίνεται η προσφυγή στη διάταξη του άρθρου 18 του ΕισΝΑΚ, η οποία είναι σύμφωνη προς τη θεωρία του διαχρονικού δικαίου. Επομένως, όταν η παραγραφή έχει αρχίσει υπό το παλαιό δίκαιο και δεν έχει συμπληρωθεί κατά την έναρξη εφαρμογής του νέου δικαίου που επιμηκύνει την παραγραφή, τότε η τελευταία συνεχίζεται υπό το νέο δίκαιο και συμπληρώνεται κατά τους ορισμούς του νέου δικαίου, δηλαδή εφεξής καθίσταται πενταετής στο σύνολό της. Δεν πρόκειται για απαγορευμένη γνήσια αναδρομή, αλλά για επιτρεπτή μη γνήσια αναδρομή. Από τη διάταξη του άρθρου 18 ΕισΝΑΚ ορίζονται τα ακόλουθα: «οι διατάξεις του ΑΚ για την παραγραφή εφαρμόζονται και στις αξιώσεις που έχουν γεννηθεί, αλλά δεν έχουν ακόμη παραγραφεί κατά την εισαγωγή του. Η έναρξη όμως, η αναστολή και η διακοπή της παραγραφής κρίνεται ως προς το πριν από την εισαγωγή του Κώδικα χρόνο, σύμφωνα με το δίκαιο που ισχύει ως τώρα» (βλ. σχετ. Αθ. Κρητικό, ό.π., παρ. 188 έως 194, σελ. 714 επ.). Και είναι μεν αληθές ότι η ως άνω παραγραφή ως προς την ασφα-

λίζουσα, κατά το χρόνο του ατυχήματος, την έναντι τρίτων αστική ευθύνη του ζημιογόνου αυτοκινήτου, δεύτερη εναγομένη, αρχίζει από την επομένη ημέρα του ατυχήματος (ΑΚ 241 παρ. 1, ΑΠ 8/07 ΝοΒ 2007. 1172), χωρίς να έχει σημασία πότε έλαβε γνώση της ζημίας ο ζημιωθείς (ΑΠ 603/06 ΝοΒ 2007. 84). Όμως, η παραγραφή αυτή εφαρμόζεται επί προβλεπτής από την αρχή ζημίας (Αθ. Κρητικό, ό.π., παρ. 29, αριθμ. 151, σελ. 704). Στην περίπτωση απρόβλεπτης ζημίας, από την αρχή, η οποία συνδέεται αιτιωδώς με το ατύχημα και η οποία εμφανίζεται μεταγενέστερα ή ακόμη και μετά την πάροδο της διετίας από την ημέρα του ατυχήματος, ως ατύχημα, από την επέλευση του οποίου αρχεται η παραγραφή, θεωρείται η εξωτερική και αιφνίδια επέμβαση στον οργανισμό του παθόντος εκ μέρους τρίτου και ως εκ τούτου η ως άνω παραγραφή αρχίζει από τη στιγμή που καθίσταται αντικειμενικά δυνατή η πρόβλεψη της νέας δυσμενούς κατάστασης του παθόντος (ΑΠ 39/07 ΕΣΔ 2007. 89, ΑΠ 117/04 Δνη 2004. 1051, ΑΠ 57/04 Δνη 2004. 726, ΑΠ 783/03 ΧρΙΔ 2003. 551, ΑΠ 1021/01 Δνη 2003. 495, Αθ. Κρητικό, ό.π., παρ. 29, αριθμ. 153, σελ. 705). Συνεπώς, αφού ο χρόνος γνώσεως του απροσδόκητου της εξελίξεως της υγείας του παθόντος, από την ανωτέρω αιτία, ανάγεται στις 21.6.2005 (και όχι σε προγενέστερο σε σχέση προς την άσκηση της αγωγής, που έλαβε χώρα στις 11.5.2010), από του χρόνου τούτου, κατά τα εκτεθέντα ανωτέρω, αρχίζει και η παραγραφή για την ασφαλιστική εταιρία. Επομένως, η διετής παραγραφή της αξιώσεως του ενάγοντος κατά της δεύτερης εναγομένης

ασφαλιστικής εταιρίας, η οποία άρχισε να τρέχει πριν από την έναρξη ισχύος του Ν. 3557/2007 (14.5.2007), ενόσω δεν είχε ακόμη συμπληρωθεί κατά την τελευταία αυτή ημερομηνία (αλλά συμπληρώνονταν στις 21.6.2007), επιμηκύνθηκε σε πενταετή (από τότε που αντικειμενικά κατέστη δυνατή η πρόβλεψη της νέας δυσμενούς εξελίξεως), έτσι ώστε και πάλι, με βάση ενάρξεως το χρόνο αυτό, η παραγραφή αυτή δεν είχε συμπληρωθεί πριν από την άσκηση της αγωγής.

Με τα παραπάνω δεδομένα, οι διωκόμενες με την υπό κρίση, από 3.5.2010, αγωγή, περαιτέρω αξιώσεις του ενάγοντος από τον τραυματισμό του στο ένδικο ατύχημα, δεν έχουν υποπέσει στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 937 ΑΚ (άρθρα 144 επ. ΚΠολΔ) και του άρθρου 7 του Ν. 3557/2007, αντίστοιχα, με ίδιο αφετήριο και καταληκτικό χρονικό σημείο. Αποτέλεσμα τούτου είναι η άμεση ευθύνη των συνεναγομένων, ισχυούσης της πενταετούς παραγραφής των άρθρων 937 ΑΚ, και 7 του Ν. 3557/2007, αντίστοιχα. Κατά συνέπεια, η προβληθείσα παραδεκτως από τους εναγομένους ένσταση πενταετούς παραγραφής των ενδίκων αξιώσεων του ενάγοντος, έπρεπε να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Εφόσον, τα ίδια δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη την ένσταση παραγραφής των αξιώσεων του ενάγοντος, που πρόβαλαν οι εναγόμενοι, δεν έσφαλε και ορθά εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις. Τα αντίθετα παράπονα των εκκαλούντων - εναγομένων που προβάλλονται με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου της εφέσεώς τους,

είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

{...} 6. Περαιτέρω από τα ίδια παραπάνω αποδεικτικά στοιχεία, δεν αποδείχτηκε ότι ο ενάγων υπέστη από το ένδικο ατύχημα μόνιμη αναπηρία, κατά τους ορισμούς της διάταξης του άρθρου 931 ΑΚ, ώστε να προκύπτουν σοβαρές επιπτώσεις στο μέλλον του και δη στην επαγγελματική, οικονομική και κοινωνική εξέλιξή του. Ειδικότερα, και σύμφωνα με τη διενεργηθείσα ως άνω πραγματογνωμοσύνη, προέκυψε ότι η αποκατάσταση του παραλυτικού στραβισμού και της διπλωπίας, που εμφάνισε ο ενάγων, κατά το χρόνο διενέργειάς της, ήτοι πριν από το μήνα Απρίλιο του έτους 2011, βρίσκονταν, κατά την εκτίμηση της ως άνω Διευθύντριας της Οφθαλμολογικής Κλινικής του Γενικού Νοσοκομείου Λ., «... στο καλύτερο σημείο, ενώ υπάρχει μικρού βαθμού υπολειμματική διπλωπία στη δεξιά βλεμματική θέση. Η πιθανότητα επιδείνωσης του στραβισμού και της διπλωπίας στο μέλλον είναι μικρή. Η οπτική οξύτητα του ενάγοντος είναι ίση προς 9/10 από τον δεξιό οφθαλμό και 10/10 από τον αριστερό οφθαλμό με γυαλιά μυωπίας. Δεν παρατηρούνται ανατομικές ή λειτουργικές βλάβες στον δεξιό ή στον αριστερό οφθαλμό. Υπάρχει ήπια διπλωπία στη δεξιά βλεμματική θέση». Από τα όσα μνημονεύονται στην ως άνω έκθεση πραγματογνωμοσύνης ουδέν προκύπτει περί μόνιμης και μη αναστρέψιμης βλάβης επί του δεξιού οφθαλμού του ενάγοντος, ούτε ανατομικές ή λειτουργικές αυτού βλάβες, έτσι ώστε να στοιχειοθετείται η έννοια της αναπηρίας, κατά τη διάταξη του άρθρου 931 ΑΚ, ούτε αποδείχθηκε, εξάλλου, ότι είναι αδύνατη, συνεπεία της προπεριγραφόμενης κατα-

στάσεως της υγείας του η εκτέλεση των εργασιών του ηλεκτρολόγου - τεχνίτη, όπως εκθέτει ο ενάγων. Μόνη δε η επίκληση και προσκόμιση από τον ίδιο κάρτας ανεργίας δεν αρκεί για την απόδειξη της ουσιαστικής βασιμότητας του σχετικού ισχυρισμού του, ο οποίος αναιρείται, κατά τα προεκτεθέντα, από τη σχετική ως άνω έκθεση ιατρικής πραγματογνωμοσύνης. Η δε επικαλούμενη επίδραση της ως άνω πορείας της υγείας του στην ψυχική του υγεία δεν δύναται να δικαιολογήσει την επιδίκαση του αιτούμενου κονδυλίου, καθόσον, από τις προσκομιζόμενες και αναφερόμενες ως άνω ιατρικές γνωματεύσεις δεν προέκυψε η μονιμότητα της προπεριγραφόμενης κατάστασης, αλλά μόνον η ανάγκη ψυχολογικής υποστήριξης και ψυχιατρικής παρακολούθησης για μεγάλο χρονικό διάστημα, αποτελεί όμως στοιχείο το οποίο έλαβε υπόψη του το παρόν Δικαστήριο για την εκτίμηση του ύψους της επιδικασθείσας ως άνω χρηματικής ικανοποίησης της περαιτέρω ηθικής βλάβης που υπέστη, λόγω της δυσμενούς εξέλιξης της υγείας του. Επομένως, το αιτούμενο κονδύλιο ποσού 80.000 Ε πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο. Εφόσον τα ίδια δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμο το εν λόγω κονδύλιο, δεν έσφαλε και ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις. Τα αντίθετα παράπονα του εκκαλούντος - ενάγοντος που προβάλλονται με τον τρίτο λόγο της εφέσεώς του, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

7. Τέλος, αποδείχθηκε ότι σε εκτέλεση της υπ' αριθμ. 62/2006 τελεσίδικης απόφασης του παρόντος δικαστηρίου, η δεύτερη εναγομένη ασφαλιστική εταιρία

κατέβαλε το επιδικαζόμενο ως άνω ποσό, το οποίο εισέπραξε για λογαριασμό του ενάγοντος ο πληρεξούσιος δικηγόρος του, όπως τούτο δεν αμφισβητείται ειδικά από τον τελευταίο. Αναφορικά με τον ισχυρισμό των εναγομένων, περί του ότι ο τελευταίος εισέπραξε για λογαριασμό του το ως άνω ποσό, παραιτούμενος από οποιαδήποτε άλλη αξίωση του εντολέως του, που απέρρεε από το αυτό ως άνω τροχαίο ατύχημα λόγω εξόφλησής του, δέον να σημειωθεί ότι από το προσκομιζόμενο από τους εναγομένους φωτοαντίγραφο της με ημεροχρονολογία 16.3.2006 εξοφλητικής απόδειξης, προκύπτει ότι αυτή δεν φέρει υπογραφή, ούτε του ενάγοντος ούτε του πληρεξουσίου δικηγόρου του. Αντίθετα, από το προσκομιζόμενο και επικαλούμενο, από τον ενάγοντα, απλό φωτοαντίγραφο της ιδίας αυτής εξοφλητικής απόδειξης προκύπτει ότι η συγκεκριμένη περικοπή της εξοφλητικής απόδειξης, που αφορά στην πλήρη και ολοσχερή του εξόφληση και την παραίτησή του από οιαδήποτε αξίωση, που θα απέρρεε από το αυτό ως άνω τροχαίο ατύχημα, έχει διαγραφεί. Ο δε ενάγων διατείνεται ότι κατά την είσπραξη του ποσού της επιδικασθείσας ως άνω αποζημίωσης, ο πληρεξούσιος αυτού δικηγόρος διέγραψε την εν λόγω περικοπή, και υπέγραψε την εξοφλητική απόδειξη υπό την ιδιότητα του «λαβόντος» και όχι του «δηλούντος» την παραίτησή του από οιαδήποτε άλλη αξίωση. Οι δε εναγόμενοι επί του σχετικού ισχυρισμού που προβάλλει, προς απόκρουση της ενστάσεως εξοφλήσεως, ουδέν επιπλέον προβάλλουν. Όμως, με βάση τις προαναφερόμενες παραδοχές, προέκυψε ότι μετά την καταβολή

του ποσού των 48.589,68 €, επήλθαν δυσμενείς συνέπειες, έξω και πέρα από την κανονική ανθρώπινη πρόβλεψη (ΕφΠατρ 232/06 ΑχΝομ 2007. 47, ΕφΛαρ 171/04 ΤΝΠ ΔΣΑ, Α. Κρητικός, ό.π., σελ. 836-837). Έτσι, η σχετική εξοφλητική απόδειξη, δυνάμει της οποίας ο ενάγων έλαβε από τη δεύτερη εναγομένη το ως άνω ποσό σε πλήρη και ολοσχερή εξόφληση των απαιτήσεών του, που ήγειρε με την από 7.11.2002 αγωγή του και του επιδικάσθηκαν με την επ' αυτής εκδοθείσα απόφαση, η οποία κατέστη έτσι τελεσίδικη, αποτέλεσε σύμβαση εξώδικου συμβιβασμού, στα πλαίσια της οποίας το ύψος των αξιώσεων του ενάγοντος που απέρρεαν από τον επίδικο τραυματισμό του προσδιορίστηκε στο ποσό που του επιδικάσθηκε με την υπ' αριθμ. 62/2006 απόφαση του παρόντος δικαστηρίου, πλέον τόκων και εξόδων, ως προς το οποίο και εξοφλήθηκε. Πέραν, του ότι, όμως, δεν αποδείχθηκε ότι υπεγράφη το σχετικό έγγραφο από τον πληρεξούσιο του ενάγοντος, όπως εκθέτει σχετικά ο ενάγων και δεν αμφισβητείται τούτο ειδικά από τους εναγομένους, η σχετική δήλωση του ενάγοντος ότι αποζημιώθηκε πλήρως για όλες τις ζημιές, παρούσες ή μέλλουσες κτλ και ότι παραιτείται από κάθε αξίωσή του γ' αυτές και αληθής υποτιθέμενη, έγινε ενόψει της τότε γνωστής κατάστασης της υγείας του, δηλαδή της εμφανιζόμενης διπλωπίας που αντιρροπούνταν με τη χρήση πρισματικών φακών, που είχε διαγνωσθεί αρχικά από τους ιατρούς, αναφερόταν δηλαδή στην έκταση της υγείας

του στο μέτρο που αυτός είχε την ικανότητα να διαγνώσει και εκτιμήσει, κατά το χρόνο πάντα της δήλωσης, την επέλευση οποιασδήποτε δυσμενούς μελλοντικής εξέλιξης της υγείας του και είχε την έννοια ότι είναι πλήρως ικανοποιημένος και δεν διατηρεί καμία αξίωση ή απαίτηση που είχε υποστεί από τις συγκεκριμένες ως άνω κακώσεις, που ήταν γνωστές κατά το χρόνο αυτό. Επομένως, δύναται να θεωρηθεί ότι είχε την έννοια της εξόφλησης από τις αξιώσεις προς αποζημίωση για τις ζημιές από μελλοντική δυσμενή εξέλιξη της υγείας του (επιπλοκή), συνδεόμενη με αιτιωδώς με το ατύχημα, μη προβλεπτή, όμως, όπως προαναφέρθηκε, κατά το χρόνο του ατυχήματος και της δήλωσης, και όπως αυτή (δυσμενής εξέλιξη) προέκυψε, κατά τα προαναφερόμενα (ΕφΔωδ 236/01 Νόμος, Αθ. Κρητικός ό.π. παρ. 34 αρ. 42 σελ. 836). Συνεπώς, η ένσταση εξοφλήσεως που νομίμως πρόβαλαν οι εναγόμενοι στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, έπρεπε να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Εφόσον το πρωτοβάθμιο δικαστήριο την απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη, δεν έσφαλε και ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις. Τα αντίθετα παράπωνα των εκκαλούντων που προβάλλονται με τον τρίτο λόγο της εφέσεώς τους, με τον οποίο επαναφέρουν την προαναφερόμενη ένσταση εξοφλήσεως, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

8. Σύμφωνα με τις παραπάνω σκέψεις και τα πραγματικά περιστατικά που αποδείχθηκαν, όλοι οι λόγοι των εφέσεων πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι...

ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

311/2013 (ασφ. μέτρα)

Πρόεδρος: Μαρία Τσάνα

Δικηγόροι: Κων. Μπανάκας, Δημ. Χατζηπλής

Επί διαδικασίας ασφ. μέτρων, άσκηση πρόσθετης παρέμβασης πρωτοδίκως μεν προφορικά ή με τις προτάσεις στο ακροατήριο, ενώ στο Εφετείο με κατάθεση και επίδοση δικογράφου. Μη ακυρότητα δικογράφου επί ένωσης αντιφασκουσών αγωγών, αλλά χωρισμός, με οριστική απόφαση, εφόσον αυτές ασκούνται αυτοτελώς και παράλληλα, και όχι επικουρικά οπότε εξετάζονται.

Αντικειμενική σώρευση και όταν υποβάλλεται μία αίτηση θεμελιούμενη σε περισσότερες ιστορικές βάσεις.

Αντίφαση αγωγικών βάσεων όταν διαφέρει ο σκοπός τους, οι προϋποθέσεις και τα αποτελέσματα.

Μη επιτρεπτή σώρευση αγωγών περί αποβολής και διατάραξης της νομής, αφού αντιφάσκουν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις και τα αποτελέσματά τους, επιτρεπτή δε μόνο όταν με την αποβολή από διακεκριμένο τμήμα ακινήτου συντρέχει και διατάραξη της νομής στο υπόλοιπο τμήμα του.

Χωρισμός, με την έννοια όχι της εκδίκασης της προτασόμενης αγωγικής βάσης, αλλά της παροχής δυνατότητας στον αιτούντα να επιλέξει ποία θα ασκήσει.

{...} Η υπό κρίση έφεση κατά της με αριθμό 29/2013 οριστικής αποφάσεως του

Ειρηνοδικείου Φαρσάλων, που δίκασε με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (άρθρα 682 επ. και 733 επ. ΚΠολΔ) και επί διαφοράς ρυθμίσεως κατοχής ακινήτων, και στη συζήτηση της οποίας καλούνται από τον εκκαλούντα οι Ι. Α. του Γ., κάτοικος Κ. Φ., και Ά. Ο. του Β., κάτοικος Σ. Φ., που παρενέβησαν προσθέτως υπέρ των καθ' ων η αίτηση και ήδη εφεσιβλήτων στον πρώτο βαθμό (ΚΠολΔ 81 παρ. 3, 82, 517) (ΕφΑθ 3495/04 Δνη 46. 559, ΕφΑθ 454/03 Δνη 45. 231, ΕφΑθ 9231/01 Δνη 45. 248), αρμοδίως (άρθρο 17Α ΚΠολΔ, όπως προστέθηκε με το άρθρο 3 παρ. 3 ν. 3994/2011) εισάγεται για να συζητηθεί από το Δικαστήριο τούτο, κατά την ίδια διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, στην οποία υπάγεται, έχει δε ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα, κατ' άρθρον 495 παρ. 1, 518 παρ. 2 και 734 ΚΠολΔ, δεδομένου ότι από κανέναν διάδικο δεν γίνεται νόμιμη επίκληση του χρόνου επιδόσεως της ανωτέρω αποφάσεως, και από τη δημοσίευσή της δεν παρήλθε τριετία. Επομένως, ενόψει και των διατάξεων των άρθρων 511, 513 παρ. 1 περ. β' εδ. α', 516 παρ. 1, 517 και 520 παρ. 1 ΚΠολΔ, η ένδικη έφεση πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή (άρθρο 532 ΚΠολΔ) και να εξετασθεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της, κατά την ίδια ως άνω διαδικασία (άρθρο 533 παρ. 1 και 734 παρ. 3 εδ. β' ΚΠολΔ), δεδομένου ότι για το παραδεκτό αυτής κατατέθηκε το οριζόμενο από τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 495 ΚΠολΔ παράβολο ποσού 200 Ε, με το με αριθ. .../8.4.13 γραμμάτιο είσπραξης της Δ.Ο.Υ Λ., όπως

τούτο μνημονεύεται στη με αριθμό 3/9.4.13 πράξη κατάθεσης ενώπιον του γραμματέα του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου.

Κατά το άρθρο 81 παρ. 1 ΚΠολΔ η πρόσθετη παρέμβαση ασκείται όπως και η αγωγή, δηλαδή με κατάθεση δικογράφου στον αρμόδιο γραμματέα και επίδοση αντιγράφου αυτής στους διαδίκους, σύμφωνα με το άρθρο 215 ιδίου Κώδικα. Ο κανόνας αυτός ισχύει και όταν η πρόσθετη παρέμβαση ασκείται ενώπιον του Εφετείου, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, δεδομένου ότι η από το άρθρο 686 παρ. 5 ΚΠολΔ σε συνδυασμό με το άρθρο 231 ιδίου Κώδικα (για τη διαδικασία ενώπιον του Ειρηνοδικείου) παρεχόμενη δυνατότητα για την άσκηση αυτής και προφορικώς ή και με τις έγγραφες προτάσεις που κατατίθενται στο ακροατήριο, γενόμενης σχετικής μνείας στα πρακτικά, ισχύει αποκλειστικά για τη διαδικασία ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου (ΑΠ 864/76 ΝοΒ 25. 330, ΕφΑιγ 132/06 Νόμος, ΕφΑθ 4221/04 Δνη 46. 560, ΕφΑθ 1716/04 ΝοΒ 53. 94, ΕφΑθ 5604/98 ΕΕΔ 1999. 33, ΕφΑθ 1617/92 Δ 23. 904, ΕφΑθ 5652/92 Δνη 34. 217, ΕφΑθ 2815/90 Δ 22. 86, ΠΠρΜυτ 129/02 ΑρχΝ 2003. 529, Τ. Τζίφρα Ασφαλιστικά Μέτρα σ. 34, Σ. Σαμουήλ Η έφεση Δ' έκδ. 1993, σελ. 312 επ.).

Στην προκείμενη δίκη, οι Ι. Α. του Γ. και Α. Ο. του Β., που φέρονται ως αρχικοί κύριοι των επίδικων ακινήτων, με τις από 11.9.13 έγγραφες προτάσεις τους, που κατατέθηκαν κατά τη δικάσιμο της 17.9.13, άσκησαν πρόσθετη παρέμβαση υπέρ των εφεσιβλήτων (καθ' ων), όπως εκτιμώνται αυτές από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τα

σε αυτές εκτιθέμενα. Πλην όμως και ενόψει των νομικών σκέψεων που έχουν εκτεθεί, η εν λόγω παρέμβαση, κατά τον προαναφερόμενο τρόπο ασκηθείσα, τυγχάνει απαράδεκτη και πρέπει κατόπιν συνεκδικασεώς της με την έφεση (ΚΠολΔ 31, 81), να απορριφθεί, χωρίς να καταδικασθούν αυτοί σε δικαστικά έξοδα, εφ' όσον η εν λόγω παρέμβασή τους δεν δημιούργησε ιδιαίτερα τοιαύτα σε κάποιον εκ των διαδίκων. Επιπλέον, λαμβανομένου υπόψη ότι οι ανωτέρω παρενέβησαν προσθέτως υπέρ των καθ' ων στην πρωτόδικη δίκη και τώρα εφεσιβλήτων και ότι η έφεση του αιτούντος και ήδη εκκαλούντος δεν στρέφεται και κατά των ανωτέρω, δεν παρίσταται νομίμως αυτοί στην προκειμένη συζήτηση της υποθέσεως και δεν συμμετέχουν ως διάδικοι (ΑΠ 392/97 ΕΔΠ 1997. 305) στην παρούσα διαδικασία.

Στην προκείμενη περίπτωση με την από 27.12.2012 και με αριθ. καταθ. 1/10.1.13 αίτηση ενώπιον του Ειρηνοδικείου Φαρσάλων, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, ο αιτών ισχυρίσθηκε ότι είναι κάτοχος, δυνάμει εγγράφου και ατύπου συμβάσεως αγρομισθώσεως, αντίστοιχα, των περιγραφόμενων λεπτομερώς στο δικόγραφο δύο αγροτεμαχίων, τα οποία βρίσκονται εντός της κτηματικής περιφέρειας Φ., προκειμένου να καλλιεργηθούν από αυτόν με μηδική, του μεν πρώτου για τις καλλιεργητικές περιόδους 2012 μέχρι και 2016, του δε δευτέρου για αυτές από 2011 μέχρι και 2014, αντί του αναφερόμενου μισθώματος. Ότι, τους αναφερόμενους αγρούς είχε καλλιεργήσει ήδη από τα τέλη του μηνός Σεπτεμβρίου 2012 με σανό Ιταλικής ποικιλίας, προκατα-

βάλλοντας στον εκμισθωτή και το συμφωνηθέν μίσθωμα, αναφορικά με τον πρώτο από τους προαναφερόμενους αγρούς. Ότι, η πρώτη των καθ' ων προέβη σε αγορά των επίδικων αγρών, και δη των 5/8 εξ αιρέτου του πρώτου εξ αυτών και ολόκληρου του δευτέρου αγρού δυνάμει των αναφερόμενων συμβολαίων αγοραπωλησίας, ήδη από την 24.12.2012 και 23.11.2012, αντίστοιχα, και με τη συνδρομή του δευτέρου εξ αυτών, συζύγου της, εισήλθε εντός αυτών με το γεωργικό της ελκυστήρα και όργωσε τους μισθωμένους από αυτόν αγρούς, καταστρέφοντας συνακόλουθα τις ήδη υφιστάμενες καλλιέργειές του. Περαιτέρω, αναφέρει ότι οι ως άνω τον απέβαλαν από την κατοχή επί των επίδικων αγρών και αρνούνται να του αποδώσουν αυτούς, αλλά και ότι τον διαταράσσουν στην άσκηση της κατοχής του. Ζήτησε δε με βάση τα προεκτεθέντα, επικαλούμενος την αποτροπή επικειμένου κινδύνου και διαπληκτισμών, την αποβολή των καθ' ων από τους επίδικους αγρούς και την παύση της διατάραξης του δικαιώματος κατοχής του επ' αυτών, να αναγνωρισθεί κάτοχος των ως άνω ακινήτων (αγρών), να υποχρεωθούν οι καθ' ων να του αποδώσουν την κατοχή αυτών, να απαγορευθεί εις αυτούς η διατάραξη της κατοχής του, και να απαγγελθεί κατά των καθ' ων προσωπική κράτηση διάρκειας 5 μηνών και να απειληθεί εναντίον τους χρηματική ποινή ύψους 1.500 Ε για κάθε μελλοντική παράβαση των όρων της εκδοθησομένης απόφασης, και δη για κάθε μελλοντική αποβολή ή διατάραξή του στην άσκηση του αναφερόμενου δικαιώματός του. Επί της αιτήσεως αυτής εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 29/2013 ορι-

στική απόφαση του Ειρηνοδικείου Φαρσάλων, με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση ως μη νόμιμη, με την αιτιολογία ότι σύμφωνα με το περιεχόμενο της υπό κρίση αίτησης, τυχόν παραδοχή αυτής θα έτεινε σε ικανοποίηση του δικαιώματος του αιτούντος, προσκρούοντας στην απαγορευτική διάταξη του άρθρου 692 παρ. 4 ΚΠολΔ. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται ο αιτών και ήδη εκκαλών, με την ένδικη έφεσή του, για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί, αφού εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση, να γίνει δεκτή η αίτησή του καθ' ολοκληρίαν.

Με το άρθρο 218 παρ. 1 και 2 ΚΠολΔ ορίζεται ότι «περισσότερες αιτήσεις του ίδιου ενάγοντος κατά του ίδιου εναγομένου, οι οποίες πηγάζουν από την ίδια ή διαφορετική αιτία, αφορούν τον ίδιο ή διαφορετικό λόγο, μπορούν να ενωθούν στο ίδιο δικόγραφο αγωγής: α) αν δεν είναι αντιφατικές μεταξύ τους, β) αν στο σύνολό τους υπάγονται λόγω ποσού στο δικαστήριο όπου εισάγονται, γ) αν υπάγονται στην τοπική αρμοδιότητα του ίδιου δικαστηρίου, δ) αν υπάγονται στο ίδιο είδος διαδικασίας, και ε) αν η σύγχρονη εκδίκασή τους δεν επιφέρει σύγχυση (παρ. 1). Αν ενωθούν περισσότερες αιτήσεις χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 1, διατάσσεται υστέρα από αίτηση ή και αυτεπαγγέλτως ο χωρισμός και στην περίπτωση καθ' ύλην ή κατά τόπον αναρμοδιότητας εφαρμόζονται τα άρθρα 46 και 47 (παρ. 2)». Κατά την έννοια του άρθρου αυτού, η ένωση αντιφασκουσών αγωγών, κατά παράβαση της διατάξεως της πρώτης παραγράφου, δεν επιφέρει ακυρότητα

του δικογράφου, αλλά στην περίπτωση αυτή διατάσσεται από το δικαστήριο ο χωρισμός τους (ΑΠ 14/07 Νόμος, ΑΠ 631/06 ΧρΙΔ 2006. 719, ΑΠ 351/00 Δνη 41. 1580, ΑΠ 1510/99 Δνη 44. 1306, ΕφΑθ 6197/09 Δνη 2010. 512, ΕφΘεσ 796/09 ΕΠολΔ 2010. 96), όπως σαφώς συνάγεται από τη διάταξη της δεύτερης παραγράφου του ίδιου άρθρου, που τέθηκε για την άρση των αμφισβητήσεων που είχαν ανακύψει κατά το προηγούμενο δίκαιο. Ο χωρισμός, βέβαια, προϋποθέτει αγωγές που ενώνονται αυτοτελώς και παραλλήλως και όχι επικουρικώς (ΑΠ 1987/08 ΑρχΝ 2009. 686), οπότε στην τελευταία περίπτωση εξετάζονται (ΑΠ 387/93 Δνη 35. 1269, ΑΠ 787/93 Δνη 36. 864, ΑΠ 217/92 Δνη 36. 58, Β. Βαθρακοκοίλη ΚΠολΔ Τόμος Α άρθ. 218 παρ. 12 σελ. 1150). Συνήθως, υποβάλλονται με τη σώρευση διάφορα αιτήματα και αυτή είναι η κλασική περίπτωση. Ενδέχεται, όμως, να επιδιώκεται και το ίδιο αποτέλεσμα (π.χ. απόδοση μισθίου) με περισσότερους λόγους, οπότε και πάλι υπάρχει τέτοια σώρευση. Πράγματι, κατά την κρατούσα και ορθότερη άποψη, αντικειμενική σώρευση υπάρχει και όταν υποβάλλεται μια αίτηση, που θεμελιώνεται σε περισσότερες ιστορικές βάσεις, γιατί είναι πρόδηλο ότι από κάθε τέτοια βάση απορρέει αυτοτελές δικαίωμα, που θα μπορούσε να ασκηθεί με αυτοτελή αγωγή (ΕφΑθ 3815/97 ΕπΔικΠολ 2000. 158, ΕφΑθ 7166/78 Αρμ 33. 273, Ράμμος τ. Α (1978) παρ. 174 Ι σελ. 442, Χ. Παπαδάκης Αγωγές Απόδοσης Μισθίου έκδ. Β', σελ. 339, 429). Η κυριότερη από τις προϋποθέσεις, για το επιτρεπτό της σώρευσης, είναι ότι οι περισσότερες αιτήσεις δεν

πρέπει να αντιφάσκουν μεταξύ τους. Έτσι, πρέπει να θεωρηθεί ότι δύο αγωγές - βάσεις αντιφάσκουν μεταξύ τους όταν από νομική άποψη διαφέρει ο σκοπός τους και σε περίπτωση αποδοχής τα αποτελέσματά τους ή οι προϋποθέσεις κάθε μιας είναι διαφορετικές (ΕφΑθ 4832/79 ΝοΒ 28. 112, Ράμμος ό.π. παρ. 174 ΙΙ Α σελ. 442 - 443). Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η σώρευση στο ίδιο δικόγραφο της αγωγής περί αποβολής και αυτής περί διατάραξης της νομής (- κατοχής), δεν επιτρέπεται γιατί αυτές αντιφάσκουν μεταξύ τους (άρθρα 218 παρ. 1 περ. α' ΚΠολΔ) [βλ. και ΕφΑθ 1583/10 Δνη 2011. 1655, ΕφΑθ 6583/99 ΑρχΝ 2000. 795, Κ. Παπαδόπουλο, Αγωγές Εμπραγμάτου Δικαίου, έκδοση 1989, παρ. 82, σελ. 212, Ερμηνεία ΑΚ Γεωργιάδη - Σταθόπουλου Εμπράγματο Δίκαιο υπό άρθρο 987-989, σελ. 274, σημ. 36]. Η μόνη περίπτωση που είναι δυνατή αυτή (σώρευση) είναι όταν με την αποβολή από διακεκριμένο τμήμα ακινήτου συντρέχει και διατάραξη της νομής στο υπόλοιπο τμήμα του, ώστε είναι επιτρεπτή η αντικειμενική σώρευση των αγωγών περί αποβολής από τη νομή από το συγκεκριμένο τμήμα του ακινήτου και περί διαταράξεως της νομής επί του υπολοίπου τμήματος αυτού, διότι κάθε μία από τις αγωγές αναφέρεται σε διακεκριμένο τμήμα του ίδιου ακινήτου (ΕφΑθ 6583/99 ό.π., ΕφΑθ 2603/83 Αρμ 38. 34, Ερμηνεία ΑΚ ό.π., σημ. 36). Το ανωτέρω, δηλαδή, ότι δεν είναι δυνατή η σώρευση των δύο αγωγών όταν αναφέρονται στο ίδιο πράγμα εξηγείται εκ του ότι ο μὲν ενάγων επί διαταράξεως της νομής του βρίσκεται σ' αυτήν (νομή) και επιδιώκει τη διατήρησή της με την απαγόρευση

της παρούσας διατάραξης, καθώς και της μελλοντικής, ενώ ο ενάγων επί αποβολής έχει απολέσει τη νομή και επιδιώκει την ανάκτηση της (ΑΠ 164/85 ΕΕΝ 52. 862, ΠΠρΕρβ 122/78 Δνη 1978. 371, πρβλ. και ΕφΑθ 883/10 Δνη 2010. 1666, Μπαλής Εμπράγματο Δίκαιο έκδοση 4η 1961 παρ. 20 σελ. 60-61, Παπαδόπουλος ό. π., παρ. 43 σελ. 148).

Στην προκείμενη περίπτωση, στην υπό κρίση αίτηση εκτίθενται επί λέξει τα ακόλουθα: «...κατ' αυτόν τον τρόπο οι αντίδικοί μου με απέβαλαν από την κατοχή μου επί των ανωτέρω αγροτεμαχίων και παρεμποδίζουν εμένα και μου αποστερούν το δικαίωμα της νομίμου κατοχής μου...» και σε άλλο σημείο αυτής «...επειδή σε περίπτωση διατάραξης της κατοχής εφαρμόζονται οι διατάξεις για την προστασία της νομής, σύμφωνα με τα άρθρα 984, 987 και 997 ΑΚ σε συνδυασμό με 682 ΚΠολΔ». Ακολουθώντας δε στο αιτητικό της αίτησης ζητά (σωρευτικά) ο αιτών και ήδη εκκαλών αφενός μεν να αναγνωρισθεί κάτοχος των ως άνω ακινήτων (αγρών) και να υποχρεωθούν οι καθ' ων να του αποδώσουν την κατοχή αυτών, αιτήματα που αρμόζουν σε αγωγή αποβολής, αφετέρου δε να απαγορευθεί εις αυτούς η διατάραξη της κατοχής του, να απαγγελθεί κατά των καθ' ων προσωπική κράτηση διάρκειας 5 μηνών και να απειληθεί εναντίον τους χρηματική ποινή ύψους 1.500 Ε για κάθε μελλοντική παράβαση των όρων της εκδοθησομένης απόφασης, και δη για κάθε περίπτωση αποβολής ή διατάραξης, αιτήματα που αρμόζουν μόνον σε αγωγή διατάραξης. Με τέτοιο περιεχόμενο και αιτήματα, όμως, υφίσταται ενδοιαστική και αντιφατική ανα-

φορά των πραγματικών περιστατικών που συγκροτούν την ιστορική βάση της αίτησης, διότι ο αιτών αναφέρει ταυτοχρόνως ότι διαταράχθηκε και αποβλήθηκε από την κατοχή των αυτών τμημάτων αγρών, όπερ είναι αδύνατον να συμβαίνει, σύμφωνα με τα ειδικότερα εκτιθέμενα στην αμέσως προηγηθείσα νομική σκέψη. Ομοίως και το αγωγικό αίτημα είναι προδήλως αντιφατικό, διότι ομοίως αιτείται την άρση των πράξεων διατάραξης της κατοχής του εκ μέρους των καθ' ων και συγχρόνως την αποβολή αυτών από την κατοχή τους, που προϋποθέτει απώλεια για τον αιτούντα, η δε εκτέλεση της απόφασης στην αποβολή γίνεται με το προβλεπόμενο από το άρθρο 943 παρ. 1 ΚΠολΔ άμεσο τρόπο, ήτοι με αποβολή του προσβλεά από το ακίνητο και την εγκατάσταση σ' αυτό του υπέρ ου η εκτέλεση δικαιούχου, γι' αυτό αποκλείεται και η χρήση μέσων της έμμεσης εκτέλεσης που προϋποθέτουν, άλλωστε, αίτηση περί παράλειψης ή ανοχής πράξης, όπως συμβαίνει στην περίπτωση διατάραξης της νομής και αρνητικής αγωγής (άρθρα 989 και 1108 ΑΚ αντίστοιχα - ΑΠ 807/88 Δνη 1991. 330). Επομένως, με βάση τα ανωτέρω κρατούντα πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι αγωγές απόδοσης και διατάραξης τόσο της νομής όσο και της κατοχής, αντιφασκουν ουσιαστικά, καθόσον τόσο οι ουσιαστικές προϋποθέσεις τους βρίσκονται σε αντίφαση, όσο και τα αποτελέσματά τους είναι αντιφατικά.

Περαιτέρω, καθ' όσον αφορά στις συνέπειες στην περίπτωση παραβίασεως των απαγορεύσεων για τη σώρευση, ο νόμος ορίζει, όπως προαναφέρθηκε, ότι το δικαστήριο ύστερα από αίτηση ή και

αυτεπαγγέλτως διατάσσει το χωρισμό. Για το ζήτημα αυτό δεν υπάρχει ομοφωνία. Συνήθως διατυπώνεται η άποψη, που βεβαίως βρίσκεται σε συμφωνία με το γράμμα της διατάξεως, ότι διατάσσεται απλώς ο χωρισμός των αγωγών που αντιφάσκουν, ώστε να παρασχεθεί η δυνατότητα, στον ενάγοντα να επιλέξει ποια από τις πολλές αγωγές θα ασκήσει (ΑΠ 448/11 Νόμος, ΕφΑρ 78/12 Δικογρ 2012. 479, ΕφΑθ 2575/10 ΑρχΝ 2010. 562, Εφίωαν 42/08 Αρμ 2009. 1001, ΕφΘεσ 80/08 Αρμ 2009. 1226, ΕφΑθ 6808/07 Δνη 2008. 520, ΕφΑθ 9902/05 Δνη 2007. 244, Μπέης ΠολΔ άρθ. 218 παρ. ΙΙΙ-ΙΙ 977, Κεραμέας ΑσΔικονΔ (1986) παρ. 76 σελ. 211 και σημ. 17, Παπαδάκης, Αγωγές Απόδοσης Μισθίου, Νο 972α σελ. 341). Η επιεικής άποψη, ότι δηλαδή δεν διατάσσεται ο χωρισμός αλλά εξετάζεται η προτασόμενη αγωγή (ΕφΘεσ 496/78 Αρμ 32. 698), δεν φαίνεται να βρίσκει έρεισμα στο νόμο, ενώ αντιθέτως μεταθέτει ανεπιτρέπτως το δικαίωμα και την ευθύνη της επιλογής από τον ενάγοντα στο δικαστήριο (ΕφΑθ 3815/97 ΕπΔικΠολ 2000. 158). Στα πλαίσια, όμως, της έρευνας του προβλήματος αυτού και προς ολοκλήρωση των σχετικών παρατηρήσεων, θα ήταν σκόπιμο, όπως υποστηρίζει μία μερίδα της νομολογίας (ΕφΑθ 10570/84 ΝοΒ 33. 832, ΕφΠειρ 784/79 Δνη 21. 149), να εξετάζεται η προτασόμενη αγωγή, τόσο όταν η άλλη είναι νόμω αβάσιμη, οπότε και θα πρέπει να απορρίπτεται, χωρίς να διατάσσεται χωρισμός, αφού έτσι εξυπηρετείται η αρχή της οικονομίας της δίκης και το αληθινό συμφέρον των διαδίκων, ακόμη δε και η ταχύτερη επίλυση των

διαφορών, όσον και όταν η άλλη υπάγεται σε διαφορετική διαδικασία, οπότε το δικαστήριο έχει την ευχέρεια, ενόψει της γενικότητας της παρ. 2 του άρθρου 218 ΚΠολΔ, η οποία δεν αρκείται μόνο στο χωρισμό, αλλά κάνει λόγο και για παραπομπή στο αρμόδιο δικαστήριο, ασφαλώς για την αναρμοδίως εισαχθείσα αγωγή μετά το χωρισμό, να παραπέμψει αυτή, που εκδικάζεται με διαφορετική διαδικασία, σε ιδιαίτερη συζήτηση.

Στην προκείμενη περίπτωση, η με το εκτιθέμενο, στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας, περιεχόμενο αίτηση θεμελιώνεται σε δύο κυρίως, παραλλήλως και σωρευτικώς προβαλλόμενες βάσεις (αποδόσεως και διαταράξεως της κατοχής), οι οποίες όμως αντιφάσκουν ουσιαστικώς μεταξύ τους ως προς τα αποτελέσματα. Έτσι, λοιπόν, η ένωση - περισσότερων αντιφασκουσών βάσεων της αιτήσεως προστασίας του δικαιώματος κατοχής του αιτούντος, οι οποίες σωρεύονται αυτοτελώς και παραλλήλως και όχι επικουρικώς, δεν επιφέρει, κατά τα προαναφερόμενα, ακυρότητα του δικογράφου, με συνέπεια την απόρριψη της αιτήσεως, αλλά διατάσσεται, συμφώνως προς τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 218 ΚΠολΔ, ο χωρισμός αυτών, με την έννοια, όμως, όχι της εκδίκασεως της προτασόμενης βάσεως της αιτήσεως, γεγονός που μεταθέτει ανεπιτρέπτως το δικαίωμα και την ευθύνη της επιλογής από τον αιτούντα στο δικαστήριο (ΕφΝαυπλ 17/07 Νόμος), αφού μάλιστα, δεν συντρέχει και περίπτωση υπαγωγής της άλλης βάσεως της αιτήσεως σε διαφορετική διαδικασία, οπότε και θα ήταν επιτρεπτή η εκδίκαση αυτής, αλλά της

παροχής της δυνατότητας στον αιτούντα να επιλέξει ποια από τις δύο αυτές βάσεις της αιτήσεως θα ασκήσει, σύμφωνα με τη νομική σκέψη που προηγήθηκε. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του έκρινε την αίτηση ως νόμω αβάσιμη, έσφαλε και συνεπώς, δεδομένου ότι η έλλειψη διαδικαστικής προϋποθέσεως ερευνάται από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως (άρθρα 218 παρ. 2 και 247 παρ. 1 ΚΠολΔ) και χωρίς ειδικό παράπονο του εκκαλούντος, πρέπει η εκκαλουμένη απόφαση να εξαφανιστεί καθ' όλες αυτής τις διατάξεις, δοθέντος ότι, όπως προεξετέθη, δεν διατάχθηκε με αυτή ο χωρισμός των अपαραδέκτως σωρευομένων στο δικόγραφο της αιτήσεως ως άνω αιτήσεων του αιτούντος, και να διαταχθεί ο χωρισμός των αιτήσεων (βάσεων), κατά τα οριζόμενα στο διατακτικό. Σημειωτέον ότι η απόφαση αυτή είναι επωφελέστερη για τον εκκαλούντα από την εκκληθείσα. Επομένως, παρά την εξαφάνιση της εκκαλουμένης το Δικαστήριο αυτό δεν χωρεί στην κατ' ουσίαν συζήτηση και έρευνα της αιτήσεως και της υποθέσεως επί του επιδικίου δικαι-

ώματος, όπως κατά τις ανωτέρω διατάξεις και αιτιολογίες απαιτείται για την παραδοχή του (αιτήματος αυτού), αλλά, κατά τα προεκτεθέντα, στην απόφαση χωρισμού των αιτητικών βάσεων, προκειμένου ο αιτών να επιλέξει μια αυτών, την οποία και να εισαγάγει στο δικαστήριο προς κρίση (ΕφΝαυπλ 17/07 Νόμος, ΕφΛαρ 301/03 Δικογρ 2003. 383).

Επειδή, κατ' ακολουθίαν των εκτεθέντων στις προηγούμενες σκέψεις της παρούσας, πρέπει η εκκαλουμένη απόφαση να εξαφανισθεί και να διαταχθεί ο χωρισμός των αιτήσεων (βάσεων), κατά τα οριζόμενα στο διατακτικό. Ενόψει δε του ότι η απόφαση αυτή είναι οριστική (ΑΠ 510/82, ΕφΑθ 2575/10 ό.π., ΕφΑθ 3815/97 ΕπΔικΠολ 2000. 158, ΕφΑθ 921/86 Δνη 27. 151), πρέπει τα δικαστικά έξοδα των διαδικών, αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας, να συμψηφισθούν εν όλω μεταξύ τους, γιατί η ερμηνεία των ως άνω κανόνων δικαίου που εφαρμόσθηκαν ήταν ιδιαιτέρως δυσχερής (ΚΠολΔ 179,183), και να διαταχθεί η απόδοση (επιστροφή) του παραβόλου...



ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

**7/2013 (Συμβ - άρθ. 3 ν. 3886/10
και 52 πδ 18/89)**

Πρόεδρος: Θεανώ Τζοβαρίδου

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Κοφινά

Δικηγόροι: Ιωάν. Βιολάρης, Δημ. Μπένης

Βάσει των αρχών της ισότητας, τυπικότητας, διαφάνειας και δημοσιότητας των όρων συμμετοχής σε διαγωνισμό δημοσίων συμβάσεων, απαιτείται, με ποινή απαραδέκτου της προσφοράς, ως ουσιώδης τυπική προϋπόθεση η υποβολή των εκ της διακήρυξης δικαιολογητικών με συγκεκριμένο περιεχόμενο για απόδειξη ιδιότητας κρίσιμης για τη συμμετοχή.

Μη έννομο συμφέρον του νόμιμα αποκλεισθέντος από διαγωνισμό προς αμφισβήτηση της νομιμότητας συμμετοχής άλλου, κατ' εξαίρεση όμως και βάσει της αρχής του ενιαίου μέτρου κρίσης δυνατή με έννομο συμφέρον προβολή ισχυρισμών αφορώντων αποκλειστικά την αποδοχή συμμετοχής διαγωνιζομένου παρά την ύπαρξη λόγου αποκλεισμού ίδιου με αυτόν που αποτέλεσε την αιτιολογία αποκλεισμού του.

Μη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής στην αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής στο διαγωνισμό, λόγω δέσμευσής της από το κανονιστικό πλαίσιο της διακήρυξης.

{...} 2. Επειδή, με την .../2012 διακήρυξη της «5ης Υγειονομικής Περιφέρειας

Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας» προκηρύχθηκε δημόσιος διαγωνισμός για την προμήθεια «Αναλώσιμα έγχυσης, διάφορες ιατρικές συσκευές και προϊόντα μετάγγισης, εξοπλισμοί χορήγησης φαρμάκων με ορρό» με τη χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού και κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή, προϋπολογισμού δαπάνης 414.784,97 Ε με Φ.Π.Α. Στο διαγωνισμό, ο οποίος διενεργήθηκε την 30.5.2012 μετείχαν δέκα εταιρείες, μεταξύ δε αυτών η αιτούσα και η εταιρία «Β.. Ν. Λ. Α.Ε.Β.Ε.», οι οποίες, όμως, με την .../13.6.2012 απόφαση του αναπληρωτή Διοικητή της 5ης Υγειονομικής Περιφέρειας Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας αποκλείσθηκαν, κατά το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία. Κατά της αποφάσεως αυτής ασκήθηκε προσφυγή του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 3886/2010 από την αιτούσα και την ως άνω εταιρία. Με την .../27.6.2012 απόφαση του ως άνω αναπληρωτή Διοικητή, η προσφυγή της αιτούσας απορρίφθηκε, ενώ της «Β. Ν. Λ. Α.Ε.Β.Ε.» έγινε εν μέρει δεκτή. Ήδη, με την κρινόμενη αίτηση η αιτούσα ζητεί τη λήψη των κατάλληλων ασφαλιστικών μ. προς προστασία των εννόμων συμφερόντων της και, ιδίως, την αναστολή εκτελέσεως της ανωτέρω .../27.6.2012 αποφάσεως περί αποκλεισμού της.

3. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και του ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης, εμπί-

ππει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών» (ΕΕ L 134). Επομένως, η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του ν. 3886/2010 (ΦΕΚ Α' 173).

4. Επειδή, η Διακήρυξη στο άρθρο 4 «Προσόντα και Δικαιολογητικά Συμμετοχής» ορίζει ότι «οι συμμετέχοντες οφείλουν να καταθέσουν, υποχρεωτικά επί ποινή απόρριψης, μαζί με την προσφορά τους στο φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής εγκαίρως και προσηκόντως, επί ποινή αποκλεισμού, τα ακόλουθα δικαιολογητικά, όπως αυτά περιγράφονται στο π.δ. 118/2007 και στο π.δ. 60/2007 και ειδικότερα Α. Έλληνες Πολίτες ... Β. Αλλοδαποί ... Γ. Νομικά πρόσωπα, ... εάν ο προσφέρων είναι Α.Ε. πρέπει να προσκομίσει. ... βεβαίωση της αρμόδιας Αρχής στην οποία υπάγεται η εταιρεία, όπου να βεβαιώνεται το τελευταίο ΔΣ, το αντίστοιχο ΦΕΚ (Τεύχος ΑΕ-ΕΠΕ) και στην οποία βεβαίωση να αναφέρεται ο αριθμός του ΦΕΚ και ένα επικυρωμένο αντίγραφο του στο οποίο υπάρχει δημοσιευμένη ολόκληρη η ανακοίνωση με το Διοικητικό Συμβούλιο και την εκπροσώπηση της συγκεκριμένης εταιρείας ... Η μη έγκαιρη και προσήκουσα υποβολή των ανωτέρω δικαιολογητικών συνιστά λόγο αποκλεισμού του προμηθευτή από το διαγωνισμό ... Δ. Συνεταιρισμοί ... Ε. Ενώσεις προμηθευτών που υποβάλλουν κοινή προσφορά ... Η μη έγκαιρη και προσήκουσα υποβολή των ανωτέρω δικαιολογητικών του παρόντος άρθρου συ-

νιστά λόγο αποκλεισμού του προμηθευτή από το διαγωνισμό».

5. Επειδή, η διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο που δεσμεύει τόσο την αρχή που διενεργεί το διαγωνισμό όσο και τους διαγωνιζόμενους. Επιβάλλεται δε να προσδιορίζονται επακριβώς στη διακήρυξη τα προς συμμετοχή στο διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς, δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Ενόψει αυτών, αλλά και των αρχών της ισότητας, της τυπικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας των ελάχιστων όρων συμμετοχής που διέπουν τη διαδικασία συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων, ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει τα αξιούμενα από τη διακήρυξη ή από τυχόν άλλη διάταξη, στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει, δικαιολογητικά και στοιχεία για την απόδειξη ιδιότητας κρίσιμης για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 19/11, ΣΤΕ 1329/08). Περαιτέρω, κατά την έννοια των προαναφερομένων διατάξεων του άρθρου 4 της .../2012 διακήρυξης, η υποβολή από την ανώνυμη εταιρία της ως άνω βεβαίωσης της αρμόδιας Αρχής στην οποία υπάγεται η εταιρεία, με το παρατιθέμενο σε αυτή περιεχόμενο, αποτελεί ουσιώδη τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στο διαγωνισμό, παράβαση δε του εν λόγω κανόνα εκ μέρους της συμμετάσχουσας εταιρίας στο διαγωνισμό, δηλαδή παράλειψη συνυποβολής με την προσφορά της παραπάνω βεβαίωσης, καθιστά την υποβληθείσα προσφορά της απαράδεκτη (πρβλ. ΕΑ 422/09, 1021/08).

6. Επειδή, η Επιτροπή Αποσφράγισης και Αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμ-

μετοχής της ως άνω διακήρυξης διαπίστωσε ότι η αιτούσα «δεν κατέθεσε βεβαίωση αρμόδιας Αρχής, στην οποία υπάγεται η εταιρεία, που να βεβαιώνεται το τελευταίο Δ.Σ. με το αντίστοιχο ΦΕΚ σύμφωνα πάντα με τη λίστα των απαιτούμενων δικαιολογητικών του άρθρου 4...» και με το από 30.5.2012 πρακτικό γνωμοδότησε για τον αποκλεισμό της από το διαγωνισμό. Την ανωτέρω γνωμοδότηση υιοθέτησε ο Αναπληρωτής Διοικητής της 5ης Υγειονομικής Περιφέρειας Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας με την .../13.6.2012 απόφασή του. Κατά της απόφασης αυτής, η αιτούσα άσκησε την .../18.6.2012 προδικαστική προσφυγή του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 3886/2010, προβάλλοντας ότι από το ΦΕΚ τ. Α.Ε.-Ε.Π.Ε. .../23.10.2008 που κατέθεσε στην Επιτροπή προκύπτει η συγκρότηση του τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου σε σώμα και η ανάθεση αρμοδιοτήτων στα μέλη του, το δε Διοικητικό αυτό Συμβούλιο είναι το ισχύον σήμερα, γεγονός που δεν αμφισβητείται ούτε από την αναθέτουσα αρχή ούτε από κάποιον άλλον διαγωνιζόμενο και το οποίο ευχερώς επαληθεύεται στην ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Άλλωστε, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η βεβαίωση της Νομαρχίας έχει ισχύ τριών μηνών, κατά το χρονικό διάστημα των οποίων η σύνθεση του Δ.Σ. μπορεί να αλλάξει, ενώ στην ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου μπορεί να διαπιστωθεί ποιο είναι το ισχύον Δ.Σ. της εταιρίας και ποιο ήταν σε οποιαδήποτε στιγμή κατά το παρελθόν. Ο αναπληρωτής Διοικητής της 5ης Υγειονομικής Περιφέρειας Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, κατ' αποδοχή του από 25.6.2012 πρακτικού της Επιτροπής

προσφυγών, με την ίδια ως άνω αιτιολογία απέρριψε με την ήδη προσβαλλόμενη .../27.6.2012 απόφαση την προσφυγή.

7. Επειδή, η αιτούσα, με την κρινόμενη αίτηση ζητά να διαταχθούν τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα προς προστασία των εννόμων συμφερόντων της και να ανασταλούν οι πράξεις αποκλεισμού της από το διαγωνισμό.

8. Επειδή, η προσφορά της αιτούσας αποκλείστηκε με την αιτιολογία ότι δεν κατέθεσε βεβαίωση αρμοδίας Αρχής στην οποία υπάγεται η εταιρεία που να βεβαιώνεται το τελευταίο Δ.Σ. με το αντίστοιχο ΦΕΚ. Η αιτούσα, η οποία συνομολογεί την πραγματική βάση της αιτιολογίας αυτής, επαναλαμβάνει τους προβαλλόμενους με την προδικαστική προσφυγή ισχυρισμούς, προσθέτοντας ότι «η βεβαίωση της Νομαρχίας άλλωστε δεν διασφαλίζει το σκοπό για τον οποίο ζητείται, το ίδιο αποτελεσματικά με τα δημόσια στοιχεία της ιστοσελίδας του Εθνικού Τυπογραφείου». Όμως, εν όψει του ότι κατά την υποβολή της προσφοράς στο διαγωνισμό κατέθεσε μεταξύ των δικαιολογητικών και την προβλεπόμενη από το άρθρο 4 παρ. 3.2 της διακηρύξεως υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α' 75), με την οποία δήλωσε ότι «αποδέχεται ανεπιφύλακτα τους όρους της παρούσας προκήρυξης» αποστερήθηκε, έτσι, του εννόμου συμφέροντος να αμφισβητήσει τη νομιμότητα του εν λόγω όρου και, συνεπώς, ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος (ΕΑ 67, 131, 714/03, 386, 1033, 1040/05, 727/06, 1127/07, 63/08, 1064/08). Περαιτέρω, η προσκόμιση της ως άνω βεβαίωσης, κατά

τα προεκτεθέντα στην 5η σκέψη, αποτελεί ουσιώδη τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στον ως άνω διαγωνισμό και ως εκ τούτου ο λόγος ότι παρέλκει η προσκόμισή της δεδομένου ότι η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου κατά τη διενέργεια του διαγωνισμού προκύπτει ευχερώς από τα δεδομένα που βρίσκονται στη διάθεση της αναθέτουσας αρχής (ΦΕΚ τ. Α.Ε. - Ε.Π.Ε. .../23.10.2008, ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου) και μάλιστα με μεγαλύτερη ακρίβεια σε σχέση με την απαιτούμενη από τη διακήρυξη βεβαίωση, δεν πιθανολογείται σοβαρά ως βάσιμος.

9. Επειδή, ο λόγος ότι η συμμετοχή της αιτούσας στο διαγωνισμό επιβάλλεται από λόγους δημοσίου συμφέροντος, η ικανοποίηση του οποίου απαιτεί τη μεγαλύτερη συμμετοχή υποψηφίων αναδόχων για την επίτευξη χαμηλότερης τιμής, δεν πιθανολογείται σοβαρά ως βάσιμος. Και τούτο διότι η, κατά παράβαση του κανονιστικού πλαισίου που δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή όσο και τους διαγωνιζόμενους, συμμετοχή στο διαγωνισμό υποψηφίου χωρίς την υποβολή του αξιούμενου από τη διακήρυξη δικαιολογητικού και, εν προκειμένω, η τυχόν αποδοχή της προσφοράς της αιτούσας παρά τη μη υποβολή της ως άνω βεβαίωσης, θα ερχόταν σε αντίθεση με το ρητό σχετικό όρο της διακηρύξεως και, κατά συνεκδοχή, με αρχές που αποβλέπουν κατ' αρχήν στην ικανοποίηση του δημόσιου συμφέροντος, δηλαδή με την αρχή της τυπικότητας που διέπει τους δημόσιους διαγωνισμούς και αποσκοπεί στην ύπαρξη διαφάνειας κατά τη διεξαγωγή τους, την εντεύθεν απορρέουσα αρχή της τήρησης ενιαίου μέτρου

κρίσεως μεταξύ των διαγωνιζομένων κατά την αξιολόγηση των προσφορών τους καθώς και της αρχής του υγιούς ανταγωνισμού (πρβλ. ΣτΕ 804/10 κ.ά., ΕΑ 311/09 κ.ά.). Ως εκ τούτου, η παράβαση των ως άνω αρχών με σκοπό τη συμμετοχή μεγαλύτερου αριθμού υποψηφίων στο διαγωνισμό, μεταξύ των οποίων και της αιτούσας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εξάλλου, από τις επτά εταιρίες που υπέβαλαν προσφορές, οι δύο μόνο αποκλείστηκαν και οι υπόλοιπες πέντε συνεχίζουν στο επόμενο στάδιο της αξιολόγησης των προσφορών τους.

10. Επειδή, σύμφωνα με το από 30.5.2012 πρακτικό της Επιτροπής αποσφράγισης και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής της ως άνω διακήρυξης, η εταιρεία «Β. Ν. Λ. Α.Ε.Β.Ε.Ε.» αποκλείστηκε και για το λόγο ότι «δεν δηλώνεται το τελευταίο ΦΕΚ επίσημης και νόμιμης παρουσίασης του Δ.Σ. της εταιρίας στη βεβαίωση της αρμόδιας Αρχής στην οποία υπάγεται η εταιρία». Στη συνέχεια, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η προδικαστική προσφυγή που άσκησε η ως άνω εταιρία, έγινε εν μέρει δεκτή με την αιτιολογία ότι «από το φάκελο των δικαιολογητικών απορρέει το σχετικό ΦΕΚ νόμιμης παρουσίασης του Δ.Σ. της εταιρείας» ενώ απορρίφθηκε για ελλείψεις σε άλλα δικαιολογητικά. Ενόψει αυτών, η αιτούσα ισχυρίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή παραβίασε το ίσο μέτρο κρίσεως και προέβη σε κακή χρήση της διακριτικής ευχέρειας, αφού για την ίδια παράλειψη εκ μέρους της, η Διοίκηση απέρριψε τη συμμετοχή της στο διαγωνισμό. Ο ισχυρισμός αυτός,

δεδομένου ότι δεν θα μπορούσε να είχε προβληθεί με την προδικαστική προσφυγή της αιτούσας αφού αναφέρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση που εκδόθηκε επί της προδικαστικής προσφυγής, παραδεκτώς προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση και ο σχετικός λόγος της καθής αρχής ότι είναι απαράδεκτος ως το πρώτον προβαλλόμενος με το δικόγραφο της αίτησης, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

11. Επειδή, όπως έχει γίνει δεκτό, διαγωνιζόμενος, ο οποίος νομίμως αποκλείεται από διαγωνισμό δεν έχει μεν έννομο συμφέρον να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της συμμετοχής άλλου διαγωνιζομένου, δοθέντος ότι με τον αποκλεισμό του καθίσταται, ως προς το διαγωνισμό αυτό, τρίτος, κατ' εξαίρεση όμως, και προς διασφάλιση της αρχής του ενιαίου μέτρου κρίσεως, η οποία αποτελεί ειδικότερη έκφανση των αρχών της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας που διέπουν το σύνολο του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, με έννομο συμφέρον προβάλλει ισχυρισμούς αναφερόμενους αποκλειστικώς στην αποδοχή της συμμετοχής άλλου διαγωνιζομένου παρά τη συνδρομή λόγου αποκλεισμού ίδιου με εκείνον που απετέλεσε την αιτιολογία αποκλεισμού του (βλ. ΕΑ 1194, 569/08, 43, 717, 1319/07, 351, 508/04). Τέτοια περίπτωση, όμως, δεν συντρέχει εν προκειμένω. Και τούτο διότι η μεν αιτούσα αποκλείσθηκε από το διαγωνισμό διότι κρίθηκε ότι δεν υπέβαλε την εν λόγω υπηρεσιακή βεβαίωση (υπέβαλε απλώς το ΦΕΚ Τεύχος Α.Ε.-Ε.Π.Ε. .../23.10.2008), ενώ η εταιρεία «Β. Ν. Λ. Α.Ε.Β.Ε.Ε.» υπέβαλε βεβαίωση αρμόδι-

ας αρχής στην οποία, όμως, δεν υπήρχε δήλωση «του τελευταίου ΦΕΚ επίσημης και νόμιμης παρουσίας του Δ.Σ. της εταιρείας», η δε προδικαστική προσφυγή έγινε δεκτή ως προς το ότι το σχετικό ΦΕΚ νόμιμης παρουσίας του Δ.Σ. προέκυψε από το φάκελο των δικαιολογητικών. Είναι συνεπώς απορριπτέα η αίτηση για τον κατά παράβαση του ενιαίου μέτρου κρίσης αποκλεισμό της αιτούσας καθώς επίσης και για την κατά κακή χρήση της διακριτικής ευχέρειας απόρριψη της προσφυγής της, καθόσον η αναθέτουσα αρχή δεσμευόμενη από το κανονιστικό πλαίσιο της διακήρυξης δεν διαθέτει διακριτική ευχέρεια για την αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής στο διαγωνισμό.

12. Επειδή, σύμφωνα με τα ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί...

73/2013 (Συμβ)

Πρόεδρος: Ιωάν. Καλαμάρας

Εισηγήτρια: Ίλια Φωτιάδου

Άμεση εκτέλεση πράξεων για την υπηρεσιακή κατάσταση υπαλλήλων νπδδ, όπως οι πράξεις καθορισμού των εφημεριών ιατρών του ΕΣΥ στα νοσοκομεία, εκτός αν κατ' εξαίρεση θα προκληθεί στον υπάλληλο σοβαρή ανεπανόρθωτη βλάβη, συνεκτιμωμένων των αναγκών της υπηρεσίας.

Μη πρόδηλη, λόγω ανάγκης ενδελεχούς έρευνας, η επίλυση στο πλαίσιο της αναστολής του αν οι δ/ξεις περί εφημεριών των άνω ιατρών, καθό επιτρέπουν απασχόληση υπερβαίνουσα τις 48 ώρες εβδομαδιαίως κατά μέσο όρο ανά περίοδο 4 μηνών χωρίς τη

ρητή συναίνεσή τους, παραβιάζουν το νόμο και τις κοινοτικές Οδηγίες.

Αρμόδιος να εγκρίνει πρόσθετες ενεργές εφημερίες λόγω επιτακτικών αναγκών είναι ο Διοικητής της Υγειονομικής Περιφέρειας, κατόπιν εισήγησης του ΔΣ του νοσοκομείου ύστερα από γνώμη του Επιστημονικού Συμβουλίου. Μη εκτελεστή η απόφαση του ΔΣ περί προέγκρισης αυτών.

Μη πρόδηλη βασιμότητα λόγου παραβίασης του 288 ΑΚ περί καλόπιστης εκπλήρωσης των παροχών.

Μη αναστολή, παρά τη δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη της αιτούσας εκ της καταπόνησης λόγω συνεχούς απασχόλησης στο νοσοκομείο κατά τις υπεράριθμες ενεργές εφημερίες χωρίς συναίνεσή της, καθόσον το δημόσιο συμφέρον επιτάσσει συνεχή λειτουργία της παιδιατρικής κλινικής.

{...} 2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται να ανασταλεί η εκτέλεση α) της υπ' αριθ. .../21.5.2013 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Γενικού Νοσοκομείου Κ., με την οποία εγκρίθηκε το πρόγραμμα εφημεριών των ιατρών του Νοσοκομείου για το μήνα Ιούνιο 2013 και προβλέφθηκε ότι η αιτούσα, ιατρός του Ε.Σ.Υ. με βαθμό Επιμελητή Α' Παιδιατρικής, που υπηρετεί στο εν λόγω Νοσοκομείο, θα πραγματοποιήσει κατά το μήνα αυτό πέντε ενεργές εφημερίες (2, 10, 19, 25, 29/6) και δύο εφημερίες ετοιμότητας (17, 26/6) και β) της υπ' αριθ. .../21.5.2013 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Γενικού Νοσοκομείου Καρδίτσας, με την οποία προεγκρίθηκε πρόγραμμα πρόσθετων εφημεριών των

ιατρών του Νοσοκομείου για το μήνα Ιούνιο 2013 και προβλέφθηκε ότι η αιτούσα, ιατρός του Ε.Σ.Υ. με βαθμό Επιμελητή Α' Παιδιατρικής, που υπηρετεί στο εν λόγω Νοσοκομείο, θα πραγματοποιήσει κατά το μήνα αυτό τρεις πρόσθετες ενεργές εφημερίες (12, 28 και 30/6).

3. Επειδή, στο άρθρο 52 του π.δ.18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας» - οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται και στις υπαγόμενες στη δικαιοδοσία των διοικητικών εφετιών ακυρωτικές διαφορές, δυνάμει του άρθρου 4 του ν. 702/1977 (ΦΕΚ Α' 268) - ορίζεται ότι: «1. ... 3. Η αίτηση πρέπει να διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση ... 4. ... 6. Η αίτηση αναστολής εκτέλεσης γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώσεως. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. 7. Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση

ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη. 8. ...».

4. Επειδή, όπως παγίως έχει κριθεί, οι διοικητικές πράξεις που αναφέρονται στην υπηρεσιακή κατάσταση δημοσίων υπαλλήλων και υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όπως στην κρινόμενη περίπτωση οι πράξεις περί καθορισμού των εφημεριών ιατρών του Ε.Σ.Υ. στα Νοσοκομεία, συνάπτονται με την ομαλή λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας και η άμεση εκτέλεσή τους επιβάλλεται από λόγους δημοσίου συμφέροντος. Κατά συνέπεια, οι πράξεις αυτές δεν υπόκεινται σε αναστολή εκτέλεσης, εκτός εάν, εξαιτίας της συνδρομής εξαιρετικών λόγων, η άμεση εκτέλεση των πράξεων αυτών θα μπορούσε να προξενήσει στον υπάλληλο σοβαρή και ανεπανόρθωτη βλάβη, οπότε μπορεί να χορηγηθεί αναστολή, αφού συνεκτιμηθούν και οι ανάγκες της δημόσιας υπηρεσίας (βλ. ΕΑ ΣτΕ 285/07 κ.ά.).

5. Επειδή, με το άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 3205/2003 ορίζεται ότι «1. Η συμμετοχή των ιατρών του Ε.Σ.Υ., των μελών Δ.Ε.Π. τμημάτων ιατρικής και όλων των ιατρών που με οποιαδήποτε σχέση προσφέρουν υπηρεσία στα νοσοκομεία στο πρόγραμμα εφημεριών, είναι υποχρεωτική για όλους τους βαθμούς και βαθμίδες, σύμφωνα με τις εκάστοτε υπηρεσιακές ανάγκες». Με την παρ. 11 Α του ίδιου άρθρου (όπως προστέθηκε με το άρθρο 4 του ν. 3868/2010) ορίζεται ότι «...Στη Β' ζώνη (στην οποία ανήκει και το Γ.Ν. Καρδίτσας, βλ. παρ. 2 β' άρθρου 45 ν. 3205/2003) οι ειδικευμένοι ιατροί λαμβάνουν μηνιαίως

αποζημίωση που δεν υπερβαίνει τις 7 εφημερίες, από τις οποίες οι Συντονιστές Διευθυντές και Διευθυντές λαμβάνουν μέχρι 4 ενεργές εφημερίες και μέχρι 3 εφημερίες ετοιμότητας καθημερινές και οι υπόλοιποι ειδικευμένοι 7 εφημερίες, εκ των οποίων μέχρι 5 ενεργές εφημερίες και μέχρι 2 εφημερίες ετοιμότητας καθημερινές». Και στις παρ. Γ' και Δ' της ίδιας παραγράφου του ίδιου άρθρου και νόμου ορίζεται ότι «Γ. Με απόφαση του Διοικητή της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας, που εκδίδεται με εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του νοσοκομείου, ύστερα από γνώμη του Επιστημονικού Συμβουλίου του, μπορεί να εγκρίνονται πρόσθετες εφημερίες, με σκοπό την κάλυψη αναγκών του νοσοκομείου. Η αποζημίωση των ιατρών για τις επιπλέον εφημερίες καταβάλλονται από διαθέσιμα κονδύλια του νοσοκομείου και από διαθέσιμους πόρους των Υγειονομικών Περιφερειών. Δ. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία καταβολής της αποζημίωσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα που αφορά την έγκριση και τη χορήγηση των επιπλέον εφημεριών από τα νοσοκομεία». Τέλος, με το άρθρο μόνο της Κ.Υ.Α. Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης αριθμ. 2/75264/0022 «Εφημερίες γιατρών» (ΦΕΚ Β' 1883/2.12.2010) ορίζεται ότι «1. Για την κάλυψη των αναγκών των νοσοκομείων μπορεί να εγκρίνονται πρόσθετες εφημερίες με απόφαση του Διοικητή της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας, που εκδίδεται μετά από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του νοσοκομείου ύστερα από γνώμη του Επιστημονι-

κού Συμβουλίου. Οι πρόσθετες εφημερίες πρέπει να καλύπτουν πραγματικά κενά του προγράμματος εφημεριών σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3868/3.8.2010, και να αφορούν τις ειδικότητες για τις οποίες υπάρχει επιτακτική ανάγκη, με αιτιολογημένη απόφαση ανά ημέρα εφημερίας, ειδικότητα και αριθμό ιατρών. 2. Η καταβολή της αποζημίωσης για τις ανωτέρω επιπλέον εφημερίες που πραγματοποιήθηκαν μηνιαίως, γίνεται με την έκδοση χρηματικού εντάλματος πληρωμής, από το οικείο Νοσοκομείο, μετά από σχετική βεβαίωση για την πραγματοποίησή τους από το Διοικητή του Νοσοκομείου, η οποία εκδίδεται μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του επόμενου μήνα και συνοδεύει το ως άνω χρηματικό ένταλμα. 3. Η αποζημίωση των ιατρών για τις επιπλέον εφημερίες καταβάλλονται από διαθέσιμα κονδύλια του νοσοκομείου και από διαθέσιμους πόρους των Υγειονομικών Περιφερειών και δεν μπορεί να υπερβεί από 1.12.2010 το ποσοστό 9% της συνολικής μηνιαίας αποζημίωσης των τακτικών εφημεριών για κάθε Υ.ΠΕ».

6. Επειδή, από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι (από της ισχύος του ν. 3868/2010, που προσέθεσε την παρ. 11 του άρθρου 45 του ν. 3205/2003) οι ειδικευμένοι ιατροί Ε.Σ.Υ. με βαθμό Επιμελητή Α' ή Β' των νοσοκομείων της Ζώνης Β' (όπου και το Γ. Ν. Καρδίτσας) υποχρεούνται να παρέχουν μηνιαίως μέχρι 7 εφημερίες, εκ των οποίων μέχρι 5 ενεργές εφημερίες και μέχρι 2 εφημερίες ετοιμότητας καθημερινές. Επί πλέον τούτων, υποχρεούνται να παρέχουν και πρόσθετες εφημερίες, καθοριζόμενες με απόφαση του Διοικητή της οικείας Υγει-

ονομικής Περιφέρειας, που εκδίδεται μετά από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του νοσοκομείου ύστερα από γνώμη του Επιστημονικού Συμβουλίου. Οι πρόσθετες αυτές εφημερίες, πρέπει να καλύπτουν πραγματικά κενά του προγράμματος εφημεριών, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3868/3.8.2010, και να αφορούν τις ειδικότητες, για τις οποίες υπάρχει επιτακτική ανάγκη, σύμφωνα με αιτιολογημένη απόφαση ανά ημέρα εφημερίας, ειδικότητα και αριθμό ιατρών.

7. Επειδή, εξάλλου, με τις διατάξεις του άρθρου 6 της Οδηγίας 2003/88/ΕΚ (ΕΕ L 299 της 18.11.2003), ορίζεται ότι «Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε, σε συνάρτηση με τις επιταγές προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων: α) η εβδομαδιαία διάρκεια εργασίας να περιορίζεται με νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις ή με συλλογικές συμβάσεις ή συμφωνίες μεταξύ κοινωνικών εταίρων• β) ο χρόνος εργασίας να μην υπερβαίνει, ανά επτάημερο, τις 48 ώρες, κατά μέσο όρο, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών». Με τις διατάξεις του άρθρου 16 της ίδιας Οδηγίας ορίζεται ότι «Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν: α) ... β) για την εφαρμογή του άρθρου 6 (ανώτατη εβδομαδιαία διάρκεια εργασίας), περίοδο αναφοράς η οποία δεν υπερβαίνει τους τέσσερις μήνες...». Με τις διατάξεις του άρθρου 17 της ίδιας Οδηγίας ορίζεται ότι «1. Τα κράτη μέλη, τηρώντας τις γενικές αρχές για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, μπορούν να παρεκκλίνουν από τα άρθρα 6, ..., εφόσον η διάρκεια του χρόνου εργασίας, λόγω των ιδιαίτερο-

τήτων της ασκούμενης δραστηριότητας, δεν υπολογίζεται ή/και δεν προκαθορίζεται ή μπορεί να καθορίζεται από τους ίδιους τους εργαζόμενους, ιδίως δε εφόσον πρόκειται για: α) διευθυντικά στελέχη ή άλλα πρόσωπα εξουσιοδοτημένα να λαμβάνουν αποφάσεις αυτόνομα, β) ... ή γ) ...». Με τις διατάξεις του άρθρου 22 της ίδιας Οδηγίας ορίζεται ότι: «1. Ένα κράτος μέλος δύναται να μην εφαρμόζει το άρθρο 6, τηρώντας πάντα τις γενικές αρχές προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, εφόσον λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται ότι: α) ο εργοδότης δεν ζητά από τον εργαζόμενο να εργασθεί περισσότερες από 48 ώρες ανά επτάήμερο, περίοδο που υπολογίζεται ως μέσος όρος της κατά το άρθρο 16 στοιχείο β) περιόδου αναφοράς, εκτός αν ο εργαζόμενος συναινεί για την παροχή της εργασίας αυτής, β) ο εργαζόμενος δεν υφίσταται καμία ζημία αν δεν δεχθεί να εκτελέσει την εργασία αυτή, γ) ...».

8. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 1 του π.δ. 88/1999 «Προδιαγραφές οργάνωσης χρόνου εργασίας (οδηγία 93/104/ΕΚ)» (με τις διατάξεις του οποίου εφαρμόσθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη η ανωτέρω κοινοτική οδηγία περί χρόνου εργασίας) ορίζεται ότι «1. Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 93/104/ΕΚ της 23.11.1993 «Σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας». 2. ... 5. Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται εφόσον άλλες διατάξεις, οι οποίες αφορούν σε σχετικές κοινοτικές πράξεις, περιλαμβάνουν ειδικότερες

απαιτήσεις περί οργάνωσης του χρόνου εργασίας για ορισμένες επαγγελματικές ασχολίες ή δραστηριότητες. (Η παρ. 5 προστέθηκε με την παρ. 2 άρθρ. 1 π.δ. 76/2005, ΦΕΚ Α' 117/19.5.2005 - συμμόρφωση με την οδηγία 2000/34/ΕΚ)». Με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ίδιου π.δ. (88/1999) ορίζεται ότι: «Με την επιφύλαξη των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, ο χρόνος εβδομαδιαίας εργασίας των μισθωτών δεν μπορεί να υπερβαίνει ανά περίοδο το πολύ 4 μηνών τις 48 ώρες κατά μέσο όρο, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών...». Ειδικότερα όμως με το άρθρο έκτο παρ. 1 ν. 3527/2007 (ΦΕΚ Α' 25/9.2.07) ορίζεται ότι: «1. Αναστέλλεται μέχρι τις 30.6.2007 η ισχύς της διάταξης του άρθρου 6 του π.δ. 88/1999 και της διάταξης του άρθρου 5 του π.δ. 76/2005, ως προς τους ειδικευμένους ιατρούς, τους ειδικευόμενους ιατρούς και το προσωπικό των νοσηλευτικών και παρόμοιων ιδρυμάτων. Η αναστολή της ισχύος των εν λόγω διατάξεων δύναται να παραταθεί έως τις 31.12.2007, με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης». Σύμφωνα με την ΥΑ 2/42003/0022 (ΦΕΚ Β' 1337/31.7.07) ορίζεται ότι: «Αναστέλλεται μέχρι 31.12.2007 η ισχύς των διατάξεων του άρθρου 6 του π.δ. 88/1999 και του άρθρου 5 του π.δ. 76/2006, ως προς τους ειδικευμένους ιατρούς, τους ειδικευόμενους ιατρούς και το προσωπικό των νοσηλευτικών και παρόμοιων ιδρυμάτων...». Με το άρθρο ενδέκατο ν. 3654/2008, ΦΕΚ Α' 57/3.4.08, ορίζεται ότι: «Αναστέλλεται μέχρι τις 30.6.2008 η ισχύς της διάταξης του άρθρου 6 του π.δ.

88/1999 και της διάταξης του άρθρου 5 του π.δ. 76/2005, ως προς τους ειδικευμένους ιατρούς, τους ειδικευόμενους ιατρούς και το προσωπικό των νοσηλευτικών και παρόμοιων ιδρυμάτων. Η αναστολή της ισχύος των εν λόγω διατάξεων δύναται να παραταθεί έως τις 31.12.2008, με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η διάταξη αυτή ισχύει αναδρομικά από 1.1.2008». Σύμφωνα με την Υ.Α. 2/44833/0022, ΦΕΚ Β' 1521/4.8.08, όπως διορθώθηκε με τις ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ του ΦΕΚ Β' 1773/3.9.08, αποφασίστηκε η «...αναστολή από 1.7.2008 μέχρι 31.12.2008 της ισχύος των διατάξεων του άρθρου 6 του π.δ. 88/1999 και του άρθρου 5 του π.δ. 76/2005, ως προς τους ειδικευμένους ιατρούς, τους ειδικευόμενους ιατρούς και το προσωπικό των νοσηλευτικών και παρόμοιων ιδρυμάτων». Τέλος με το άρθρο 14 (άρθρο 17 οδηγίας) του ίδιου π.δ. 88/1999 ορίζεται ότι: «1. Τηρουμένων των γενικών αρχών για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, επιτρέπονται παρεκκλίσεις από τα άρθρα ... 6. ... 8 για: α. Διευθυντικά στελέχη. β. ... γ. ...».

9. Επειδή, από το άρθρο 6 του π.δ. 88/1999 ορίζεται ότι ο χρόνος εβδομαδιαίας εργασίας των μισθωτών δεν μπορεί να υπερβαίνει ανά περίοδο το πολύ 4 μηνών τις 48 ώρες κατά μέσο όρο, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών. Το όριο αυτό όμως τελεί «υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας». Τέτοιες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας ορίζουσες υπέρτερο όριο απασχόλησης για τους ειδικευμένους γιατρούς του Ε.Σ.Υ.

είναι οι ανωτέρω ειδικότερες διατάξεις του άρθρου 45 παρ. 11 Α, Γ και Δ του ν. 3205/2003, όπως ισχύουν, καθώς και του άρθρου μόνου της Κ.Υ.Α. Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης αριθμ. 2/75264/0022 «Εφημερίες γιατρών» (ΦΕΚ Β' 1883/2.12.2010). Ενόψει τούτων, ανακύπτει το ερευνητέο στα πλαίσια της ασκήσεως αιτήσεως ακυρώσεως ζήτημα, αν οι διατάξεις αυτές της κείμενης νομοθεσίας περί εφημεριών των ιατρών του Ε.Σ.Υ., και στη συγκεκριμένη περίπτωση ιατρού με βαθμό Επιμελητή Α', κατά το μέρος που επιτρέπουν απασχόληση του ιατρού υπερβαίνουσα τις 48 ώρες εβδομαδιαίως κατά μέσο όρο ανά περίοδο το πολύ 4 μηνών, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών, χωρίς τη ρητή συναίνεση του ιατρού, παραβιάζουν τις διατάξεις του άρθρου 6, 14 και 22 της Οδηγίας 2003/88/ΕΚ. Η επίλυση του ζητήματος αυτού όμως απαιτεί ενδελεχή εξέταση και δεν είναι πρόδηλη στα πλαίσια της κρινομένης αναστολής εκτέλεσης.

10. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η αιτούσα είναι μόνη ιατρός του Ε.Σ.Υ. του Γενικού Νοσοκομείου Καρδίτσας με βαθμό Επιμελητή Α' Παιδιατρικής και υπηρετεί ως ιατρός της Παιδιατρικής Κλινικής του Νοσοκομείου. Με την υπ' αριθ. .../21.5.2013 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Γενικού Νοσοκομείου Καρδίτσας (α' προσβαλλόμενη), εγκρίθηκε το πρόγραμμα εφημεριών των ιατρών του Νοσοκομείου για το μήνα Ιούνιο 2013 και προβλέφθηκε ότι η αιτούσα θα πραγματοποιήσει κατά τον μήνα αυτό στην Παιδιατρική Κλινική πέντε ενεργές εφημερίες (2, 10, 19,

25, 29/6) και δύο εφημερίες ετοιμότητας (17, 26/6). Στη συνέχεια, με την υπ' αριθ. .../21.5.2013 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Γενικού Νοσοκομείου Καρδίτσας, προεγκρίθηκε πρόγραμμα πρόσθετων εφημεριών των ιατρών του Νοσοκομείου για το μήνα Ιούνιο 2013 και προβλέφθηκε ότι η αιτούσα θα πραγματοποιήσει κατά το μήνα αυτό στην Παιδιατρική Κλινική τρεις πρόσθετες ενεργές εφημερίες (12, 28 και 30/6).

11. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση η αιτούσα επιδιώκει να ανασταλεί η εκτέλεση των προσβαλλομένων αποφάσεων, επικαλούμενη πρόδηλη βασιμότητα της ασκηθείσης αιτήσεως ακυρώσεως. Ειδικότερα, προβάλλει ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις καθορισμού εφημεριών είναι κατάφωρα παράνομες, διότι εκδόθηκαν κατά παράβαση των νόμων και των κοινοτικών οδηγιών περί της καθορισμένης ανώτατης διάρκειας εβδομαδιαίας απασχόλησης, δεδομένης της ρητής άρνησης της αιτούσης (που εκδηλώθηκε με δήλωσή της με αριθμό πρωτ. .../27.2.2013 προς το Νοσοκομείο) ως προς την παράταση του ορίου απασχόλησής της, παράταση που οδηγεί στην φυσική και σωματική της εξόφωση. Η παρανομία αυτή οφείλεται, κατά την αιτούσα, στο ότι η Διοίκηση αρνείται και δεν λαμβάνει μέτρα για την ομαλή λειτουργία του νοσοκομείου και της παιδιατρικής κλινικής και συγκεκριμένα μέτρα προς πλήρωση των κενών θέσεων εργασίας και προς κάλυψη των αναγκών των προγραμμάτων εφημεριών με γιατρούς γενικής παθολογίας, με αποτέλεσμα η αιτούσα να οδηγείται μετά την ήδη επί τέσσερις συνεχείς μήνες (Μάρτιο, Απρίλιο, Μάιο και

Ιούνιο) πραγματοποίηση οκτώ εφημεριών μηνιαίως σε πλήρη καταπόνηση, η οποία καθιστά ιδιαιτέρως δυσχερή την εκπλήρωση των καθηκόντων της.

12. Επειδή, η δεύτερη προσβαλλόμενη πράξη δεν αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη, δεδομένου ότι με αυτή το Δ. Σ. του Νοσοκομείου εισηγείται (προεγκρίνει) προς το Διοικητή της 5ης Υ.Δ.Ε. τις πρόσθετες ενεργές εφημερίες που απαιτούνται λόγω επιτακτικών αναγκών για την εύρυθμη λειτουργία του νοσοκομείου κατά το μήνα Ιούνιο 2013, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 11 Γ του άρθρου 45 του ν. 3205/2003 και της Κ.Υ.Α. Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης αριθμ. 2/75264/0022 (ΦΕΚ Β' 1883/2.12.2010). Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές αρμόδιο όργανο να εγκρίνει τις απαιτούμενες πρόσθετες εφημερίες είναι ο Διοικητής της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας, ο οποίος εκδίδει σχετική απόφαση μετά από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του νοσοκομείου ύστερα από γνώμη του Επιστημονικού Συμβουλίου. Ενόψει τούτων, η κρινόμενη αίτηση αναστολής κατά το μέρος που στρέφεται κατά της μη εκτελεστής αυτής διοικητικής πράξης πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

13. Επειδή, οι προσβαλλόμενοι με την αίτηση ακυρώσεως και την αίτηση αναστολής ισχυρισμοί περί παρανομίας της πρώτης των προσβαλλομένων πράξεων λόγω παραβιάσεως του ανωτάτου χρονικού ορίου εβδομαδιαίας απασχόλησης της αιτούσης (48 ώρες την εβδομάδα), όπως αυτό καθορίζεται από τις ισχύουσες οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβου-

λίου και Συμβουλίου (άρθρο 22 παρ. 1 της Οδηγίας 2003/88 ΕΚ) και τις διατάξεις του άρθρου 6 του π.δ. 88/1999, και λόγω παραβιάσεως του άρθρου 288 ΑΚ περί καλόπιστης εκπλήρωσης των παροχών (κατά παράβαση του οποίου η αιτούσα αναγκάζεται να εργάζεται με εξοντωτικό ωράριο), δεν παρίστανται ως προδήλως βάσιμοι. Δεν δικαιολογούν επομένως τη χορήγηση της αιτούμενης αναστολής εκτέλεσης. Εξάλλου, η προβαλλόμενη από την αιτούσα σωματική και πνευματική καταπόνηση λόγω συνεχούς απασχολήσεως στο νοσοκομείο κατά τις κρίσιμες ενεργές εφημερίες, χωρίς τη ρητή συναίνεσή της, κατά το μέρος που αυτές (ενεργές εφημερίες) υπερβαίνουν την εργασία 48 ωρών κατά μέσο όρο εβδομαδιαίως για περίοδο τεσσάρων μηνών, συνιστούν βλάβη, δυσχερώς δυναμένη να επανορθωθεί σε περίπτωση ευδοκίμησεως της αιτήσεως ακυρώσεως, συνεκτιμωμένου όμως του δημοσίου συμφέροντος, που επιτάσσει τη συνεχή λειτουργία της παιδιατρικής κλινικής του νοσοκομείου και επομένως την απασχόληση της αιτούσης επί τον αριθμό εφημεριών που κρίνει αναγκαίο το Δ.Σ. του Νοσοκομείου, όπως αυτός καθορίζεται με την προσβαλλόμενη πράξη, το Δικαστήριο σε Συμβούλιο κρίνει ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή της αιτήσεως αναστολής θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια της αιτούσης. Κατόπιν αυτού, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συντρέχει περίπτωση, κατ' εξαίρεση, χορηγήσεως της αιτούμενης αναστολής.

14.Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση...

75/2013 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεανώ Τζοβαρίδου
Εισηγητής : Χρ. Χουτόπουλος

Παραδεκτή αίτηση ανάκλησης απόφασης που απέρριψε αίτηση αναστολής μόνον αν προσκομίζονται νέα στοιχεία που, ενώ υπήρχαν ή μπορούσαν να έχουν αποκτηθεί πριν την εξέταση της αίτησης αναστολής, δεν είχαν τεθεί υπόψη του Δικαστηρίου, ή αν υπήρξε μεταβολή δεδομένων, όχι όμως λόγω πλημμελειών ή σφαλμάτων της απόφασης απόρριψης της αναστολής.

Μη νέο στοιχείο η απόρριψη από Τράπεζα αίτησης δανειοδότησης του αιτούντος, αφού η απορρίψασα την αίτηση αναστολής καταλογιστικής πράξης φόρου απόφαση δεν εκδόθηκε υπό τον όρο δανειοδότησής του αλλά απλά κατέγραψε την ικανή δανειοληπτική του ικανότητα, ενώ η προσκομιζόμενη ενημερωτική επιστολή Τράπεζας περί απόρριψης αίτησής του για δάνειο φέρει μεν ημερομηνία μεταγενέστερη του χρόνου έκδοσης της απόφασης απόρριψης της αναστολής, δεν προκύπτει όμως με βεβαιότητα ότι η αίτησή του απορρίφθηκε μετά την έκδοση της απόφασης, αφού είχε υποβληθεί προ 6μήνου.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, ο αιτών ζητεί την ανάκληση της υπ' αριθμ. 137/2012 αποφάσεως του παρόντος Δικαστηρίου με την οποία απορρίφθηκε ως προς αυτόν η υπό χρονολογία κατάθεσης 30.10.2012 αίτηση

αναστολής εκτέλεσης της .../30.7.2012 προσωρινής πράξης προσδιορισμού ΦΠΑ του Προϊσταμένου της ΔΟΥ Κ., διαχειριστικής περιόδου 1.1.2006 - 21.12.2006, που έχει εκδοθεί από τον Προϊστάμενο της ΔΟΥ Κ., με την Πράξη αυτή καταλογίστηκε σε βάρος της Ομόρρυθμης Εταιρίας με την επωνυμία «Θ. Γ. - Β. Ζ. - Ζ. Π. ΟΕ» διαφορά κύριου φόρου και προσαυξήσεις, συνολικού ποσού 471.493,92 Ε, μέχρι τη δημοσίευση οριστικής απόφασης επί προσφυγής που άσκησαν κατ' αυτής η εταιρεία και οι συμβαρυνόμενοι με αυτήν εταίροι της, μεταξύ των οποίων και ο αιτών.

2. Επειδή, με τη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 205 ν. 2717/1999 ορίζεται ότι: «Οι αποφάσεις που εκδίδονται για την αίτηση αναστολής μπορούν να ανακληθούν εν όλω ή εν μέρει, ύστερα από αίτηση δικού ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία...». Κατά την έννοια της ως άνω διάταξης, αίτηση ανακλήσεως απορριπτικής αποφάσεως επί Αιτήσεως Αναστολής εκ μέρους του αιτούντος είναι παραδεκτή μόνον αν προσάγονται νέα στοιχεία, τα οποία, ενώ υπήρχαν ή ήταν δυνατόν να έχουν αποκτηθεί πριν την εξέταση της αντίστοιχης αίτησης αναστολής, δεν είχαν τεθεί υπ' όψη του τμήματος του Δικαστηρίου το οποίο δικάζον ως Συμβούλιο απέρριψε την αίτηση αναστολής αυτή, ή αν υπήρξε μεταβολή των δεδομένων, βάσει των οποίων εκδόθηκε η αρχική απόφασή του· η αποδοχή της αιτήσεως ανάκλησης δεν είναι δυνατό να στηριχθεί σε εκτίμηση των ίδιων στοιχείων ούτε σε «πλημμέλειες» ή «σφάλματα» της προηγούμενης αποφάσεως με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση

αναστολής (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 530/12, 989/10, 358/09, 690/08, 112/13 κ.ά.).

3. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο αιτών είναι ομόρρυθμος εταίρος της εταιρείας «Θ. Γ. - Β. Ζ. - Ζ. Π. ΟΕ», με αντικείμενο εργασιών το χονδρικό και λιανικό εμπόριο λευκών ειδών, η οποία έχει λυθεί από την 31.12.2009 και έκτοτε τελεί υπό εκκαθάριση με την προαναφερομένη υπ' αριθμ. .../30.7.2012 προσωρινή πράξη προσδιορισμού ΦΠΑ, που εκδόθηκε από τον Προϊστάμενο της ΔΟΥ Κ., καταλογίστηκε σε βάρος της ως άνω ομόρρυθμης εταιρίας διαφορά κύριου φόρου και προσαυξήσεις, συνολικού ποσού 471.493,92 Ε, για αποδιδόμενη σ' αυτήν υποβολή ανακριβούς εκκαθαριστικής δήλωσης Φ.Π.Α., για τη διαχειριστική περίοδο 1.1.2006 - 31.12.2006. Κατά της ως άνω πράξης άσκησαν η εν λόγω εταιρεία από κοινού με τον αιτούντα και τους άλλους δύο ομόρρυθμους συνεταίρους της την από 20.9.2012 προσφυγή, ζητώντας την ακύρωσή της για τους λόγους που ειδικότερα διαλαμβάνονται σ' αυτήν και επί τη βάσει αυτής άσκησαν οι ίδιοι την υπό χρονολογία κατάθεσης 30.10.2012 αίτηση αναστολής εκτέλεσης της παραπάνω καταλογιστικής πράξης με αίτημα την αναστολή εκτέλεσής της μέχρι να δημοσιευθεί οριστική απόφαση επί της προαναφερομένης αντίστοιχης προσφυγής. Το Δικαστήριο στις 22.11.2012 συνεδρίασε ως Συμβούλιο και εξήτασε την ως άνω αίτηση αναστολής· εκτιμώντας τα οικονομικά και περιουσιακά στοιχεία και λοιπά δεδομένα των αιτούντων, με την υπ' αριθμ. 137/2012 απόφασή του δέχθηκε μεν αυτήν ως προς

τούς δύο άλλους ομόρρυθμους εταίρους της προαναφερομένης ομόρρυθμης εταιρείας, πλην την απέρριψε ως προς την εταιρεία και ως προς τον αιτούντα. Ειδικότερα, ως προς τον αιτούντα, το Δικαστήριο, όπως αναφέρεται στην ως άνω απόφασή του, έλαβε υπ' όψη τα προσκομισθέντα από αυτόν στοιχεία, ήτοι: α) εκκαθαριστικά σημειώματα φόρου εισοδήματος οικ. ετών 2010, 2011 και 2012, από τα προκύπτει συνολικό δηλωθέν εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις 8.151,86 Ε, αυτοτελώς φορολογούμενα ποσά 40.689,45 Ε, ακαθάριστα έσοδα ατομικής επιχείρησης 58.227,55 Ε, ποσό δε επιστροφής φόρου 1.116,19 Ε για το οικ. έτος 2010, δηλωθέν εισόδημα από ακίνητα 2.764,50 Ε, ζημία επιχείρησης ίδιου έτους 2.888,07 Ε, αυτοτελώς φορολογούμενα ποσά 52.704,44 Ε και ακαθάριστα έσοδα ατομικής επιχείρησης 39.941,21 Ε για το οικ. έτος 2011, εισόδημα από ακίνητα 1.257,60 Ε, εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις 13.266,89 Ε, συνολικό δηλωθέν εισόδημα 14.524,49 Ε, αυτοτελώς φορολογούμενα ποσά 13.970,50 Ε και ακαθάριστα έσοδα ατομικής επιχείρησης 97.042,68 Ε για το οικ. έτος 2012, β) βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης της 1.1.2011 (έντυπο Ε9), από το οποίο προκύπτει ότι έχει στην κυριότητά του σε ποσοστό 50% εξ αδιαίρετου: αα) τέσσερα διαμερίσματα, επιφάνειας 90 τμ έκαστο, επί οικοπέδου 1.060 τμ στον Π. Κ., στην οδό Κ., ββ) τέσσερα ακίνητα, επιφάνειας κύριων χώρων 152,62 τμ, 152τμ, 68 τμ αντίστοιχα και βοηθητικών χώρων (αποθήκης) 238 τμ, επί οικοπέδου 1.020 τμ, στους Θ. Α., στην οδό Α., γγ) μία κατοικία στο Π. Α.

στην οδό Ε. Α. επιφάνειας 71 τμ και ένα οικόπεδο στην ίδια διεύθυνση, επιφάνειας 29,23 τμ, δδ) ένα οικόπεδο στην περιοχή Σ. Π. Κ., επιφάνειας 1.250 τμ και γ) 2 τραπεζικές ενημερότητες της Τράπεζας Π., από την οποία προκύπτει ότι ο ανωτέρω στις 22.11.2006 έλαβε στεγαστικό δάνειο ύψους 158.000 Ε, του οποίου η μηνιαία δόση ανέρχεται σε 690,99 Ε και στις 25.9.2006 καταναλωτικό δάνειο 30.000 Ε, του οποίου η μηνιαία δόση ανέρχεται σε 417,72 Ε, καθώς και την από 18.9.2012 βεβαίωση της Γ. Τράπεζας ΑΕ, στην οποία βεβαιώνεται ότι ο ανωτέρω έλαβε στις 27.8.2010 καταναλωτικό δάνειο 20.000 Ε και δ) την από 13.11.2012 κατάσταση περιουσιακής κατάστασης, στην οποία ο ίδιος δηλώνει ότι έχει εμπράγματα δικαιώματα αξίας 420.000 Ε και ιδιωτικά μέσα μεταφοράς αξίας 14.000 Ε. Εν όψει των στοιχείων αυτών το Δικαστήριο σε Συμβούλιο, με την υπ' αριθμ. 137/2007 απόφασή του, απέρριψε την ασκηθείσα αίτηση αναστολής, με την ακόλουθη επί λέξει αιτιολογία: «λαμβάνοντας υπ' όψη την ανωτέρω οικονομική του κατάσταση, τα ετήσια εισοδήματά του που επαρκούν για τις δαπάνες διαβίωσής του και την κάλυψη των δανειακών υποχρεώσεων του, ότι εξ άλλου το ύψος των χορηγηθέντων σ' αυτόν δανείων υποδηλώνει υψηλή δανειοληπτική ικανότητα και, ως εκ τούτου, οικονομική επιφάνεια, σε συνδυασμό και με την περιουσιακή του κατάσταση που συνίσταται σε 11 ακίνητα (κυρίως κτίσματα) στον Π. Κ., στους Θ. Α. και στο Π. Α., καθώς και το ότι ο ανωτέρω δεν επικαλείται, ούτε αποδεικνύει ότι η λήψη κάποιου από τα αναγκαστικά μέτρα εκτέλεσης ή διοικητικά μέτρα για τον εξα-

ναγκασμό ή τη διασφάλιση της είσπραξης της ένδικης οφειλής σε βάρος συγκεκριμένου περιουσιακού του στοιχείου θα του προκαλέσει ανεπανόρθωτη βλάβη».

4. Επειδή, ήδη κατά της ως άνω υπ' αριθμ. 137/2012 απόφασης του παρόντος Δικαστηρίου, με την οποία απορρίφθηκε το αίτημά του να ανασταλεί και ως προς αυτόν η εκτέλεση της προαναφερομένης υπ' αριθ. .../30.7.2012 προσωρινής πράξης προσδιορισμού ΦΠΑ, που έχει εκδοθεί από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. Κ. για την διαχειριστική περίοδο 1.1.2006 - 31.12.2006, ο αιτών άσκησε την κρινόμενη αίτηση ανάκλησής της με αυτήν αφ' ενός ζητεί να ανακληθεί αυτή και αφ' ετέρου επαναλαμβάνει το αίτημά του να ανασταλεί η εκτέλεση της ως άνω καταλογιστικής Πράξης. Ως λόγους δε αποδοχής της κρινόμενης αίτησής του ο αιτών προβάλλει πρωτίστως ότι μετά την έκδοση της παραπάνω υπ' αριθμ. 137/2012 απόφασης, δεν κατέστη δυνατόν να δανεισθεί χρήματα από τις Τράπεζες στις οποίες αυτός απευθύνθηκε, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις εκ του ως άνω καταλογισμού υποχρεώσεις του. Η πληροφορία όμως αυτή, ακόμη και αληθής υποτιθεμένη, δεν συνιστά νέο στοιχείο από το οποίο να μεταβάλλονται τα δεδομένα βάσει των οποίων εκδόθηκε η ως άνω απόφαση καθ' όσον αυτή δεν εκδόθηκε υπό τον όρο δανειοδότησης του αιτούντος (όπως αυτός φαίνεται να υπολαμβάνει) αλλά απλώς κατέγραψε την αντικειμενικά διαπιστούμενη υψηλή δανειοληπτική ικανότητα εν όψει και των πολλών ακινήτων, σημαντικής αξίας, τα οποία αυτός διαθέτει και αυτό δεν επηρεάζεται από την ενδεχομένη αποτυχία κάποιων

από τους εναλλακτικούς χειρισμούς που ο αιτών δύναται να επιχειρίσει με βάση την προαναφερομένη αμετάβλητη οικονομική επιφάνειά του. Εξ άλλου ο αιτών, προς απόδειξη της άρνησης τραπεζών να του χορηγήσουν δάνεια, τα οποία, όπως διατείνεται, αυτός ζήτησε «μετά την έκδοση της άνω αποφάσεως» προσκομίζει και επικαλείται την από 19.12.2012 επιστολή, με την οποία η Τράπεζα Π. τον ενημερώνει ότι δεν του χορηγείται καταναλωτικό δάνειο ποσού 50.000 Ε, το οποίο είχε ζητήσει αυτός προ εξαμήνου. Ειδικότερα στην προσκομιζόμενη επιστολή αυτή αναγράφεται επί λέξει ότι: «Η αίτηση σας για το καταναλωτικό δάνειο ποσού 50.000 Ε που πραγματοποιήθηκε στις 26.5.2012 απορρίφθηκε, διότι, από τα υποβληθέντα στοιχεία και από τον διενεργηθέντα στη βάση δεδομένων της Τειρεσίας Α. Ε. έλεγχο, εκτιμήθηκε ότι τη δεδομένη χρονική στιγμή δεν πληρούνταν τα παραπάνω κριτήρια των στοιχείων ..., όπως ίσχυαν κατά την ημερομηνία αξιολόγησης της αίτησής σας...». Από το σαφές περιεχόμενο όμως του εγγράφου αυτού και δεδομένου ότι δεν σημειώνεται άλλη ημερομηνία εκτίμησης των στοιχείων του αιτούντος και αξιολόγησης της αίτησής του, είναι καταφανές ότι το απορριφθέν αίτημα για το εν λόγω δάνειο 50.000 Ε υποβλήθηκε στις 26.5.2012, δηλαδή πολύ πριν την έκδοση της προαναφερομένης απόφασης του Δικαστηρίου (5.12.2012), αλλά και πριν την κατάθεση της απορριφθείσας ως προς αυτόν αντίστοιχης αίτησης αναστολής (ημερομηνία κατάθεσής της 30.10.2012), ενώ σύμφωνα με τα χρονικά αυτά δεδομένα (υποβολή αίτησης στην Τράπεζα 26.5, έκδοση από-

φασης 5.12, σύνταξη αρνητικής επιστολής 19.12) είναι σαφές ότι το αίτημά του εκείνο για δανειοδότηση απορρίφθηκε με τα κριτήρια που ίσχυαν πριν την έκδοση της απόφασης και ουδόλως συνδέεται η μη χορήγηση του δανείου εκείνου προς την απόρριψη τής αίτησης αναστολής. Επομένως το στοιχείο αυτό να μην εκδόθηκε σε χρόνο μεταγενέστερο του χρόνου έκδοσης της αριθ. 137/5.12.2012 απόφασης, πλην, όμως, κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου σε Συμβούλιο δεν συνιστά νέο στοιχείο κατά την έννοια των προαναφερόμενων διατάξεων, το οποίο ο αιτών δεν μπορούσε να προσκομίσει κατά την εκδίκαση της ως άνω αίτησης αναστολής. Τούτο δε ενόψει του ότι ναι μεν η εν λόγω επιστολή φέρει ημερομηνία μεταγενέστερη του χρόνου έκδοσης της απόφασης, της οποίας ζητείται η ανάκληση, εκ τούτου, όμως, δεν προκύπτει μετά βεβαιότητας ότι η αίτηση για το δάνειο απορρίφθηκε μετά την έκδοση της απόφασης αυτής, ενόψει του ότι η αίτηση αυτή είχε ήδη υποβληθεί προ εξαμήνου (26.5.12). Κατά την άποψη της Προέδρου Θεανώς Τζοβαρίδου, υπό την εκδοχή ότι η επιστολή αυτή συνιστά νέο στοιχείο, υπό την έννοια ότι είναι χρονολογικώς επόμενη της αριθ. 137/2012 απόφασης, αναφέρεται δε στη δανειοληπτική ικανότητα του αιτούντος, ήτοι σε ένα από τα στοιχεία τα οποία ελήφθησαν υπόψη και εκτιμήθηκαν κατά την έκδοση της απόφασης αυτής, ωστόσο δεν αρκεί για να κλονίσει την αιτιολογική της βάση, δεδομένου ότι αφορά σε μία μόνον Τράπεζα, ενώ, εξάλλου, δεν προκύπτει εξ αυτού και μόνον ότι απειλείται άμεση και ανεπανόρθωτη βλάβη στον αιτούντα. Αλλά και οι λοιποί ισχυρισμοί

που προβάλλει ο αιτών (δηλαδή μείωση τής αξιοπιστίας του, της φερεγγυότητάς του και της καλής εμπορικής φήμης του λόγω των ένδικων περιπετειών του με τις φορολογικές αρχές, επαγγελματικές δυσκολίες λόγω της «οικονομικής κρίσης», μη χορήγηση φορολογικής ενημέρωσης και συναφείς εμπλοκές) στο μέτρο που αληθεύουν και είναι βάσιμοι, σε καμιά περίπτωση δεν αναφέρονται σε νέα στοιχεία ανακύψαντα μετά την έκδοση της εν θέματι Δικαστική Απόφασης (137/2012) .

5. Επειδή, ενόψει των εκτεθέντων, το Δικαστήριο τούτο σε Συμβούλιο κρίνει ότι δεν ανατρέπονται τα πραγματικά δεδομένα, στα οποία στηρίχθηκε η αριθ. 137/2012 απόφαση και ότι, ως εκ τούτου, δεν συντρέχει λόγος ανακλήσεως της εν λόγω απόφασης. Επομένως η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί...

94/2013 (Συμβ)

Πρόεδρος: Ιωάν. Καλαμάρας
Εισηγήτρια: Κωνσταντινιά Μαργαρίτη

Αίτηση αναστολής εκτέλεσης απόφασης της Επιτροπής Περιφέρειας του άρθρου 18 ν. 2218/94 που, κατ' αποδοχή προσφυγής εργολήπτη, ακύρωσε απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας ως προς τις προσφορές της προσωρινής μειοδότης και του δεύτερου μειοδότη - αιτούντος για το έργο.

Εφόσον ο διαγωνισμός εν όψει του ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2004/18/ΕΕ, και άρα ούτε του ν. 3886/10, το κρινόμενο αίτημα προσωρινής δικ. προστα-

σίας παραδεκτά εισάγεται με αίτηση αναστολής του 52 π.δ. 18/1989, λόγω άσκησης αίτησης ακύρωσης.

Τα νομίμως επικυρωμένα αντίγραφα εγγράφων διοικ. αρχής, ως και τα απλά αντίγραφα που συνοδεύονται από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερόμενου για την ακρίβεια των στοιχείων, γίνονται αποδεκτά από τη Διοίκηση όπως τα πρωτότυπα.

Υποχρέωση εργολάβων κατά την κατάθεση της προσφοράς να υποβάλουν ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα, ως και έγγραφο καταβολής των εισφορών στην εργοληπτική τους οργάνωση. Λήψη ασφ. ενημερότητας μέσω διαδικτύου.

Μη πρόδηλη βασιμότητα λόγων ακύρωσης αφορώντων ερμηνεία των όρων διακήρυξης ή παράβαση του δικαιώματος ακρόασης.

Μη δυσεπανόρθωτη ως οικονομική η βλάβη συμμετέχοντος σε διαγωνισμό από τη μη ανάδειξή του ως αναδόχου. Η προβαλλόμενη υπό του αιτούντος βλάβη της καθής Αρχής λόγω υψηλότερου εργολαβικού ανταλλάγματος του προσβαλλόντος την απόφαση της Επιτροπής θα επέλθει από μελλοντικές διοικ. πράξεις εκ των οποίων θα δημιουργηθεί άλλη κατάσταση χρήζουσα ενδεχομένως προσωρινής δικ. προστασίας.

{...} 2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η αναστολή εκτέλεσης της 14/24.5.13 απόφασης της Επιτροπής του άρθρου 18 Ν. 2218/1994 Περιφέρειας Θεσσαλίας, με την οποία έγινε δεκτή η προσφυγή του εργολήπτη Α. Π. του Ζ.

και ακυρώθηκε η .../2013 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Θεσσαλίας κατά το μέρος που αφορά τις προσφορές της Σ. Χ. και του αιτούντος για το έργο «Συντήρηση Επαρχιακού Εθνικού Οδικού Δικτύου ΠΕ Κ.». Με την τελευταία έγινε δεκτή εν μέρει η .../25.1.13 ένσταση του ίδιου ως άνω εργολήπτη κατά του από 18.1.2013 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, βάσει του οποίου προσωρινή μειοδότη ανακηρύχθηκε η Σ. Χ. με μέση έκπτωση 63,20% επί των τιμών του Τιμολογίου Μελέτης και συνολική δαπάνη του έργου κατά την προσφορά 245.252,79 Ε (εργασίες 199.391,70 Ε + 45.860,09 Ε ΦΠΑ) και δεύτερος μειοδότης κατατάχθηκε ο αιτών με μέση έκπτωση 59,20%. Η εν λόγω αναστολή εκτελέσεως ζητείται μέχρι τη δημοσίευση οριστικής αποφάσεως επί της από 18.7.2013 αιτήσεως ακυρώσεως, που ο αιτών έχει ασκήσει κατά της ανωτέρω πράξεως και εκκρεμεί προς εκδίκαση, χωρίς να έχει ορισθεί ακόμη η δικάσιμος.

3. Επειδή ο επίδικος διαγωνισμός εν όψει του ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2004/18/ΕΕ (ΕΕΛ 134) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και, ως εκ τούτου, ούτε στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3886/2010. Συνεπώς, το κρινόμενο αίτημα παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας παραδεκτώς εισάγεται με αίτηση αναστολής άρθρου 52 π.δ/τος 18/1989, δεδομένου ότι έχει ασκηθεί αίτηση ακύρωσης κατά των προσβαλλόμενων πράξεων.

4. Επειδή, στο άρθρο 52 παρ. 2 του Π.Δ.18/1989 (ΦΕΚ 8 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 35 του Ν. 2721/1999

(ΦΕΚ 112 Α'), το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως και επί των αιτήσεων αναστολών που εξετάζονται από τα Διοικητικά Εφετεία, βάσει του άρθρου 4 Ν. 702/1977 (ΦΕΚ 268 Α'), ορίζεται ότι: «Επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ή του αρμόδιου τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, τον εισηγητή της υπόθεσης και ένα σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο.». Εξάλλου, στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι: «Η αίτηση πρέπει να διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση...», στη δε παρ. 6 αυτού ότι: «Η αίτηση αναστολής εκτέλεσης γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώσεως. Η αίτηση, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημόσιου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος.». Τέλος, στην παρ. 7 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι: «Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως

ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη.»

5. Επειδή, κατά μεν την παρ. 7 του άρθρου 52 του π.δ/τος 18/1989 η αίτηση αναστολής εκτέλεσης διοικητικής πράξης μπορεί να απορριφθεί όταν η σχετική αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως απαράδεκτη, ανεξαρτήτως της πρόκλησης ή μη ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης στον αιτούντα (ΕΑ ΣτΕ 1232/08), κατά δε την παρ. 2 του άρθρου 45 του ίδιου π.δ/τος αίτηση ακύρωσης, στρεφόμενη κατά πράξης που υπόκειται σε ενδικοφανή προσφυγή, είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη λόγω της μη άσκησης ή της μη παραδεκτής άσκησης της εν λόγω προσφυγής. Στην περίπτωση συνεπώς αυτή, το προδήλως απαράδεκτο της αίτησης ακύρωσης άγει, σύμφωνα με την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 52, στην απόρριψη και της αίτησης αναστολής (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 957/10, 1366, 1137/09 και ΣτΕ 1738/10).

6. Επειδή στο άρθρο 11 του ν. 2690/1999 Βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής - Επικύρωση των αντιγράφων, ορίζεται ότι: 1. Η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου γίνεται, από οποιαδήποτε διοικητική αρχή «ή από τα Κ.Ε.Π.», βάσει του δελτίου ταυτότητας ή των αντίστοιχων εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 3. «Δεν απαιτείται βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου, όταν προ-

σέρχεται αυτοπροσώπως για υποθέσεις του στις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα ή τα Κ.Ε.Π., προσκομίζοντας το δελτίο ταυτότητας ή τα αντίστοιχα πρωτότυπα έγγραφα.», «2. Την επικύρωση αντιγράφου από το πρωτότυπο ή από το ακριβές αντίγραφο της διοικητικής αρχής που το εξέδωσε μπορεί να ζητήσει κάθε ενδιαφερόμενος από όλες τις διοικητικές αρχές και τα Κ.Ε.Π. Αντίγραφα των ανωτέρω επικυρώνονται και από δικηγόρους ή συμβολαιογράφους, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την άσκηση των λειτουργημάτων τους. Ακριβή αντίγραφα από αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων ή εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές, τα οποία έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο ή δημόσια αρχή, επικυρώνονται από όλες τις διοικητικές αρχές και τα Κ.Ε.Π. Η επικύρωση αντιγράφων εγγράφων που έχουν εκδοθεί από ημεδαπή διοικητική αρχή δεν απαιτείται, αν τα αντίγραφα αυτά συνοδεύονται από την κατά την παρ. 5 του άρθρου 3 υπεύθυνη δήλωση, στην οποία ο ενδιαφερόμενος βεβαιώνει την ακρίβεια των στοιχείων.», «3. Τα επικυρωμένα κατά τα ανωτέρω αντίγραφα εγγράφων που εξέδωσε διοικητική αρχή, καθώς και τα απλά αντίγραφα εγγράφων που εξέδωσε διοικητική αρχή που συνοδεύονται από την κατά την παρ. 5 του άρθρου 3 υπεύθυνη δήλωση, στην οποία ο ενδιαφερόμενος βεβαιώνει την ακρίβεια των στοιχείων, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τη Διοίκηση, όπως τα πρωτότυπα.», «4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κάθε φορά αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ορίζεται, κατά περίπτωση, εξαίρεση εγγρά-

φων ή διαδικασιών από τις ρυθμίσεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου αυτού, εφόσον το επιβάλλουν ειδικοί λόγοι που αναφέρονται ρητώς σε αυτήν.» Περαιτέρω, στο άρθρο 20 του ν. 3669/2008 ορίζεται ότι: «1.... 2... 3. Κατά την κατάθεση της προσφοράς κάθε προσφέρουσα εργοληπτική επιχείρηση υποχρεούται να υποβάλει βεβαιώσεις των υπηρεσιών για την εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών και τη φορολογική ενημερότητα για τα δημόσια έργα που εκτελεί μόνη της ή σε κοινοπραξία. 4. 5. 6. 7. 8. 9. Μαζί με την κατάθεση της προσφοράς οι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.Ε.Π. επιχειρήσεις καταθέτουν και αποδεικτικό ή νόμιμα επικυρωμένο αντίγραφο του, καταβολής στην εργοληπτική οργάνωση στην οποία ανήκουν των εισφορών τους που αντιστοιχούν στο χρόνο διεξαγωγής της δημοπρασίας. 10. Η μη προσκόμιση των ανωτέρω στοιχείων αποτελεί λόγο αποκλεισμού της επιχείρησης από το διαγωνισμό και επιβολής των προβλεπόμενων από το νόμο διοικητικών ποινών». Σύμφωνα δε με το άρθρο 6 παρ 3 της ΥΑ Φ.11321/25754/1695/15.12.2011 (ΦΕΚ Β' 3127/30.12.11), «Τα Αποδεικτικά Ασφαλιστικής Ενημερότητας που έχουν εκδοθεί μέσω διαδικτύου από τους πιστοποιημένους Φορείς, Υπηρεσίες ή Πρόσωπα ισχύουν μόνο για τη συγκεκριμένη συναλλαγή για την οποία ζητήθηκαν, δεν επιτρέπεται η αναπαραγωγή φωτοαντιγράφων και η θεώρησή τους από τους πιστοποιημένους φορείς ή από άλλο πρόσωπο, ούτε η διόρθωσή τους για κανένα λόγο. Η οποιαδήποτε διόρθωσή τους καθιστά αυτά άκυρα και χωρίς καμία αποδεικτική ισχύ.», ενώ δυνάμει του άρθρου 9 της ίδιας ως

άνω ΥΑ καταργήθηκαν οι διατάξεις της υπ' αριθ. ΦΙ 1321/26586/1706 (ΦΕΚ Β' 1818/5.12.2003) Υπουργικής Απόφασης περί χορήγησης βεβαίωσης ασφαλιστικής ενημερότητας μέσω ηλεκτρονικής επικοινωνίας.

7. Επειδή, η Διακήρυξη ανοιχτής δημοπρασίας (Τύπου Β) Σεπτεμβρίου 2012 του έργου «Συντήρηση Επαρχιακού Εθνικού Οδικού Δικτύου Π.Ε. Κ.», ορίζει στο άρθρο 23 (Δικαιολογητικά), Κάθε Εργοληπτική Επιχείρηση που συμμετέχει στη δημοπρασία, μεμονωμένα ή ως μέλος Κοινοπραξίας, οφείλει να αποδείξει ότι πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 21 και ότι διαθέτει τα προσόντα του άρθρου 22, προσκομίζοντας τα παρακάτω δικαιολογητικά 23.1 ... 23.2 Δικαιολογητικά επαγγελματικής και τεχνικής καταλληλότητας ... 23.2.2.ε «(Υποβάλλονται) πιστοποιητικά εκπλήρωσης των οικονομικών τους υποχρεώσεων προς τις επαγγελματικές εργοληπτικές ενώσεις ή υπεύθυνη δήλωση ότι δεν είναι εγγεγραμμένες σε τέτοιες οργανώσεις». 23.2.3: Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται α)... β) τα λοιπά δικαιολογητικά σε πρωτότυπο ή (κατ' επιλογή του διαγωνιζομένου) σε νόμιμα επικυρωμένα φωτοαντίγραφα (κατά τις διατάξεις του άρθρου 11 Ν. 2690/1999 όπως ισχύει). Αντί της επικύρωσης των φωτοαντιγράφων αρκεί η υποβολή (μαζί με τα φωτοαντίγραφα μέσα στο φάκελο των δικαιολογητικών) υπεύθυνης δήλωσης του νόμιμου εκπροσώπου της διαγωνιζόμενης επιχείρησης περί του ότι τα υποβαλλόμενα στοιχεία είναι φωτοαντίγραφα των πρωτοτύπων.

8. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Την 16.1.2013

διενεργήθηκε από τη Δ/νση Τεχνικών Έργων της Περιφερειακής Ενότητας Κ., Περιφέρειας Θεσσαλίας, ανοιχτή δημοπρασία (Τύπου Β) για την κατασκευή του έργου «Συντήρηση Επαρχιακού Εθνικού Οδικού Δικτύου Π.Ε. Κ.», προϋπολογισμού 500.000 Ε με το σύστημα προσφοράς με επιμέρους ποσοστά έκπτωσης. Στον εν λόγω διαγωνισμό συμμετείχαν και υπέβαλαν σχετικές προσφορές συνολικά 7 εργοληπτικές επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και του αιτούντος, μετά δε την ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας και τον έλεγχο των στοιχείων προσφορών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, συντάχθηκε το από 18.1.13 Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού, βάσει του οποίου προσωρινή μειοδότη ανακηρύχθηκε η Σ. Χ. με μέση έκπτωση 63,20% επί των τιμών του Τιμολογίου Μελέτης και συνολική δαπάνη του έργου κατά την προσφορά 245.252,79 Ε (εργασίες 199.391,70 Ε + 45.860.09 Ε ΦΠΑ) και ο αιτών κατατάχθηκε δεύτερος μειοδότης με μέση έκπτωση 59,20%. Κατά του παραπάνω από 18.1.2013 Πρακτικού άσκησε την .../25.1.13 ένσταση η συμμετέχουσα στο διαγωνισμό εργοληπτική επιχείρηση «Α. Π. του Ζ.», με την οποία ζητούσε την ακύρωση των προσφορών της 1ης, του 2ου και του 3ου μειοδότη και την ανάδειξη του ίδιου ως νομίμου μειοδότη με έκπτωση 51,001%. Η ένσταση αυτή έγινε δεκτή εν μέρει με την .../2013 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Θεσσαλίας και αποκλείσθηκε η προσφορά της 3ης μειοδότης «Τ. ΑΕ». Κατά της ως άνω .../2013 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Θεσσαλίας ο ίδιος ως άνω διαγωνιζόμενος

άσκησε την 10/2013 προσφυγή του άρθρου 227 του ν. 3852/2010 ενώπιον της Επιτροπής του άρθρου 18 Ν. 2218/1994. Επ' αυτής εκδόθηκε η προσβαλλόμενη .../24.5.13 απόφαση της άνω Επιτροπής, με την οποία έγινε δεκτή η εν λόγω προσφυγή και ακυρώθηκε η .../2013 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Θεσσαλίας κατά το μέρος που αφορά τις προσφορές της Σ. Χ. και του αιτούντος. Ήδη με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η αναστολή της απόφασης της .../24.5.13 απόφασης της άνω Επιτροπής κατά το σκέλος που αφορά την ακύρωση της προσφοράς του αιτούντος στο διαγωνισμό για την κατασκευή του εν λόγω έργου. Η εν λόγω αναστολή εκτελέσεως ζητείται μέχρι τη δημοσίευση οριστικής αποφάσεως επί της από 18.7.2013 αιτήσεως ακυρώσεως, που ο αιτών έχει ασκήσει κατά της ανωτέρω πράξεως.

9. Επειδή, ο αιτών ισχυρίζεται ότι η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή και να χορηγηθεί η ζητούμενη αναστολή ανεξαρτήτως βλάβης, λόγω πρόδλης βασιμότητας της ασκηθείσης από αυτόν αιτήσεως ακυρώσεως για τους παρακάτω λόγους: 1. Η προσβαλλόμενη πράξη παρανόμως εκδόθηκε, γιατί η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της προηγούμενης ακρόασης, αφού δεν του δόθηκε η δυνατότητα να εκθέσει τις απόψεις του ενώπιόν της, ως θιγόμενος από την ασκηθείσα προσφυγή. Εσφαλμένα δε αναφέρεται στην άνω απόφαση ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη το υπόμνημά του αφού το κατέθεσε μετά την από 24.5.2013 συνεδρίαση αυτής. 2. Μη νόμιμα η απόφαση δέχθηκε ότι έπρεπε να προσκομίσει πιστοποιητικό εκπλήρωσης

των οικονομικών του υποχρεώσεων προς την Ε.Ε.Τ.Ε.Μ. είτε υπεύθυνη δήλωση ότι δεν είναι εγγεγραμμένος στην ανωτέρω οργάνωση, διότι δεν ήταν υποχρεωμένος να συμμετέχει στην ως άνω επιστημονική Ένωση, αφού νομότυπα κατέθεσε το αποδεικτικό καταβολής των εισφορών στην εργοληπτική οργάνωση, στην οποία ανήκει, ήτοι την Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε. 3. Μη νόμιμα η απόφαση δέχθηκε ότι οι βεβαιώσεις ασφαλιστικής Ενημερότητας του ΙΚΑ που κατέθεσε δεν έπρεπε να γίνουν δεκτές γιατί έπρεπε να κατατεθούν είτε σε πρωτότυπο είτε σε απλό αντίγραφο του πρωτοτύπου συνοδευόμενες από απλή υπεύθυνη δήλωση, γιατί αυτές εκτυπώθηκαν ηλεκτρονικά και περιέχουν όλα τα στοιχεία που τις καθιστούν δημόσια έγγραφα. Επίσης προβάλλει ότι τα με αριθ. 16, 17, 18 και 19 δικαιολογητικά προσκομίσθηκαν σε πρωτότυπο και λόγω της ηλεκτρονικής τους χορήγησης φέρουν χαρακτήρα δημοσίου εγγράφου και συνεπώς δεν απαιτείται να συμπεριληφθούν στην υπεύθυνη δήλωση που αφορά τα δικαιολογητικά που απαριθμούνται και των οποίων ο νόμιμος εκπρόσωπος κάθε διαγωνιζόμενης επιχείρησης πρέπει να βεβαιώνει την ακρίβεια... 4. Μη νόμιμα και κατά παράβαση των διατάξεων του ν. 2690/1999 η απόφαση δέχθηκε ότι η από 16.1.2013 υπεύθυνη δήλωση ενώπιον της Επιτροπής πάσχει ακυρότητας, διότι τα υποβαλλόμενα από αυτή στοιχεία είναι απλά φωτοαντίγραφα, και όχι ακριβή αντίγραφα ή έστω φωτοαντίγραφα των ακριβώς αντιγράφων των πρωτοτύπων, καθώς δεν υπάρχει η σχετική επισημειωματική πράξη σε αυτά. 5. Μη νόμιμα η απόφαση δέχθηκε ότι τις Υπεύθυνες Δη-

λώσεις που συνεχίζονται και στην πίσω σελίδα του ίδιου φύλλου, με υπογραφή του εργολήπτη στο τέλος και των 2 σελίδων κάθε φύλλου, ενώ η ημερομηνία μόνο στην 1η σελίδα κάθε φύλλου. Στην προκειμένη περίπτωση, η δεύτερη σελίδα (όπου δεν υπάρχει ημερομηνία) συνυπάρχει στο ίδιο φύλλο με την πρώτη σελίδα, όπου υπάρχει ημερομηνία και έχει μονογραφεί από την Επιτροπή Διαγωνισμού την ημέρα της δημοπρασίας. Κατά συνέπεια, δεν τίθεται εν αμφιβόλω η ημερομηνία της δεύτερης σελίδας των υπευθύνων δηλώσεων, η οποία είναι ίδια με της πρώτης σελίδας. Εν όψει του περιεχομένου των λόγων της κρινόμενης αίτησης, όπως προεκτέθηκαν, οι οποίοι αφορούν ο μιν πρώτος σε παράβαση του δικαιώματος ακροάσεως, οι δε λοιποί στην ερμηνεία των όρων της Διακήρυξης, δεν συντρέχει περίπτωση αποδοχής της υπό κρίση αιτήσεως λόγω πρόδηλης βασιμότητας της αιτήσεως ακυρώσεως (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 428/13, 1289/10).

10. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται επίσης ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα ανεπανόρθωτη, άλλως δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, καθώς θα στερηθεί της μοναδικής δυνατότητας να ανακηρυχθεί ανάδοχος του έργου και να επωφεληθεί οικονομικά από την εκτέλεση αυτού. Εξάλλου, υποστηρίζει ότι η βλάβη του δημοσίου συμφέροντος, είναι μεγαλύτερη, λαμβανομένης υπόψη της μεγάλης διαφοράς του προσφερόμενου εργολαβικού ανταλλάγματος που χαρακτηρίζει την προσφορά του Π. Α. σε σχέση με τη δική του (59,20%), γεγονός που αυτοτελώς συνεπάγεται τη μεγαλύτερη οι-

κονομική επιβάρυνση της καθής αρχής για την εκτέλεση του υπόψη έργου, αν αυτό ανατεθεί τελικά στον άνω εργολήπτη. Ο ισχυρισμός αυτός, όμως, είναι απορριπτέος ως προς το σκέλος που αφορά την βλάβη του αιτούντος, δεδομένου ότι η βλάβη που προκαλείται σε συμμετέχοντα σε δημόσιο διαγωνισμό από τη μη ανάδειξή του ως αναδόχου είναι προεχόντως οικονομική και συνεπώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Εξ άλλου, οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς αυτούς αναλαμβάνουν από την φύση της δραστηριότητάς τους τον κίνδυνο να αποκλεισθούν ή να μην αναδειχθούν ανάδοχοι (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 464/12, 435/07, 471/06, 1029/05 κ.ά.). Περαιτέρω, εφόσον η προβαλλόμενη από τον αιτούντα βλάβη της καθής αρχής δεν θα επέλθει από τη διαφορά του προσφερόμενου εργολαβικού ανταλλάγματος του αντιδίκου λόγω πιθανής εκτέλεσης του έργου από αυτόν σε σχέση με τη δική του, αλλά από μελλοντικές διοικητικές πράξεις, με τις οποίες θα δημιουργηθεί μία άλλη κατάσταση χρήζουσα ενδεχομένως προσωρινής δικαστικής προστασίας, πρέπει και ο ισχυρισμός αυτός να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί...

98/2013 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεανώ Τζοβαρίδου

Εισηγήτρια: Ιφιγένεια Μετζελοπούλου

Αν πριν την άσκηση αίτησης αναστολής έχει υπογραφεί η σύμβαση κατασκευής του έργου, δεν υφίσταται στάδιο αναστολής εκτέλεσης των πριν

τη σύναψή της εκδοθεισών αποσπαστών διοικ. πράξεων.

Μη αναστολή εκτέλεσης λόγω συνδρομής υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, ενόψει του επείγοντος χαρακτήρα της κατασκευής γέφυρας ενόψει επικινδυνότητας της παλαιάς, αφού προκρίθηκε η κατασκευή κατόπιν έγκρισης μελέτης περιβαλλοντικών όρων, ενώ ο αιτών περιοίκος δεν αποδεικνύει ανεπανόρθωτη άμεση βλάβη εκ της κατασκευής της γέφυρας που θα καταλήγει και στις δύο εισόδους της σε υφιστάμενους οδούς, χωρίς επέμβαση στην ιδιωτική έκτασή του.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ο αιτών ζητεί την αναστολή εκτέλεσης: α) της αριθ. 823/28.2.2013 απόφασης του Αντιπεριφερειάρχη Τ., με την οποία εγκρίθηκαν η μελέτη και οι όροι δημοπράτησης του έργου «Κατασκευή Γέφυρας Θ. επί Λ. Ποταμού», συνολικού προϋπολογισμού 810.000 Ε, β) του με αριθ. πρωτ. 824/28.2.2013 εγγράφου του Αντιπεριφερειάρχη Τ., περί δημοσίευσης περιληπτικής Διακήρυξης Δημοπρασίας του ως άνω έργου, μετά της συνημμένης περιληπτικής διακήρυξης του έργου αυτού, γ) της αριθ. .../9.7.2013 απόφασης του Αντιπεριφερειάρχη Τ., με την οποία εγκρίθηκε πρακτικό επαναληπτικής δημοπρασίας της 18.4.2013, για την ανάδειξη αναδόχου εκτέλεσης του ίδιου έργου, δ) του από 25.7.2013 συμφωνητικού για την κατασκευή του ίδιου πάντα έργου, που συνήφθη μεταξύ του Περιφερειάρχη Θεσσαλίας, ως εκπροσώπου της Περιφερειακής

Ενότητας Τ., και της εργοληπτικής επιχείρησης «Μ. Χ.», αναδόχου εκτέλεσης του έργου αυτού. Κατά των ανωτέρω πράξεων έχει ασκηθεί το αριθ. 103/28.8.13 ένδικο βοήθημα, χαρακτηριζόμενο ως αίτηση ακύρωσης, για την οποία δεν έχει ορισθεί δικάσιμος.

2. Επειδή, αν πριν την άσκηση της αίτησης αναστολής, έχει ήδη υπογραφεί η σχετική σύμβαση για την κατασκευή του επίμαχου έργου, δεν υφίσταται πλέον στάδιο αναστολής εκτέλεσης των αποσπαστών διοικητικών πράξεων, οι οποίες είχαν εκδοθεί πριν από τη σύναψή της (ΕΑ ΣτΕ 708, 157, 149/07, 1397/07 κ.α.). Τούτου δε έπεται ότι, εφόσον η κρινόμενη αίτηση ασκήθηκε μετά τη σύναψη της σχετικής από 27.5.2013 σύμβασης, με την ανωτέρω εταιρεία, απαραδέκτως ζητείται η αναστολή εκτέλεσης των προαναφερόμενων με στοιχεία α', β' και γ' πράξεων.

3. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα εξής: Το Τοπικό Συμβούλιο Θ. του Δήμου Κ., της ΠΕ Τ., με την .../2.3.2011 απόφασή του, εισηγήθηκε την κατασκευή νέας γέφυρας, 50μ. περίπου νοτιότερα της ήδη υπάρχουσας, σύμφωνα με την πρόταση των μελετητών, για λόγους ασφαλείας (επικινδυνότητα της παλαιάς γέφυρας) και για την καλύτερη εξυπηρέτηση όσων διέρχονται από την περιοχή αυτή. Ακολούθησε τοπογραφική αποτύπωση της περιοχής και στοιχεία οδοποιίας, καθώς και υδραυλική μελέτη για τη νέα θέση της γέφυρας, οι δε μελετητές υπέβαλαν στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων τη γεωτεχνική έρευνα και μελέτη, τη στατική μελέτη, τα ΣΑΥ- ΦΑΥ και τα τεύχη δημοπράτησης

της μελέτης του θέματος, για έλεγχο και έγκριση (βλ. την αριθ. .../15.10.2012 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων περί έγκρισης των γεωτεχνικών και στατικών ερευνών και μελετών του έργου αυτού). Με την αριθ. .../25.10.2012 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Τ. εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι του έργου «Κατασκευή Γέφυρας επί του Λ. Ποταμού» παρά τον οικισμό Θ., του Δήμου Κ., συνισταμένου ειδικότερα στην κατασκευή: α) νέας γέφυρας στην είσοδο του οικισμού Θ., μήκους 26,80 μ. και συνολικού πλάτους 12,50 μ., συμπεριλαμβανομένων και των 2 πεζοδρομίων με όλες τις απαιτούμενες εργασίες (πτερυγότοιχοι, πλάκες πρόσβασης κιγκλιδώματα, μόνωση και αποχέτευση καταστρώματος, ασφαλοτάπητας κυκλοφορίας κλπ), β) προσβάσεων για τη σύνδεση της γέφυρας που περιλαμβάνει μεταβατικά επιχώματα, οδοστρώση, ασφαλικά μήκους 20 μ. Εξάλλου, στην αριθ. .../31.12.2013 απόφαση του Περιφερειάρχη Θεσσαλίας, σχετικά με την ένταξη του ως άνω έργου στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θεσσαλία - Στερεά Ελλάδα - Ήπειρος», επισημαίνεται ότι προβλέπεται η κατασκευή των προσβάσεων για τη σύνδεση της γέφυρας αυτής με το υφιστάμενο οδικό δίκτυο της περιοχής. Επίσης, στην από 11.1.2013 Τεχνική Περιγραφή του έργου αυτού από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Θεσσαλίας αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι «στις προσβάσεις και στη γέφυρα θα κατασκευαστεί οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση για την ασφαλή διεξαγωγή της κυκλοφορίας σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές (διαγράμμιση οδοστρώματος, τοπο-

θέτηση πινακίδων αναγγελίας κινδύνου, ρυθμιστικών, πληροφοριακών κλπ, όπου απαιτείται». Με την αριθ. 823/28.2.2013 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Τ. εγκρίθηκαν η μελέτη και οι όροι δημοπράτησης του εν λόγω έργου «Κατασκευή Γέφυρας Θ. επί του Λ. Ποταμού», συνολικού προϋπολογισμού 810.000 Ε. Εκδόθηκαν δε και το αριθ. 824/28.2.2013 έγγραφο του ως άνω Αντιπεριφερειάρχη περί δημοσίευσης Περιληπτικής Διακήρυξης Δημοπρασίας, καθώς και η συνημμένη Περιληπτική Διακήρυξη Ανοικτής Δημοπρασίας με το σύστημα προσφοράς με επιμέρους ποσοστά έκπτωσης, για την ανάδειξη αναδόχου εργολήπτη κατασκευής του επίμαχου έργου. Διενεργήθηκε επαναληπτική δημοπρασία στις 18.4.2013 για την ανάδειξη αναδόχου εκτέλεσης του έργου, κατά την οποία την πιο συμφέρουσα προσφορά προσέφερε η εργοληπτική επιχείρηση «Μ. Χ. ΕΕ», ενώ με την αριθ. .../9.7.2013 απόφαση του ως άνω Αντιπεριφερειάρχη εγκρίθηκε το σχετικό πρακτικό επαναληπτικής δημοπρασίας που έλαβε χώρα στις 18.4.2013. Τελικά, με το από 25.7.2013 συμφωνητικό που συνήφθη μεταξύ του Περιφερειάρχη Θεσσαλίας, ως εκπροσώπου της Περιφερειακής Ενότητας Τ., και της εργοληπτικής επιχείρησης «Μ. Χ. ΕΕ», η τελευταία ανέλαβε ως ανάδοχος την εκτέλεση του επίμαχου έργου, εντός 24 μηνών από την υπογραφή της σύμβασης αυτής.

Ήδη, με την κρινόμενη αίτηση ο αιτών, κάτοικος του οικισμού Θ. και ιδιοκτήτης οικίας, ανεγερθείσας με την αριθ. .../1990 οικοδομική άδεια της Πολεοδομίας Κ., προβάλλει ότι, ενόψει του ότι η επίμαχη νέα γέφυρα θα κατασκευασθεί έναντι της

οικίας του και σε απόσταση 9 μ, ενώ απείχε από την παλαιά γέφυρα περίπου 50 μ., τιθεμένου επιπλέον και θέματος απαλλοτρίωσης και αποζημίωσης μέρους του ακινήτου του, η εκτέλεση της συναφθείσας σύμβασης θα επιφέρει σ' αυτόν ανεπανόρθωτη βλάβη, ηθική, οικογενειακή και ψυχική, με άμεσες συνέπειες στην υγεία του και στην ψυχική ηρεμία του, καθώς και ανατροπή των συνθηκών της ζωής του, αφού: α) η πολυχρηστικότητα της γέφυρας από κάθε είδους όχημα θα αυξήσει την επικινδυνότητα των μετακινήσεων του, κατά την είσοδο και έξοδο από την οικία του, πέραν της σημαντικής ηχορύπανσης και της φωτορύπανσης καθ' όλη τη διάρκεια του εικοσιτετράωρου, β) η διέλευση από τη γέφυρα των φορτηγών του τοπικού λατομείου που μεταφέρουν τόνους αδρανών υλικών καθημερινώς, θα επιβαρύνει βαρύτατα την ατμόσφαιρα και το περιβάλλον με πλήθος βλαβερών για την υγεία υλικών, σε συνδυασμό μάλιστα και με τη λειτουργία του συγκεκριμένου εργοταξίου, για τουλάχιστον 2 έτη, σε «απόσταση αναπνοής από την οικία του». Προσκομίζει δε σχετικά την προαναφερόμενη οικοδομική άδεια της ισογείου οικίας του μετά των τοπογραφικών διαγραμμάτων αυτής. Εξάλλου, η καθής Περιφέρεια Θεσσαλίας, με την έκθεση απόψεων της, προβάλλει ότι: α) η κατασκευή της εν λόγω νέας γέφυρας αφορά μόνο σε επέμβαση στην κοίτη του ποταμού Λ. και σε δημόσιο χώρο, καταλήγει δε και στις δύο εισόδους της σε υφιστάμενους ασφαλτοστρωμένους οδούς, οπότε δεν τίθεται θέμα απαλλοτριώσεων και αποζημίωσης ιδιωτικών εκτάσεων, β) για το έργο αυτό έχει εκδοθεί η προανα-

φερόμενη αριθ. .../27.11.2012 απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, η οποία έλαβε υπόψη της όλες τις οχλήσεις που πιθανόν θα δημιουργηθούν στον περιβάλλοντα χώρο, γ) η θέση της νέας αυτής γέφυρας μελετήθηκε, λαμβάνοντας υπόψη το οδικό δίκτυο της περιοχής και εξετάζοντας εναλλακτικές λύσεις, προκρίθηκε δε η συγκεκριμένη σε συνεργασία με τη Δ/ση Μελετών Έργων Οδοποιίας του Υπουργείου Μεταφορών, ενώ εγκρίθηκε μετά από εισήγηση της Υπηρεσίας από το Τοπικό Συμβούλιο Θ., δ) η κατασκευή της επίμαχης γέφυρας κρίνεται επείγουσα, καθόσον η παλαιά γέφυρα έχει κριθεί από την ΔΜΕΟ του Υπουργείου Μεταφορών επικίνδυνη για βαρέα οχήματα και, ως εκ τούτου, υφίστανται σοβαρά προβλήματα στην κίνηση των οχημάτων, ιδιαιτέρως των λεωφορείων, και στην εξυπηρέτηση των κατοίκων, ε) σύμφωνα με την περιβαλλοντική Μελέτη, κατά το σχεδιασμό της γέφυρας έχουν ληφθεί υπόψη όλες οι ισχύουσες προδιαγραφές για γέφυρες εντός κατοικημένων περιοχών και δεν υφίστανται βλαπτικές συνέπειες για τους περιοίκους και στ) σε περίπτωση οποιασδήποτε αλλαγής της θέσης της γέφυρας, θα απαιτηθούν νέες μελέτες, για τις οποίες θα πρέπει να εξασφαλισθούν οι απαιτούμενες πιστώσεις και νέα χρηματοδότηση για την κατασκευή του έργου αυτού.

4. Επειδή, ενόψει όλων των προκτεθέντων, ιδίως δε: α) του επείγοντος χαρακτήρος της κατασκευής του επίμαχου έργου, λόγω της επικινδυνότητας της παλαιάς γέφυρας και της επακόλουθης πρόκλησης προβλημάτων στην κίνηση των οχημάτων και κυρίως λεωφορείων και εν τέλει στην

κυκλοφορία των κατοίκων της εν λόγω περιοχής, β) της έγκρισης της Μελέτης Περιβαλλοντικών Όρων, με την οποία, αφού λήφθηκαν υπόψη όλες οι πιθανές οχλήσεις που θα δημιουργηθούν στον περιβάλλοντα χώρο από την κατασκευή της νέας γέφυρας χωρίς να επισημανθούν βλαπτικές συνέπειες για τους περιοίκους, το οδικό δίκτυο της περιοχής, καθώς και όλες οι ισχύουσες προδιαγραφές για γέφυρες σε κατοικημένες περιοχές, προκρίθηκε η συγκεκριμένη λύση, στην οποία άλλωστε κατέτειναν όλες οι προηγηθείσες σχετικές μελέτες και έρευνες που εγκρίθηκαν από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων, γ) του γεγονότος ότι ο αιτών δεν αποδεικνύει ότι θα υποστεί ανεπανόρθωτη βλάβη και μάλιστα άμεση από την κατασκευή της γέφυρας αυτής, ενόψει μάλιστα του ότι η γέφυρα αυτή θα καταλήγει και στις δύο εισόδους της σε υφιστάμενους ασφαλτοστρωμένους οδούς, χωρίς, σε κάθε περίπτωση, να προκύπτει οποιαδήποτε επέμβαση στην ιδιωτική έκταση του αιτούντος, το Δικαστήριο τούτο σε Συμβούλιο διαπι-

στώνει τη συνδρομή λόγων υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης σύμβασης κατασκευής του επίμαχου έργου, καθόσον, κατά τα ανωτέρω, οι αρνητικές συνέπειες από την τυχόν αποδοχή της κρινόμενης αίτησης θα είναι σοβαρότερες από την επιδιωκόμενη με την αίτηση αυτή ωφέλεια του αιτούντος. Κατόπιν αυτών και ενόψει του ότι περαιτέρω οι προβαλλόμενοι λόγοι ακύρωσης (περί μη δημοσίευσης της οικείας περιληπτικής διακήρυξης της εν λόγω δημοπρασίας στην Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά μόνο στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μη νόμιμη η έγκριση της μελέτης και των όρων της δημοπράτησης του έργου αυτού χωρίς να ληφθεί υπόψη η προσβολή των εννόμων συμφερόντων του, λόγω της ηχορύπανσης και της φωτορύπανσης που, κατά την άποψή του, θα προκληθεί από την κατασκευή του) δεν παρίστανται προδήλως βάσιμοι, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί...



**ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ**

**ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΔΤΚ)
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ ΜΗΝΩΝ
ΙΟΥΛΙΟΥ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2014**

Από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) ανακοινώνεται ότι:

1. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Ιουλίου 2013 - Ιουνίου 2014 παρουσίασε μείωση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 1,1%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό μείωσης του μισθώματος για το μήνα **ΙΟΥΛΙΟ 2014** ανέρχεται σε **-0,8%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
2. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Αυγούστου 2013 - Ιουλίου 2014 παρουσίασε μείωση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 0,7%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό μείωσης του μισθώματος για το μήνα **ΑΥΓΟΥΣΤΟ 2014** ανέρχεται σε **-0,5%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
3. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Σεπτεμβρίου 2013 - Αυγούστου 2014 παρουσίασε μείωση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 0,3%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό μείωσης του μισθώματος για το μήνα **ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ 2014** ανέρχεται σε **-0,2%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 2^{ΟΥ} ΤΕΥΧΟΥΣ 2014

1. Νομολογία:	Πολιτικών Δικαστηρίων.....	429
	Διοικητικών Δικαστηρίων.....	614
2. Επαγγελματικά θέματα - Ανακοινώσεις.....		640
3. Αλφαβητικό ευρετήριο.....		E3
4. Αριθμητικό ευρετήριο αποφάσεων.....		E21

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Εκούσια μεταβίβαση, προς αποκατάσταση ακτημόνων, ακινήτων του μεν Δημοσίου κατά το 121 ΑγρΚωδ, των δε νπ κατά το 124 ΑγρΚωδ. ΤριμΕφΛαρ 536/13, σ. 454

Πριν τον α.ν. 431/68 πλασματική νομή κληρούχου και κληρονόμων του και μη δυνατότητα άλλου κληρονόμου να χρησιδεσπόσει τον κλήρο, μετά όμως δυνατή η από τρίτον νομή και χρησικτησία όλου του κλήρου. ΤριμΕφΛαρ 148/14, σ. 530

ΑΓΩΓΗ

Καταβολής αποζημίωσης απαλλοτρίωσης κατά την τακτική διαδικασία στο αρμόδιο λόγω ποσού δικαστήριο. ΤριμΕφΛαρ 533/13, σ. 447

Αδικ. πλουτισμού λόγω υπαναχώρησης επί υπερημερίας πωλητή. ΤριμΕφΛαρ 570/13, σ. 465

Ακύρωσης πράξεων γενόμενων μετά την παύση πληρωμών αλλά πριν κηρυχθεί η πτώχευση. ΤριμΕφΛαρ 59/14, σ. 476

Τράπεζας κατά του Δημοσίου ως εγγυητή εξ αλληλόχρεου λ/σμού. ΤριμΕφΛαρ 142/14, σ. 518

Αναπροσαρμογής μισθώματος κατά το 288 ΑΚ. ΤριμΕφΛαρ 147/14, σ. 522

Αδικοπραξίας εξ απάτης πωλητών. ΜονΕφΛαρ 149/13, σ. 540

Διεκδικητική του αληθούς κυρίου κατά του φερόμενου ως ιδιοκτήτη βάσει πράξης πολεοδομικής μελέτης. ΜονΕφΛαρ 4/14, σ. 543

Λόγω στέρησης διατροφής. ΜονΕφΛαρ 36/14, σ. 569, ΜονΕφΛαρ 75/14, σ. 583

Επί καθυστέρησης μισθώματος, επικουρική άσκηση απόδοσης μισθίου λόγω καταγγελίας και λόγω δυστροπίας. ΜονΕφΛαρ 44/14, σ. 578

Πρώτως ασκηθείσα αγωγή αποζημίωσης για υπηρεσίες στον παθόντα για το μετά το 75ο έτος ηλικίας. ΜονΕφΛαρ 54/14, σ. 582

Μη ακυρότητα δικογράφου επί ένωσης αντιφασκουσών αγωγών, αλλά χωρισμός αν ασκούνται αυτοτελώς και παράλληλα, και όχι επικουρικά οπότε εξετάζονται.

Χωρισμός, και όχι εκδίκαση της προτασσομένης

αγωγικής βάσης, ώστε να επιλέξει ο αιτών ποια θα ασκήσει. ΜονΠρωτΛαρ 311/13, σ. 607

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

Αν ο οφειλέτης καταβάλει στον εκδοχέα ποσό υπέρτερο του οφειλομένου, δικαιούται από αυτόν (και όχι τον εκχωρητή) το αχρεωστήτως καταβληθέν. ΤριμΕφΛαρ 237/13, σ. 429

Απόδοση παροχών επί υπαναχώρησης. ΤριμΕφΛαρ 570/13, σ. 465

Μη αναζήτηση ωφέλειας από αιτία μη νόμιμη, εκτός αν ειδική δ/ξη την επιτρέπει.

Επί ένωσης κινητού με αλλότριο ακίνητο, απόδοση στο νομέα της ωφέλειας εκ της μετάθεσης στον κύριο του οικοπέδου της κυριότητας των υλικών, όχι όμως και εκ της εργασίας του. Αποζημίωση καλόπιστου νομέα για την όλη δαπάνη ανέγερσης της οικοδομής, αν έγινε πριν την επίδοση της αγωγής, είναι επωφελής και η αύξηση σώζεται. ΤριμΕφΛαρ 128/14, σ. 506

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ

Υπαιτιότητα εργολάβου που προωθούσε προϊόντα εκσκαφής σε παρακείμενες εκτάσεις με αποτέλεσμα, λόγω βροχοπτώσεων, να τις κατακλύσουν και να καταστρέψουν τη φυτεία. ΤριμΕφΛαρ 587/13, σ. 472

Εκ προθέσεως φωτιά σε σταθμευμένο φορτηγό. ΤριμΕφΛαρ 108/14, σ. 493

Απάτη πωλητών που αποκόλλησαν τον αριθμό πλαισίου άλλου λεωφορείου και τον ενσωμάτωσαν στο πωληθέν. ΜονΕφΛαρ 149/13, σ. 540
Βλ. και Αποζημίωση, Αυτοκίνητα

ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Πραγματογνωμοσύνης επί μη κοινοποίησης της περί αυτής απόφασης με συνδρομή βλάβης μη αποκαταστάσιμης άλλως. ΤριμΕφΛαρ 83/14, σ. 493

Μη ακυρότητα δικογράφου επί ένωσης αντιφασκουσών αγωγών. ΜονΠρωτΛαρ 311/13, σ. 607

ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Ένσταση ο ισχυρισμός υπαγωγής των απαιτήσεων εκ πώλησης σε αλληλόχρεο λ/σμό.

Σύναψη αλληλόχρεου με σύμβαση, και άτυπη, απαιτούμενης δυνατότητας εκατέρωθεν αποστολών έστω κι αν δεν υλοποιηθεί. Μη αλληλόχρεος επί αναγραφής σε κάθε τιμολόγιο του εκάστοτε υπολοίπου, ούτε επί διαδοχικών πωλήσεων με πίστωση τιμήματος καταβλητέου τμηματικά. ΤριμΕφΛαρ 530/13, σ. 445

Για την αξίωση Τράπεζας κατά του Δημοσίου ως εγγυητή εξ αλληλόχρεου λ/σμού, μη αναγκαία καθυστέρηση τριών δόσεων από τον πρωτοφειλέτη. ΤριμΕφΛαρ 142/14, σ. 518

ΑΝΑΔΟΧΗ ΧΡΕΟΥΣ

Επί μεταβίβασης περιουσίας σωρευτική αναδοχή των μέχρι τότε χρεών και ευθύνη εις ολόκληρον του αποκτώντος έως την αξία των μεταβιβαζομένων. ΤριμΕφΛαρ 486/13, σ. 438

ΑΝΑΙΡΕΣΗ (ΠολΔικ)

Επί μη κήρυξης ως απαραδέκτου αιτήματος επίδειξης εγγράφου λόγω μη ύπαρξης εννόμου συμφέροντος. ΤριμΕφΛαρ 486/13, σ. 438

Επί αιτήματος ανατροπής του τεκμηρίου ωφέλειας παρόδου ιδιοκτήτη, αναιρετικά ανέλεγκτη η κρίση για το πρόσφορο ή μη του συγκριτικού στοιχείου για προσδιορισμό της αξίας του ακινήτου. ΤριμΕφΛαρ 121/14, σ. 496

ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ

Επί ερημοδικίας ανακόπτοντος απόρριψή της ως ανυποστήρικτης. Ελλείπει δ/ξης για την τύχη του παραβόλου, αναλογική εφαρμογή του 509 ΚΠολΔ. Άσκησή της άπασε σε κάθε βαθμό. ΤριμΕφΛαρ 541/13, σ. 457

Κρίση του δικαστηρίου για το ουσία βάσιμο των λόγων με πιθανολόγηση, και δη προαποδεικτικά, με ελεύθερη εκτίμηση και μη πληρούντων τους όρους του νόμου μέσω των.

Μη ανωτέρα βία η αιφνίδια ασθένεια του δικηγόρου, συγγενούς του διαδίκου, αφού υπήρχε χρόνος να ειδοποιηθεί άλλος δικηγόρος να ζητήσει αναβολή ή να παραστεί καταθέτοντας τον κατά

κοινή λογική έτοιμο φάκελο. ΤριμΕφΛαρ 555/13, σ. 459

ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Βλ. Αποζημίωση

ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΔιοικΔικ)

Με ασφ. μέτρα επί δημοσίων συμβάσεων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 7/13, σ. 614

Άμεση εκτέλεση πράξεων για την υπηρεσιακή κατάσταση υπαλλήλου νπδδ, εκτός αν προκαλείται σοβαρή ανεπανόρθωτη βλάβη, συνεκτιμωμένων των αναγκών της υπηρεσίας.

Μη πρόδηλη, λόγω ανάγκης ενδελεχούς έρευνας, η παρανομία ή μη των δ/ξεων περί εφημεριών ιατρών ΕΣΥ καθό επιτρέπουν απασχόληση πέραν των 48 ωρών εβδομαδιαίως κατά μέσο όρο ανά περίοδο 4 μηνών χωρίς συναίνεσή τους.

Μη εκτελεστή η απόφαση του ΔΣ νοσοκομείου περί προέγκρισης πρόσθετων ενεργών εφημεριών.

Μη πρόδηλη βασιμότητα λόγου παραβίασης του 288 ΑΚ.

Μη αναστολή, παρά τη δυσεπανόρθωτη βλάβη εκ της καταπόνησης κατά τις υπεράριθμες εφημερίες, καθόσον το δημόσιο συμφέρον επιτάσσει συνεχή λειτουργία της κλινικής. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 73/13, σ. 618

Αίτηση ανάκλησης απόφασης που απέρριψε αίτηση αναστολής μόνο επί νέων στοιχείων ή μεταβολής δεδομένων, όχι λόγω πλημμελειών ή σφαλμάτων.

Μη νέο στοιχείο η απόρριψη από Τράπεζα αίτησης δανείου του αιτούντος, αφού η υπό ανάκληση απόφαση δεν εκδόθηκε υπό τον όρο δανειοδότησής του. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 75/13, σ. 625

Αίτηση αναστολής απόφασης της Επιτροπής Περιφέρειας του 18 ν. 2218/94 που, κατ' αποδοχή προσφυγής εργολήπτη, ακύρωσε απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής ως προς την προσφορά του μειοδότη και του αιτούντος - δεύτερου μειοδότη.

Εφόσον ο διαγωνισμός ενόψει του ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης δεν εμπίπτει στο πεδίο του ν. 3886/10, παραδεκτό το αίτημα προ-

σωρινής δικ. προστασίας με αίτηση αναστολής του 52 π.δ. 18/89, λόγω άσκησης αίτησης ακύρωσης.

Μη δυσεπανάρθωτη ως οικονομική η βλάβη εκ της μη ανάδειξης ως αναδόχου.

Η προβαλλόμενη υπό του αιτούντος βλάβη της καθής Αρχής λόγω υψηλότερης εργολαβικής αμοιβής του προσβαλλόντος την απόφαση της Επιτροπής, θα επέλθει από μελλοντικές διοικ. πράξεις χρίζουσες πιθανόν προσωρινής δικ. προστασίας. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 94/13, σ. 629

Μη αναστολή εκτέλεσης των πριν τη σύναψη σύμβασης έργου αποσπαστών διοικ. πράξεων αν αυτή υπογράφηκε πριν την αίτηση αναστολής. Μη αναστολή λόγω δημοσίου συμφέροντος, ενόψει επείγουσας κατασκευής της γέφυρας λόγω επικινδυνότητας της παλαιάς, κατόπιν μελέτης περιβαλλοντικών όρων, δίχως επέμβαση στο ακίνητο του αιτούντος. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 98/13, σ. 635

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ - ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Αγορά ακινήτου με χρήματα για λ/σμό και κατ' εντολή του ενάγοντος, αλλά στο όνομα του εναγομένου ως παρένθετου. Μη εικονική η δικαιοπραξία τρίτου με αχυράνθρωπο, επέλευση δε των αποτελεσμάτων στο πρόσωπο τούτου που υποχρεούται ενοχικά να μεταβιβάσει ό,τι απέκτησε στον υποκρυπτόμενο. ΤριμΕφΛαρ 128/14, σ. 506

ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ

Επί ανακοπής ερημοδικίας. ΤριμΕφΛαρ 555/13, σ. 459

Μη ανωτέρα βία η είσοδος ζώου στο οδόστρωμα. ΜονΕφΛαρ 36/14, σ. 569

ΑΟΡΙΣΤΙΑ

Ένστασης περί αλληλόχρεου αν δεν αναφέρονται ο τηρών αυτόν, η λειτουργία του, το περιοδικό κλείσιμο, η αναγνώριση του καταλόγου και, επί μη αναγνώρισης, όλα τα κονδύλια. ΤριμΕφΛαρ 530/13, σ. 445

Στοιχεία αγωγής ακύρωσης πράξεων γενόμενων μετά την παύση πληρωμών αλλά πριν κηρυχθεί η πτώχευση. ΤριμΕφΛαρ 59/14, σ. 476

Επί ένωσης κινητού με ξένο ακίνητο, αοριστία της αποδοτέας ωφέλειας αν δεν εξειδικεύονται το είδος, ποσότητες και δαπάνη για κάθε υλικό, μη αρκούντος του ποσού που χονδρικά δαπανήθηκε για κάθε κονδύλιο. ΤριμΕφΛαρ 128/14, σ. 506

Επί αγωγής ή ένστασης μείωσης της εργολαβικής αμοιβής ανάγκη μνείας των ελλείψεων του έργου και του μέτρου μείωσης. ΤριμΕφΛαρ 139/14, σ. 512

Επί βελτιωμένης τροφής πρέπει να αναφέρεται η βλάβη, ανάγκη, διάστημα λήψης και το καταβληθέν ημερήσια ποσό, όχι όμως ποία ήταν η προ του ατυχήματος τροφή, το κόστος ανά μονάδα της βελτιωμένης και η ημερήσια ποσότητα. ΤριμΕφΛαρ 146/14, σ. 521

Επί αγωγής αναπροσαρμογής μισθώματος κατά το 288 ΑΚ πρέπει να αναφέρονται η μόνιμη μεταβολή συνθηκών από τη σύναψη της μίσθωσης μέχρι τη συζήτηση, η ουσιώδης απόκλιση ανάμεσα στο κατά την καλή πίστη και στο συνολοποιημένο μίσθωμα και ο αιτιώδης σύνδεσμος. ΤριμΕφΛαρ 147/14, σ. 522

Επί ένστασης εξόφλησης όλων των απαιτήσεων μισθωτού, ανάγκη μνείας του ποσού για κάθε αιτία εκ των πλειόνων αγωγικών. ΜονΕφΛαρ 142/13, σ. 536

Επί αγωγής διαφυγόντων κερδών ιατρού μη ανάγκη μνείας της ειδικότητας και ωρών απασχόλησης.

Επί ολικής καταστροφής αυ/του, ανάγκη μνείας της ιδιότητας του ενάγοντος ως ιδιοκτήτη ή κατόχου και της έννομης σχέσης κατοχής. ΜονΕφΛαρ 28/14, σ. 565

Επί αποζημίωσης συζύγου λόγω στέρησης διατροφής μη ανάγκη αποτίμησης της συνεισφοράς κάθε συζύγου.

Επί εξόδων κηδείας μη ανάγκη μνείας των επιμέρους δαπανών. ΜονΕφΛαρ 75/14, σ. 583

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

Εφαρμογή διαδικασίας του ν. 2882/01 στις προ αυτού κηρυχθείσες απαλλοτριώσεις, εφόσον η αίτηση οριστικής αποζημίωσης ασκήθηκε μετά την 6.5.01.

Μετά τον οριστικό προσδιορισμό αποζημίωσης

και την αναγνώριση δικαιούχου, δυνατή αγωγή καταβολής της κατά την τακτική διαδικασία στο αρμόδιο λόγω ποσού δικαστήριο. Η απαίτηση του ιδιοκτήτη δεν τελεί υπό την προθεσμία των 18 μηνών που αφορά στην αυτοδίκαιη άρση της απαλλοτρίωσης λόγω μη καταβολής αποζημίωσης.

Για νομιμοποίηση του ενάγοντος δεν ερευνάται η δυνατότητα ολοκλήρωσης της απαλλοτρίωσης, ούτε η υπαιτιότητα, μήτε απαιτείται μνεία των παραγωγικών περιστατικών του δικαιωμάτος του. ΤριμΕφΛαρ 533/13, σ. 447

Αίτημα ανατροπής του τεκμηρίου ωφέλειας παρόδιου ιδιοκτήτη και μη υποχρέωσης σε αποζημίωση τρίτων ή αυταποζημίωση με αίτηση στο Εφετείο κατά το 33 ΚΑΑΑ, ή στη δίκη οριστικής αποζημίωσης δίχως προδικασία.

Υποχρεωτική λήψη υπόψη της αντικειμενικής αξίας των απαλλοτριούμενων και όμορων ομοειδών, αλλά μη αποκλειστικά ή υποχρεωτικά τα κριτήρια του 13 ΚΑΑΑ, ανέλεγκτη δε αναιρετικά η κρίση για το πρόσφορο ή μη των συγκριτικών στοιχείων.

Επί απαλλοτρίωσης για εφαρμογή σχεδίου πόλης υπόχρεοι αποζημίωσης οι Δήμοι για εντός του απαλλοτριωτέου κτίρια, φυτείες και εγκαταστάσεις. Για το οικόπεδο συνυπόχρεοι ο Δήμος και οι παρόδιοι ιδιοκτήτες. Πότε υποχρέωση μόνον Δήμου. ΤριμΕφΛαρ 121/14, σ. 496

ΑΠΑΤΗ (Αστ)

Πωλητών που αποκόλλησαν τον αριθμό πλαισίου άλλου λεωφορείου και τον ενσωμάτωσαν στο πωληθέν. ΜονΕφΛαρ 149/13, σ. 540

ΑΠΟΔΕΙΞΗ (Αστ - Πολ)

Αποδεικτική ισχύς δημοσίων εγγράφων συσταθέντων αρμοδίως.

Μη λήψη υπόψη, ούτε ως δικ. τεκμηρίου, βεβαίωσης τρίτου εφόσον το δικαστήριο κρίνει ανέλεγκτα, χωρίς υποχρέωση αποδείξεων, ότι δόθηκε για χρήση στη δίκη. ΤριμΕφΛαρ 514/13, σ. 444

Επί ανακοπής ερημοδικίας προαποδεικτική και με πιθανολόγηση η κρίση για το ουσία βάσιμο των λόγων. ΤριμΕφΛαρ 555/13, σ. 459

Επί μη εμπρόθεσμης δικ. αμφισβήτησης των πρώτων κτηματολογικών εγγραφών, αμάχητο τεκμήριο ακρίβειας υπέρ των αναγραφόμενων ως δικαιούχων.

Μη αποδεικτική βαρύτητα αεροφωτογραφιών παλαιότερης λήψης. ΤριμΕφΛαρ 148/14, σ. 530

Η εξοφλητική απόδειξη παθόντος προς τον ασφαλιστή περί ολοσχερούς εξόφλησης των τελεσίδικων απαιτήσεων του αποτελεί σύμβαση εξώδικου συμβιβασμού. ΜονΕφΛαρ 76/14, σ. 591

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Επί υπαναχώρησης αγοραστή λόγω υπερμερίας πωλητή, μη δικαίωμα διαφέροντος μη εκπλήρωσης αλλά δυνατή εύλογη αποζημίωση για ζημία εκ της μη εκπλήρωσης της σύμβασης αν αναφέρονται μέτρα ή συμφωνίες για εκμετάλλευση του πωληθέντος που ανατράπηκαν. ΤριμΕφΛαρ 570/13, σ. 465

Λόγω εμπρησμού σταθμευμένου φορτηγού. ΤριμΕφΛαρ 108/14, σ. 493

Επί ένωσης κινητού με αλλότριο ακίνητο. ΤριμΕφΛαρ 128/14, σ. 506

Επί ελαττωμάτων του έργου. ΤριμΕφΛαρ 139/14, σ. 512

Για βελτιωμένη τροφή. ΤριμΕφΛαρ 146/14, σ. 521

Πλήρης αποζημίωση απόλυσης (αντί μειωμένη λόγω συνταξιοδότησης). ΜονΕφΛαρ 15/14, σ. 561

Διαφυγόντα κέρδη ιατρού.

Επί ολικής καταστροφής αυτ/του, δαπάνη μίσθωσης άλλου ή ταξί ή καταβολής εισιτηρίου. ΜονΕφΛαρ 28/14, σ. 565

Δαπάνη μίσθωσης ταξί για μετάβαση των άμεσων συγγενών θανόντος στον τόπο ταφής, όχι όμως και των εν γένει συγγενών και φίλων. Αξίωση τέκνων για στέρηση διατροφής από τον πατέρα μέχρι περάτωση των σπουδών τους. Επιδίκαση αποζημίωσης σε κεφάλαιο εφάπαξ λόγω σπουδαίου λόγου όπως επί καλύτερης εκπαιρέτησης των συμφερόντων του δικαιούχου ή ύπαρξης δυσμενών προσωπικών ή οικονομικών λόγων του υπόχρεου. ΜονΕφΛαρ 36/14, σ. 569

Για υπηρεσίες στον παθόντα από τη θυγάτερα του. Επιδόθηκε ποσό που θα δαπανούσε αν προσλάμβανε άτομο έως το 75ο έτος ηλικίας με βάση το προσδόκιμο όριο ζωής. ΜονΕφΛαρ 54/14, σ. 582

Μη νόμιμο αίτημα της συζύγου περί αποζημίωσης λόγω στέρησης των υπηρεσιών οικιακού βοηθού που της παρείχε ο θάναυν σύζυγος λόγω της υγείας της, καθόσον αυτή οφείλεται για υπηρεσίες όχι εξ ελευθεριότητας, αλλά ως εκ του νόμου συμβολή στον κοινό οίκο.

Μη αποζημίωση λόγω διακοπής επιδόματος πρόνοιας, διότι δεν εμπίπτει στην περιοριστική αποζημίωση του 928 ΑΚ.

Μη αποκαταστατέα έξοδα στεφάνων και μνημόσυνου. ΜονΕφΛαρ 75/14, σ. 583

Μη αναπηρία εκ μη μόνιμης βλάβης οφθαλμού, αφού δεν είναι αδύνατη η εργασία, η δε ανάγκη ψυχολογικής στήριξης εκτιμάται για την ηθική βλάβη.

Η σε εξοφλητική απόδειξη του παθόντος προς τον ασφαλιστή δήλωση παραίτησης από κάθε αξίωση για ζημιές παρούσες ή μέλλουσες, γενόμενη βάσει της τότε γνωστής κατάστασης, δεν συνιστά εξόφληση ζημιών από απρόβλεπτη τότε εξέλιξη. ΜονΕφΛαρ 76/14, σ. 591

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΔιοικΔικ)

Πότε ανάκληση απόφασης που απέρριψε αίτηση αναστολής. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 75/13, σ. 625

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΠολΔικ)

Οριστική η περί χωρισμού αντιφασκουσών αγωγών. ΜονΠρωτΛαρ 311/13, σ. 607

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Αγωγή καταβολής της αποζημίωσης απαλλοτρίωσης στο αρμόδιο λόγω ποσού δικαστήριο. ΤριμΕφΛαρ 533/13, σ. 447

Επί ανακριβούς πρώτης κτηματολογικής εγγραφής, αγωγή στο κατά τις γενικές δ/ξεις αρμόδιο Πρωτοδικείο για αναγνώριση του δικαιώματος και διόρθωσή της. ΤριμΕφΛαρ 148/14, σ. 530

ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Ασφαλισμένη μητέρα με ανήλικα ή ανήλικα προς εργασία τέκνα, με χρόνο ασφάλισης 5.500 ημερών και μη λαμβάνουσα σύνταξη από οργανισμό κύριας ασφάλισης, δικαιούται πλήρη σύνταξη γήρατος με τη συμπλήρωση του 55ου έτους ηλικίας, εφόσον η ανηλικότητα και ο συντάξιμος χρόνος συντρέχουν κατά τη συμπλήρωση του 50ού ή σε ένα από τα επόμενα έτη και μέχρι το 55ο. Νέα όρια ηλικίας και αναγνωριζόμενοι χρόνοι με το 10 παρ. 17 ν. 3863/10. ΜονΕφΛαρ 15/14, σ. 561

Υποκατάσταση ΤΣΑΥ στις αξιώσεις των ασφαλισμένων του, όχι όμως για διαφυγόντα κέρδη. ΜονΕφΛαρ 28/14, σ. 565

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ (ΔιοικΔικ)

Βλ. Αίτηση αναστολής (Διοικ), Δημόσια έργα

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ (ΠολΔικ)

Στη διαδικασία ασφ. μέτρων πρόσθετη παρέμβαση πρωτοδίκως μεν προφορικά ή με τις προτάσεις στο ακροατήριο, στο δε Εφετείο με κατάθεση και επίδοση δικογράφου. ΜονΠρωτΛαρ 311/13, σ. 607

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Βλ. Ασφάλιση, Εργασία

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Βλ. Ασφαλιστική σύμβαση

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Επί επέλευσης ασφ. κινδύνου η αξίωση για το ασφάλισμα κατά του ασφαλιστή ανήκει όχι στον κύριο του ενυπόθηκου ακινήτου, αλλά στον ενυπόθετο δανειστή ως υποκατάστατο του ασφαλισμένου οφειλέτη του. ΤριμΕφΛαρ 237/13, σ. 429

2ετής παραγραφή αξιώσεων παθόντος κατά ασφαλιστή από την επομένη του ατυχήματος, ενώ επί απρόβλεπτων ζημιών έναρξη νέας αυτοτελούς παραγραφής.

Επιμήκυνση παραγραφής κατά του ασφαλιστή σε 5ετή με το ν. 3557/07. Παραγραφή αρχθείσα και

μη συμπληρωθείσα υπό το παλαιό δίκαιο, συνεχίζεται κατά το νέο. ΜονΕφΛαρ 76/14, σ. 591

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Επί μη σήμανσης διασταυρώσεων προτεραιότητας του εκ δεξιών. Πότε κατ' εξαίρεση προτεραιότητα του εκ αριστερών. Επί οδού τέμνουσας κάθετα άλλη σε σχήμα «Τ» χωρίς σήμανση, προτεραιότητα του κινούμενου στην τέμνουσα έναντι των εκ αριστερών κινουμένων.

Μη υποχρέωση εγκύου να φέρει ζώνη ασφαλείας. ΤριμΕφΛαρ 82/14, σ. 490

Μη εμπορική υπαξία αυτ/του λόγω παλαιότητας, μη βλαβών σε καίρια σημεία και αντικατάστασης με καινούργια ανταλλακτικά. ΤριμΕφΛαρ 108/14, σ. 493

Επί ολικής καταστροφής αυτ/του, αποζημίωση για δαπάνη μίσθωσης άλλου ή ταξί ή εισιτηρίου με μνεία στην αγωγή της ιδιότητας του ενάγοντος ως ιδιοκτήτη ή κατόχου και της έννομης σχέσης κατοχής. ΜονΕφΛαρ 28/14, σ. 565

Αποκλειστική υπαιτιότητα οδηγού που, ενόψει προσπέρασης, υπερέβη τη διπλή διαχωριστική γραμμή και εισήλθε στο αντίθετο ρεύμα.

Μη υποχρέωση φορτηγού άνω των 3.500 χλγ για εφοδιασμό με ζώνη ασφαλείας.

Μη ανωτέρα βία η αιφνίδια είσοδος ζώου στο οδόστρωμα.

Δαπάνη μίσθωσης ταξί για μετάβαση των άμεσων συγγενών θανάτοντος στον τόπο ταφής, όχι όμως και των εν γένει συγγενών και φίλων. ΜονΕφΛαρ 36/14, σ. 569

Συνυπαιτιότητα πεζού διότι, εκτός διάβασης πεζών, βραδυπορούσε επί της διαχωριστικής γραμμής. Συνυπαιτιότητα μοτοσικλετιστή που έβαινε χωρίς σύνεση με ταχύτητα. Η μη εξεύρεση θραυσμάτων της μηχανής στο σημείο της κηλίδας αίματος αποδεικνύει μη πρόσκρουσή της με το εμπρόσθιο τμήμα της επί του πεζού, ενώ η μη αποτύπωση χαραγών στην πορεία της μετά την πρόσκρουση αποδεικνύει κίνησή της σε όρθια θέση χωρίς ανατροπή. ΜονΕφΛαρ 75/14, σ. 583

Βλ. και Αποζημίωση

ΑΧΥΡΑΝΘΡΩΠΟΣ

Βλ. Αντιπροσώπευση - Αντιπρόσωπος

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Βλ. Ένορκες βεβαιώσεις

ΓΕΦΥΡΑ

Βλ. Αναστολή εκτέλεσης (Διοικ)

ΔΑΣΗ

Μη δασική η έκταση που το Δημόσιο (ή Επιτροπή απαλλοτριώσεων) χαρακτήρισε ως καλλιεργήσιμη και παρείχε άδεια μεταβίβασης. Μόνον οι οριστικοί χάρτες αποτελούν πλήρη απόδειξη για ύπαρξη ή μη δάσους. Αδιάφορο αν η έκταση χαρακτηρίζεται δασική βάσει παλαιότερων αεροφωτογραφιών, ενώ εκ πρόσφατων εμφανίζει άλλη χρήση. ΤριμΕφΛαρ 536/13, σ. 454, ΤριμΕφΛαρ 148/14, σ. 530

ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ (ΠολΔικ)

Από την τελεσίδικη περί καθορισμού της αποζημίωσης απαλλοτριώσης απόφασης. ΤριμΕφΛαρ 533/13, σ. 447

Υπέρ και κατά των μελών εναγόμενης κοινοπραξίας εταιριών χωρίς νομική προσωπικότητα, (μόνο) ως προς τις κριθείσες υποχρεώσεις και δικαιώματα. Νόμιμη αγωγή τρίτου κατά μέλους της προς κτήση δεδικασμένου ευρύτερης έκτασης. ΤριμΕφΛαρ 587/13, σ. 472

Από την απόφαση και όχι από το περιεχόμενο της αγωγής, έστω κι αν το δικαστήριο δεν εξάντλησε ή υπερέβη το αντικείμενό της. Εκ τελεσίδικης απόφασης ως προς τις συνθήκες της αδικοπραξίας, τη (συν)υπαιτιότητα και την αγωγική ζημία. ΜονΕφΛαρ 76/14, σ. 591

ΔΗΜΟΙ

Βλ. ΟΤΑ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Επί διαγωνισμού δημοσίων συμβάσεων αναγκαία, με ποινή απαραδέκτου της προσφοράς, υποβολή των εκ της διακήρυξης δικαιολογητικών για απόδειξη ιδιότητας κρίσιμης για τη συμμετοχή.

Μη έννομο συμφέρον νόμιμα αποκλεισθέντος από διαγωνισμό προς αμφισβήτηση της νομιμότητας συμμετοχής άλλου, εκτός αν αφορά την ύπαρξη λόγου ίδιου με τον αποτελέσαντα αιτιολογία αποκλεισμού του.

Μη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής στην αξιολόγηση των δικαιολογητικών, λόγω δέσμευσής της από τη διακήρυξη. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 7/13, σ. 614

Εφόσον ο διαγωνισμός ενόψει ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης δεν εμπίπτει στο πεδίο του ν. 3886/10, παραδεκτό το αίτημα προσωρινής δικ. προστασίας με αίτηση αναστολής του 52 π.δ. 18/89, λόγω άσκησης αίτησης ακύρωσης.

Τα απλά αντίγραφα διοικ. εγγράφων, που συνοδεύονται από υπεύθυνη δήλωση για την ακρίβειά τους, γίνονται αποδεκτά ως πρωτότυπα.

Υποχρέωση εργολάβων για υποβολή ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας, ως και εγγράφου καταβολής των εισφορών στην εργοληπτική τους οργάνωση. Λήψη ασφ. ενημερότητας μέσω διαδικτύου.

Μη πρόδηλη βασιμότητα λόγων ακύρωσης αφορώντων ερμηνεία της διακήρυξης ή παράβαση του δικαιώματος ακρόασης.

Μη δυσεπανόρθωτη ως οικονομική η βλάβη εκ της μη ανάδειξης ως αναδόχου. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 94/13, σ. 629

Μη αναστολή εκτέλεσης των πριν τη σύναψη σύμβασης έργου αποσπαστών διοικ. πράξεων αν αυτή υπογράφηκε πριν την αίτηση αναστολής. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 98/13, σ. 635
Βλ. και Αναστολή εκτέλεσης (Διοικ)

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΘΕΣΗ

Επί υπερημερίας δανειστή λόγω άρνησης της προσηκόντως προσφερόμενης παροχής, ή αδυναμίας εκπλήρωσης λόγω εύλογης αβεβαιότητας ως προς το πρόσωπο του δανειστή. ΤριμΕφΛαρ 569/13, σ. 461

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Βλ. Δημόσια έργα

ΔΗΜΟΣΙΟ

Εκούσια μεταβίβαση ακινήτων του για αποκατάσταση ακτημόνων καλλιεργητών. ΤριμΕφΛαρ 536/13, σ. 454

Εγγύησή του για αλληλόχροε λ/σμό. ΤριμΕφΛαρ 142/14, σ. 518

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ (Διοικ)

Βλ. Δημόσια έργα

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (ΠολΔικ)

Τακτική επί αγωγής καταβολής της λόγω απαλλοτρίωσης αποζημίωσης. ΤριμΕφΛαρ 533/13, σ. 447

ΔΙΑΔΙΚΟΣ

Ο δικαιούχος διάδικος έχει εξουσία διάθεσης άρα και σύναψης συμβιβασμού.

Ο κυρίως παρεμβάς καθίσταται κύριος διάδικος, όχι ομόδικος των αντιδικοούντων. ΤριμΕφΛαρ 237/13, σ. 429

Ένωση προσώπων η κοινοπραξία εταιριών για εκτέλεση έργου χωρίς τήρηση των όρων κτήσης νομικής προσωπικότητας, παρισταμένη δικαστικά με το διαχειριστή. ΤριμΕφΛαρ 587/13, σ. 472

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Λήψη ασφ. ενημερότητας. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 94/13, σ. 629

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

Βλ. Δημόσια έργα

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Αξίωση τέκνων λόγω στέρησης διατροφής από τον πατέρα τους μέχρι περάτωση των σπουδών τους, χωρίς ανάγκη υπερημερίας του υπαιτίου που έχει σημασία μόνο για την τοκογονία. Μη τακτικές αποδοχές του θανόντος η αμοιβή εκ περιστασιακής εργασίας καθό χρόνο δεν απασχολούταν στον εργοδότη. ΜονΕφΛαρ 36/14, σ. 569

Επί αξίωσης συζύγου λόγω στέρησης διατροφής μη ανάγκη αποτίμησης της συνεισφοράς κάθε συζύγου.

Μη νόμιμο αίτημα της συζύγου για αποζημίωση λόγω στέρησης των υπηρεσιών οικιακού βοηθού που της παρείχε ο θανών σύζυγος λόγω της υγείας της, καθόσον αυτή οφείλεται για υπηρεσίες όχι εξ ελευθεριότητας, αλλά ως εκ του νόμου συμβολή στον κοινό οικο. ΜονΕφΛαρ 75/14, σ. 583

ΔΙΑΦΥΓΟΝΤΑ ΚΕΡΔΗ

Βλ. Αοριστία, Αποζημίωση

ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ

Στα κράτη μέλη της ΕΕ (Γερμανία), για επιδόσεις σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις εφαρμογή από 13.11.08 του Κανονισμού 1393/2007, που υπερισχύει διμερών ή πολυμερών συμφωνιών τους, μη αρκούσας πλασματικής επιδόσης στον Εισαγγελέα. ΤριμΕφΛαρ 585/13, σ. 468
Βλ. και Επίδοση

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΣ

Έγκυρη διάθεση από μη δικαιούχο, αν έγινε με συναίνεση του δικαιούχου μη υποκείμενη, αν ο νόμος δεν ορίζει άλλως, στον τύπο της δικαιοπραξίας. ΤριμΕφΛαρ 536/13, σ. 454

Μη εικονική η δικαιοπραξία τρίτου με αχυράνθρωπο και επέλευση των αποτελεσμάτων στο πρόσωπό του. ΤριμΕφΛαρ 128/14, σ. 506

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

Για εκκαθάριση της αναγκαία παράθεση καταλόγου έως την πρώτη συζήτηση και όχι μετά ή το πρώτον στο Εφετείο. ΤριμΕφΛαρ 533/13, σ. 447

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Διοικ)

Ασφ. μέτρα περί αναστολής εκτέλεσης επί δημοσίων έργων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 7/13, σ. 614

Αίτηση αναστολής εκτέλεσης πράξης έγκρισης εφημεριών ιατρών του ΕΣΥ. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 73/13, σ. 618

Ανάκληση απόφασης που απέρριψε αίτηση αναστολής μόνο επί νέων στοιχείων ή μεταβολής δεδομένων, όχι λόγω πλημμελειών ή σφαλμάτων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 75/13, σ. 625

Αίτηση αναστολής εκτέλεσης απόφασης της Επιτροπής Περιφέρειας του 18 ν. 2218/94.

Τα απλά αντίγραφα διοικ. εγγράφων που συνοδεύονται από υπεύθυνη δήλωση για την ακρίβεια γίνονται αποδεκτά όπως τα πρωτότυπα.

Λήψη ασφ. ενημερότητας μέσω διαδικτύου. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 94/13, σ. 629

Μη αναστολή εκτέλεσης λόγω υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, ενόψει της επείγουσας κατασκευής γέφυρας λόγω επικινδυνότητας της παλαιάς. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 98/13, σ. 635
Βλ. και Αίτηση αναστολής (Διοικ), Δημόσια έργα

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Πολ)

Προσκόμιση με την προσθήκη νέων εγγράφων μόνο προς απόκρουση αυτοτελών ισχυρισμών προταθέντων το πρώτον κατά τη συζήτηση. Εκκαθάριση δικ. εξόδων με παράθεση καταλόγου έως την πρώτη συζήτηση και όχι μετά ή το πρώτον στο Εφετείο. ΤριμΕφΛαρ 533/13, σ. 447

Ανυποστήρικτη η ανακοπή ερημοδικίας επί ερημοδικίας του ανακόπτοντος. Τύχη προκαταβληθέντος παραβόλου. Άσκηση της άπαξ σε κάθε βαθμό. ΤριμΕφΛαρ 541/13, σ. 457

Πιθανολόγηση λόγων ανακοπής ερημοδικίας και δη προαποδεικτικά. ΤριμΕφΛαρ 555/13, σ. 459

Επίδοση σε διαμένοντες σε κράτη μέλη της ΕΕ για αστικές και εμπορικές υποθέσεις. ΤριμΕφΛαρ 585/13, σ. 468

Δικ. εκπροσώπηση ένωσης προσώπων ως η κοινοπραξία εταιριών χωρίς νομική προσωπικότητα. Εκτέλεση της μεταξύ αυτής και τρίτου απόφασης και κατά των μελών της, υπέρ και κατά των οποίων αποτελεί δεδικασμένο (μόνο) ως προς τις κριθείσες υποχρεώσεις και δικαιώματα. ΤριμΕφΛαρ 587/13, σ. 472

Δυνατή επικουρική σώρευση απόδοσης μισθίου λόγω καταγγελίας και λόγω δυστροφίας. ΜονΕφΛαρ 44/14, σ. 578

Πρώτως ασκηθείσα αγωγή αποζημίωσης για υπηρεσίες στον παθόντα για το μετά το 75ο έτος ηλικίας. ΜονΕφΛαρ 54/14, σ. 582

Στη διαδικασία ασφ. μέτρων πρόσθετη παρέμβαση πρωτοδίκως μεν προφορικά ή με τις προτάσεις στο ακροατήριο, στο δε Εφετείο με κατάθεση και επίδοση δικογράφου.

Μη ακυρότητα δικογράφου επί ένωσης αντιφασκισμών αγωγών. Χωρισμός, και όχι εκδίκαση της προτασόμενης αγωγικής βάσης, ώστε να επιλέξει ο αιτών ποία θα ασκήσει. ΜονΠρωτΛαρ 311/13, σ. 607

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Μη νόμιμη ένορκη βεβαίωση αν η κλήτευση επιδόθηκε σε δικηγόρο του οποίου δεν προέκυψε νόμιμος διορισμός ως πληρεξουσίου και αντικλήτου. ΤριμΕφΛαρ 139/14, σ. 512

ΔΙΚΟΓΡΑΦΑ

Δυνατή επικουρική ενάσκηση των δικαιωμάτων καταγγελίας λόγω καθυστέρησης μισθωμάτων και απόδοσης μισθίου λόγω δυστροπίας. ΜονΕφΛαρ 44/14, σ. 578

Μη ακυρότητα δικογράφου επί ένωσης αντιφασκισμών αγωγών, αλλά χωρισμός αν αυτές ασκούνται αυτοτελώς και παράλληλα. ΜονΠρωτΛαρ 311/13, σ. 607

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Βλ. Εκτέλεση (Διοικ)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Βλ. Αίτηση αναστολής (Διοικ), Δημόσια έργα

ΕΓΓΡΑΦΑ (Αστ - Πολ)

Επίδειξη εγγράφου. ΤριμΕφΛαρ 486/13, σ. 438

Αποδεικτική ισχύς δημοσίων εγγράφων συνταχθέντων αρμοδίως. Αρμοδιότητα προέδρου κοινότητας για έκδοση πιστοποιητικών προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης και όχι για το αν δημότης κατέχει ακίνητο.

Μη λήψη υπόψη, ούτε ως δικ. τεκμηρίου, βεβαίωσης τρίτου αν δόθηκε για χρήση στη δίκη. ΤριμΕφΛαρ 514/13, σ. 444

Βλ. και Απόδειξη, Επίδειξη εγγράφου

ΕΓΓΥΗΣΗ

Επί αξίωσης Τράπεζας κατά του Δημοσίου ως εγγυητή εξ αλληλόχρεου λ/σμού, για ενεργο-

ποίηση της ευθύνης του δεν απαιτείται καθυστέρηση τριών δόσεων από τον πρωτοφειλέτη.

Η εκχώρηση των υπέρ της απαίτησης της Τράπεζας ασφαλειών δεν αποτελεί προϋπόθεση του κύρους της εγγύησης, αλλά επέρχεται μετά την κατάπτωση αυτής και την ταμειακή βεβαίωση της ανεξόφλητης απαίτησης. ΤριμΕφΛαρ 142/14, σ. 518

ΕΓΚΥΟΣ

Βλ. Εργασία, Ζώνες ασφαλείας

ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Μη εικονική η δικαιοπραξία τρίτου με παρένθετο πρόσωπο, που υποχρεούται να μεταβιβάσει ό,τι απέκτησε στον υποκρυπτόμενο. ΤριμΕφΛαρ 128/14, σ. 506

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

Βλ. Εργασία

ΕΚΤΕΛΕΣΗ - ΕΚΤΕΛΕΣΤΟΤΗΤΑ (Διοικ)

Άμεση εκτέλεση πράξεων για υπηρεσιακή κατάσταση υπαλλήλων νπδδ, εκτός αν προκαλείται σοβαρή ανεπανόρθωτη βλάβη, συνεκτιμωμένων των αναγκών της υπηρεσίας.

Εκτελεστή η απόφαση Διοικητή της Υγειονομικής Περιφέρειας περί έγκρισης πρόσθετων ενεργών εφημεριών και όχι του ΔΣ νοσοκομείου περί προ-έγκρισης. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 73/13, σ. 618

Αν πριν την άσκηση αίτησης αναστολής έχει υπογραφεί η σύμβαση έργου, μη στάδιο αναστολής εκτέλεσης των πριν τη σύναψή της εκδοθεισών αποσπαστών διοικ. πράξεων. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 98/13, σ. 635

Βλ. και Αναστολή εκτέλεσης

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (ΠολΔικ)

Και κατά των μελών της εναγόμενης κοινοπραξίας χωρίς νομική προσωπικότητα, στα όρια της κατά το ουσιαστικό δίκαιο ευθύνης τους. ΤριμΕφΛαρ 587/13, σ. 472

ΕΚΧΩΡΗΣΗ

Αναιτιώδης, από δε την αναγγελία αποκόπτεται κάθε δεσμός με τον εκχωρητή. Αν ο οφειλέτης

καταβάλει στον εκδοχέα ποσό υπέρτερο του οφειλομένου, δικαιούται από αυτόν (και όχι τον εκχωρητή) το αχρεωστήτως καταβληθέν. ΤριμΕφΛαρ 237/13, σ. 429

Η εκχώρηση των υπέρ της απαίτησης της Τράπεζας ασφαλειών δεν αποτελεί προϋπόθεση του κύρους της εγγύησης του Δημοσίου. ΤριμΕφΛαρ 142/14, σ. 518

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ (ΔιοικΔικ)

Μη έννομο συμφέρον του νόμιμα αποκλεισθέντος από διαγωνισμό προς αμφισβήτηση της νομιμότητας συμμετοχής άλλου, εκτός αν συντρέχει λόγος ίδιος με τον αποτελέσαντα αιτιολογία αποκλεισμού του. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 7/13, σ. 614

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ (ΠολΔικ)

Παραδεκτό αίτημα επίδειξης εγγράφου σε μη εκκρεμή δίκη μόνο επί εννόμου συμφέροντος, που υπάρχει στις περιοριστικά οριζόμενες (902-903 ΑΚ) περιπτώσεις. ΤριμΕφΛαρ 486/13, σ. 438
Βλ. και Επίδειξη εγγράφου

ΕΝΟΡΚΕΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Μη πληρούν τους όρους του νόμου μέσο η ληφθείσα χωρίς κλήτευση του αντιδίκου. ΤριμΕφΛαρ 555/13, σ. 459

Μη νόμιμη αν η κλήτευση του αντιδίκου επιδόθηκε σε δικηγόρο του οποίου δεν προέκυψε νόμιμος διορισμός ως πληρεξουσίου και αντικλήτου. ΤριμΕφΛαρ 139/14, σ. 512

ΕΝΟΧΗ (Αστ)

Αναδρομική κατάργησή της επί υπαναχώρησης. ΤριμΕφΛαρ 570/13, σ. 465

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (ΠολΔικ)

Οι γεννημένες κατά τη μεταβίβαση της περιουσίας υπέρ του μεταβιβάζοντος ή του δανειστή ενστάσεις αντιτάσσονται υπό και κατά του αποκτώντος. ΤριμΕφΛαρ 486/13, σ. 438

Ένσταση ο ισχυρισμός περί υπαγωγής των απαιτήσεων σε αλληλόχρεο λ/σμό. ΤριμΕφΛαρ 530/13, σ. 445

Επί ελαττωμάτων έργου, μη δυνατή ένσταση

της μη (ή μη προσήκουσας) εκπλήρωσης κατά αξίωσης εργολαβικής αμοιβής, δυνατή όμως ένσταση μείωσής της με μνεία των ελλείψεων του έργου και του μέτρου μείωσης, ή αποζημίωσης. ΤριμΕφΛαρ 139/14, σ. 512

Αοριστία ένστασης εξόφλησης όλων των απαιτήσεων μισθωτού, χωρίς μνεία του καταβληθέντος για κάθε αιτία εκ των πλειόνων αγωγικών. ΜονΕφΛαρ 142/13, σ. 536

Καταχρηστικής αξίωσης αποδοχών υπερμερείας επί κακόβουλης ανεργίας του μισθωτού. ΜονΕφΛαρ 5/14, σ. 550

Ο ισχυρισμός περί απρόβλεπτης δυσμενούς συνέπειας αποτελεί άρνηση της ένστασης παραγραφής της ζημίας. ΜονΕφΛαρ 76/14, σ. 591

ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

Σε εκκρεμή δίκη κατά τα 450-452 ΚΠολΔ με παρεμπόμπουσα αγωγή ή τις προτάσεις σε κάθε στάση, ενώ επί μη εκκρεμούς δίκης κατά τα 902-903 ΑΚ, εφόσον υπάρχει κατοχή του από τον καθού. Μη έννομο συμφέρον αν σκοπείται αποκάλυψη το πρώτον κρίσιμων γεγονότων. Για να κριθεί αν έγγραφο συντάχθηκε (μόνο ή και) για το συμφέρον του αιτούντος ερευνάται η πρόθεση. Στα έγγραφα που πιστοποιούν έννομη σχέση και αφορούν και τον αιτούντα υπάγονται τα συστατικά ή αποδεικτικά δικαιοπραξίας, στην οποία ο αιτών πρέπει να έχει λάβει μέρος. Έννοια εγγράφων που σχετίζονται με διαπραγματεύσεις από τον αιτούντα ή για το συμφέρον του με μεσολάβηση τρίτου. ΤριμΕφΛαρ 486/13, σ. 438

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

Ζεύξης - απόξευξης για κάθε οδηγό συρόμενου φορτηγού. ΜονΕφΛαρ 5/14, σ. 550

Μη αποζημίωση συζύγου θανόντος επί διακοπής επιδόματος πρόνοιας, λόγω μη ένταξής της στο 928 ΑΚ. ΜονΕφΛαρ 75/14, σ. 583

ΕΠΙΔΟΣΗ

Ως προς τα κράτη μέλη της ΕΕ (Γερμανία), για επιδόσεις δικαστικών και εξώδικων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις εφαρμογή από 13.11.08 του Κανονισμού 1393/2007, υπε-

ρισχύνοντος συμφωνιών τους, μη αρκούσας πλασματικής επίδοσης στον Εισαγγελέα. Τα επιδοτέα έγγραφα διαβιβάζονται μεταξύ των υπηρεσιών των κρατών, επιδίδονται κατά το δίκαιο του κράτους παραλαβής και αποστέλλεται βεβαίωση. Αν το κράτος παραλαβής δεν έχει δηλώσει το αντίθετο, δυνατή επίδοση μέσω δικ. επιμελητών ή άλλων αρμοδίων.

Ευχέρεια κάθε κράτους να δηλώσει ότι μπορεί να εκδοθεί απόφαση και χωρίς βεβαίωση επίδοσης, εφόσον η πράξη διαβιβάστηκε κατά τον Κανονισμό και έχει παρέλθει εύλογος χρόνος. ΤριμΕφΛαρ 585/13, σ. 468

ΕΡΓΑΣΙΑ

Εργάτης και όχι υπάλληλος ο φύλακας κτιρίων (προσωπικό ασφαλείας).

Παρακράτηση εργατικών εισφορών κατά την εξόφληση των επιδικασθέντων ποσών. ΜονΕφΛαρ 142/13, σ. 536

Απαράδεκτη αξίωση από άκυρη καταγγελία, αν η αγωγή δεν κοινοποιηθεί σε 3μηνη ανατρεπτική προθεσμία.

Για το κύρος καταγγελίας αναγκαίο έγγραφο περιερχόμενο στον εργαζόμενο με κάθε τρόπο και αποζημίωση.

Καταχρηστική αξίωση αποδοχών υπερημερίας επί κακόβουλης ανεργίας του μισθωτού. Αδυναμία οδηγού φορτηγού να εξεύρει εργασία, λόγω ηλικίας και υψηλού μισθολογικού και ασφ. κόστους, ενόψει οικονομικής κρίσης.

Επίδομα ζεύξης - απόζευξης για κάθε οδηγό σύρμενου φορτηγού. ΜονΕφΛαρ 5/14, σ. 550

Μη αυτοδίκαιη λύση σύμβασης εργασίας ιδιωτικού εκπαιδευτικού στο τέλος της 2ετούς διάρκειας αλλά, αν δεν μεσολαβήσει καταγγελία με αποζημίωση, αυτοδίκαιη ανανέωση για επιπλέον 4ετία.

Ακυρότητα καταγγελίας κατά την εγκυμοσύνη και για ένα έτος μετά τον τοκετό. Αν η σχέση ορισμένου χρόνου λήγει στο άνω διάστημα, αναστολή λήξης μέχρι την πάροδο της περιόδου προστασίας.

Έγκυρη καταγγελία στο έγγραφο της οποίας αναφέρεται ότι η αποζημίωση βρίσκεται στο γραφείο του εργοδότη.

Μη ηθική βλάβη, αφού η καταγγελία έγινε διότι ο

εργοδότης πίστευε ότι η λήξη του ορισμένου χρόνου υπερισχύει της προστασίας της μητρότητας. ΜονΕφΛαρ 9/14, σ. 554

Στοιχεία αγωγής μισθωτού για πλήρη αποζημίωση απόλυσης, αντί της μειωμένης λόγω συνταξιοδότησης.

Μισθωτοί υπαγόμενοι σε ασφάλιση ασφ. οργανισμού για χορήγηση σύνταξης, εφόσον συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις, μπορούν οι μεν εργατοτεχνίτες να αποχωρούν από την εργασία, οι δε υπάλληλοι να αποχωρούν ή απομακρύνονται. ΜονΕφΛαρ 15/14, σ. 561

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

Βλ. Εργασία

ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑ

Βλ. Ανακοπή ερημοδικίας, Επίδοση

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ

Αυτόθροη συμπύκνωση ομορρύθμων μελών πτωχεύσας εταιρείας χωρίς μνεία στην απόφαση. ΤριμΕφΛαρ 59/14, σ. 476

ΕΥΘΥΝΗ

Εις ολόκληρον του αποκτώντος για τα χρέη μέχρι τη μεταβίβαση της περιουσίας. ΤριμΕφΛαρ 486/13, σ. 438

Σύμμετρη πλειόνων εν αμφιβολία, ήτοι αν δεν συνάγεται άλλως ρητά ή έμμεσα από τη δικαιοπραξία ή το νόμο. ΤριμΕφΛαρ 570/13, σ. 465

ΕΦΕΣΗ

Επί απλής πρόσθετης παρέμβασης μη ανάγκη απεύθυνσης της έφεσης και κατά του παρεμβάντος, ενώ το αντίθετο ισχύει στην αυτοτελή. ΤριμΕφΛαρ 59/14, σ. 476

Αντέφεση και μετά την προθεσμία έφεσης για τα εκκληθέντα και αναγκαίως συνεχόμενα κεφάλαια, έστω κι αν ο αντεκκαλών αποδέχθηκε την απόφαση ή παραιτήθηκε από την έφεση. Η αποζημίωση απόλυσης είναι διαφορετικό κεφάλαιο από τις απαιτήσεις από υπερεργασία, υπερωρία, νυχτερινή εργασία, δώρα και άδεια. ΜονΕφΛαρ 142/13, σ. 536

Μη έρευνα παρεμπόμπουσας αγωγής, αν ο παρεμπόμπόντως ενάγων δεν άσκησε (επικουρική) έφεση κατά του κεφαλαίου της εκκαλουμένης που αφορούσε την παρεμπόμπουσα αγωγή, παρά μόνο κατά του σχετικού με την κύρια αγωγή. ΜονΕφΛαρ 28/14, σ. 565

Επί διαδικασίας ασφ. μέτρων πρόσθετη παρέμβαση στο Εφετείο με κατάθεση και επίδοση δικογράφου. ΜονΠρωτΛαρ 311/13, σ. 607

ΖΩΝΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βλ. Αυτοκίνητα

ΗΘΙΚΗ ΒΛΑΒΗ

Μη ηθική βλάβη εργαζόμενης, αφού η καταγγελία δεν έγινε προς μείωση προσωπικότητας, αλλά διότι ο εργοδότης πίστευε ότι η λήξη του ορισμένου χρόνου υπερισχύει της προστασίας της μητρότητας. ΜονΕφΛαρ 9/14, σ. 554

Η ανάγκη ψυχολογικής στήριξης εκτιμάται για το ύψος ηθικής βλάβης και δεν δικαιολογεί αποζημίωση αναπηρίας. ΜονΕφΛαρ 76/14, σ. 591
Βλ. και Αποζημίωση

ΙΑΤΡΟΙ

Βλ. Αναστολή εκτέλεσης (Διοικ), Εκτέλεση (Διοικ)

ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΗ

Αναπροσαρμογή μισθώματος κατά το 288 ΑΚ. ΤριμΕφΛαρ 147/14, σ. 522

Επί αίτησης αναστολής εκτέλεσης διοικ. πράξης, μη πρόδηλη βασιμότητα λόγου περί παραβίασης του 288 ΑΚ. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 73/13, σ. 618

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. Εργασία, Μίσθωση

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ

Επί αγωγής διάρρηξης απλή ομοδικία οφειλέτη και τρίτου.

Επί καταδολιευτικής μεταβίβασης πριν την ύποπτη περίοδο, άσκηση αγωγής διάρρηξης μόνο από το σύνδικο. ΤριμΕφΛαρ 59/14, σ. 476

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Καταχρηστική αίτηση πτώχευσης αν χρησι-

μοποιείται από μεν τον πιστωτή ως υποκατάστατο διαδικασίας ατομικής ικανοποίησης ή για επιδίωξη σκοπών άσχετων, από δε τον οφειλέτη για δόλια αποφυγή πληρωμής των χρεών, όχι όμως εκ μόνης της μη άσκησης ατομικής αγωγής από τον αιτούντα. ΤριμΕφΛαρ 12/14, σ. 476

Καταχρηστική αξίωση αποδοχών υπερημερίας λόγω κακόβουλης ανεργίας του μισθωτού. Αδυναμία οδηγού φορτηγού να εξεύρει εργασία, λόγω ηλικίας και υψηλού μισθολογικού κόστους, ενόψει οικονομικής κρίσης. ΜονΕφΛαρ 5/14, σ. 550

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Βλ. Αγροτική νομοθεσία

ΚΛΗΡΟΣ

Βλ. Αγροτική νομοθεσία, Χρησικτησία

ΚΟΙΝΑ ΤΑΜΕΙΑ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ

Βλ. Λεωφορεία

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ

Ένωση προσώπων η κοινοπραξία εταιριών για εκτέλεση έργου χωρίς κτήση νομικής προσωπικότητας, παριστάμενη δικαστικά με το διαχειριστή. Εκτέλεση της μεταξύ αυτής και τρίτου απόφασης και ατομικά κατά των μελών της (στα όρια της κατά το ουσιαστικό δίκαιο ευθύνης τους), υπέρ και κατά των οποίων αποτελεί δεδικασμένο (μόνο) ως προς τις κριθείσες υποχρεώσεις και δικαιώματα. ΤριμΕφΛαρ 587/13, σ. 472

ΚΤΕΛ

Βλ. Λεωφορεία

ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Επί ανακριβούς πρώτης εγγραφής, αγωγή στο κατά τις γενικές δίξεις αρμόδιο Πρωτοδικείο για αναγνώριση του δικαιώματος και διόρθωσή της. Κρίσιμος χρόνος για την ύπαρξη εμπράγματος δικαιώματος ο της έναρξης του κτηματολογίου στην περιοχή και όχι της αγωγής.

Επί μη εμπρόθεσμης δικ. αμφισβήτησης των πρώτων εγγραφών, αμάχητο τεκμήριο ακρίβειας υπέρ των αναγραφόμενων ως δικαιούχων, ενώ

επί αμφισβήτησης οριστικοποιούνται μόλις καταστεί αμετάκλητη η απορριπτική της αγωγής απόφαση, αν δε αυτή γίνει δεκτή αμετάκλητα διορθώνονται και έκτοτε παράγουν αμάχητο τεκμήριο. ΤριμΕφΛαρ 148/14, σ. 530

ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Έγκυρη διάθεση από μη δικαιούχο αν έγινε με συναίνεση του δικαιούχου μη υποκείμενη, αν ο νόμος δεν ορίζει άλλως, στον τύπο της δικαιοππραξίας.

Εκούσια μεταβίβαση, για αποκατάσταση ακτημόνων, ακινήτων του Δημοσίου και νπ κατά τον ΑγκΚωδ. ΤριμΕφΛαρ 536/13, σ. 454

Επί ένωσης κινητού με ξένο ακίνητο ο νομέας που χάνει την κυριότητα των υλικών δικαιούται, ανεξαρτήτως χρόνου επίδοσης της διεκδικητικής αγωγής, κατά τον αδικ. πλουτισμό σε απόδοση της ωφέλειας, όχι όμως και εκ της εργασίας αυτού ή εργατών. Αποζημίωση καλόπιστου νομέα για την όλη δαπάνη ανέγερσης, αν έγινε πριν την επίδοση της αγωγής, είναι επωφελής και η αύξησή σωζεται. ΤριμΕφΛαρ 128/14, σ. 506

Εγκυρότητα πώλησης ξένου ακινήτου αλλά μη ισχυρή η μεταβίβαση της κυριότητας έναντι του αληθούς κυρίου που προστατεύεται με διεκδικητική αγωγή.

Με την κύρωση της πράξης εφαρμογής πολεοδομικής μελέτης οριστικοποιούνται οι εδαφικές μεταβολές ως προς τους φερόμενους ιδιοκτήτες, που από τη μεταγραφή της αποκτούν πρωτοτύπως κυριότητα επί των νέων ιδιοκτησιών, εφόσον ήταν κύριοι των ακινήτων που αποτέλεσαν τη βάση διαμόρφωσής τους, άλλως δικαίωμα αληθούς κυρίου του βασικού ακινήτου να διεκδικήσει το διαμορφωθέν από τον φερόμενο ως δικαιούχο ή τους διαδόχους. ΜονΕφΛαρ 4/14, σ. 543

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Βλ. Αυτοκίνητα, Υπατιότητα

ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ

Αδικοπραξία σε βάρος αγοραστών - μετόχων του ΚΤΕΛ στο οποίο εκμίσθωσαν το αγορασθέν λεωφορείο, του οποίου αφαιρέθηκε η άδεια κυ-

κλοφορίας διότι τα τεχνικά γνωρίσματα δεν ταύτιζονταν με την τεχνική περιγραφή κατασκευής του. Απάτη πωλητών που αποκόλλησαν τον αριθμό πλαισίου άλλου λεωφορείου και τον ενσωμάτωσαν στο πωληθέν. ΜονΕφΛαρ 149/13, σ. 540

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Σωρευτική αναδοχή των μέχρι τη μεταβίβαση χρεών και ευθύνη εις ολόκληρον του αποκτώντος έως την αξία των μεταβιβαζομένων. Ακυρότητα αντίθετης συμφωνίας που βλάπτει τους δανειστές. Ισχύς και επί μεταβίβασης του σημαντικότερου περιουσιακού στοιχείου, εφόσον ο αποκτών μπορούσε να αντιληφθεί ότι πρόκειται για τέτοιο. Οι γεννημένες κατά τη μεταβίβαση υπέρ του μεταβιβάζοντος ή του δανειστή ενστάσεις αντισσονται υπό και κατά του αποκτώντος. ΤριμΕφΛαρ 486/13, σ. 438

ΜΙΣΘΩΣΗ

Δυστροπία επί μη καταβολής μισθώματος, και χωρίς όχληση αν συμφωνήθηκε δήλη μέρα. Άρση δυστροπίας μισθωτή επί γεγονότος μη ευθύνης του, όπως η δικαιολογημένη αμφιβολία για την ύπαρξη ή έκταση της οφειλής, εφόσον προσφέρει κατά το συμφωνημένο χρόνο το κατά την άποψή του οφειλόμενο.

Επί απόκρουσης προσήκουσας και εμπρόθεσμης προσφοράς μισθώματος, υπερημερία εκμισθωτή και για τα μελλοντικά, χωρίς υποχρέωση του μισθωτή να την επαναλάβει. ΤριμΕφΛαρ 569/13, σ. 461

Αναπροσαρμογή μισθώματος κατά το 288 ΑΚ. Πρέπει να αναφέρονται η μόνιμη μεταβολή συνθηκών ανεξάρτητα από το υπαίτιο, έκτακτο και απρόβλεπτο των λόγων της, η ουσιώδης απόκλιση ανάμεσα στο κατά την καλή πίστη και στο συνολογνημένο μίσθωμα και ο αιτιώδης σύνδεσμος. Κρίση ότι η μείωση πελατείας της επιχείρησης δεν οφείλεται στην οικονομική στενότητα ή άνοδο τιμαρίμου.

Μη πρόσφορο συγκριτικό στοιχείο ακίνητο μισθωθέν μεταξύ συγγενών. ΤριμΕφΛαρ 147/14, σ. 522

Επί καθυστέρησης μισθωμάτων δικαίωμα εκμισθωτή: α) καταγγελίας της σύμβασης οπότε

αυτή λύεται, εκτός αν εντός μηνός καταβληθούν, οπότε ματαίωση των αποτελεσμάτων, ή β) αγωγής απόδοσης μισθίου λόγω δυστροφίας οπότε λήξη της μίσθωσης με εκτέλεση της εξωστικής απόφασης, κατάργηση όμως δίκης αν καταβληθούν μέχρι το τέλος της πρωτόδικης συζήτησης, εκτός αν υπάρχει επανειλημμένη δυστροφία.

Δυνατή επικουρική σώρευση άνω δικαιωμάτων. Θεμελίωση αγωγής στο 66 ΕισΝΚΠολΔ αν αναφέρεται καθυστέρηση εκ δυστροφίας, στο δε 597 ΑΚ αν διατυπώνεται ρητή δήλωση καταγγελίας οπότε η χρήση του όρου δυστροφία αποτελεί πλεονασμό. ΜονΕφΛαρ 44/14, σ. 578

Αναπροσαρμογή μισθώματος. ΔΤΚ μηνών Ιουλίου - Σεπτεμβρίου 2014, σ. 640

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλ. Εργασία

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΟΥ

Παράδοση έργου με περιέλευση στην εξουσία του εργοδότη, αδιαφόρως έλλειψης ιδιοτήτων ή ελαττωμάτων, και ουσιωδών, αρκεί να μην είναι εντελώς διαφορετικό από το συμφωνηθέν.

Ο κύριος δεν έχει ένσταση μη (ή μη προσήκουσας) εκπλήρωσης, ούτε μπορεί να αποποιηθεί το έργο, αλλά δικαιούται περιοριστικά σε μείωση αμοιβής, αναστροφή ή αποζημίωση.

Μείωση αμοιβής, με μερική απαλλαγή από την αμοιβή ή με επιστροφή μέρους της καταβληθείσας, ασκούμενη με αγωγή ή ένσταση με σαφή μνεία των ελλείψεων του έργου και του μέτρου μείωσης.

Άσκηση αξίωσης αποζημίωσης και με ανταγωγή ή ένσταση συμψηφισμού κατά της αγωγής εργολαβικής αμοιβής. ΤριμΕφΛαρ 139/14, σ. 512

ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Βλ. Εργασία

ΝΟΜΗ

Σε δίκη αναγνώρισης απλώς της νομής μπορεί να ερευνηθούν δικαιώματα εναγομένου, που πρέπει να συμπίπτουν χρονικά με τη νομή του ενάγοντος ώστε ως επικρατέστερα να την μετα-

βάλουν σε επιλήψιμη. ΤριμΕφΛαρ 128/14, σ. 506

Πλασματική νομή κληρούχου και κληρονόμων του. ΤριμΕφΛαρ 148/14, σ. 530

Μη επιτρεπτή σώρευση, ως αντιφατικών, αγωγών αποβολής και διατάραξης της νομής, επιτρεπτή δε μόνο αν με την αποβολή από διακριτό τμήμα ακινήτου συντρέχει και διατάραξη στο υπόλοιπο. ΜονΠρωτΛαρ 311/13, σ. 607

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΠολΔικ)

Αν ο οφειλέτης καταβάλει στον εκδοχέα ποσό υπέρτερο του οφειλομένου, δικαιούται από αυτόν (όχι τον εκχωρητή) το αχρεωστήτως καταβληθέν. Επί επέλευσης ασφ. κινδύνου η αξίωση για το ασφάλισμα κατά του ασφαλιστή ανήκει όχι στον κύριο του ενυπόθηκου ακινήτου αλλά στον ενυπόθηκο δανειστή. ΤριμΕφΛαρ 237/13, σ. 429

Επί αγωγής καταβολής της αποζημίωσης απαλλοτρίωσης, νομιμοποίηση του δικαιούχου αυτής δίχως έρευνα της δυνατότητας ολοκλήρωσης της απαλλοτρίωσης. ΤριμΕφΛαρ 533/13, σ. 447

Αγωγή κατά μέλους κοινοπραξίας για απαίτηση γεννηθείσα κατά τη δράση του ατομικά ή στο πλαίσιο της κοινοπραξίας. ΤριμΕφΛαρ 587/13, σ. 472

Από τη δημοσίευση της απόφασης πτώχευσης, νομιμοποίηση συνδίκου σε δίκες για την πτωχευτική περιουσία. ΤριμΕφΛαρ 59/14, σ. 476

Υποκατάσταση ΤΣΑΥ στις αξιώσεις των ασφαλισμένων του, όχι όμως για διαφυγόντα κέρδη. ΜονΕφΛαρ 28/14, σ. 565

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

Βλ. Αίτηση αναστολής (Διοικ), Εκτέλεση (Διοικ)

ΟΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Απλή μεταξύ οφειλέτη και τρίτου επί αγωγής διάρρηξης. ΤριμΕφΛαρ 59/14, σ. 476

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αρμοδιότητα προέδρου κοινότητας για έκδοση πιστοποιητικών προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης και όχι κατοχής ακινήτου από δημότη. ΤριμΕφΛαρ 514/13, σ. 444

Επί απαλλοτρίωσης για εφαρμογή σχεδίου πόλης προς δημιουργία κοινοχρήστων χώρων, υπόχρεοι καταβολής αποζημίωσης οι Δήμοι για κτίρια, φυτείες και λοιπές εγκαταστάσεις. Πότε υποχρέωση μόνο του Δήμου για το απαλλοτριωθέν οικόπεδο. ΤριμΕφ/Αρ 121/14, σ. 496

ΠΑΡΑΒΟΛΟ

Επί ερημοδικίας ανακόπτοντος κατά τη συζήτηση ανακοπής ερημοδικίας, κατάθεση του παραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο και μη ορισμός νέου, αφού επιτρέπεται άπαξ σε κάθε βαθμό. ΤριμΕφ/Αρ 541/13, σ. 457

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (Αστ - Πολ)

Επί απάτης πωλητών που αποκόλλησαν τον αριθμό πλαισίου άλλου λεωφορείου και τον ενσωμάτωσαν στο πωληθέν, έναρξη παραγραφής μετά την πώληση, αφότου διαπιστώθηκε από τον αγοραστή. ΜονΕφ/Αρ 149/13, σ. 540

Ζετής παραγραφή αξιώσεων παθόντος κατά ασφαλιστή αρχόμενη από την επομένη του ατυχήματος, ενώ επί απρόβλεπτων ζημιών έναρξη νέας αυτοτελούς αφότου κατέστη δυνατή η πρόβλεψή τους. Επιμήκυνση παραγραφής σε 20ετή από την τελεσιδικία και ως προς τη μέλλουσα ζημία εφόσον δεν υπέκυψε ήδη στη βραχυχρόνια. Επιμήκυνση παραγραφής κατά του ασφαλιστή σε 5ετή με το ν. 3557/07. Παραγραφή αρχθείσα και μη συμπληρωθείσα υπό το παλαιό δίκαιο, συνεχίζεται κατά το νέο. ΜονΕφ/Αρ 76/14, σ. 591

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ (Αστ)

Η σε εξοφλητική απόδειξη του παθόντος προς τον ασφαλιστή δήλωση παραίτησης από κάθε αξίωση για ζημιές παρούσες ή μέλλουσες δεν συνιστά εξόφληση ζημιών από απρόβλεπτη τότε εξέλιξη. ΜονΕφ/Αρ 76/14, σ. 591

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (ΠολΔικ)

Ο κυρίως παρεμβάς καθίσταται κύριος δίδικος, όχι και ομόδικος των αντιδικούντων. ΤριμΕφ/Αρ 237/13, σ. 429

Απλή πρόσθετη παρέμβαση όταν ο παρεμβαίνων δεν καθίσταται διάδικος, αυτοτελής δε

όταν η ισχύς της απόφασης εκτείνεται στις σχέσεις του προς τον αντίδικο. Επί απλής παρέμβασης μη ανάγκη απεύθυνσης της έφεσης και κατά του παρεμβάντος, ενώ το αντίθετο ισχύει στην αυτοτελή. ΤριμΕφ/Αρ 59/14, σ. 476

Επί διαδικασίας ασφ. μέτρων πρόσθετη παρέμβαση πρωτοδίκως μεν προφορικά ή με τις προτάσεις στο ακροατήριο, στο δε Εφετείο με κατάθεση και επίδοση δικογράφου. ΜονΠρωτ/Αρ 311/13, σ. 607

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Με την κύρωση της πράξης εφαρμογής πολεοδομικής μελέτης οριστικοποιούνται οι εδαφικές μεταβολές ως προς τους φερόμενους ιδιοκτήτες, που από τη μεταγραφή της αποκτούν πρωτοτύπως κυριότητα επί των νέων ιδιοκτησιών, εφόσον είναι κύριοι των ακινήτων που αποτέλεσαν τη βάση διαμόρφωσης, άλλως ο αληθής κύριος του βασικού ακινήτου διεκδικεί το διαμορφωθέν κατά του φερόμενου ως δικαιούχου ή των διαδόχων του. ΜονΕφ/Αρ 4/14, σ. 543

Βλ. και Απαλλοτρίωση

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

Μη ακυρότητα επί μη κοινοποίησης της περί αυτής απόφασης δίχως συνδρομή βλάβης μη αποκαταστάσιμης άλλως. Μη βλάβη εκ του μη ορισμού τεχνικού συμβούλου, που γίνεται και μετά τη διενέργειά της. ΤριμΕφ/Αρ 83/14, σ. 493

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Αστ - Πολ)

Απαράδεκτη αξίωση από άκυρη καταγγελία σύμβασης εργασίας, αν η αγωγή δεν κοινοποιηθεί σε 3μηνη ανατρεπτική προθεσμία. ΜονΕφ/Αρ 5/14, σ. 550

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Βλ. Ηθική βλάβη

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Προσκόμιση με την προσθήκη νέων εγγράφων μόνο προς απόκρουση αυτοτελών ισχυρισμών προταθέντων το πρώτον στη συζήτηση. ΤριμΕφ/Αρ 533/13, σ. 447

ΠΤΩΧΕΥΣΗ

Επί παύσης πληρωμών ληξιπρόθεσμων εμπορικών χρεών κατά τρόπο γενικό και μόνιμο κατά το χρόνο συζήτησης, σε κάθε δε περίπτωση δημοσίευσης της πρωτόδικης απόφασης. Απόρριψη αίτησης επί ανεπάρκειας της περιουσίας προς κάλυψη των εξόδων πτωχευτικής διαδικασίας, αφορώσας το σύνολο των υπαρχουσών και μελλοντικών ρευστοποιήσιμων άμεσα και χωρίς μακροχρόνιες διαδικασίες περιουσιακών αξιών. Έξοδα τα κάθε φύσης αναγκαία για την όλη πτωχευτική διαδικασία και όχι για τμήμα της. Επί μη επάρκειας της αρχικά υπάρχουσας περιουσίας, παύση εργασιών της πτώχευσης. ΤριμΕφ/αρ 476/13, σ. 435

Καταχρηστική αίτηση πτώχευσης αν τη χρησιμοποιεί ο μεν πιστωτής ως υποκατάστατο διαδικασίας ατομικής ικανοποίησης ή προς επιδίωξη σκοπών άσχετων, ο δε οφειλέτης για δόλια αποφυγή πληρωμής χρεών, όχι όμως εκ μόνης της μη άσκησης ατομικής αγωγής από τον αιτούντα. ΤριμΕφ/αρ 12/14, σ. 476

Αυτόθροη συμπτώχευση ομορρύθμων μελών πτωχεύσας εταιρείας χωρίς μνεία στην απόφαση. Οι εταιρικοί πιστωτές είναι πτωχευτικοί πιστωτές και των ομορρύθμων μελών. Επί καταδολιευτικής μεταβίβασης πριν την ύποπτη περίοδο, άσκηση αγωγής διάρρηξης μόνο από το σύνδικο. Επί πράξεων μετά την παύση πληρωμών αλλά πριν κηρυχθεί η πτώχευση, αγωγή ακύρωσής τους ενεργούσας μόνο υπέρ των πτωχευτικών δανειστών, εφόσον ο τρίτος γνώριζε την παύση και επήλθε βλάβη στην ομάδα των δανειστών.

Αβάσιμος ως υποθετικός ισχυρισμός περί μη βλάβης πιστωτών λόγω του ότι τα μεταβιβασθέντα ακίνητα είχαν βάρη και επί εκπλειστηρίασής τους δεν θα προέκυπτε προνομιακό τίμημα. ΤριμΕφ/αρ 59/14, σ. 476

ΠΩΛΗΣΗ

Επί μη πίστωσης τιμήματος, ο αγοραστής οφείλει τόκους αφότου λαμβάνει τα ωφελήματα. Ένσταση ο ισχυρισμός περί υπαγωγής των απαιτήσεων σε αλληλόχροο λ/σμό. Μη αλληλόχρεος επί διαδοχικών συμβάσεων

πώλησης με πίστωση τιμήματος καταβλητέου τμηματικά. ΤριμΕφ/αρ 530/13, σ. 445

Έγκυρη διάθεση από μη δικαιούχο, αν έγινε με συναίνεση του δικαιούχου. Προϋποθέσεις εκούσιας μεταβίβασης, προς αποκατάσταση ακτημόνων, ακινήτων του Δημοσίου και νπ κατά τον ΑγρΚωδ. ΤριμΕφ/αρ 536/13, σ. 454

Επί υπερημερίας πωλητή διαζευκτική επιλογή αγοραστή για πλήρη αποζημίωση μη εκπλήρωσης, ή υπαναχώρηση με δυνατή εύλογη αποζημίωση για ζημία εκ της μη εκπλήρωσης. ΤριμΕφ/αρ 570/13, σ. 465

Αγορά ακινήτου με χρήματα για λ/σμό και κατ' εντολή του ενάγοντος, αλλά στο όνομα του εναγομένου ως παρένθετου. Μη εικονική η δικαιοπράξη τρίτου με αχυράνθρωπο. ΤριμΕφ/αρ 128/14, σ. 506

Απάτη πωλητών που αποκόλλησαν τον αριθμό πλαισίου λεωφορείου και τον ενσωμάτωσαν στο πωληθέν. ΜονΕφ/αρ 149/13, σ. 540

Εγκυρότητα πώλησης ξένου ακινήτου αλλά μη ισχυρή η μεταβίβαση της κυριότητας έναντι του αληθούς κυρίου που προστατεύεται με διεκδικητική αγωγή. ΜονΕφ/αρ 4/14, σ. 543

ΣΥΖΥΓΟΙ

Βλ. Αποζημίωση, Διατροφή

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

Ο δικαιούχος διάδικος έχει εξουσία διάθεσης άρα και σύναψης συμβιβασμού. ΤριμΕφ/αρ 237/13, σ. 429

Η εξοφλητική απόδειξη του παθόντος προς τον ασφαλιστή περί ολοσχερούς εξόφλησης των τελεσίδικων απαιτήσεων του αποτελεί σύμβαση εξώδικου συμβιβασμού. ΜονΕφ/αρ 76/14, σ. 591

ΣΥΝΔΙΚΟΣ

Βλ. Πτώχευση

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ

Βλ. Διατροφή

ΣΥΝΤΑΞΗ

Βλ. Ασφάλιση, Εργασία

ΣΥΝΤΡΕΧΟΝ ΠΤΑΙΣΜΑ

Βλ. Υπαιτιότητα

ΣΩΡΕΥΣΗ ΑΓΩΓΩΝ (ΠολΔικ)

Επί καθυστέρησης μισθωμάτων δυνατή επικουρική σώρευση αγωγής απόδοσης του μισθίου λόγω καταγγελίας και λόγω δυστροπίας. ΜονΕφΛαρ 44/14, σ. 578

Μη ακυρότητα δικογράφου επί ένωσης αντιφασκουσών αγωγών, αλλά χωρισμός αν ασκούνται αυτοτελώς και παράλληλα, και όχι επικουρικά οπότε εξετάζονται.

Μη επιτρεπτή σώρευση αγωγών αποβολής και διατάραξης της νομής, εκτός αν με την αποβολή από τμήμα ακινήτου συντρέχει και διατάραξη στο υπόλοιπο.

Χωρισμός, και όχι εκδίκαση της προτασσόμενης αγωγικής βάσης, ώστε να επιλέξει ο αιτών ποία θα ασκήσει. ΜονΠρωτΛαρ 311/13, σ. 607

**ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΚΑΙ
ΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ**

Βλ. ΤΣΑΥ

ΤΕΚΝΟ

Βλ. Αποζημίωση, Διατροφή

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Βλ. Πραγματογνωμοσύνη

ΤΟΚΟΙ

Αυτοτελής φορολόγηση επιδικαζόμενων τόκων κατά την καταβολή τους στο δικαιούχο. ΤριμΕφΛαρ 237/13, σ. 429

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Αξίωση Τράπεζας κατά Δημοσίου ως εγγυητή εξ αλληλόχρεου λ/σμού. Επί καθυστέρησης δόσεων υπό του πρωτοφειλέτη η Τράπεζα δικαιούται και δεν υποχρεούται να κλείσει τον αλληλόχρεο. Η εκχώρηση των υπέρ της απαίτησης της Τράπεζας ασφαλειών δεν αποτελεί προϋπόθεση του

κύρους της εγγύησης του Δημοσίου. ΤριμΕφΛαρ 142/14, σ. 518

ΤΣΑΥ

Υποκατάστασή του στις αξιώσεις των ασφαλισμένων του, όχι όμως για διαφυγόντα κέρδη. ΜονΕφΛαρ 28/14, σ. 565

ΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑ

Εργολάβου επί αδικοπρακτικής του συμπεριφοράς σε βάρος τρίτου κατά την εκτέλεση έργου. ΤριμΕφΛαρ 587/13, σ. 472

Αποκλειστική οδηγού που υπερέβη τη διπλή διαχωριστική γραμμή. ΜονΕφΛαρ 36/14, σ. 569

Συνυπαιτιότητα πεζού που εκτός διάβασης πεζών βραδυπορούσε επί της διαχωριστικής γραμμής, ως και μοτοσικλετιστή που έβαινε χωρίς σύνεση με ταχύτητα. ΜονΕφΛαρ 75/14, σ. 583

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Εργάτης και όχι υπάλληλος ο φύλακας κτιρίων. ΜονΕφΛαρ 142/13, σ. 536

ΥΠΑΝΑΧΩΡΗΣΗ

Επί υπερημερίας παράδοσης του πωληθέντος δυνατή υπαναχώρηση, οπότε μη δικαίωμα διαφέροντος μη εκπλήρωσης, δυνατή όμως εύλογη αποζημίωση για ζημία εκ της μη εκπλήρωσης της σύμβασης αν αναφέρονται μέτρα ή συμφωνίες για εκμετάλλευση του πωληθέντος που ανατράπηκαν. ΤριμΕφΛαρ 570/13, σ. 465

ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ

Επί μη καταβολής μισθώματος, χωρίς όχληση αν συμφωνήθηκε δήλη μέρα.

Δανειστή λόγω άρνησης της προσήκουσας προφοράς μισθώματος και για τα μελλοντικά, χωρίς υποχρέωση μισθωτή για επανάληψη. ΤριμΕφΛαρ 569/13, σ. 461

Πωλητή ως προς την παράδοση πωληθέντος. ΤριμΕφΛαρ 570/13, σ. 465

Εργοδότη επί άκυρης καταγγελίας σύμβασης. ΜονΕφΛαρ 5/14, σ. 550

ΥΠΟΘΗΚΗ

Επί επέλευσης ασφ. κινδύνου η αξίωση για το ασφάλισμα κατά του ασφαλιστή ανήκει όχι στον κύριο του ενυπόθηκου ακινήτου αλλά στον ενυπόθηκο δανειστή, ως υποκατάστατο του ασφαλισμένου οφειλέτη του. ΤριμΕφΛαρ 237/13, σ. 429

ΦΟΡΤΗΓΟ

Αγωγή αποδοχών και αποζημιώσεων οδηγού φορτηγού. ΜονΕφΛαρ 5/14, σ. 550

Μη υποχρέωση φορτηγού άνω των 3.500 χλγ για εφοδιασμό με ζώνη ασφαλείας. ΜονΕφΛαρ 36/14, σ. 569

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Αυτοτελής φορολόγηση επιδικαζόμενων τόκων κατά την καταβολή τους στο δικαιούχο. ΤριμΕφΛαρ 237/13, σ. 429

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βλ. Ηθική βλάβη

ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ

Πριν τον αν 431/68 πλασματική νομή κληρούχου και κληρονόμων του, δεν μπορούσε δε άλλος κληρονόμος να χρησιδεσπόσει τον κλήρο, μετά όμως δυνατή η από τρίτον χρησικτησία όλου του κλήρου. ΤριμΕφΛαρ 148/14, σ. 530

ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΑΓΩΓΩΝ

Βλ. Δίκη - Δικονομία (Πολ), Σώρευση (ΠολΔικ)

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ**1. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ****Α. ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ****ΕΤΟΥΣ 2013**

237	σ. 429
476	σ. 435
486	σ. 438
514	σ. 444
530	σ. 445
533	σ. 447
536	σ. 454
541	σ. 457
555	σ. 459
569	σ. 461
570	σ. 465
585	σ. 468
587	σ. 472

ΕΤΟΥΣ 2014

12	σ. 476
59	σ. 476
82	σ. 490
83	σ. 493
108	σ. 493
121	σ. 496
128	σ. 506
139	σ. 512
142	σ. 518
146	σ. 521
147	σ. 522
148	σ. 530

Β. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ**ΕΤΟΥΣ 2013**

142	σ. 536
149	σ. 540

ΕΤΟΥΣ 2014

4	σ. 543
5	σ. 550
9	σ. 554
15	σ. 561
28	σ. 565
36	σ. 569
44	σ. 578
54	σ. 582
75	σ. 583
76	σ. 591

Γ. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ**ΕΤΟΥΣ 2013****Ασφαλιστικά**

311	σ. 607
-----	--------

**2. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ****Α. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ)****ΕΤΟΥΣ 2013**

7	σ. 614
73	σ. 618
75	σ. 625
94	σ. 629
98	σ. 635

